
1837
ARTES
VERITAS
SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
E PLURIBUS UNUM
TUEBOR
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT.

ANDEN RÆKKE.

UDGIVET AF

SAMFUNDET FOR DANSK-NORSK GENEALOGI OG PERSONALHISTORIE.

VED

H. W. HARBOU.

5. BIND.

KJØBENHAVN.

I KOMMISSION HOS OTTO B. WROBLEWSKI.

HOFFENSBERG & TRAP'S ETABL.

1890.

Indhold.

Tillæg.

Overkrigssekretær Jens Harboe og Generallieutenant Andreas Harboe.

Ved Kapitain **H W. Harbou.**

Paa Kjøbmagergade i Kjøbenhavn boede i Aaret 1645 to Mænd ved Navn *Jens Harboe;* den ene var Skomagermester med tre Svende, den anden stod i kongelig Majestæts Tjeneste[1]) — vistnok som Sanger;[2]) en af disse to maa vel være den Jens Harboe af Kjøbenhavn, der i Ægteskab med *Mette Jensdatter* var Farfader[3]) til de to Brødre, vi her skulle omtale. Disses Fader, *Christopher Harboe,* var først Renteskriver fra d. 22. April 1641 til d. 1. Mai 1645, da han blev Ridefoged paa Kronborg; d. 1. Mai 1647 kom han til Norge som Bogholder ved Kommissariatshuset paa Akershus, men gik af Aaret efter, maaske til Tolder i Arendal; i Midten af 1650 blev han Tolder ved Svinesund (Frederikshald), og døde i denne Stilling i den første Halvdel af 1652.[4]) Med sin Hustru *Ursula Kaal* havde han mindst 4 Børn:

1. *Jens Harboe,* døbt i Helsingør d. 6. Novbr. 1646, død d. 7. Februar 1709, Overkrigssekretær etc. (se ndf.).

---

[1]) Kjøbenhavns Diplomatarium VI., S. 306 og 308.
[2]) Danske Magasin 1. Række V., S. 206.
[3]) Helsingørs St. Mariæ Kirkes Daabsprotokol 1646 $^{6}/_{11}$.
[4]) Meddelelser fra Rentekammerarkivet 1872, S. 173. — Oplysninger fra det norske Rigsarkiv ved Hr. Fuldmægtig E. A. Thomle. Jvf. Kalls Haandskriftsaml. fol. Nr. 122.

2. en Søn, begravet i Christiania d. 28. Juli 1648, vistnok Tvillingebroder til
3. *Andreas Harboe,* født i Christiania d. 8. Mai 1648,[1]) død d. 29. Juni 1706, Generallieutenant etc. (se ndf.).
4. *Mette Harboe,* født i Frederikshald d. 19. Februar 1652, død i Aarhus d. 18. Januar 1709, gift 2 Gange:

   1° i Foraaret 1680 med Mag. *Iver Hansen Kaalund,* født d. 29. Oktober 1653, død d. 30. Decbr. 1680, Sognepræst til St. Peders Kirke i Næstved (ei Børn).[2])

   2° den 21. Septbr. 1682 med Mag. *Johan Gothardsen Braem,* født i Kjøbenhavn d. 12. April 1648, død i Aarhus d. 21. Mai 1713. Han blev d. 11. Januar 1681 Kaalunds Eftermand i Næstved, d. 31. Oktober s. A. Præst til Roskilde Domkirke og Provst i Sømme Herred, d. 22. Marts 1691 Biskop i Aarhus og s. A. Dr. theol. bullatus. Deres eneste Søn Kancelliraad Gothard Braem til Gjessinggaard, der blev adlet d. 4. April 1713, døde ugift.[3])

Hverken Jens eller Andreas Harboe efterlod sig mandligt Afkom, og Jens maa saaledes regnes for den sidste Mand af Slægten. Det er nemlig ikke hidtil lykkedes at knytte denne enten op- eller nedefter til nogen anden af de talrige Slægter af samme Navn.[4]) Herved maa imidlertid bemærkes, at den Mulighed ikke er udelukket, at Christopher Harboe mellem Sønnerne og Datteren endnu kan have havt et eller flere Børn, samt at forskjellige Omstændigheder kunde tyde paa, at Christian Frandsen Harboe, død 1753 som Oberst for Nordenfjeldske Dragonregt., enten agnatisk eller kognatisk hører til Familien.

Vi vende os derefter til de to Bødres mødrene Slægt. Samtidig med de to Jens Harboer boede paa Kjøbmagergade i sit eget Sted en velhavende og anset Borger, Sværdfeier *An-*

---

[1]) Hans Fødselsdag angives ogsaa til 18. Mai, Søsterens til 29. Februar — begge Dele aabenbart foranledigede ved Overgangen fra gammel til ny Stil.

[2]) Wibergs Præstehistorie; Personalhist. Tidsskr. II., Stamtavlen til S. 110; Sjæl. Registre 1680 $^{15}/_{4}$.

[3]) Hundrup: Præster ved Roskilde Domkirke efter Reformationen S. 22. Jvf. Danmarks Adels Aarbog 1888, S. 93.

[4]) Jvf. Personalhist. Tidsskrift 2. Række II., S. 203—205.

dreas Kaal (Kohl), der beklædte eller idetmindste havde beklædt Stillinger som Oldermand i Smedelavet og Befalingsmand ved Borgervæbningen. Hans Husstand bestod 1645 af hans Hustru *Mette Frandsdatter,* to Døttre Ursula og Marie, to Svende, en Læredreng og en Tjenestepige.[1] Ursula blev jo meget snart derefter den nyudnævnte Ridefoged Christopher Harboes Hustru, medens *Marie* faa Aar senere ægtede *Matthias Hasse,* formodentlig omtrent paa samme Tid som denne blev Tøihusskriver paa Kjøbenhavns Tøihus (d. 31. Aug. 1649). D. 24. Januar 1661 blev han Kontrollør ved Krigskassen eller Krigsbogholder, som han benævnes fra d. 26. Novbr. 1663; i Mai 1681 blev han Assessor i Kammerkollegiet, d. 10. Marts 1683 i Kancellikollegiet og d. 12. s. M. Justitssekretær ved Høiesteret. Han nævnes endvidere som Fattigforstander i Holmens Sogn („forløvet" d. 14. Januar 1665) og som Informator hos Prindsen (hvilken ? 1681).[2]

Hasse var altsaa en Mand i ret anselige og indflydelsesrige Stillinger; at han tillige var en velstaaende Mand, fremgaar bl. A. af de betydelige Forskud, som han under Kjøbenhavns Beleiring ydede Kongen til Underhold for Garnisonen og Anskaffelse af Materialier, og for hvilke han fik udlagt Jordegods, nemlig en stor Del af Hjørlunde Sogn ved Slangerup.[3] Endvidere eiede han endel kjøbenhavnske Eiendomme, som tildels havde tilhørt Andreas Kaal.[4] — Sine tre Sønner, Frederik Christian, Andreas og Johan, fik Hasse optagne som Elever i Sorø Skole;[5] han har altsaa ogsaa vidst at skatte Betydningen af Dannelse og Kundskaber. Foruden Sønnerne (om hvem se mere ndf.) havde

---

[1]) Kjøbenhavns Diplomatarium I. S. 493, 573, 591, 603, og 611 og VI., S. 307. Jvf. ovenanførte Daabsprotokol.

[2]) Sjællandske Registre under de anførte Datoer, Meddelelser fra Hr. Arkivar Kringelbach.

[3]) Sjæl. Tegnelser 1660 $^{17}/_{4}$, $^{4}/_{7}$ o. fl. St. Jvf. Kjbhvns. Diplom. III., S. 500. — E. Carstensen, Hjørlunde Sogns Historie, S. 50, 158, 216, 288, 332 o. fl. St. Hasse skjænkede to store Malmstager til Sognets Kirke, S. 23.

[4]) Kjbhvns. Diplom. I. S. 493, 739 og 754; III. S. 713 og 717; VI. S. 471. — Endnu længe efter hans Død havde hans Enke Eiendomme baade i Hovedstaden og i Frederiksborg Amt. Sjæl. Reg. 1698 $^{8}/_{10}$.

[5]) Sjæl. Tegnelser 1665 $^{5}/_{12}$.

han en Datter Mathilde, gift med Stiftsskriver i Sjællands Stift, Claus Toft.[1])

Til denne Onkel og hans Slægt stode Christopher Harboes Børn i nært og godt Forhold, og det er vel ikke for dristigt at antage, at Hasse paa forskjellig Vis har været en god Støtte for sin Hustrus faderløse og temmelig tidlig maaske tillige moderløse[2]) Søstersønner, indtil de ved egen Dygtighed og Tidernes Gunst formaaede at staa paa egne Ben. I saa Fald har han inden sin Død (1685)[3]) opnaaet at se baade Jens og Andreas naa frem til Stillinger, der saavel i ydre Glands som i virkelig Betydning langt overtraf, hvad man kunde have drømt om i deres Faders Levetid — og dog skulde de begge naa endnu høiere tilveirs.

Jens Harboe

blev, som anført, født i Helsingør og døbt i St. Mariæ Kirke d. 6. Novbr. 1646. Fadderne vare Lensmanden Arent v. d. Kuhlas Frue, Anne Vind; Sognepræsten Mag. Georg Meilands Hustru;[4]) den bekjendte Tolder Jonas Heinemark[5]) og Jens Harboe, uden Tvivl Farfaderen.

Den unge Jens Harboe synes fra først af at have været bestemt for samme Vei som Faderen. Han kom i Tjeneste hos Amtmanden paa Abrahamstrup Enevold Parsbjerg, efter hvis Anbefaling han d. 20. Novbr. 1669 beskikkedes til Forvalter og Ridefoged over Frydendals og Kongsdals Godser ved

---

[1]) Carstensen anf. Skr. S. 64, 166—167, 333.

[2]) Jeg har ei fundet hende nævnet efter $^{11}/_{1}$ 1654 (Sjæl. Tegn.).

[3]) Thomas Bartholin udnævtes $^{18}/_{7}$ 1685 til Justitssekretær i afgangne M. H.'s Sted (Sjæl. Reg.).

[4]) Hun hed *Maria Ouw* og var Datter af Mag. Gerhard Ouw, Præst til St. Johannes Kirke i Flensborg, samt Enke efter Meilands Formand, Mag. Thomas Lund. Hun blev g. m. Meiland $^{19}/_{11}$ 1637 og døde $^{25}/_{1}$ 1667, 73 Aar 6 M. 14 D. gl. En Datter af hende blev begravet $^{18}/_{9}$ 1654 (St. Mariæ Kirkebog ved Kapt. P. F. Rist; O. M. Brasch, Flensborg Latin- og Realskoles Historie I., S. 94. — Disse Data findes ikke hos Wiberg).

[5]) Om ham se Bricka og Fredericia: Christian IV.s egenh. Breve 1632—35, S. 86 og Reg.

Holbæk;[1]) disse tilhørte da Kongen, men blev allerede to Aar efter af Prinds Jørgen, hvem de vare tilfaldne i Arv, mageskiftede med Jungshoved Gods ved Præstø.[2]) I et Par Aar vides saa Intet om Jens Harboe; næste Gang vi træffe ham, er det i en Stilling, der krævede ganske andre og i visse Henseender ret betydelige Forudsætninger, f. Ex. i fremmede Sprog, idet han under 30. Marts 1674 faar Bestalling som Notarius publicus i Kjøbenhavn.[3]) Dette Embede synes dog heller ikke at have stemt med hans Tilbøieligheder, og, da den skaanske Krig havde aabnet ham en ny Mark for hans Virksomhed, „frasagde han sig“ Notarpladsen, i hvilken Bendix Meulengracht fulgte ham d. 12. Mai 1677.[3]) Efter forgjæves at have søgt om at blive Sekretær i Kommercekollegiet[4]) havde Harboe nemlig, da Landskrone i August 1676 var falden i de Danskes Hænder, overtaget Kommissariatet (d. e. Forpleinings- og Regnskabsvæsenet) i denne Fæstning, hvor han i knap to Aar tjente under 8 Kommandanter og formodentlig har tildraget sig Kongens eller en af hans nærmeste Raadgiveres (v. Støckens ?) Opmærksomhed; i første Halvdel af August 1678 fratraadte han som Kommissarius og blev kaldet til en langt betydningsfuldere Virksomhed.[5]) Krigsraad Herman Mejer, der forenede Stillingerne som Krigssekretær og Generalauditør, afgik nemlig fra den første af disse, som Harboe overtog og beholdt i 21 Aar — mærkelige ved, at det med en enkelt Undtagelse[6]) er det længste Tidsrum, at den samme Mand har staaet i Spidsen for vor Hærs Centralstyrelse, men dog navnlig ved, at det var i denne Periode

[1]) Rentekammerets Bestallingsbog; Personalia i Kammerkancelliets Arkiv.
[2]) Jvf. Estrup, Tygestrup, S. 63—65.
[3]) Kjøbenhavns Diplomatarium VI. S. 635 og 687 (efter Sjæl. Reg.).
[4]) Rentekammerets kgl. orig. Resol. 1675 $^{8}/_{4}$.
[5]) Kommissarieregnskab fra Landskrone. Det sidste Brev, som haves fra ham som Kommissarius, er af $^{5}/_{8}$; under $^{15}/_{8}$ faar han Kvittering for den efterladte Kassebeholdning. — I kgl. Reskripter til de Deputerede i Generalkommissariatet paraferer Mejer sidste Gang $^{24}/_{7}$, Harboe første Gang $^{14}/_{8}$.
[6]) Frantz Christopher Bülow, der som Frederik VI.'s Generaladjudant og Chef for Generalstabens Bureau i Virkeligheden beklædte en ganske lignende Stilling 1808—1839.

at vor staaende Hær konsoliderede sig med de fra den skaanske Krig hjemvendende Regimenter som Stamme.[1])

Krigssekretærens oprindelige Bestilling var ifølge Instruxen af 25. Juni 1670[2]) at føre Protokollen ved Krigskollegiets Forhandlinger og at udfærdige de Expeditioner, der udgik under dets Segl — altsaa ikke krævede kongelig Sanktion; men det var derhos som en personlig Begunstigelse bleven indrømmet Herman Mejer, „at han derforuden ogsaa alle andre vores Militie immediate vedkommende Breve som af os selv skal underskrives, maa udfærdige og expedere, og især Kapitulationer, Bestallinger, Instruxer, Patenter, Passer og Afskeder for vores Generaler, Kommandanter og Øverster; saa skal ham og tiltænkt være saadant i tilbørlig og sømmelig Stil at sætte, og naar det saa af os er underskrevet, da udi vores Danske Kancelli indskikke, at det der med vores Segl, som der gjemmes, kan vorde forseglet, og hellers ugentlig og rigtig Fortegnelse og Kopi af, hvis som expederet er, udi vores Kancellier indlevere, paa det at der altid god Efterretning kan haves om, hvis Militien angaaende i saa Maade af hannem er udfærdiget.“ Denne Begunstigelse, der allerede i Mejers Embedstid ses at have strakt sig ogsaa til Søetaten, var uden Tvivl oprindelig given af Hensyn til de betydelige Sportler, som Vedkommende maatte betale for Indløsningen af Bestallinger m. v. Naar man imidlertid ser hen til den Tilbøielighed, som Christian V efter Griffenfeldts Fald viste til paa visse Omraader at regjere autokratisk efter Ludvig XIV.'s Forbillede, uden Hjælp hverken af egentlige Mi-

---

[1]) Den Forandring, der nu skete i Krigsbestyrelsen er omtalt af Holberg (Danmarks og Norges Stat, 3. Udgave, S. 548—550), Vaupell (Den dansknorske Hærs Historie I. S. 224 og II. S. 518 jvf. S. 524) samt støttet paa de Foregaaende af Aschehoug (Smaaskrifter til A. F. Krieger S. 55—56), men Fremstillingen er ikke ganske korrekt. Det er heri jeg søger Undskyldning for, at jeg i det Følgende kommer noget mere ind paa denne Sag, end der egentlig stemmer med Tidsskriftets Formaal og Navn. Skulde det vise sig, at den Opfattelse, jeg her gjør gjældende, heller ikke holder Stik paa alle Punkter, bedes erindret, at det er en Overgangsperiode, der er Tale om, og at Ufuldstændigheden af de opbevarede Arkivalier vistnok vilde berede selv en Historiker af Faget Vanskeligheder.

[2]) Trykt i Geheimearkivets Aarsberetninger II. S. 189 f.

nistre eller Regjeringskollegier,[1]) er det ikke vanskeligt at tænke sig, hvorledes den citerede Bestemmelse kunde tjene til lidt efter lidt at give Krigssekretærens fra først af forholdsvis underordnede Post større Betydning, saaledes at ikke blot den endelige Udfærdigelse af alle kongelige Befalinger vedrørende Hæren og Flaaden skete i hans Bureau, *Krigskancelliet,* men at dette ligeledes med Hensyn til Sagernes Forberedelse og Forelæggelse for Kongen kom til at træde i Stedet for Krigs- resp. Admiralitetskollegiet. Præsidentpladsen i Krigskollegiet stod ledig, efterat Johan Adolf af Pløen var traadt fra i November 1676; Vicepræsidentpladsen blev vel efter Rigsmarskal Kørbitz's Afgang i Marts 1678 igjen besat med General Fr. Arenstorff, men nogle Maaneder senere blev som bekjendt denne suspenderet og sat under Tiltale for sit Forhold som Overgeneral i Skaane.[2]) Nu blev heller ikke Vicepræsidentposten oftere besat, og paa lignende Maade synes det at være gaaet med de øvrige Pladser i Kollegiet. Endnu i Kammerreglementet (d. e. Civilbudgettet) for 1682 anføres Krigskancelliet som underlagt et „Krigs- og Admiralitetskollegium“, hvis Medlemmer dog ikke nævnes, og som uden Tvivl kun har existeret af Navn.[3]) Fra 1683 forsvinder det ganske, idet den Myndighed, der fremdeles bar Navn af Admiralitet, indtog en langt mere underordnet Stilling,[4]) og Krigskancelliet, der samtidig overførtes fra Kammer- til Militærreglementet, var saaledes fra nu af umiddelbart underlagt Kongen.

Forsvarsvæsenets Styrelse kom nu ind i det Spor, som den for Hærens Vedkommende blev i til 1763, da Saint-Germain begyndte sine Reformer, og som for Flaadens Vedkommende

---

[1]) Jvf. E. Holm: Danmark-Norges indre Historie 1660—1720 I. S. 51 og 451.

[2]) Det er neppe mere end en Tilfældighed, at Mejers Afgang skete samtidig med Arenstorffs. Mejer døde som Etatsraad 1685, efter stadig at være stærkt benyttet i vigtige administrative og diplomatiske Poster.

[3]) Holberg siger paa anf. St., at „de sidste Protocoller holdne af Krigs-Collegio“ ere af 1678. De eneste, der nu kjendes, ere af 1660—61.

[4]) Foruden at behandle de egentlige maritime Sager, indtog Admiralitetet ligeoverfor Flaadens Personale en Stilling, der i flere Henseender svarede til Regimentschefernes i Hæren. Jvf. Garde: Den dansk-norske Sømagts Historie II. S. 9—10.

kan forfølges indtil Nutiden i Benævnelsen paa og Forretningsfordelingen til Marineministeriets tre Afdelinger: Sekretariat og Kommando-Departement, Admiralitets-Departement og Kommissariats-Departement. De Økonomien og Materieladministrationen vedrørende Sager behandledes vedblivende af Kollegier, angaaende hvis Antal, Ordning og Forretningsomraade man dog i lang Tid saa at sige prøvede sig frem. Snart forenedes den økonomiske Bestyrelse for begge Værn, snart adskiltes den — for Flaadens Vedkommende tildels for at lægges ind under Admiralitetet. Endelig blev d. 6. Februar 1694 den definitive Ordning truffen saaledes, at der oprettedes et for Hæren og Flaaden fælles Generalkommissariat, der imidlertid skulde holde de land- og sømilitære Sager strængt ude fra hinanden, ja endog behandle dem i forskjellige Bygninger og paa forskjellige Dage i Ugen. I dette Kollegium blev Harboe Deputeret ligesom han havde været det i et lignende Kommissariat, der bestod fra d. 3. Marts 1683 til d. 21. Marts 1685.[1])

I alle Sager af nogen Betydenhed maatte samtlige Kollegier indhente Kongens Resolution, men de havde dog et, om end stærkt begrændset, Omraade, hvor de kunde handle paa eget Ansvar. Krigssekretæren havde derimod formelt aldeles ingen selvstændig Myndighed, thi i de Anliggender, der hørte under hans Ressort, d. e. nærmest Personal- og Kommandosager, afgjorde Kongen personlig endog de ubetydeligste Spørgsmaal, og Grundlaget for denne Afgjørelse var selve den af vedkommende Regimentschef indgivne Forestilling, forsaavidt denne da ikke modarbeidedes ved Ansøgninger fra Private paa egne eller Andres Vegne. Krigssekretæren var saaledes ikke „Krigsminister“, men „Chef for Militærkabinettet“.[2]) Han var imidlertid den, der forelagde Kongen alle Sagerne, hvad enten de hidrørte fra Kollegier, fra Regimentschefer eller fra Private, og

---

[1]) Garde: Efterretninger om den dansk-norske Sømagt I., S. 287—288 og 343. Geheimearkivets Aarsberetninger II., S. 292—293.

[2]) Jvf. E. Holm anf. Steder. — Ret betegnende titulerer Harboes Formand i Embedet Herman Mejer ham „Sécrétaire des Commandements du Roi“ (Indk. Breve, Okt. 1683 o. fl. St.)

ihvorvel Formen, hvori dette skete, snarere har været som et simpelt Referat end som en motiveret Forestilling[1]), er det klart, at den Mand, der havde dette Hverv hos den enevældige Konge, som Regel maatte faa Indflydelse paa Sagernes Afgjørelse. Vi have derfor ogsaa stadig ved Siden af de til Kongen „indkomne Sager“ (eller Memorialier) en Række til Krigssekretæren „indkomne Breve“, hvori Vedkommende søge at stemme denne gunstig for deres Ønsker eller takke ham for, hvad han har gjort for dem, og — hvad der forøger Samlingens Betydning — ved denne Leilighed ofte udtale sig udførligere og mere uforbeholdent end i deres allerunderdanigste Henvendelse til Kongen[2]). Som Tegn paa den Betydning Stillingen efterhaanden fik, skal ogsaa anføres, at Krigskancelliet i April 1684 fik sit *eget kongelige Signet*[3]), (hvorved altsaa Krigssekretæren emanciperedes fra den i ovenciterede Instrux fastsatte Afhængighed af Danske Kancelli), og at Harboe den 11. Oktober 1688, d. e. under s. D. som Oversekretærposterne gjenoprettedes i Danske og Tydske Kancelli, udnævntes til *Overkrigssekretær*[4]), en Benævnelse, som i de næste 75 Aar bibeholdtes for den Embedsmand, der stod i Spidsen for Krigsbestyrelsen.

Harboes Medhjælp i Krigskancelliet bestod fra først af i to Kopister med en Løn af tilsammen 300 Rdl. Ved Slutningen af hans Embedstid var den stegen til en Krigssekretær, en Kancelliforvalter, to Kancellister og to Kopister samt en Fyrbøder, og kostede ialt 2358 Rdl. Det er dog klart, at Krigskancelliet

---

[1]) Jfr. Holberg anf. Sted. — Krigskancelliets saakaldte „Refererede Sager“ begynde ganske vist først under Frederik IV, men et Exempel paa, at Oversekretærens Henvendelse til Kongen og dennes Afgjørelse heraf have havt samme Form under Christian V, er anført ndf. S. 13—15.

[2]) Gode Exempler herpaa (fra Oberst Frants Juul) ere trykte i Militært Tidsskrift XVII S. 324—326.

[3]) Kgl. Reskripter til General-Kommissariatet 1684. Det sidste Brev med den gamle Forsegling og det første med den nye ere begge daterede d. 15. April. I kgl. Reskripter af s. A. til (Over-)Rentemester Peter Brandt findes Breve, paraferede af Moth, Luxdorph og Jessen, som ere forseglede mes samme Signet som de af Harboe paraferede indtil nævnte Dato. — Angaaende et lignende Forhold mellem Tydske og Danske Kancelli se Holberg anf. Skrift. S. 548.

[4]) Sjæl. Registre.

selv med denne Forøgelse ikke kunde skjænke Sager, der laa udenfor de daglige løbende Forretninger, nogen indgaaende Behandling; saadanne Sager overgaves derfor jævnlig til særlig dertil nedsatte Kommissioner, i hvilke Harboe vel som oftest indtraadte. Af Sager, der behandledes paa denne Maade, og hvori Harboe tog Del, kan nævnes: Projekt til Sø-Krigsartikler og -Krigsretsinstruktion (1683)[1], Indrettelse af en Geværfabrik paa Hammermøllen ved Hellebæk (s. A.)[2], Ordning af Indkvarteringsvæsenet i Kjøbenhavn (1690)[3], Forebyggelse af Misligheder, naar Skatterestancer hos den norske Almue skulde inddrives ved militær Exekution (1693)[4]. Sidstanførte Aar tog han ogsaa virksom Del i Forberedelserne til Overfaldet paa Ratzeborg, og udarbeidede bl. A. Planen til „Troppernes Mouvement og Transport", ligesom han var med i de Krigsraad, Kongen holdt før og under Beleiringen[5]. Ogsaa ved Sager, der kun indirekte vedrørte Forsvarsvæsenet, repræsenterede han dettes Interesser, f. Ex. naar der skulde gives Betænkning om en Landevei mellem Kjøbenhavn og Korsør (1685)[6], eller gjøres Forslag til Statsudgifternes Formindskelse (1690)[7]. Hans Indsigt i økonomiske Spørgsmaal bevirkede derhos, at han stadigt var Medlem af de i Raadstuen for Slottet nedsatte Kommissioner især til Overveielse af Sager vedrørende Stadens Handel (1691 og følgende Aar)[8], men ved Siden heraf streifede hans Virksomhed og Interesser ind paa de forskjelligste Omraader. Strax efter Tiltrædelsen af sit Embede holdt han sammen med Caspar Schøller o. Fl. Forhør over et Par Skjælmer (Grebien og Dikman), der falskelig havde angivet Fr. Arenstorff for forræderiske Forbindelser med Sverig[9]; 1681 ordnede han sammen med Bolle Luxdorph og

---

[1]) Garde: Efterretninger om den dansk-norske Sømagt I. S. 282—283.
[2]) C. Nyrop: Biografi af J. F. Classen, S. 165.
[3]) Kjøbbvns. Diplom. VII. S. 293—294, jvf. S. 340.
[4]) Norske Samlinger I. S. 559—563.
[5]) Geheimearkivets Aarsberetninger VI. 283, VII. 22, 24, 44, 51.
[6]) Kjøbhvns. Diplom. VII. S. 109.
[7]) E. Holm: Anf. Skrift II. S. 196.
[8]) Kjøbhvns Diplom. VII. S. 403, 416, 477, 489 og 518. Jvf. E. Holm: Anf. Skrift I. S. 63. Medd. fra de kgl. Arkiver 1886—88, S. 111.
[9]) C. J. von Arenstorff: Generalerne Fr. og C. von A. S. 43—60.

Willum Worm Kongens Medaillesamling[1]); 1693 synes han i Striden om Sjælands Bispestol at have taget Parti for Vandal mod Bornemann[2]); 1698 fik han tilligemed U. Fr. Gyldenløve, C. Reventlow og T. B. Jessen Ordre til at „diskutere" den Thistedske Besættelsessag, forinden den forelagdes Kongen[3]). Som det mest afgjørende Bevis paa den Tillid han nød hos Christian V, idetmindste efter Traditionen, maa sluttelig nævnes, at denne tillægger de ikke egenhændige Dagbøger fra Kongens sidste Aar Navn efter Harboe, fordi Kongen skal have overdraget ham Redaktionen af dem[4]). I Kongens egenhændige Dagbøger[5]) nævnes han hyppigt, hvad der jo er rimeligt, da hans Embedsstilling fordrede, at han stadig var om Kongen, ogsaa naar denne var paa Reiser, saaledes 1678 i Meklenborg, 1685 i Norge, 1687 paa Bornholm, 1693 ved Ratzeborg[6]).

Grunden til den Yndest, Jens Harboe stod i hos Christian V, og som aldrig rokkedes i den lange Aarrække, hvori han var en af Kongens mest benyttede og mest betroede Embedsmænd, maa sikkert søges i den Soliditet, som hele hans Virksomhed bærer Præg af i mere end een Henseende. „In diebus olim (sic) var Hr. Krigs-Sekretær Harboe hel punctuel speciatim at svare paa al Ting; jeg vil haabe, at Hr. Etatsraad ikke degenererer," skriver den gamle Vicekommandant i Kjøbenhavn, St. A. Bille til ham nogle Dage efter, at Harboe havde faaet den nævnte Titel, og 6 Aar senere udtaler Generalmajor Johan Wibe „af Hjertet" sin Beundring for hans exemplariske „Exactitude til at

---

1) Personalhist. Tidsskrift I. S. 40.
2) Ny kirkehist. Saml. VI. 3, 6.
3) J. Bircherods Dagbøger, S. 343, 346, 347.
4) Meddelt af Hr. Registrator Fr. Krarup; Dagbøgerne ere ikke renskrevne af Harboe, men af den ved sin smukke Haandskrift bekjendte Johan Jensen, der efterat have været ansat ved Legationen i Paris 1681 blev Sekretær i Tydske Kancelli.
5) Trykte i Nyt hist. Tidsskrift I. og II. samt Geheimearkivets Aarsberetninger VI. og VII. I førstnævnte Værk I. S. 508 Linie 6 f. o. er *Ob*[erst-] *L*[ieutenant] en Trykfeil for *Ob*[er-]*S*[ekretair] Harboe.
6) Danske Magasin 4 Række VI. S. 360. Suhms Samlinger 1. Bind II. S. 46. P. Brock: Den oldenborgske Kongeslægt S. 71. Geheimearkivets Aarsberetninger VII. S. 44.

depechere det, som under Dine Hænder kommer"[1]). Ved Siden af at han saaledes vandt Anerkjendelse for hurtig og nøiagtig Expedition udadtil, stemme alle Vidnesbyrd overens i, at han ligeoverfor Kongen har vist sig som en loyal Tjener, der ikke benyttede sig af sin Herres Godtroenhed til at føre ham bag Lyset for at fremme egne Planer[2]). Et Træk, der tyder baade paa den Indflydelse, Harboe havde hos Kongen, og paa den Anseelse, han stod i for Retskaffenhed, kommer frem, da den engelske Regjering i 1689 aabner Underhandlinger om Afsendelsen af et dansk Auxiliærkorps til Irland; Gesandten Molesworth instrueres om i denne Anledning navnlig at bearbeide Harboe, men tillige om at gaae tilværks med største Forsigtighed overfor ham[3]). At han ved slige Leiligheder modtog Presenter fra fremmede Magter, var jo dengang ligesaa naturligt som Ordensdekorationer nutildags, og det maa vistnok siges, at han har fortjent det Skudsmaal, han selv har ønsket at faa, da han ved sin Dekoration med det hvide Baand valgte sig Devisen: „Droit et diligent"[4]).

Med alt dette var Jens Harboe dog snarere en „duelig og redelig Embedsmand"[5]), der med Troskab og Omsigt iværksatte de Befalinger, han modtog af Kongen, end en betydelig Statsmand, der repræsenterede et Princip, med hvilket han stod og faldt. Følgende Aktstykke[6]) er ret oplysende i denne Henseende.

---

[1]) Indkomne Breve Mai 1684 og Okt. 1690.

[2]) En saadan Upaalidelighed var som bekjendt Aarsagen til Luxdorphs Af-Afskedigelse som Oversekretær. Jvf. Pers-hist. Tidsskr. I. S. 47 (G. L. Wad: Bolle Luxdorph).

[3]) Danske Samlinger 2 Række IV. S. 199.

[4]) B. Moe: Pers-hist. Tidsskrift. Ny Række, S. 278.

[5]) Som C. Molbech kalder ham (Nyt hist. Tidsskr. II. S. 642, Noten).

[6]) Originalen ligger ved Indkomne Breve 1691, 1. Kvartal, i et Omslag mærket „Eingekommene Sachen geheimer Registratur". — Sammesteds ligger en ligeledes egenhændig Blyantsseddel saa lydende:

Commision for 1. G. Revenklau, 2. Knudt, 3. Brant, 4. G. L. Ples, 5. Harreboe, 6. Bram, belangende National Cavalderies bestandige indrettels og vrøggelige fast settelße att den i fremtiden og kan kome paa en Complet bestandig fod. NB. om den Commission paa Møn att fuldfføre eller andre att forordene saa og Gardens gage saa og att deliberer om de 4 reg. i Holstin att indelle. (Bagpaa har Harboe skrevet „d. 1. oct. blef denne billet af Hans K. M. mig allernaadigst lefverit".)

Det er skrevet paa brækket Papir og indeholder paa den ene Halvdel Overkrigssekretærens Forestilling, paa den anden Kongens egenhændige Afgjørelse; den sidste er gjengivet bogstavret.

Ved Militair Reglementets Indrettelse udi Danmark[1]) for anstundende 1691de Aar er allerunderd. at erindre og forespørge, nemlig ved

General-Staben

1. Om alle Generals-Personer fremdeles skal nyde den dennem tillagte Gage; om den ikke for Nogen maa mindskes, og om ikke Nogen med Noget som en Pension sig kunde lade fornøie, thi den tilforn altid haver været ringere.

beror til widere, og kan vdi disse Conjuncturer ey røris der wed

2. Om Secret. Seckmann og Commiss. Hansen ikke skal afgaa.

aff gaaer

3. Om de i England værende Generals-Personer fremdeles deres Gage skal beholde.

kan Icke betagis dem, saa lenge de er vdi Operation

Garden til Hest

Om den saaledes som tilforn

den bliffuer til en regel for de

---

[1]) Militærreglementet for Danmark (hvorunder Holsten og Oldenburg, hvorimod den norske Hær havde sit eget Reglement) falder 1690 i følgende Poster: *Generalstaben* — *Justitsen* — *Kommissariatet* — *Kavalleri:* Livgarden, Livregimentet (Bars), de 10 nationale Regimenter (1—3 sjællandske, 1—5 jydske, 1—2 fynske) samt et tredie hvervet Regiment (Bernstorff) — *Dragoner:* 3 hvervede Regimenter (ligesom Kavalleriregimenterne hvert paa 6 Komp.) — *Drabantgarden* — *Infanteri*: de 5 Regimenter af det kgl. Hus og 3 af Provindserne (Garden, Dronningens, Prinds Frederiks, Prinds Christians og Prinds Georgs, samt Sjælandske, Jydske og Fynske, hvert paa 1 Grenader- og 12 andre Kompagnier), Schacks Regiment (19 Komp.), Kurlandske Regiment (efter Reglementet 13, men i Etaten kun 10 Komp.), Oldenborgske Bataillon (5 Komp.) samt 2 Frikompagnier (i Fladstrand og Hitlerskandse) [Marineregimentet, 11 Komp., opførtes under Søetaten] — *Artilleri* i Danmark (6 Komp.), i Holsten (6 Komp., tillige Feltartilleri) og i Oldenborg (1 Komp.). — *Fæstningsbetjente* (:ɔ Kommandanter m. Fl.) — *Fortifikationen* (:ɔ Ingenieurer) — *Bornholms Milice* — *Krigs-Kancelliet.* Den planmæssige Styrke var 24957 Hoveder og kostede 992395 Rdl.

Reglementet for 1691 bestaar af de samme Poster, men er gaaet ned til 24666 Hoveder og 964454 Rdl., dels fordi man har opgivet at bringe Kurlandske Regiment op til 13 Komp., dels fordi der er sparet c. 17000 Rdl. paa holstenske Artilleri, formodentlig paa „Staldetaten“.

andre regimenter nar noget paa kommer	skal forblive af lige Styrke, og om Officererne fremdeles den høie Gage skal nyde.
	Gevorben Cavalleri
Kan Ingen endering giøris vdi, I ser wed National Cavalderi	Om de tvende Ob. Bars's og Ob. Bernstorffs Regimenter saa stærk skal forblive, og om de ikke udi et Regiment og mindre Compagnier maa sættes.
	National Cavalleri
	Om de ti Regimenter fremdeles saaledes skal forblive eller udi mindre Regimenter sættes.
	Dragoner
lige som wed Cavalderiet.	1. Om Ob. Løvendals og Aderkas's ikke udi et Regiment og mindre Compagnier maa sættes. 2. Om ikke Ob. Bieges Regiment ganske maa afgaa, eftersom den største Del dog ubereden er.
	Drabanter Garden
bliwer	Om de fremdeles saaledes udi 50 Gemene skal forblive.
	Infanteri
	1. Garden
Garden bør altid att haffe prefferens	Om ingen Forandring herved i nogen Maade til Udgifternes Formindskelse maa ske.
2. Kan og maa intett røris wed, ti de staar paa en god fod och kan Intett for penge settis saa dügtig igen, som de ere, vden stor möede oc lang tidß forlìß.	2. Om de andre 4 Regimenter af det kongl. Hus saa og de 3 af Provindserne fremdeles paa den Fod og Styrke som tilforn skal blive staaende.
3. de 12 Fendriker kan aff gaa, mens Compenierne bliffuer bestandis vdi 19 Compenier	3. Om Gen. L. Schacks Regiment ikke udi Compagniernes Antal maatte formindskes.
4. for det forste kan de bliwe wed de ti Compenier	4. Om det kurlandske Regiment, som nu ikkun er 10 Compagnier, skal forblive bestaaende, og om det ikke nok derudi er, hvis det ikke ganske maa afgaa.
for att bliffue, efftersom der ey kan were Mindere Ober Officer wed huer Compeni en tre.	5. Om Second-Lieutenanter fremdeles ved Compagnierne skal forblive, og om de nu ikke ganske maa afgaa og reduceres.

	Artilleriet udi Danmark og Fyrstendømmerne.
bliffuer og kan ey were mindere	1. Om Haandværksfolkene derved fremdeles skal forblive, item om Compagnierne nemlig 12, som derved ere, ikke udi mindre maa sættes, som forleden Aar med nogle skete, og hvorved en temmelig Summa blev sparet.
derom kan erindris til foraaret.	2. Om Stald-Etaten og, hvad deraf dependerer, ikke ganske maa afgaa, eftersom Sligt i fredelige Tider ei nødig gjøres.
	Fæstningsbetjente.
Er intet att giøre wed.	Om derved ei nogen Afgang kunde ske, efter Special-Opsatsens videre Formelding ved hver Fæstning.
	Fortifications-Betjente.
kan ey heller mistis	Om ikke nogen af dennem maatte afgaa, og, som slige Folk ikke vel er at faa igjen, saa kunde de uforgribelig efterhaanden, naar nogen Pladse ved Regimenterne ledige blive, derved efter Enhvers Capacitet sættes og conserveres.
	Til Slutning er allerunderdanigst at formene, om ikke Casaquerne ved Infanteriet overalt maatte afskaffes, og ei til den ny anstundende Mundering bestilles, hvorved en temmelig Summa spares, og Udgifterne udi anstundende Aars Reglement formindskes kunde; anseendes det dog besværligt vil holde at faa saa mange efterstaaende Qvartaler betalt, som nu til Munderingen tilbagestaar, og for hvilken Udeblivelses Skyld ei endnu noget Klæde bestilt eller om accorderet er.
	J. Harboe.

Tiden for Udarbeidelsen af denne Forestilling falder meget nær sammen med Nedsættelsen af den ovennævnte Kommission, der skulde gjøre Forslag til Statsudgifternes Formindskelse.

Harboe, der i sine private Forhold var en udmærket Finantsmand, synes ogsaa at være gaaet ind paa, at Statskassens Tilstand krævede Besparelser, og har derfor ved Udarbeidelsen af Budgettet for 1691 gjort Kongen opmærksom paa de Punkter, hvor der bedst kunde spares. 12 Fændrikker og 2 underordnede Embedsmænd var dog Alt, hvad Kongen kunde bekvemme sig til at „miste“ (d. e. undvære), men man kan rigtignok heller ikke kalde Forestillingen synderlig indtrængende. Man faar næsten det Indtryk, at Overkrigssekretæren vist har været ret vel tilfreds med at have gjort sin Pligt og alligevel at have beholdt sit Budget ubeskaaret — et Indtryk, der passer med, at han Aaret efter paa Grundlag af et kort egenhændigt Udkast af Kongen udarbeider udførlige „Raisons, hvorfore Militien, nuomstunder fornemmelig, ei formeget formindskes burde“ [1]).

Anledningen til Udarbeidelsen af disse „Raisons“ maa sikkert søges i den Forandring, der i Begyndelsen af 1692 var foregaaet med Statens Pengevæsen, hvis Bestyrelse var frataget Overrentemester Peter Brandt og overgivet til Meklenborgeren Christian Siegfried von Plessen. For at kunne bringe Orden i Sagerne havde Plessen forlangt at vide Besked med, hvad der gik for sig paa de andre Forvaltningsomraader, „saasom Finantserne løbe ud i Affærerne“, og Kongen havde derfor gjort ham til Medlem af Conseillet [2]). Det var imidlertid kun de under de to civile Kancellier hørende Sager, som regelmæssig kom for i Conseillet, hvorimod Forsvarsvæsenets Anliggender, som omtalt, ordentligvis afgjordes af Kongen uden Mellemkomst af Andre end Overkrigssekretæren. Paa den anden Side var det saare naturligt, at den Mand, der havde paataget sig at bringe Finantserne paa Fode, maatte ønske at faa Indseende i Anvendelsen af de Summer, der gik med til denne store Post af Statens Økonomi, og Plessen søgte da ogsaa strax efterat have tiltraadt sit Embede at hidføre en Forandring. Allerede i Midten af Februar 1692 hedder det sig, at der arbeides paa atter at faa en Kolle-

---

[1]) Kongens Udkast og Harboes Bearbeidelse begge trykte i Nyt hist. Tidsskrift II. S. 600 f.

[2]) Nyt hist. Tidsskrift II. S. 255.

gialstyrelse sat i Spidsen for Krigsvæsenet forat svække Overkrigssekretærens Indflydelse, og at Harboe „se demettra de sa charge“ [1]). Planen blev ikke til noget, men fra nu af herskede der bestandig et spændt Forhold mellem Cheferne for Krigs- og Finantsstyrelsen. Ved et Taffel i Forsommeren 1693 lod Hofmarskal J. O. von Raben i Drukkenskab nogle fornærmelige Yttringer falde mod Brødrene Harboe, — en Strid, der antog større Dimensioner, da „Messieurs de Mecklenbourg et les Obersécrétaires“, der sikkert længe havde set skjævt til hinanden, Alle toge Parti i Sagen. Plessen sluttede sig til sine Landsmænd, thi med al sin Overlegenhed i mange Retninger var han en inkarneret Aristokrat, for hvem der mellem en Kavaller af gammel Adel og en borgerligfødt Embedsmand var et Svælg, som ingen af Christian V's Rangforordninger kunde udfylde. Det andet Parti fik imidlertid Overtaget hos Kongen, og Raben maatte gjøre skriftlig og mundtlig Afbigt [2]). Samme Aar vandt Oversekretærerne en ny Seir, idet de alle tre (Jessen, Moth og Harboe) bleve Riddere af Dannebroge, en Udmærkelse, som Plessen, rigtignok meget mod sin Villie, forskaffede dem; thi netop, fordi han ikke havde villet æstimere dem, „hätte sie der König anitzo ihm gleich gestellt und zu Ritters-Brüdern gemacht“ [3]). Plessen søgte nu sin Afsked, og som Aspiranter til hans Post nævnedes Forskjellige; man mente imidlertid, at Kongen vilde vælge Harboe, „et selon le dire de sa fortune, ce dernier en est le plus capable“ [4]). Kongen bevægede dog Plessen til at blive baade ved denne og ved senere Leiligheder, naar han truede med at trække sig tilbage — vistnok langtfra altid paa Skrømt, thi, medens Embedet for hans Modstandere var Grundvolden for deres sociale og økonomiske Position, var det for Plessen et Offer i mere end een

---

1) Danske Samlinger 2 Række V, S. 331 — Breve til den danske Adelshistorie (Rigsarkivet): Chr. v. Lente, Pakke 22, Nr. 12 og 13. (Brevskriverne er i Reglen Broderen Joh. Hugo v. L., paa Fransk, eller dennes Hustru, paa Tydsk).

2) Chr. v. Lente, Pakke 23, Nr. 104. Conrad Reventlow, Pakke 3, Nr. 2, S. 18. Jvf. Geh.Arks. Aarsberetn. VII, S. 29 og 30.

3) Chr. v. Lente, Pakke 23, Nr. 161—163.

4) Smstds., Pk. 23, Nr. 187.

Henseende[1]). I November 1694 fortæller han selv, hvorledes Kongen er usædvanlig venlig imod ham forat betage ham Skinsygen over, at Andre have større Indflydelse[2]). Aaret efter blive Oversekretærerne Geheimeraader, men saa bliver Plessen Ridder af Elefanten og mener da, at „le coup est de dure congestion pour Mr. le Vray (d. e. Jessen) et ses adhérents“ [3]). Næste Foraar (1696) har han igjen beklaget sig over, at han føler sig modarbeidet, navnlig dog af Jessen, skriver J. H. Lente, „puisque l'autre (d. e. Harboe) ne fait que se défendre“ [4]). Tilsidst (1698) synes ogsaa denne at være gaaet angrebsvis tilværks for selv at overtage Finantsstyrelsen[5]), men her holdt Kongen ham Stangen, ligesom han til andre Tider havde gjort ved Plessen. Lige til det Sidste bevarede Harboe dog Christian V's Yndest, og, da de høje Embedsmænd vare samlede om deres Herres Dødsleie, var det ham, den døende Konge henvendte sig til fremfor til Andre: „I har handlet som en ærlig Mand“, sagde han, idet han rakte ham Haanden[6]).

Men netop fordi Harboe saa nøie var knyttet til Kongen og til ham alene, maatte han falde ved Tronskiftet, saa meget mere, som han neppe har holdt sig fri for de hos Parvenuer sædvanlige Svagheder. D. 2. Septbr. 1699, altsaa umiddelbart før Christian V.'s Død, skriver den franske Gesandt Chamilly om ham[7]): „Da han er af meget ringe Herkomst, har han skaffet sig mange Fjender ved den Hovmod, hvormed han har behandlet Folk af første Rang heri Landet, og som stode sig bedst hos Kronprindsen. Dette i Forening med den ringe Forbindelse, der er mellem ham og Plessen, gjør det troligt, at

---

[1]) Jvf. E. Holm anf. Skr. II, S. 193—195. Om Plessens Forhold til Jessen m. Fl. se smstds. S. 117—119.
[2]) Chr. v. Lente, Pk. 24, Nr. 165.
[3]) Smstds., Pk. 24, Nr. 183.
[4]) Smstds., Pk. 10, Nr. 112.
[5]) Danske Samliger 2. R. IV, S. 228,
[6]) Riegels, Forsøg til Femte Christians Historie S. 518 jvf. S. 652. Nyt hist. Tidsskr. II, S. 643.
[7]) Danske Samlinger 2. Række IV, S. 196. Gesandten bruger ny Stil; Kongen døde d. 4. Septbr. (d. 25. August gl. Stil).

han ikke vilde holde sig længe. Jeg ved, at Plessen arbeider paa at skaffe Lente . . . . [Harboes Plads]". Værre endnu end Misforholdet til Plessen var det dog, at Harboe (og Oversekretæren i Danske Kancelli, Matthias Moth) „dem Könige (Frederik IV) vorhin auch in solchen Dingen zuwider gelebt hatten, welche blos von ihnen selbst dependirten, welcher Fehltritt an Harboe in Sonderheit desto mehr zu bedauern war, je grössere Verdienste und Erfahrung dieser Mann sonst besass" [1]). Umiddelbart efter Frederik IV's Thronbestigelse blev han afløst af den omtalte Christian von Lente, og hans Embedsvirksomhed var dermed sluttet. Kun i Indkvarteringskommissionen i Kjøbenhavn synes han at have siddet til sin Død [2]).

Selvfølgelig havde Harboe i sin lange Embedstid jævnlig modtaget Beviser paa Kongens Naade i Form af Titler o. l. Udskriften paa de til ham stilede Breve viser, at han i Maj 1680 er bleven Admiralitetsraad og i Januar 1682 tillige Krigsraad. Den 3. Maj 1684 blev han sammen med sin Broder Andreas optaget i Adelstanden; Vaabnet var i Guldfelt 2 Staalhandsker stukne overkors gjennem en Krone, paa Hjelmen 3 voxende hvide Lilier [3]). Den 6. Mai s. A. blev han virkelig Etatsraad [4]), den 8. November 1693 Ridder af Dannebroge [5]) og den 3. Oktober 1695 Geheimeraad [6]). Disse Titler vare dog blotte Karakterer uden at betegne noget Embede. Collegium status var hævet ligesom Krigskollegiet, og af Admiralitetet var han ikke Medlem, saalidt som af Kongens „Conseil privé", hvor han kun tog Sæde, naar Militærsager undtagelsesvis kom til Forhandling der [7]). Som Titler betragtede vare de imidlertid

---

[1]) A. Hojer, König Friderich des Vierten glorwürdigstes Leben I. S. 11 og 172.

[2]) Kjøbenhavns Diplomatarium VIII, S. 141.

[3]) Han havde tidligere benyttet et Vaaben med 3 voxende Tulipaner (heraldiske Lilier er det idetmindste ikke) i Skjoldet og 1 paa Hjelmen (Kommissarieregnskab fra Landskrona 1678).

[4]) Sjæl. Registre.

[5]) Geh.-Ark.s Aarsberetninger VII, S. 63.

[6]) Christan V's Bestallingsbog.

[7]) Chr. v. Lente Pakke 25 Nr. 191, Jvf. E. Holm anf. Skr. I, S. 58.

langt anseligere end senere, idet f. Ex. en Krigs- eller Admiralitetsraad ifølge Rangforordningen af 1680 havde Gang og Sæde foran en Oberst, en Etatsraad foran en Generalmajor, ja endog foran Hofmarskallen.

Som Følge af den høie Rang, han beklædte, kom Harboe til at deltage i de Festoptog, hvormed sørgelige eller glædelige Begivenheder i Kongehuset celebreredes, saaledes ved Enkedronning Sophie Amalies Bisættelse 1686 og ved Kronprindsens, Frederik IV's, Formæling 1695[1]). Han og hans Hustru deltog dog ogsaa i Hoffets mere intime Selskabeligheder, f. Ex. i et Slags Picknick paa Slottet Fastelavnsmandag 1698, hvortil Geheimeraadinde Harboe leverede Kringler, medens Kongen gav en Kalvesteg, Dronningen en Lammesteg o. s. v. D. 25. August s. A. vare de til Taffels i Anledning af „begge Prindsessernes“ Fødselsdag[2]). Som Led af Kongens nærmeste Kreds var Harboe ogsaa med, da denne 1694 indviede det kgl. Skydeselskabs nye Skydeplads; han fik „for Rumpen, han af Papegøien nedskød“, et forgyldt Speil af indenlandsk Fabrikat; Aaret efter nedskød han Hovedet og fik derfor en Sølvlyseplade med Sax[3]).

Jens Harboe var to Gange gift, først efter Bevilling til Vielse i Huset af 14. Oktober 1682[4]) med *Karen von Meulengracht* (eller Møllengrav, som det jævnlig oversættes til), født d. 29. Juni 1655, død d. 28. Januar 1702, Datter af Oberst Hans von Meulengracht og hans første Hustru Birgitte Horster[5]). Hun skjænkede ham to Sønner, der dog begge døde som Børn: *Christopher,* født d. 28. Juli 1683, død d. 28. Juni 1684,

---

[1]) Danske Samlinger 2. Række V, S. 273 og VI, S. 103. Se ogsaa Orion Quartalsskrift I, S. 62—64 og Almennyttige Samlinger XXXIX, S. 175.

[2]) Orion Qvartalsskrift I, S. 27 og 53. Jvf. Nyt historisk Tidsskrift II, S. 629.

[3]) N. P. Nielsen, Hellig Trefoldigheds Gilde i det danske Kompagni, S. 65, 66, 76.

[4]) Sjæl. Reg.

[5]) Om Hans v. Meulengracht se Wegener, Abrahamstrup, S. 194 f. Om hans Slægt se general.-herald. Selskabs Samlinger, Specialia M.; jvf. Person.-hist. Tidsskr. III, S. 396.

og Christian, født den 12. Dec. 1689, død d. 19. Dec. 1691[1]). Faderen bar sit Tab med en Stoicisme, som omtales med Beundring; Dagen efter sit andet Barns Død mødte han ved Hove[2]). Anden Gang ægtede Harboe i Kjøbenhavns Frue Kirke d. 28. Marts 1703, altsaa selv henved 50 Aar gammel, den 21-aarige Baronesse *Christine Fuiren,* Datter af Baron Theodor Fuiren til Fuirendal, Støvringgaard og Søndervang og Margrethe Eilersen, adlet samme Aar (1677) som Manden under Navnet Baronesse Elers[3]). Dette Ægteskab var barnløst.

Forud for sit første Ægteskab skal Harboe have været forlovet med *Dorthea Marie Suhm,* en Forbindelse, som dog ikke kan have været af lang Varighed, thi da hun d. 30. Marts 1681 døde, knap 17 Aar gammel, var hun paany bleven forlovet med Landfoged Christian Gude, der senere ægtede hendes Søster. De vare Døttre af Etatsraad, Amtsforvalter i Pinneberg Heinrich Suhm, adlet 1682, og Margrethe Dorthea v. Felden[4]).

Sine Hustruer søgte Harboe saaledes i den Samfundsklasse, han selv tilhørte, nemlig den Kreds af Embedsfamilier, der som et Slags noblesse de robe havde skilt sig ud fra den egentlige Borgerstand og for endel ogsaa vare nobiliterede, men endnu ikke smeltede sammen hverken med det gamle indfødte Aristokrati eller med den indvandrede Hof- og Militæradel. I denne Kreds var det ogsaa, at hans to Søskende fandt deres Ægtefæller, og her har vel ogsaa Jens Harboe især havt sin daglige Omgang. Den bekjendte Generalprokurør (senere Geheimeraad) Niels Benzon var gift med hans Svigerinde Anna Meulengracht. Mænd som Kancelliraad og Amtmand i Nord- og Sønd-møre Jonas Lillienschiold, Etatsraad og Envoyé i Stokholm (senere Stiftamtmand i Christiania) Christian Stockfleth, Justitsraad og Landsdommer i Nørre-Jylland Peder Madsen Lerche

---

[1]) Hofmans Fundatser I, S. 189.

[2]) Chr. v. Lente, Pakke 22, Nr. 23 (J. H. v. Lente opfordrer Broderen, der er nedbøjet over en Datters Død, til at følge Harboes Exempel.)

[3]) Om Familien Fuiren (Fiuren) se bl. a. Hofmans Fundatser I, S. 187 f. Person.-hist. Tidsskr, V. S. 25 f.

[4]) O. H. Moller: Nachricht von dem Geschlechte derer von Zaum oder von Suhm S. 103.

til Lerchenfelt vare hans Dusbrødre og „gode gamle Venner“ [1]); ligesaa Oberst (senere Generallieutenant og Vicestatholder i Norge) Johan Wibe i Trondhjem, med hvem Harboe stod i stadig, livlig Korrespondance, oftest chiffreret og omhandlende Forholdene i „Nabolauget“, d. e. paa den svenske Grændse; men herimellem kommer saa Anmodninger om at skaffe Wibes Broder Christian, Kommandant paa Skognæs Skandse, en forhøiet Karakter, eller om Besørgelse af smukt karmoisinrødt Fløiel til en ny Kjole, eller en Meddelelse (af 6. Decbr. 1684) om, at Wibes Hustru, „som imorgen 14 Dage“ har skjænket ham en Datter, „saa jeg nu er Dannemand“ [2]).

Alle disse Mænd hørte ligesom Harboe selv til „den nye Adel“, som den endnu hed, da „Stiftsrelationerne“ indsendtes midt i det følgende Aarhundrede, men Harboe stod dog ogsaa i fortroligt Venskabsforhold til en Adelsmand, hvis Slægt i Ælde og Anseelse ikke stod tilbage for nogen, nemlig den bekjendte Ryttergeneral Johan Rantzau til Bramminge, og dette Venskab stammede fra Tiden før Harboe blev Krigssekretær, som det synes fra Familien Hasses Hus [3]). Med disse sine Slægtninge stod Harboe i stadig venskabelig Forbindelse, skjøndt han jo rigtignok i sit Forhold til dem mere er den „grossgeneigte vielvermögende Patron“ end den omtrent jævnaldrende Fætter. Frederik Christian Hasse, da Landskriver i Wilstermarsk, blev af Fætteren anbefalet til „Vice-jüngster Bürgermeister“ i Byen Wilster og „solcher Recommendation zu schuldigster Folge“ d. 23. Oktober 1683 valgt til dette Embede af Byens Borgermestre og Raad [4]). Johan Hasse var til forskjellige Tider anset i Norge [5]) og var her Fætteren til megen Nytte ved at holde ham

---

[1]) Indkomne Breve, Decbr. 1680, April 1683, April 1691 o. fl. St.

[2]) Om dette Udtryk jvf. Videnskabernes Selskabs Ordbog I, S. 589.

[3]) Indkomne Breve, Decbr. 1678 o. m. fl. St. Rantzaus Breve ere skrevne paa Dansk, stundom temmelig friel i Udtrykkene, altid livlige og energiske; se f. Ex. $^{27}/_{10}$ 1683 og $^{11}/_{1}$ 1684.

[4]) Indkomne Breve.

[5]) Han synes først at have havt en Stilling som Privatsekretær eller lignende hos Gyldenløve; $^{12}/_{2}$ 1683 lykønsker han fra Turin Harboe til hans Bryllup; $^{7}/_{7}$ 1688—$^{3}/_{5}$ 1715 var han Sekretær ved Regjeringskancelliet i Chri-

underrettet om, hvorledes Kongens mægtige Halvbroder Ulrik Frederik Gyldenløve var „satisfait med, hvad af hans Office haver været udfærdiget“; Hasse anbefaler at sende hans høie Excellence regelmæssige Relationer om, hvad der forefalder, „og af og til med en liden Compliment dem at accompagnere“ [1]).

Harboes Gage, der som Kommissarius i Landskrona havde været 600 Rdlr., var som Krigs- og Overkrigssekretær først 1000, saa 1200 og kun i hans to sidste Embedsaar 2000 Rdlr. Denne forholdsvis ringe Gage havde imidlertid et ikke uvæsentligt Tillæg i de Sportler, han modtog for Udfærdigelsen af Bestallinger o. desl., ikke at tale om mere uvisse Indtægter som 1684 en Present paa 1000 Rdlr. fra den franske Konge og 1689 en lignende paa 1000 Pistoler fra den engelske [2]). Det er endvidere bekjendt, hvorledes han og andre Kongen nærstaaende Personer jævnlig skaffede sig fiskale Begunstigelser f. Ex. Fritagelse for Prindsessestyr (1681) eller Tilladelse til toldfri Udførsel af Heste (1684) [3]). Et langt betydeligere Bevis paa den kongelige Naade modtog han under 7. September 1689, „zu einiger Ersetzung dessen, was er bei dem jüngsten zwischen uns und unsern Herrn Vetter Herzog Christian Albrecht zu Schleswig Holstein, lebenden zu Hamburg, errichteten Vergleich mittelst Restitution Ihr. Liebd. Schleswigschen Aemtern verloren, auch sonst unsere Königl. Gnade vor seine lang geleistete, treue, unverdrossene Dienste in etwas zu erweisen“. Gaven bestod i „103 Stück in den sogenannten eingedeichten alten Hoven gelegenen, unbemeierten Landes“ i Butjadingerland i Grevskabet Oldenburg, hvorhos Eiendommen oprettedes til et frit adeligt Riddergods under Navn af *Hoveneck* [4]). Nogen Formue har Harboe derhos sandsynligvis arvet efter sin Moder, og mere fik

stiania (fra 1704 Slotsloven), fra $^{25}/_{5}$ 1695 tillige Justitssekret. ved Overhofretten; $^{2}/_{1}$ 1724 Justitsraad; † i Christiania $^{17}/_{5}$ 1726; g. m. Magdalene Stockfleth († 1751), Datter af Stiftamtmanden. (Meddelelser fra Hr. Arkivfuldmægtig Thomle; Indkomne Breve; Personalhist. Tidsskrift II, S. 270).

1) Indkomne Breve, Marts og August 1679; se ogsaa Oktober 1690 o. fl. St.

2) Danske Samlinger, 2. Række V, S. 123 og IV, S. 199.

3) Pers.-hist. Tidsskrift I, S. 44.

4) Meddelelser fra det storhertugelige Arkiv i Oldenburg.

han med sine Hustruer. Da Hans von Meulengracht 1668 skiftede med sine Børn af første Ægteskab, fik Karen udlagt Jordegods i Saxild Sogn ved Aarhus, hvilket Gods Harboe senere fik bestyret af sin Svoger Weyerslef[1]). Med Christine Fuiren fik han Herregaarden Søndervang ved Ringkjøbing. I Kjøbenhavn boede han i sin egen Gaard paa Østergade (Kjøbmager-Kvarter Nr. 36), som 1689 ansattes til en Grundskat af 750 Rdl.[2]). Derhos kjøbte han d. 22. Oktober 1688 af Kjøbenhavns Magistrat for 200 Sletdl. til fri Eiendom en temmelig betydelig Grund, som han tidligere havde havt i Fæste for 6 Sletdl. aarlig; den var beliggende ved den nuværende Østerbrogade ligefor Sortedamssøen og bar i lange Tider Navn af „Harboes Have". Den var „i forrige Tider øde, sumpet og moradsig, men nu formedelst Hr. Obersekretærs derpaa store anvendte Bekostning opfyldt, forbedret og indhegnet". Ved Kongens Stadfæstelse (23. Nov. 1688) af Magistratens Skjøde fik han tillige overladt en tilstødende mindre Grund, som „indtil des til vort Fiskehus haver ligget" [3]).

Ligesom andre af Datidens Stormænd satte Harboe ogsaa Penge i industrielle og kommercielle Foretagender. Han havde saaledes 1690 Part i et Glasmanufaktur paa Christianshavn[4]). Et Skib, som tilhørte ham og Bryghusforvalter Peter Klauman, og som i Oktober 1695 skulde afgaa til Middelhavet, var saa stort, at der blev ansat en Skibspræst; dennes Navn var Christen Torgeirsen Finde, Skibets „Prinsesse Louise" [5]). Som et andet Exempel paa hans Handelsvirksomhed kan nævnes, at han 1705 tilligemed Grev Carl Ahlefeldt paa samtlige Participanters Vegne søger om, at Fregatskibet „Vice-Roy af Norge", der var ankommen fra Malaga med én Ladning Spanskvin, Olie, Mandler, Rosiner o. s. v., under Toldvæsenets

---

1) Sjælands Landsthings Skjødebog 1668 $^{16}/_{11}$. Indkomne Breve, Nov. 1683, Marts 1684. — Hospitalsforstander i Aarhus Christen Weyerslef var g. m. Margrethe Meulengracht.

2) Kjøbenhavns Diplomatarium III, S. 720.

3) Smstds. VII, S. 243 f. (efter Sjæl. Reg.)

4) Smstds. VII, S. 307.

5) Registrant over udenlandske Sager 1673—1698, f. 56.

Kontrol maa losses ved det ostindiske Kompagnis Plads istedetfor paa Toldboden, hvor Skibet „formedelst dets Storligheds Skyld“ ikke kan lægge til; Ansøgningen bevilgedes, da det var det første Skib, der var indkommet med saa rig en Ladning[1]).

Det var saaledes ikke uden Grund, at man, som ovenfor leilighedsvis anført, ansaa Harboe for en meget velhavende Mand, og ved Statskassens hyppige Forlegenheder maatte han derfor som andre Mænd i hans Stilling træde hjælpende til. Saaledes deltog han 1693 med 10,000 Rdlr. i et Laan, som stiftedes hos forskjellige høje Embedsmænd[2]); og det har næppe været eneste Gang i Christian V's Regjeringstid; men heller ikke efter sin Afskedigelse slap han fri. Allerede d. 20. September 1699 blev han „i Raadstuen“ anmodet om et Laan paa 40,000 Rdlr. og kort efter i et Brev endog om 50,000 Rdlr. Dette blev ham dog for grovt, og d. 17. Oktober svarer han, at det er ham en „Umuligheds Umulighed“ at skaffe en saadan Sum; man gjør sig meget for store Tanker om hans Formue, som desuden er prioriteret i faste Eiendomme eller anbragt i Skibsparter; hvis man kan finde Andet, vil han lade det konfiskere. Paa hans „blotte Haand“ kan Intet faaes mere, „nu jeg af al Employ er sat, saa at jeg aldeles ingen Kredit mere haver“, og hans Venner kunne ikke hjælpe ham, da de selvere anmodede om store Laan. Siden han modtog den første Opfordring, har han med Tab for sig selv rejst 16,000 Rdl. (bl. a. hos en Ostindie-Kapitain Frørup) og skal om muligt inden Aarets Udgang skaffe endnu 4000 Rdlr., „som er mere end mine Vilkaar nuomstunder vel kan taale“. Sluttelig forsikkrer han endnu engang paa Ære og Samvittighed om sin gode Villie[3]).

Efter sin Afskedigelse synes Harboe i det Hele ikke at have spillet nogen fremtrædende Rolle; dog forekommer hans

---

[1]) Rentekammerets Forestillings- og Resolutionsprotokol. 1705 $^{7}/_{12}$. Jvf. E. Holm anf. Skrift II, S. 400.

[2]) Danske Samlinger 2. Række V, S. 337.

[3]) Personalia i Kammerkancelliets Arkiv. Harboes Svar er stilet til en Geheimeraad, uden Tvivl Plessen, skjøndt Navnet ikke er nævnet.

Navn ved en enkelt Leilighed, som fortjener at omtales, dels fordi det i og for sig var et smukt og hædrende Hverv, der her blev overdraget ham, dels fordi det vistnok maa opfattes som et Tegn paa, at Dronning Charlotte Amalie har delt sin Ægteherres Godhed for Harboe, hvad der jo kun kan tale til hans Fordel. I Slutningen af Juli 1700 lagde en forenet svensk-engelsk-hollandsk Flaade sig udenfor Kjøbenhavn og bombarderede Staden; d. 4. August gik Carl XII iland ved Humlebæk og truede Hovedstaden fra Landsiden; Kong Frederik IV var med Størstedelen af Hæren i Holsten. Da sendte Enkedronningen to Deputerede, sin Hofmarskal Frd. Emanuel v. Kötschau og Geheimeraad Jens Harboe, til Stadens 32 Mænd for paa hendes Vegne at holde „en Oration om Borgerskabets udviste Troskab i forrige Tider som nu", d. v. s. opfordre Kjøbenhavns Indbyggere til denne Gang ligesom tidligere, at gjøre deres Pligt mod Konge og Fædreland. Dronningen lovede tillige, „at hun ikke vilde reise ud af Kjøbenhavn, men leve og døe med dem", og Borgerskabet lovede til Gjengjæld, „at de vilde efterkomme Dronningens Befaling og Begjær" [1]). Freden i Travendal d. 18. August forskaanede dog den Gang Kjøbenhavn for en Beleiring.

Henimod en halv Snes Aar levede Harboe som Privatmand; han døde d. 7. Februar 1709 og blev begravet i Kjøbenhavns Frue Kirke, hvor han 1692 havde kjøbt sig et Gravsted for 900 Rdlr. [2]).

Med begge sine Hustruer havde han gjort Testamente, henholdsvis under 9. Januar 1702 og 29. Oktbr. 1707. I Henhold til det første blev der udbetalt Anna Möllengrav 500 Rdlr., Inger Margrethe Weyerslef 3000 Rdlr.. Birgitte Cathrine v. d. Pfordten 2000 Rdlr. og „de Fattige heri Staden" 3000 Rdl. Efter det andet tilfaldt der hans Broderdatter Etatsraadinde Helm 13000 Rdlr. samt Godset Hoveneck, hans Sø-

---

[1]) Kjøbenhavns Diplomatarium III, S. 778. Militairisk Bibliothek (Christiania 1765) I, S. 695. — Om Kötschau (som i den til Diplomatariet benyttede Afskrift kaldes Metshou) se Brasch: Vemmetoftes Historie II, S. 227.

[2]) Skifteprotokollen efter hans 2. Hustru (se ndf.)

ster Bispinde Braem 9000 Rdlr. og Cathrine Wissing 10000 Rdlr.[1]).

Christine Fuiren, der overlevede sin Ægtefælle i henved 26 Aar, satte hans og sit eget Navn et varigt Minde i sine to Stiftelser *det Harboeske Fruekloster* og *Støvringgaard Jomfrukloster,* men var forøvrigt en Dame, der ogsaa af andre Grunde fortjener at omtales. Under sin Moders Vejledning havde hun faaet en udmærket Opdragelse, der havde givet hende Kjærlighed til boglig Syssel og til Omgang med lærde og begavede Mænd. Bekjendt er navnlig hendes Venskab for Digteren Christian Falster, Rektor i Ribe, der med sin Hustru oftere tilbragte sine Ferier paa Støvringgaard. Om sin Værtinde skriver han: „Fæmina prope Randrusium in Cimbria nostra colet, gente illustrissima at mente illustrior, quam inter viros heroidem, inter heroidas virum jam olim in vernaculo qvodam carmine publice appelavi“. Sin Interesse for Falster overførte hun ogsaa paa hans Skole, og den Godgjørenhed, hun viste overfor denne, (men iøvrigt ogsaa paa mange andre Maader) var jævnlig Gjenstand for Korrespondance imellem dem. Ti af hendes livlige og naturlige Breve til Falster ere for faa Aar siden trykte[2]); de vise hende som en Personlighed, der havde Sands for Livets Alvor uden at være bange for at bruge en spøgende Form. Som Godsbesidderinde var hun praktisk og energisk og tog sig paa mange Maader af sine Bønder, hvem f. Ex. hendes Klogskab og Lovkundskab oftere hjalp ud af Prokuratorernes Garn.

---

[1]) Samme Protokol. — En Datter af ovennævnte Chr. Weyerslef kom efter sin Moders Død i Huset hos sin Moster Geheimeraadinde Harboe; hun blev g. m. Borgmst. i Holbæk Laurids Christensen og kaldte sin Søn Harboe Meulengracht. (Pers.-hist. Tidsskr. III, S. 396). — Cathrine Wissing, f. 1693, † 1724, Datter af Kammerraad, Amtsskriver Jens Jensen W. og Elisabeth Meulengracht, blev g. m. Konferentsraad Severin de Junge (Lengnicks Stamtavle Vissing). — Birg. Cathr. v. d. Pfordten formodes at være Datter af Generalmajor Hans Erasmus v. d. Pfordten og Sophie Wissing (Halvsøster til Jens W.), og g. m. Stephan Kenchel, Direktør for Øresunds Toldkammer.

[2]) Chr. Bruun, Falsteriana S. 64 f. Den Biografi, hvormed Brevene indledes, er Grundlaget for, hvad her er anført. Jvf. ogsaa N. M. Petersen: Den danske Literaturs Historie (1. Udg) IV, S. 278, 279 og 289. — Chr. Falster: Amoenitates philologicæ I, S. 57 og 240. — Danske Samlinger 2. R. IV, S. 145 f.

I Aaret 1734 begyndte Geheimeraadinde Harboe, der hidtil havde havt et godt Helbred, at skrante og reiste derfor om Efteraaret til Bad i Aachen[1]; hun kom sig da ogsaa saa vidt, at hun kunde lægge Hjemveien over Frankrig og England, navnlig for at bese disse Landes Hovedstæder. Aaret efter blev hun, nylig hjemkommen til Støvringgaard, overfalden af en hidsig Feber og afgik ved Døden Natten til d. 24. Nov. 1735. Af det i Frueklostrets Arkiv beroende Skifte efter hende ses, at hun allerede i flere Aar havde besluttet Stiftelsernes Oprettelse; den endelige Bestemmelse blev dog først truffen i et umiddelbart før hendes Død underskrevet Testamente. Af hendes Gaard i Stormgade og hendes Sædegaard Støvringgaard skulde der oprettes to Klostre henholdsvis for Enker efter og for ugifte Døttre af Mænd, der havde beklædt en Charge i en af de 5 første Rangklasser. Resten af hendes faste Eiendomme og alt hendes Løsøre skulde sælges, og efter Fradrag af nogle faa Legater navnlig til hendes Tyende skulde hele hendes Formue paa de to nævnte Eiendomme nær deles mellem Klostrene. Hvert af disse skulde optage en Priorinde og 12 Konventualinder. Pladsen som Priorinde skulde for Frueklostret tilbydes Oberstinde v. d. Osten[2]), for Støvringgaard først Frøken Johanne Cathrine Bartholin og derefter Frøken Elisabeth Bille Rosenkrantz, der begge synes at have havt Ophold i den Afdødes Hus[3]). Tre andre Pladser i Støvringgaard skulde besættes med to af Oberstlieutenant Bülows og en af Major Fursmans Døttre efter For-

---

[1]) Ogsaa Jens Harboes første Hustru besøgte for sin Helbreds Skyld samme Badested 1696 (Chr. v. Lente Pakke 10 Nr. 115, jvf. Nr. 104).

[2]) Margrethe Wibe, f. $^{28}/_{11}$ 1683, † $^{4}/_{2}$ 1762, var Datter af Generallieutenant Johan Wibe og var 1720 bleven Enke efter Oberst Otto Frd. v. d. Osten. Hun blev første Priorinde for Frueklostret, hvor hendes Portræt (Brystbillede) findes.

[3]) J. C. Bartholin, f. $^{4}/_{9}$ 1664, begr. $^{15}/_{5}$ 1751, var Datter af Prof. Bertel B. og Sille Marie Glob, hvis Moder var Faster til Biskop Braem (Gjessing, Jubellærere 2. Del I, Stamt. t. S. 64). Da Jomfruklostret først traadte i Virksomhed 1760, blev E. B. Rosenkrantz, f. 1712 † 1782, Datter af Kapt. Niels Rosenkrantz til Brusgaard og Mette Pax, dets første Priorinde. Hendes Portræt i hel Figur findes der. (Benzons Stamtavler; Medd. fra Hr. Pastor Bülow i Støvring).

ældrenes Valg[1]) — alle øvrige Pladser af vedkommende Direktioner, hvortil Stiftsøvrighederne henholdsvis i Sjælands og i Aarhus Stift bestemtes[2]).

De to første Direktører for Frueklostret, Stiftamtmand Baron Gersdorff og Biskop Worm vare executores testamenti; to Høiesteretsadvokater, Justitsraaderne Oluf Borch Schouboe og Enevold Falsen, beskikkedes til Skiftekommissærer.

Af faste Eiendomme eiede Boet: *Gaarden i Stormgade*, hvorpaa den Afdødes Moder havde faaet Skjøde 1701; den blev foreløbig lejet ud til Justitsraad Bartholin for 230 Rdlr. aarlig, efterat Husholdningen var hævet ved Paaske 1736. — *Støvringgaard* (Støvring Sogn og Herred), som hendes Fader havde erhvervet efter Landsthingsdom 1690; herunder tillige Østrupgaard ifølge Skjøde af 1694, Støvring og Albæk Kongetiender ifølge Fæstebreve af 1706 og 1714, samt endel Gaarde og Huse, der vare erhvervede enkeltvis, senest 1733. — *Søndervang* (Stadil Sogn, Hinds Herred) ifølge Høiesteretsdom af 1692; hertil Stadil Kirke og Østertoft, kjøbt 1731. — *Gjerdrup* (Egeslevmagle Sogn, V. Flakkebjerg Herred), som den Afdøde havde maattet overtage i den seneste Tid for Fordringer hos sal. Fru Elisabeth Vind[3]).

---

1) Ifølge Jomfruklostrets Protokol var de tre først indskrevne Konventualinder: Anna Dorthea Ulrika Bülow, † $^{15}/_{4}$ 1753, Else Sophie Bülow, † $^{12}/_{7}$ 1772, og Anna Margrethe Sophie Fursman, gift $^{25}/_{4}$ 1758. (Pastor Bülow). De to Førstnævnte vare Døttre af Oberstltnt. Nicolaus Christopher v. Bülow (a. L. Plützkow) til Agerupgaard paa Laaland, og Cecilie Cathrine v. Wetberg. (Medd. af Hr. Hofjægermester Baron Düring-Rosenkrantz. Jvf. Pers.-hist. Tidsskr. V, S. 208). Sidstnævnte f. $^{24}/_{3}$ 1720 † i 1770, var Datter af Toldkæmmerer i Helsingør, Major Falk Fursman og Anna Dorthea Braem, Broderdatter af Biskoppen; hun blev g. m. Kapt. v. Pr. Frederiks Regt. Peter Martinus Orning, † $^{12}/_{12}$ 1759. (Enkekassens Arkiv, Lengnicks Stamtavle Fursmann).

2) Det er senere fastsat, at Udnævnelserne skulle indsendes til kgl. Stadfæstelse. Direktionen for Frueklostret er gaaet over til Kjøbenhavns Magistrat. — Ang. Klostrenes oprindelige Fundatser m. m. se Hofmans Fundationer henholdsvis X, S. 1—20 og II, S. 405—411.

3) Anna Elisabeth Vind, Vicekantsler Holger Vinds Datter, var g. m. Mag. Didrik Grubbe, Sognepræst til Kvislemark og Fuirendal. Om deres Forhold til Gaarden jvf. Seehusen, Optegnelser om Lyngbygaard og Gjerdrup Hovedgaarde og Godser, S. 29—38.

Harboes Have havde hun allerede tidligere afhændet, sagtens fordi hun boede paa Støvringgaard om Sommeren; 1723 blev den „med derindeværende Orange-Huus og hvad dertil hører af Træers Gevægster“ sat til Auktion i Eierindens Gaard paa Østergade[1]). Naar hun har solgt denne, er ikke oplyst.

Søndervang og Gjerdrup bleve betalte henholdsvis med 12,030 Rigsdaler og 20,100 Rigsdaler. Løsøret indbragte 23,085 Rigsdaler, en for de Tider enorm Sum. Af Enkeltheder skal nævnes: Juveler og Guld 94 Nr., vurderede til 7400 Rdlr., Sølvtøj 121 Nr., solgte for 3908 Rdlr., et „Berenstens Kabinet“ 147 Nr., Porcellæn 168 Nr., Medailler 103 Nr., „Gevær“ 21 Nr., Bøger 1026 Nr., Skilderier 160 Nr. Af disse sidste ere endel Portræter af Stifterinden, hendes Mand, hendes Forældre og hendes Broder, Baron Didrik Fuiren til Fuirendal († 1700), blevne ved Klostrene. Et legemstort Brystbillede i Frueklostrets Bedesal viser Jens Harboe som en Mand paa henved 60 Aar (med Dannebrogsordenen) med store, temmelig grove Træk og et roligt, bestemt Udtryk; et tilsvarende af hans Hustru, der synes at være taget nogle Aar senere, har ligeledes temmelig store Træk, ikke paafaldende smukke, men med et intelligent Udtryk.

Ved den endelige Opgjørelse af Boet den 11. Oktober 1740 var Formuen 118,153 Rdlr. 24 Sk., som deltes lige mellem Klostrene foruden 10,300 Rdlr., der vare satte fast til Sikkring af „Pensionisternes“ Fordringer. Da Frueklostret var mindst vel stillet, bestemtes, at efterhaanden som Legaterne faldt bort, skulde det nyde godt af Renterne, og at Kapitalen først skulde deles, naar der ikke var flere. Endnu udestod Fordringer til Beløb af 14,559 Rdlr. 14 Sk., der ansaas for værdiløse, deriblandt 8777 Rdlr. hos den forrige Eierinde af Gjerdrup, Jomfru Grubbe, der nu levede i Armod; 4000 Rdlr., hvormed en Fordring, stor 12,000 Rdlr., paa Geheimeraad Hans Adolf v. Ahlefeldt efter Ansøgning fra hans Kautionist og Svoger, got-

---

[1]) Extraordinaire Relationer Nr. $^{8}/_{1723}$; jvf. Stolpe: Dagspressen i Danmark IV, S. 92.

torpsk Geheimeraad Claus v. Ahlefeldt, var nedsat ved kgl. Resolution mod, at Resten skulde indeholdes med 1000 Rdl. aarlig i Skyldnerens Gage; endvidere 433 Rdl. 72 Sk. i det gamle ostindiske Kompagni.

Foruden Jens Harboes Gravsted i Frue Kirke eiede Boet endnu to saadanne i Kjøbenhavn, et i „Hellig Trefoldigheds Kirke“, som Thomas Fuiren havde kjøbt 1657 for 200 Rdl., og et i Frue Kirke, som Fru Margrethe Eilersen havde kjøbt 1692 for 500 Rdl. Efter den Afdødes derom fremsatte Ønske blev hendes Kiste nedsat i hendes Forældres Gravsted d. 3. December 1735.

(Fortsættes.)

Ligprædiken over Geheimeraad og Stiftamtmand Friderich Adeler af Søren Friedlieb.

Meddelt af **H. J. Huitfeldt-Kaas.**

I det Norske Universitets-Bibliotheks Manuscriptsamling findes den nedenfor meddelte Ligprædiken under No 470 in 4to. Den udgjør 23 beskrevne Blade med sorte Kanter, indbundne i sort Skindbind med indpressede, tidligere forsølvede Zirater. Manuscriptet, der har tilhørt den afdødes Søn, Stiftamtmand F. G. Adeler[1]), hvis Navn med trykte Bogstaver staar paa Titelbladet, er helt igjennem skrevet med Stiftsprovst S. Friedliebs[2]) egen Haand og er kjendeligen det Exemplar, han har oversendt Enken; Dedicationen lyder nemlig saaledes: „Den | Høy-Velbaarne Frue | Frue Anne Beathe Rosencrantz[3]), | Salige Hr Geheimeraad Friderich Adelers | Efterladte Enke-Frue, | Medlem af Ordenen l:Union parfaite, | med | Samtlige Sine Høy-adelige Børn, | ønskes | Naade af det Høyeste, Trøst i det inderste, | Seyer paa det

---

[1]) Se om ham Dansk Biografisk Lexikon I. S. 93 f.

[2]) Se om ham Worms Lex. ov. lærde Mænd I. 326 f., III. 227 og 930 samt Nyerups Literaturlex. I. 177.

[3]) Over hende haves en Ligprædiken af J. v. d. Lippe, trykt i Christiania 1777. 4. Jfr. ogsaa D. Biogr. Lex. I. S. 92 f.

yderste og Salighed i det Herligste | af | Deres Naades | og | Samtlige Deres Høyædle Velbaarnheders | Underdanige, høystforbundne, ydmygste Tienere | Søren Friedlieb: | Profess: Th. ved Kiøbenhafns Universitet, Stifts Provst over | Christians: Stift, Provst over Mandalls Provstie og Sogne Præst til Chr: Domkirke". | Skriftets fulde Titel er denne: „α/ω | Parentation, | over | Deres Excellence, | i Livet, Høyvelbaarne, i Døden, Salige, | Herr Friderich Adeler | Ridder af Dannebrog og Ordenen l:Union parfait, | Kongelige Mayestets Geheimeraad, Stift- | Befalingsmand over Christiansands Stift, og | Amtmand over Nedenæss og Raabøygdelaugets- | Amter, | Sørgeligst holden, paa den Salige Herris Biesættelses Dag, | i Christiansands Domkirke d: XX Ianuary MDCCLXVII | af | den Salige Herres og Det Høye-Sørge-Huuses | Høyst-Forbundne, Dyb-Sørgende Tienere | Søren Friedlieb." — „Textens ord findes beskrefne i Pauli anden Epistel til Timoth, IV cap: 18 vers, saa lydende: Herren skal frie mig fra ald ond gierning, og frelse mig til sit Himmelske Rige, Hvilken være ære i ald ævighed, Amen!"

Dedicationen til „Den Udvalte Frue og Hendes Børn" indeholder paa de første Blade kun almindelige religieuse Betragtninger, hvorimod Slutningen, der meddeler nogle specielle Oplysninger, hidsættes: „Høy-Velbaarne Frue Geheimeraadinde! Hvor haardt eet Stød det var for Deres Naades Hierte, der Gud, imod forige aars Slutning, sluttede Hendes Salige Herres Livsdage paa Iorden, og skilte Ham fra Hende til Sig, er os alle noksom bekiendt, men, at min Pen nu ikke skal blive een negel til at oprive saaret, vil ieg alleene sige dette, at Deres Naades Oprigtige Kiærlighed imod Deres Salige Herre, medens Hand levede, Deres u-trættelige arbejde paa Hands timelige og ævige velgaaende, Deres aarvaagne omhyggelighed i Hands Svage tilstand, og Deres utallige udøste Taarer, saavel i Hands Sygdom, som effter Hands afgang, vidner altsammen, hvor føleligt det har været og er Dem, at Herren ved døden har fraskilt Ham; Denne Skilsmisse er ikke heller afgaaed uden smerte for Samtlige Deres Naades Kiære Børn, den Salige Herres Eeniste igienlevende Hr Broder og Andre Paarørende, u-anseet de vare Fraværende, i Skils-

missens Time, i sær, er ieg eet Levendes vidne ey allene til Deres Naades Egen, men Deres da hiemmeværende Frøken-Datters, Mariæ Elisabeths[1]) store Væmodighed over Hands Fraskillelse, og, tillad mig at vidne, at det har været og er meget føleligt for mig, at Herren fraskilte denne, min Høyst-Estimerede Velyndere, og, endnu, daglig hereffter vil blive meere, da ieg, ved det, Gud fraskilte Ham til det andet Liv, maae nu, i dette nærværende Liv, see mig skilt fra den U-gemeene Lykke, at omgaaes Deres Naade Selv, og eendeel af Deres Kiære Børn, hvorved ieg hidtil har nydt saa meget godt, der, ald min Levetiid, forbinder mig, og, hvorved ieg, paa dette vanskelige Stæd, i mine, offte indfaldende kummerlige omstændigheder, har fundet stor opbyggelse, og, offte Lindring for mit krænkede Sind, men, min Aand skal dog aldrig skilles fra Dem, min Ringe Forbøn skal stedse følge Dem, og mit Hiertes Taknemmelighed skal altid erindre det, som ieg nu ikke formaaer at udføre, og, Vi ville, med Herrens Naade, den korte tid, der kand være tilbage for Os, fornemmeligen arbejde paa, med glæde, at kunde samles, paa den store Samlings Dag, hvoreffter ingen Skilsmisse meere kand have stæd, — Men, er det Os end hiertestød, at Gud haver skilt den Salige Herre fra Os, saa oplives Vi ved den Trøst, at Gud haver fraskilt Ham til sig, Hand beviiste Fromhed og miskundhed mod mange, Hand holdt sig i Hiertetz oprigtighed til Gud og døde i Guds Naade, og Hand haver nu fundet Salighed hos Gud og alle Hands udvalde, hvortil Herren og, effter een liden Prøve-stund, skal samle os med Ham.

Hvad ieg, til vel fortiente Æreminde over den Salige Herre, effter den Naade, mig given, og, effter daværende Tids beskaffenhed, i megen korthed, offentlig talede, ved Hands Iordefærd, understaaer ieg mig, herved, ord for ord, uden noget Tillæg, underdanigst og ydmygst at dedicere Deres Naade, med Samtlige Kiære Børn, i Underdanigst og viss Forhaabning, at det gunstigen skal blive imodtaget, baade for den Herres skyld, af

[1]) f. 1740, † 1811, gift 1775 med General A. F. v. Wackenitz, f. 1726, † 1808, se W. Lassen, Norske Stamtavler S. 56.

hvis ord det er, saa og for den Salige Herres skyld, til Hvis Æreminde det er skeed. Gud, som er ald Taalmodighedens og Trøstens Gud, gyde glædens olie med trøst i Deres Naades og Samtlige Deres Velbaarnheders Hierter, og, foruden ald timelig Velsignelse over Dem alle, hvor de ere, og, hvor De komme i verden, velsigne Dem med ald aandelig Velsignelse i de Himmelske gode Ting i Christo, at, naar De, Enhver i sær haver vandret i Herrens Veye og i Hands Naade, De omsider maae hensove i Hands Fred, opstaae til Hands Rige, indtages i Hands glæde, og saa, ved eget Exempel erfare, at Gud haver skilt Een from til Sig. Det ønsker hierteligen

Deres Naades og Samtlige Deres Velbaarnheders Underdanige Client, og Troe Forbeder

Søren Friedlieb.

Christiansand d. 28de April 1767.

Parentation.

a/ω

Hand var Een Hæderlig Raadsherre, Hvilken og Self ventede Guds Rige, Det er det Ære-mærke, hvormed den Hellige Skrifft erindrer Ioseph af Arimathæa, som laante den Herre Christo Sin Graf, det samme skal og være det Ære-Minde, hvormed Vi, i dag, har den Ære at gelejde Hands Excellence, Ridder af Dannebrog og ordenen l:Union parfaite, Kongl. Mayts Geheimeraad, Stift-Befalingsmand over Christiansands Stifft, og Amtmand over Nedenæss og Raabøygdelaugets Amter, Hr. Friderich Adeler, Hvis efflerladte Iordiske Deel indeholdes i denne Kiste, som her staar for vore Øyne, til Sin Grav,

[Herefter følger en længere Udvikling om Joseph af Arimathæa og om en hæderlig Raadsherre i Almindelighed, hvorpaa Applicationen, der gaar umiddelbart over i Personalierne, lyder saaledes:]

Hands Excellence, Hr. Geheimeraad og Stift-Befalingsmand Adeler, til Hvis Ære, ieg nu taler, har og været Een hæderlig Raadsherre, Som og Selv ventede Guds Rige, Gud har lagt megen Hæder og Ære paa Ham, fra det første, Hands Lives Lys ved Fødselen antæntes, saalænge det skinnede, og, indtil det endelig

i Døden udslukkedes; Hand er Fød, i den Kongelige Residentze-Stad, Kiøbenhafn, strax effter dette Seculi begyndelse, i aaret 1700 d. 3die Maij af Høy-adelige Forældre, Hands Hr Fader var Hands Excellence, Ridder af Dannebroge, Kongl: Mayts Geheime-raad, Første Deputerede i Cammer Collegio, og, tilsidst, Stift-Befalingsmand over Siællands Stifft, Hr Friderich Christian Adeler, og, Hands Frue Moder var den Høy Velbaarne Frue Henriette Margrete Lente[1]), Hvilke Bægge, for rum tiid siden Saligen i Herren ere hensovede; Men, som det ikke er nok at være Velbaaren og Ædel-fød, uden mand bliver igienbaaren og vel opfød, saa haver vel bemældte Hands Kiære Forældre, ey allene, strax effter Fødselen, befordret Ham til een Høyere byrd ved Igienfødelsen, og den Hellige Daab, hvorved Hand er bleven indlivet og indlemmet i sin Frelsere, vor Herre Iesu Christo, men endog ladet Ham, under antagne Hofmestere, hiemme, privat informeres i Herrens Frygt og Formaning, samt adskillige Sprog, indtil Hands Alders 22de aar, da den Salige Herre, til at perfectionere sig videre, i Sælskab med Sine Brødre og Samtlige Deres antagne Hofmester, rejste uden lands, og begav sig til Holland, Engelland, Frankerige, Italien, var i Rom og Wien i Østerrige, rejste og igiennem Nederlandene og Tyskland, og kom hiem igien til sit Fæderneland, sidst i aaret 1725. Aaret effter Sin fuldendte udenlandske Rejse, nemlig 1726, blev den Salige Herre af, Salige og Høyloflig Ihukommelse, Kong, Friderich, den Fierde, allernaadigst beskikket til at være Cammer-Iunker hos da værende Dronning, nu Salige og Høyloflig Ihukommelse, Dronning, Anne Sophie. Aaret 1727 var det mærkelige og tillige lyksalige Aar for den Salige Herre, da Hand, ved den Høyestes Forsyn, indtraadde i Ægte-Foreening, med da værende Hof-Damme hos Høystbemældte Dronning, Anne Sophie, Frøken, Anne Beathe Rosencrantz, nu Hands Effterladte Høyst-bedrøvede Enke-Frue, i Hvilken Hand stedse siden, indtil sin Døds Dag har hafft Een Gudfrygtig, høy-Fornuftig, Dydig, og særdeles Omhyggelig Ægtefælle (Herren trøste Hende i Hendes Sorrig, og

---

[1]) Se Norske Stamtavler, udg. af W. Lassen, S. 39—79.

styrke Hende fremdeles i sand hengivenhed under Guds Naadige Villie!) og blev Deres Høye Ægte-Foreening fuldbyrdet, ved een Christelig Copulation, samme aar, den 25de April, og hafde Hand ey allene den Naade, ved Brude-Skammelen, at imodtage sin Kiære Brud, af Salige og Høy-loflig Ihukommelse, Kong Friderich den Fierdes Egne allerhøyeste Hænder, men, endog, samme Dag, at indtræde i den Ære-Stand at blive Raadsherre, da Høystbemældte Hands Mayestæt, just Bryllups-Dagen, allernaadigst gratificerede Ham med at være Etatzraad, og Amtmand over Callundborg, Saebygaards, Draxholms og Holbechs Amter. Dette Deres Ægteskab haver Gud velsigned med 12. levende Børn, 6 Sønner og 6 Døttre, og ere 4re deraf, nemlig 2 Sønner og 2 Døttre for Deres Hr Fader indgangne i Ævigheden, de øvrige 8te effterlever i Tiden, og, da Herren allerede har glædet Deres Kiære Forældre, med at see Dem, effter aars og alders beskaffenhed, at være temmelig vidt avangerede, og at give det beste Haab, enhver i sær, at ville være til Fædernelandetz Gafn og Familiens Ære, saa ville Herren selv fremdeles sørge for Dem, være Dem i Faders Stæd, og veyleede Dem, altid at kunde være Deres Dyrebare Frue Moder, til daglig vederqvægelse og glæde i Hendes Enke-Stand! Aar 1740 blev Hand, af Høy-Salige, Kong Christian den Siette, allernaadigst beskikket til at være Conferentzraad; 1749 til Jubel-Festen for den Oldenborgiske Stamme, af Høyloflig Ihukommelse, Kong Friderich den Femte, beæret med Ridderordenen af Dannebrog, og udvalte Hand til Symbolum: Fata Regit Altissimus; 1752, in Februario, blev Hand, af Høystbemældte Hands Mayt, allernaadigst beskikket til Stifft-Amtmand over Christiansands Stifft, og Amtmand over Nedenæss og Raabøygdelaugets Amter, og ankom den Salige Herre, med Sin Høye Familie, her til Staden, samme aar, den Femtende Augusti; Dereffter blev Hand, til Jubel-Festen for Souverainiteten, i aaret 1760, allernaadigst beskikket til Geheimeraad, og, endelig 1763, paa Kongens Geburts Dag, d: 31 Martij, af Hendes Mayestæt, Enke-Dronningen Sophia Magdalena, allernaadigst benaadet med Ordenen l:Union parfaite. Saaledes var da den Salige Herre, ey allene i den Ære-Stand, at Hand var Raads-Herre,

men, endog, Trappe-viis, opstigede fast til de høyeste Trin i denne Stand, men, det fordobler Hands Æreminde, at Hand var Een Hæderlig Raadsherre; Hand gaf eet stort Exempel med Sin store Flittighed i at besøge Guds Tieniste, og, lige til mod slutningen af forige aar, da Hands tiltagende Svaghed forhindrede Ham, neppe, nogen Helligdag, saufnedes af Guds Huus, ligesaa gaf Hand eet stort Ydmygheds Exempel, til at beskiæmme de Hofmodige iblant os, da Hand, med Sit Høye Huus, altid har været villig til at communicere med den almindelige Hob; Hand bar saa stor og skyldig Respect for Herrens Sabbather, at Hand aldrig, paa saadanne dage, ville determinere nogen u-nødvendig Rejse, ey heller gierne da have nogen Samling i sit Huus, for ikke at styrke Sabbathsskændere, og Sabbaths-Foragtere, der foragter Herrens store Kom ihu, og, der drister sig til arbitraire at behandle Herrens Sabbats dage, som andre dage, og Hand var nidkiær i at ville bruge sit Embeds Myndighed til at hemme Ugudelighed, og befordre god orden til Guds Ære: Med hvad Troeskab Hand, i sin gandske Embeds tid, har tient Sine Herrer, derom vidner De Trende Store Kongers Naade-belønninger, der har ophøyet Ham fra eet Ære-Trin til andet, og givet Ham eet Ære-mærke, effter andet, og, hvis Gud længere hafde forundt Ham Livet, hafde vistnok Vores, nu Regiærende allernaadigste Konge videre belønnet Ham; Hands Samvittighed vidnede med Ham, endog paa Hands Syge-Seng, at Hand aldrig med sin villie, eller, imod sin overbevisning, giorde nogen U-ræt, Hand erklærede Sig og intet at have noget imod nogen, haabede og, at ingen, med føye, kunde have noget imod Ham, saa Hand var, som Ioseph af Arimathæa, Een god og Rætfærdig Mand; Hands Hiertes Godhed tabtes ikke ved Hands Stands Storhed, men, som Hand var een God Mand, hialp Hand med Barnaba alle tilrætte, og, som Hand var een Rætfærdig Mand, vilde Hand giøre alle Ræt, saa Jobs Klædebond ikke var opslidt hos Ham, men, var Hands daglige Smykke, Ligesom Hand og, i sin Raadsherre-Stand var saa gandske u-interesseret, at, om end Andre ville proportionere Deres Raad og Troeskab, effter deres egen Fordeel, og deres magt og myndighed, effter deres egen villie,

saa vilde Hand dog gaae ræt frem. I ald denne nærværende Ære-Stand, ventede Hand dog, i henseende til det tilkommende, Guds Rige, hvorpaa ieg kunde anføre mange beviser, men allene, vil erindre dette, at, da ieg, næstafvigte 4de Advents Søndag (effter at Hands Kongl. Mayts Cancellieraad og Provincial-Doctor Friderich von See[1], af hvilken, som Læge, den Salige Herre, i sin Svaghed, betiente Sig, forud var ankommen) kiendelig kunde see, at den Salige Herres Svaghed, hvilken Hand taalede med een forunderlig taalighed, var meget betydelig, talede ieg for Ham over Pauli ord i 2 Corinth: 2.14 og forestillede Guds Ords Liflighed, Lægedom og Liv, til eet helligt Liv for Gud, eet trøstigt Liv i Gud og eet ævigt Liv hos Gud, som den rætte Cordial og Hierte-styrkning for Siælen, og det middel Guds Naade bruger til at opvække, oplive og forberede os til eet ævigt liv, og dereffter Prædikede ieg over disse ord af Davids 6te Psalme, 5 v, Vend Dig Herre, rædde min Siæl, frels mig, for Din miskunheds skyld; Men, da ieg samme Dags Efftermiddag gik alleene ind til Ham, og, med eet beklemt Hierte, saa godt som bragte Ham dødsens bud, svarede Hand mig vel først, at Hand haabede, at denne Sygdom ikke skulle blive til døden, men, da ieg derpaa foreholte Ham, hvor u-viss det Haab kunde være, men det visseste og beste var, i omvendelse og troe at forbereedes til Sin Herres Komme, at Herren ikke skulle komme paa den Time, mand ikke venter, og finde os u-bereede, da Gud anseer ikke Personer, svarede Hand mig, effter nogen betænkning, med taarene i øynene: ieg veed, at det hielper mig ikke meere for Guds Dom, at ieg har været Geheimeraad, end, om ieg hafde været een betlere, ieg vil gierne leve længere, om Gud vil, ieg er og fornøyed, om Gud vil, ieg nu skal døe, og ieg troer stadelig, at min almægtige, Naadige Gud skal frelse mig, og, for Iesu Christi skyld, nok hielpe mig til sit Rige, og, da Hand siden offte, i de øvrige dage, repeterede det samme, har just disse Hands egne ord andlediget mig at udvælge, til

---

[1]) Se V. Ingerslev, Danmarks Læger og Lægevæsen II. S. 328 f. Worms Lex. ov. lærde Mænd III. 704 f. Nyerups Literaturlex. II. 684. F. Foss, Arendals Byes Historie, S. 66 f.

sidste Æreminde og een Kort Lig-Tale over den Salige Herre, disse Pauli ord, beskrefne i Hands Anden Epistel til Timoth: i det 4de cap: 18 vers, saa lydende: Herren skal frie mig fra ald ond gierning og frelse mig til sit Himmelske Rige, hvilken være ære i ald ævighed, Amen. og derved kortelig betragte, Guds Børns Vished om Herrens almægtige befrielse og Naaderige Frelse for dem, ved en salig Død. — Effter aflagde ærbødig og skyldigst Taksigelse paa det Høy-Velbaarne Sørge Huuses vegne til denne Høy-Anseelige Sørge-Comitat, for ald den Amitie, Kiærlighed og attention, De med denne sidste Ære, har beviist den Salige Afdøde og Sørge-Huuset, tiltræder vi strax Textens Forklaring.

[Heri findes følgende Anvendelse paa den afdøde af Textens Ord:]

Denne Herrens almægtige befrielse og Naaderige Frelse var det og Hands Excellence Hr Geheimeraad og Stift-Amtmand Adeler, i sær, paa sin Syge- og Døds-seng holdte sig til, Hand var overbeviist om, at diævelen og døden, som det menniskelige kiøns afsagde fiender, hafde og ald ond gierning i sinde imod Ham, og, at Hand, som een Syndere, var alt for afmægtig til at udfrie sig fra deres grumhed, Hand søgte derfor den almægtige Gud, at, Hand, for Iesu Christi skyld, vilde udfrie Ham fra alt det onde, disse Hands Saligheds fiender ville giøre Ham, Hand søgte den Herre selv, der, med sin død har taget magten fra den, der haver vold over døden, der og er bleven døden een gifft, og begiærte befrielse, i Hands Vunder og Saar, i Hands Død og Blod; Men, Hand søgte ey alleene den almægtiges befrielse for alt det onde, Fienderne ville giøre imod Ham, men Hand søgte endog den Naadige Guds Naaderige Forladelse, for alle de onde gierninger Hand, som een Syndere, i alle sine levedage hafde giort imod Gud, samt Guds Krafft til befrielse fra ald ond gierning, for sin øvrige tiid, og det, for Iesu Christi skyld, der er bleven een Forligelse for den gandske Verdens synder, og, hvis blod renser af alle synder; Den Salige Herre var vist nok een Syndere, der, med eenhver boedfærdig syndere, som har faaed Forstands oplyste Øyne, maatte bekiende, For Dig, Herre, ja, for Dig alleene haver ieg syndet, og giort det

onde, for Dine Øyne, Gud gaf Ham og Naade til at kiende Sig, som Syndere, ieg erindrer, at Hand kaldte Sin Høy-bedrøvede Frue til sig, der, med saa stor omhyggelighed arbejdede paa Hands Siæls og Legoms Velgaaende, at Herren visselig vil belønne Hendes u-trættelige Troeskab, i ævighed, og, bad Hende bede med Sig, at Gud vilde give Ham sin Hellig aands oplysning til ræt at kunde kiende sine synder, ja, Herren beviiste Ham den besynderlige Naade, som ingen af os kand forud forvisses om, at, endskiønt Hand ellers ikke, Sin gandske Lives tiid, hafde været ræt Syg, dog denne Hands sidste Sygdom gaf Ham lejlighed og tiid at betænke Sig, og forbereedes imod sin Død, og, da Hand bad Gud inderlig om Naade til Sine synders sande kunskab, blev Hand og visseligen af Herren bønhørt, thi, Første Iuledags aften kaldte Hand mig alleene til Sig, og, effter foregaaende gudelig Samtale om een boedfærdig Synderes rætte beskaffenhed, der ikke kand fortvivle, naar Hand hiertelig søger Iesum, sammenfoldede Hand sine hænder og, ræt bevæget, med graad i Øynene, sagde: beed for mig, at Gud vil forlade mig alle mine synder, og, derpaa sagde Hand, Gud forlade mig grove Syndere alle mine grove synder, for Iesu blods skyld!, velsignede mig og, for ieg hafde sagt Ham imod, og, fordi ieg hafde talet Guds ord til Ham: Hand trøstede Sig og ved een Fuldkommen Frelse til Iesu Himmelske Rige, thi, anden Iuledags morgen var Hand hæfftig af Sygdommen angrebet, og begiærede at blive deelagtig giort i Sin Frelseres Testamente, til Sin Saligheds Forsikkring, hvilket og, effter foregaaende absolution, skeede, og declarerede Hand med eet lydeligt Ia, at Hand troede, i og med det velsignede brød, samt, i og med den velsignede Kalk, at annamme Guds Søns Eget Legome og blod, til sikkert Pant paa alle sine synders Naadige Forladelse, dereffter toeg Hand een kiærlig afskeed med Sin Høy-bedrøvede Ægte-fælle, spurte og effter Sin Kiære Frøken Datter, om Hun ikke ville tage afskeed med Sin Gamle Fader, hvilket, ikke uden inderlig Følelse, skeede; Samme Dag laae han henvendt til Gud, meest, i døds Tanker, og, noget ud paa Aftenen, kalte mig til Sig, og sagde: beed for og med mig, at ieg maae komme til min Frelsere, læste og

Selv det 3die vers af den Psalme: hvo veed, hvor nær mig er etc: Lær mig O Gud ræt at betænke, min Død etc. repeterede og adskillige Gange: Min Gud, giør dog, for Christi Blod, min sidste Afskeeds Time god; Hvoreffter ieg bad med Ham, sluttede med Fader vor, indsluttede Ham i Herrens velsignelse, Hand takkede mig, bad, ieg vilde holde ud med Ham, komme snart igien, og blive hos Ham.

— — — — — — — — — — — — — —

Saa talede og Hr Geheimeraad Adeler, i sin Sygdom, med stor Vished om denne Herrens Frelse for Ham, ved een Salig Død, Hand holdt sig ideligen til de forhen ommældte ord, at den almægtige, Naadige Gud skulle frelse Ham, og, for Iesu Christi skyld, hielpe Ham til sit Rige; Hand sagde os, at, saafremt Herren vilde kalde Ham, skulle Gud visseligen give Ham Naade til at døe, med Frimodighed, Hand forsikkrede i sær mig, effter foregaaende gudelig Samtale, at ieg kunde være viss paa, ieg omsider skulle finde Ham i Guds Rige: Tredie Iuledags morgen, som var Hands sidste fulde strids dag baade imod alt ondt at lide og giøre, Hand oplevede, da ieg atter hafde den Ære at besøge Ham, fandt ieg Ham atter i gudelig Hengivenhed, og, da Vi, med hverandre hafde bedet til gud, og talt med hverandre, saavel om nærværende, som tilkommende Tiid, rakte Hand mig Sin Haand, og bad, siden det var Hellig Dag, at ieg vilde prædike for Ham, og, da Hand, natten tilforn hafde været hæfftigst af Sygdommen angrebet, og hafde hafft megen smerte, gav Gud mig Naade til at prædike for Ham over disse Pauli ord, Rom: 8. 18, Den nærværende Tids Lidelser ere ikke den Herlighed værd, som skal aabenbares paa os, hvilket Hand, med Andagt, anhørte, og, dereffter rakte mig atter sin Haand og takkede mig for alt det Guds ord, ieg hafde Prædiket for Ham, ligesom og samme var den sidste Prædiken, Hand hørte i denne Verden; dereffter talte Hand, med megen Vished, om, at Gud, for Iesu Christi skyld, skulle giøre Ham Salig, argumenterede og af Guds Troefasthed imod Ham i det timelige, og, at Gud, som, fra barnsbeen, hafde været saa god imod Ham, her i verden, skulle ikke, i døden, forlade Ham, men, frelse Ham til Sit

Rige; og, har vist nok Guds Troefasthed i det timelige, været saa stor imod Ham, at Hand, fra barnsbeen, har været ræt lykkelig, Gud tildeelede Ham timelig Ære, timelig Rigdom, den Gudfrygtigste Ægte-mage, saa mange vel-skabte, og, vel opfødde Børn, bestandig Helbred, og alderdoms Crone, saa at, naar nu Herren til alt dette, har gived Ham Sit Himmelske Rige, saa har Hand den allerfuldkomneste Lyksalighed. — I saadan Gudelig Hengivenhed laae Hand hen, indtil om Efftermiddagen, Klokken 4re, da een hæfftig Paroxysmus overfaldt Ham, og Hand, eet par Timers tiid var uroelig, men, Klokken 7, samme aften, hafde Hand igien sin fuldkomne Sands, var roelig, og bad mig blive, og ikke at rejse fra Ham; Klokken 9, da det tegnede til bedring med Ham, og ieg, med megen møye, hafde faaed overtalt Hands, af Graad og nattevagt, udmattede Høy-bedrøvede Frue og Frøken-Datter, den nat, at ville søge sig nogen Hvile, da ieg, med fleere, skulle blive hos den Salige Herre, vare Vi alle samlede hos Ham og holdte Aften-Bøn, da ieg erindrer, at ieg, samme tiid, begynte Bønnen med disse ord: bliv hos os, Herre Iesu, thi det stunder til aften, og Dagen hælder, med viidere, sluttede med Herrens Bøn og Herrens Velsignelse, Hand bad lydelig med, og, effter fuldendet Bøn, Selv begyndte og udlæste det bekiente vers: er ieg end fra Dig bortviget, falder ieg dog nu til Foed etc:, og, derpaa toeg Hands Dyrebare Frue og Datter een kiærlig afskeed med Ham, og Hand med Dem, u-tænkeligt, og, for menniskelige Øyne u-synligt, at samme nat skulle være Hands Dødsnat: Siden laae Hand roelig og stille, og, vilde aldeeles intet have, uden den medicin, Hr Cancellieraad von See, samme aften, hafde sendt Ham, hvoraf Hand fik adskillige Gange, og talte Hand med mig, med sund Sands og Fornufft, takkede mig, for ieg vilde blive hos Ham og for alt det Guds ord, ieg hafde talt med Ham, og, endelig, sagde, at Hand syntes nu, det var meget bedre med Ham, og Hand syntes nu at komme sig, og, da ieg derpaa sagde, at Herren ville visselig giøre alting vel med Ham, alleeniste at Hand indstillede sig gandske under Hands villie, være sig, til Liv eller Død, holdt sig, som een arm Syndere ikkun troeligen til Sin Frelsere og hvilede i Hands vunder

og Saar, svarede Hand, det er ieg, det giør ieg, og det forstaaer sig, hvorpaa Hand strax faldt i Søvn, sovede længe og langt roeligere, end nogen tiid forhen i sin Svaghed, dog, i samme søfn, undertiden, gaf sig; strax over Midnat opvaagnede Hand i een meget hæfftig Phantasie, vilde absolute op af Sengen, hvilket og skeede, hafde stærk mæle og temmelige Kræffter, var oppe ½ Times tiid, phantaserede den gandske tiid, ligesom og endda nogen tiid, effter at Hand hafde lagt sig igien, brugte imidlertid af forbemælte Medicin, indtil, Klokken imellen 2 og 3, da Hand faldt i een Forunderlig Søvn, saa roelig, som Hand hafde været gandske Frisk, saa ieg, med fleere, umueligen kunde forestille os andet, end, at Hand, effter saa roelig een Søvn, maatte forbedres i Helbred til Livet; Samme søfn continuerede i eet, indtil Klokken 5, da ieg, med 4re andre hosværende fornam, at Hand, med eet, opholdt at trække sin aande, effter at Hand, ikke een minut tilforn, med lydelig røst, uden mindste raslen for brystet, hafde talt i søfne, og, saaledes Hensov Hand, uden at røre enten Haand eller Foed, uden mindste hæfftig aande-dræt eller den aller-ringeste udvortes døds bevægelse, og indgik til den rætte Sab-baths Hvile, Søndagen effter Iuul, den 28de December, Klokken 5 om morgenen, effter at have været 40 aar i Embeds Stand, 39 aar, 8te Maaneder og 3 dage i Ægtestand, og, effter at have levet her i Verden, 66 aar, 7 maaneder, Tree Uger og 4re Dage i Udlændigheds Stand. Denne var da Herrens befrielses Time for Hr Geheimeraad Adeler, hvorudj Herren fuldkommen befriede Ham fra alt ondt, og har vi Grund til at haabe, at samme var Hands Siæles Frelses Time, til Herrens Himmelske Rige; Men, som ingen sidder saa høyt paa Iorden, at Hand jo er af Iorden, og, ingen lever saalænge paa Iorden, at jo omsider Hands Seng maae reedes i Graven, og, Hand maae tage boelig i Iorden, saa maatte det og nu behage Dem, at tage Denne Hæderlige Raads-herres Iordiske Deel (der nu sover og haver Hvile, med Raads-herrerne paa Iorden) og biesætte den, i een Ærefuld Opstandelses Haab, hen udj Gravens Boelig:

Efter Iords-Paakastelsen, bleve, til Slutning, udtalte disse efterfølgende afskedsord:

Far da nu vel, Deres Excellence, Her Geheimeraad, Stift-Amtmand og Amtmand, Friderich Adeler, Dit afsiælede Legome er nu vel jordet, og nedlagt i Støvet, men, Din vel-forskylte Æreminde skal aldrig jordes hos os, førend Vi afsiæles og nedlægges i støvet; Tak for ald den Tiid, Du har været iblant os, Tak for den Omhyggelighed, Du har baaret for Stiftet og Staden, Tak for Dit Kiærlige Hierte til os, og, Tak for Din Reedelige og Venlige Omgang iblant os, ja, Tak for ald Din Godhed imod Stiftets og Stadens Clericie, samt imod alle; Din Troefaste Ægte-Fælle tillige med Dine Kiære Børn begræder Din Fraskillelse, Dine subordinerede Betientere og andre beklager Dit Tab, men, Ieg i sær, som bliver Dig, alle mine Leve-Dage, høyligst forbunden for Din Specielle Fortroelige Kiærlighed og Kiærlige Fortroelighed til mig, beklager, med eet bedrøvet Hierte, at ieg maa saufne min Store Patron og Velyndere: Tillykke med Din almægtige og Naadige Guds Fuldkomne Befrielse og Salige Frelse! Til Lykke med det Himmelske Rige, hvilket Du forud ventede, og hvorom Du forvissede Dig! Til Lykke med Din Salige Tilstand i Dette Rige, hvor, i Overflødigheds overflødighed er erstattet Dig alt, hvad Du tabte paa Iorden! Ieg saae Dig hensove i forkrænkelighed, men, ieg haaber vist at see Dig i u-forkrænkelighed, naar Vi med andre Salige Siæle skal beskue Herrens Ansigt i Rætfærdighed, og, Vi skal mættes, naar Vi opvaagner, efter Herrens Billede, Farvel, Far ævig vel!

— — — — — — — — — — — — — —

Nogle Breve fra Kong Christian Frederiks norske Hof.

Meddelte af Prof. Dr. L. Daae.

De følgende Breve ere alle skrevne til Foged i Øvre Thelemarken, Marcus Henrik Florentz, der døde 12 Decbr. 1869 som entlediget fra dette Embede og i den høie Alder af henved 95 Aar[1]). Under Christian Frederiks Statholderskab og derpaa følgende Kongedømme i Norge sees Fogden at have staaet i intimere Forbindelse og Brevvexling med Lieutenant F. Schwartz, der spillede en vis Rolle paa den Tid som en af den unge Fyrstes yndede Hofmænd. Af en Ytring i et af de følgende Breve seer det ud til, at Schwartz har havt Ansættelse ved et thelemarkisk Compagni, og at Bekjendtskabet paa den Maade er indledet.

Lieutenant Frederik Schwartz, Søn af en bekjendt kjøbenhavnsk Skuespiller, var cand. juris non contemnendus, da han i 1807 gik ind i Armeen som Lieutenant. Nogle Aar efter blev han Adjutant hos Prinds Christian Frederik, hos hvem han som „en Lustigmacher uden egentlig Ærgjerrighed" i længere Tid stod i megen Yndest. Han forblev i Norge endnu nogle Uger efter sin Herres Tilbagereise til Danmark, men da han almindelig ansaaes som Spion, blev han inden Aarets Udgang udviist af den nye norske Regjering. Adskillige Bidrag til hans Characteristik samt Oplysninger om hans senere, tilsidst ulykkelige Skjebne (han døde som sindssyg i Slesvig) ville findes i Kirkehistoriske Samlinger, 3 R. B. IV. S. 685, 691—92.

Allerede tidligere ere nogle Breve fra Schwartz's Ophold i Norge blevne trykte, saaledes i Fr. Barfods Tidsskrift „Folke" I (eneste Bind) S. 459—461 et længere Brev, dateret 29 August 1814 og i Illustr. Nyhedsbl. 1861 et lignende, dat. 24 Sept. s. A. (ogsaa optaget i Særtrykket „Tvende Breve om Begivenhederne i Norge 1814"). Til disse slutte sig nu de nedenfor aftrykte tre Breve fra ham til Foged Florentz[2]). Man maa fra Lieutenantens Pen ikke vente egentlig historiske Bidrag, og man kan give A. Faye Medhold, naar han („Norge i 1814"

---

[1]) A. O. Vinje har paa sit Thelemaal givet en sympathetisk Skildring af ham (se hans „Skrifter i Utval" I. S. 727—731). Florentz var Repræsentant ved det overordentlige Storthing i 1814. Han havde tidligere været ansat i Rentekammeret og var Foged i Øvre Thelemarken i Aarene 1811 —1836.

[2]) I Kirkehist. Samlinger l. c. anføres, at en stor Deel Breve *til* Schwartz fra flere fyrstelige Personer skulle være trykte i en dansk Avis, (saavidt Udg. af disse Samlinger vidste, i „Nationaltidende").

(S. 170) bemærker om det i Ill. Nyhedsbl. meddelte Brev, „at det vrimler af skjeve Domme og falske Efterretninger“. Imidlertid have dog disse Breve en Smule Interesse som Vidnesbyrd om de Stemninger, der raadede inden Christian Frederiks Camarilla, hvortil ogsaa kommer, at hvad der angaar Begivenhederne i 1814, i Regelen ansees værdigt til Udgivelse, alene fordi det vedkommer hint mærkelige Aar.

Det sidste Brevs Forfatter er Conrad Fred. Clauson-Kaas, der adledes ved Patent af 24 Febr. 1804 og døde i Danmark 1853. Han var af Fødsel en Nordmand, men kom til Danmark med sin Stiffader Geheimeraad og Statsminister F. J. Kaas. Under Christian Frederiks norske Episode var han først dennes Staldmester, senere hans Hofmarskalk.

Jeg skylder en forbindtlig Tak til Hr. Districtslæge Kr. Grimsgaard i Hviteseid i Thelemarken, ved hvis Forekommenhed jeg i sin Tid er kommen i Besiddelse af de nedenstaaende Breve.

1.

Christiania 24 Januar 1814.

Min snille Ven!

I Prindsens Navn takker jeg Dig for det tilsendte Rensdyr; han har selv modtaget det og befalede sin Staldmester Kaas at give Overbringeren Drikkepenge, hvormeget veed jeg ikke — men dersom flere Udgifter fra din Side er forbunden med Transporten, da lad mig blot vide det. Til Kongens Fødselsdag vil Stegen minde os om Dig og det gode Tellemarken, og vi skal høit, af Hjertens Grund drikke paa Held, Lykke og bedre Dage for den gode, for lidet lykkelige sjette Frederik, vores alle saa kjære Konge.

At Prindsen ynder Dig, kan jeg bedst bevidne, da vi ofte tale om Dig, thi jeg fortæller ham altid lidt af dine Breves Indhold, og det glæder ham stedse at høre den gode, gamle og ufordærvede Aand, som caracteriserer Beboerne i Tellemarken. Hesten længes han rigtignok lidt efter, og var det ønskeligt, at han kunde faa den, førend han gaar i Felten, da han der trænger til et sikkert og tro Dyr. — — — — — Hvad Politiken angaar, da veed Du ligesaa meget, som jeg. Vi have ingen

Efterretninger fra Danmark siden 7 Jan.[1]), og da stod Sagerne saaledes, at Kongen samlede sin Armee ved Hindsgavl, en Herregaard i Fyen ligeoverfor Snoghøi. De Danske have slaget som Mænd. Gamle Engelsted og Malte have begge viist sig som brave Soldater, og ere blevne uskadte, skjønt de vare i den varme Leg. Gid det stedse maa gaa dem vel, de brave Folk.

Ved Sessionen kan jeg naturligviis ikke komme, men paasee, hvad der skeer og fortælle mig det — kan Du, min ærlige Ven!

Faa vi Ro til Sommer, og Gud sparer os Helsen, komme vi vist til Tellemarken paa Reisen til eller fra Bergen.

— — —

Din Ven

F. Schwartz.

2.

Christiania 21 Juni 1814.

Min snille Ven og Broder!

Aarsagen, hvorfor jeg først nu tilskriver Dig og besvarer dit Brev af 5te Mai, er den, at jeg, siden vi forlode Eidsvold, næsten uafbrudt har været paa Reiser i Forretninger. Selv Forretningsmand veed Du, at disse gaa for Alt og vil derfor tilgive din Ven.

Angaaende Huvestad[2]), da var hans Opførsel ved Rigsdagen vist ikke overeensstemmende med hans Committenters Vilje, men bestandigen i Harmoni med Andres Planer. Hertil kommer, at han, ved at ville gaa fra sit Votum i en meget vigtig Sag, endog blev særdeles ilde anseet af de to Trediedele af Rigsdagsmændene.

Efter alt dette fandt Kongen det upassende offentligen i Trykken at udgive den ypperlige Zetlitz's herlige Digt[3]), som vel

---

[1]) Samme Dag, som dette Brev blev skrevet, ankom (om Aftenen Kl. 8) Efterretningen om Kielerfreden til Christiania, men Prindsen lod denne, som bekjendt, holde hemmelig.

[2]) Tollef Olsen Huvestad af Laurdals Præstegjeld, tredie Repræsentant for Bratsberg Amt ved den Eidsvoldske Rigsforsamling.

[3]) Jens Zetlitz var Sognepræst til Hviteseid i Thelemarken, og Florentz boede i samme Sogn.

havde fortjent en bedre Gjenstand. Digtet er i Kongens Hænder, og han har ytret den største Glæde ved atter at læse de levende og hjertelige Udbrud af den berømte Digters sande og ædle Følelser for Norge og den gode Sag. Ubekjendt for Thelemarkens Ædelsteen, den stolte Digter Zetlitz, vover jeg ikke at tilskrive ham, men Dig, hans Ven og Beundrer, beder jeg at tolke ham, hvad jeg selv ikke formaaer.

Bjørnsens[1]) Sange har jeg overleveret Kongen, han mener, de kunde være passende til at lade trykke og uddele til Armeen, naar vi komme til at drage i Felten, hvilket vist bliver nødvendigt.

Af Nyheder gives her egentlig ingen. Den engelske Gesandt[2]) er her endnu. Han har sendt en Kurer til England, og dennes Tilbagekomst vil formodentlig give nærmere Oplysning om Englands Sindelag. At Ponte Corvo er kommen hjem, veed Du formodentligen.

En ubehagelig Efterretning maa jeg meddele Dig: Kongens Staldmester har casseret den lille Hest, Du sendte, som ubrugelig for Kongens Person. Hvorvidt han har Ret, veed jeg ikke, men det gjorde mig ret ondt.

Hils din Kone — faar vi Rolighed, agter jeg at besøge Dig — faar vi Krig, da skal ogsaa mit Navn naa til Tellemarkens Dale og til min Ven, der føler varmt som jeg for Konge og Land.

F. Schwartz.

3.

Hovedkvarteret Krom i
Vestby Sogn d. 1 Sept. 1814.

Min snille Ven!

Dit venskabelige Brev af 18 August modtog jeg først i Gaar. Uagtet jeg er omringet af Forretninger og indtil det yderste

---

[1]) Zetlitz's Klokker og som han Poet; han var senere Storthingsmand.

[2]) I. P. Morier, Castlereaghs Privatsekretær. Han var ikke nogen virkelig Gesandt — senere kom en saadan fra England, ligesom fra tre andre Stormagter — men kun sendt afsted for paa Forhaand at iagttage Forhold og Stemninger i Norge.

plaget af den skrækkeligste Sindsstemning, kan jeg dog ikke undlade at meddele Dig nogle faa Linier.

Udfaldet paa det Felttog, til hvilket jeg reiste, som til en Dands, kjender Du — Konge, Land og Armee var forraadte; — den Helvedes Bande under Grevens Anførsel arbeidede os i Ryggen, medens Fjenden arbeidede mod vores Front. Pontecorvo vidste hver Dag, hvor ethvert af vores Regimenter gik eller stod — han vidste, hvad der blev sagt i Kongens egne Værelser — jeg tror, selv Mure og Vægge vare bestukne. Kragerøen med 1200 Mands Besætning overgav sig uden at have een død; Frederiksstad og Kongssteen capitulerede uden at have een død — Brigaden Staffeldt lod Fjenden ubehindret trænge ind gjennem Tistedalen og over Svinesund — flere Divisioner af Agershusiske Skarpskytter Regiment strak Gevær for Fjenden uden at løse Skud — man gav Regjeringen falske Rapporter om vores Magasiners Forfatning — alt dette gjorde en saadan Virkning paa Kongen, at han blev syg, ja man tvivlede endog om, at han var forgiftet; dog erklære Lægerne, at dette ikke er Tilfældet. Kongens Sind har lidt ubeskriveligt — han bebreider sig at have miskjendt det norske Folks Stemning, han tror, at man anseer Krigen ført for hans egen Person; — alle Grunde, man kan fremføre, al Overtalelse er forgjeves — Kongens store Sjæl blev angrebet fra den Side, der var den smerteligste — den laa under, og maaskee aldrig vorder Jordens ædleste Væsen mere, hvad han var. Norges Skjebne staar i Guds Haand — han bestemmer, om Blodet atter skal rinde — eller om Normanden, skrækket af Øieblikkets mørke Skyer, skal bøie sin gamle, stive Nakke under det skjændigste Slaveaag — under Sveriges Scepter. Haandelsaand — egen Fordeel og dermed forbundne Kunster have bragt det herlige Norge til Bredden af den Grav, jeg ikke skal forlade, før den er tilkastet.

Hvad mig angaar, min ærlige Ven, da har jeg frelst, hvad jeg kunde frelse — en rolig Samvittighed — jeg saa Slangerne i deres Huler — jeg advarede — men man hørte mig ikke;

min Konges Hjerte var for ædelt til at kunne tiltro andre slige Afskyligheder.

Under Krigen fulgte jeg ikke Kongen — og blev commanderet til Grønnesund for at iagttage Sikkerheden af dette Overgangssted. Ved Onstad Sund skal Kongen have vovet meget — siger man.

Endnu kan Norge frelses — Antallet af vores Soldater gjør intet til Sagen — naar Viljen er der. Jeg har svoret Norges Sag, og nøder end Begivenhederne min evig elskede Konge, til at forlade sit dyrebare Norge — saa river jeg mig løs af dette saa kjære Baand og skal kjæmpe til det sidste for Norges Frihed og Selvstændighed. Falder jeg da i denne hæderlige Kamp, saa skulle dog mine norske Brødre tilstaa ved min Grav: at dersom hver Mand havde følt saa varmt og ment det saa ærligt med Norge, som jeg — da havde gamle Norge staaet endnu seirende over sine frække Fjender.

Din Svoger Waldemar Rye har jeg lært at kjende og agte — hans Brødre fik jeg ikke at see. Staffeldt lever roligt paa sit Gods Roligheden. I Christiania har været Oprør, som igjen er dæmpet. General Arenfeldt har overtaget Commandoen over Armeen — jeg forretter Tjeneste hos ham.

Hils den elskelige Zetlitz — hans Aands store Ven var jeg stedse — hans Ord tolkede mig den saa skjønt, saa inderligt, saa sandt — ikkun den ydre Zetlitz er mig ubekjendt, og jeg vilde dog saa gjærne engang samles med denne sande Normand. Rahbek har nyligen i et Brev bedet mig hilse Zetlitz, vilde Du maaskee sige ham dette.

For din og din Frues[1]) vennehulde Deeltagelse i min Skjebne være Du og hun inderligen takket — omgivet af Fremmede, af Mennesker, som Intet føle for mig — bliver Hjertet saa uvant til Ytringer fra Hjertet, at Taarerne stode mig i Øinene ved at læse dine Linier — Gud velsigne Dig og din Anna — han

---

[1]) Anna f. Rye, en Søster af Generalmajor O. Rye. Tidligere havde Florentz været gift med en Datter af sin Forgjænger i Fogedembedet Justitsraad Kloumann.

skjænke Eder lykkeligere Aar, end de sidste vare for din evig trofaste

F. Schwartz.

Hils Capt. Rye og Schleppegrell, ifald Du seer dem.

4.

Kjøbenhavn 4 Marts 1815.

De vil undskylde, kjære Hr. Foged Florentz, at dette mit Brev kommer noget silde, men deels Upasselighed, deels Hans Høihed Prinds Christian Frederiks Fraværelse have aarsaget det. Nu har jeg selv talet med min Herre paa Augustenborg og har omtrent paa samme Tid modtaget et Par Ord fra Allerhøistsamme, der var sendt mig til Norge, men som først nu er kommet tilbage hertil.

Hans Høihed billiger aldeles min Handlemaade, at have givet Dem den lille blakke Hest tilbage. Allerhøistsamme ønsker, at denne lille Foræring maa tjene til at gjenkalde Erindringen om Ham hos Dem, omendskjønt, som han ytrede sig, at Mindet ei behøvede at opvækkes ved materielle Ting hos de af den Norske Nation, der vide og erkjende, at det alletider var hans eneste og yderste Bestræbelse blot at handle til Norges Vel. — — — At De maa leve vel, kjære Hr. Foged, og at det maa gaa godt med mit kjære Fødeland, det ønsker af mit ganske Hjerte

Deres hengivne
Kaas,
Hofmarschall.

Schwartz lever vel og hilser.

En hidtil upaaagtet Ansøgning fra Kadet Peder Wessel.

Ved Kapt. af Fodf. **I. C. W. Hirsch.**

I dette Tidsskrifts 1ste Bind, Side 235—239 har afd. Cand. mag. E. C. Secher gjort opmærksom paa en Feil, der havde indsneget sig i Beretningerne over Peder Wessels Østindiereiser; dog er dette ikke den eneste Unøiagtighed, der findes i den hidtil vedtagne Fremstilling af Tordenskjolds Ungdomshistorie. Da der ikke gives nogen samtidig Litteratur, der beskjæftiger sig med ham, er det forstaaeligt, at hans Biograf Caspar Peter Rothe, der først 27 Aar efter hans Død, fra 1747—49, udgav hans Levnedsbeskrivelse, kan have savnet Materiale til den nøiere Bestemmelse af Begyndelsen af hans Løbebane. Der var vel allerede 1721 i Leipzig paa Tysk og 1746 i Kjøbenhavn paa Fransk udkommet Fremstillinger af Tordenskjolds Liv; men begge disse Afhandlinger gaa ikke i Detailler og have flere Unøiagtigheder, som allerede Rothe har gjort opmærksom paa.

Rothes Levnedsbeskrivelse er da det Kildeskrift, som alle senere Forfattere have lagt til Grund for deres Beretninger, men disse blive følgelig ogsaa delagtige i de mulige Feiltagelser, Rothe har gjort sig skyldig i, og det er da navnlig i Begyndelsen af Tordenskjolds Løbebane, da den unge Wessel gjør sin Indtrædelse i Marinen, at flere Unøiagtigheder have sammenhobet sig; thi for denne Periode havde man ikke de i Admiralitetets Arkiv beroende officielle Indberetninger og Rapporter til at korrigere Rothes Relationer. Admiralitetets Arkiv er imidlertid ikke det eneste Sted, hvor oplysende Aktstykker, der angaa Flaadens Historie i Begyndelsen af det 18de Aarhundrede findes. Paa denne Tid havde Hær og Flaade en fælles Overledelse, og Marinens Sager gik ligesaavel igjennem Overkrigssekretæren som Hærens. Af de Ansøgninger og Indberetninger, som af denne refereredes for Kongen, havnede saaledes mange Aktstykker, der egentlig burde findes i Marinens Arkiv, i Krigskancelliet, og findes nu blandt Krigsministeriets Afleveringer til Rigsarkivet. Her findes saaledes de 3 Memorialer, paa hvilke Secher grunder

sin Antagelse, at Wessel ikke har foretaget nogen Reise til Østindien før efter den 5te Oktober 1708, ligesom ogsaa nedenstaaende Ansøgning fra Kadet Wessel med vedføiet Erklæring fra Schoutbynacht Christen Thommessen Sehested.

Før jeg imidlertid gaar over til at meddele Ansøgningen, der formenes at kaste et nyt Lys over Wessels Indtrædelse i den dansk-norske Flaade, hidsættes den Del af Rothes Fremstilling, hvor han har gjort sig skyldig i en Feiltagelse, som da er bleven gjentaget af de senere Historieskrivere.

Efter at have omtalt, hvorledes Wessel fra Tjener hos kongl. Konfessionarius Peder Jespersen var bleven indskreven som Lærling paa Holmen og som Matros havde gjort en Reise til Guinea og Vestindien, fortæller han, at han foretog en Østindiereise i Begyndelsen af 1707, og at han ved sin Hjemkomst fra denne den 11te Jan. 1709 blev indskreven som virkelig kongelig Søkadet, i hvilken „Qualité som Kongl. Søe-Cadet“ han samme Aar (1709) gjorde endnu en Reise til Østindien. Paa Hjemreisen erfarede man af et Skib, at Krigen mellem Danmark og Sverrige var begyndt, og Østindiefareren tyede derfor ind til Bergen.

Han fortsætter derpaa: „Saasnart Cadet Wessel var kommen fra Borde, reyste hand strax ufortøvet over Land til Christiania til Baron Løwendahl, som den Tiid var commanderende General i Norge, bragte det og efter gjorte Ansøgning saa vidt at en liden Snaw paa 4 Canoner Ormen kaldet, hannem blev overladt at føre, for med den efter hands Begjæring at krydse paa de Svenske Kyster, og dermed gjøre sin Prøve. Denne Orm var det første Skib hannem blev anfortroet at føre, og var hand den Tiid ey meere end Nitten i sit Tyvende Aar. Der kand just ey fortælles noget synderlig betydeligt om hannem i den Tiid hand førte samme Snav, som varede kun kort nemlig til April Maaned næst efterfølgende Aar 1711, men dog bør jeg ved samme erindre, at hand i den Tiid og med dette lidet Fahrtøy ey alleene stedse krydsede paa Viigsiden, og allarmerede de Svenske Indbyggere sammesteds, men foruden tvende Svenske Jagter hand og i den Tiid opbragte satte hand sig i en besynderlig Credit hos General Løwendahl, ved det hand ey alleene stedse loed sig finde aar-

vaagen og viiste adskillige Prøver paa sin Behiertighed, men endog altiid bragte de visseste og tilforladeligste Efterretninger ind om Fiendens Forehavende. Efter disse fire Maaneders Forløb blev hand den 21de April beordret need til Danmark for at gjøre Lieutenants Tjeneste paa Fregatten Postillonen under Capitain Lieutenant Rostgaards Commando, som med samme Fregat den Tiid Aar 1711 laae i Glückstad i Holsteen, hvor hand paa samme kommende tillige med fleere andre skulde staae under Capitain Reesens Commando, maatte hand derover forlade sin lille Snav Ormen paa 4 Stykker og den 27 April begive sig ombord paa Snaven Endræchten, commanderet af Capitain Lieutenant Peter Hofman, for efter Ordre at følge med den need til Friderichsort."

Den 30te April ankommer Wessel til Frederiksort, gaar over Land til Glückstadt, og melder sig den 3die Mai ombord paa Postillonen. — Saavidt Rothe.

Wessels Ansøgning, der findes blandt Krigskancelliets refererede Sager af 9de Marts 1711 Nr. 12, er saalydende:

Stormægtigste Allernaadigste
Arfue Konge og Herre!

For Deris Mayt nedlægger Jeg min allerunderdanigste Hiertens Tachsigelse For al dend Naade som Deris Mayst For mig Sin Ringeste og underdanigste underdan Baaret hafuer, Endnu allerunderdanigst Formodendis, at Deris Mayst til videre Naade og Promotion allernaadigst ville være mig Behjælpelig: Nogle gange hafuer Jeg hafft dend naade mundtlig at Berette Deris Mayst at Jeg fra min ungdomb mig til Søen appliceret hafuer, og For der udj mig at gjøre perfectionered først da Jeg var yngre Faret paa Rigens Strømme, siden hafuer Jeg giort een Reise For Matrosse til Genewa og Westindien, hvilchen falt os saa Besuerlig, at ingen Pericel eller difficultet kand opreignes, der jo paa Samme Reise os arriverede; Aaret derefter paatog Jeg mig atter en Reise til Ost-Jndien, huor fra Jeg nu som 3de Styrmand lycheligen til Bergen arriverede, huor Jeg ved andsøgning fich fra min Capitain mit lovlig afsked, I henseende at Som Jeg i

min Fraværelse var Blefuen for Søe-Cadett andteigned, Jeg da til Same min tieniste mig underdanigst ville forføye huor fra Jeg gich med een Skaalb[1]); og paa Same Reise formedélst Contrarie Vind blef i Marstrand indrefuen, huor Jeg mig i Engelske Matrose Kläder opholdte, og der fra med eet hollandsk Orlogsskib echaperede, Som mig igien Førede til Deris Mayst i Nordsøen da værende Esqvadre, huorfra Jeg Strax gaf mig dend underdanigste Frihed med eet Bref directe at gjøre Mayst refereret, alt det som Jeg i Fiendens Land observered hafuer; Allernaadigste Konge nu indflyer Jeg til Dem med allerunderd. Bøn og Begiæring, at som her Siges at een Fregatte till Trundhiem skal Forseigle Deres Mayst da Samme Fregattis Commando mig allernaadigst vil forunde; I Henseende at Jeg der er fød og nøye veed huer een skjær og Klippe, som I Leierne og hafnerne falder at observere; saa ogsaa at Jeg der Min Fader, som er Deris Mayt underdanigste Raadmand med 3 Brødre Bosiddendes hafuer, der ved de Enroullerendis Sammen-Bringelse paa de Øer og Steder huor de ere trafiqverede, Meget kand Contribuere, Og om Deris Mayt om min Capacitet skulle tvifle, da beder Jeg allerunderd. at Jeg af Vedkommende der om maatte blifue Examinered, huornoch forhaaber at kunde udstaae min prøve saa vel i Commando Som i andre Søe affairès, Thi der paa hafuer Jeg andvent al min Tid og umage, da al min ambition er, at Mig ichuns lychen vil føye den leilighed at Jeg Kunde udviise min underdanige pligt og Troeskab, huortil Jeg alletid med Lif og Blod findes Bered som

Kjøbenh. den 28 Febr. 1711.

Deres Maysets
Min allernaadigste
Konges
Allerunderdanigste
underdan og Ringeste Tiener
P. I. Wessel.

Underskriften er Wessels bekjendte Navnetræk, men selve Skrivelsen er skrevet med en mere øvet Haand og med en anden Slags Blæk.

---

[1]) **Maaske en Skydsbaad eller Skjærbaad?**

Sammen med Ansøgningen er heftet efterstaaende Erklæring fra Chr. Thommesen Sehested:

Paa Hosføyede Allerunderdanigste Supplique som fra Krigs Cancelliet til Admiralitetet er ned sendt og mig wed Hr. Justitz-Raad Worm er forekommen, er dette min Allerunderdanigste erklæring:

1: søger hand (:Supplicanten Cadet Wessel:) Eders Kongl. Maystets. Naade til at blifue Promuerit wed Søe Estaten i henseende, til hans paa-beraabende Capacite, som hand wed de jnden og udenlands gjortte reiszer skal hafve erlanged.

2: At som hand har spurtt, det en af Eders Kongl Mayst Fregatter skal gaa, ad Trunhiem, saa beder hand Allerunderdanigst, at Eders Kongl. Mayst Allernaadigst wille betroe hannem Commando derpaa, saa vel i henseende, at hand der paa stedet er fød, som og for, at hand stedernes Leilighed er bekjendt, med videre?

Da hvad sig den 1 post om hans Capacite angaar, siger ieg ey imod, at hand jo Nock med tiden kand blive en god Søe-Mand, mens som hand baade Menqverer stadighed og sendighed, saa will vel saadant af hannem først sees, førend hand widere Avancement kand jmodtage, og forsuare, og saa snart sligt hos hannem fornemmis, skal hand efter Allerunderdanigst pligt worde foreslaget til Eders Kongelig Mayts Allernaadigst paa følgende resolution. Belangende hans foregivende om de udenlands gjortte Reiszer, saa er saadant af hannem sandferdigt berettet. — Den 2de post angaaende, nemlig: at maa worde Commando betroed over en af Eder Kongl. Mayts Fregatter, Saa naar hand efter foregaaende 1 posts forklaring haver naaed Avancement, seer Mand widere effter hans øfrige forhold, som da til Eders Kongl. Mayts widere Allernaadigste resolution skal vorde indstillet. Jeg forbliver udj Allerdybeste Underdanighed

Kjøbenhaufn
d. 5te Marti 1711.

Eders Kongl. Mayest-
Allerunderdanigste Vassal
og pligtsorne
Tiennere
C. T. Seehested.

Det Resumé, Overkrigssekretær Eickstedt har udarbeidet eller ladet udarbeide til Brug ved Referatet for Kongen lyder saaledes:

Hierüber erkläret sich der Schoutbynacht Sehested dasz der Supplicant mit der Zeit wohl ein guter See Mann werden kan, aber umb eine Fregatte zu commandieren wäre Er zu flüchtig und noch nicht genug gesetzt.

Sammenholdes nu denne Ansøgning fra Kadet Wessel med den paa Rothes Beretning grundede Fortælling af denne Episode af hans Liv, blive flere af de tidligere antagne historiske Data betydeligt forandrede:

1. Sechers ovenfor omtalte Paastand, at Wessel ikke har gjort nogen Reise til Østindien[1]) i 1707, bekræftes her ved Wessels eget Udsagn. Det ses derhos,

2. at hans Udnævnelse til Kadet skete under hans Fraværelse paa hans eneste Østindiereise, og

3. at han efter sin Ankomst til Bergen ikke, som tidligere antaget, reiste „over Land" til Kristiania til Baron Løwendal, der gjorde ham til Fører for Snaven Ormen; men at han, da han har villet søge ned til Danmark for at melde sig ved Kadetkompagniet, af Modvind er kastet ind til Marstrand, hvorfra han med et hollandsk Krigsskib er ført til den danske Eskadre i Nordsøen. Hele Romanen med Kristianiafarten og hans Sammenkomst med Løvendal, hvilken flere af de senere Fortællere have fremstillet paa en meget levende og virkningsfuld Maade, falder altsaa til Jorden eller maa i alt Fald henlægges til et andet Tidspunkt.

I Nordsøen var der fra den 21de Juli 1710 en Eskadre paa 6 Orlogskibe under Viceadmiral Barfod. Denne var vel allerede den 19de September igjen i Østersøen ved Hovedflaaden med 2 af Skibene, men lige indtil ind i Februar 1711 krydsede Orlogskibene Gyldenløve, Slesvig, Neptunus og Engelen samt Fre-

[1]) I det nyeste Skrift om Tordenskjold, af W. Carstensen og O. Lütken, Kjøbenhavn 1887, er der taget Hensyn til denne Rettelse.

gatterne Pak-an og Sværmeren[1]) i Nordsøen. Der findes for Aaret 1710 uheldigvis kun Skibsjournaler for 3 af disse Skibe, nemlig for Orlogskibet Slesvig og for Fregatterne Pak-an og Sværmeren, og i ingen af disse Journaler findes nogen Antydning af, at en Kadet er tilgaaet under saadanne Omstændigheder, som Wessel nævner i sin Ansøgning. Det er saaledes ikke muligt ad denne Vei at faa oplyst, naar han er stødt til Flaaden. Da Kilderne hverken nævne Navnet paa den Østindiefarer, hvormed han kom til Bergen, eller Tidspunktet for Hjemkomsten, faar man heller ikke her nogen Traad, der kunde lede til Bestemmelsen af hans Marstrandsfart. Det i Ansøgningen nævnte Brev til Kong Frederik IV om Tilstanden i Marstrand der rimeligvis har været dateret fra et Skib i Nordsøeskadren, og som maatte have kunnet give fuld Oplysning, har ikke været til at finde. Man er altsaa fuldstændig henvist til Gisninger. Af en Admiralitetsordre af 25de Sept 1710 kan ses, at 3 Østindiefarere og 2 Vestindiefarere skulde konvoyeres fra Frederiksværn, — hvor den norske Konvoi samledes — ned til Øresund. Det kan have været paa en af disse Østindiefarere, at Wessel er vendt hjem til Europa, da alt tyder paa, at hans Ankomst til Bergen har fundet Sted i Høsten 1710. Veiret var meget uroligt i September og Oktober Maaned s. A., navnlig ved den 15de Oktober staar der i Slesvigs Skibsjornal, at Veiret var „meget hart". Den 24de og 26de Okt. var Slesvig henholdsvis $3^1/_2$ og $4^1/_4$ Mil S. V. for Marstrand, og, da Eskadrens Skibe holdt sig saa

---

[1]) Viceadmiral Barfod har rimeligvis, efterat Hovedflaaden var oplagt, igjen overtaget Kommandoen over Nordsøeskadren. der imidlertid havde været betroet Kapitain C. Boyesen, thi af en Indberetning dateret Orlogskibet Ebenezer, Stavern d. 19de Decbr. 1710, ses, at Barfod efter General Løwendals „ordre underdanigst hafuer ordineret andre officerer paa Fregatterne, som hand will beholde her oppe i Norge, saa som de forrige Officerer iche vare Hans Exel. anstaaelige", ligesom han ogsaa paa Løwendals Forlangende afgiver Skibene Vindhunden, Sværmeren, Pak-an og Snarensvend samt Ebenezers Storbaad til Assistance for Generalen. Af disse gik imidlertid kun Vindhunden over til den norske Defension, medens de andre 3 Skibe benyttedes til Konvoyering, i hvilken Tjeneste Sværmeren den 27de Febr. 1711 forliste ved Anholt. Ved den af Barfod foretagne Omfordeling af Officererne erholdt Prmlt. I. Friborg Pak-an, Prmlt. F. Neuspitzer Snarensvend og Prmlt. H. Güntelberg Vindhunden.

temmelig samlede, er det sandsynligt, at de andre Orlogskibe have været i Nærheden paa denne Tid. Man kunde da tænke sig, at Stormene om den 15de havde kastet den Skydsbaad, hvorpaa Wessel befandt sig, ind til Marstrand, og at han var sluppen ud omkring den 24de og 26de; dog dette bliver naturligvis kun en løs Formodning.

Vi have nu Wessels eget Ord for, at han er ført til den danske Eskadre i Nordsøen, og Spørgsmaalet bliver nu, om han derpaa er seilet med et af Eskadrens Skibe til Norge, har fremstillet sig for General Løwendal og faaet Ormen, eller om han er gaaet til Kjøbenhavn for at melde sig ved Kadetkompagniet, saaledes som det var hans oprindelige Hensigt.

Efter Rothe skal Wessel have ført Kommandoen over Ormen i 4 Maaneder til den 21de April 1711; han har da tiltraadt den i December 1710 eller maaske i Januar 1711. Han maa altsaa have været Chef paa Ormen, da han den 28de Febr. i Kjøbenhavn skriver Ansøgningen til Kongen. At han paa den Tid skulde have været hernede med Ormen er lidet troligt, og i saa Tilfælde havde vel ogsaa Ansøgningen — i Lighed med hvad han gjorde i sine senere Breve — været dateret Ormen „til anchers i Kiøbenhafn". Men selv om man gaar ud fra, at han kun personlig har været i Kjøbenhavn, bliver det dog i høi Grad paafaldende, at han i Ansøgningen ikke med et eneste Ord hentyder til, at han er Chef paa Snaven Ormen, dersom en saadan Kommando virkelig havde været betroet ham paa den Tid; da han forøvrigt fortæller alle de vigtigste Begivenheder i sit Liv, vilde det være utænkeligt, om han havde undladt at fremkomme med denne sin vægtigste Adkomst til at blive betroet Fregatten til Trondhjem. Wessel forstaar ved andre Leiligheder nok at vurdere sine Fortjenester, saa, dersom han med Ormen havde udrettet noget i Retning af Allarmeringer eller Opbringelse af Priser — saaledes som Rothe fortæller — havde han vist næppe stukket det under Stolen, ligesom det er lidet rimeligt, at han havde tilbudt at lade en Examen afgjøre sine Kvalifikationer til Forfremmelse, naar han kunde opvise Bedrifter, der talte hans Sag. Ogsaa af Sehesteds Erklæring synes det klart at fremgaa, at Wessel ikke

paa denne Tid kan have havt nogen selvstændig Kommando, da Sehested ellers næppe vilde have undladt at berøre det[1]), og han vilde ikke have indskrænket sig til kun at give Attest for Rigtigheden af de af Wessel foregivne „udenlands gjortte Reiszer“, hvis Ansøgeren i de foregaaende Maaneder havde udmærket sig ved Togter paa „Viigsiden“; i det Hele havde vel Tonen i Sehesteds Erklæring ikke været saa overlegent affeiende overfor en velmeriteret Skibschef som overfor „Supplicanten, Cadet Wessel[2]).“ Med Hensyn til de af Rothe omtalte 2 Jagter, som Ormen skulde have taget i de omtalte 4 Maaneder, saa indeholde de danske Arkiver ikke Oplysninger om de i Norge gjorte Priser i denne Periode. En ganske vist ikke authentisk Dagbog[3]) fra 1710—11 meddeler, at der den 26de Juli 1711 kun henlaa 10 à 11 Priser i Norge, der vare tagne af Krigsskibe, deraf 3 tagne af russiske. Kaperskibene havde været heldigere, og havde opsnappet mange Spanie- og Frankrigsfarere; men disse vare jo heller ikke som Flaadens Skibe bundne til vore egne Farvande, men kunde lure paa Priser i Kanalen og ved den engelske Kyst.

Hvad endelig Snaven Ormen eller Lindormen angaar, da er dens Tilværelse indhyllet i et mythisk Mørke, og alle historiske Forfattere nævne den øiensynlig kun med Varsomhed. Den er ikke omtalt i noget Dokument, eller i nogen Befaling for disse 4 Maaneder. I sine Efterretninger om den danske og norske Flaade opføres den af Garde som hørende til Flaadens Skibe baade i Tidsrummet 1700—09 og i 1710—1719 uden, at han opgiver nogen Hjemmel herfor. I en af Schoutbynacht G. C. Nybur[4]) under 27de Febr. 1711 til Overkrigssekretæren indsendt „aarlig og Sædvanlig Tabell paa Alle Hans Kongl May Krigs-Fartøyer, som nu for Tiden findes i den norske Krigs-Escquadre,

---

[1]) Navnlig den sidste Del af Erklæringen gjør det næsten til en Umulighed.

[2]) Sehested var senere Tordenskjolds tro Støtte, og har gjentagne Gange givet ham en varm Anbefaling — jvfr. hans Brev af 6te Okt. 1715, meddelt i Danske Saml., II. Række I. Side 248—50.

[3]) Kgl. Bibl., Kallske Samlg. No. 463. 4to.

[4]) Georg Carstens Nybur var Chef for Christianssands Indrullerings Distrikt og Øverstbefalende over den norske Sødefension. Han blev Schoutbynacht den $^{26}/_{3}$ 1710.

og største Dehlen udi Frederichstad ere Beliggende“ [1]) findes Ormen aldeles ikke nævnt. Tabellen synes ellers at være udtømmende. Den nævner Galleierne: Fredericus Quartus, Lovisa, Charlotte Amalie, Prinds Christian, Prinds Carl og Sophia. Fregatterne: Væk-op og Vindhunden; Brigantinerne: Frederikstad (forhen Næsvis), Bergen, Kristianssand, Kristiania og Trondhjem; Skjærbaadene: Skarven, Andrikken, Maagen, Lommen, Ternen, Ørnen og Søhunden (forhen den ny Sandbaad); 1 stor og 4 mindre Chalupper foruden de store Skibes Barkasser. Dersom Ormen havde hørt til Krigsflotillen, maatte den have været opført paa denne Fortegnelse, medmindre den har været et Kaperskib og Flaaden uvedkommende, saaledes som Carstensen og Lütken ogsaa synes at ville antyde i deres Værk om Tordenskjold.

Dersom Wessel derimod har fulgt sin oprindelige Hensigt, fra Nordsøen at gaa til Danmark og melde sig ved Kadetkompagniet, vil Ansøgningen og Erklæringens Ordlyd passe ganske anderledes med Situationen. Saalænge Flaaden holdt Søen, har han da rimeligvis forrettet Tjeneste paa et af Skibene. De eneste Skibsjournaler fra 1710—11, i hvilke Befalingspersonalet er opført, ere Orlogskibene Lovisas og Havfruens, men af disse ses, at der paa hvert har været 4 Kadetter tjenestgjørende; Wessel nævnes vel ikke blandt disse 8, men Flaadens andre Skibe have selvfølgelig havt et til deres Størrelse svarende Antal Kadetter ombord. Snaven Frøken Elsken, der ellers brugtes som Øvelsesskib for Kadetterne, synes ikke at have været benyttet til denne Tjeneste i 1710—11. Efterat Flaaden var lagt op for Vinteren, er Wessel gaaet til Tjeneste ved Søkadetkompagniet paa Holmen; hans Tilstedeværelse i Kjøbenhavn den 28de Febr. forklares da ganske naturlig. Forestiller man sig nu, at han har maattet tilbringe Vinteren med at sidde paa Skolebænken, bliver hans Ansøgning om at faa Kommando ganske anderledes forstaaelig, end naar man gaar ud fra, at han paa denne Tid tumlede sig i et friskt og daadrigt Liv ved den svenske Kyst,

---

[1]) Krigskancelliets Refererede Sager 3 April 1711 No. 11.

og der førte en Guerillakrig, der netop maatte være efter Wessels Sind. Man kan derfor ikke undres over, at en saa virkelysten Yngling kun behøver at høre Rygtet om Udrustningen af en Fregat til Trondhjem, for strax at gribe Leiligheden til at see at slippe bort fra Takkelloft og Tegnesal, selv om den Post, hvortil han aspirerede, maatte synes for høi for en ung Kadet. I Overeensstemmelse med den Antagelse, at Wessel har gjort Tjeneste ved Kadetkompagniet i Vinteren 1710—11, er det da ogsaa, at Schoutbynacht Sehested har affattet Erklæringen. Man ser, at Ansøgningen af Krigskancelliet er tilstillet Admiralitetet, der derpaa har ladet Sehested give Paategningen, dog sker dette ikke i Egenskab af Medlem af Admiralitetet og paa dettes Vegne; thi i saa Tilfælde vilde Skrivelsen have været dateret „Admiralitetet" og underskrevet af flere af „de høie Herrer", som jo paa denne Tid maa forudsættes at have været tilstede i Kjøbenhavn. Af Eickstedts Resumé ses ogsaa, at han ikke opfatter den omhandlede Skrivelse som en Admiralitetserklæring, men som en Betænkning af Schoutbynacht Sehested. Da Wessel, som ovenfor vist, ikke forrettede Tjeneste paa Havfruen, paa hvilket Skib Sehested heisede sin Stander, kan det heller ikke være som Skibschef, at han fik Ansøgningen til Erklæring. Men Sehested beklædte endnu en Stilling, der gjorde, at hans Mening fortrinsvis maatte indhentes, naar der var Tale om Forfremmelse af en Kadet. Han var nemlig fra 1701 Chef for Kadetkompagniet[1]), en Stilling, der iøvrigt skaffede ham mange Sorger, og hvorover han gjentagne Gange beklager sig. Man skal endelig gjøre opmærksom paa, at dersom Wessel paa denne Tid havde ført Ormen,

---

[1]) At Kadetkompagniets Stilling var fuldstændig uafhængig, og at Admiralitetet ikke blandede sig i dets Affærer, ses af en Skrivelse undertegnet Støcken og Judichær og dateret Admiralitetet d. 5 Juli 1710, foranlediget ved en Ansøgning fra Søkaartdirektørens Søn om at blive optaget som Kadet. Heri yttres nemlig bl. A., „uanseet at Admiralitetet udi mange Aar sig ey hafver befattet med Cadett-Compagniet weed og ey widere dets Tilstand, uden hvad Eders Kongl. May pleyer ved nogen afgang eller antegning Os skriftlig allernaadigst at notificere, beroer det paa Eders Kongl. May. Naade og sielf-behagelige resolution om Supplicanten maa forundis platz ved Cadet-Compagniet."

kunde Sehested umuligt have kjendt noget til ham. da hans Ophold i Danmark jo i saa Tilfælde maatte have været helt forbigaaende, og da Sehested ikke havde med norske Forhold at gjøre.

Efter Rothes Beretning blev Wessel den 21de April 1711 beordret ned til Danmark, for — som Kadet — at forrette Lieutenantstjeneste paa Fregatten Postillonen, og han maatte „derover forlade sin lille Snaw Ormen". Dersom Wessel havde ydet Løwendal god Tjeneste i de 4 foregaaende Maaneder, er det ikke rimeligt, at denne vilde have ladet en Skibschef, der skaffede ham værdifulde Oplysninger, slippe sig af Hænderne, forat Vedkommende kunde tiltræde en ubetydelig Plads paa en Fregat helt nede ved Elben. Løwendal fordrer idelig og idelig dygtige Skibsførere, og han havde næppe ladet en flink Officer snappe fra sig uden, at man i Arkiverne maatte have set Spor af, at han har remonstreret derimod. Med Hensyn til Afgivelse af Matroser til Hovedflaaden finder man saaledes en af Løwendal støttet Begjæring[1]) fra Schoutbynacht Nybur om at maatte beholde de Indrullerede i Christianssands Distrikt til Forsyning af Skibene ved Defensionen. Der var nemlig stor Mangel paa Matroser i 1710—11, uagtet Hververe vare udsendte til alle nordtyske Handelshavne, til London og Amsterdam, og uagtet man var skredet til at forbyde Befolkningen paa Vesterhavsøerne at lade sig forhyre, før Flaaden var tilstrækkeligt forsynet. Mange af de Indrullerede have formodentlig itide gjort sig usynlige; thi Kommandør F. Troyel klager over, at der i Bergens Distrikt kun findes 200 af disse og af Uindrullerede knap 300[1]). Wessels snildt indflettede Tilsagn om, ved Hjælp af sine Familieforbindelser i Trøndelagen at virke til „de Enroullerendis Sammen-Bringelse", er derfor ikke grebet ud af Luften, og maatte under andre Omstændigheder have været et vægtigt Motiv til, at han havde erholdt Kommandoen over Fregatten til Trondhjem.

Man kjender ikke Navnet paa den Fregat, til hvilken Wessel aspirerede; thi det kan næppe være Ørnen, der i Midten af Mai

---

[1]) Indkomne Skrivelser til Admiralitetet 1711.

laa i Frederiksværn med de norske Enrollerede, eftersom det ser ud, som om denne allerede havde forladt Kjøbenhavn i Slutningen af Jan. eller i Begyndelsen af Febr. 1711.

Ifølge Beretningerne gik Wessel den 27de April — i Norge — ombord paa Snaven Endrægten, seilede med denne til Frederiksort, og tog over Land til Glückstadt, hvor han den 3die Mai meldte sig ombord paa Postillonen. Endrægtens Skibsjournal findes ikke og Postillonens begynder først den 17de Mai; man kan altsaa ikke kontrollere Sandheden af denne Paastand. Dersom Wessel er afreist fra Norge til sin Post paa Postillonen, kan han imidlertid godt være kommen derhen med et Krigsskib i Begyndelsen af Foraaret; thi der var en stadig Farten frem og tilbage af konvoyerende Skibe, og navnlig afgik der den 23de Marts under Kommandørkapitain Knoff en Eskadre paa 3 Orlogsskibe, 2 Fregatter og 1 Galiot.

Den 10de Juli, altsaa næppe 10 Uger efter Ansættelsen paa Postillonen, indstilles Wessel af Admiralitetet tilligemed 2 andre Kadetter og 1 Skipper til Underlieutenant. Han betegnes i Indstillingen som tjenestegjørende paa Postillonen. Den 17de Juli følger dernæst Udnævnelsen. Spørgsmaalet bliver nu, hvem der har foranlediget Indstillingen. Fra Løwendal og fra den norske Sødefension ses ingen anbefalende Indberetning i Arkiverne; lige saa lidt fra Chefen for Postillonen, Kapitainlieutenant Rostgaard, der vel forøvrigt heller ikke i de 10 Uger, Wessel havde forrettet Tjeneste i Fregatten, kan have faaet et tilstrækkeligt Syn paa hans Dygtighed, eftersom Postillonen, med Undtagelse af et mislykket Togt i Nordsøen efter en svensk Kaper, næsten hele Tiden forblev uvirksom i Glückstadt Havn. Der bliver da kun Sehested tilbage, Chefen for Kadetkompagniet, der i Egenskab af Medlem af Admiralitetet kan have paavirket sine Kolleger til Gunst for sin Underordnede, saaledes som han ogsaa i sin Paategning til Ansøgningen, stiller i Udsigt.

Efter Rothe løber Postillonen den 11te August ind i Flekkerø, hvorpaa Wessel af Kommandør (ɔ: Kommandørkapitain) Knoff sendes med Depecher til Løwendal, som han træffer i Skee

Præstegaard i Vigen. Da han frygter for ikke at kunne gjøre sig bemærket, naar han ikke faar en selvstændig Kommando, erholder han af Løwendal sin gamle Orm igjen, samt Løfte paa en Galei, som Løwendal lader bygge for egen Regning. Hans Tilbagereise er saa detailleret angivet, at man maa antage, at Rothe har havt Dokumenter for sig, hvoraf han har øst sin Viden, men som ikke kjendes nu. Den 3die Septbr. skal han have taget Afsked med Postillonen og den 7de begivet sig til Ormen i Langesund. Mærkeligt er det, at Wessel ikke har efterladt sig et eneste Spor i Postillonens Skibsjournal; ikke engang hans Fratrædelse den 3die Septbr. kan ses.

Den 16de Sept. lægger Wessel ud med Ormen, kommer den 21de til Løwendal i Frederikstad og udvirker hos denne en Ordre til, at Schoutbynacht Nybur skal assistere ham ved Snavens Udstyrelse, med Ammunition m. m. Fra dette Øieblik bliver Wessel sin egen Historieskriver, idet han nu udfolder en Virksomhed, der tvinger Samtiden til ikke at ignorere hans Tilværelse, ligesom der ogsaa fra nu af foreligger en Række Breve og Indberetninger fra ham og om ham.

Efter ovenstaaende Bevisførelse — eller rettere Samling af Indicier — maa det altsaa ansees for tvivlsomt, om Wessel har kommanderet Ormen i de 4 Maaneder før den 21de April 1711. Muligvis findes der i Norge Dokumenter, som kunne godtgjøre, at den hidtil antagne Version er den rigtige. Det vilde i saa Tilfælde være ønskeligt, om de bleve dragne frem for Dagens Lys; thi det har ikke været Meningen med disse Linier, at berøve Wessel et eneste Gran af den Hæder, der tilkommer ham, eller reise Tvivl om Løwendals Fremsynethed og Menneskekundskab; Hensigten har kun været at faa Sandheden frem.

Før disse Betragtninger sluttes, skal der dog endnu gjøres opmærksom paa, at Wessel i sit Brev til Løwendal, dateret 23de Septbr. 1711 — meddelt i Danske Samlinger II. S. 307 — ikke kalder sit lille Skib „Ormen“, men benævner det „Dend nye Snaw“, saa at det næsten ser ud til, at Skibet endnu den 23de Septbr. ikke har faaet noget Navn, og at det har været Wessels Mening, at det skulde kaldes „Løwendals Galei“; det Skib, der

senere førte dette Navn, og som først blev færdigt den 30te April 1712, kan nemlig ikke have været saa langt fremskredet i Bygning, at det kan være til dette, at han hentyder i det første Stykke af nævnte Brev. I det Hele maa det vist ansees for tvivlsomt, om Wessel allerede den 24de Aug. 1711 i Skee Præstegaard har faaet Tilsagn om at føre det Skib, der blev bygget for Løwendals Regning, og er bleven bemyndiget til at sørge for dets Udstyrelse; thi 3 Maaneder senere, den 23de Novbr., anmoder han indtrængende Løwendal om at erholde Kommandoen paa „Den flyvende Fisk“ [1]). Havde Galeien været tilsikkret ham, havde han næppe overhængt sin Beskytter med Bøn om en Snav, der som han selv skriver, kun var 2 Fod længere end Ormen. Benævnelserne Snav, Galei og Fregat bruges forøvrigt saa temmelig iflæng, saa at man ikke kan vurdere et Skibs Størrelse efter disse Betegnelser.

Lidt om Familien Mechlenburg.

Meddelt af Archivfuldmægtig **E. A. Thomle.**

Den navnlig i Norge i det 17de og 18de Aarhundrede meget talrige og vidt forgrenede — nu dersteds uddøde — Slægt Mechlenburg, om hvilken der i dette Tidsskrift, 2 R. III. S. 293, har været opkastet Spørgsmaal, skriver sig som saa mange andre mere bekjendte norske Slægter oprindeligt fra Slesvig, hvor Familien i det 16de Aarhundrede var bosat, som det synes, fornemmelig omkring Haderslev og Flensburg. Allerede i 1573 [2]) blev *Hans Mechlenburg*, der fra 25 Decbr. 1571 til 24 Februar 1602, da han blev Tolder i Helsingør, forekommer som Hofmønsterskriver [3]), forlenet med et Kannikedømme i Oslo Stift og

[1]) Danske Samlinger II. Side 309.
[2]) Norske Rigs-Registr., II. S. 59.
[3]) Meddelelser fra Rentekammer-Archivet for 1872, S. 168.

han erholdt senere under 3 Juli 1583 Tienden af Tanum og Kville Sogn i Bohuslen kvit og fri ad gratiam[1]), uden at han dog nogensinde synes at have opholdt sig der i Landet. Han maa være død før 17 November 1623, da Tienden af Tanum og Kville bortgaves til en anden[2]). Derimod synes den *Oluf Mechlenburg*, Borger til Flensburg, der øiensynligt har drevet en betydelig Handel paa Norge, specielt paa Nordland[3]), at være kommen i en mere personlig Berøring med Landet. Det antages ogsaa, at det er fra ham, at den i Nordlandene og paa Nordmøre bosatte Gren af Slægten Mechlenburg nedstammer[4]). Samtidigt med Oluf Mechlenburg forekommer ogsaa en *Carsten Mechlenburg*, ligesom hin Borger til Flensburg og derfor muligens hans Broder, der ogsaa stod i Handelsforbindelse med Norge[5]). Det maa vistnok utvivlsomt være denne Carsten Mechlenburg, der senere blev Handelsmand og Borgermester i Haderslev, hvilket sidste Embede han vel har faaet efter Svigerfaderen, Johan Schnell, hvis Datter *Margrethe Schnell* han egtede i Aaret 1602. Hun var ifølge den over hende af Biskopen i Christiania Stift, Dr. Henning Stockfleth, holdte og senere i Trykken udgivne Ligprædiken født i Haderslev 15 Juni 1574 og en Datter af den fornævnte Borgermester der Johan Schnell og Hustru Anna Reimers. Hun nød indtil sit 17 Aar Undervisning hjemme af private Lærere og kom i Aaret 1591 i Egteskab med Tolder i Haderslev og Amtsskriver paa Haderslevhus Nils Toller, der døde sammesteds i Aaret 1596 efter vel 5 Aars Egteskab. Af dette Egteskab havde hun 2 Børn, hvoriblandt Sønnen den senere Borgermester i Christiania Nils Toller. Efter Mandens Død blev hun i 6 Aars Tid hensiddende i Enkestand, indtil hun i Aaret 1602, som nævnt, egtede Borgermester Carsten Mechlenburg, der afgik ved Døden i Haderslev i Aaret 1618. I dette Egteskab fik hun 10 Børn, 6 Sønner og 4 Døtre, af hvilke 2 Sønner

[1]) Norske Rigs-Registr., II. S. 533, cfr. III. S. 321.
[2]) Norske Rigs-Registr., V. S. 344.
[3]) Norske Rigs-Registr., II. S. 450, III. SS. 527, 595 og 651.
[4]) Norske Saml., 8vo. II. S. 514 f.
[5]) Norske Rigs-Registr., III. SS. 387 og 407.

og 3 Døtre ogsaa overlevede Moderen. Som Enke blev Margrethe Schnell i henved 10 Aar bosiddende i Haderslev indtil Aaret 1627, da hun formedelst Fiendens Indfald i Holsten med sine Børn drog til Norge til Sønnen af 1ste Egteskab. Her døde hun i Christiania Onsdag den 1 Mai 1647 og blev begravet i den hellige Trefoldigheds Kirke 6 Mai s. A. — Af hendes 10 Børn med Carsten Mechlenburg kjendes med Sikkerhed alene følgende 4[1]), nemlig:

A. *Annichen Mechlenburg*, død i Christiania 1658 (begr. i Kirkens Chor 7 Mai s. A.). Hun var gift med Bergskriver ved Kongsberg Sølvverk, senere Lagmand i Christiania og Participant i Sølvverket *Nils Hanssøn* (begr. i Christiania „i Choret" 13 Juni 1655), med hvem hun havde mange Børn, af hvilke i alle Fald enkelte efter sit Fødested kaldte sig „Kongsberg". Sandsynligvis har Annichen Mechlenburg ogsaa været gift med en *Mads* (eller Mathias), før hun egtede Nils Hanssøn. Thi Peder Nilssøn Kongsberg, Søn af Lagmand Nils Hanssøn og Annichen Mechlenburg, havde en „Halvbroder" Carsten Madssøn Mechlenburg, der i 1672 havde solgt Gaarden Woxen i Aker, som af Statholderen Hannibal Sehested 6 Febr. 1650 var overdraget Nils Hanssøn, til en Laurits, fra hvem Peder Nilssøn igjen vilde indtale den. At denne Carsten „Madssøn" eller „Mathiesen" Mechlenburg har staaet i et nært Forhold til Peder Nilssøn Kongsberg bestyrkes ogsaa derved, at han var Værge for et af Svogeren Wittekind Huuses Børn. Carsten Mechlenburg sees at have været bosat paa Strømsø og er sandsynligvis den Carsten Madssøn, der nævnes i dette Tidsskrift, 2 R. I. S. 111.

B. *Margrethe Mechlenburg,* død i Christiania 1660 (begr. „i Choret" 21 Juni s. A.). Hun var gift med Foged i Gudbrandsdalen, senere Borgermester i Christiania *Hans Eggertssøn Stockfleth,* der døde i Christiania 1664 (begr. „i Choret" 3 Marts 1664). De efterlode sig ikke Børn. Over Konen blev der holdt Ligprædiken af Svogeren Dr. Henning Stockfleth, der er trykt

---

[1]) Med stor Sandsynlighed kjendes dog endnu en Søn *Oluf M.,* om hvem se nedenfor.

1661 i Kjøbenhavn in 4to, men af hvilken intet Exemplar har været at opdrive.

C. *Catharina Mechlenburg,* gift med Sognepræst til Agerskov i Ribe Stift (men i Haderslev Amt) *Jonas Pederssøn,* der døde 1659, og med hvem hun skal have havt mange Børn, der optoge Mormoderens Familienavn Schnell (cfr. Wiberg, Dansk Præstehist., I. 68).

D. *Willum* eller *Wilhelm Mechlenburg,* født i Haderslev 20 Marts 1615, † paa Strømsø 3 Novbr. 1677 62 A. 5 M. gl. Paa Grund af de Keiserliges Indfald i Holsten og Jylland kom han som nævnt med Moderen i Aaret 1627 til Christiania, hvor hans nævnte Halvbroder Nils Toller[1]) allerede dengang havde været bosat i flere Aar, hvilket formentlig ogsaa har været Anledningen til, at Moderen netop søgte op til Norge. Derfra begav han sig i Aaret 1630 til London og andetsteds, opholdt sig 1636 i Kjøbenhavn og var 1642 dansk Agent eller Consul i Dünkirken, hvor han siden blev Resident, men blev i Aaret 1648 kaldt tilbage fra denne Post og erholdt ved Afskeden af Erkehertug-Statholderen i de spanske Nederlande en med fire Diamanter besat Present af 1000 Rdls. Værdi. Efter at være kommen tilbage blev han 1 Januar 1649 fra Philippi-Jacobi (ɔ: 1 Mai) s. A. ansat som Zahlcommissarius i Norge med en aarlig Gage af 1200 Rdl., efter at der allerede i August det foregaaende Aar havde været paa Tale, at han som Krigscommissaire skulde overtage Commissarii Regnskaberne efter Jacob Ulfeldt. Allerede ved Rescript af 9 Januar 1652 blev det imidlertid bestemt, at Commissariehuset skulde være afskaffet, og Betjentene sammesteds afskedigede, dog vedblev Mechlenburg at fungere som Zahlcommissarius indtil Philippi Jacobi 1653, da først Regnskaberne bleve sluttede. Formodentlig som en Erstatning for det Embede, han saaledes havde mistet, fik han under 15 April 1652 paa 6 Aar fra Philippi Jacobi s. A. at regne i Forpagtning Sems Gaard og Eker Lehn, som da fra Hannibal Sehested var falden tilbage

---

[1]) **Om ham se Kong Christian den Fjerdes egenhændige Breve ved Bricka og Fredericia, 1636—1640, S. 191 Noten og det der citerede.**

til Kronen, mod en aarlig Afgift af 2000 Rdl., hvori han dog under 21 Okt. s. A. erholdt 200 Rdls. og senere maa have faaet yderligere Afslag, da den aarlige Afgift kun var 1330 Rdl., da han 24 Juli 1656 fik Forpagtningen fornyet for 5 Aar. Den 19 Decbr. 1654 fik han formodentlig i denne Anledning Skudsmaal af Almuen i Eker, der i ingen Henseende havde noget at klage paa ham. Den 27 Juli 1656 fik han en aarlig Pension af 300 Rdl., og ved Rescript af 9 Marts 1657 blev det bestemt, at Vincents Bildt skulde være Generalcommissarius søndenfjelds i Norge, og at han skulde tage Willum Mechlenburg til Assistence. Efter Bildts Død blev Mechlenburg 25 April 1658 tilforordnet som Generalkrigscommissarius i hans Sted, i hvilken Egenskab han fungerede fra 10 Mai til 29 Aug. 1658. Den 31 Decbr. sidstnævnte Aar blev han udnævnt til Krigscommissarius nordenfjelds og aflægger som saadan Regnskab fra 1 Febr. 1659 til 1 Februar 1661, men beregner sig Gage lige indtil 1 Mai 1662, da først Forretningerne kunde afsluttes. Ved Rescript af 16 Januar 1661 fik han Ordre[1]) til at begive sig til Christiania, for at indtræde i den almindelige Landcommission, af hvilken han derefter var Medlem som Formand i Commissionen for Christiania Lagdømme, hvis Indberetning, dateret 9 Sept. s. A., findes trykt i Meddelelser fra det norske Rigsarchiv, I. S. 68—88. Den 16 Januar 1663 blev han Assistentsraad, foresloges 14 Juli 1665 af Statholder Ulrik Frederik Gyldenløve, hvis Yndest han aabenbart har havt, til Medlem af det ved Rescript af 7 Juli s. A. under Statholderens eget Præsidium oprettede Admiralitetsraad søndenfjelds, hvis Domme appelleredes directe til Kongen, der under 22 Juli s. A. ogsaa bifaldt det af Gyldenløve trufne Valg af Medlemmer. Han skal derhos af Gyldenløve være beskikket til Assessor i den ifølge hans Initiativ under 14 Marts 1666 oprettede Overhofret i Norge, i hvilken han senere stadigt sees at have fungeret; fik 30 Novbr. 1672 Rang og Sæde med Høiesteretsassessorer i Danmark og 3 Febr. 1677 med Commerce-

---

[1]) Uagtet Mechlenburg saaledes fra 1658—62 ved sine Forretninger har været bundet til det Nordenfjeldske Norge, har han vist aldrig havt sin Bolig der.

raader. I flere Aar havde han Fossesholm i Forpagtning af Kronen og drev en betydelig Trælasthandel og Skibsrhederi sammen med den rige Anders Madssøn i Tønsberg[1]). Ved Krigsstyren i Anledning af den skaanske Krig sattes han i 3die Klasse, der tællede 60 Personer, hvilke skulde erlægge $1/2$ Rdl. daglig i Skat. Til Strømsø Kirke forærede han med sin Hustru i 1671 en stor Sølvkande til Værdi af 52 Rdl. Willum Mechlenburg egtede 1644 i Dünkirken *Isabella de Brier* (eller Bryer), født i Antwerpen 28 Okt. 1619, † paa Strømsø 16 Novbr. 1676 57 A. 2 M. gl., Enke efter Don Julian de Placa (cfr. dette Tidsskrift, 2 R. I. S. 110 Noten). I dette Egteskab havde han ifølge Gravskriften 16 Børn, af hvilke dog kun Halvdelen (4 Sønner og 4 Døtre) overlevede Forældrene[2]). Heraf kjendes for Øieblikket følgende 12, hvoriblandt dog samtlige de Børn, der ved Faderens Død vare i Live, nemlig:

1.) *Margrethe M.,* født i Dünkirken 1646, † ung før Forældrene. Denne Datter anføres i Regelen som gift med Sognepræsten til Stange paa Hedemarken Hr. Christopher Jacobssøn Stockfleth, hvilket dog ikke er rigtigt[3]).

2.) *Christian Wilhelm M.*, født 1648; vel det „Barn", der blev begravet i Christiania 20 Juli 1649.

3.) *Isabella Margretha M.,* født i Christiania 3(?) Marts 1650 (døbt 31 Marts s. A.), † paa Tøien i Aker 1727. Gift 14 April 1670 (i Christiania?) med Etatsraad *Christian Stockfleth,* hvem hun 18 Januar s. A. fik kgl. Bevilling til at egte, uanseet at de

---

[1]) Om ham se dette Tidsskrift, 2 R. III. S. 26 ff. og de der citerede Kilder.

[2]) Cfr. Saml. t. d. n. Folks Sprog og Hist., III. 123 Noten, Norske Saml., I. 607 og II. 473, Norske Stiftelser, III. 975, Meddelelser fra det norske Rigsarchiv, I. 270, Budstikken, IV. 761, Hesselberg, Strømsø Beskrivelse, SS. 26, 44 og 162, Personalh. Tidsskrift, 2 R. IV. 209. — I. C. Berg har efter O. H. Mollers Stamtavle i det geneal.-heraldiske Selskabs Samlinger i det danske Rigsarchiv, at Isabella de Brier i sit Egteskab med de Placa havde 2 og i sit Egteskab med Mechlenburg 13 Børn. Gravskriften maa dog formentlig ansees paalideligere.

[3]) Cfr. Saml. t. d. n. Folks Sprog og Hist., III. S. 124 Noten og G. Faye, Nogle Oplysninger om Stange Menighed og dens Prester, S. 54 ff. — Hr. Christopher Stockfleths Hustru hed Margrethe *Olsdatter* Mechlenburg (se nedenfor).

vare hinanden beslægtede i 3die Led. Christian Stockfleth var født i Christiania 1640, † paa Tøien 31 Marts 1704, og var en Søn af Biskop Henning Eggertssøn Stockfleth[1]) og Magdalena Johansdatter Schnell (begr. i Christiania „i Choret lagt fri" 18 Oktober 1664; en Broderdatter af Willum Mechlenburgs Moder).

---

[1]) Foruden Brødrene Biskop Henning Eggertssøn Stockfleth (begr. i Christiania „i Kirken" 18 Febr. 1664), Borgermester Hans Eggertssøn Stockfleth (begr. i Christiania „i Choret med alle Klokker forud" 3 Marts 1664) og Raadmand Jacob Eggertssøn Stockfleth (begr. i Christiania „i Kirken" 23 Sept. 1652) kom i alle Fald endnu en Søster af dem Catharina Eggertsdatter (Stockfleth, † i Christiania i Pesten 1654, begravet 22 Sept. s. A.) til Norge, hvor hun blev gift med Foged i Gudbrandsdalen Christen Mogenssøn, der paa sine gamle Dage flyttede til Christiania, hvor han døde i Pestaaret 1654 (begr. „i Kirken" 16 Januar s. A.). Foruden en „Datter", der begravedes i Christiania sammen med Moderen, havde Christen Mogenssøn i sit Egteskab allenfals 2 Børn, nemlig: 1) Sophia Christensdatter, begr. i Christiania „i Kirken med alle Klokker og den største" 28 Juni 1670; gift der „til Høimæsse" 2 Novbr. 1663 med Raadmand sammesteds Anders Pederssøn (begr. i Christiania „i Kirken under den Hvælving ved nordre Dør med alle og den største Klokke" 8 Mai 1681), der 2) 25 Oktober 1671 „hjemme i Huset" i Christiania egtede Maren (ofte ogsaa kaldet Maria) Jacobsdatter Stockfleth (begr. i Christiania 13 Juni 1705, Datter af Raadmand Jacob Eggertssøn Stockfleth og Maren Bentsdatter, der † paa Bragernæs 26 Marts 1704), hvem han 17 Aug. 1671 erholdt kgl. Bevilling til at egte, uanseet at hun var i andet Led beslægtet med hans 1ste Hustru. I sidste Egteskab havde Anders Pederssøn (foruden flere Børn, der døde unge) en Datter (Anna Sophia, døbt i Christiania 20 Marts 1674), der blev gift med Overkrigscommissair Fredrik Mercker. 2) Eggert Stockfleth (Christenssøn), der optog Moderens Familienavn. Han blev Sognepræst til Vaage, hvor han døde 1681, og var gift med Anna Glostrup (en Datter af Formanden Hr. Fredrik Nilssøn Glostrup og Else Michelsdatter), der efter Stockfleths Død 2) egtede Eftermanden i Vaage Hr. Henning Sigvardssøn Munch (Søn af Sognepræst til Lesje Sigvard Engebretssøn og .... Jørgensdatter Marstrand). Med Stockfleth havde hun en Søn Christen Stockfleth, der døde ugift 1709 som Sognepræst til Stangvig (cfr. Erlandsen, Throndhjems Stifts Geistlighed, S. 425), en Søn Fredrik Stockfleth, der døde paa Sundalsøren 1731 uden Børn af sit Egteskab med Anna Christophersdatter, og 3 Døtre, nemlig: Martha Stockfleth († c. 1690), gift med Sognepræst til Froen Hr. Otte Munthe (cfr. Familien Munthe, S. 143), Anna Sophia Stockfleth, der 1726 levede ugift i Vaage, og Else Cathrine Stockfleth, der 1699 i Vaage egtede Sognepræst til Dollerup i Jylland, senere til Vaage Andreas Sigvardssøn Munch (født i Lesje 8 Marts 1668, † i Christiania 3 Aug. 1737, en yngre Broder af Konens ovenfor nævnte Stedfader). Han efterlod flere Børn, af hvilke en Søn Eggert Stockfleth (opkaldt efter Morfaderen og dennes Morfader) beholdt Navnet Stockfleth som Familienavn og døde som Sorenskriver i Rakkestad 1760 (begr. 2. Aug. s. A.) 58 A. gl. Han var gift med Martha Bentsdatter og havde med hende to Sønner og flere Døtre.

4.) *Fredrik M.*, født i Christiania 29 Januar 1651 (døbt 2 Februar s. A.), † i Kjøbenhavn 23 Juni 1684 (begr. i St. Nicolai Kirke 10 Juli s. A.). Han blev til sit 16 Aar undervist hjemme af private Lærere, begav sig derefter til Leiden i Holland, ved hvis Universitet han den 9 December 1667 findes indskrevet som Student og hvor han forblev i 2 Aar; reiste derfra til Blois og siden til Paris, hvor han studerede i 4 Aar. I Aaret 1674 vendte han tilbage til sine Forældre i Norge, reiste kort efter til Danmark og senere til England, hvor han blev ansat som Legationssecretær, og hvor han forblev, indtil han 18 Januar 1677 blev Assessor i Cancelli-Collegio. Den 13 April 1680 blev han Cancelliraad og 20 Juli 1679 optagen i den danske Adelsstand med det i Adelslexiconet beskrevne Vaaben, samt senere Etatsraad. Han egtede 15 Februar 1677 *Beate Ingeborg Moth*, født 23 Januar 1646, † i Kjøbenhavn 23 Okt. 1697, Datter af kgl. Livmedicus Poul Moth og Ida Burenea samt Søster af Sophia Amalia Moth, Grevinde af Samsø, hvilken Forbindelse vel ogsaa har været den eneste Grund til, at han blev optagen i Adelsstanden. Konen havde tidligere været gift med Hr. Jens Hals, Provst og Sognepræst til Førslev paa Fyen († 1675) og blev efter Mechlenburgs Død 3die Gang 1686 gift med Etatsraad og Landsdommer Holger Parsberg († 1692). Cfr. M. Henrichsen, Ligprædikener, IV. 265 ff. — Etatsraad Mechlenburg havde i sit Egteskab fire Børn, af hvilke dog kun de 2, en Søn og en Datter, overlevede Faderen. Af Børnene kjendes:

a. *Christian Fredrik M.*, f. 1677.

b. *Sophia Amalia M.*, født 18 April 1682; levede endnu 1748 i Nestved. Gift 1) med Oberst *Christopher Henrik Moltke*, der faldt ved Landgangen paa Rygen 16 Novbr. 1715 og 2) med Oberst og Premiermajor i 1ste Jydske Caval.-Reg. *Albrecht Peter Schwan*, der 26 Juni 1739 tog Afsked og blev begr. i St. Nicolai Kirke i Kjøbenhavn 6 Aug. 1745 (cfr. dette Tidsskrift, IV. S. 120 Stamt. og S. 320, cfr. I. S. 196).

c. *Christiana Amalia M.*, † ugift.

5.) *Anna Catharina M.*, f. i Christiania 28 Sept. 1652 (døbt

3 Okt. s. A.)[1]), † paa Bragernæs 10 Juni 1745 (begr. 29 Juni s. A,) „96 A. gl.“; gift 10 Juli 1671 (paa Bragernæs?) med Stiftsbefalingsmand i Bergen Etatsraad *Mathias de Tonsberg,* født i Tønsberg 8 Januar 1640, † paa Strømsø 25 Marts 1705, Søn af Commissarius og Assessor i Overhofretten Anders Madssøn og Karen Olufsdatter Stranger[2]).

6.) *Anna Maria M.,* f. 1654, † s. A.

7.) *Wilhelm M.*, født 4 Decbr. 1654, † 1695. Han blev 28 Mai 1681 Vice-Lagmand i Throndhjem efter afdøde Christopher Schøller[3]) og fik samtidig Rang med Landsdommere i Danmark samt blev 1 Juli 1693 tillige Bergraad nordenfjelds. Om han har været gift og havt Børn vides ikke.

8.) *Ægidius M.*, født paa Bragernæs 1656 (døbt 11 Jan. s. A.). Han blev 11 Mai 1676 immatriculeret ved Leidens Universitet (cfr. dette Tidsskrift, V. S. 45), var i 1680 Vicelagmand paa Agdesiden, men blev s. A. befordret til andet Embede, hvorfor Hans Anderssøn Resen den 13 Okt. s. A. udnævntes til Vicelagmand i hans Sted. Ægidius M. var Kammerraad og gift 2 Gange, første Cang med *Anna Augusta Undal,* † i Christianssand 16 Okt. 1679, Datter af Lagmand over Agdesiden Laurits Anderssøn Undal og Martha Augustinusdatter Wroe, med hvem han kun havde en Datter. Med sin anden Hustru, hvis Navn ei kjendes, havde han 2 Børn.

9.) *Christian M.*, født paa Bragernæs 1657 (døbt 5 April s. A.), † i Skien 9 Januar 1715 (Liget blev 30 Novbr. s. A.

---

[1]) I Gravskriften, trykt i Hesselbergs Efterretninger om Strømsø Kjøbstad, S. 161, siges rigtignok, at hun skal være født 29 Sept. 1649, men Lengnicks Opgave er vistnok rigtigere. Thi ifølge Christiania Ministerialbog findes intet af Commissarius Mechlenburgs Børn døbte der i 1649, uagtet det maa ansees sikkert, at han med sin Familie allerede dengang var bosat i Christiania, hvor han, som ovenfor nævnt, i Juli Maaned s. A. lod begrave et „Barn“, Derimod havde han „et Barn“ til Daaben i Christiania 3 Okt. 1652, hvilket stemmer godt med den af Lengnick for Anna Catharina M. (formodentlig efter Familieoptegnelser) angivne Fødselsdatum 28 Sept. s. A. — Gravskriften er fulgt af Fuldmægtig Huitfeldt-Kaas i dette Tidsskrift, 2 R. III. S. 26 Tavlen.

[2]) Om Anders Madssøn og hans Slægt se dette Tidsskrift, 2 R. III. S. 26 ff.

[3]) Ifølge Lengnick skal Vicelagmand Christopher Schøller først være død 9 April 1689, men Aarstallet maa være en Trykfeil for 1681.

indsat i den Børtingske Begravelse ved Gjerpens Kirke). Han var 1682 Ritmester og blev senere Major til Hest, eiede 1/4 Part i Fossums Jernværk, som han fik med sin 2den Hustru. Han var gift 3 Gange: 1) c. 1680 med *Wibecke Beate Bagge,* død i Christiania 1692 (begr. „i Kirken" 18 Januar s. A.), Datter af Peder Madssøn Bagge til Holme- og Borregaard og Margrethe Nettelhorst. De oprettede 3 Febr. 1682 et reciproct Testemente, kgl. confirm. 18 Febr. s. A., ifølge hvilket den Længstlevende skulde beholde det hele Bo. Konen var allerede da saa syg, at hun ei antoges at kunne komme sig, men hun levede dog mange Aar derefter. 2.) i Gjerpen 1 Decbr. 1692 (hjemme i Huset uden Trol. og Lysning ifølge kgl. Bevilling) med *Anna Christina Børting* Datter af Commerceraad Peter Børting[1]) og Sophia Abelsdatter Sphit eller Speet. 3) med *Annichen Møller,* † i Skien 1717 (begr. 25 Marts s. A.) 44 A. gl. Major Mechlenburg havde følgende Børn:

a) Et Barn, der døde i ung Alder før 1682.
b) *Isabella Cathrine M.,* døbt paa Bragernæs 19 Januar 1685; hun overlevede sine Forældre og var i 1716 endnu ugift.
c) *Peter Wilhelm M.,* døbt i Eftelød Kirke i Sandsvær 20 Decbr. 1689; formodentlig den Capitaine *Peter Wilhelm Mechlenburg,* der døde 14 Oktbr. 1750 og blev begravet i Akershus Slotsmenighed 21 s. M., 64 A. gl. Sidstnævnte blev Fænrik ved norske (senere Søndenfjeldske) gevb. Infreg. 9 April 1717, Seclieut. 14 Okt. 1718, Premierl. 20 August 1725, Captlieut. 28 Januar 1743, Chef for Garnisonscomp. paa Akershus 10 Juli 1748. Gift med *Gjertrud Marie Leegaard,* † i Christiania 8 Juli 1764.
d) *Peter Børting M.,* døbt i Gjerpen 9 Sept. 1693, begr. der

[1]) Om Peter Børting se N. Rasmussen Søkilde, Kay Lykkes Fald og Chr. Bruun, Kay Lykke, cfr. ogsaa dette Tidsskrift I. S. 242 Noten, hvor Børnene nævnes. Den ældste Søn Frants Børting, der var født i Danmark 1656, var gift med Maria Elisabeth Bræmer, Datter af Borgermester Fredrik Bræmer og Susanna Moth. I dette Egteskab havde Frants Børting en Søn Peter, født paa Baaselands Jernværk i Holts Præstegjeld 24 Mai 1700, † i Throndhjem 6 April 1719 ugift som Fænrik. Han solgte i 1717 sine faste Eiendomme til den bekjendte Nils Josten.

12 Sept. s. A. (derimod var det Majoren selv ikke nogen Søn af ham, der, som ovennævnt, 30 Novbr. 1715 indsattes i Børtingske Begravelse, cfr. dette Tidsskrift, I. S. 242 Noten).

10.) Et „Barn", døbt paa Bragernæs 6 Febr. 1658, begr. der 13 Marts s. A.

11.) *Christiane Margrethe M.,* født paa Bragernæs c. 1660, † i Christiania 1708; gift paa Bragernæs 1680 med Oberst og og Commandant i Throndhjem, senere paa Akershus Fæstning *Nicolai de Seue,* † i Christiania 19 April 1706.

12.) *Sophia Amalia M.,* født paa Bragernæs c. 1662, † paa Foss i Aker 1699; gift 1680 (viet hjemme i Huset uden Trol. og Lysning ifølge kgl. Bevilling af 4 Okt. s. A.) med Myntmester i Christiania *Peter Grüner*[1]), døbt i Christiania 29 Juni 1656, † paa Foss i Aker i Mai 1697 (begr. 2 Juni s. A.), Søn af Myntmester Fredrik Grüner og Margrethe Fredriksdatter (Bøyesen).

Som foran nævnt efterlod den adlede Fredrik Mechlenburg sig kun en Søn, Christian Fredrik, der skal være født 1677. Hans senere Skjebne kjendes imidlertid ikke. Vistnok angive de Kaasbølske Samlinger i det danske Rigsarchiv, at denne Søn skal have været Assistentsraad ved Overhofretten i Norge, medens

---

[1]) Han blev Myntmester i Norge efter Faderen 24 Marts 1674 og fik 13 Januar 1683 kgl. Bevilling til at drive Kjøbmandskab. Af Egteskabet med sin ovennævnte Hustru efterlod han 3 Børn, nemlig: 1) Fredrik G., der 10 Januar 1702 blev Fyrværker paa Akershus Fæstning, 30 Novbr. 1706 Stykjunker og 18 Okt. 1709 Lieutenant ved Artilleriet paa Fredrikssten, hvor han tjenstgjorde under Carl XII's Beleiring af Fæstningen, fik 22 Januar 1717 Capitaines Character, blev 22 Januar 1722 Chef for Artillericomp. i Fredriksstad og fik 18 Marts 1733 Majors Character, men afstod 1743 sit Compagni til Capitaine Fredrik Caspar Hans Lorentz, der var forlovet med hans Datter, som imidlertid døde før Bryllupet. Han var gift med Dorothea Catharina . . . . . ., og havde i dette Egteskab en Søn Peter Nicolai G., der var Hospitalsforstander i Oslo og gift med Magdalena Hoff, og i alle Fald to Døtre: Sophia Amalia G., døbt i Fredriksstad 21 Februar 1724 og Magdalena Dorothea, † c. 1742 i Fredriksstad. 2) Isabella G., født 1681, begr. paa Modum 20 Aug. 1728 gift med Vice-Sorenskriver over Modum Elias Pederssøn Søboholm og 2) Margrethe G., født 1688, gift 1) Hr. Hans Rosing og c. 1717 med Henrik Fuiren i Laurvig.

han efter den danske Genealog Benzon (hvis Hjemmel i dette Punkt er O. H. Moller, der igjen har sine Oplysninger fra en Generaltabel af Major Tage Krabbe) skal have været Berghauptmand og ifølge Lengnick Bergraad sammesteds og gift med en Frøken de Tonsberg, med hvem han skal have havt en Søn, der skal have været Assistentsraad i Overhofretten, og 5 Døtre, der alle bleve gifte i Norge. Den ene Opgave er imidlertid ikke rigtigere end den anden. Nogen Berghauptmand af Navnet Mechlenburg har der overhovedet aldrig existeret, ligesaalidt som der ved Overhofretten i Norge har været nogen Assistentsraad, der har baaret Navnet Christian Fredrik Mechlenburg. Derimod kjendes ganske godt to Bergraader af denne Familie, men ingen af dem hed Christian Fredrik. Den ene var den ovenfor nævnte Bergraad Wilhelm Mechlenburg, der var en Broder af Etatsraad Fredrik Mechlenburg; den anden Bergraad Niels Mechlenburg til Skjelbred paa Eker, der i Egteskab med Helle Huus blev Fader til den af Benzon omtalte Assistentsraad Nils Mechlenburg og hans 5 Søstre, men denne Bergraad Mechlenburg var ingen Søn af Etatsraad Fredrik Mechlenburg, men maaske — som nedenfor nærmere omhandlet — hans Sødskendebarn, nemlig en Brodersøn af Faderen Willum Mechlenburg. Heller ikke forholder det sig rigtigt, at nogen Mand af denne Slægt har været gift med nogen Frøken de Tonsberg (cfr. dette Tidsskrift, 2 R. III. S. 26 Stamtavlen), men vel omvendt. Den Antagelse ligger derfor nær, at det er Etatsraad Fredrik Mechlenburgs Søn Christian Fredrik, der senere var Capitainevagtmester ved Kronborg, saameget mere som denne ikke alene bærer de samme Fornavne som Etatsraadens Søn, men endog netop skal være født 14 Juli 1677, altsaa i samme Aar som denne, rigtignok i Byen Elsasz i Schlesien, uden at hans Forældre kjendes. Vel skal den bekjendte Genealog W. Benzon (hvis Hjemmel forøvrigt er O. H. Moller, der har Oplysningen „nach einer geschriebenen Tabelle“), paa en af Capitainevagtmesterens Søn Capitaine Hans Erasmus Mechlenburg i 1786 til det da stiftede genealogisk-heraldiske Selskab indsendt Stamtavle over sin Slægt have tilføiet, at han var en Søn „af en svensk Major Mechlenburg og en Frøken

von Habicht“, men denne Anførsel er neppe videre paalidelig, da man ikke har kunnet paavise nogen saadan svensk Major. Imidlertid er Sagen langtfra klar, og jeg har derfor troet, at det kunde være af Interesse, at der fra norsk Side gaves de Oplysninger om Fredrik Mechlenburgs Slægt, som man for Øieblikket var istand til. Jeg er imidlertid for mit eget Vedkommende tilbøielig til at antage, at Capitainevagtmesteren paa Kronborg har været en Søn af Etatsraad Fredrik Mechlenburg, og at denne adelige Slægt saaledes fremdeles — saavidt vides dog kun paa Spindesiden — er i Live. Det kan vistnok herimod indvendes, at den senere Capitainevagtmester Mechlenburg er født i Udlandet, at hans Søn ikke blot har været ubekjendt med, at han nedstammede fra Etatsraaden eller overhovedet med hvem hans Farfader var, men derhos førte et Vaaben, der i meget væsentlige Punkter er forskjelligt fra det, som i 1679 skjenkedes Etatsraad Mechlenburg. Mig forekommer alle disse Omstændigheder dog ikke ganske overbevisende. Det er i sig selv saa lidet sandsynligt, at der netop i samme Aar skulde fødes til Verden to Personer med nøiagtigt samme Navn, af hvilke den ene siden sporløst forsvinder, medens den andens senere Levnet er vel kjendt, men hans Oprindelse er temmelig dunkel, at der skal overmaade stærke Grunde til at fastholde denne Anskuelse. Og dette saa meget mere i nærværende Tilfælde, som det — som det synes mig — kan anføres ganske fyldestgjørende Grunde for ikke blot, at Fredrik Mechlenburgs Søn kan være født udenlands, men ogsaa til, at Sønnesønnen ikke saa nøie har kjendt sin Faders Slægt eller Vaaben. Det maa nemlig i første Henseende bemærkes, at hvis man gaar ud fra, at den senere Capitainevagtmester har været Etatsraadens Søn, vil hans Fødsel være indtruffet kun faa Maaneder efter Forældrenes Vielse, og følgelig kunde der nok være tilstrækkelig Grund for disse til for en kort Tid at søge ud af Landet, noget de maaske ogsaa i alle Tilfælde har havt isinde. Dernæst maa det erindres, at Etatsraad Mechlenburg, allerede døde i Sønnens spæde Ungdom og kun faa Aar efter, at han var adlet, saaledes at det let kan forklares, at Sønnen og endnu mere Sønnesønnen ikke har

håvt det nøiagtigste Kjendskab til sin Familie og det Etatsraaden skjænkede Vaaben, som denne maaske aldrig engang selv har brugt. I ethvert Fald kan det vel endog være Tvivl underkastet, om ikke det af Capitaine Hans Erasmus Mechlenburg brugte Vaaben, nærmere beseet, snarere i nogen Grad bestyrker den her fremsatte Hypothese. Thi vistnok er det Vaaben, denne bruger: et afrevet Ulvehoved i Skjoldet og et Ulvehoved paa Hjelmen, ganske væsentlig forskjelligt fra det adelige Vaaben, der skjænkedes Etatsraad Mechlenburg, men Ulvehovedet udgjør dog ogsaa i dette sidste en ikke uvæsentlig Bestanddel. Det er derfor, mener jeg, adskilligt, der tyder paa, at Capitainevagtmesteren har været en Søn af Etatsraad Fredrik Mechlenburg.

Foruden de ovenfor nævnte 4 Børn havde Borgermester Carsten Mechlenburg, som nævnt, endnu 5 Sønner og 1 Datter, af hvilke dog kun den ene Søn overlevede Moderen Margrethe Schnell. Denne Søns Navn kjendes ikke. Men det maa vistnok ansees temmelig sikkert, at den E. *Oluf Mechlenburg,* der i 1635 blev Toldskriver i Flekkerø (og som vistnok ikke er den samme som den Oluf M., der omtrent samtidigt var Foged i Fosen) ogsaa har været en Søn af Borgermesteren i Haderslev. Han har dog vistnok ikke overlevet Moderen, men maa sandsynligvis være afgaaet ved Døden i en forholdsvis ung Alder. Derved kunde det ogsaa lettere forklares, at hans Hustru aldrig omtales, og at hans Børn optræder paa forskjellige Kanter af Landet. Det er vel sandsynligt, at de efter Forældrenes Død ere komne i Huset hos sine Slægtninge, fornemmelig hos Lagmanden Nils Hanssøn og Willum Mechlenburg. Denne Oluf Mechlenburg's Børn maa da følgende Personer antages at have været:

1.) *Carsten „Olssøn“ Mechlenburg,* paa hvis Vegne en Jochum Fredrik Jahn i Aaret 1663 havde et Tilgodehavende af 36 Rdl. hos Commissarius Willum M. — Han maa formentlig være den Carsten Mechlenburg, der var Proviantskriver i Christianssand, og som havde tjent i 16 Aar i kgl. Tjeneste, da han 27 Sept. 1679 ansøgte om tillige at blive øverste Borgermester i Christianssand efter Præsident Bertel Scheving, der nylig havde egtet en rig Kjøbmandsenke i Skien, hvorhen han allerede var flyttet,

og ved hvis Afgang Præsidentchargen skulde inddrages. Under 31 Juli 1680 udnævntes han ogsaa til Borgermester i Christianssand, samt erholdt samtidigt Fritagelse for at svare til Formandens Embedshandlinger. Han var gift med *Maren Arntsdatter,* en Datter af Commissarius Arnt Tønnessøn i Christianssand, der overlevede Manden, med hvem hun havde mange Børn, der sees af Lengnicks Stamtavle: Carsten Mechlenburg. Foruden de der nævnte havde han dog vistnok ogsaa en Søn *Oluf Mechlenburg*, der formentlig er død i ung Alder, men endnu levede i Aaret 1710 i Christianssand, hvor han var Fadder til Søsteren Bodil Røyems Børn (cfr. dette Tidsskrift, IV. 27).

2.) *Margrethe „Olsdatter" Mechlenburg,* † i Stange 1706. Hun egtede 1) 11 Juni 1665 i Christiania Hr. *Christopher Jacobssøn Stockfleth*[1]), død som Sognepræst til Stange 29 Decbr. 1679 (cfr. G. S. Faye, Stange Menighed og dens Prester, S. 54 f.) og 2) 1682 i Stange Stockfleths Eftermand Hr. *Nils Pederssøn Müller,* † der 17 Januar 1711.

3.) *Ingeborg Mechlenburg,* gift 1) med Raadmand i Skien *Michael Valentinssøn Suhm* paa Sandstø ved Arendal, hvis 3die Hustru hun var (cfr. Moller, Nachricht v. d. Geschlecht derer von Zaum oder Suhm, S. 48 Tab.), og 2) i Øiestad 1687 med Provst i Listers Provsti og Sognepræst til Vanse Hr. *Daniel*

1) Cfr. (H. Munthe) Efterretninger om Familien Munthe, S. 653. Hans Søn var Ole Stockfleth, der blev Sognepræst til Gausdal og var gift med Maren Hammer, hvem han 12 Oktober 1695 fik Bevilling til at egte, uanseet at de vare hinanden beslægtede i 3die Led, hvilket Slægtskab fremgaar af nedenstaaende Tabel:

Bent

Maren Bentsdatter, * 1) Raadmand Jacob Stockfleth. 2) Lagmand Jørgen Philipssøn.	Cathrine Bentsdatter, * Hr. Povel Nilssøn Friis, Sognepr. til Lom,
Hr. Christopher Stockfleth, Sognepræst til Stange, * 1665 Margrethe Olsdatter Mechlenburg.	Maren Friis, * Hr. Brede Hammer, Sognepræst til Froen.
Hr. Ole Stockfleth. *	Maren Hammer.

Nilssøn Lister. At denne Ingeborg Mechlenburgs Fader har havt Navnet Oluf Mechlenburg bestyrkes ogsaa derved, at hendes eneste Søn med Michael Suhm blev kaldet Ole Suhm, hvilket Fornavn ikke kan være ham tillagt efter Faderens Slægt, hvor Navnet ikke forekommer, men utvivlsomt efter Morfaderen.

4.) *Nils Mechlenburg* til Skjelbred, hvilken Eiendom med Sagbrug og Kværn samt underliggende Bondegods han i 1681 kjøbte af Povel Klingenberg, der 28 April 1675 havde faaet det overdraget af Kongen, hvem det var tilfalden med Hannibal Sehesteds øvrige Gods i Norge. At Nils Mechlenburg var en Broder af Michael Suhms Hustru, hvis Datters Værge han ogsaa var, siges udtrykkeligt. Nils Mechlenburg blev 18 Juni 1678 Commissionscommissarius i Norge og 17 Sept. 1687 Bergraad med Rang som Assistentsraader og døde paa Bragernæs Nat til 28 Januar 1713. Foruden Skjelbred eiede han et grundmuret Hus paa Bragernæs med Søbod og Bolværk samt en Have og liden Løkke, der alt ved Auction i Boet blev solgt for 1708 Rdl. Boet viste en Indtægt af 47512 Rdl. og en Gjæld af 34017 Rdl., saaledes at der omtrent blev 13,500 Rdl. til Deling mellem Enken og Børnene. Han var 2 Gange gift: 1) c. 1676 (uden Tvivl paa Bragernæs) med *Helle Huus*, døbt i Christiania 30 Marts 1657, † paa Bragernæs 1691 (begr. 8 Decbr. s. A.), Datter af Lagmand i Christiania Lagdømme Wittekind Gyntheri (ɔ: Gunderssøn) Huus og Kirsten Nilsdatter Kongsberg; og 2) i Skien c. 1700 med *Maren Clausdatter*, født sammesteds c. 1659, † der 1716 (begr. 22 Decbr. s. A.) 57 A. gl., Datter af Lagmand i Skien og Assessor i Overhofretten Claus Anderssøn og Anna Christensdatter. Hun var, da hun egtede Mechlenburg, Enke, gift 1ste Gang i Skien 15 Januar 1673 med Lagmand i Skien Iver Hanssøn, † i Skien 12 Juli 1693 (begr. 27 Juli s. A.), Søn af Raadmand Hans Iverssøn. Med sin 2den Hustru Maren Clausdatter havde Nils M. ingen Børn. Hans Børn af 1ste Egteskab vare derimod:

a) *Maren M.,* død i Christiania 1755 (begr. i Slotsmenigheden 14 Okt. s. A.) 78 A. gl.; gift med Major *Jens Hanstein,* begr. i Christiania (i Akershus Slotsmenighed) 27 April 1740,

88 A. gl. Han efterlod kun en eneste Søn Nils Mechlenburg, der optog Moderens Familienavn og † 19 Aug. 1757 som Capitaine og Chef for nordre Søndmørske Comp. af 1ste (eller nordre) Bergenhusiske nat. Infreg.; gift c. 1748 med Sebastiana Hjort.

b) *Kirstine Cathrine M.,* † 1707, gift 19 Okt. 1703 paa Bragernæs med *Christian Wernersen,* adlet 31 Decbr. 1717 med Navnet *Werenschiold* (cfr. B. Moe, Tidsskrift for den norske Personalh., 1. R. S. 43 f.).

c) *Karen M.,* † paa Askers Præstegaard 1705; gift paa Bragernæs 17 Aug. 1701 med Sognepræst til Asker *Søren Michelsen (Schumacher)* (cfr. W. Lassen, Norske Stamtavler, I. S. 103).

d) *Withe Christine M.,* begravet paa Bragernæs 15 Decbr. 1706; gift der 15 Januar s. A. med Mag. *Hans Angell,* Sognepræst til Lier og Bragernæs (cfr. N. P. Hesselberg, Efterret. ang. Strømsø By, S. 107 f.).

e) *Anna Cathrine M.,* født paa Bragernæs 1683, begr. paa Kongsberg 11 Marts 1763, 80 A. ringere 9 Dage gl.; gift 1) c. 1715 med Krigsbogholder *Cornelius Griflow,* † i Christiania 1721 (begr. 29 Decbr. s. A.). 2) med Justitsraad og Oberbergamtsforvalter paa Kongsberg *Johan Broderus Edinger,* begr. paa Kongsberg 28 Februar 1738, 60 A. gl.

f) *Nils M.,* døbt paa Bragernæs 25 Juni 1685. Han opholdt sig fra 21 Febr. 1704—20 Febr. 1706 ved det af Christian den Vte oprettede ridderlige Academi i Kjøbenhavn (cfr. dette Tidsskrift, 2 R. I. S. 211); den 31 Mai 1706 fik han Reisepas udenlands og uddannede sig derefter „i nogle Aars Tid ved adskillige og vidtløftige Reiser udi mange og vidt fraliggende Lande", var senere Medlem af den i Christiania nedsatte „vidtløftige og besværlige kongsbergske Inqvisitionscommission". Den 7 Januar 1715 blev han Assistentsraad i Overhofretten i Norge og døde 1727 (begr. 25 Marts s. A.) kun 42 A. gl. paa Skjelbred. Han ægtede 7 Januar 1716 (viet „i Huset") i Christiania *Anna Maria Griflow,* født i Throndhjem c. 1700, † paa Skjelbred 1758 (begr. 29 April s. A.), Datter af Krigsbogholder Cornelius G. og hans 1ste Hustru Kirsten Sørensdatter (begr. i Christiania 25

Aug. 1712). Enken, der ifølge kgl. Bevilling af 14 Mai 1728 sad i uskiftet Bo, egtede efter Mandens Død 2) paa Eker 19 Decbr. 1739 Ole Ellingsen Høen paa Bragernæs. Med Mechlenburg havde hun følgende Børn:

1.) *Helle Christine M.*, døbt paa Eker 20 Novbr. 1716, gift der 8 Marts 1737 (trol. 6 Decbr. 1736) med Cornet *Jørgen Christopher Grønvold*, døbt i Eker Christi Himmelfartsdag [ɔ: 6 April] 1713, Søn af Haaken Otto G. og Marthe Christine Christophersdatter Tordenstierne.

2.) *Niels (Wilhelm?) M.*, døbt paa Eker 26 Decbr. 1718. Han blev 23 Juni 1734 Fenrik reformé ved 1ste nat. Dragonreg. søndenfjelds i Norge, 20 Okt. 1741 virkl. Fenrik ved Hadelandske Comp., 19 Novbr. 1742 Lieut. ved Totenske Comp. og erholdt Afsked 23 Novbr. 1746. Han er muligens den Capitaine Nicolaus Mechlenburg, der blev begravet i Vardal 8 Aug. 1747 „39 A. gl." [ɔ: 29 A. gl.].

3.) *Cornelius Griflow M.*, døbt paa Eker Maria Renselsesdag [ɔ: 2 Februar] 1720, † ung.

4.) *Anna Cathrine M.*, døbt paa Eker 18 Sønd. eft. Trefold. [ɔ: 5 Oktober] 1721; gift paa Kongsberg 30 Mai 1754 med Mr *Peder Knoph.*

5.) *Nicoluja Maria (Anne) M.*, døbt paa Eker Torsdag mellem 20 og 21 Sønd. eft. Tref. [ɔ: 14 Oktober] 1723 og

6.) *Charlotte Amalia M.*, født paa Eker 1727.

g) *Wilhelmine Margrethe M.*, døbt paa Bragernæs 10 Jan. 1687, † 28 Novbr. 1737; gift 1714 med Capitaine i Smaalenske nat. Infreg. *Hans Wilhelm von Rømer*, født i Sachsen, † 11 Mai 1748 som Generalmajor.

h) *Helene Sophie M.*, døbt paa Bragernæs 19 Juli 1688, begr. i Kragerø 31 Marts 1724: gift 1) i Skien 25 Aug. 1716 med Tolder i Kragerø *Jacob Bredesen*, begr. i Kragerø 11 Okt. 1718, og 2) i Kragerø 4 Aug: 1719 (uden Trol. og Lysning) med Capitaine, senere Major *Bugge.*

i) *Ingeborg Maria M.*, døbt paa Bragernæs 23 Novbr. 1689, † paa Hougen i Søkelven paa Søndmøre 6 Januar 1744, gift paa Bragernæs 17 Mai 1718 med karact. Oberstelieut. og Major

i 1ste Bergenhusiske nat. Infreg. *Carl Fredrik von Rømer,* født i Sachsen, † i Stege paa Møen 17 Novbr. 1743, en Broder af Søsterens Mand.

k) *Cathrine M.*, døbt paa Bragernæs 6 Novbr. 1690, begr. der 3 Marts 1691.

Bemærkninger, knyttede til „Lidt om Familien Mechlenburg"

af **H. W. Harbou.**

Læserne ville sikkert være Hr. Fuldmægtig Thomle taknemmelige for foranstaaende betydelige Bidrag til en Families Genealogi, hvis Udbredelse og Betydning bl. A. fremgaar af, at dens Navn forekommer i samtlige hidtil udkomne Aargange af vort Tidsskrift. Som bekjendt har Lengnick udarbeidet hele 4 Stamtavler over Grene af denne Familie, men har ikke formaaet at sætte dem i indbyrdes Forbindelse. Hr. Thomle har nu paavist den sandsynlige Sammenhæng mellem de to af Grenene („de søndenfjeldske" kunde man maaske kalde dem), meddelt udførlige Oplysninger om dem og fremført endel Grunde for, at den tredie („den danske") skulde være en Linie af en af de to førstnævnte Grene; endelig giver han kortelig en Antydning af, hvorledes den Gren („den nordenfjeldske"), hvortil Lengnicks fjerde Stamtavle hører, vil kunne føres tilbage til Aar 1600 og maaske bringes i Forbindelse med de andre.

Af Hr. Thomles Afhandling ses, at Forbindelsen mellem de Personer, der have baaret Navnet Mechlenburg, ikke altid er agnatisk; jeg skal anføre endnu et Par Exempler herpaa, hentede fra danske Kilder. Præstekaldet paa Vesterhavs-Øen Amrum har fra 1739 til 1875 (med en enkelt Afbrydelse paa 8 Aar) været beklædt af Mænd af samme Slægt. Stamfaderen *Frederik Mechlenburg*, var Søn af Kjøbmand i Fossen (nu Christianssund) Jørgen Frederiksen og *Ane Margrethe M.,* Johans Datter, af den

nordenfjeldske Gren[1]. Et andet Exempel er følgende Brudstykke af en Stamtavle, der knytter sig til den bekjendte, smukke Gaard Amagertorv Nr. 6, der nu eies af Selskabet „Hafnia“:

Matthias Hansen, † 1628, den første bekjendte Eier af denne Gaard, blev 1613 Raadmand, 1622 Borgmester i Kjøbenhavn; gift 4 Gange, 1° m. Wendele von Delden, 2° m. Geske Pedersdatter, 3° m. *Ingeborg Mechlenburg,* 4° m. Ingeborg Leiel, Frederiks Datter, der levede endnu 1658[2]. — Hans tredie Hustru var vel Datter enten af Hans[3]) eller af Oluf M., der nævnes i Indledningen til Hr. Thomles Afhandling, eller muligen af Proviantskriver *Claus M.,* † før 1620, gift med Ingeborg Pedersdatter, Datter af Renteskriver Peder Hansen og gift 2° m. Claus thor Straten, Borgmester i Kjøge[4]. Matthias Hansen og Ingeborg M. havde mindst 2 Børn, der optog Moderens Familienavn:

1. *Hans Matthiassen M.*, f. 7 Marts 1619, † 2 Okt. 1663, reiste længe udenlands og studerede bl. A. i Leyden 1636, siden Borger i Kjøbenhavn; gift 28 Sept. 1651 m. *Margrethe Rosenmeyer*, Henriks Datter, født 5 Sept. 1630, † 5 Apr. 1666. — 3 Børn[5]:

   a—b. 2 Sønner, † før Faderen.

   c. *Ingeborg Margrethe M.,* g. m. *Frants Müller* til Gundetved (nu Selchausdal). Han solgte Gaarden paa Amagertorv, da han 1670 udnævntes til kgl. residerende Kommissarius i Amsterdam. 1704 faar hans Enke 300 Rdl. aarlig Pension mod, at alle Prætensioner paa, hvad hendes afdøde Mand havde havt tilgode fra sit Ophold i Holland, skulde bortfalde[6],

---

[1]) Wiberg, Præstehistorie I. 95, jvf. 149 og II. 99. Elvius, Fortsættelse deraf 658. Lengnick, Johan Mechlenburg.

[2]) Nyt hist. Tidsskrift V. 264—265. Kjøbenhavns Diplomatarium, III. 478.

[3]) Hans Mechlenburgs Navn er faldet ud i Registret til Kjøbenhavns Diplomatarium, hvor han omtales I. 562 og 615.

[4]) Kjøbenhavns Diplomatarium I. 601, II. 800.

[5]) Universitetsprogrammer ved begge Ægtefællers Død. Personalhist. Tidsskr. II. 125. Resen, Inscript. Hafn. 202, 205—6.

[6]) Lengnick, Henrik von Müller. Nyt hist. Tidsskr. anf. St. Sjæl. Tegnelser 1670 $^{1}/_{8}$. Kgl. Resolut. til Rentekammeret 1704 $^{12}/_{1}$.

2. *Ingeborg Matthiasdatter M.*, † 1660; g. 1° m. *Verner Klouman* d. Y., † 1657; 2° m. *Peter Holmer*, † 1685, begge Raadmænd i Kjøbenhavn[1]).

Hvad nu *Christian Frederik Mechlenburg* angaar, om hvis Herkomst der er reist Spørgsmaal, da var hans militære Løbebane følgende: 31 Dec. 1701 blev han Sekondlieutenant ved Grenaderkorpset, 24 Apr. 1706 Premierlieutenant, 27 Sept. 1708 Kapitain ved Oldenborgske Nat. Regt., men afskediget 5 Febr. 1717, da han var indviklet i den store Bestikkelsessag ved dette Regiment (om denne se Vaupell, Den dansk-norske Hærs Historie II. S. 11); 25 Aug. 1720 blev han atter taget til Tjeneste som Vagtmesterlieutenant paa Kronborg, i hvilken Stilling han døde 18 Okt. 1729. I Indstillinger om ham eller Ansøgninger fra ham har jeg forgjæves søgt efter Personalier; 1708 siger han, at han har tjent i 18 Aar[2]); men, at en Søstersøn af Grevinden af Samsø og af den mægtige Oversekretær Matthias Moth skulde have tjent 9 Aar i Christian V's Hær uden at kunne blive Officer, ser lidet rimeligt ud. Paa den anden Side taler den Omstændighed, at M. var bleven dansk Soldat i sit 13de Aar, ikke for, at han skulde være Udlænding, og jeg maa tilstaa, at den svenske Major, hans Hustru født Habicht og Byen Elsas i Schlesien (hvilket Alt hidrører fra „einer geschriebenen Tabelle“, hvis Forfatter synes ubekjendt endog for O. H. Moller selv) forekommer mig lige problematiske. Alligevel er det vist temmelig dristigt uden videre at gjøre Kapitainen identisk med Etatsraad Frederik M.'s Søn af samme Navn, selv om en saadan virkelig kunde paavises. „Christian Frederik“ var i Slutningen af det 17de Aarhundrede begyndt at blive en grumme almindelig Kombination af Navne, om den end kan tyde paa, at Vedkommendes Fader bar Navnet Frederik[3]). At Etatsraaden virkelig har havt en Søn af dette Navn, kan dog ikke anses for givet, saalænge man ikke har anden Hjemmel derfor end en paa alle andre Punkter feilagtig Notits (af Major Tage Krabbe).

---

1) Personalhist. Tidsskr. 1. Rakke I. 203 og II. 148.
2) Krigskancelliets Refererede Sager 1708 $^{14}/_{9}$.
3) Jvf. Personalhist. Tidsskrift 2. Række IV. 278, Note 2.

Kapitain Chr. Fr. M.'s Hustru hed Maren Nielsdatter († paa Kronborg 14 Jan. 1751); Moller giver hende Tilnavnet Grøn og gjør hende til Datter af en Proviantforvalter og Krigskommissarius i Frederiksstad i Norge. De havde 8 Børn, af hvilke 3 ere døbte i St. Mariæ Kirke i Helsingør, 2 i Vor Frelsers Kirke paa Christianshavn og 3 i Elsfleth i Oldenborg. En Undersøgelse af Kirkebøgerne de to førstnævnte Steder har givet det negative Resultat, at (saa vidt jeg kan se) Ingen af Fadderne staar i nærmere Forhold til Etatsraad M. eller hans Hustru, hvad der jo er et Indicium imod, at vi i disse have Børnenes Bedsteforældre. Paa den anden Side opholdt muligvis hele den Mechlenburgske Familie sig i Norge, og med den Mothske var det maaske i Frederik IV's Tid ligesaa fornuftigt ikke at være mere intim end nødvendigt. Blandt Fadderne forekomme saa godt som hver Gang Navnene Braem og v. d. Pfordten, og, da Generalmajor Hans Erasmus v. d. Pfordten 1694 forflyttedes til Kronborg fra Frederiksstad, kunde det venskabelige Forhold til hans Familie nok tyde paa, at Bekjendtskabet stammede fra denne By, hvor jo den senere Fru M. siges at høre hjemme.

Spørgsmaalet om Kapitain Christian Frederik Mechlenburgs Herkomst maa saaledes formentlig endnu betragtes som aabent. Maaske vil Tiden bringe yderligere Bidrag til dets Besvarelse og i det Hele til den her omhandlede meget udbredte og ret interessante Families Genealogi.

Spørgsmaal.

1.

Den i Treschows Jubellærere omtalte *Jacob Rasmussen Lund*, født 1646, † 1732, der er bleven Stamfader til en talrig Efterslægt, havde to Brødre: 1) *Søren Rasmussen Lund*, om hvem Wiberg kun har Angivelse af Stedet, hvor han blev Præst, samt Aaret (Aversi $^{21}/_{7}$ 1674); han er født (efter Lengnicks Kirkebogsuddrag) i Lund $^{8}/_{7}$ 1641 og død $^{7}/_{4}$ 1690. Han var gift med *Anna Pedersdatter*, og skal have haft 3 Børn. Om disse drejer Spørgsmaalet sig, have de forplantet Slægten videre?

Den anden Broder 2) *Hans Rasmussen Lund* blev Præst i Ousted og døde 1692; men mere om ham er mig ej bekjendt.

Det bemærkes, at de ældste Kirkebøger ere brændte saavel i Aversi som i Ousted, og at de Epitafier, der i begge Kirker findes over de nævnte Præster (jvf. Rasmussen, Gisselfeldt S. 375), ingen Oplysning give til Besvarelse af Spørgsmaalet.

Hvorvidt der har været flere Brødre, ved jeg ikke; en Søster havde de, og hun blev gift med Slotsforvalteren paa Kronborg *Hans Eilersen Koch;* om de havde Børn er mig ubekjendt.

Kan nogen derhos oplyse mig om, hvorvidt deres Fader *Rasmus Søffrensen Treschow (?Træsko),* der havde været Canonicus, Vicarius og Commissarieskriver i Skaane (Lund), senere blev Renteskriver. (Jvf. dette Tidsskrift I, 204).

Oplysninger om de nævnte Personer modtages med Tak af

Cand. polit. V. Moth Lund,
Charlottenlund.

2.

Familien *Fursman* er af Lengnick behandlet i en Stamtavle, der begynder med *Falch Fursmann,* † 1756 som afskediget Major og Kæmmerer ved Øresunds Toldkammer; der er imidlertid Rimelighed for, at Slægtens Genealogi vil kunne føres længere tilbage. Nævnte Falk *Nielsen* F. begyndte sin militære Løbebane 1704 som Fænrik i det af *Christian F.* († 1712 som Generalmajor) oprettede Regiment jydske Land-Dragoner. Han var gift med Anna Dorothea Braem, Gothards Datter af Lindholm, en Søsterdatter af Generalmajorens Hustru Ellen Marie Lange, Villums Datter af Asmildkloster. En „Søstersøn“ af Generalen, *Johan Christian Scharnhorst,* nævnes 1711 i Viborg. — Lieutenant i Kavalleriet *Jens Christensen F.* († 1695, 44 Aar gl.), var gift med Else Kaas, Jørgens Datter af Faddersbøl. — *Christian Henrik F.* stod 1692—97, sidst som Regimentskvartermester, ved Dragonregimentet i Ungarn, hvor Generalen da var Major.

At disse fire Officerer høre til samme Slægt kan vistnok betragtes som givet, ligesom ogsaa, at Forbindelsen maa søges i Jylland; men hvorledes? Navnet skrives høist forskjelligt: Furs-, Fus- eller Fust- man, -mann eller -mand, endog Fuhrmann. Det er derfor muligt, at idetmindste nogle af efternævnte Officerer ligeledes høre til Slægten: Christian Frederik F., 1679 Lieutenant i Sjæl. nat. Kavalleriregt. — Daniel F., 1684—85 Premierlieutenant i Fodgarden. — Anton F., Lieutenant ved 1. jydske Kavalleriregt., afgaaet 1712. — N. N. F., 1709 Fænrik ved Viborgske nat. Infanteriregt. — Johan August F., 1720 Sekondlieutenant ved Sjælandske gevb. Infanteriregt.

Oplysninger om denne Slægt modtages med Tak af

H. W. Harbou.

Et Rimbrev fra Edvard Storm.

Meddelt af Prof. Dr. L. Daae.

Det følgende Brev fra Edvard Storm hidrører, som man vil see, fra Digterens 23de Aar (han var født 21 August 1749) og er, skjønt i og for sig selv ubetydeligt, dog et charakteristisk Vidnesbyrd om hans ungdommelige Begeistring for sit Fødeland, og navnlig for sin Hjembygd Gudbrandsdalen.

Det er skrevet til en Landsmand og Skolekammerat, Thomas Rosing, om hvem følgende Notitser kunne hidsættes. Th. Rosing var født i Christiania 3 Marts 1747 (døbt i Garnisons-Kirken 5 Marts) af Forældrene Oberstlieutenant Ulrik Fred. Rosing[1]), og Catharina Sophia Sundt. Han var altsaa to Aar ældre end Edv. Storm, men deponerede (to Aar senere end denne) fra Christiania Skole 1767. Efter at være bleven indkaldt til Examen philos. og derefter at have conditioneret som Huslærer paa et Par Steder i Norge tog han 1772 theologisk Examen med Laud, ordineredes i det følgende Aar af Biskop Harboe i Kjøbenhavn for at blive pers. Capell. til Tune, blev 23 Febr. 1778 Sognepræst til Næsodden, 4 Nov. 1785 til Spydeberg og 1 Dec. 1797 til Nes paa Romerike, (alt i Christiania Stift), men døde i Nes allerede 26 August 1799. (Hans Successor blev den Provst I. C. Finkenhagen, af hvis Breve et Udvalg er meddelt i nærværende Tidsskrift, 1 R. VI). Rosings Enke Anna Holter Grønvold, f. i Aas ved Chria. 1763, gift 19 Nov. 1782 og D. af Sædegaarden Gullougs Eier Oberstlieut. Frederik Martin Grønvold, overlevede ham til 21 Sept. 1839, da hun døde paa Enkesædet Huser i Nes. Ægteskabet havde været barnløst[2]).

Brevet trykkes efter Originalen, der for mange Aar siden velvillig er overladt mig af Hr. Kgl. Fuldmægtig Fr. Grønvold, en Slægtning af Rosings Hustru.

---

[1]) Søn af Thomas R., Sognepræst til Ullensager paa øvre Romerike og Sønnesøn af Biskop, Dr. Hans Rosing i Christiania. Navnet Thomas hidrører fra Prof. Thomas Bang, Biskoppens Svigerfader.

[2]) Rosings Personalier ere hentede fra hans Gravskrift i Christiania Intelligentssedler for 1799 No. 36 og fra B. Svendsens haandskrevne Efterretninger om Christiania Stifts Geistlighed. Hos Sidstnævnte ere, som ikke ganske sjelden er Tilfældet, adskillige Data urigtige, hvilke her ere rettede og supplerede ved Hjælp af den ovennævnte Gravskrift.

Til
den ægte Normand T. R.

Da den stolte Himlens Dronning midt paa Middagstimen stod,
Og sit blide Ansigts Straaler paa min Isse falde lod,
Da udi min Norske Bug, som i Taarnet, tolv var slaget,
Fik jeg Brevet, som min Ven mig at skrive har behaget,
Skiønt Du Svaret kunde giette uden synderlig Umag,
Jeg beslutted dog at vise Dig din Feil i deune Sag.
At jeg skriver her paa Sang, Dig ei underligt maa falde;
Simpel Prosa sømmer Dig; ikke Jutulkronte Skialde.
Først Du søger at paabyrde mig en Mening, jeg ei har,
Som om Guldbrandsdalens Afkom Norges Sønner ene var.
Aldrig jeg til mindre Mænd hine Norske ville giøre;
Hvo som rigtigt føre vil, kiære Ven! først ret maa høre.
Over alle Jordens Riger agter jeg mit Fædreland,
I dets mindste Vraa at fødes Fyrsters Slægtskab trodse kand;
Adelig er norske Ægt (sic), hvorsom helst den er udsprunget,
Hvilken Sandhed jeg tilforn tit med Iver har besiunget.
Fortrin dog blandt Norske Egne jeg tillægger Gulbrandsdal
(Tro ei, at min Menings Ændring er for Gunst og Venskab fal)
Agt og Yndest jeg mit Land ingenlunde troer at nægte,
Skiønt jeg for Modstanders Mund nævnte Setning vil forfægte.
Som da Jorden i sin Fødsel nys var dækt af vinget Aand,
Mon den ei fuldkommen prægtig velted ud fra Skabers Haand?
Var dog ei et særskildt Rum, hvor Natur sat meer i Lave
Viiste paa en herlig Jord herligst Paradises Have?
Norge er i dette Billed Jorden, som jeg nævnte Dig;
Guldbrandsdalen er mit Eden; Fører den med Norge Krig?
Kunde da ei Edens Pragt salig Jord det mindste røve,
Hvi skal saa din Stoltheds Skrig selv Fornuftens Tale døve?
Af Nysgjerrighed stakaandet om Du spørger, hvorfor saa?
Hvorfor skal din Gulbrand øverst blant de Norske Fyrster gaae?
Aabne Øret for mit Svar, spænd dit Vids den slappe Bue!
Hvad her mangler, kand Du selv i mit tabte Eden[1]) skue.

---

[1]) Et Digt af dette Navn. [Note af Storm selv; det citerede Digt er altsaa tabt, da det ei findes i nogen af de trykte Samlinger af Storms Poesier].

Uden mange Liniers Spilde jeg min Ret forsvare kand,
For at dømme jeg kun fordrer Lyst til Sandhed, lidt Forstand.
Renere end luttret Guld, klarere end Middags Straaler,
Fastere end Marmor Muur mine Grunde Prøven taaler —
Hvor med rundest Haand Naturen deeler Yndigheder ud,
Hvor best Tænkemaade hersker, hvor meest lydes Pligters Bud,
Hvor meest Kunst og Tapperhed, Indsigt, Vid og Smag kand trives,
Dette Sted ufeilbar maa Fortrin fremfor andre gives.
Ja! til Lykke! Dale Gulbrand! Dine Egne Prisen bær;
Alle disse Egenskaber findes, groer og blomstrer der.
Aldrig man med større Flid saae Naturen sig at smykke,
Ei i Field og Dal og Slet dybere sit Billed trykke.
Vil man Dalen kun besøge, bedste Sæder vise sig;
Dølens tappre Mod og Vaaben, Zinklar, du erfor paa dig.
Uoplærte Hænders Kunst vidne tusind Mesterstykker,
Snushorn, Kander, Kiøretøi, Altertavler, Brudesmykker,
Skal jeg vel til Vid og Indsigt i den ædle Skialdkunst gaae,
Viser da ei Dølesproget smukke Prøver nok derpaa?
Er i noget Lands Musik meer Natur og Smag forblevet?
Er paa hiemgiort Instrument Harmonien vid're drevet?
Kort: min Ven! Jeg ei behøver i den forbigangne Tiid
Glemte Prøver at oplede paa min Døls bestandig Fliid
For at mærke ud sit Navn blandt de ædle Norske Slægter;
Selv Natur og Billighed end i Dag hans Pris forfægter.

„Mægtig Hulder! som regierer Klokkekildes yndig Egn!
„Som har viist din store Vælde ved saa mangt uventet Tegn!
„Ræk i Dag dit Scepter ned, slaa med Kraft den haarde Nakke,
„Som bekræfter Løgn om Dig og bespotter hellig Bakke.
„Du har selv i Dalen hiemme, som den hele Verden veed,
„Blevst Du vel i Hu bedrøvet, da jeg for vor Gulbrand streed?
„Naar din Harme blusser op, ender den med Surr af Mygge?
„Hornets Tuden? Maanens Skiul? Nei! da bæve Fjeldets Rygge.
„Overgyd min Fiendes Hierte med en Strøm af helligt Skin
„At han maae ved dine Straaler kiende sit forvendte Sind.

„Prænt udi hans vantroe Siel denne salig Troe og Lære:
„Guldbrandsdøl blandt Norges Folk skal et evigt Fortrin bære.

Givet paa Regentsen den 18de Iunii Aar Kristi 1772.

Edvard Storm.
Fød Gulbrandsdøl, Huldretiener
og Jutulkronet Skiald.

[Udskrift:] Til den ægte Normand
Thomas Rosing
No 552.
i / Kiøbenhavn.

Overkrigssekretær Jens Harboe og Generallieutenant Andreas Harboe.

Ved Kapitain **H. W. Harbou.**

(Sluttet).

Andreas Harboe

blev født i Christiania d. 8. Mai 1648 og døbt d. 22. s. M. Henved 17 Aar gammel, d. 10. April 1665 blev han indskreven i Tøihusrullen „Fyrværkerkonst at lære" [1]) og maa vel have gjort sig bemærket ved mere end almindelig Duelighed, siden Kongen under 12. Marts 1669 befaler, at han skal nyde Fyrværkertraktement, „medens han udenlands forreiser, sig til vores Tjeneste ydermere dygtig at gjøre" [2]). I de sex Aar, han var borte, har han vist navnlig været i hollandsk Tjeneste, hvor han var stegen til Styk- (ɔ: Artilleri-) Kapitain, da han i Sommeren 1675 ved den skaanske Krigs Udbrud reklameredes af den danske Minister i Haag. Hollænderne udbetalte ham nu rigtig hans Afregning og gave ham et godt Skudsmaal med hjem, men en formelig Afsked fik han hverken dengang eller senere, da han bad derom — muligen dog, da Christian V 11 Aar derefter (d. 30. Oktober 1686) skrev meget indtrængende til Vilhelm af Oranien derom [2]).

---

[1]) Sjæll. Tegnelser.

[2]) Udenlandsk Registratur Nr. 6 fol. 104. Jvf. Krigskancelliets Indkomne Sager 1675, 3. Kvartal.

Maaske er det de Erfaringer, han i denne berømte Feltherres Skole har indhøstet med Hensyn til Artilleriets Anvendelse, der have forskaffet ham hans hurtige Avancement i Hjemmet: han bliver strax Kapitain, allerede i Juli 1676 er han Major og i Marts 1677 Oberstlieutenant af Artilleriet[1]) Under Krigen kommanderer han først Haandværkerkompagniet, hvorunder bl. A. Pontonnerer og Minører hørte, senere det „store Reserve- og Feltartilleri, som tillige gjør Tjeneste en Campagne, naar Attaquen er overstaaet“ [2]). Han deltog bl. A. i Beleiringerne af Helsingborg 1676 og Baahus 1678[3]).

Endnu medens Krigen stod paa, havde Harboe efter Bevilling til Vielse i Huset af 5. Marts 1678[4]) ægtet en velhavende Enke *Anna Bülcke,* Datter af den bekjendte Præsident i Kjøbenhavn og Kammerraad, tidligere Livlæge hos Christian IV, Dr. Peter Bülcke (Petrus Bullichius)[5]) og hans anden Hustru Margrethe Titusdatter Thombs. Anna Bülckes første Mand (gift d. 8. Mai 1667) Jesper Sørensen Hjort havde været Landsdommer paa Sjæland og i nogle Aar tillige Forstander for Herlufsholm; han var født d. 3. Oktober 1641 og døde d. 23. Marts 1673 paa Kornerupgaard ved Roskilde[6]), efterladende to Sønner

---

[1]) Meddelt af Hr. Oberstlieut. P. C. Bang, hvem jeg ogsaa skylder Tak for endel andre Oplysninger i det Følgende.

[2]) Indkomne Sager 1678 Novbr.

[3]) Vaupell: Den dansk-norske Hærs Historie I. S. 115, — Holmberg og Brusewitz: Bohus läns Beskrifning I. S. 141. Jfr. Suhms Samlinger 1. Bind II. S. 178.

[4]) Sjæl. Registre.

[5]) Om ham se Dansk biogr. Lexikon III. S. 273.

[6]) Ved *Jesper Hjorts* Død udstedtes et latinsk Universitetsprogram. Han blev Student 1658, studerede først herhjemme, reiste udenlands 1663—66, studerede i Leyden (jvf. Personalhist. Tidsskr. 2. R. IV. S. 306) og i Padua, hvor han et Aar beklædte Værdigheden som Syndicus. $^{10}/_{2}$ 1668 fik han Bestalling (Sjæl. Reg.) som Landsdommer paa Sjæland efter Christen Steensen (begr. i Roskilde Domkirke $^{29}/_{1}$ 1669) og $^{14}/_{11}$ 1668 gives kgl. Konfirmation paa hans Udnævnelse til Forstander for Herlufsholm efter Christen Bollesen (Luxdorph), da Hjort var „en bekvem Mand, der med nogen Forstrækning kunde komme Skolen tilhjælp“ (Sjæl. Reg.). Han beklædte Stillingen $^{1}/_{5}$ 1669—$^{1}/_{5}$ 1671, og, imod hvad der angives i Melchiors Herlufsholm, S. 72—73, roser Programmet hans Virksomhed, navnlig af de forfaldne Bygningers Restauration. Han døde af Brystsyge.

Hans Forældre vare Rektor ved Kjøbenhavns latinske Skole, senere

og en Datter; en Søn var død spæd. I Ægteskabet med Harboe blev Anna Bülcke Moder til en Datter, Ursula Cathrine, der blev gift med Kammerjunker, senere Konferentsraad, Fr. Chr. Helm (se ndf.).

Da den skaanske Feide var endt, kom Harboe i Efteraaret 1679 til Holsten som Chef for Tøihuset i Glückstadt og det der og i de nærliggender Smaafæstninger garnisonerende Artillerikompagni; han blev derhos stillet i et overordnet Forhold til hele Artilleristyrken i Fyrstendømmerne og Grevskaberne ɔ: Slesvig, Holsten og Oldenborg. De følgende Aar træffe vi ham i travl Virksomhed med at bringe dette Artilleri paa en mere tidssvarende Fod. Han inspicerer Bestykningen af Fæstningerne, iværksætter en Omfordeling af denne, konstruerer selv de fornødne Transportmidler og kontrollerer ny anskaffede Piecer. Med de bestandige Forviklinger for Øie, som paa disse Kanter truede Riget med Hamborg, Gottorp o. Fl., er han dog navnlig optaget af at indrette „eine regulirte Feldartilleri, so minutlich auf eine Bagatelle nahe marchiren kann.“ Han opretter nye Kompagnier, og til disse hverver han, foruden Konstabler og Haandlangere, „Pontsgaster“ fra Elbfartøierne, Minører fra tydske Bjergværker, Haandværkere og Kudske; navnlig de sidste var det vanskeligt at faa tilveiebragt i tilstrækkeligt Antal[1]).

Da 1683 en Del af Hæren i Anledning af de omtalte Stridigheder blev trukken sammen i Holsten, var Harboe, der d. 11. Mai 1682 var udnævnt til Oberst, selvskreven som Fører for den mobiliserede Styrkes Artilleri og ligesaa den paafølgende Sommer. Da saa Hæren i Efteraaret 1684 atter indskrænkedes, blev der samtidig givet den ikke reducerede Del af Felt- og Fæstningsartilleriet i Holsten en fastere Organisation som Korps i Lighed med Fodfolkets og Rytteriets Regimenter. Harboe blev naturlig Chef for Korpset, der kom til at bestaa af 1 Fyr- og Haandværkerkompagni ved Tøihuset i Glückstadt og 6 ligestærke

---

Professor ethices ved Universitetet, Mag. Søren Pedersen Kalundborg og Kirsten Jespersdatter Buchman. Over hans Slægt findes en meget ufuldstændig Stamtavle i Giessings Jubellærere II., 1, S. 180 f.

[1]) Krigskancelliets Indkomne Breve 1682—84.

Artillerikompagnier fordelte til Fæstningerne Glückstadt 3, Krempe 1, Rendsborg 1, Frederiksort og Gottorp 1. 1689 blev ogsaa Artilleriet i Oldenborg lagt ind under Korpset som et syvende Kompagni, dog med en noget forskjellig Sammensætning[1]).

I denne Periode falder ogsaa Harboes Virksomhed som Konstruktør, og det er da navnlig denne, der ved Siden af hans tragiske Endeligt, har bragt hans Navn til Efterverdenen. Fra 1681 af støbtes for Holstenske Artilleri en 3 ℔'s Regimentskanon, der bar hans Mærke A H B, og hvortil han uden Tvivl har givet Tegningen. Sex Aar senere paabegyndtes Støbningen af en Række Piecer, som ifølge Traditionen, der har givet den Navnet „det gamle danske“ eller „Harboes“ System, skal være approberet ved en Ordonants af 1680. Denne kan dog nu ikke paavises, ligesaa lidt som, at Harboe virkelig er Faderen dertil. Det er det første egentlige Kalibersystem hertillands og er let kjendeligt paa de som Elefantsnabler formede Hanke. Systemet, hvis Tegninger og Konstruktionstabeller endnu haves, bestod egentlig af 10 Piecer, men det er nu paavist[2]), at kun 4 af disse ere komne til Udførelse, samt at en anden nærbeslægtet, men i det Ydre lidt afvigende Række, der ligeledes tilskrives Harboe, kun har existeret paa Papiret. Støbningen begyndte som sagt 1687 hos Albert Benninck i Lübek, fra 1693 ligeledes i Kjøbenhavn, og i henved 100 Aar derefter vedblev man at støbe Kanoner efter „Harboes System“ — indtil 1763 næsten med Udelukkelse af ethvert andet.

Harboe havde i disse Aar Garnison i Glückstadt, hvor han d. 5. April 1690 blev Kommandant; i denne Egenskab tog han sig bl. A. af Byens Havnevæsen[3]). D. 12. December 1692 approberedes et af ham udarbeidet Projekt til de holstenske Fæstningers Bestykning, hvis praktiske Iværksættelse ligeledes overdroges ham[4]). Tillige fik han, som rimeligt var, Del i de fortifikatoriske

---

[1]) Militæretater og Reglementer. Kgl. Ordrer til Generalkommissariatet for 1684.

[2]) O. Blom: Ældre danske Metal- og Jernstykker, S. 93 ff.

[3]) Geheimearkivets Aarsberetninger VI., S. 259, 336 og 341.

[4]) Samme Værk VI., S. 335 og 336, VII., S. 5 og 17.

Arbeider, der ved samme Tid foretoges i Hertugdømmerne, navnlig Anlæggelsen af Rendsborgs Neuwerk[1]).

I Sommeren 1693 fungerede Harboe — som Aaret forud havde været en af de Første, der indviedes i Konges Forehavende mod Ratzeborg — som Artillerikommandør ved Fæstningens Beleiring og blev som Løn for sin Virksomhed ved denne Leilighed d. 4. Novbr. s. A. udnævnt til Generalmajor tilfods med 2000 Rdl. Gage[2]).

Kort iforveien havde han havt et Par opsigtsvækkende Stridigheder, den ene med sin Forgænger som Kommandant i Glückstadt, Oberst Hartvig v. Passau, den anden med Hofmarskal Raben. Passau, der havde udfordret Harboe, blev af Krigsretten dømt til Døden, men strax benaadet mod at gjøre sin Modpart høitidelig Afbigt. Striden med Raben endte som omtalt ovenfor (Side 10), ligeledes i Favør af Andreas Harboe, der til yderligere Satisfaktion gjennem tydske Kancelli fik det Testimonium af Kongen, at han sig altid saaledes havde komporteret, som det en nidkjær og tapper Officier bør og vel anstaar[3]).

D. 31. Marts 1695 lod Harboe en „Mohr" døbe med Navnet Christian Andreas, samtidig med at Viceadmiral Matthias Paulsen og Geheimeraad Baron Liliencron, ligeledes i Glückstadt, lode hver sin Neger døbe. — Samme Sommer reiste Harboe udenlands og overværede som Tilskuer Namurs Beleiring, hvorom han indsendte en Relation til Kongen[4]).

D. 15. Januar 1698 afgav Harboe atter Kommandantskabet i Glückstadt til Passau, idet Stabskvarteret for Holstenske Artillerikorps blev forlagt til Rendsborg, hvor det siden blev. Her byggede Harboe sig i Prinzenstrasse i Neuwerk en Gaard, vistnok den senere Kommandantbolig[5]); i hvert Fald maa det efter Tidens og Stedets Forhold have været en anselig Bygning, siden

---

1) Samme Værk VI., S. 314.

2) Samme Værk VI., S. 288, VII., S. 44—45 og 63.

3) Samme Værk VII., S. 24 og C. v. Lente, Pakke 23 Nr. 78 og 80.

4) Jahn: De danske Auxiliairtropper I. S. 143.

5) Wegener: Rendsborg, S. 176 og 188; jvf. Bilag til kgl. Resolution af $^{22}/_{4}$ 1735 paa Generalkommissariatets Memorial om Udvidelse af Arsenalet i Rendsborg.

den, da Slottet var stærkt forfaldent, gjentagende blev benyttet til at logere gjennemreisende fyrstelige Personer: 1713 Czar Peter, 1721 Kronprindsen (Christian VI) med Gemalinde[1]).

Det synes ogsaa, som om Harboe i disse Aar har eiet det i Wilstermarck, omtr. 2 Mil fra Glückstadt, liggende „Kancelligods" Bekdorf („die Böckhöfe", som det ogsaa kaldes), thi som dettes Eier nævnes[2]) mellem Feltmarskal Eberstein og Friherre v. Reichenbach „die Familie von Harboe". Undersøgelser i lokale Arkiver have dog ikke givet noget nærmere herom, hvorimod Opgivelsen for de to andre Eieres Vedkommende finder Bekræftelse andetsteds[3]). — Det kan ogsaa nævnes, at Harboe eiede noget Gods paa Sjæland (muligen har hans Hustru bragt det med fra sin første Mand) nemlig Torstrupgaard (maaske det nuværende Mallingsminde i Tostrup Sogn, Merløse Hrd.) og en Gaard i Pederstrup. Godset var oprindelig Krongods, udlagt til Proviantmester Hans Villumsen; det skulde nu efter Indstilling af „Revisionskommissionen" atter inddrages. Ved sin „höigeneigte Gönner", Rentemester Peter Brandts Mellemkomst fik Harboe dog som særlig Begunstigelse Lov til at beholde det mod, at der afkortedes Hans Villumsens Arvinger, hos hvem han ellers skulde have søgt Erstatning, 50 Rdl. pr. Tønde Hartkorn[4]).

---

1) Büschings Magasin XVII., S. 318. A. v. Warnstedt: Rendsborg, S. 209.

2) I. v. Schrøder: Topographie der Herzogthümer Holstein u. Lauenburg, S. 40.

3) *Ernst Albrecht v. Eberstein* (1605—1676), dansk Feltmarskal og Guvernør i Holsten, boede som saadan i Glückstadt; han kjøbte af Kong Frederik III. Bekdorf, der gik i Arv til hans 3 yngste Sønner, men disse synes snart at have afhændet Godset (L. F. v. Eberstein: Urkundliche Nachträge III zu den geschichtlichen Nachrichten von der Familie E. S. 113 f.). — Rigsfriherre *Christian Ernst v. Reichenbach* den Yngre var 1709—15 dansk Land- og Regjeringsraad i Hertugdømmet Bremen og erhvervede Bekdorf (Benzons Stamtavle R.; Kneschke: Allgem. deutsches Adelslexicon VII, S. 416).

4) Rentekammerets Resolutionsprotokol 1682 $^{14}/_{10}$. Militærsager i Rentekammerarkivet Design. A. i 62 (Brev af $^{28}/_{8}$ s. A. fra Harboe til Brandt). Jvf. E. Holm: Danmark-Norges indre Historie 1660—1720 II. S. 189 f. og Rett. og Tilf. S. 78 f. — Da Anna Bülcke skiftede med sine Børn af 1ste Ægteskab omtales, at Jesper Hjort har efterladt endel Jordegods, baade øde og besat; Sjæl. Tegnelser 1678 $^{18}/_{1}$, jvf. ogsaa 1671 $^{19}/_{7}$ og 1672 $^{19}/_{6}$.

I Felttoget i Holsten 1700 fungerede Harboe atter som Artillerikommandør og var endnu dengang den Eneste, der forstod at bygge en Pontonbro[1]; men med Freden i Travendal sluttede hans Virksomhed som Artillerist — fra nu af og til sin Død foer han vide om i Europa som General ved de til fremmede Magter afgivne Auxiliærkorps. Kommandoen over Holstenske Artilleri afgav han til Oberst Martin Jacob Wilster, fra først af dog kun midlertidig, da den gamle Chef vel nødig helt vilde slippe det Korps, han selv havde dannet; Andreas Harboe var desuden en praktisk Mand, der ligesom Broderen vel vidste, hvad Penge vare værd, og ikke uden Nødvendighed gav Afkald paa de Indtægter, der fulgte med Korpsets Administration. Den 12. Mai 1705 fik han dog Ordre til at aflevere „die Mundirungsgelder und was sonsten von der Artillerie dependiret“ til Wilster, der altsaa nu blev virkelig Chef, men denne Aflevering gav, bl. A. paa Grund af en Regimentskvartermester Beselins Fallit, Anledning til Processer, der først sluttedes længe efter Harboes Død[2].

I Oktober 1700 gik Harboe til Sachsen som Næstkommanderende ved det under Hertug Carl Rudolph af Würtemberg afsendte danske Hjælpekorps. Aaret efter fik Korpset anden Bestemmelse; Hovedparten gik under Christian Gyldenløve syd paa i keiserlig Tjeneste, medens Resten indlemmedes i det Korps, som under Würtembergs Kommando overlodes England og Generalstaterne. Ved dette Korps ansattes Harboe som Generalmajor over Infanteriet og Chef for 2. Bataillon af Sjælandske Infanteriregiment. Da Hertugen og Generallieutenant Jobst Scholten gik i Forveien med de i Danmark værende Regimenter, blev Harboe i nogen Tid tilbage i Glückstadt for at lede Overleveringen og Indskibningen af de fra Sachsen kommende Tropper; d. 7. November 1701 indskibedes disse i Altona til Holland[3].

---

[1]) Vaupell: Den dansk-norske Hærs Historie I. S. 262. — Chr. v. Lente Pakke 28 Nr. 9.

[2]) Protokol o. kgl. udfærdigede Expeditioner 1703 $^{25}/_{8}$, 1705 $^{12}/_{5}$, 1711 $^{20}/_{3}$, 1713 $^{24}/_{8}$, 1714 $^{19}/_{1}$.

[3]) Jahn: De danske Auxiliair-Tropper II. S. 18—19.

I Felttoget 1702 stod Harboe med 5 danske Batailloner under Befaling af den berømte hollandske General Coehoorn og deltog i Kampene om forskjellige mindre Fæstninger i det vestlige Flandern[1]). Næste Foraar (1703) sendtes han til Marlboroughs Hær, der stod ved Rhinen, men som efter at have indtaget Bonn gik til Maastricht, hvor efterhaanden hele det danske Korps stødte til. I August Maaned deltog Harboe i Beleiringen af Huy og stormede d. 25. s. M. Fæstningen i Spidsen for 400 Grenaderer, sekunderede af 3 Batailloner[2]). Da Tropperne i April 1704 forlode deres Vinterkvarterer, hørte Harboe til det Korps, der under den danske Generallieutenant Scholten samledes ved Haccourt[3]), men i det paafølgende Felttog, der endte med Slaget ved Höchstädt, kom han ikke til at deltage. Adam Frederik Trampe, Gyldenløves Efterfølger som Chef for det i Keiserens Tjeneste staaende danske Korps, var nemlig afgaaet ved Døden, og Harboe blev d. 25. Juni udnævnt til hans Efterfølger samt til Generallieutenant, idet han tillige ombyttede sin Sjælandske Bataillon med et af de til hans nye Korps hørende Infanteriregimenter[4]).

D. 16. Februar 1705 fik Harboe det hvide Baand og valgte til Symbolum: „Utroqve clarescere pulchrum“ [5]), hvorved han vel har tænkt paa sin dobbelte Virksomhed som Organisator i Fred og Fører i Krig. Som omtalt ovenfor (Side 19) var han d. 30. Mai 1684 sammen med sin Broder optaget i den danske Adel[6]).

Under Felttogene i Flandern havde Harboe havt den ene af sine Stifsønner, Severin Hjort[7]), hos sig. Efter Harboes An-

---

[1]) Samme Skr. S. 42 og 51.

[2]) Samme Skr. S. 68—69.

[3]) Samme Skr. S. 89.

[4]) Dette Regiment blev, efter flere Gange at have skiftet Navn, 1842 Stammen for den nuværende 9. Bataillon.

[5]) B. Moe: Tidsskrift for den norske Personalhistorie. Ny Række, S. 279.

[6]) Hans Adels- og Ridderpatenter, begge paa Pergament, der paa Grund af Navneligheden vare komne i en af mine Slægtninges Besiddelse, ere skjænkede til Rigsarkivet.

[7]) Severin *Caspar* Hjort (som han undertiden kaldes efter Faderen; jvf. dette Tidsskrifts 2. Række IV. S. 278, Anm. 2) blev 1686 Fyrværker ved Holsts Artilleri, 1688 Fænrik ved Dronn. Livregt., s. A. Sekltnt. v. Garden til-

modning var denne i Foraaret 1702 ansat som Adjutant hos ham; i Mai 1703 faldt Hjort i fransk Fangenskab (med Harboes og Hertugens Bagage), men synes snart at være bleven frigiven. Samme Efteraar fik Harboe Hertugen af Würtemberg til at indstille Hjort til Brigademajor og til et ledigt Kompagni i Stiffaderens Bataillon; rigtignok havde Overkrigssekretæren, Geheimeraad Lente, anmodet Hertugen om at bringe hans Søstersøn Frederik Hugo Hesse[1]), der da stod som Kapitainlieutenant ved samme Bataillon, i Forslag til det første ledige Kompagni, men Hertugen undskyldte sig med, at det her omhandlede var i saa slet Forfatning, at Hesse ikke kunde være tjent dermed. Den samme Omstændighed benyttede Hjort til strax efter at have faaet Kompagniet at erklære, at han ikke ønskede at overtage det, medmindre han samtidig fik Majors Karakter, hvad der da ogsaa tilstodes ham[2]). Hele Historien kan nok se ud til at være sat i Scene for at bringe Hjort frem, men hans Beskyttere havde ogsaa Ære af ham; han var en udmærket flink Brigademajor (et Slags Stabschef); om hans Forhold i Slaget ved Malplaquet 1709 udtaler f. Ex. et Øienvidne, at han, „i en særdeles Hastighed

---

fods, 1690 Prmltnt., $^{4}/_{10}$ s. A. Kapt. v. Pr. Christians Inf. Regt., 1694—95 i Frankrig ved Royal Danois (A. Tuxen, Mil. Tidsskr. XVII S. 369 f.), 1700 i Sachsen, 1701 i Italien, $^{2}/_{5}$ 1702 Adjutant hos Harboe i Flandern, $^{4}/_{12}$ 1703 til 2. Sjæl. Batl. samt Brigademajor, $^{25}/_{12}$ s. A. Majors, $^{2}/_{8}$ 1709 Oberstltnts. Karakt., $^{4}/_{10}$ 1709 virkl. Oberstltnt. v. 1. Batl. af Pr. Carls Regt., $^{10}/_{11}$ 1710 Oberst for 1. Throndhj. Regt. med Værdals Komp. † $^{\cdot}/_{2}$ 1717 af en Sygdom, han om Vinteren havde paadraget sig paa en Fjeldreise. „Hans Regiment havde han i alle Maader sat i er ypperlig Stand baade i Henseende til Disciplinen som til Økonomien. Han forstrakte endog Officererne med Pengesummer forat holde alting i god Stand". (Militairisk Bibliothek, Christiania 1765, I. S. 274—277). — Ogsaa Løvendal omtaler ham anerkjendende (Indkomne Memorialier 1711). Han efterlod Enke, hvis Navn er mig ubekjendt, og mindst 1 Søn, Andreas Frederik Hjort, der ogsaa blev Officer.

1) F. H. Hesse, 1696 Fænrik v. Sjæl. Inf. Rgt., 1697 Sekltnt., 1700 Prmltnt., $^{14}/_{7}$ 1702 kar. Kapt. og Kaptltnt. ved 2. Battl. i Flandern, $^{16}/_{12}$ 1704 Kompagnichef ved Prinds Christians Rgt., $^{18}/_{7}$ 1710 Afsked som Major.

2) Refererede Sager 1702 $^{29}/_{4}$; 1703 $^{1}/_{12}$ og $^{15}/_{12}$. — Hjorts Efterfølger som Adjutant hos Harboe var en Premierltnt. Willum Braem, Brodersøn af hans Svoger. Braem fulgte med Harboe til Ungarn, fik $^{11}/_{10}$ 1704 Kapts. Kar., blev $^{20}/_{2}$ 1706 Generaladjutant ved Korpset og fik $^{3}/_{8}$ 1708 Oberstltnts. Kar. † i Wien $^{12}/_{10}$ 1709.

stillede Bataillonerne saaledes, at den ene kunde sekundere den anden." Han var høit anskreven hos Marlborough og Eugen, og fik „à l'envie" fordelagtige Tilbud om Ansættelse i fremmed Tjeneste[1]).

I Oktober 1704 overtog Harboe sit nye Korps, 1 Kyradser-, 1 Dragon- og 4 Infanteriregimenter, der 1704—5 laa i Vinterkvarter ved Regensburg (Øvrepfalz); dets Tilstand var alt andet end tilfredsstillende, og det var først efter talrige Paamindelser, at Wienerregjeringen opfyldte sine Forpligtelser saa vidt, at Korpset kom i nogenlunde kampdygtig Stand. Istedetfor efter den oprindelige Bestemmelse at anvende det mod Franskmændene i Italien, ønskede man nu at sende det til Ungarn, der var i fuldt Oprør under Franz Rakoczy; den danske Regjering saa kun ugjerne denne Anvendelse, men gav omsider sit Samtykke dertil. Sidst i Juni 1705 brød Korpset op, blev ved Wien præsenteret for Keiser Joseph I og rykkede ind i Ungarn, hvor det stilledes under Feltmarskal Grev d'Herbevilles Overbefaling. Med stor Hæder deltog Harboe og hans Regimenter i Slagene ved Waagfloden d. 11. August og ved Somlyo eller Zsibo d. 11. Novbr.; i det sidste kommanderede Harboe venstre Føi, der bestod af hans egne Tropper, forstærkede med et Par østerrigske Bataillonér, og gjennemførte sit Angreb i den skjønneste Orden, men dog saa hurtigt og kjækt, at Slaget saa af sige var afgjort, inden høire Fløi, der havde havt en noget besværligere Fremrykning, naaede frem; Fjendens Skyts og Bagage gjordes til Bytte. Dette Slag gjorde Ende paa Krigen, men ikke paa de danske Troppers Trængsler, der tværtimod forøgedes tildels ved den af Ungarerne førte Guerillakrig, men mest ved den keiserlige Regjerings Uefterretteligheder og Pengemangel, og det skjøndt denne i Betragtning af de danske Troppers udmærkede Holdning betalte dem „bedre, eller rettere ikke saa slet, som sine egne Regimenter." De Breve, man har fra Harboe paa dette Tidspunkt, bestaa mest af Beklagelser over, „at dette smukke Korps skal forkomme og krepere saa ynkeligt"; at man Intet

[1]) Militairisk Bibliothek I. S. 671. Refererede Sager 1709 $^{8}/_{7}$.

kan opnaa i Wien uden Bestikkelse, og at den herskende Misfornøielse har givet sig Luft i onde Rygter om Harboe selv, den danske Gesandt i Wien, Kammerherre Weyberg, og Korpsets Overkrigskommissær, Justitsraad Rosbach; mod den Sidste blev som bekjendt efter Korpsets Hjemkomst reist Sag for Underslæb. Fra d. 15. April til d. 24. Juli 1706 var der Vaabenstilstand, uden at dog Forholdene derved bedredes; netop som der endelig blev Haab om lysere Dage, idet Korpset efter Vaabenstilstandens Ophør tiltraadte Tilbagetoget fra Siebenbürgen, hvor det havde været disloceret i og om Klausenburg, blev Chefen d. 29. Juli dræbt ved et Vaadeskud af en Skildvagt, der var posteret udenfor hans eget Telt, hvor han havde samlet endel Officerer ved sit Taffel. Dette skete ved Egereth, ikke langt fra Nagyvarad (Grosswardein)[1]).

Hans Lig blev ført til Hjemmet. D. 30. April 1707 fik Kommandanten i Rendsborg, Brigader Lave Hohendorf, og Chefen for Holstenske Artilleri, Oberst Wilster, Ordre angaaende de Æresbevisninger, hvormed det skulde modtages, naar det passerede Fæstningen; 2 Batailloner og Artillerikompagnierne skulde paradere, men der skulde ingen Salver afgives[2]). S. A. blev det i Roskilde Domkirke nedsat i en prægtig Kiste af graat og sort Marmor, efter Sigende forarbeidet af Didrik Gerken[3]). Ved Hovedenden er indhugget Harboes Vaaben og derunder følgende Indskrift:[4])

M. S. | Per illustr. quondam et generos. | Dn. | Dn. Andreas Harboe | equ. Danebr. | in. copiis pedestr. | S. R. M. Dan. et Norveg. etc. | locum-ten. general. etc. | D. XIIX Mai. anno O. R. CIϽIϽCXLIIX | Aggershusiæ in Norvegia | natus |

---

[1]) Historisk Tidsskrift 5 Række II. (J. Forchhammer, Det danske Hjælpekorps i østerrigsk Tjeneste 1704—9). — v. Ziegler u. Kliphausen, Historischer Schauplatz u. Labyrinth der Zeit. II. (Leipzig 1718) S. 1081. A. Hojer, K. Fridr. des Vierten glorw. Leben I. S. 102.

[2]) Registratur over kgl. udfærdigede Expeditioner s. A.

[3]) Steen Friis, Roeskilde Domkirke, 1. Udg. II. S. 99 (jvf. 2. Udg. S. 43.)

[4]) Indskriften, der godhedsfuldt er afskreven af Hr. Herredsfoged H. Dahlerup, staar helt igjennem med Capitalskrift. En anden Indskrift paa Tydsk (maaske fra Indgangen til Gravhvælvingen?) findes i Marmora Danica, Appendix S. 287; den angiver Fødselsdagen til 8. Mai (jvf. ovf. S. 2, Anm.).

funesto casu | hora post merid. III ad diem XXIX Julii | anno salut. MDCCVI | in castris ad Waradinum in Hungar. positis | occubuit | cujus nunc ossa | ab relictis cariss. pignoribus | hoc pie condito loculo | adservantur. |

Over Indgangen til Begravelsen er anbragt en hvid Træplade, hvortil Harboes Kaarde og Kommandostav ere fastsømmede korslagte. Begravelsen findes i Domkirkens yderste Hvælving under Yderkorets Gulv og er oprindelig indrettet af Iver Vind til Grundet; senere erhvervede Peter Bülcke den. Jesper Hjort og to af dennes Børn ere nedsatte i samme Grav; nu findes der kun een Kiste foruden Harboes. Ved en Kommissionsdom af 10. Novbr. 1742 tilkjendtes Graven Harboes Arvinger paa Betingelse af, at de inden 6 Maaneder skulde fornye Koncessionen, men da dette ikke skete, blev den erklæret hjemfalden til Kirken, dog med Forpligtelse til at lade Harboes Monument staa urørt[1]).

Under sin Bortkommando havde Harboe gjort flere Besøg i Hjemmet; ved det sidste havde han sammen med sin Hustru gjort Testamente, hvorved hun fik Ret til at hensidde i uskiftet Bo mod at udbetale 10000 Rdl. til deres eneste Barn Fru Helm, der efter Begges Død skulde være Universalarving. Dog skulde til den Tid Generalindens to Sønner af første Ægteskab forlods have udbetalt 4000 Rdl. til lige Deling; tidligere havde de hver faaet 4000 Rdl., saa at de nu med Ære kunde erhverve deres honnette Subsistence, hvorfor de maatte være deres Stiffader taknemmelige[2]). — Datteren af Anna Bülckes første Ægteskab var tidligere død[3]).

---

[1]) Behrmann, Roeskilde S. 112. Hofmans Fundatser VII. S. 23 f.

[2]) Sjæl. Registre 1704 $^{1}/_{5}$. — Den ene af Jesper Hjorts Sønner er ovf. omtalt. Den anden, *Peter Hjort,* blev 1687 Lærling i Søetaten, $^{29}/_{12}$ 1691 Lieutenant, $^{28}/_{12}$ 1695 Kaptltnt., $^{31}/_{12}$ 1697 Kapt., $^{9}/_{3}$ 1708 Komd.kapt., $^{23}/_{1}$ 1711 Kommandør, $^{29}/_{6}$ 1714 Schoutbynacht, $^{30}/_{12}$ 1719 afgaaet med Pension efter i den foregaaende Krigsperiode at have været meget benyttet som Skibs- og Eskadrechef (Jvf. Garde, Efterretn. om den d.-n. Sømagt, II. Reg.). Chr. Ulr. Gyldenløve udtaler, at man „hverken kan sige meget godt eller ondt om ham“ (Refererede Sager 1711 $^{6}/_{4}$). Begr. i Frue Kirke i Kjøbenhavn $^{1}/_{4}$ 1733, 63 Aar gl.; hans Hustru Else Müller begr. smstds. $^{11}/_{1}$ 1757, 61 Aar gl. De havde 8 Børn. (Se Lengnicks Stamtavle Henrik v. Müller).

[3]) „Jungfer *Christine Margrethe Harboe*“ forekommer 1683—87 jevnlig som

Generalinde Harboe overlevede sin Mand og boede i mange Aar i den af ham byggede Gaard i Rendsborg. Hun havde gode Kaar, og hendes Husstand bestod 1718 af Kudsk, Tjener og 3 Piger. Hvorledes hun 1713 og 1721 modtog høie Gjæster er tidligere omtalt[1]. Hendes Dødsaar er ubekjendt.

Hendes eneste Barn af sidste Ægteskab, *Ursula Cathrine Harboe*, var født d. 5. Septbr. 1678 og døde d. 16. Novbr. 1718[2], altsaa før Moderen. Den 19. April 1698 ægtede hun i Glückstadt *Frederik Christian von Helm*, født d. 31. Marts 1670 i Glückstadt, hvor hans Fader Johannes von Helm var Raad og hans Bedstefader Frederik von Helm Kantsler ved det kgl. Regjeringskancelli, Familierne Harboe og Helm vare vistnok tidlig komne paa en venskabelig Fod, thi da F. C. v. Helm 20 Aar gammel reiste udenlands, ses det, at Jens Harboe gjennem den nederlandske Gesandt i Kjøbenhavn, Baron Amerongen, har skaffet ham Anbefalinger til Haag, hvorfra han ved Nyaarstid takkede[3]. D. 13. Septbr. 1697 fik Helm Bestalling som Kammerjunker og vistnok samtidig som Krigssekretær med en Gage af 1200 Rdl. Ved Jens Harboes Fratrædelse maatte han ogsaa forlade Krigskancelliet; fra 1704 opføres han som opvartende Kammerjunker hos Frederik IV, indtil han d. 9. April 1707 fik Titel af Etatsraad og blev Landfoged i Søndre-Ditmarsken. Han boede i Meldorf, men under Krigen 1713 opholdt han sig i Glückstadt og sendte General Scholten Efterretninger om Fjenden[4]. Han udnævntes d. 26. Marts 1735 til Konferentsraad og blev i Landfogedembedet til sin Død d. 8. Juni 1744. D. 16. s. M. blev han „Abends sollenniter beerdigt, da er von Landesgevollmächtigen

Fadder i Glückstadt. $^2/_5$ 1688 blev i Roskilde Domkirke „Oberste Haerboes Daatter nedsat udi Landsdommer Haerbos (sic!) Graff".

1) Designation over Kopskatten i Rendsborg 1718 (Rigsark.).

2) Efter hendes Ligsten, som for nogle Aar siden er funden i en privat Have i Meldorf (ved Hr. Pastor E. Lilie).

3) Indkomne Breve 1690 Novbr. og Decbr. Om Amerongen se Nyt hist. Tidsskrift I. S. 514 og II. S. 233.

4) Breve til Scholten, Pakke D (Rigsark.). Helm forsegler med et Vaaben, som Familien, der dog neppe er adelig, ogsaa ellers har brugt: Skjoldet delt, i 1. Felt en Vinranke, i 2. tre Ax; paa Hjelmen en Vinranke mellem 2 Ax.

getragen, von den membris des consistorii im Vorgang, von den Landschaftsgliedern und einigen andern erbetenen Personen im Gefolge begleitet; jedoch seiner eigenen Anordning gemäsz ohne Parentation und Geläute". Af mindst 5 Sønner[1]) efterlod han 3, der arvede Godset Hoveneck, som deres Moder havde faaet efter sin Farbroder (jvf. ovenfor S. 26). De to yngste Sønner Gotfred Chr. og Fr. Chr. von Helm søgte allerede under 11. November 1746 om Tilladelse til at udstykke og sælge Godset, da de paa Grund af den i Grevskabet Oldenborg grasserende Kvægsyge og de deraf følgende uheldige Konjunkturer („bei diesen gefährlichen und weit aussehenden Zeiten") vanskelig vilde finde en Kjøber til den samlede Eiendom. Godset existerer ikke mere[2]).

---

[1]) *Andreas Frederik H.*, døbt $^{27}/_{8}$ 1699 i Holmens K. i Kjøbenhavn, $^{31}/_{12}$ 1717 Fændrik v. Garden tilfods, $^{28}/_{10}$ 1719 Sekltnt., $^{18}/_{3}$ 1726 Prmltnt., † $^{17}/_{8}$ 1726. – *Ulrik Carl H.*, $^{12}/_{11}$ 1725 Sekltnt. v. Dronn. Livrgt., $^{20}/_{11}$ 1730 Prmlt., $^{25}/_{7}$ 1736 til Drabantgarden (m. Kapt.s Rang) † $^{1}/_{6}$ 1737. — *en Søn*, der næppe har været dansk Officer, stod ved Faderens Død som Ritmester i polsk-sachsisk Tjeneste. — *Gotfred Christian H.*, døbt $^{8}/_{3}$ 1711 i Meldorf (bl. Fadderne Oberst Hjort), $^{12}/_{3}$ 1734 Fænrik v. Dronn. Livrgt., $^{12}/_{10}$ 1736 Sekltnt., $^{3}/_{2}$ 1744 Prmltnt., $^{30}/_{9}$ 1747 Kapt., $^{10}/_{10}$ 1759 Major, 1764 Afsked. G. $^{30}/_{1}$ 1750 m. *Ursula Margrethe Moldenit*, Claus's Datter, døbt $^{6}/_{7}$ 1706 i Meldorf; de levede begge 1772 (Enkekassen). — *Frederik Christian H.*, $^{6}/_{4}$ 1739 Kancelliraad, $^{2}/_{3}$ 1750 Kancellist v. Overretten i Gottorp, $^{14}/_{8}$ 1761 Sekretær og Arkivar, $^{1}/_{5}$ 1767 Justitsraad, † $^{30}/_{6}$ 1769. (A. D. Jørgensen, De danske Rigsarkivers Historie, S. 194; Møllers Rangspersoner).

[2]) Meddelelser fra det storhertugl. Arkiv i Oldenborg.

Bidrag til den danske Adels Slægthistorie.

Af Thiset.

I.

Om „onde Jøsse Eriksens“ Herkomst.

Kong Erik af Pommerns noksom berygtede Foged paa Vesteraas og i Dalarne Jøsse eller, som vi Danske vel hellere maa kalde ham, Jens Eriksen faaer som bekjendt et meget daarligt Eftermæle i Historien. At der fra svensk Side gives ham et slet Skudsmaal, er ikke at undres paa, men selv danske Forfattere have ikke skaanet ham. Senest har Frederik Barfod udtalt sig saaledes om ham: „Han var en Blodhund som de værste, „hvem Ingen vil kjende som Landsmand, da Svenskerne i Al„mindelighed kalde ham en Jyde af dansk Adel, medens Dan„skerne gjerne ville gjøre ham til en Svensker“ [1]). Nu skulde det vel ikke være paafaldende, om det ved en nøiere Undersøgelse viste sig, at alle danske Forfattere, der omtale Jens Eriksens Færd, havde mer eller mindre direkte øst af Arild Huitfeldts Krønike, og at denne sidste i dette Stykke ene og alene var bygget paa svenske Beretninger, medens Dommen over Manden vilde have lydt helt anderledes, ifald vi havde havt samtidige Vidnesbyrd om ham fra dansk Side; men det er dog ene Spørgsmaalet om hans Herkomst, der her skal behandles.

Først dog den ikke overflødige Bemærkning, at „Danskerne“, der gjerne vilde gjøre Jens Eriksen til en Svensker, kun ere — saa underligt det end lyder — to, nemlig F. H. Jahn[2]) og Forfatteren af disse Linier[3]), thi ellers har man fra dansk Side sandelig ingenlunde benægtet Landsmandskabet. Allerede Huitfeldt kalder

---

[1]) Fr. Barfod: Danmarks Historie 1319—1536 I. 380.

[2]) Jahn: Danmarks politisk-militaire Historie under Unionskongerne S. 480 ff.

[3] For mit Vedkommende dog, som Anmærkningen hos Barfod viser, kun forsaavidt, at jeg i et Brev til Forfatteren havde i Henhold til Jahns Bemærkninger og Jens Eriksens svensk-norske Giftermaal udtalt den Formodning, at Jens Eriksen var af norsk eller svensk Herkomst.

Fogeden „Jesse eller Jens Eriksen af Asdal“ [1]) og er altsaa ganske enig med Svenskerne i, at Jens var en Jyde af dansk Adel, men der kan iøvrigt neppe være Tvivl om, at Huitfeldt paa egen Haand har givet Jens Eriksen denne Tilføielse „af Asdal“. Fra det bekjendte Forlig i Vordingborg 1435, som Huitfeldt selv har aftrykt [2]), vidste han, at der dengang levede en „Jens Eriksen af Asdal“ og uden videre Undersøgelse slaaer han saa denne og Jens Eriksen paa Vesteraas sammen til een Person. Asdals dalevende Eier kaldes nu rigtignok ved alle andre Leiligheder Niels Eriksen, det staaer der ogsaa i hans Segl, ligesom hans Sønner kaldte sig Nielsen og ikke Jensen, men for Enhver, der kjender lidt til det 15. Aarhundredes forunderlige Sammenblanden af Navnene Niels og Jens, er det ikke paafaldende at træffe Niels Eriksen til Asdal under Navnet Jens Eriksen; dog er det tvivlsomt, om Huitfeldt har vidst, at hans Jens Eriksen af Asdal 1435 var samme Mand, som ellers kaldes Niels Eriksen. Erindringen om en tidligere Brug i Flæng af Navnene Niels og Jens var nemlig sikkert ganske gaaet tabt paa Huitfeldts Tid; allerede en Menneskealder forud omtaler Fru Ellen Gøye i sin Jordebog et saadant Tilfælde, som hun i sine Adkomstbreve er stødt paa, saa udførligt, at dette aabenbart for hende har været noget mærkeligt og ukjendt. Skjøndt det vilde være let nok at anføre Exempler i Dusinvis [3]) paa, at een og samme Mand snart har kaldt sig Niels, snart Jens, saa have senere Genealoger og Historikere dog langt mindre end Fru Ellen havt Kjendskab til dette Forhold; de lode sig af Huitfeldt lede endnu mere paa Vildspor. Asdals Eier Niels Eriksen var som bekjendt af Slægten Banner, men samtidig levede der en anden Mand af denne Slægt, der havde samme Navn. Han eiede Skaregaard paa Mors og

---

[1]) Danmarks Riges Krønike 1650 S. 769.

[2]) Smst. S. 790.

[3]) Jens Jensen (Brok), Jens Erlandsen (Gere) i Sørby, Jens Jakobsen (Gøye) i Radsted, Jens Andersen (Baden), Jens Lunge i Falkerslev, Jens Kolde i Nielstrup, Jens Frost, Jens Esbernsen (Krumpen), Jens Tetzsen (Rosengaard), Jens Jonsen (Bille) i Solbjerg og en senere Jens Bille i Solbjerg 1483, Jens Torbernsen (Rosenspar) osv. osv. kaldes alle snart Jens snart Niels, eller i samme Brev: Niels i Seglet, Jens i Brevet eller omvendt.

var gift med Sophie Høeg, ved hvem han blev Stamfader til den Linie af Banner-Slægten, der kaldte sig Høeg, hvorimod Asdals Eier ved sin Frue Johanne Andersdatter blev Stamfader for den Linie, som brugte Navnet Banner. Lige til den allernyeste Tid[1]) ere disse to Personer bestandig blevne ansete for at være een og samme, og da Niels Eriksen paa Skaregaard havde en Broder Jens Eriksen, bliver nu denne gjort identisk med Fogeden paa Vesteraas, skjøndt han slet ikke er Broder til Asdals Eier og saa meget mindre kunde skrives til denne Gaard, som den slet ikke var den anden Niels Eriksens fædrene Gaard, men først var kommen til Slægten ved hans Giftermaal med Fru Johanne Andersdatter. Selv Klevenfeldt, der dog godt veed, at nysnævnte Jens Eriksen skrev sig til Langtind og ikke til Asdal, er ganske paa det Rene med, at han er den onde Foged paa Vesteraas. At forøvrigt Niels Eriksen til Asdal netop i det ovennævnte Dokument af 1435 er kaldet Jens staaer vistnok i Forbindelse med, at han her er nævnt umiddelbart før sin Navne og Frænde Niels Eriksen (af Skaregaard).

Hvad nu Fogeden paa Vesteraas angaaer, saa har alt Jahn anført fuldt gyldige Grunde for, at han ikke kan være Jens eller Niels Eriksen Banner, deriblandt først og fremmest den, at han slet ikke fører Banner'nes Vaaben. Derimod paastaaer Jahn under Paaberaabelse af en Segltegning i Langebeks Seglsamling, at Høvedsmanden paa Stockholm 1480 (skal være 1408) Erik Jakobsen førte samme Vaaben som Jens Eriksen paa Vesteraas, hvoraf han slutter, at de ere Fader og Søn. Forinden jeg gaaer over til at paavise, at saavel Jahn som efter ham jeg har været endnu længere fra Sandheden end selve Huitfeldt, skylder jeg at anføre, at det er en mig meddelt Anvisning fra Hr. Lector, Dr. E. Hildebrand i Stockholm — om Slægtskabet mellem Jens Iversen (Lange) og Jens Eriksen —, der har ledet mig paa det rette Spor efter Jens Eriksens Herkomst.

---

[1]) Saaledes endnu i Barner: Familien Rosenkrantz's Historie S. 96; først i Hist. Tidsskr. 5. I. 625 ff. (jvf. Adels-Aarbogen 1885) er det virkelige Forhold opklaret.

De faste Udgangspunkter for en Undersøgelse om Jens Eriksens Herkomst bliver hans Vaaben og hans Navn, der jo i sig indeholder Oplysning om hans Faders Fornavn. Jahn beskriver Vaabenet som en Bjelke hvorpaa en Stilk med tre Blade i Skjoldet og to Horn paa Hjelmen[1]; men paafaldende bliver det saa, at han et Øieblik kan bringe Manden i Forbindelse med den stockholmske Høvedsmand Erik Jakobsen, thi den af Jahn citerede Tegning i Langebeks Seglsamling — den findes i Pakken „Svenske Adelsmænds Sigiller" og har Paategningen „Erik Jacobsen Præfectus in castro Stockholm 1408" — viser aldeles tydeligt, at samme Erik Jakobsen førte en Ørn med udslagne Vinger, altsaa et Vaaben, der end ikke har den fjerneste Lighed med Jens Eriksens. At Jahn desuagtet er kommen til at drage Slutninger fra en Forudsætning om, at de to Mænd førte samme Vaaben, lader sig dog forklare. Han omtaler nemlig i et Dokument af 1401 at have truffet en Jens Eriksen, som i sit Vaaben førte en Ørn; formodentlig har han tidligere troet, at denne Mand var Fogeden paa Vesteraas og fra den Tid skriver sig saa hans Undersøgelse af de Langebekske Segl og Notits om, at Erik Jakobsen førte samme Vaaben som Jens Eriksen, hvilken Optegnelse ved en Uagtsomhed er bleven staaende, efter at Jahn hos Stiernmann havde fundet det Vaaben, som Jens Eriksen paa Vesteraas førte, og deraf kunde see, at denne ikke var den samme, som nævnes 1401. Erik Jakobsen kan altsaa ikke være Fader til Jens Eriksen, og dermed falder ethvert Grundlag for en Formodning om, at denne kunde være af svensk Herkomst[2].

---

[1]) Hans Kilde er Stiernmanns Høffdinge-Minne, S. 176.

[2]) Den her omtalte Erik Jakobsen paa Stockholm var forøvrigt slet ingen Svensker, men dansk af Fødsel ligesom to andre af Kong Eriks Høvedsmænd paa Stockholm Hr. Bo Dyre og Anders Ingvarsen (Neb). Begge disse to have 1409 i Stockholm forseglet et Brev, hvorved Erik Jakobsen stadfæstede sin Moders og sine Sødskendes Afstaaelse af Annæs til Dronning Margrethe (Holbo H. 3). 1417—19 skrives han i Vidner af Sjællands Landsthing „af Spongager" (Spanager i Ramsø H.) og fører samme Vaaben, som Langebek har afbildet, (Sjælland og Møen 23, 137, Arne-Magn. Saml. XXXVII. 15); han levede endnu 1421 (Bjeverskov H. 44) men var død 1430, da hans Arvinger Jens Olufsen af Hesle og Henning van der Ost, Brødre, samt Oluf Grubbe i Spanager i Henhold til Erik Jakobsens Te-

Selve Vaabenet, som Stiernmann tillægger Jens Eriksen, nemlig en Bjelke belagt med en Stilk med tre Blade, taler i høi Grad for, at Svenskerne have Ret, naar de kalde ham en Jyde af dansk Adel, thi en saadan Bjelke, snart med, snart uden „Vinranke“ — med hvilket Navn man her benævner den oprindelig betydningsløse, plantelignende Damasceren af Bjelken, som Stiernmann i dette Tilfælde med keitet Udførlighed skildrer som en Stilk med tre Blade —, førtes af en hel Række Slægter, eller om man hellere vil een talrig Slægt, af hvilken Linier og enkelte Personer kjendes under Navnene Brok, Griis, Hval, Kande, Kirt, Krabbe, Lykke, Munk, Roed, Sommer og Soop, alle bosatte i Jylland. Udenfor denne Landsdel træffes dette Vaaben derimod sjældent; foruden at det føres af et Par enkelte Personer af ukjendte Slægter, tillægges det kun den paa Fyen bosatte, saare faatallige Slægt Krumstrup eller, som den i sin oprindelige Hjemstavn Holsten hed, Cremstorp, og dette endda med Urette, idet de originale Krumstrup- og Cremstorp-Segl vise et delt Skjold, med en „Vinranke“ i det ene Felt, altsaa slet ingen Bjelke.

Det bliver altsaa i Slægttavlerne over de ovennævnte jydske Ætter, at Jens Eriksens Plads skal søges, men i den Skikkelse, disse Tavler nu foreligge, vil en saadan Eftersøgning være spildt. I ingen af dem findes der en Jens Eriksen ved Aar 1430, ja end ikke en Erik, som kan antages at være Jens Eriksens Fader; dette er dog alene foraarsaget ved disse Slægttavlers Ufuldstændighed, thi der levede faktisk ved Aar 1400 i Jylland en Ridder, der førte samme Vaaben som senere Jens Eriksen og ikke blot hed Erik, men endog Erik Jensen. Denne Ridder var 1396 nærværende paa Kongens Retterthing i Horsens[1]) og har

---

stamente gave Gods i Lyngerup (Horns H.) til Maribo Kloster (Maribo 2); ogsaa af dette Brev sees, at han ikke har været Fader til Jens Eriksen, der jo ellers maatte være nævnt mellem Arvingerne. Erik Jakobsen var sikkert en Søn af Jakob Jensen, som 1356 i Sjælland førte Ørne-Vaabenet (Holbo H. 25), og denne var vel Broder til Tyge Jensen Vispe, saa at fornævnte Hr. Bo Dyre og Erik Jakobsen vare Fættere (jvf. Pers. Tidsskr. III. 38; naar Slægtens Skjoldemærke her overalt siges at være en Due, skyldes dette sikkert ene Slægtnavnet, thi i alle Seglene er Fuglen utvivlsomt en Ørn; jvf. Ad. Lex. Due 8, Dyre 3 og Lunge 5).

[1]) Vor H. 23.

1400 beseglet til Vitterlighed et af Hr. Johannes Lykke udfærdiget Brev[1]). I dette Brev kaldes han „Erik Jønsson de Staath, miles“, og under det hænger endnu de skrøbelige Rester af hans Segl, der tydeligt viser et Skjold med en vinrankebelagt Bjelke. Naar det nu erindres, at den Hr. Johannes Lykke, med hvem Hr. Erik Jensen forsegler til Vitterlighed, i sit Vaaben fører et Møllehjul, medens den senere saa berømte Slægt Lykke førte en vinrankebelagt Bjelke og først i Midten af det 16 Aarh. optog Møllehjulet i Forbindelse med denne Bjelke, at Stamtavlen over disse Lykker begynder med Hr. Peder Lykke, som 1429 var Høvedsmand paa Thorup, idet dennes Fader er ganske ukjendt, medens Moderen i Slægtebøgerne kaldes Birgitte Muus Lauridsdatter, at Slægten Muus ligesom Hr. Johannes Lykke førte et Møllehjul i Vaabnet, og endelig, at Hr. Peder Lykke 1424 skriver sig til Stadsgaard[2]), det selv samme „Staath“, hvortil Hr. Erik Jensen 1400 skrives — saa bliver det ikke vanskeligt at gjætte sig til, hvem Hr. Erik Jensen er. Den fornævnte Hr. Johannes Lykke (med Møllehjulet), der nævnes hyppigt i Aarene 1400—1411 og paa Grund af Vaabnenes Forskjel ikke kan være Fader til Hr. Peder Lykke med Bjelken, og hans Broder Erik Lykke ere Sønner af Dronning Margrethes velkjendte Feltherre Hr. Iver Lykke til Egholm[3]), hvis Segl ogsaa viser Møllehjulet. Hr. Iver er maaske atter Søn af den 1339 omtalte Peder Nielsen Lykke[4]), hvis ellers Efterretningen om, at Hartvig Pogwisch 1372 solgte Egholm til en Hr. Peder Lykke[5]) er rigtig. Slægtebøgernes Meddelelse om, at den yngre Hr. Peder Lykkes Moder hed Birgitte Muus Lauridsdatter er som de fleste Efterretninger fra disse Kilder en paalidelig Kjerne i en upaalidelig Skal. Kjernen er, at hun hed Birgitte (ligesom sin Sønnedatter) og førte et Møllehjul i sit Vaaben, Skallen, at hun var en Datter af Laurids Muus, er

---

1) Voss' Saml. XXI. 16. Han levede enduu 1609 (Ældste Archivreg. I. 235).
2) Script. Rer. Dan. VII 420; Stadsgaard er som bekjendt det nuværende Constantinsborg.
3) Nim H. 2.
4) Script. Rer. Dan. I. 303.
5) Ældste Archivreg. III. 69.

en Slægtebogs Gjætning hidrørende fra, at man vidste, at Muus'-erne førte Møllehjulet, medens Slægtebøgerne ikke havde en lignende Kundskab om Egholm Lykke'rne, til hvilke hun ellers langt snarere ville være bleven henført. Rimeligvis er hun en Datter af Hr. Peder Lykke til Egholm og gift med Hr. Erik Jensen til Stadsgaard, med hvem hun har to Sønner, en opkaldt efter Morfaderen nemlig den yngre Hr. Peder Lykke, der arver Stadsgaard og bliver Stamfader for den senere Lykke-Slægt med Bjelke- (og siden tillige Møllehjul-)Vaabenet, og en anden, der sagtens er opkaldt efter Farfaderen, og det er ingen anden end — Jens Eriksen. Tiden, Navnet og Vaabenet passer, og af Dokumenter i svenske Archiver har Hr. Dr. E. Hildebrand meddelt mig følgende Uddrag, der ganske stadfæste Slægtskabsforbindelsen:

1. En Dom af Biskop Erik i Strengnæs m. Fl., hvorved Tord Bjørnsson, Knape, tildømmes Jord i Hesleby og Suderby, som hans Svoger Niels Sonesson ulovlig havde solgt til Jøsse Eriksson, hvis Arvinger Joan Gädda og Jønis Krabbe som Hr. *Peder Lykkes* Fuldmægtig tildømmes de 80 Mk., som Jøsse Erikssen gav derfor. 1444. (Papirsbrev i Upsala-Universitetets Bibliothek).
2. Dom, hvorved Johan Drakes Arvinger tildømmes Jord, tilhørende Hr. Ulf Pedersson, Joan Gädda[1]) og Jønis Krabbe paa Hr. *Peder Lykkes* Vegne, da denne Jord ulovlig var solgt til Jøsse Eriksson. 7 Marts 1446. (Perg. Rigsarch. i Stockholm).
3. Skjøde fra *Niels Lykke* paa Jord i Tuna og Suntuna Sogn, der synes at have tilhørt Jøsse Eriksson. 1463. Med Segl. (Perg. i Upsala-Universitetets Bibl.).
4. Brev, hvorved Erkebisp Niels i Upsala paalægger otte Geistlige og Verdslige i Upsala Stift at udlevere til Hr. Johannes Ivari, Erkedegn i Aarhus, hvad, som efter Arv og Testamente var ham tilfaldet efter Johannes Erici, fordum Hø-

---

[1]) Baade Hr. Ulf Pederssen og Jon Gädda vare Arvinger efter Jens Eriksens Hustru (jvf. nedenfor).

vedsmand paa Vesteraas og dennes Hustru Birgitte. 1441. (Papirs Afskrift i Rigsarch. i Stockholm).

Denne Jens Iversen er den senere Biskop i Aarhus, hvis Forældre vare Hr. Iver Thomsen (Lange) til Krogsgaard og Fru Karen — Lykke; ifølge Ahnetavlen paa Oluf Munks Ligsten i Hjerm Kirke førte denne Fru Karen ikke Bjelke-Vaabenet men Møllehjulet og hun maa saaledes antages at være Søster til Hr. Erik Jensens Hustru, det vil sige, Jens Eriksen og Jens Iversen vare kjødelige Sødskendebørn paa mødrene Side. Omstaaende Tavle vil bedst oplyse de her udviklede Slægtskabsforhold.

Spørgsmaalet om, til hvilken Slægt Jens Eriksen hørte, er dog, som det snart vil sees, herved kun halvveis løst, thi til Slægten Lykke med Bjelken, som først stiftes af hans Broder Hr. Peder Lykke, kan strengt taget hverken han eller hans Fader Hr. Erik Jensen henregnes. Sikkert maa de have hørt til en af de andre ovennævnte jydske Slægter, der førte samme Vaaben, og da nærmest til Munk'ernes vidt forgrenede Slægt. Foreløbig er det dog ikke muligt at anvise Hr. Erik Jensen Plads paa denne Slægts fuldstændig forkvaklede Stamtavle. Hans Levetid synes at ligge for sent til, at han kan antages at være en Broder til Marsken Hr. Palne Jensen og Rigskantsleren Niels Jensen af Keldebek, men der er dog Et og Andet, som tyder paa, at han staaer den sidstes Efterkommere paa Visborg og Kjølbygaard nær. Hans Sønnesøn Hans Lykke henter sin Hustru paa Visborggaard og hans Hustrus Søsterdatter Gjertrud Iversdatter (Lange) ægtede Hr. Niels Christiernsen af Kjølbygaard, der var en Sønnesøn af Niels Jensen (Munk) af Keldebek. Og dette sidste Ægtepars Datter Johanne, gift med Oluf Mortensen (Gyrstinge) til Hastrup, kaldes altid i Slægtebøgerne Johanne *Lykke*, endskjøndt hun som sagt var af samme Slægt paa fædrene Side som Munk'erne af Visborggaard.

Jens Eriksen havde giftet sig i Sverrig, men hans Hustru Birgitte Ulfsdatter stammede egentlig fra Norge, idet hendes Fader Ulf Jonsen var en Søn af den norske Rigsraad Hr. Jon Hafthorsen af Sudreim. Hun hørte altsaa til den bekjendte fra Jon Iversen Raud paa Sudreim nedstammende Slægt, der efter

Hr. Peder Nielsen Lykke,
levede 1339, 1372 til Egholm, Ridder.

Hr. Iver Lykke
til Egholm, fører Møllehjulet, var 1373 Arving efter Lydike Arvesen, afstod 1388 Egholm til Dronning Margrethe, var 1389 Anfører for den danske Hær, levede endnu 1395, men var † 1406; gift med en Søster til Anders Glob til Brøndum.

Karen,
fører Møllehjulet, g. m. Hr. Iver Thomsen (Lange) til Krogsgaard, som levede 1378—1406.

?
Jens Lykke,
fik 1374 Brøndum i Pant af Jens Due, var 1375 ved Mødet i Lyby Kirke.

Birgitte,
fører Møllehjulet, g. m. Hr. Erik Jensen til Stadsgaard, der nævnes 1396—1400 og fører Bjelkevaabenet.

Children of Hr. Iver Lykke:

Erik Iversen Lykke, solgte 1400 med sin Broder deres fædrene Arvegods i Bording til Dronning Margrethe.

Hr. Johannes Iversen Lykke til Egholm! 1411, solgte 1401 Brøndum til Hr. Peder Nielsen Gyldenstierne; g. m. Cathrine Rud Jensdatter, der var Enke 1419.

Datter, g. m. Hr. Mogens Munk, der 1406 solgte sin Arv i Bording til Dronningen (han g. 2° m. Kirsten Thott).

Children of Karen:

Jens Iversen (Lange), Biskop i Aarhus.

Gjertrud, g. m. Hr. Niels Christiernsen (Munk) til Kjølbygaard.

Flere Børn.

Children of Birgitte:

Hr. Peder Lykke
til Stadsgaard, født 1382, Landsdommer i Nørre Jylland, Lehnsmand paa Thorup, g. 1° m. Kirsten Skram Christiernsdatter, 2° m. Johanne Nilsdatter (Bild) til Skovsbo.

Jens Eriksen,
1414 Lehnsmand paa Vesteraas og i Dalarne samt 1420 i Jæmteland, halshugget 9. 12. 1436, g. m. Birgitte Ulfsdatter til Ervalla.

Daughter of Gjertrud:

Johanne,
g. m. Oluf Mortensen (Gyrstinge) til Hastrup.

Children of Hr. Peder Lykke:

2.
Hr. Christoffer Lykke
til Stadsgaard, 1458 Ridder, g. m. Margrethe Høeg Bosdatter. 2 Døttre.

2.
Niels Lykke
til Skovsbo 1464, g. m. Helvig Madsdatter (Bølle), Stamfader til Lykke'rne paa Torp, Büderupholm, Skovsbo, etc., med hvilke Slægten uddøde 1701.

2.
Hans Lykke
til Havnø og Rugaard 1464, 1502, g. m. Ellen Munk Jensdatter, Stamfader til Lykke'rne paa Havnø, Overgaard og Skovsgaard.

2.
Birgitte,
g. m. Knud Saxtrup til Halmstedgaard.

sit Skjoldemærke, en Rose, i Sverrig senere tillagdes Navnet Roos. Fru Birgittes Farfader var en Dattersøn af den norske Konge Hakon V, saa at Jens Eriksen ved sit Giftermaal endog kom i et fjernt Svogerskab til selve Dronning Margrethe[1]). Giftermaalet fandt Sted før 1415, thi dette Aar skiftede hans Svoger Peder Ulfsen med ham den Arv, dem var tilfalden efter Peders og Fru Birgittes Farfader Hr. Jon Hafthorsen, Ridder, og Mormoder (er vel Farmoder) Fru Birgitte, og den Lod, de i Forening havde afkjøbt deres Farbroder Iver Jonsen[2]). Som det hos Jahn aftrykte Sjælegavebrev viser, overlevede Fru Birgitte sin Husbond, men saa kort, at det synes, at hans voldsomme Død ogsaa har forkortet hendes Dage, og han har sikkert ikke som Ægtemand været den Tyran, som man efter hans Eftermæle skulde vente. 1443 holdtes Skifte mellem Hr. Ulf Pedersen og Jon Pedersen og deres Sødskende paa den ene Side og Hr. Jon Gädda paa hans Hustrues Vegne paa den anden Side om Arven efter Hustru Birgitte, Jens Eriksens, i saa Maade, at Ulf Pedersen fik Ervalla-Gaard i Vesteraas (nu Ørebro) Lehn, Jon Pedersen Aspegaard (Sundbo Herred), medens Jon Gädda fik Fanø med mere Gods[3]). Jens Eriksen og hans Hustru havde altsaa ikke efterladt sig Børn.

---

[1]) Jvf. Pers. Tidsskr. VI. 262 (Stamtavlen).
[2]) Svensk Diplomatarium III. 68.
[3]) Rigsark. Sverrig, Vestmanland 17.

Efterslæt af Stiftrelationerne.

Meddelt af **H. W. Harbou.**

Bergens Stift.

I Aaret 1753 var man i Danske Kancelli, hvis Chef (Oversekretær) endnu var Grev Joh. Ludv. Holstein, der havde givet Ordre til Stiftsrelationernes Indsendelse (jvf. dette Tidsskrift I, 133), bleven opmærksom paa, at man om Adelen i Bergens Stift kun havde de geistlige Myndigheders Indberetninger; de verdslige manglede. Det blev derfor paalagt Stiftamtmanden, Oberst Ulr. Fred. Cicignon, at indsende, hvad han i Arkivet maatte finde af Relationer fra sin Forgænger, Møinichens Tid, eller efter Omstændighederne at indkræve andre. De Indberetninger, som Cicignon saa med en Skrivelse af 14 Jan. 1755 indsendte til Kancelliet, ere i den senere Tid henlagte ved det danske Rigsarkivs øvrige Samling af Stiftsrelationer[1]). Da deres Indhold for endel falder sammen med, hvad tidligere har været optaget i Tidsskriftet (I, 133 ff.), gives de her kun i Uddrag.

Fogeden i *Søndhordlen,* Kammerraad A. Heiberg indsender d. d. Halsnø Klostergaard 27 Juli 1754 Afskrift af en under 21 Sept. 1746 indsendt Skrivelse fra Lars Galtung til Thorsnæs, hvis Fader, Lieutenant Johan Galtung, „udi hans Svaghed, og da han ingen Udflugt fandt ægtede Margrethe Leganger, en Præstedatter, som var min Moder“. Lars Galtungs 2 Sønner vare 1746 endnu ugifte og henholdsvis 20 og 18 Aar gamle. Hertil gjør Fogeden følgende Tilføielse.

„Siden den Tid er med den Familie sket saadan Forandring, at bemeldte Lars Johansen Galtungs Hustru, Blanzeflor Cathrine Orning ved Døden er afgaaen, men han selv endnu lever og har solgt sin Gaard Torsnæs til sine 2de Sønner Johan Daniel og Hans Christopher Galtung, opholdende sig hos den Første, som er gift med en Bondedatter og haver 3de smaa umyndige Børn. Den anden Søn, som og var gift med en Bondedatter, er dette

---

[1]) Meddeleren skylder Hr. Arkivsekretær Thiset Tak, fordi han har gjort mig opmærksom herpaa. — Et af Bilagene (fra Bergens Magistrat) mangler.

Aar ved Døden afgaaet, og haver ligeledes efterladt 3de smaa umyndige Børn. — Endvidere haver bemeldte Lars Johansen Galtung en Søster, som endnu lever i Ægteskab med den som Capitain dimitterede men nu characteriserede Oberstlieutenant Frantz Butler, en Mand henved 86 Aar gammel; skal være født af høi Familie i Skotland, men som han i sine spæde Aar udi en Revolte med England kom derfra til ganske Fremmede, saa veed han hverken, hvem hans Fader eller Moder har været. Han har været 3de Gange gift, har med denne hans Frue 4 voxne Sønner og 3 Døttre. — Endelig haver bemeldte Lars Galtung en Broder ved Navn Vincentz Johansen Galtung, som haver ægtet en gemen Bondedatter og er nu en meget fattig Husmand paa Gaarden Store Gierevig i Fjeldbergs Præstegjæld".

Om sin Hustrus Slægt oplyser Lars Galtung 1746 følgende: „Admiral Erik Ottesen Orning havde 3de Sønner, deriblandt Berent Orning, Skibshøvedsmand, som var min Hustrus Morfader; de andre 2de Sønner døde uden Arvinger. Bemeldte Berent Orning avlede med Fru Zidzelle Jull 2de Sønner og 2de Døttre, deriblandt min Svigermoder Blanzeflor Cathrine Orning, som endnu lever hos mig paa Torsnæs Gaard og er 87 Aar gammel. Hun kom i Ægteskab med Daniel Andersen (en Raadmands Søn fra Aalborg, Sekondlieutenant ved Oberst Heins Bergenhusiske Regimente og Major Pheils Compagni) som var min Hustrus, den yngre Blanzeflor Cathrine Ornings Fader. — Bemeldte Berent Ornings Broder Christen Orning, var Lensherre paa Vardøhus; han havde til Ægte velbyrdige Frue Ingeborg Cathrine Rosenkrantz. Døde uden Livsarvinger."

Af de Anevaabner, Lars Galtung beskriver, nævnes, at hans Farmoder Barbra Maria Graaboes „Vaaben paa fædrene og mødrene Side er 17 Tavler i blaat Skildt, 1 Løve, som er oprakt med Krone paa[1]), 2de hvide Roser".

Fogeden i *Nordhordlen,* Kammerraad Smith fremsender to Skrivelser; af den ene skal en Del anføres ordret:

---

[1]) ɔ: Grabows Vaaben; men hvad betyde Roserne?

Wehl Edelle Herren Cammer Raht og fogden Smeht begehret af mig den norsche adel saa meget som ieg ved af min afkomst, da var min farfar een Smit af naufn og blev af Konngelige naade adelet, og fick det tenauf Lilien Schieold. Han hafvede to sønner, den Elste hede Hans Lilienschieold den anden Jonnas Lilienschieold, som var min fader. Hann wahr Cancelig Raht og Amtmand paa Syndmöhr, Normöhr og Rohms dallen, han giefftet sic med Zeselle Kaas og hafvede 5 sønner og 5 döttere; die fiere søner døede som smaa børn, den femte af dem, som hede Ulderick Frederich Lilienschieold, hann var vel studeret og kunde mange slags uden lands sprock, kooste min Mama mange penge; sieden blev han sø Cadet paa den Kongelige dansche flode, for sine aar vel Avansert og var med i den sieste norsche Krin, paa Admiral Tordenschiold schieb som han førte, og der blef hann| død schødt som Capetein ved Strömstadt. Den Elste dater blef giefft med Aseser Laweson, den anden datter fick Justis Raht og Amtmand de Fine i Stavanger og een er ugiefft og bor i Odense, og ieg som den fierde datter var hos grifvinde Brockdorff som bode i Franchen land og blef giefft med Hof Raht Heber som boede i Saxsen Cobourg og der var i tiennesten. Den øngste datter fich Svanne Hielm. —

Margarethe Catarine Heberin
født Lilien Schieold.

Bergen d. 7 Martzi 1754.

Den anden Skrivelse er fra ovennævnte Kommerceassessor Johan Lawson, der foruden en Gjentagelse af, hvad andetsteds er anført om Hans Hansen Smed (Lillienschiold) og dennes Børn, meddeler: „Af Jonas Lillienschd's Børn fick ieg 1731 Anna Margrethe Lillienschiold, min første Koene til ægte, som var elste Daatter, hvor med ieg boede i 17 Aar uden Livs arvinger; hun døde i Aaret 1748 Mig til liden Glæde; thi ved Hendes død maatte ieg formedelst Odels Retten qvittere en Gaard, som ieg da beboede, mig til megen Afgang“.

Fogeden i *Sønd- og Nordfjord,* Kammerraad Hans Thiis Nagel, udtaler d. d. Svanø Gaard d. 12 Marts 1754 følgende:

„Her i Fogderiet findes ingen saadan Familie, uden det skulle henregnes til en gl. Enke Frue, 73 Aars Alder, der har været gift 1ste Gang med Sø-Capit.-Lieut. von Hatten og efter hans Død gift med sl. Major Andreas Iohan von Storm, og hendes Døbe Navn er Margrethe Lillienschiold paa sin afg. Moders Side og nu uden Pension opholder sig hos sin Søn Hr. Capitain Frederik von Storm".

Fogeden i *Sogn,* Harberg opregner, Biordal d. 10 April 1754, følgende adelige Familier i sit Distrikt:

1. Hartvig Kaas, Major, haver tvende Sønner ved Navn Herman, som er Sergent ved Faderens Kompagni, og den anden Hartvig, som er ved Pennen, samt 4 Døttre.

2. Afg. Hr. Cancelliraad Hans de Knagenhjelm haver efterladt sig fem Sønner, som ere Niels, Joachim, Hans, Jan Hendrich og Henning Diderich de Knagenhjelm.

3. Orning (Gjentagelse).

4. har her i forrige Tider været adelige Familier af Navn Benckestocher og Blyestacher, men nu ere næsten ganske uddøde, og ere de faa igjenlevende gemene Bønder, saa at deres Stammenavn er ganske øde.

5. Af de Lystrupper er endnu ilive en Bonde ved Navn Peder Schacksen Lystrup, der haver tvende Sønner, og hans ved Døden afgangne Broder Schack Schacksens Sønner, som ere trende, hvoraf den ældste ved Navn Christen Schacksen beboer hans Faders Aasæde sc. Gaarden Westrem.

Forvalterne Foermann, *Lysekloster,* og Søren Elkier, *Rosendal,* erklære, át der hverken i 1746 har levet eller nu (1754) lever adelige Familier eller Personer i deres Distrikt.

Agershus Stift.

Fra dette Stift er forhen (II. 268 ff.) trykt to Relationer, fra Stiftamtmand O. F. v. Rappe og Biskop N. Dorph, selvfølgelig forfattede paa Grundlag af Indberetninger, indhentede fra Undergivne. Endel af disse Indberetninger findes nu i det norske Rigsarchiv, og, da de udover, hvad de nævnte Herrer have fundet Anledning til at optage i deres Relation, indeholde Et og Andet, der nok kan have Interesse, meddeles de ligeledes i Uddrag[1]).

Christiania. Et Brev fra Generallieutenant B. N. v. Landsbergs Enke, Cathrine Margrethe de Bruyn, giver følgende Oplysning om hendes fædrene Slægt. „Min Farfader var Iacob de Bruyn, hans kongl. Maj. til Danmark og Norges Major ved det Rüsiske Regiment[2]); min Farmoder var Gertrud von Issenach, født udi Breda. Min Farfaders Fader var Jacob de Bruyn, en Cadet af det adelige Hus Brouyn fra Skotland, som gik over til Holland og ikke længe derefter ihjel skudt under Prindsen af Oraniens Kommando; min Farfaders Moder var Baronesse Christina von Duckstein."

Prokurator Marquard Otto Orning, hvis fædrene Slægt omtales af Rappe, meddeler desuden: „Om der paa min sl. Moders Side var adelig Familie er mig ubekjendt, men hun var paa fædrene Side af de danske Langer, Generalmajor Fursman, Konferentsraad og Præsident Braem i Kjøbenhavn, de Windinger, Sechmanske og Bartholinerne, ligesom det skal have strækket sig til Plesserne; og paa mødrene Side af de Meinarter."

Moss. Kammerjunker Hübsch's Enke har hos sig en ugift Datter Sophie Hübsch.

I *Frederikshald* findes ifølge Magistratens Indberetning ingen Adelige, „saasom Frue Obristinder Oldenborgs og von Plessen, som begge Enker, der her i Byen ere boende, ere ei fødte af

---

[1]) De til dette benyttede Afskrifter ere godhedsfuldt tilstillede Meddeleren af Hr. Arkivfuldmægtig Thomle. De ere efter Afbenyttelsen leverede til det danske Rigsarkiv.

[2]) ɔ: Henr. Ruses Regiment.

Adel, og altsaa kan Obristinde Oldenborgs Datter, som haver havt Hr. Baron Wilmowsky tilægte, for sin Person ei heller regnes blandt Adelskabet."

Paa *Bragernæs* boer Lieutenant Just Philip Krich, og

i *Kragerø* Oberstlieutenant Christopher Frederik Badenhaupt, Chef for Bambleske Komp. af 1. Vesterlenske Regt.; ugift.

Kongsberg. Iohannes Christophersen Galskjøt har, foruden Sønnen Christian Christopher, efterladt en ugift Datter Eleonore Dorothea.

Øvre Romeriges Fogderi. Foruden de af Rappe nævnte Personer nævner Fogeden M. Gamborg „Nannestad Sogn: Otto Harbou Lieutenant ved Hr. Major de Seues Kompagni; han er født af den gamle bekjendte danske adelige Harbouers Familie. Han er ikke gift, har ingen Børn, det jeg ved, og intet Jordegods for nærværende Tid eiende. Han logerer paa en Bondegaard Engelstad." — Desuden meddele vedkommende Sognepræster:

Ullensager (Peter Hiort). Oberst O. R. Sehested har hjemme hos sig 1 Søn, Frands Vilhelm, og 3 Døttre, Margrethe Sophie, Edel og Christiane. I samme Sogn boe Kapitainerne Rafn, Gerhardt og Voida, samt Lieutenant Prip.

Eidsvold (Provst H. S. E. Leganger). Theodor Georg Schlanbusch, en Søn af Berghauptmand Henrik Schlanbusch, er Eier af Eidsvold Jernværk, hvor han boer. Han har i sit Hus en Søster, Frøken Dorothea Elisabeth Schlanbusch; to Søsterbørn Kapitain Jørgen Otto Coucheron og Frøken Sophie Cathrine Coucheron, hvis Fader var Oberstlieutenant Ivar Coucheron; samt en Broder, Berghauptmand Johan Ludvig Schlanbusch's Søn Frederik Leegardt, ugift, „er Jagtjunker og har været Holzførster, da Forstvæsenet var ved Magt."

Strøm (Johan Bentzon). „Holger Christopher von Rummelhof, Kapitain ved 2. Agershusiske Regiment, hvis Fader var Henrik Johan von Rummelhof, en Liflænder af Adel kommen fra Arensburg paa Øen Øsel, hvis Moder hed Margr. Elisabeth von

Restorf. Han har i sin Ungdom staaet i svensk Tjeneste, men udi Hans Excellences, den ældre Gyldenløves Tid er bleven antagen i kgl. dansk Tjeneste og døde som Major og Kommandant paa Munkholm. Moderen Anna Cathrine Vind."

I samme Præstegjæld boer Bertha Magdalene Coucheron, Datter af Oberst Coucheron, der „er bekjendt af den Action mod de Svenske, som under hans Kommando paa Krog Skoven mellem Christiania og Ringeriget blev slagen 1716."

Hedemarkens Fogderi (Lars Hvid). Af Mogens Nicolai Handingmands Børn er en Søn, Hans Handingmand, Korporal ved „de Gevorbne."

Gudbrandsdalens Fogderi. Om de her levende Bønder, der skulle nedstamme fra den gamle norske Adel, giver Fogeden Chr. Pram en Beretning, der afviger noget fra Biskop Dorphs:

1. Ole Iversen Sør-Sandbo af Vaage Præstegjæld eier og beboer samme Gaard, skyldende 5 Huder; der siges at han nedstammer fra en gl. adelig Familie navnlig Ildjern[1]).

2. Iver Olsen Nord-Sandbo i bem^te^ Sogn eier og beboer bem^te^ Gaard skyldende 3 Huder; han skal og efter Beretning nedstamme af en Familie kaldes Giesling.

3. Tord Toresen Biølstad, ligesaa af Vaage, eier og beboer bemeldte Gaard skyldende $5^1/_2$ Hud; efter Beretning skal han være af en Familie med Tilnavn Brat.

Hurum, Røgen, Eger, Lier og Buskeruds Fogderi. J. U. Hochhaus nævner foruden de af Rappe anførte Personer: I Røgen Sogn boer Oberst Christian Harboe, „forklarer sig at være af en Familie af samme Navn i Jylland." Lieut. Schrader, ved Hurum og Røgens Komp., men logerende i Asker Sogn, foregiver at være af en adelig Familie i Meklenborg. — I Eger boer Kapt. Frederik Selmer og paa Modum Kapt. Matthias Selmer, begge Sønner af Oberst Selmer ved Agershusiske Regiment og Frue født Esmarch

---

[1]) Dorphs Relation har „Udjern", men Navnet er desuagtet i den alfabetiske Liste indordnet mellem „Jernskjæg" og „Kaas".

fra Holsten. — Kancelliraad Weichardt, Eier af Hassels Jernværk, Søn af en Bergmester fra Kongsberg. — Kapt. Hoen paa Eger, Søn af Sognepræsten smsteds Hr. Niels Hoen. — Kapt. Riis, Sigdalske Komp., boer paa Toten. — Kapt. Darre, Hurumske Komp. født i Norge af borgerlig Æt. — Lieut. Starup, Lierske Komp., født i Lygum Kloster. — Lieut. Schade, Sigdalske Komp., Søn af Justitsraad, Overkrigskommissær Schade. — Lieut. Pahl, Modumske Komp., af borgerlig Stand fra Holsten. — Lieut. Selchier, Egerske Komp., født i Norge. — Lieut. Sveder ved Dragonerne, Søn af en Foged i Telemarken.

Smaalenenes Amt. Oberst Knud Gyldenstierne Sehesteds Børn opregnes af Amtmanden B. S. Fleicher saaledes: Johan Frederik; Grethe, ugift; Mette, gift med Kapitain Repstorf; Anna, gift med Kapitain Tomsen; Lisbeth, ugift. — Afg. Jens Werenschiolds Børn: Christian, Kancelliraad; Hans Henrik, Fænrik; Niels, Lieutenant; Werner; Margrethe, gift med Generalmajor Storm; Barthe, Enke efter Oberstlieutenant Bentzleben; Lisbeth, ugift. Af Christian Werenschiolds Børn er en Datter Helle, gift med Major de Seue, boende i Rakkestad Sogn.

I Raade Sogn boer derhos ifølge en Indberetning fra Sognepræsten I. Lassenius: „Høiædle og velbaarne Hr. Oberstlieutenant Elias Nægler med sin Frue Anna Barbra Petersen, som have levende Børn som ere: en Søn ved Hr. Oberst Mangelsens Regiment; Jeremias Nægler, Lieutenant ved Grenaderkorpset i Kjøbenhavn; 2 smaa Sønner hjemme hos sig, hvoraf den ene er meget skrøbelig, idet hans Ryg er brudt af en Sygdom; 4 voxne Frøken Døttre uforseede hjemme hos Forældrene. Hr. Oberstlieutenanten skal være født udi Saxen af Borgerstands Forældre, og haver saaledes berømmelig tjent sig op; Fruen ligeledes født i Holsten af Borgerstands Forældre."

I Grevskabet *Laurvig* boe Major Christopher Klein; Generaladjutantlieut., Lieut. Hans Carl Braun og Lieut. Johan Conrad Antze, alle af 2. Smaalenske Regiment.

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal.

3.

Løitnant tilfods Johan Jørgensen Sommer, † ca. 1679 paa Modum, gift med Elisabeth Hansdtr. Erfings (cfr. Faml. Elieson af A. Collett) havde følgende Børn:

1. Hans Jørgen S., begr. p. Bragernæs 10/4 1681, * 1680 Sofie Bertelsdtr., Dtr. af Kbmd. paa Strømsø Bertel Andersen og Anna Gundersdtr., der antagelig var Søster af Kbmd. paa Bragernæs Nils Gundersen (Stamfader til Familien Elieson).
2. Magdalene, * Peder Eliæsen Søboholm, Kbmd. paa Bragernæs, † smstds. 1699, hvis Sønner kaldte sig Søboholm, og hvis Døtre kaldte sig Sommer (cfr. Faml. Elieson S. 9, Anm. 1).
3. Maria, * Sognepræst paa Modum Herman Poulsen.
4. Alhed, * Løitnant Kristen Pedersen Kleboe (Faml. Elieson, S. 40), der blev gift 2den Gang Aar 1700 med Karen Nilsdtr. „Waale", Dtr. af ovennævnte Nils Gundersen og dennes anden Hustru Adriane Søfrensdtr. Moss.
5. Elisabeth Sofie. 6. Margrethe.
7. Petronelle, * Krigsassessor Søfren Hansen Lemmich paa Bragernæs.

Løitnant Johan Sommer vides ikke at have havt flere Søskende i Norge end Søsteren Mette Sofie Jørgensdtr., b† paa Bragernæs 25/7 1692, * Foged i Buskerud, Assessor, Præsident Lauritz Jakobsen, b† paa Bragernæs 19/1 1686; af disses Børn kjendes kun en Datter, Karen, † som Barn, over hvem der findes Gravskrift.

Løitnant Sommers ovennævnte Hustru havde en Søster Sibylla Hansdtr. Erfings, * 1634 Tolder ved Sands Toldsted nær Drøbak Morten Lauritzen (Sand); cfr. dette Tidsskr. 2. R. IV, S. 208, Note 137.

Løitnant *J. Sommer* og hans Søster, ligesom ogsaa *P. E. Søboholm* (der fra ca. 1670 optræder paa Bragernæs), antages

at være indvandrede fra Danmark. Hvem vare disse Personers Forældre? Navnet Søboholm ønskes forklaret; cfr. dette Tidsskr. VI, S. 178 f. — Hvem var Søstrene *Erfings* Forældre?

E. Elieson,
Kavaleriløitnant, Christiania.

4.

Præst i Sigdal Nils Nilsen Griis, † $^{2}/_{4}$ 1704, Fader til Envoyé i Holland Nils Griis (Norsk hist. Tidsskr. 2. R. VI, S. 1 ff.), var Søn af Raadmand i Christiania Nils Lauritzen, † 1675 (cfr. dette Tidsskr. 2. R. IV, S. 196).

Raadmand i Christiania Christen Eskildsen Griis, † smstds. 1694, antagelig Søn af Borger i Oslo Eskild Christensen og Maria Arildsdtr. Gyldensø, 1ste Gang * Siri Andersdtr. Hack, Enke efter Fattigforstander i Chria., forhenv. Borger i Oslo Hans Griis (cfr. dette Tidsskr. 2. R. IV, S. 199).

Samtidig med Raadmand Nils Lauritzen forekommer i Chria. en Hans Nilsen Griis og en Anders Nilsen Griis, Stud. fra Chria., b† 1671.

I Kjøbenhavns Universitets Immatrikuleringsprotokoller forekommer: Lauritz Nilsen Griis, Stud. fra Odense $^{24}/_{10}$ 1620 og Johannes Grisius Malmogius, Stud. fra Kbh. $^{15}/_{6}$ 1622, maaske Farfar af Præst til Helsinge Johannes Sørensen Griis, † 1718, hvis Enke, Magdalena Marie Schumacher, levede i Drammen (Strømsø), b† i Chria. $^{4}/_{5}$ 1729.

Der ønskes Oplysning om de nævnte norske og danske (skaanske?) Familier *Griis*, og om den mulige Forbindelse med disse.

E. Elieson.

5.

Stadshauptmand og Consul *Isach Leth* i Arendal, var født i Porsgrund 1757 og formodes at have været en Søn af Hans Leth og Thrine . . . . ., hvis Familienavn ikke kjendes. Hvem var denne Hans Leth, og hvilken Forbindelse var der mellem ham og andre Personer af Navnet Leth i forrige Aarhundrede? Enhver Oplysning i denne Retning modtages med Tak af

Fru Birgitte Petersen-Foss,
Arendal.

6.

a. *Christen Trane,* Stiftsamtsskriver i Stavanger, ægtede 1607, 7de Søndag efter Trinitatis, i Stavanger *Anne Jensdatter*. Faye anfører i sin Christianssands Stifts Bispe- og Stiftshistorie S. 239, at hun var „Søster af Bispinde Scavenius", hvilken Udtalelse ogsaa støttes ved gamle Familieoptegnelser. Biskop i Stavanger Laurentius Claussen Scavenius, † 1626, var imidlertid gift med Marthe Ditlefsdatter Fox (Fax), en Borgerdatter fra Kjøge. Hvem var ommeldte Anne Jensdatters Forældre?

b. *Caspar Casparsen Kruse,* f. 1720, begr. $^{31}/_{7}$ 1776, Apotheker og Postmester i Arendal; *Poul Casparsen Kruse,* f. 1730, † 1828, Commandeurcapt. (gift med Mette Benzon de Thurah). Var disse to Brødre, og kan nogen Oplysning meddeles om deres Oprindelse? — Den sidstnævntes Søn, Kaptein i Marinen Stephan Didrik Kruse, f. $^{10}/_{12}$ 1765, † 1814, var gift med Boel Christine, „en Datter af en af Holmens faste Stok". Hvem var hun?

c. *Niels Pedersen Brink,* f. 1692, † 1755(6), Herredsfoged for Sunds og Gudme Herreder, fra 1740 Eier af Tidselholt Gods, Cancelliassessor; gift med Wibekke Christiane Hansdatter Hjort. Kan nogen Oplysning meddeles om hans Oprindelse?

d. Kan nogen Oplysning meddeles om „Controlleur ved Skuespillet" i Kjøbenhavn *Ulrik Fredrik Lasson* og Hustru Dorothea Lundholm (levede 1775) og om deres Oprindelse?

Axel Kielland,
Kgl. Fuldm., Christiania.

7.

Chr. Winthers Morfader, Pastor *Borchsenius* i Husby paa Fyen, havde ifølge Lengnicks „Præsters Børns Daab" (1858, S. 7) i sit første Ægteskab tre Børn: 1) Cathrine Sophie Wilhelmine, 2) Jørgen Carsten Bloch og 3) Christian Winthers Moder, Johanne Dorothea. — Trods utallige Forespørgsler har det ikke været mig muligt at skaffe mig Underretning om de to førstes Livsskæbne; for enhver Meddelelse i saa Henseende vil jeg være taknemmelig. Da jeg er i Færd med at udarbejde

Chr. Winthers Levned, ville alle Oplysningen om ham og Breve fra ham være mig meget kjærkommen.

Nicolaj Bøgh,
Lindevej 3, Kjøbenhavn V.

8.

Hans Hornemand, Kjøbmand og Raadmand i Næstved, underskrev Souverainitetsacten 1661 og døde 1680. Han var gift med Christence Rasmusdatter Backer. Kan det oplyses: hvem hans Forældre vare, samt om han har været gift mere end 1 Gang og i saa Fald med hvem?

Hvad Slægtskab har der bestaaet mellem ham og a) Henrik H., Kjøbmand i Throndhjem (f. $^3/_2$ 1644 i Næstved eller Flensborg, † 1717)? b) Ole Jensen H. (eller Aamodt, som han ogsaa kaldes), Sognepræst til Aamot i Norge (f. vistn. 1645, † 1728 i Aamot, g. m. Maren . . . .)? c) Peder H., Slotsgartner i Frederiksborg 1687 (f. ?, † ?, gik af 18. Decbr. 1697)?

Er Familien Hornemann af dansk, norsk eller fremmed Oprindelse?

Holger Hornemann,
Østerbrogade 60, Kjøbenhavn Ø.

Svar.

I.

(2. Række IV S. 175, Spørgsmaal 3.)

Den rige Kjøbmand *Henrik Hornemann* i Throndhjem, der ejede de to store Fiskevær Grip og Nyholm paa Nordmøre, (som han fik som Vederlag for Kong Frederik IV's Gjæld til sig), samt Landsgaarden Øvre Selsbak paa Strinden for Throndhjem, var gift $^{15}/_3$ 1669 med Anna Nielsdatter Tønder (hendes 1ste Mand var Ole Fastessøn Schancke i Throndhjem); hun var f. $^8/_7$ 1649, † 1701 (Skifte efter hende $^{28}/_2$ 1703). — H. var født $^8/_2$ 1644 (ikke 1645) i Nestved ved Flensborg[1]) og † $^{10}/_{11}$ 1716 i Throndhjem; hans Forældres Navn vides ikke.

Fr. Bing Buck, Throndhjem

---

1) Skal vel, som ovf. i Spørgsmaal 8 anført, være Næstved *eller* Flensborg? Skulde Sammenhængen ikke være den, at Familien H. har været en af de mange sønderjydske Slægter, der paa Grund af Wallensteins Indfald 1627 flygtede fra deres Hjem, og at den først har slaaet sig ned i Næstved, hvorfra atter en Gren er gaaet til Throndhjem? Red.

II.

(2. Række IV S. 300 f., Spørgsmaal 8.)

Hans Hagerup, f. $^{21}/_{7}$ 1685 paa Fjølvik i Namdal, † $^{10}/_{1}$ 1753 som Borgmester i Throndhjem (Lektor Thomas v. Westens Velgjører og den, efter hvem Hagerupbakken i Throndhjem den Dag idag bærer Navn) var Søn af Handelsmand til Fjølvik Chr. Hanssøn H. (g. m. Else Pedersdatter Aas eller Aarhuus). Denne er antagelig Broder til Biskop Eiler H.'s Fader Hans Hanssøn H., † $^{3}/_{4}$ 1697, Præst til Qvernæs i Nordmøre. — Bergskriver *Nicolai Hagerup*, f. 1745, † $^{3}/_{5}$ 1825, antages at være Søn af Hans Jørgen H., Kammerraad, Veier og Maaler i Arendal, som igjen var Søn af Præst til Aas i Christiania Stift Søren Hanssøn H. jun., f. 1684, † 1735; * 1710 Benedicte Christine Tønder, f. 1693, † 1766, Admiral Tønders Søster.

Fr. Bing Buck.

Gaver.

Samfundet har modtaget

fra Hr. Jægermester Lowzow til Slettegaard:

J. von Lowtzow, Aufzeichnungen über die Familie derer von Lowtzow, Hamborg 1890, 8 — samt nogle Kirkebogsuddrag vedrørende samme Slægt;

fra Hr. Etatsraad Valentiner til Gjeddesdal (ved Hr. Boghandler Otto B. Wroblewski):

Louise Valentiner, Stamtavle over Familien Valentiner, Kjbh. 1888, 4.

Commerceraad Johan Adolph Løvenstierne.

Af Archivfuldmægtig E. A. Thomle.

Ved kgl. aabent Brev af 29 Februar 1872 erholdt Læge Anthon Herman Gravenhorst, der antoges paa Mandssiden at nedstamme fra den under 31 December 1714 med Navnet Løvenstierne adlede Commerceraad Johan Adolph Struve, Anerkjendelse som dansk Adelsmand med Ret til at føre Familien Løvenstiernes Navn og Vaaben. Som en naturlig Følge heraf er ogsaa Slægten i de hidtil udgivne Aargange af Danmarks Adels Aarbog optagen blandt den endnu levende danske Adel og Aarbogens 2den Aargang (for 1885) har derhos en fuldstændig Stamtavle over Slægten tilligemed dens Vaaben i Farver[1]).

Allerede ved Offentliggjørelsen af denne Stamtavle fik jeg stærke Tvivl om Rigtigheden af, hvad der sammesteds meddeltes om Slægtens ældste Generationer, men Omstændighederne tillod ikke dengang strax en nøiere Undersøgelse af Sagen. Ved senere i anden Anledning at gjennemgaa mine genealogiske Samlinger, fandt jeg imidlertid, at disse indeholdt saa mange hidtil ukjendte Bidrag til Commerceraad Løvenstierne og hans Hustrues Historie, at jeg besluttede, ved Leilighed at gjøre denne til Gjenstand for en nærmere Behandling.

Det var dog først i Vaaren 1889, at jeg begyndte at udarbeide en Fremstilling af Løvenstiernes Forhold under hans Ophold i Norge, en Fremstilling der i det Væsentlige allerede var afsluttet, da der i „Samlinger til Jydsk Historie og Topografi“ offentliggjordes en liden Afhandling vedrørende Commerceraad Løvenstiernes senere Ophold i Danmark af den kort forud afdøde bekjendte historiske Samler og Forfatter Overlærer J. Kinch i Ribe[2]), der indeholdt flere mig ubekjendte og mit Arbeide supplerende Oplysninger. Jeg besluttede derfor paany i enkelte Punkter at omarbeide mit Udkast, navnlig i den Hensigt at sammenarbeide Kinchs Oplysninger med det Materiale, jeg allerede havde liggende. Da nemlig min Afhandling i væsentlige Punkter kunde supplere og corrigere, hvad der hidtil var offentliggjort om Familien Løvenstierne, troede jeg ikke ganske at burde lade de Oplyslysninger, jeg saaledes sad inde med, ligge ubenyttede hen.

---

[1]) H. R. Hiort-Lorenzen og A. Thiset, Danmarks Adels Aarbog. 1885. S. 275 ff.

[2]) Saml. t. Jydsk Hist. og Topografi, 2. R. II. S. 26—35: Joh. Ad. Løvenstierne.

Ifølge de Oplysninger, som den i Danmarks Adels Aarbog indtagne Stamtavle over Slægten Løvenstierne indeholder om de ældre Generationer, blev Commerceraad Johan Adolph Løvenstierne i December 1715 gift med Anna Sophia von Hünemörder, der efter senere at være bleven separeret fra Manden egtede Capitaine Hartvig von Schack, hvorimod Løvenstierne selv i September 1728 forlod Norge i Følge med en Frøken de Ferry, hvem han i England egtede. Sønnen Johan Adolph (Løvenstierne) skal være født 1724 i Norge, men blev opdraget i Danmark og reiste 1743 til St Thomas, hvor han kaldte sig „Gravenhorst". Hans Sønnesøn er den ovennævnte Læge, der i 1872 — dog først efter lange Forhandlinger med den danske Regjering, da han var svensk Undersaat, og først efter at den svenske Regjering havde taget sig af Sagen — opnaaede at blive anerkjendt som henhørende til den danske Adel.

Den i Aarbogen meddelte Stamtavle over Slægten Løvenstierne skriver sig, som det ogsaa af Fortalen[1]) vil sees, for den væsentligste Del fra Slægten selv. Hvad den meddeler om de ældste Generationer, maa formentlig ogsaa for en stor Del alene støtte sig til Traditioner inden Familien, der neppe i sin Helhed uden nærmere Bevis kunne antages for fuldt paalidelige eller correcte. Det er saaledes i sig selv neppe meget sandsynligt, at en ægte Søn af Commerceraad Løvenstierne uden nogensomhelst tvingende Grund skulde have bortkastet sit adelige Navn og Vaaben, for istedet at antage et Familienavn, hvortil han — efter hvad der hidtil er oplyst — ikke kan sees at have havt nogen gyldig Adkomst. Som det af den nedenfor meddelte Fremstilling ogsaa paa sit Sted tilstrækkeligt vil fremgaa, havde der vistnok været fuld Føie til at stille sig temmelig skeptisk ligeoverfor det prætenderede Adelsskab og den legitime Nedstammen fra den adlede Commerceraad Løvenstierne, uanseet at allerede Adelslexiconets første Bind, der udkom for omtrent 100 Aar siden[2]), vidste at berette, at Familien Løvenstierne ifølge

[1]) Aarbogens Fortale, S. IX.

[2]) Lexicon over adelige Familier i Danmark, Norge og Hertugdømmerne, I. S. 339.

en til det kgl. danske genealogiske og heraldiske Selskab indkommen Beretning paa den Tid endnu blomstrede i Vestindien „skjønt under et andet Navn". Thi dette Værks Unøiagtighed er formentlig forlængst saa vel kjendt, at det ikke ubetinget kan benyttes som nogen paalidelig Kilde.

Forinden jeg imidlertid gaar over til den nærmere Behandling af det Spørgsmaal, der for mig stiller sig som Hovedgjenstanden for nærværende Afhandling: at paavise det formentlig rette Forhold mellem de ovenfor nævnte Personer af Navnet Løvenstierne og derigjennem godtgjøre, at den nulevende Slægt af dette Navn ikke — i alle Fald ikke legitimt — nedstammer fra den i 1714 adlede Commerceraad Johan Adolph Struve, og at den saaledes uretteligen i 1872 blev anerkjendt som dansk Adel, skal jeg først meddele en paa Aktstykker i det norske Rigsarchiv bygget, saavidt muligt nøiagtig og detailleret Fremstilling af, hvad der vides om den nævnte Commerceraad og hans Frue. At denne Fremstilling maaske bliver noget lang, tør jeg paa Forhaand bede Læseren velvillig undskylde.

Commerceraad Løvenstierne var uden Tvivl en Tydsker af Fødsel, skjønt hans oprindelige Familienavn allerede tidligere forekommer i Danmark. Han formenes at stamme fra Rostock, hvor han skal have været dansk Consul eller, som det dengang kaldtes, Agent[1]). Han havde Titel af Commerceraad, men det vides ikke, naar han har erholdt samme. Ifølge Overlærer Kinchs Oplysninger[2]) synes han samtidigt at være bleven udnævnt baade til Agent og til Commerceraad, i hvilket Tilfælde dette maa være skeet efter 1699, da Bestallingen skal være udstedt af Fredrik IV. Ved Leverancer i Krigsaarene skal han være bleven knyttet nærmere til Danmark, hvor han fra 19 Juni 1711 til 10 Sept. 1712 var Regimentskvartermester ved Oberst D. E. Zepelins Regiment[3]). Da han saavel ved sin Udnævnelse til som ved sin

---

[1]) Amtmand Holms Saml., Mscr. No. 214 4to paa Chra. Universitetsbibliothek.
[2]) Saml. t. J. Hist. og Topogr., l. c. S. 27.
[3]) Velvillig Meddelelse fra Hr. Archivsecretaire A. Thiset. — Ifølge Kinch l. c. S. 28 opgav han efter sin egen Anførsel først Regimentskvartermesterembedet den 6 Marts 1714.

Afsked fra dette Embede ligesom senere i det ham meddelte Adelspatent kaldes Johan Adolph „Stuve“ og ikke „Struve“, er det førstnævnte uden Tvivl hans rette Familienavn[1]). Som Regimentskvartermester blev han afskediget, da han havde stukket Penge, der tilhørte Regimentskassen, tilside og Regimentsadjutanten Frants Embsen, der allerede fra Januar Maaned 1712 havde forestaaet Embedet, blev samtidigt 10 Sept. s. A. const. og 26 Juni 1713 udnævnt til Regimentskvartermester i hans Sted. En Barthold Stuve[2]), der muligens tør have været hans Broder, stod fra 16 Juli 1708 til 21 Oct. 1713 som Auditeur i Regimentet. Efter sin Afsked fra Krigstjenesten har Løvenstierne vistnok taget sin Bopæl i Kjøbenhavn, hvor han den 31 December 1714 blev optagen i den danske Adelsstand og 5 December det følgende Aar (1715) viet af Sognepræsten til St Petri tydske Kirke Dr. theol. Heinrich Dürkop med en mecklenburgsk Adelsfrøken, Anna Sophia von Hünemörder — eller, som hun selv skrev Navnet, Hünmorder. Det var — efter hendes eget Sigende — ogsaa paa Grund af den med hende indgaaede Forlovelse og senere paafølgende Egteskab, at Løvenstierne Aaret i Forveien var bleven benaadet med adeligt Skjold og Hjelm, „hvilken Ære og Værdighed, [som] Deres Kgl. Maj. allernaadigst har lagt til hannem, mere var skeet i naadigste Consideration for min Familie og adelige Herkomst end hans egen Person i den Tid, han mig befriede“, som det heder[3]). Hans Hustru var en Datter af Ritmester i svensk Tjeneste Nicol von Hünemörder til Finsdorff, Alverstorff og Hermansdorff og Maria von Levetzow af Lunow[4]). Vistnok opgiver Løvenstierne selv, at han allerede 5 December

---

[1]) Begge Familienavne forekomme tidligere i Danmark. Berthel Stuve var saaledes en af Kjøbenhavns 32 Mænd og døde 31 Marts 1702; Hans Stuve var Notarius, Byfoged og Raadmand i Kjøbenhavn. En Regimentskvartermester „Stryfve“ (ɔ: Struve?) var død før 1689 og en Chirurg Johan Struve stod 1701 i den danske Armee. Den Sidste var maaske igjen Fader til Apotheker Andreas Struve i Christianssand, der var født i Braunschweig. (Cfr. J. W. Flood, Norges Apothekere, S. 119).

[2]) Se Side 3, Note 3.

[3]) Norske Cancelli-Indlæg for 1728.

[4]) J. F. Gauhens Adelslexicon, II. S. 481 f.

1714 egtede sin nævnte Hustru, men dette maa dog utvivlsomt alene bero paa en Erindringsfeil[1]. Thi det stemmer hverken med, hvad Konen oplyser om, at han blev adlet „i den Tid, han mig befriede“ [2], og heller ikke med, hvad Løvenstierne selv oplyser, nemlig at han og hans Hustru skiltes ad efter kuns et halvt Aars Egteskab[3]. Saavel efter Christianssands Stiftsdirections Indberetning som efter, hvad Konen selv oplyser, foregik denne Skilsmisse ikke før i Midten af Aaret 1716[4], og Egteskabet maa derfor være indgaaet i Slutningen af det foregaaende Aar (1715), hvilket ogsaa udtrykkelig siges af Stiftsdirectionen. De bleve nemlig efter denne Kilde viede „de mense Decembris 1715“ [5].

Det nygifte Pars Hvedebrødsdage bleve imidlertid, som allerede oplyst, ikke af nogen lang Varighed. Løvenstierne tillagde vistnok senere Konen udelukkende al Skyld herfor, idet han blandt Andet ogsaa fremsatte en Række høist graverende Beskyldninger mod hende, saasom at hun mod hans Vidende og Villie var reist bort fra ham i Kjøbenhavn, at hun havde truet ham paa Livet „durch Messer und Gift“ [4] etc. Men herpaa tør man dog neppe efter Mandens hele senere Færd lægge nogen særdeles stor Vægt, saameget mindre, som Konen selv aldeles bestemt benægtede Sandheden af alle Mandens nærgaaende Beskyldninger[4], uden at han gjorde den mindste Antydning til at bevise eller sandsynliggjøre sine Sigtelser. At Løvenstierne ikke har havt mindre Skyld end Konen i det mislige Forhold, der saa kort efter Brylluppet opstod mellem Egtefolkene, tør vistnok ansees sikkert nok, om det end maa medgives, at Konens Optræden ikke giver noget ublandet godt Indtryk, saaledes at der neppe er tilstrækkelig Grund til ganske at frikjende hende for al Skyld deri. Uenigheden mellem dem ledede da ogsaa meget snart — i Midten af Aaret 1716 efter et halvt Aars Egte-

---

[1] Kinch S. 28.
[2] Norske Cancelli-Indlæg for 1728.
[3] Kinch S. 28.
[4] Norske Cancelli-Indlæg for 1728.
[5] Norske Cancelli-Indlæg for 1728 og Biskops Nyrops Copiebog for 1728 (i Christianssands Bispearchiv) i Rigsarchivet.

skab — til, at Løvenstierne, som Konen senere paastod, ganske „absenterede sig“ fra hende[1]), og, uagtet Løvenstierne, som nævnt, paa sin Side forklarede, at det var Konen, der reiste fra ham og ikke omvendt, maa det dog vistnok antages, at Konen i dette Stykke har havt Retten paa sin Side. Det er nemlig, som det af den følgende Fremstilling vil fremgaa, sikkert, at Konen flere Gange opsøgte sin Mand, medens det omvendt ikke haves nogen Oplysning om, at Løvenstierne nogensinde har gjort det mindste Forsøg paa at finde sin Hustru, hvilket dog maatte synes at være naturligt, saafremt han havde næret noget Ønske om at vedblive Samlivet med hende. Hvorledes det nu end maa antages at forholde sig i saa Henseende, sikkert er det i ethvert Fald, at Egtefolkene drog hver sin Vei. Formodentlig reiste Løvenstierne da strax til Norge, hvor han tog Bolig i Christiania, medens det dog ogsaa synes, som om han hyppigen har opholdt sig andetsteds i Omegnen, muligens af Frygt for, at Konen skulde gjøre Forsøg paa at opspore ham, hvilket hun ogsaa senere ganske rigtigt gjorde. I Christiania havde han dog sin faste Bolig, idet han sees at have logeret her flere Aar af Gangen[2]). Hvad han egentlig tog sig for under dette sit Ophold i Norge, og hvilke Subsistentsmidler han her havde, er ikke ganske klart. Det er muligt, at han har drevet Handels- eller Commissionsforretninger, skjønt derom intet Spor findes. Senere synes han derimod at have practiseret som Sagfører eller Procurator, men dette synes dog ikke at have været Tilfældet før, efterat han havde forladt Christiania og var flyttet til Vestlandet, til Arendal og Christianssand, paa hvilket sidste Sted han derimod hyppigen afgiver Møde ved Bythinget og Raadstueretten som Procurator, og i en Skrivelse af 24 Juli 1726 kaldes han — vel ogsaa af denne Grund — „en høi oplyst og anseelig Actor“[3]). Nogen Bevilling til at practisere som Sagfører har han derimod aldrig havt. Thi i en Sag, som han i Januar Maaned 1727 førte for Hans Kierulf i Christianssand ved Bythinget sammesteds, blev der af

[1]) Norske Cancelli-Indlæg for 1728.
[2]) Personalia: Løvenstierne, i det norske Rigsarchiv.
[3]) Christianssands Stiftamtmands Copiebog for 1726.

Modparten nedlagt Indsigelse mod, at han mødte i Retten som Procurator og nedlagt Paastand om, at han skulde fremlægge den Bestalling og Instruction, der var ham meddelt til at gaa i Rette for andre ved Under- og Overretterne. Løvenstierne, der ikke var vant til at møde nogen Indsigelse i saa Henseende og som vistnok derfor hèller ikke havde ventet, at nogen saadan skulde fremkomme i denne Sag, maatte da tage sin Tilflugt til at producere sin Bestalling som Commerceraad, hvori det — efter hvad han paastod — var gjort ham til Pligt at gaa de Trafikerende til Haande med al mulig Hjælp og Villighed, af hvilken Grund han ogsaa havde paataget sig den omhandlede Sag for Hans Kierulf. Modparten mente derimod — utvivlsomt med god Føie — at den fremlagte Bestalling kun tillod ham at hjælpe de Trafikerende i deres Negotie og Kjøbmandskab, men ingenlunde gav ham nogen Adgang til „Sager for nogen at agere og procedere“. Løvenstierne, der aabenbart selv godt indsaa, at den ham som Commerceraad meddelte Bestalling kun var et meget svagt Fundament for den af ham paastaaede Ret til at gaa i Rette for andre, opgav derfor ogsaa klogeligen strax dette Standpunkt og paastod nu, at han af sin Part havde erholdt Transport paa den Fordring, Sagen dreiede sig om, og at han derfor her optraadte i egen Sag og ikke som Sagfører for andre. Ved Rettens Eragtning blev ogsaa Stevningen og Løvenstiernes Møde i Retten kjendt gyldigt, væsentlig dog, som det synes, af den Grund, at han allerede tidligere, uden Indsigelse fra Modparten, havde mødt i Sagen[1]). — Derimod haves der intet Tegn til, at han har practiseret i de Aar, han opholdt sig i eller ved Christiania. Det sandsynligste er vel derfor, at han i disse Aar i det Væsentlige har levet af den Formue, Konen utvivlsomt har bragt ham. Det siges nemlig udtrykkeligt, at Løvenstierne selv Intet eiede[2]), og i den Klage, Konen senere indgav, heder det blandt Andet ogsaa, at Løvenstierne af hendes „Arvemidler“ havde „indtrækket“ Alt „hvis baade udi contant og i andre Maader“ hende

---

[1]) Christianssands Bythingsprotokol 1726—1729 (Retsprotok. No. 2133) S. 12 f.
[2]) Norske Cancelli-Indlæg for 1728.

tilhørte „for en temmelig Capital", hvoraf hun „i Verden aldrig har seet ringeste Skillings Nytte eller Gavn" [1]). Ved Siden heraf har han dog vistnok uden Tvivl, saaledes som han ogsaa selv opgiver [2]), havt adskillig Indtægt som Medlem af de mange kongelige Commissioner, af hvilke han i det sidste Aar af sit Ophold i Christiania var Medlem. Saaledes blev han 1 Marts 1720 [3]) Medlem af en dømmende Commission, der skulde paakjende en Tvist mellem den kommanderende General i Norge Barthold Henrik von Lützow til Tom og hans Medarvinger paa den ene og afdøde Generalmajor Caspar Christopher Brockenhuus's uægte, men i 1707 legitimerede Søn Major Johan Christopher Brockenhuus, som de førstnævnte ikke vilde indrømme nogen Arveret efter Faderen, paa den anden Side [4]). Ligeledes blev Løvenstierne under 5 April s. A. [3]) Medlem af en Commission, der skulde paakjende en Tvist mellem Borger og Handelsmand i Christiania Christen Christensen og Syvert Holter samt afgangne Raadmand Holters Arvinger [1] [5]), og den 26 s. M. [3]) blev han beordret til sammen med Kammerraad Antoni Boyessøn Schøyendal [2] at inddrive Christiania Skoles resterende Degnepenge. I denne Commission kom han dog ikke til at deltage. Thi under 6 October 1721 indberettede Schøyendal, at han allerede havde holdt flere Sessioner, „men som Commerceraad Løvenstierne sig end ikke formedelst andre Forretninger ved Commissionen haver indfundet eller communiceret, hvad Tid han kan komme", maatte han andrage om, at der enten maatte blive beskikket et nyt Medlem til at betjene Commissionen eller ogsaa paalagt Løvenstierne uopholdelig at indfinde sig. Som en Følge heraf fik ogsaa Slotsloven under 14 November s. A. Paalæg om at tilholde Løvenstierne forderligst at afgive Møde i Commissionen

---

1) Norske Cancelli-Indlæg for 1728.
2) Kinch, l. c. S. 28.
3) Norske Missiver for 1720.
4) Om de her nævnte Personer af Slægten Brockenhuus se dette Tidsskrift, 2 R. I. S. 114 Noten (cfr. 2 R. III. S. 26 Stamtavlen).
5) Oplysninger om en Del af de i nærværende Afhandling leilighedsvis nævnte Personer ville blive meddelte ved Slutningen af denne i Anmærkninger, til hvilke der henvises ved de inden [ ] satte Tal.

eller i hans Sted foreslaa et nyt Medlem [1]). Da Løvenstierne imidlertid allerede paa denne Tid havde forladt Christiania, blev Raadmand Hans Nissen under 24 Januar 1722 i hans Sted beskikket til Medlem af Commissionen [2]). Endvidere blev Løvenstierne under 20 Mai 1720 Medlem af Skiftekommissionen i Boet efter afd. Jacob Allen fra England og den 29 Juli s. A. af en lignende Commission i Boet efter den førnævnte Borger i Christiania Christen Christensen [3]), der var død kort forud [4]). Endelig beskikkedes han 29 October s. A. [5]) ligeledes til Medlem af den Commission, der skulde behandle Boet efter Oberstlieutenant Christian Fredrik de Richelieu[3], der havde havt Bestyrelsen af Hassels Jernværk, af hvilket han eiede en Anpart, der ganske ruinerede ham, saa at Enken efter hans Død maatte gaa fra Arv og Gjæld. Heller ikke i denne Commission kom dog Løvenstierne til at deltage, da han i det følgende Aar afreiste til Christianssand, hvorfor Sorenskriver Schouberg i hans Sted indtraadte i Commissionen [6]). Om det end maa antages, at Løvenstierne som Medlem af disse forskjellige Commissioner kan have havt nogen Fortjeneste, har det dog neppe været tilstrækkeligt til at tilfredsstille hans Fornødenheder, og i ethvert Fald opholdt han sig flere Aar i Norge, forinden det kan sees, at saadanne Commissionssager bleve ham betroede. Det er derfor vistnok det sandsynligste, at han i dette Tidsrum for den væsentligste Del har

---

[1]) Norske Missiver og Cancelli-Indlæg for 1721.

[2]) Norske Missiver for 1722. Hans Nissen blev Raadmand i Christiania 12 Marts 1717 og begravet der 20 Oct. 1731.

[3]) Norske Missiver for 1720.

[4]) Christen Christensen blev begravet i Christiania paa Byens Kirkegaard „paa syndre Side med alle Klokker og den store forud" 7 Mai 1720.

[5]) Norske Missiver 1720. Den 17 Febr. 1721 fik Commissionen Bevilling til at indkalde Debitorerne i Boet og paadømme de i samme forefaldende Tvistigheder.

[6]) Om Sorenskriver Schouberg se dette Tidsskrift 2 R. III. S. 211 Noten. Da imidlertid ogsaa Schouberg afgik ved Døden i Begyndelsen af Aaret 1722, blev 9 April 1723 en ny Commission nedsat til at behandle Skiftet efter Oberstl. de Richelieu, bestaaende af Byskriver Ulrik Schnell og Procurator Ørtlein. Thi ogsaa den anden af de oprindelig udnævnte Skiftekommissairer, nemlig Krigsraad og Krigscommissaire Søren Hanssøn Lemmich, afgik ved Døden i Midten af 1722 (cfr. Anmærkning 11).

levet af Konens Formue. Ifølge hans egen Beretning skal han endog trende Gange have forstrakt den norske Krigskasse med Laan, nemlig 2 Gange med 1000 Rdl. og den 3die Gang endog med hele 13000 Rdl., ved hvilke Laan han efter sit eget Opgivende skal have lidt Tab og være kommen i Uenighed med sine Medarvinger[1]. Om man imidlertid end vil antage, at Løvenstierne som Medlem af de ovennævnte forskjellige Skiftecommissioner kan have havt endog langt betydeligere Indtægter end ovenfor forudsat[2], er det vel klart, at han umuligt kan have havt en saadan Fortjeneste derved, at han derigjennem er bleven sat istand til at yde Krigskassen saa betydelige Forstrækninger, som ovenfor nævnt. At det derfor maa have været Konens Midler, som han paa denne Maade har disponeret over, er vistnok utvivlsomt. Ligeledes skal han efter eget Opgivende af Vice-Statholderen i Norge, Geheimeraad Ditlev Vibe, være bragt i Forslag til Præsident og flere Gange til Amtmandsembeder, men herom har jeg ikke kunnet finde nogen Oplysning i Statholderskabets Protokoller fra denne Tid. Derimod sees han fra 8 Novbr. til 13 December 1718 at have fungeret som Assessor i Overhofretten i Norge[3]. Denne Domstol var det øverste dømmende Tribunal inden Landets Grændser, idet dets Domme alene kunde paaankes til den fælles dansk-norske Høiesteret i Kjøbenhavn, og man kunde derfor med nogen Grund antage, at Løvenstierne, ved at sættes til at fungere som Assessor ved denne Ret, havde opnaaet en anseelig og i økonomisk Henseende vel aflagt Stilling, der gav ham et godt og rigeligt Udkomme. Men dette var ingenlunde Tilfældet. Det maa nemlig bemærkes,

---

[1]) Kinch l. c. S. 28.

[2]) Han nævner saaledes selv Commissionen mellem General Lützow og Major Brockenhuus som særlig indbringende. Dette maa dog vistnok være en betydelig Overdrivelse. Thi selve Skiftet efter Generalmajor Brockenhuus og hans Hustru sees at være behandlet af den ordinære Skifteret. Og Behandlingen af den med den legitimerede Søn opstaaede Tvist, kan dog neppe have været nogen særdeles betydelig eller indbringende Sag. Tvisten bilagdes ogsaa allerede under 13 Mai 1720 ved et Forlig, ifølge hvilket Major Brockenhuus frafaldt alle Arveprætentioner i Boet, mod at udlægges Gaarden Refling i Ringsaker til Eiendom.

[3]) Overhofrettens Voteringsprotokol for 1718.

at disse Assessorposter endnu paa denne Tid vare ulønnede og derfor alene søgtes for Rangens og Titelens Skyld. Dertil toges ogsaa i Regelen foruden høiere Embedsmænd, f. Ex. Amtmænd, Lagmænd, tildels ogsaa Sorenskrivere og Fogder, som naturligvis i sin Egenskab af saadanne vare aflagte med en under Tiden ganske vist temmelig knap Gage, i det Væsentlige større Forretningsmænd og Industridrivende i gode økonomiske Kaar, for hvem Gagen i Regelen i alle Fald var en underordnet eller mindre væsentlig Sag, men som ønskede at opnaa en Titel eller Character, hvilket i flere Henseender medførte sine ikke ganske ubetydelige Fordele. En naturlig Følge af denne Ordning blev det derfor ogsaa snart, at uagtet der aldrig var Mangel paa Folk, der gjerne ønskede at blive Assessorer eller Assistentsraader i Overhofretten, var det dog yderlig vanskeligt at faa et tilstrækkeligt Antal af Medlemmerne til at afgive Møde i Retten og det uagtet Antallet af de Medlemmer, der skulde være med at dømme i hver Sag, hvilket efter Instructionen altid skulde være fire foruden Justitiarius, jævnlig maatte nedsættes til to[1]) og Kongen stadigt lod udgaa det ene skarpe Rescript efter det andet, hvorved det alvorligen indskjærpedes Rettens Medlemmer, saafremt de ei Generalfiscalens Tiltale vilde være undergivne, at indfinde sig i Retten[2]). Selv dette synes imidlertid at have været aldeles uden Frugt; thi samme Aar (1718) foreslog Vice-Statholderen under 16 Juli, at alle de Assessorer, der havde andre Embeder og ikke mødte i Retten, skulde suspenderes i nogle Maaneder fra deres Embeder, og at de, som havde „Survivancer“ og Characterer, skulde være dem „forlustige“, om de ikke mødte. Først efter at der var bleven reguleret faste Gager for Assessorerne, lykkedes det i denne Henseende at faa indført

---

[1]) Cfr. Rescripter af 3 April 1686, 28 Mai 1692, 13 Mai og 29 Decbr. 1693, 13 April 1695, 6 Decbr. 1698, 23 Decbr. 1699, 13 Marts og 31 Decbr. 1723, 1 Mai og 11 Novbr. 1728.

[2]) Cfr. Rescripter af 26 Novbr. 1717 og 3 October 1718. Ved Rescript af 26 October 1722 blev det paalagt Statholderen i Norge Ditlev Vibe at forfatte en Fortegnelse over samtlige Assessorer i Overhofretten og at inddele dem i visse Klasser, saa at enhver kunde vide, hvilken Tid han havde at møde, og hvis han udeblev, skulde der dicteres ham en Mulkt.

en bedre Tingenes Orden. Allerede Vice-Statholder Fredrik Kragh, der selv, saa ofte han dertil havde Anledning, bivaanede Rettens Møder og deltog i Voteringen[1]), synes at have forstaaet Nødvendigheden heraf, saafremt Retten skulde kunne ventes at blive nogenlunde tilfredsstillende betjent. Han foreslog nemlig under 3 Sept. 1718, at der af hver af Parterne skulde betales 2 Rdl. for hver Sag, før den kom i Retten, til de fire Assessorer, der deltog med Justitiarius i Paadømmelsen, saaledes at enhver Assessor skulde nyde 1 Rdl. for hver Sag, i hvis Paadømmelse han deltog, hvorved enhver af dem „dog kunde nyde 2 à 3 Rdl. om Dagen, ligesom de vare flittige til, som endda var noget til deres defrangement, saalænge de sig her maatte opholde". Dog skulde hverken Vice-Statholderen, Stiftamtmanden eller Justitiarius „participere" i denne Indtægt, men ellers alle de andre Assessores. Forslaget, som han senere i Skrivelse af 29 October s. A. kom tilbage til, foranledigede dog ingen Foranstaltning fra Regjeringens Side[2]). Under 14 Novbr. s. A. erklærede nemlig Kongen, at han ikke kunde bifalde Forslaget, navnlig, som det synes, af den Grund, at Procesomkostningerne for den fattige Mand derved vilde blive forøgede.

Det var ogsaa den ovenfor paapegede Vanskelighed ved overhovedet at faa Overhofretten besat med det fornødne Antal Medlemmer, der foranledigede, at Løvenstierne i 1718 kom til at fungere som Assessor i Retten. Hertil kom dog, som det synes, ogsaa en mere speciel Omstændighed. Da nemlig Vice-Statholder Kragh, Stiftamtmand Wilhelm de Tonsberg og Justitiarius i Overhofretten Hans Blixencrone blandt Andet i en Sag mellem 2 Borgere i Christiania, nemlig Christian Peter Leth og Just Barch[4], angaaende Gaarden Grorud med dertil hørende Sagbrug m. m., som Medlemmer af Slotsloven havde afgivet sin Resolution i Spørgsmaalet og derfor vare inhabile som Dommere, fik Blixencrone den 7 Oct. s. A. Ordre til at vige Retten og beklæde denne med andre Assessorer[3]). Det var formodentlig i denne

[1]) Norske Cancelli-Indlæg for 1716.
[2]) Norske Cancelli-Indlæg for 1718 og 1719.
[3]) Norske Missiver for 1718.

Anledning at Vicestatholderen under 26 Oct. 1718 constituerede Løvenstierne „til at bivaane den kongelige Overhofret i Norge som Assessor og til Rettens Betiening alle Tider at indfinde sig, saalænge han sig her opholder" [1]). Om denne Constitution underrettede han ogsaa under 29 s. M. Oversecretairen i det danske Cancelli Geheimeraad Ditlev Vibe, idet han oplyste, at ikke mere end en eneste af de udenbyes boende Assessorer havde indfundet sig, nemlig Vice-Lagmand og Assessor Soelgaard[5], der boede i Hølen, et Ladested ved Christianiafjorden i Nærheden af Moss. Af de øvrige havde Assistents-Raad Mechlenburg undskyldt sig med Feber, Vice-Lagmand Wiel formente sig befriet, da han allerede tidligere samme Aar havde betjent Retten i 6 Uger og desuden havde andre Forretninger, og de øvrige havde slet Intet svaret. Dog antog Vicestatholderen, at Assistentsraad Lym[6], der kort forud den 3 Oct. 1718 var bleven udnævnt til Assessor i Overhofretten, om nogen Tid vilde indfinde sig. Han havde derfor godvilligen formaaet Løvenstierne til at betjene Retten som constitueret og henstillede til Vibe at udvirke kgl. Approbation herpaa. Dette opnaaede han dog ikke. Thi ved Rescript af 13 Januar 1719 meddeltes det Vicestatholderen, at eftersom deslige Constitutioner „pleie at ske af os selv, saa kan det ei accorderes" [2]). Som en Følge heraf maatte Løvenstierne atter fratræde sin Constitution i Overhofretten, i hvis Forhandlinger og Domme han i den følgende Tid heller ikke kan sees at have deltaget.

Der opstod imidlertid snart igjen Vanskeligheder med at faa Overhofretten fuldt besat. Thi under 11 October 1721 indberettede Rettens Justitiarius Blixencrone til Kongen, at en Del af de til Rettens Betjening beskikkede Assessorer i dette Aar havde været occuperede med andre dem befalede Forretninger, saasom Canceliraad og Assessor Vogt [3]) med Magasinernes Eftersyn i Stiftamtmand de Tonsbergs Sted, Canceliraad og Lagmand Lachmann[7] og Assessor og Vice-Lagmand Truls Wiel[8]

---

[1]) Norske Cancelli-Indlæg for 1719.
[2]) Norske Missiver og Cancelli-Indlæg for 1719.
[3]) Se om ham L. J. Vogt, Slægten Vogt i gamle Dage, S. 152.

med Skiftets Forvaltning efter den rige Justitsraad Gjord Andersen[1]), Canceliraad og Assessor Nicolai Schwartz[9] og Amtmand Just Must[10] ved andre Skifteforretninger, og Justitsraad Braunmann[11], der kun boede i Christiania om Vinteren, var endnu ikke hjemkommen fra sin Lagstol i Christianssand, hvorfor Retten ikke havde kunnet faa saadan Fremgang som den burde, saasom ingen havde havt Leilighed til at betjene Retten mere end en ganske kort Tid, af hvilken Grund en stor Del Sager fremdeles stod upaakjendte „til største Nachdel for Parterne, der daglig indkommer med deres Lamentationer derover". Og da de resterende Sager meget let kunde bringes til Ende paa 4 a 5 Uger, hvis han kunde faa Retten besat med det behørige Antal Assessorer, saa foreslog han „til Rettens og Justitiens Befordring" at følgende „bekvemme og dygtige Personer" nemlig Commerceraad Løvenstierne, Krigsraad Søren Hanssøn Lemmich[12] og Cancelliassessor Jens Grømbech[13] maatte blive beskikkede til Overhofretsassessorer i de 2de Assessorer Lars Michelssøn[14] og Johan Henrik Munchs[15] Sted, som kort før havde faaet Fritagelse for at møde i Retten paa Grund af „deres endnu havende Fogedtjenester" og istedetfor følgende Assessorer „af hvilke Overhofretten i mange Aar ikke haver havt eller fast herefter ikke kan vente nogen Hjælp, saasom Cancelliraad Jochum Borse[16] og Assistentsraad Mechlenburg, der sidder i stor Gjæld og Armod, Commerceraad og Assessor Lars Moss[17], der idelig er svag og sengeliggende, Assessor Peter Ryssel[18], der ene repræsenterer og forretter den hele Magistrats Embede i Skien, og Assessor og Lagmand Henrik Lange[19], der er i yderste Distresse" formedelst Gjæld til Kongens Kasse. Forestillingen havde dog ingen Virkning. Sandsynligvis er Blixencrone bleven henvist til at benytte de Assessorer, der allerede vare beskikkede, thi under 18 October s. A. henvendte han sig paany til Oversecretæren i Cancelliet og beklagede sig over „at den Tvivl" han havde „om de 3de til den 20 hujus til Overhofrettens Betjening indkaldte Assessores Cancelliraad Schwartzes, Amtmand

---

[1]) Om ham se Dansk biografisk Lexicon, I. 227.

Mustes og Assessor Wiels parition og Villighed altfor vist og sant" var indtruffen, idet den første undskyldte sig med „en bollen Kind" og de andre med „adskillige fingerte Undskyldninger og deres particulaires Forretninger". Han bad derfor indstændig om, at Hs. Excell. „for Guds Skyld og til Rettens og Justitiens saa høist fornødne Hjælp, vilde lade sig denne beklagelige Tilstand, som Overhofretten nu formedelst Assessorernes altfor meget overhaandtagne Uvillighed og Selvraadighed er sat udi, gaa til Hjerte" og række Retten sin „høitformaaende hjælpsomme Haand saavel at forbete 3de Assessores maatte ved alvorlige monitoriis enten fra Deres kgl. Maj. selv eller fra Eders Excell. med næste Post blive obligerede til at efterleve deres Pligt og efterdags ikke lade sig betræde med nogen Ulydighed, saavelsom og", at de i hans Supplik af 11 October foreslaaede 3de Mænd maatte blive beskikkede til Assessorer i Retten. Denne Henvendelse havde ogsaa den forønskede Virkning, og de i Forslag bragte Mænd, hvoriblandt Commerceraad Løvenstierne, blev under 8 Decbr. s. A. udnævnte til Assessorer i Overhofretten[1]. Nogen varig Hjælp for Retten opnaaedes dog ikke herved, thi Krigscommissaire Lemmich døde allerede det følgende Aar, Cancelliassessor Grømbech fik 24 Januar 1722 Tilladelse til at udeblive fra Retten, da han boede saa langt fra Christiania, og Commerceraad Løvenstierne havde da allerede for et halvt Aar siden forladt Christiania og kan ikke sees at have deltaget i Overhofrettens Forhandlinger mere end en ganske kort Tid i 1722, nemlig i Sessionerne den 3 og 7 September s. A. Det er derfor forklarlig nok, at man fremdeles gjennem lange Tider havde den samme Vanskelighed med at faa Rettens Medlemmer til at afgive Møde og jævnlig maatte opsætte Rettens Forhandlinger, fordi man manglede det fornødne Dommerpersonale. En Følge af disse Tilstande var det vel ogsaa, at Overhofrettens Domme i Regelen nok ikke vare meget anseede og hyppigt frafaldtes af Høiesteret, der endog undertiden findes at have dømt samtlige de i Dommen deltagende Overhofretsassessorer pro meliore informa-

[1]) Norske Missiver og Cancelli-Indlæg for 1722.

tione. Naar det derfor ovenfor heder, at Løvenstierne og de øvrige foreslaaede Assessorer vare „habile og bekvemme“ til at betjene Overhofretten, tør det dog vistnok være Tvivl underkastet, om der herpaa tør lægges nogen særlig Vægt. Den Vanskelighed, man stadig havde med at faa Retten fuldt besat, maatte selvfølgelig ogsaa i høi Grad bidrage til, at de Fordringer, der kunde stilles til Assessorernes videnskabelige Uddannelse, practiske Dygtighed og juridiske Indsigter, reduceredes. Imidlertid synes Løvenstierne dog ikke ganske at have manglet en vis juridisk Kløgt og al videnskabelig Dannelse. Han har derhos vistnok været en Mand med selskabelige Routine og et vindende Væsen, der synes at have gjort ham godt anskreven hos de Raadende i Christiania paa den nævnte Tid.

Da Løvenstierne, som forklaret, i Midten af 1716 var reist til Norge, maatte Konen søge tilbage til sine Frænder og Venner i Rostock, hvorfra hun — efter egen Beretning — endelig efter mange Reiser og megen Søgen efter Manden, i 1721 kom til Norge, hvor hun fandt ham paa Bragernæs. Her oprettede da Egtefolkene under 13 Mai s. A. en Kontract eller saakaldet ny Egtepact, hvis Indhold udførligt er refereret af Kinch[1]). Ifølge denne Kontract, i hvilken det ogsaa udtrykkelig heder, at de i deres Egteskab ingen Børn havde, hvilket de ei heller havde Haab om at erholde, gav Konen Afkald paa al den Ret over sin Formue, som kunde tilkomme hende efter tydsk Ret og overlod Manden Bestyrelsen af Samme efter de danske Love. Hun skulde derhos strax begive sig tilbage til Mecklenburg, opsige sine Capitaler der og sende dem saavelsom alle sine Møbler og øvrige Sager til Norge, ligesom hun ved sin adelige Ære og sin Egtetro forpligtede sig til, imidlertid at underrette Manden om Alt og høre hans Raad derom. Og da hun som et Fruentimmer letteligen ved fremmede Intriger kunde blive forledet til et og andet, skulde Alt, hvad der ikke blev anerkjendt af Manden, være ugyldigt. Efter den enes Død skulde den anden beholde det hele Bo mod, at Vedkommende til Afdødes Arvinger betalte

[1]) Kinch, l. c. S. 33.

100 Rdl., om Længstlevende paany skulde gifte sig. Som en Følge af denne Overenskomst, reiste ogsaa Konen samme Aar fra Christiania til Mecklenburg, medens Løvenstierne i August Maaned næstefter begav sig til Christianssand og Arendal, hvor han ifølge en kgl. Befaling af 16 Juni s. A.[1]) skulde behandle en Tvist mellem Commerceraad Anders Sørenssøn Brinch[20] og Anne, afg. Peder Brinchs i Arendal, hvor han ogsaa det følgende Aar havde Forretninger, da han ifølge kgl. Rescript af 12 Juni 1722[2]) sad i en Commission, der skulde behandle en Sag mellem Nils Josten paa den ene Side og Nils Pederssøn[3]) og Hans Bonnix paa den anden. I denne Anledning opholdt han sig nu en Tid paa det sidstnævnte Sted, hvor han sees at have staaet Fadder den 31 Decbr. 1721[4]), medens han vistnok allerede paa denne Tid maa have taget sin faste Bopæl i det nogle Mile vestenfor liggende Christianssand, eftersom han i Februar Maaned 1723 havde boet der „i henved 1½ Aar“[5]). Her optræder han, som tidligere nævnt, som Procurator og havde tildels ogsaa selv forskjellige Sager for Retten. Saaledes lod han fra 17de til 31 Mai 1724 ved Bythinget i Christianssand optage et Thingsvidne[6]) i Anledning af, at han den 15 s. M. om Aftenen omtrent Kl. 10 i Borgermester Schrøders[7]) Hus, hvor han havde indfundet sig for at tage Afsked med Regimentskvartermester Hagerup[8]), der næste Morgen skulde reise til sit Hjem, var bleven overfalden af en drukken Lieutenant Heusner, der med sin Sabel hug Løvenstierne i Skulderen og Ryggen, saa

---

[1]) Norske Missiver for 1721.
[2]) Norske Missiver for 1722.
[3]) Nils Pederssøn i Sandstø var i 1717 constitueret Foged i Nedenæs.
[4]) Arendals Kirkebog.
[5]) Norske Cancelli-Indlæg for 1723.
[6]) Christianssands Bythingsprotokol for 1724—26 (Retspr. No. 2132) S. 63 ff.
[7]) Mathias Christenssøn Schrøder var Borgermester i Christianssand fra 1720—1731.
[8]) Regimentskvartermester Reinhold Fredrik Hagerup, der 9 Febr. 1721 blev Sorenskriver i Vestre Robyggelaget mod at renuncere paa 8½ Aars tilkommende Gage som Regimentskvartermester ved Øtkens Dragoner og desuden betale 500 Rdl. til Christianshavns Kirke, boede i Evje Præstegjeld; cfr. dette Tidsskrift, 2 R. III. 93 og Erlandsen, Throndhjems Geistlighed, S. 188.

at Klingen sprang og Spidsen — omtrent et Kvarter lang — blev siddende i Ryggen. Lieutenanten, der var opbragt paa Løvenstierne, fordi denne i en Sag mellem Capitaine Hals og Lieutenant Lind havde skrevet mod ham „til største Disavantage“, synes at være bleven ophidset af Løvenstierne, der vistnok har behandlet den drukne Mand temmelig overlegent. Han synes ogsaa slutteligen at have ladet sig henrive til at benytte Udtryk, der ikke vare skikkede til at berolige den allerede ophidsede Lieutenant. Sagens Udfald har jeg intetsteds kunnet finde, men den Løvenstierne tilføiede Skade har neppe heller været af nogen synderlig stor Betydning.

I Aaret 1722 var Løvenstierne fra Februar til October Maaned constitueret som Stiftsbefalingsmand over Christianssands Stift og Amtmand over Nedenæs og Robygdelagets Amt, medens Henrik Sigismund Lillienpalm opholdt sig i Kjøbenhavn, hvor han havde en vidtløftig Proces for Høiesteret[1]). Dette Hverv synes han imidlertid ikke at have skilt sig fra paa en ganske tilfredsstillende Maade. Thi da Lillienpalm vendte tilbage, var Løvenstierne reist sin Vei, som man først troede til Kjøbenhavn, men som det senere viste sig kun til Arendal, ventelig i Anledning af den Tvist mellem Nils Josten[2]) og Nils Pederssøn, som han 12 Juni s. A. havde faaet Ordre til at afgjøre. Lillienpalm, der længe forgjæves ventede, at han skulde vende tilbage, for at aflægge Regnskab for Bestyrelsen af Stiftet og Amtet under hans Fravær, blev derfor nødsaget til ved Rettens Middel af hans Bolig at lade udtage de Brevskaber og Dokumenter, der vare indløbne under hans Fravær[3]). Som det ogsaa siden viste sig, havde Løvenstierne, hvis Pengeforhold vare meget mislige, benyttet Anledningen til for sin private Regning at oppebære 100 Rdl. af Byfoged Ringholm[21] i Stavanger af Midler, denne havde under sin Administration som Bestyrer af afdøde Byfoged Wallendahls Bo, hvilke Penge Byfogden dog, som det synes, ved Stiftsbefalingsmandens Hjælp senere igjen erholdt tilbage[3]).

---

[1]) Christianssands Stiftamtmands Copibog for 1722.
[2]) Om denne Mand findes Oplysninger i „Aftenposten“ for 1889.
[3]) Christianssands Stiftamtmands Copibog for 1722.

I Aaret 1723 var Løvenstierne i Lagmandens Sted med at udarbeide den nye Matricul for Lister og Mandals Fogderier, og har som saadan underskrevet de i denne Anledning udarbeidede Folianter[1]), der bevares i det norske Rigsarchiv, men, som bekjendt, erholdt dette Matriculeringsarbeide aldrig nogen Gyldighed[2]). Den 8 Marts 1726 blev han beordret til at træde sammen med Stiftsbefalingsmand Lillienpalm og Lector Tobiesen, forat examinere Christianssands Skoleregnskaber og afgjøre Skolens Prætensioner i afd. Rector Tobias Jensens Bo[3]).

Under Opholdet i Christianssand begyndte endelig Løvenstierne at forberede en Sag mod sin fraværende Hustru i den Hensigt, at faa sit Egteskab med hende opløst ved Dom. I denne Anledning lod han — uden at indkalde Konen — optage et Thingsvidne ved Bythinget i Christianssand, hvor han æskede Vidnesbyrd om sit Forhold af en hel Del af Byens Embedsmænd og Borgere, nemlig Stiftsprovsten Mag. Jens Christian Spidberg[4]), Borgermester Mathias Schrøder, Raadmand Anders Mortenssøn (Kierulf)[5]), Capellanen Mag. Peder Hanning[6]) og Commerceraad Anders Brinch samt begge hans derværende Værter, Christen Gundersen og Feltchirurg Salomon Mule[7]). Men hermed lod han ogsaa Sagen foreløbig bero. Først i April Maaned 1725 — altsaa efter omtrent 2 Aars Forløb — optog han den paany, idet han atter æskede nye Vidnesbyrd om sit Forhold, denne Gang fra Christiania[8]). Han lod nemlig her indkalde til Bythinget de 3de Borgere Jochum Bendeke, Didrik Ancher[9]) og

---

[1]) Matriculen for Listers og Mandals Fogderier i det norske Rigsarchiv.
[2]) Cfr. Rescript af 8 December 1724 (trykt hos Wessel-Berg, I. 470).
[3]) Norske Missiver for 1726.
[4]) Senere Biskop og Dr. theol.; se om ham A. Faye, Christianssands Stifts Bispe- og Stiftshistorie, S. 371—75.
[5]) Cfr. dette Tidsskrift, V. S. 99 Noten og I. C. L. Lengnick, Familien Kierulff.
[6]) Cfr. P. B. Lassen, Stiftsstaden Christianssand, S. 126. — Mag. Hanning var gift med Margrethe Snemann, en Datter af en Christence Christensdatter, der senere egtede Søren Jenssøn Schaaning i Christianssand.
[7]) Norske Cancelli-Indlæg for 1728.
[8]) Personalia Løvenstierne i det norske Rigsarchiv.
[9]) Cfr. W. Lassen, Norske Stamtavler, I. S. 101.

Peter Arbien[22], hos hvilke Mænd han i sin Tid havde logeret under Opholdet i Christiania. Om Vidneførselen ved Bythinget i Christianssand faldt ud efter Løvenstiernes Ønske, vides ei. Sandsynligvis maa han dog ikke have været ganske fornøiet med det Skudsmaal, han her har faaet, eftersom han har fundet det fornødent, senere at erhverve yderligere Vidnesbyrd fra Christiania. At han i alle Fald paa et noget senere Tidspunkt — ikke i enhver Henseende — navnlig som det dog synes med Hensyn til sin sædelige Vandel — har havt noget ubetinget godt Rygte, fremskinner med Bestemthed af mange Ytringer, og det kan derfor være rimeligt nok, at Vidneførselen her ikke ubetinget har været til hans Fordel. Nogle Aar senere — i 1725 — var han ogsaa indviklet i en Sag, hvorved han, som det synes, halvt om halvt har været mistænkt for at have bortført eller ladet bortføre en Pige, der ifølge Commandanten de Ferrys Ordre var arresteret, for at fremstilles som Vidne under en Krigsretssag. Thi om han end ikke her selv var sigtet derfor, men kun hans Vært, synes den Maade, hvorpaa Løvenstierne tog Sagen, at tyde paa, at han selv personlig i høi Grad har følt sig berørt af Sigtelsen[1]). Hvorledes det nu end forholder sig i denne Henseende, sikkert er det, at Vidneførselen i Christiania i alle Fald gik ud paa, at, da han for c. 9 Aar siden kom til Stedet, tog han først Logis hos Bendeke, hvor han næsten boede i 4 Aar, og senere hos Ancher og Arbien, og i denne Tid havde Vidnerne Intet seet til Konen, førend for en 3 a 4 Aar siden, da hun en kort Tid opholdt sig i Christiania, men strax igjen reiste bort, uden at de vidste hvorhen. Iøvrigt havde Løvenstierne, saalænge han opholdt sig der paa Stedet, „comporteret sig som en meget honet og ærbar Mand", og Vidnerne havde „Intet [andet] om hans Forhold erfaret end det, som største Berømmelse meriterer". Dette var jo i Formen et ganske godt Skudsmaal, skjønt det nærmere betragtet dog maaske ikke indeholdt saa meget. Selv har Løvenstierne vistnok heller ikke fundet det ganske svarende til sin Hensigt. Thi først over et

[1]) Christianssands Bythingsprotokol 1724—1726 (Retsp. No. 2132), fol. 158f.

Aar derefter, foretog han noget yderligere Skridt i Sagen. Maaske har han havt en dunkel Anelse om, at hans Hustru snart paany kunde indfinde sig og derved krydse alle hans Beregninger. Nok er det, først under 8 April 1726 udtog han hos Stiftsdirectionen i Christianssand en Consistorialretsstevning mod Konen[1]), hvori han i Henhold til N. L. 3—18—15 paastod sig ved Dom skilt fra hende, da hun i mange Aar havde været borte og ikke (efter Contracten) „besørget sine Midlers og Møblers Transport herover". I sit første Indlæg af 9 Januar 1727 antog han, at Konen ikke længer var i Live, men i et senere Indlæg af 17 Juni s. A. oplystes det, at hun opholdt sig i Kjøbenhavn ganske uvidende om, hvad der var igjære mod hende. Retten afviste imidlertid Sagen, da Konen aldrig havde boet eller opholdt sig i Christianssand, og Løvenstierne desuden selv heller ikke kunde betragtes som andet end en Fremmed eller Gjest der paa Stedet, da han egentlig havde sit Vernething i Christiania, hvor han var Assessor i Overhofretten[1]). Konen, der imidlertid havde faaet Nys om, at Manden havde anlagt Skilsmisseproces mod hende, indfandt sig henved en Maanedstid efter, at Dommen var falden, ganske uventet i Christianssand, hvor hun strax opsøgte Løvenstierne, som ogsaa i Begyndelsen holdt gode Miner, tog nogenlunde vel mod hende og beredvilligt modtog nogle mindre Presenter, Konen havde medtaget, men undskyldte sig dog for strax at kunne modtage hende i sit Logis, hvortil han begjærede 5 à 6 Ugers Henstand, forat træffe de fornødne Anstalter. Da han imidlertid snart kom efter, at Konen hverken medbragte Penge eller Effecter, var det ogsaa forbi hermed, idet han under 19 Juli s. A. notarialiter lod hende beskikke til at besvare en hel Del yderst nærgaaende Spørgsmaal, hvorved han tillagde hende forskjellige grove Forseelser, som han vilde, at hun skulde fralægge sig ved Ed. I denne Anledning afgav ogsaa Konen den 26 Juli næstefter en udførlig Besvarelse og Protest. Som Grund til, at hun ikke, i Henhold til den paa Bragernæs i 1721 oprettede saakaldte nye Egtepagt,

---

[1]) Norske Cancelli-Indlæg for 1728.

havde gjort sine Midler i Penge og overført sin Formue til Norge, anførte hun, at dette ikke havde ladet sig gjøre, da hun, som en gift Person efter de tydske Love ikke havde kunnet faa Formuen stillet til sin Disposition, eftersom hun som gift var umyndig, og man derfor ikke vilde overlade hende Noget, hvilket hun ogsaa mente, at Manden, der var Jurist, godt havde forstaaet. Skjønt Løvenstierne nu, da Konen havde indfundet sig paa Stedet, gjentagende blev opfordret, til at forfølge den mod hende udtagne Skilsmissestevning, var han dog ikke at formaa hertil, hvorimod han i Mindelighed forsøgte, at faa Konen til atter at forlade Christianssand, formodentlig fordi han godt indsaa, at han ingen Vei kunde komme ved at forfølge Sagen ad Rettens Vei[1]). Konen, der fandt sig brøstholden ved den Maade, paa hvilken Løvenstierne opførte sig mod hende, hvem han ikke vilde have noget med at skaffe, som han i ingen Henseende betragtede som sin Hustru eller forsørgede, indgav under 12 Januar 1728 Klage herover til Biskop Nyrop[1]), hvori hun anførte, at Løvenstierne havde stevnet hende for Consistorialretten, og, da hun nu ifølge denne Stevning, skjønt den aldrig var bleven hende forkyndt, var kommen til Christianssand for at søge ham, anstillede han sig ganske fremmed for hende, „vilde hverken forsørge eller forsyne hende eller udi Omgjængelse eller Værelse antage hende som sin Hustru“ uagtet alle Forestillinger og Opmuntringer, saavel fra hende selv som fra andre, men lod hende ganske ene og forladt. Da hun kort før Jul havde begjæret Værelse hos ham, gik han fra hende, men sent om Aftenen var han kommen tilbage og „tracterede hende meget vredefuldt og haardeligen“, tog hendes Klæder og kastede derefter først disse og siden hende selv med Vold og Magt ud af Huset paa Gaden, hvor hun den hele Nat maatte gaa i Kulde og Frost „til Vidunder og Spetakel for alle“, da hun intet Sted vidste at erholde Herberge. Biskoppen gav derfor 20 s. M. Stiftsprovst Spidberg og mag. Hanning Ordre til, at anstille den i N. L. 2—9—8 og 9 foreskrevne Mægling mellem Egtefællerne, og

[1]) Norske Cancelli-Indlæg for 1728.

disse indberettede under 14 Februar næstefter[1]), at de allerede tidligere flere Gange hemmelig havde advaret Løvenstierne og tilholdt ham at leve med Konen i Kjærlighed og Samdrægtighed, men uden Frugt, og at de nu paany, i Henhold til Biskoppens Ordre, havde indkaldt begge Parter til at møde den 28 Januar, hvor Konen, der havde mødt personlig, havde paastaaet sig ganske uskyldig og ingen Grund at have givet Manden til hans Opførsel samt tilbuden sig at ville leve med ham i Kjærlighed. Løvenstierne mødte derimod ikke, men sendte dog omsider ved sin Tjener et Brev, der indeholdt en hel Del, Sagen ganske uvedkommende Ting, men hvori han dog slutteligen erklærede af ville forfølge Sagen mod Konen ad retslig Vei. Commissionen havde da paany sendt ham Bud om at møde den 10 Februar næstefter, men heller ikke da havde han indfundet sig, og skjønt han ved sin Tjener paany havde sendt dem et Brev, hvori han lovede, at han senere skulde skrive dem nærmere til, havde de dog siden Intet hørt fra ham[1]).

Efterat saaledes ogsaa Biskoppens Forsøg paa at mægle i Sagen havde slaaet feil, henvendte Konen sig under 19 Marts s. A. med sin Klage til Kongen selv, der ogsaa den 17 April begjærede Stiftsdirectionens Erklæring i Sagen[1]). Denne afgaves først under 14 Mai og var i alle Henseender til Konens Fordel[1]). Ved kgl. Rescript af 7 Juni 1728 fik derfor ogsaa Stiftsdirectionen Ordre til at paalægge Løvenstierne, enten uopholdelig at tage sin Hustru til sig eller udføre Sagen mod hende ved Consistoriet[2]). Denne kgl. Ordre, der først indløb til Christianssand 25de s. M. under Biskop Nyrops Visitatsreise, blev den 29de næstefter af Stiftsbefalingsmanden Lillienpalm communiceret Løvenstierne med Opfordring til at erklære, hvilket Alternativ han valgte[3]). Noget Svar herpaa indløb dog ikke fra Løvenstierne før en Uges Tid efter, da han under 5 Juli fra Arendal tilskrev Lillienpalm, efter at han allerede Dagen forud i al Hemmelighed havde forladt Byen, bortførende med sig en Datter

[1]) Norske Cancelli Indlæg for 1728.
[2]) Norske Missiver for 1728.
[3]) Christianssands Stiftsamtmands Copiebog for 1728.

af den gamle, nu for nogle Aar siden afskedigede Commandant i Christianssand, Oberst Peter de Ferry. Løvenstierne besmykkede sin Undvigelse med, at han nærede Frygt for at blive holdt i Arrest, hvis han forblev i Christianssand, og erklærede derhos, at det fremdeles var hans Agt at udføre Sagen mod Konen ved Retten. Da nu ogsaa denne gjorde sig færdig til at reise — formodentlig for igjen at opsøge Manden, — kunde der fra Stiftsdirectionens Side ikke godt foretages videre ved Sagen. Herom underrettede Lillienpalm den følgende 15 Juli saavel den fremdeles fraværende Biskop som Kongen[1]. Det havde været Løvenstiernes Hensigt at indskibe sig med et hollandsk Fartøi, for med samme at gaa til Udlandet og derved undgaa alle videre Ubehageligheder, og det lykkedes ham ogsaa virkelig at finde et saadant i Nærheden af Arendal, ombord i hvilket han da ogsaa indskibede sig med Frøken de Ferry. Skjæbnen var ham imidlertid ikke gunstig. Skibet, som han var ombord i, var næppe løbet ud af Havnen, før det fik Storm og Modvind, og det maatte derfor paany søge ind til den norske Kyst, hvor det blev nødt til at gaa ind til Ny Hellesund, en Havn 2 Mile vest for Christianssand. Dette lykkedes det Løvenstiernes endnu i Nærheden af Christianssand værende Hustru at faa Rede paa, og ved Stiftsbefalingsmandens Hjælp fik hun Manden derefter paagreben og under militær Vagt transporteret til Christianssand, hvor han nu for Sikkerheds Skyld indsattes i Arrest[1]. Under 13 August berammede derefter Stiftsdirectionen et extraordinairt Consistorium til den 16 s. M., hvor Sagen endelig foretoges og hvor baade Løvenstierne og hans Hustru afgav Møde. Da den Sidste imidlertid slet ikke ønskede at skilles fra Manden, der paa sin Side heller ikke kunde irettelægge Bevisligheder, der mod Konens Protest kunde begrunde en Skilsmissedom, var der for Retten ingen Anledning til, at erklære Egteskabet for ophævet[1]. Som det synes ved en Uforsigtighed fra Konens Side, der ikke nærmere angives, fik ogsaa Løvenstierne Anledning til at slippe ud af Arresten og drog øieblikkelig igjen med Frøken de Ferry,

---

[1]) Christianssands Stiftamtmands Copiebog for 1728.

der sandsynligvis den hele Tid var forbleven ombord paa det hollandske Skib, med hvilket hun tidligere havde indskibet sig, ud af Landet, som det af hvad der senere oplyses fremgaar, først til England[1]), hvor han efter Adelsaarbogen skal have egtet Frk. de Ferry, hvilket imidlertid neppe er rigtigt, og derfra til Holland, hvor han endnu opholdt sig den 2 Sept. 1729. Under denne Dato henvendte han sig nemlig fra Amsterdam af til Stiftsdirectionen i Christianssand, for at erholde dennes Recommendation paa en Ansøgning til Kongen, hvis Indhold dog ei kjendes. Sandsynligvis har det vel været et Forsvar for sin Færd og muligens et Andragende om Tilladelse til atter at vende tilbage til Landet. At han skulde have næret nogen synderlig Tro paa, at han hos Stiftsdirectionen skulde faa nogen Anbefaling, synes lidet rimeligt. Han opnaaede da selvfølgelig heller ikke, hvad han ønskede. Thi Stiftsdirectionen sendte under 31 Oct. s. A. Andragendet tilbage med følgende Skrivelse:[2]) „Paa hans til os afladte Skrivelse fra Amsterdam under 2 Sept., som ikke førend den 27de i denne Maaned er os ihænde kommen, have vi herved til Gjensvar villet melde, at hvad angaar den Recommendation, han hos os anholder om paa hans udi samme Skrivelse indesluttede Memorial til Deres Kgl. Maj., da finde vi ingen Føie eller tør understaa at tegne nogen Recommendation paa saadan Memorial formedelst hans altfor bekjendte forøvede grove lastværdige og efter Loven meget strafværdige Forseelse, baade udi at forføre til Løsagtighed og siden af Landet at bortføre en brav Mands Barn, saavelsom i andre Tilfælde, hvorfor vi her indesluttet sende Memorialen tilbage og vente os iøvrigt forskaanede for videre Incommendation med hans Breve, saasom det ikke anstaar os med hannem at føre nogen Correspondance". — Som man ser, stod Løvenstierne, som rimeligt var, ikke synderlig vel

---

[1]) I Christianssand synes man at have troet, at han var reist til Frankrige. I alle Fald heder der i et Brev derfra dateret 1 Oct. 1728: „Hr. Commerceraad Løvenstierne skal, som siges være reist med Oberste de Ferrys Datter til Frankrige. Om saa er, ved Gud bedst. Beklageligt er det for den gode gamle Oberste og Fruen".

[2]) Christianssands Stiftamtmands Copiebog for 1729.

anskreven hos Stiftsdirectionens Medlemmer, af hvilke dog vistnok kun Biskop Nyrop kan have havt noget personligt Kjendskab til ham. Stiftsbefalingsmand Lillienpalm var nemlig allerede 4 Oct. 1728, kort efter Løvenstiernes Flugt, afgaaet ved Døden, og i hans Sted var under 8 November s. A. udnævnt Etatsraad Alexander Fredrik v. Møsting, der først kom til Christiania den 1 Marts 1729 og overtog sit Embede i Christianssand den 29 s. M.[1]). — Det er vel derfor neppe rimeligt, at han kan have havt noget personligt Kjendskab til Løvenstierne.

Efter at hans Forsøg paa at erholde Stiftsdirectionens Hjælp til atter at vende tilbage saaledes ganske var mislykkes, synes Løvenstierne, i alle Fald foreløbig, at have slaaet sig til Ro i Holland. Han har dog neppe opgivet Haabet om atter at kunne faa sit Ønske opfyldt; i alle Fald indfandt han sig i Aaret 1733 i Ribe i Jylland[2]), hvor han i Juni 1735 allerede havde opholdt sig i 2 Aar. Som det af en senere Supplication fremgaar, har han troet at kunne gjøre dette uden Fare i Henhold til en under 16 April 1732 udstedt Generalpardon, hvorved det tillodes bortrømte Soldater eller dem, der for at undgaa Udskrivning vare rømte ud af Riget, uden Straf at vende tilbage. Han nævnes dog ikke i Ribe før i Novbr. 1734, da han som Fuldmægtig for Consumtionsforpagteren indstevnede en Sag for Raadstueretten sammesteds. I Ribe forsøgte han nemlig ligesom tidligere i Christianssand, at komme frem som Procurator og møder fra det følgende Foraar hyppig i Retten. Den 30 Marts 1735 havde han saaledes en Sag for nogle Ryttere i Ribe, der syd for Byen havde opbragt en Del Kvæg, som de mente var smuglet ud over Kongeaaen. Men da dette ved Dommen ikke antoges at være Tilfældet, gik baade Rytterne og Kongens Kasse glip af den forventede Indtægt. Samtidig mødte ogsaa Løvenstierne for andre og fungerede endog et Par Gange ifølge Stiftsbefalingsmandens Constitution som Sætteskriver ved Thinget.

Det er vel sandsynligt, at Løvenstierne ogsaa for sin øvrige

---

[1]) Christianssands Stiftamtmands Copiebog for 1729.
[2]) Kinch l. c. S. 26.

Levetid kunde have levet i Ro i Ribe, hvis han ikke selv havde været saa uforsigtig at bringe sit tidligere Forhold paa Bane. Han indgav nemlig under 19 Aug. 1734 en Ansøgning til Stiftsbefalingsmanden Gabell, hvori han androg om at erholde fast Ansættelse som Procurator i Ribe. I denne Ansøgning paaberaabte han sig ikke blot hvad der kunde have Betydning med Hensyn til den af ham attraade Ansættelse, men gav tillige en — vistnok noget ensidig, men i det Væsentlige dog ganske rigtig — Fremstilling af, hvad der tidligere var passeret mellem ham og hans Hustru. Han paastod at Konen havde forladt ham efter $^1/_2$ Aars Egteskab og været fra ham i 7 Aar. Senere vare de igjen blevne forsonede og Konen var derpaa atter reist tilbage til Mecklenburg, for at opfylde den Contract eller Egtepagt, de da havde sluttet med hinanden. Men istedetfor efter denne atter at komme tilbage til ham, var hun atter bleven borte i 7 Aar og først, da han lod hende stevne til Opnaaelse af Skilsmisse, havde hun indfunden sig. Imidlertid var en anden „reellement“ bleven hans Hustru og for at undgaa Vidtløftigheder, var han med hende reist til England, hvor de vare blevne viede. Han mente, at alle retsindige Casuister baade af Jurister og Theologer vilde undskylde ham, især da Konen næste Aar lagde sig i aabenlyst Skjørlevnet med en „Filou“ i Christianssand, der gav sig ud for en svensk Baron Ulfsparre. Konen havde derpaa fra sin Side anlagt Sag mod ham til Skilsmisse, men paa Grund af mødende Vanskeligheder blev den ikke ført til Ende. Da hun derefter reiste bort med sin „Amant“, var denne rømt med hendes Kuffert. Ved Hjælp af nogle Soldater havde hun dog indhentet ham i Homburgsund, hvor de vare blevne liggende i 8 Dage, indtil Skjelmen igjen var reist sin Vei med alt, hvad hun eiede, og var seilet til Lybeck. Konen var dragen efter ham og i forrige Aar død i Hamburg. Grunden til at Løvenstierne saa omstændelig indlod sig paa sin tidligere Historie, var den, at han frygtede for, at Gabell fra andre Kanter skulde faa Underretning derom, og sandsynligvis forudsaa, at en væsentlig Del af Skylden i dette Tilfælde ogsaa vilde blive lagt paa ham. Hans eneste Forseelse, mente han, bestod i, at han var

reist ud af Landet uden Tilladelse, hvorved dog var at bemærke, at han intet Embede havde havt og at han dels havde afviklet, dels til vittige og ærlige Mænd overdraget de ham betroede Commissionssager. Desuden var der under 16 April 1732 udstedt Generalpardon for alle Flygtninge. Mærkelig nok synes Løvenstierne ikke at have været opmærksom paa, at han heri angav sig selv for Bigami. Heller ikke Stiftsbefalingsmanden synes tilfulde at have indseet Betydningen af Løvenstiernes Beretning, men han fik dog ikke alene Betænkeligheder mod at constituere Løvenstierne til Procurator, men tillige Tvivl om, hvorvidt denne gik ind under den udstedte Generalpardon og derfor kunde undgaa at tiltales for uden for Riget at have ladet sig vie med Frøken de Ferry „førend den første [Hustru] enten bevisligen var død eller og at han ved Dom var skilt fra hende", medmindre dette skulde kunne ske, tillægger han, af den Grund „at han ikke ved nogen Dom var fældet eller af Landet udvist, og at han sig uden for Deres Kgl. Maj.s Riger og Lande til hans nuhavende Hustru haver ladet egtevie". Under 2 Oct. 1734 indberettede han derfor Sagen til Cancelliet[1]), der ved Rescript af 25 Februar 1735, i Henhold til kgl. Resolution af 18 s. M. meddelte, at han havde at forholde sig efter Loven, saasom det paaberaabte Patent „ei i denne casu kan have Sted" [1]). Gabell henvendte sig derpaa under 8 Marts s. A. paany til Cancelliet med Begjæring om, at Løvenstiernes originale Supplication, der var det eneste Bevis, der havdes mod ham, men som ved hans forrige Skrivelse var indsendt til Samme, maatte blive ham tilbagesendt, og under 15 April fik han ikke alene Suppliken tilbage tilligemed et kgl. udfærdiget Beneficium paupertatis, men tillige Ordre til at constituere en Actor til uden Betaling at udføre Sagen mod Løvenstierne[2]). Procurator Nils Foersom i Ribe fik i Henhold hertil under 22 s. M. Ordre til at paatage sig Sagen, og denne udtog derefter strax Stevning mod Løvenstierne til den 5 Mai næstefter, hvor da begge mødte

---

[1]) Concepter og Indlæg til jydske Missiver for 1735 i det danske Rigsarchiv.
[2]) Jydske Tegnelser, XXVI. 641.

og Løvenstierne forlangte 3 Ugers Udsættelse, for at føre nogle Vidner, ved hvis Afhørelse Frøken Antonette Augusta de Ferry, der var reist fra ham og nu opholdt sig paa Rømø, maatte være tilstede. Løvenstierne, der nu forstod, at det var Alvor, og som let indsaa, at det Sidste kunde blive værre end det Første, erklærede da ogsaa strax ved Sagens nye Foretagelse den 7 Juni i sit Indlæg, at det var urigtigt, naar han i sin Supplication havde opgivet, at han i England var bleven viet med Frøken de Ferry, hvortil han var bleven forledet ved hendes Bønner om at skaane hendes Rygte. Til Bestyrkelse heraf fremlagde han Frøkenens egen Erklæring samt nogle Vidnesbyrd om, at han 14 Dage før han anede denne Tiltale ved sin Hjemkomst havde fundet sine fleste Sager indpakkede. Og da han herover fordrede Forklaring, havde Frøken de Ferry i Vidnernes Overvær erklæret, at hun havde Lov til at reise sin Vei, da de ikke vare viede. Senere fremlagdes ogsaa Erklæring fra den danske Præst i London, at hverken han selv havde viet Løvenstierne ei heller hørt noget om, at denne skulde have indgaaet noget Egteskab i England. Det fremgaar ogsaa af Voteringen i Høiesteret, at Frøken de Ferry under Ed havde benægtet, at de vare viede, men enkelte af de Voterende gjøre dog opmærksom paa, at den dog derfor godt kan have fundet Sted, f. Ex. under et antaget Navn. Det maa dog utvivlsomt i denne Henseende have forholdet sig saaledes, som Løvenstierne slutteligen paastod, noget der dog ikke er af nogen væsentlig Betydning med Hensyn til det Spørgsmaal, som vi senere komme til, nemlig den nulevende Slægt Løvenstiernes legitime Nedstammen fra Commerceraaden. Thi det er vel i ethvert Fald klart, at et saadant Egteskab maatte være ugyldigt og de i samme muligens fødte Børn uægte. Ved Bythingsdom af 5 Juli 1735 blev Løvenstierne ogsaa for sit forargelige Forhold og som Rømningsmand dømt til inden et Døgn at forlade Kongens Riger og Lande samt til i Procesomkostninger at betale 4 Rdl. og til Kongens Kasse, forsaavidt hans Bo tilstrakte, 50 Rdl.

Denne Dom fik Foersom under 9 Juli Ordre til at paaanke til Raadsturetten, hvor Sagen foretoges den 26 s. M. og senere.

Under Sagen fremlagde Løvenstierne forskjellige nye Oplysninger, saaledes at hans Hustru, som han tidligere havde antaget for at være død, endnu var i Live og bosat paa Godset Halberstorff i Mechlenburg, hvor hun den 8 Januar s. A. var bleven gift med „Kammerherre“, Capitaine v. Schack. Vielsen havde fundet Sted i Löge i Mecklenburg og var bleven forrettet af Præsten der David Sprengel, som i Begyndelsen havde havt sine Betænkeligheder, men ved et høifyrsteligt Consistorialmandat faaet Ordre dertil. Ligeledes fremlagde han et Par Vidnesbyrd fra Christianssand, der bekræftede hans Beretning om Konens Forhold til Ulfsparre.

Under Sagen blev Løvenstierne angrebet af en Rørelse, af hvilken han laa syg i Landsbyen Skjærbek, 3 Mile syd for Ribe, den 30 Sept. Den følgende 27 Oct. var han dog igjen paa Benene og mødte da i Retten, ved hvis Dom, der afsagdes 3 Januar 1736, han vel frifandtes for Tiltalen for Bigami, men for sit vedvarende, aabenbart løsagtige og forargerlige Levnet blev han, i Henhold til D. L. 6—13—24, dømt til Landsforvisning og 4 Rdl. i Salar til Actor[1]).

Ogsaa denne Dom indbragtes, ifølge kgl. Resol. af 9 Marts 1736[2]), af det Offentlige for Høiesteret, hvor Sagen behandledes den 9 Juli næstefter. Domsprotokollen existerer ikke længer, men af Voteringsprotokollen synes det at fremgaa, at Raadsturettens Dom blev stadfæstet og Løvenstierne funden skyldig i den mod ham reiste Tiltale, uagtet han i Stevningen var tiltalt for Polygami, hvilket imidlertid ikke var bevist, og „anden Action har der ikke været mod ham“. I Retten var der dog stor Dissents om Dommen, idet en Del (Eggers, Thestrup, Mylius og Fjeldsted) vel frifandt Løvenstierne for Actionen for Polygami, men for hans forargerlige Levnet med Frøken de Ferry vilde have ham efter D. L. 6—13—24 straffet paa yderste Formue, en anden Del (Stub, Boson, Fogh og Bartholin) ligeledes efter samme Lovsted som Raadsturetsdommen til Landsforvisning. Minori-

---

[1]) Kinch, S. 29—34. I Reskriptet af 9 Marts 1736 hedder det forøvrigt, at Raadsturettens Dom var afsagt 12 Januar.

[2]) Jydske Tegnelser, XXVII 434.

teten, der bestod af Assessorerne Falsen, Schouboe, Rasmusen, Sechmann, Støcken, Braem og Rewentlau, mente derimod, at Actionen kun gik ud paa Polygami, og, da dette ikke var bevist, kunde Retten ikke gaa uden for Stevningen og dømme Løvenstierne for hans forargerlige Levnet. Dog vilde de forbeholde Øvrighedens Tiltale mod ham for hans forargerlige Levnet „med Kvindemensket Ferri“ [1]).

Om Løvenstierne, efter denne Høiesteretsdoms Udfald, strax har forladt Danmark, er vel noget tvivlsomt. Hans Stilling maa vel i ethvert Fald have været saa usikker, at han uden videre inden kort Tid har foretrukket at forlade Landet. Sandsynligvis reiste han tilbage til Amsterdam, hvor han skal være død i smaa Kaar som Skriver paa et Handelscontoir [2]). Om hans senere Liv i Holland vides dog Intet. Hvor det blev af Frøken de Ferry, vides ikke heller. Hun har vist fulgt Løvenstierne til Amsterdam, hvor hun maaske allerede da har havt en Søster gift. Søsteren Anna de Ferry [3]) var nemlig gift med Jan Kreutz, en Søn af Peter den Stores bekjendte Admiral Cornelius Kreutz[23], der først var Commandeur i den hollandske Flaade, men senere nedsatte sig som Kjøbmand i St. Petersburg. I ethvert Fald maa Antonette Augusta de Ferry være afgaaet ved Døden før 1746, uden at efterlade sig Børn. Thi hverken hun eller Børn af hende nævnes paa Skiftet efter Moderen i Christianssand. Den Johan Adolph Gravenhorst, der er den nulevende Slægt Løvenstiernes bevislige Stamfader, kan derfor ikke være nogen Søn af Commerceraaden udenfor Egteskab med Frøken de Ferry, og den Formodning, som Overlærer Kinch i saa Henseende har opkastet, holder derfor ikke stik.

Om Løvenstiernes Hustru, Anna Sophia von Hünemörder, vides forøvrigt Intet videre, end hvad der allerede ovenfor er

---

[1]) Høiesterets Voteringsprotokol for 1736 Ltr. A. i det danske Rigsarchiv, 541.
[2]) Amtmand Holms Saml., Mscr. No. 214*4to paa Chra. Univ.bibl.
[3]) Om Familien de Ferry se dette Tidsskrift, III. 160 Noten, hvor Datteren Anna Augusta de F. dog ikke nævnes. Oberst de Ferry døde i Christianssand 4 Januar 1730. Han førte i Vaabnet en Sparre, hvorover 2 Stjerner og nedenunder et Vildsvinehoved. Paa Hjelmen 3 Strudsefjer.

anført. Det har specielt ikke været muligt at finde noget om hendes Ophold i Christianssand efter Mandens Flugt eller om hendes senere Forhold der efter denne Tid. At hun, som af Løvenstierne forklaret, paa sin Side skulde have anlagt nogen Proces, for om muligt at erholde Skilsmisse fra Manden, synes neppe rimeligt, og herom har det heller ikke været muligt at erholde nogen Oplysning. Rigtignok mangler Christianssands Consistorialrets Forhandlingsprotokol for Aarene 1725—33, men heller ikke i Biskoppens eller Stiftsdirectionens øvrige Archiv findes mindste Antydning til en saadan Proces. Sandsynligvis har Løvenstierne kun sigtet til den Sag, som han selv havde begyndt, og som han, rigtignok høist nødtvungen, atter maatte forny, idet han har betragtet den sidste Act i denne Proces, som en ny fra Konens Side nærmest foranlediget Proces. I ethvert Fald blev deres Egteskab heller ikke ved denne nye Proces ophævet, saa at Løvenstierne senere gyldigen skulde kunne indgaa nyt Egteskab, hvilket det dog heller ikke kan formodes, at han har gjort. Efter i 1735 at være bleven gift med Capitaine Schack, hvilket Egteskab selvfølgeligt heller ikke kan ansees for gyldigt, levede Konen kun faa Aar, da hun skal være død i Mecklenburg 19 Juli 1737[1].

Det vil formentlig allerede ved de ovenfor meddelte Oplysninger om Commerceraad Løvenstierne og hans Hustru være klart, at den Johan Adolph (Løvenstierne), der reiste til Vestindien, hvor han antog Familienavnet Gravenhorst, ikke kan have været deres ægte Søn. Som det med Bestemthed fremgaar af alle herhen hørende Documenter, var Løvenstiernes Egteskab børnløst, hvilket til Overflod ogsaa udtrykkeligt siges i den mellem Egtefolkene i 1721 oprettede Egtepagt. At de senere skulde have havt Børn sammen, er ikke muligt, da de ikke senere nogensinde levede sammen. Da Løvenstierne heller ikke med Frøken de Ferry kan have havt Børn, eftersom disse ikke nævnes paa Skiftet efter Mormoderen, maa der gives en anden Løsning af Spørgsmaalet.

---

[1]) Gauhens Adelslex., I. S. 482.

Som det allerede tidligere er oplyst, begav Løvenstierne sig i August 1721 til Arendal, hvor han havde Forretninger, der bandt ham til Stedet i nogen Tid. Her har han utvivlsomt stiftet det første Bekjendtskab med *Anna Catharina Gravenhorst,* der netop ogsaa paa denne Tid var ankommen til Stedet. Hun nedkom nemlig her med et uægte Barn, der blev døbt i Arendals Kirke 31 October 1721 med Navnet Hanna, men kort efter døde og blev begraven sammesteds 18 Februar 1722, $3^1/_2$ Maaned gl.[1]). — Ved Barnets Daab heder det i Kirkebogen: „Moderen til Barnet et fremmed Kvindfolk, navnlig Anne Catharina Gravenhorst, født i Kjøbenhavn, foregav at være trolovet med Kokken hos den engelske Ambassadeur, nemlig Hans Hansen, med hvilken hun skal efter hendes Beretning været fæst ved Juletider forleden Aar, hvorpaa hun dog ingen Bevislighed medbragte; samme hendes saakaldede Fæstemand skal være bleven borte med et Skib, som førte bete engelske Ambassadeurs Gods, men da hun fik det der at vide, er hun fra England kommen hid til Arendal med en engelsk Skipper ved Navn Mor. Hendes Logemente er hos Ole Knudsen i Bendixkleven" [1]). Under 14 Novbr. s. A. anmeldte derpaa Sognepræsten Sagen for Fogden i Nedenæs, Christian Olssøn Flor, der ved Stevning af 5 Februar 1722 under 21 Juli s. A. erhvervede en Dom over hende for Leiermaalsbøder, uden at hun dog afgav Møde under Sagen. Den 10 Novbr. 1722 lod han derefter optage et Thingsvidne, hvorved det oplystes, at hun var aldeles uformuende og allerede for rum Tid siden havde forladt Stedet, uden at det kunde oplyses, hvor hun var dragen hen[2]). Sandsynligvis var hun vel allerede paa denne Tid reist til Christianssand, hvor hun var kommen i Tjeneste hos Løvenstierne, da hun i 1724 atter nedkom med et uægte Barn, der 19 Januar s. A. blev døbt i Christianssands Domkirke. Ifølge Stiftsprovst

---

[1]) Arendals Kirkebog.

[2]) Nedenæs Thingprotokol for 1720—1724 (Retspr. No. 2440), fol. 218, 248 og 297, cfr. Bilag No. 30 ved Nedenæs Fogderies Sagefaldsregnskab for 1722. Christian Olssøn Flor blev 15 Juni 1722 udnævnt til Foged i Nedenæs, men havde tidligere været constitueret i Embedet. Han suspenderedes i 1726.

Spidbergs Attest af Kirkebogen[1]) (der nu ikke længer existerer, da den brændte med Kirken i 1732), var som Barnefader til dette Barn bleven udlagt „Johan Adolph, en reisende Person“ og i Regnskabet over Sigt og Sagefald i Christianssands By for dette Aar, opføres ogsaa til Indtægt 18 Rdl. i Leiermaalsbøder for „Johan Adolph, en fremmed reisende Person“ og Anna Catharina Gravenhorst, nemlig for ham 12 Rdl. og for hende Halvparten heraf eller 6 Rdl. — Bøderne vare dog ikke blevne betalte, hvorfor de ogsaa i Regnskabet atter ere førte til Udgift saaledes: „Den fremmede reisende Person Johan Adolph, som af Anna Catharina Gravenhorst[2]) for Barnefader er udlagt, haver efter Indstevning for Retten det ei villet tilstaa eller sig fralægge, som saavidt kundbar er nobiliteret af Løvenstierne, som derfore mindst tænker at ville betale Bøderne, medmindre de i hans Afregning kunde indeholdes og decurteres“. Ved denne Post i Regnskabet bemærkede Revisionen under 22 Sept. 1725, at man vistnok af Byfogdens Forklaring maatte slutte sig til, at den i Regnskabet nævnte Person maatte være i kgl. Tjeneste, men at man dog ikke kunde gjætte sig til, hvilken Charge han betjente, hvorfor man maatte bede om nærmere Forklaring om, hvilket Embede han betjente, og med behørig Attest bevise, at han paa vedkommende Sted havde angivet Leiermaalsbøderne, saa at de kunde blive decorteret i Gagen, saafremt han ikke selv skulde blive ansvarlig for disse Bøder. I denne Anledning oplyste Byfogden under 3 Decbr. 1725, at Løvenstierne ingen anden Charge betjente „uden Titul af Commerceraad og Agent og at han forhen nogen Tid, medens Hr. Stiftsbefalingsmand Lillienpalm in Ao. 1722 begav sig herfra til Kjøbenhavn, var autoriseret i hans Sted etc.“, men om han derfor nød nogen Gage eller havde noget

[1]) Christianssands Sigt- og Sagefaldsregnskaber for 1724.

[2]) Af dette Navn forekommer en Lars Cortssøn Gravenhorst som Raadstutjener i Skien, hvor han døde 1739 (begr. 8 Mai s. A.) 56 Aar gl. Han blev 22 Februar 1729 i Skien gift med Anna Maria Nilsdatter, med hvem han kun havde 2 Døtre, nemlig: 1) Anne Elisabeth G., døbt i Skien 21 Sept. 1729 og 2) Johanne Marie G., døbt i Skien 26 Oct. 1732. Konen maa dog have været gift tidligere, da hun havde en Søn ved Navn Hans Davidssøn.

tilgode, hvori Bøderne kunde afkortes, kjendte han ikke noget til. Han var, tillagde Byfogden, „i Mindelighed skriftlig bleven anmodet og med flere Leiermaal begaaet, søgt ved Retten, men ei ringeste Svar erholdt eller ladet fremkomme til Befrielse, hvorfor han og er tilfunden Bøderne at være ansvarlig, hvilke langt mindre hos hannem været at erholde, i Henseende han lidet eller intet uden de Klæder, bæres paa Kroppen, er eiende. Ved derfor snart ikke hvad med hannem skal anfanges". Da det ogsaa var Revisionen vel bekjendt, at Løvenstierne var fattig og ei formaaede at betale noget i Leiermaalsbøder, indstillede den til Rentekammeret at frafalde denne Post. Herpaa vilde dette dog ikke indlade sig, men deciderede under 14 Aug. 1726: „at den constituerede Byfoged beordres til at indtale de beregnede Leiermaalsbøder eller i Mangel forholde sig med hannem efter Loven" [1]). Som en Følge heraf blev Sagen indbragt for Christianssands Bything, hvor der under 7 Mai 1727 endelig afsagdes følgende Dom [2]): „Formedelst Anna Catharina Gravenhorst, der udi Aaret 1724 skal have fød et uægte Barn og ved udstanden Kirkedisciplin udlagt dertil Hr. Commerceraad Johan Adolph Løvenstierne for hendes Barnefader og som forrige Byfoged Christen Rosted samme udi sit allerunderdanigste 1724 Aars Regnskab haver anmeldet, haver det høikongelige Rentekammer-Collegium decideret afvigte 14 August 1726, at jeg som den Tid constitueret Byfoged hos Hr. Commerceraad Løvenstierne skulde inddrive de hannem for begangne Leiermaal idømte 12 Rigsdaler Bøder eller i Mangel af Betalingen med hannem at forholdes efter Loven, hvilken høie Decision Commerceraaden og skriftlig blev gjort bekjendt, men som han svarede ikke at være Barnefader og aldrig heller derfore været stevnet, blev sligt igjen Cammercollegiet tilmeldet, som derpaa da naadigst svarer den 7 Decbr. 1726, at ifald han Bøderne ikke skulle ville betale, eller ved Retten fralægge sig Gjerningen ved sin Benægtelsesed, skulle da med hannem ligesom med andre forholdes. Hvilken

[1]) Christianssands Sigt- og Sagefalds-Regnskab for 1724.

[2]) Christianssands Bythingsprotokol 1726—29 (Retspr. No. 2133) f. 29, 36 f. og 58 f.

Resolution Hr. Commerceraaden og blev gjort bekjendt. Haver Hr. Commerceraad Løvenstierne, der samme Anna Catharina Gravenhorsts Beskyldning ikke villet tilstaa eller vedtage, indstevnet hende ved Hoved- og Continuationsstevning [af 10 Jan. og 11 Febr. s. A.] her til Christianssands Bything [19 Febr. 1727] ei alene hans Benægtelsesed imod hendes Beskyldning at anhøre, men endog at lide Dom efter Lovens 6 B. 13 C. 27 Art. Herimod Contrapartinden, Anna Catharina Gravenhorst, indgivende hendes skriftlige Forklaring [af 26 Febr. 1727] udi Sagen og erbudet hendes Bekræftelsesed, ingen anden at være Barnefader til hendes udi Aaret 1724 fødde Drengebarn end Hr. Commerceraad Løvenstierne og protesterer iøvrigt mod hans Benægtelsesed med mere skriftlig og mundtlig protokolleret Acten udviser. Og som Hr. Commerceraad ikke efter hans Stevningers Formeld, da det kom til Enden, vilde gjøre nogen corporlig Ed, men alene lod fremsende en skriftlig Ed paa slet Papir med hans Navn under [af 19 Februar], men Retten ikke fandt samme conform med Loven, blev Commerceraaden ved en Interlocutorie [af 26 Febr.] forelagt, selv personligen for Retten at møde, sin corporlig Ed at aflægge, saaledes som Retten efter Sagens Beskaffenhed kunde finde for lovlig og billig at paalægge. Mens som han til Tægtetiden den 5 Marts, istedetfor at honorere og respectere Retten og dens Kjendelse, derimod ved sin Tjener lader indgive et Indlæg, som synes ligere til en Prostitution eller Protestationsskrift [af 5 Marts] imod Retten, hvorudi han med mange empfindtlige Expressioner Retten graverer og vil til Rette sætte, maatte da Retten atter ved sin Interlocutorie opsætte Sagen udi 2 Maaneder, for at indhente Cammercollegii Ordre, hvorledes dermed videre skulde forholdes, efterdi de havde anbefalet Bøderne at skulle inddrives. Endelig følger Cammer-Collegii Resolution af 29 Marts [1727], at saafremt Løvenstierne ikke Eden corporlig vilde aflægge, skulde der forholdes efter Loven. Haver han da derefter den 30 Aprilis her for Bythingsretten vel præsenteret sin Person til Eds Aflæg, mens han dog ikke vilde gjøre Eden saaledes, som Retten kunde antage for tilstrækkelig, nemlig at han ikke er Barnefader til det i 1724

fødte Barn og ikke heller før eller i den Tid [i, før eller efter 13 April 1723], Barnet er avlet, med hende haver havt nogen legemlig Omgjængelse, saa haver Retten ikke heller imod sin egen Interlocutorie enten anderledes eller, som han den vilde gjøre, kunnet modtage, hvorfor Contrapartinden for Løvenstiernes Paatale aldeles frikjendes og Løvenstierne uden videre Proces at betale sine Leiermaalsbøder“ [1]). Med denne Dom var Løvenstierne som ventelig ikke fornøiet, hvorfor han ogsaa under 12 Mai s. A. paaankede den til Christianssands Raadsturet, hvor Sagen incammineredes den 19 s. M. Han tilbød sig nu at aflægge sin Benægtelsesed „i alle Maader efter den af Byfogden hannem dicterede Formular undtagen det Ord før“, som han mente laa udenfor Stevningen og Sagen. Anna Catharina Gravenhorst, der ogsaa selv var tilstede personlig, mødte ved Procurator Thøger Kierulf, der protesterede mod, at Eden aflagdes i andre Termimis end af Byfogden forelagt og navnlig mod, at Ordene „før, i og efter“ udelodes. Ved Rettens Eragtning af s. D. forelagdes derefter Løvenstierne Eden i saadan Form, at han erklærede med god Samvittighed at kunne aflægge den. Indstevnte selv fastholdt fremdeles, at Løvenstierne var Fader til „hendes udi Januar 1724 avlede Søn Johan Adolph“, men hun protesterede nu mod, at han fik Lov til at aflægge nogen Ed, da hun agtede at appellere Sagen til Overhofretten. Retten fandt imidlertid ved sin Dom under 26 Mai næstefter, at Løvenstierne ikke kunde hindres fra at befri sig for den fremførte Sigtelse ved, i Henhold til N. L. 6—13—5, at aflægge sin Benægtelsesed, men da Indstevnte havde hindret ham fra efter Tilbud at aflægge Eden, skjøndt han dertil havde erklæret sig villig, saa frafaldtes Bythingsdommen og Løvenstierne frikjendtes for Sigtelsen og de ilagte Leiermaalsbøder [1]).

Saaledes endte da Sagen. Thi, at Raadsturettens Dom senere har været indbragt for Overhofretten, har jeg ikke kunnet finde, og Anna Catharina Gravenhorst har derfor neppe gjort

---

[1]) Christianssands Bythingsprotokol 1726—29 (Retsp. No. 2133) f. 58 f.

[1]) Christianssands Raadstueprotokol 1725—36 (Retspr. No. 2168) f. 85 ff.

nogen Alvor af sin Erklæring om at ville paaanke Dommen. Man kunde endog fristes til at tro, at det fra hendes Side alene har været et Fif, for at fri Løvenstierne fra at blive nødt til at aflægge en Ed, som han aabenbarlig ikke har været meget lysten paa at aflægge. For hende havde vistnok ogsaa hele Sagen overordentlig liden Interesse, medens det for Løvenstierne selvfølgelig maatte være af stor Betydning at slippe for enten at erkjende sig skyldig eller aflægge en falsk Ed. Thi, at Løvenstierne i Virkeligheden har været Fader til Barnet, kan der vistnok neppe være synderlig Tvivl om. Juridisk seet, staar han imidlertid ikke som Barnets Fader, og enhver Mulighed for, at Løvenstiernes Paastand dog, trods alt, kan medføre Sandhed, er ikke ganske udelukket. Thi Anna Catharina Gravenhorst er vistnok selv en altfor tvivlsom Person i den Retning, hvorom det her spørges, til at man ganske ubetinget tør anse Sagen paa det Rene.

Derimod kan der naturligvis ingen Tvivl være om, at det er det her foran nævnte i Januar 1724 af Anna Catharina Gravenhorst fødte Drengebarn Johan Adolph, der først kaldte sig Løvenstierne og senere optog Moderens Familienavn Gravenhorst. Ikke alene bærer dette Barn samme Fornavne og er født til den Tid og det Sted, som den angivelige Søn af Commerceraad Løvenstierne, men denne er endog udtrykkelig udlagt som Fader til Barnet og Moderens Familienavn forklare derhos tilstrækkeligt, hvorfor Sønnen i 1743 netop valgte at optage Navnet Gravenhorst som Familienavn. At nemlig denne i sin Barndom og Ungdom har benyttet Navnet Løvenstierne som Familienavn og først i den modnere Alder har fundet sig opfordret til at optage Moderens Navn, fremgaar tilstrækkelig af en under 17 Mai 1758 af Kjøbmand I. Petersen i Helsingør afgiven Erklæring af følgende Indhold: „At udi Aaret 1736 mig fra min Broder Hr. Obristlieutenant og kgl. Casserer i Norge Christian Petersen blev mig tilsendt og recommenderet en ung Person af omtrent 12 Aar ved Navn Johan Adolph Løvenstierne, at være udi min Tjeneste, hvilken Person og af mig er antagen og hos mig udi 7 Aars Tid haver continueret og i den Tid til min Nøie

agtet det hannem anbefalede. Men som han for at søge sin Fortun paa andre Steder havde begjert sin Dimission, som jeg hannem ei heller kundet nægte, er hannem hans Pas og Afsked under hans rette Navn Johan Adolph Løvenstierne meddelt, og som han siden udi fremmede Lande haver seet sig om, tilsidst ankommet til Eilandet St. Thomas i Vestindien, hvor han sig haver etableret, nedsat og udi Egteskab begivet og nyligen eller afvigte Aar udi hans Forretninger gjort en Reise her til Kjøbenhavn, hvor jeg og har havt den Fornøielse af hans Besøgelse under det Navn af Johan Adolph Gravenhorst, da jeg erfarede, at bete Monsr. Gravenhorst, som er en Indvaaner af St. Thomas, er den selvsamme Johan Adolph Løvenstierne, som udi min Tjeneste haver været staaende, hvilket foranførte jeg herved paa Forlangende under Haand og Segl stadfæster og bekræfter".

Grunden til at han i Udlandet skiftede Navn, oplyses intet Steds, men at han dertil har havt fuld Føie, er, efter det foran oplyste, sikkert nok. At han nemlig ingen juridisk Ret havde til Navnet Løvenstierne er klart, da han ingen ægte Søn var af Commerceraaden, og at hans Efterkommere følgelig heller ikke kan have havt nogetsomhelst retmæssigt Krav paa at henhøre til den danske Adel, er ligesaa sikkert. Det eneste, der i dette Spørgsmaal nu turde være noget tvivlsomt, er vel, om han ogsaa i Virkeligheden tør antages for at have været Løvenstiernes *uægte* Søn. Men i ethvert Fald er det sikkert, at den *adelige* Slægt Løvenstierne uddøde med Stamfaderen selv.

Anmærkninger.

[1.] Raadmand og Handelsmand *Thomas Jenssøn Holter* døde i Christiania 1716 (begr. 23 Oct. s. A. „paa syndre Side med alle Klokker og den store forud.“) Skiftet efter ham holdtes i Christiania fra 4 Dec. 1716 til 19 Decbr. 1727. Gjælden oversteg Formuen med c. 500 Rdl., saaledes at de uprioriterede Creditorer Intet fik. Raadmand Holter var gift med Margrethe Sivertsdatter Munch (en Datter af Sognepræst til Lesje Hr. Sigvard Engebretssøn, cfr. foran S. 72, Noten), der døde i Christiania 1715, Aaret før Manden (begr. 20 Juli s. A. „paa syndre Side“ med „alle Klokker, den store forud.“) De havde følgende Børn: 1) Jens H. 2) Dorthe H., der døde før Faderen; 3) Syvert H., død i Christiania 1731 (begr. 12 Jan. s. A,) ugift. Ved Testamente af 2 Januar 1731, kgl. confirm. 26 Jan. s. A., indsatte han Svogeren Michael Gamborg til sin Arving. 4) Thomas H. 5) Margrethe H. 6) Karen H.; gift med Foged i Øvre Romerike Michael Gamborg, og 7) Hans H., født i Christiania 1700 (døbt 2 Juni s. A.). Raadmand Holter var en Søn af Sr. Jens Thomassøn Holter, der foruden denne Søn endnu havde 2 andre Sønner, nemlig: 1) Oluf Jenssøn Holter, (begr. i Christiania 24 Sept. 1709), der ligesom Broderen var Kjøbmand og Trælasthandler i Christiania og gift 2 Gange: 1) i Christiania 22 Aug. 1694 („viet i Huset“) Kirsten Arentsdatter; begravet der paa Byens Kirkegaard „med alle Klokker og den store forud“ 15 Aug. 1695, og 2) i Christiania (ligeledes „viet i Huset“) 23 Juni 1696 med Maria Bendeche, og 2) Hr. Peder Jenssøn Holter, der var Sognepræst til Strøm (eller Odalens) Præstegjeld, hvor han døde paa Gaarden Melstrøm 27 Marts 1733. Han var gift med Martha Andersdatter Heide (Datter af Sognepræst til Strøm, Provst Anders Heide og Margrethe Clementsdatter). Hun døde i Oslo 1738 og havde i sit Egteskab 2 Sønner: Jens H., der efterlod en Søn og 5 Døtre, og Anders H., der døde som Capellan hos Faderen i 1731. Han var gift med Anna Mortensdatter Leuch, med hvem han havde Sønnen Zahlkasserer og Generalkrigskommissair Peter Holter (conf. N. Nicolaysen, Norske Stiftelser, III 937) og 2 Døtre, af hvilke den ældste Marthe H. (begr. i Christiania 18 Juni 1754, 32 Aar gl.) 14 Febr. 1752 i Christiania egtede Mogens Mogenssøn og den yngste Karen Holter blev 1) gift 26 Januar 1746 med Justitsraad Poul Lachmann Vogt og 2) 10 Sept. 1764 med Generallieut. Carl v. Wilster (cfr. L. J. Vogt, Familien Vogt i gamle Dage, S. 90 ff. og S. 152). Moderen Anna Leuch egtede 2den Gang 16 Jan. 1742 Oberst Carl Adolf v. Helm (cfr. A. Collett, En gammel Christianiaslægt, S. 39).

[2.] *Antoni Boyessøn Schøyendahl*, hvilket sidste Navn han havde taget efter sin Eiendom Østre Skøien i Akers Præstegjeld (som han derfor ogsaa skriver „Schøyendal“), var født i Aaret 1678 formentlig paa Skøien, som Faderen omtrent paa denne Tid maa have erhvervet fra Kronen, og døbtes i Akershus Slotskirke 18 Decbr. s. A. Han var en Søn af Justitsraad og Generalveimester søndenfjelds Anders (eller Andreas) Boyessøn til Skøien og Maria Ottersdatter. Sønnen blev 4 Juni 1708 efter 6 Aars Sollicitation Stiftsskriver i Akershus Stift, hvilket Embede han forestod, indtil Kirkerne i Aaret 1724 bleve afhændede til Private. Den 22 Juli 1719 blev han (mod at eftergive 2000 Rdl., som hans Hustrues 1ste Mand Kammerraad og Præsident i Christiania Johan Drøge havde erlagt for at erholde Exspectance paa Stiftamtskriverembedet i Akershus Stift efter Claus Hansen, men som han ikke kom til at tiltræde, fordi det ved kgl. Resol. af 28 Sept. 1716 blev bestemt, at Stiftamtskriverens

an indvandrede
Throndhj. nat.
st til Hest og
ssels Jernværk
r han † 16/8 16
istine *von Hatt*
e Henrik v. H.
Walther. beg

de Richelieu,
pt. 1691; † paa
4 April 1752
pril s. A.), 60
hristian Henrik
a 28 Oct. 1729.
istiania. U. B.

Han blev 15/8
eut. sst. Ugift.

ttev de R.,

Forretninger fra 1 Januar s. A. skulde henlægges til Zahlkassereren Povel Weiby) Kammerraad samt 23 August 1743 Justitsraad og Assessor i Overhofretten. Schøyendahl siges at være en Mand, „benaadet af Gud med sund Fornuft“ og „med gode Studia saavel in jure som andre scientier“. Han døde i Christiania 17 April 1752 (begr. i Aker 27 April s. A.) 74 Aar gl. og var 2 Gange gift: 1) med Ursula Susanne Schiltmeyer, der døde paa Skøien i Aaret 1713. Ifølge Testamente af 19 Jan. 1713, kgl. confirm. 10 Novbr. s. A. beholdt Manden det hele Bo uskiftet. 2) med Maren Christophersdatter, født i Arendal, c. 1667, † paa Skøien i Aaret 1749 (begr. i Aker 17 Juli s. A.) 82 Aar gl., Datter af Trælæsthandler og Kjøbmand i Arendal Christopher Sørenssøn og Maren Ellefsdatter Hafsøen. Hun var da, som nævnt, Enke efter Kammerraad Johan Drøge, hvem hun egtede i Arendal „privat“ (ɔ: uden Trol. og Lysning hjemme i Huset) den 17 Februar 1712, efter allerede tidligere at have været i Egteskab med Sorenskriver i Sand og Bringsvær Arent Isachsen (begr. i Arendal 6 Juni 1711, 52 Aar gl.). Den 30 August 1734 oprettede Schøyendahl og denne hans Hustru et Testamente, der blev kgl. confirmeret 2 Januar 1739, ifølge hvilket den Længstlevende skulde beholde det hele Bo mod at udbetale den Førstafdødes Arvinger 50 Rdl., hvis Vedkommende paany indlod sig i Egteskab. I andet Fald skulde ved Længstlevendes Død Halvdelen af Boet deles mellem begges Arvinger efter Loven og den anden halve Del tilfalde Oslo Hospital og Christiania Fattighus til lige Deling, efter at først en Del navngivne Personer af deres Slægt havde faaet udbetalt ialt 800 Rdl. Justitsraad Schøyendahl forandrede imidlertid senere, forsaavidt hans halve Del af Boet angik, denne Disposition, idet han i Aaret 1752 kort før sin Død forlovede sig med Frøken Maria Elisabeth Selmer (født paa Eker 1726, † i Christiania 13 Novbr. 1809, Datter af Capitaine Frederik S.), med hvem han dog ikke, som det er bleven sagt (cfr. H. P. Selmer, Stamtavle over Slægten Selmer, S. 15), opnaaede at blive gift. Vedkommende Præst nægtede nemlig at vie den da allerede dødssyge Mand uden efter foregaaende Trolovelse og Lysning i Kirken paa sædvanlig Maade, hvis der ikke kunde skaffes kgl. Bevilling, og da Schøyendahl under 14 April s. A. erholdt kgl. Tilladelse til at lade Vielsen foregaa uden Trolovelse og Lysning, var det allerede for sent, da han allerede var afgaaet ved Døden, før denne kgl. Bevilling kunde naa Christiania. For dog imidlertid at sikre Frk. Selmer sin Formue, oprettede han under 13 April s. A. et Testamente, der erholdt kgl. Confirmation den 19 Mai s. A., hvorved han indsatte hende til sin Universalarving. Frøken Selmer egtede senere (15 Januar 1753 i Akershus Slotsmenighed, efter kgl. Bevilling viet hjemme i Huset uden Trol. og Lysning) den senere Oberstelieut. Woldemar Fremming (født paa Thoten 1721, døbt 28 Januar s. A.), † i Akers Præstegjeld 5 Februar 1794, Søn af Oberstlieut. og Commandant paa Kongsvinger Hans Olai Fremming og Catharina Hedevig von Hadelen.) Justitsraad Schøyendahl var en bemidlet Mand og havde vistnok erholdt den væsentligste Del af sin Formue med sine 2de Hustruer, navnlig ved Egteskabet med Drøges Enke, der var en formuende Mands eneste Barn. Efter Faderen arvede han nemlig Intet. Gaarden Østre Skøien paa Ekeberg med underliggende lille Skøien og Braaten, der havde en Skyld af 2½ Skippund Tunge med Bygsel, samt Gaardene Solberg og Østby med Tveterbroplads, der havde en Skyld af 3 Fjerding Tunge, hvilke Eiendomme, der i Fortiden havde ligget dels til Oslo Bispestol og Communitet, dels til et Præbende, c. 1678 vare komne i Faderens Besiddelse, efter hvis Død Sønnen havde tilkjøbt sig dem paa Auction ifølge Skjøde af 14 Marts, thinglæst 29 Marts 1710, eiede og beboede han, indtil

han ved Skjøde af 24 Juli 1750 overdrog Eiendommen til Kjøbmand Jess Carlsen i Christiania. Han kjøbte da af Provst Bloch for 2550 Rdl. Gaarden Landfald med underliggende Myhre i Liers Præstegjeld ved Drammen, hvilken Eiendom han netop stod i Begreb med at tilflytte, da han døde. Han ejede en Fjerdepart af Papirfabriken i Akerselven paa Vøiens Grund med tilhørende Sagbrug, som han havde kjøbt af Kjøbmand Hans Peter Smith, af hvem han ligeledes ved Skiøde af 8 Mai 1748 tilforhandlede sig for 450 Rdl. en Femtendepart i Alunværket, hvilken Handel dog de øvrige Interessenter i Værket ikke vilde anerkjende. Ved hans Død viste Boet en Indtægt af 25,886 Rdl., men da Gjælden løb op til 17,261 Rdl., udgjorde Boets beholdne Formue dog kun 8,624 Rdl. Sit Bibliothek skjænkede han ved Gavebrev 8 April 1752 til Hr. Johannes Green og 1000 Rdl. fik Brodersønnen Magnus Verner Boyessøn ifølge Testamente af 7 Febr. 1733. Justitsraad Schøyendahls Fader Anders Boyessøn var født i Christiania 3 September 1644 og var vistnok en Søn af den Boye Fredrikssøn, der i den første Halvdel af det 17 Aarhundrede var Borger i Oslo og senere i Christiania, hvor han havde Kronens Gaard Foss med Kværn og Sagbrug i Forpagtning, og dennes Hustru Maren . . . ., og saaledes formentlig en yngre Broder af Fredrik Boyessøn, der efter Faderen erholdt Forpagtningen af Foss. Ligesom denne var Anders Boyessøn Borger og Handelsmand i Christiania og fik som saadan 14 Sept. 1666 Fritagelse for al borgerlig Tynge, Besværing og Contributioner. I Aaret 1668 blev han under 14 November af Statholder Gyldenløve antagen som Providiteur eller Factor ved Sølvværket paa Kongsberg, hvilken Bestilling Broderen Fredrik Boyessøn afstod ham, og herpaa erholdt han under 28 November næstefter kgl. Confirmation. Den 15 Marts 1669 blev han Ammunitions- og Material-Skriver eller (som han senere kaldes), Forvalter ved Akerhus, Fredriksstad, Halden og Kongsvingers Fæstninger med en aarlig Løn af 300 Rdl., der var mindre end den Formanden havde havt, hvorfor han under 4 Marts 1671 ansøgte om Forhøjelse. Andragendet anbefaledes af Gyldenløve, der ogsaa 17 April s. A. fik kgl. Ordre om at tillægge ham 200 Rdl. aarlig af Militsens Midler i Norge. I Aaret 1680 mistede han imidlertid denne sin Stilling, idet Proviantforvalter Poul Peterssøn (Vogt) s. A. tillige blev udnævnt til at være Ammunitions- og Materialforvalter, og Anders Boyessøn tillagdes da 250 Rdl. i aarlig Pension. Den 1ste Juli 1681 søgte han om at blive Commissionscommissarius i Christiania Distrikt efter afg. Dominicus Braunmann og paaberaaber sig i denne Anledning, at han i 13 Aar har været i kgl. Tjeneste som Ammunitions- og Proviantforvalter og navnlig „udi sidste Krigs-Aaringer“ havde mistet sin Helbred. Til Commissionscommissarius udnævntes han ogsaa 20 Aug. s. A. og tillagdes samtidigt af sær kgl. Naade Rang med Landcommissairer. Den 22 Decbr. 1685 blev han derhos af Statholder Gyldenløve, der i Christian Gyldenløves Mindreaarighed var tillagt Directionen over Postvæsenet i Norge, overdraget Forpagtningen af det norske Postvæsen i 3 Aar mod en aarlig Afgift af 3000 Rdl., paa hvilken Forpagtning han den 6 Febr. 1686 erholdt kgl. Confirmation. Den 26 Febr. 1687 (confirm. 2 Decbr. 1699) blev han Generalveimester søndenfjelds i Norge efter afg. Edvard Francois de Place, og gjorde sig i denne Stilling fortjent af det norske Veivæsen bl. A. ved paa egen Bekostning at opsætte tilhugne Milepæle og Stolper paa hver halve Mil. Han sad da i smaa Kaar „med en fattig Hustru og 9 Børn“ og havde ved ulykkelig Ildebrand mistet sin Gaard og ganske Eiendom. Den 16 Mai 1702 blev han Justitsraad og fik 26 Decbr. s. A. Sønnen Ulrik Fredrik Bøyesen beskikket til Generalveimester søndenfjelds i sit Sted, dog skulde han ifølge den

med Sønnen oprettede Contract af 18 Januar 1703 beholde Embedets samtlige Indtægter til sin Død og hans Enke efter hans Død en aarlig Pension af 300 Rdl. Den 16de Juni 1705 fik han Tilladelse til i Betragtning af hans store Flid og usparede Bekostning igjen at maatte tiltræde Generalvejmester-Embedet, om han skulde overleve Sønnen, dog skulde han i saa Fald holde en habil Fuldmægtig. Han døde paa Skøien 15 Juni 1708. Han var gift med Maria Otters (eller Petters)datter („Otton"), (hendes Fader har uden Tvivl været en Petter Ottesen eller en Otte Pettersen), der var født i Kjøbenhavn 1 Juli 1643 og døde paa Skøien 3 Januar 1714 hos Sønnen Justitsraad Schøyendahl i smaa Kaar (cfr. dette Tidsskrift I. S. 73). Boet var fallit og Børnene gik fra Arv og Gjæld. Anders Boyessøn havde i dette Egteskab følgende Børn: 1) Ingeborg Sophia B., døbt i Christiania 15 Debr. 1667, begr. i Aker 7 Aug. 1688; gift i Akershus Slotsmenighed (hjemme i Huset) 2 Novbr. 1687 med Lagmand i Oslo Lagdømme, Assessor i Overhofretten Laurits Jacobssøn til Ullevold i Aker, hvor han døde i Aaret 1705. (Han maa ikke forvexles med den samtidige Raadmand og senere Præsident i Christiania Laurits Jacobssøn, der boede paa Bragernæs). Manden egtede 2) i Gjerpen 14 Febr. 1690 Johanna Clausdatter, døbt i Skien 8 Decbr. 1669, Datter af Lagmand i Skien Claus Anderssøn og Anna Christensdatter. (Johanne Clausdatter egtede 2) i Gjerpen 13 Juni 1720 Overinspektør i Jarlsbergs Grevskab Jørgen Olufssøn Mandal). Laurits Jacobssøn efterlod 2 Døtre, en af hvert Egteskab. 2) Petter B., døbt i Christiania 13 Januar 1671, † paa Haltorp i Spydeberg 23 Aug. 1750 (begr. 14 Sept. s. A.) 80 Aar gl. Han blev 2 Febr. 1695 Sognepræst til Spydeberg, hvilket Embede han nedlagde i 1739. Gift c. 1696 med Karen Christophersdatter Stockfleth, født i Stange paa Hedemarken i April Maaned 1672, † i Spydeberg 1734 (begr. 14 Juli s. A.), 62 A. 2 M. 10 D. gl., Datter af Sognepræst til Stange Hr. Christopher Jacobssøn Stockfleth og Margrethe Olsdatter Mechlenburg (se dette Tidsskrift, 2. R. V. S. 80). I dette Egteskab havde han følgende Børn: a. Christopher Nicolai B., døbt i Spydeberg 25 Mai 1697, † i Gran paa Hadeland 25 Novbr. 1738 (begr. 16 Decbr. s. A.) i sit 41de Aar. Han var i 6 Aar Sognepræst til Lyderslev og i 8 Aar i Gran. Gift med Margrethe Langhorn, begr. i Gran 9 Marts 1764. Af deres 6 Børn døde den ældste Søn Petter Magnus B. som Generalmajor. b. Petter B., døbt i Spydeberg 17 Juni 1698, † ung. c. Petter Otto B., døbt i Spydeberg 2 Juli 1700, † i Kjøbenhavn 30 Novbr. 1763. Han var først Capellan og senere Sognepræst til Ringsaker, men blev afsat 1740. Gift med Elisabeth Dorothea Langhorn (en Søster af Broderens Kone), der døde i Christiania 8 Juni 1759 (begr. 12 s. M.) 56 A. 9 M. gl. d. Andreas B., døbt i Spydeberg 10 September 1701, † ung. e. Anna Sophia B., døbt i Spydeberg 29 Aug. 1702, † paa Thoten 3 Juli 1765 (begr. 12 s. M.). Gift i Spydeberg 3 Sept. 1722 med Provst og Sognepræst til Thoten Ole Hannibal Hoff, født i Nyborg paa Fyen 1694, † paa Thoten 2 Sept. 1759 (begr. 2 Oct. s. A.) 66 A. gl., Søn af Stiftsprovst og Sognepræst i Christiania Andreas Hoff og Christine Pharo. f. Hannibal B., døbt i Spydeberg 6 Juli 1706, † ung. g. Maria Margrethe B., døbt i Spydeberg 5 Oct. 1707, † paa Christiansø Fæstning. Gift: 1) med Capellan i Spydeberg Michel Sørenssøn (Schumacher), født paa Askers Præstegaard 17 Febr. 1703, begr. i Spydeberg 14 Aug. 1732, 39 A. 6 M. gl., Søn af Sognepræst til Asker Søren Michelsen (Schumacher) og 1ste Hustru Karen Nilsdatter Mechlenburg. 2) i Spydeberg 31 Aug. 1734 med Garnisonsfeltskjær paa Christiansø Jacob Friderich Langhorn (en Broder af Brødrenes Hustruer). — 3.) Et Drengebarn, døbt paa Hovedtangen 6 Oct.

1672; vel det Drengebarn, der blev begravet i Aker 26 Febr. 1673 om Aftenen. 4.) Et Drengebarn, døbt i Akers Slotskirke 11 Januar 1674; vistnok Ulrik Fredrik B. (der i alle Fald var af de ældste Børn). Han blev 21 Juni 1698 Commissionscommissarius i Norge og 26 Decbr. 1702 Generalveimester søndenfjelds efter Faderen. Han boede i Oslo og levede endnu 1714, men maa vistnok være død nogen Tid derefter. Gift i Christiania 17 Sept. 1710 med Antonette Augusta „Hansen“ eller „Meng“ (cfr. dette Tidsskrift, 2 R. I. S. 77 Noten), med hvem han ingen Børn havde. 5.) Et Pigebarn, begr. i Aker „vesperi“ 10 Jan. 1675. 6.) Et Pigebarn, døbt i Slotskirken 11 Juli 1675; maaske det Pigebarn, der blev begravet i Aker 18 Marts 1677. 7.) Et Drengebarn, døbt i Slotskirken 5 Oct. 1677. 8.) Antoni Boyessøn Schøyendahl; se foran. 9.) Et Pigebarn, hjemmedøbt og Daaben confirmeret i Slotskirken 23 Jan. 1680; vistnok Antonette Augusta B., der 20 Juli 1708 fik Bevilling til at være sin egen Værge under Broderen Ulrik Fredrik Boyessøn „Schøyendalhs“ Curatel. Hun blev senere gift med Vice-Stiftsskriver i Akershus Stift (hvilket han blev 20 Novbr. 1716 mod at erlægge 400 Rdl.) Johan Ernst Schultz, der var en Søstersøn af Antoni Schøyendahls 1ste Hustru. 10.) Et Drengebarn, døbt hjemme i Huset (ifølge Gyldenløves Bevilling af 27 Jan. s. A.) 29 Jan. 1681; vistnok „Doctor“ Werner B., der i 1704 var i Uhrmagerlære i Christiania, hvor han endnu opholdt sig 1711. I 1754 opholdt han sig i Kjøbenhavn og kaldes da „Doctor“, men videre kjendes ei til ham. Han havde, som foran nævnt, i alle Fald en Søn. Selv synes han fra sin tidligste Ungdom at have skaffet sine Forældre og Sødskende Bryderi og Ubehageligheder. 12.) Et Drengebarn, begravet i Aker 12 Februar 1682. 13.) Andreas B., født i Christiania 22 Novbr. 1682 (døbt i Slotskirken 1 Decbr. s. A.), † paa Næs Præstegaard i Hallingdal 28 Februar 1745 (begr. 17 Marts s, A.) 62½ A. gl. Han var først Capellan hos Sognepræsten til Næs og boede som saadan i Annexet Gol, blev 1724 Sognepræst sammesteds og var 3 Gange gift, nemlig: 1) 16 Sept. 1711 (trol. 16 Juli s. A.) i Næs med Johanne Pedersdatter Stoud, begr. der 12 Juli 1712, 28 A. 7 Ug. 3 D. gl., uden Børn. 2) paa Strand paa Modum 13 Februar 1715 med Susanna Bruun, Datter af Cort Gabrielsen B. paa Viker i Modum og Elisabeth Christiansdatter Klebo, og 3) i Rollag 19 Januar 1725 med Anna Flor, † paa Bragernæs 8 November 1783, Datter af Sognepræst til Rollag Augustinus Flor og Ingeborg Pedersdatter Winther (eller Opdal). Hans Børn vare: a. Anders B., døbt i Næs 25 Januar 1716, var Capellan til Egersund. b. Johanne Margrethe B., begr. i Næs (2 Febr.?) 1766, 49 Aar gl.; gift i Næs 11 Novbr. 1749 (trol. 6 Aug. s. A.) med Lieutenant Henrik Dehlen. c. Cort B., der var Sømand. d. Maria Sommer B., der 1750 levede ugift i Huset hos Sorenskriver Brønsdorph i Arendal. e. Christian Fredrik B., der 1750 opholdt sig som Student i Kjøbenhavn. f. Ambrosius B., der var Vice-Sorenskriver i Ringerike og Hallingdal og i 1750 const. Byfoged i Christiania, hvor han døde ugift 10 Oct. s. A. (begr. 16 Oct. s. A.), 24 A. gl. g. Augustinus B., Kjøbmand paa Bragernæs. h. Susanna B., confirmeret i Næs 1 Sønd. e. Tref. [ɔ: 27 Mai] 1742, 15 Aar gl. Hun fik 1 Sept. 1747 Bevilling til at være myndig og blev 1 Mai 1763 i Christiania gift med Kjøbmand Augustinus Halvorsen. i. Ingeborg B., confirm. i Næs 1 Sønd. e. Tref. [ɔ: 20 Juni] 1745, 15 A. gl Hun fik ligesom Søsteren 1 Sept. 1747 Bevilling til at være myndig og opholdt sig 1750 ugift hjemme hos Moderen. k. Peter Otto B., født paa Næs Præstegaard 2 Sept. 1734 (døbt 10 Sept. s. A.), † paa Gaarden Hovind i Aker 1 Mai 1812 (begr. 12 Mai s. A.). Han var Kjøbmand i Christiania, var gift 2 Gange og havde mange Børn. —

En anden Broder af Fredrik Boyessøn til Foss var vistnok ogsaa den Lorents (eller Laurits) Bøyesen, der 1647 var Byfoged i Christiania, senere tillige Myntskriver, hvilket Embede han dog maatte opgive, da Bergskriveren Peter Jessen 17 Aug. 1651 tillige blev udnævnt til Myntskriver. Han søgte da om Exspectance paa Lagstolen i Throndhjem, saafremt han derom kunde forenes med Lagmanden der, Dr. Peder Alfsen, men da denne fik Svigersønnen Nicolaus Povelssøn beskikket til Vice-Lagmand i Throndhjem med Ret til at succedere ham, blev B. 25 Oct. 1653 Lagmand i Skien efter Thomas Jenssøn (Sommer), der paa Grund af Alderdom afstod ham Embedet. Fredrik Boyessøn til Foss, der døde sammesteds i 1679 (begr. i Aker 22 April s. A.), blev 6 Januar 1650 Generalvisiteur over Defensionsskibene i Norge, 15 Marts 1652 Generalskovinspecteur søndenfjelds og fik 13 Aug. s. A. i denne Stilling en Gage af 1200 Rdl. aarlig. Den 22 Oct. 1653 blev han Factor ved Kongsberg Sølvværk efter Svogeren Johan Reinholtssøn (Hass), der døde „forleden Vaar" og som var bleven Factor ved Sølvværket efter Svigerfaderen Johan Garmann den Ældre. Denne Bestilling afstod han imidlertid, som nævnt, til Broderen Anders Boyessøn. Han var gift med Annicken Garmann, en Datter af Providiteur eller Factor ved Sølvværket den ovennævnte Johan Garmann d. Æ. og Boel Reiminchs († paa Bragernæs 12 Febr. 1657, begr. der 22 s. M.) og en Søster af Landcommissarius Johan Garmann d. Y. Foruden a. en Datter Margrethe, der 1653 egtede Myntskriver Fredrik Grüner, som 10 Marts 1672 af Gyldenløve fik Skjøde paa Gaarden Foss med Mølle og Sag for 4000 Rdl., havde Fredrik Boyessøn i alle Fald b. en Søn Jeremias B., der boede paa Kobbervigtangen ved Drammen, hvor han i 1672 maatte gjøre Opbud og senere var bleven mere og mere forarmet, og om hvem hans Hustru Guria Ambjørnsdatter (med hvem han blev gift i Christiania 28 Febr. 1658), en Søster af Assessor Knud Frantssøns Hustru (cfr. dette Tidsskrift, 2 R. IV. 207) i 1684 siger, at han da i 26 Aar havde været „beladt med Sygdom" og i de fem sidste sengeliggende, og c. en Datter Sophia Fredriksdatter, gift 4 Oct. 1656 i Christiania med Oberbergmester paa Kongsberg Johannes Barth, som 2) 29 Decbr. 1663 i Christiania egtede Christiana Sophia Garmann (begravet paa Kongsberg 10 Aug. 1696, en Datter af Landcommissarius Johan G. den Yngre og 1ste Hustru Maren Villumsdatter Dop), hvem han 16 April 1663 fik kgl. Bvilling til at egte, uanseet at hun i 2det Led var beslægtet med hans 1ste Hustru.

[3.] Om Familien *de Richelieu* (egentlig Richel) se den vedføiede Stamtavle.

[4.] *Christian Peter Leth* var en Sønnesøn og *Just Barch* en Dattersøn af den i dette Tidsskrift, II. S. 335 Noten nævnte Borger i Christiania Peder Hanssøn Leth. Peder Leth, der blev begravet i Christiania „i Rosengaarden med alle Klokker og den store forud" 21 Decbr. 1679, egtede sammesteds 11 Sept. 1664 til Høimesse Maren Nilsdatter Soelgaard (begr. paa Byens Kirkegaard „paa syndre Side Kirken med alle Klokker og den store forud" 28 Oct. 1697), med hvem han havde følgende Børn, alle fødte i Christiania: 1.) Nils L., bosat i Jylland. 2.) Helvig L., døbt 17 Aug. 1666, begr. 28 Jan. 1672(?). 3.) Marthe L., døbt 12 Juli 1667; gift i Christiania 28 Sept. 1687 med Byfoged der Adam Barch. 4.) Berthe eller Birgitte L., døbt 24 Decbr. 1669, begr. i Christiania 7 Oct. 1725; gift i Christiania (viet Onsdag „hjemme i Huset") 23 Novbr. 1682 med Andreas Hagemeister, døbt i Christiania 1 April 1655, begr. der paa Byens Kirkegaard „paa søndre Side med alle Klokker og den store forud" 20 April 1711, S. af Stadsmajor Johan H. og 1ste Hustru.

5.) Helvig L., døbt 15 Decbr. 1671, gift med Hans Gotfriedsen. 6.) Maren L., døbt 26 Novbr. 1673; begr. der 28 Juni 1674. 7.) Hans L., døbt 10 Febr. 1675; var 1718 bosat i Christianssand. 8.) Peder L., døbt 25 Juli 1677, begr. 19 Marts 1679. 9.) Maren L., døbt 6 Sept. 1678; levede 1728, da hun 1 Marts s. A. fik Bevilling til at være myndig, ugift i Christiania. 10.) Anne L., døbt 5 Novbr. 1679; gift i Christiania (viet „i Huset") 13 Marts 1719 med Regimentskvartermester Laurits Spydeberg.

[5.] *Soelgaard*, var født i Hølen 1687 og var en Søn af Borger til Christiania og Trælasthandler i Hølen Søren Lauritssøn (eller Larssøn) Soelgaard († 1699) og Maren Jonsdatter (begr. i Vestby 2 Marts 1717 69 A. 6 M. 2 Ug. gl.). Han blev 1707 Student ved Kjøbenhavns Universitet, ved hvilket han derefter i en Række af Aar opholdt sig for sit Studiums Skyld og havde i flere Aar ligget i Ehlers Collegium for at studere jura. Han berømmes for Flid og Dygtighed, var „et Mønster for Skikkelighed og Lærdom", havde holdt adskilllge juridiske Disputationer paa Universitetet og aflagt dygtige Prøver „saavel i juridiske som politiske Materier". I 1715 vendte han tilbage til Norge, hvor han 25 Januar s. A. blev udnævnt til Vicelagmand i Throndhjems Lagdømme med Ret til at succedere Lagmanden dersteds Abraham Dreyer. I Slutningen af s. A. synes han at være reist udenlands, i alle Fald fik han 20 Oct. d. A. et latinsk Reisepas, for at besøge fremmede Academier. Dette Ophold kan dog i alle Fald neppe have været af lang Varighed; thi allerede 13 Marts 1716 blev han udnævnt til Assessor i Overhofretten i Norge og ved Skiftet efter Moderen, der begyndte 31 Marts 1717, var han tilstede, saaledes at han i ethvert Tilfælde paa denne Tid, om ikke tidligere, maa have været vendt tilbage. Den 19 Oct. 1722 blev han beskikket til i Lagmandens Sted at deltage i Udarbeidelsen af den nye Matricul for Fosens Fogderi, 24 Mai 1726 blev han Cancelliraad og var i 1727 en Tid const. som Stiftamtmand i Throndhjems Stift. Den 15 Januar 1731 blev han Amtmand over Romsdal, Nordmøre og Søndmøre efter Erik Must, men var neppe fornøiet med dette Embede, da han samme Aar — formodentlig paa Grund af et — forøvrigt feilagtigt — Rygte om Abraham Dreyers Død — søgte om at maatte tiltræde Lagmandsembedet, paa hvilket han, som nævnt, havde Exspectance, og om at en anden i hans Sted maatte udnævnes til Amtmand. Han døde paa Moldvær Gaard ved Molde i Juni 1742. Efter sine Forældre arvede han ikke ubetydelige Midler, som han dog — efter eget Opgivende — havde forbrugt i 1731. Senere egtede han Anna Margaretha Høyer, med hvem han fik en betydelig Formue. Kort før sin Død skjænkede han 500 Rdl. til Skolevæsenet i Borgund. Han havde med sin Hustru ikke Børn, hvorfor Egtefolkene 27 Aug. 1737 oprettede et Testamente, der erholdt kgl. Confirmation den 15 Novbr. s. A., ifølge hvilket den Længstlevende skulde beholde det hele Bo uskiftet (cfr. B. Moe, Tidsskrift for den norske Personalh., I. S. 72, Norske Stiftelser, III. S. 1027 og Chr. Frimann, Stiftelser og Gavebreve i Bergens Stift, II. S. 236).

[6.] *Jonas Lym* (eller Lime) var født i Kjøbenhavn 22 Sept. 1679, † paa Vemmetofte 6 April 1760 og skal have været en Søn af Assessor i Kammercollegio og Commissarius Claus Lime (f. 1651, † 1685) og Maria Jonsdatter Heinemark. Han skal have hørt til en adelig Slægt, der i Vaabenet førte en syvoddet Sølvstjerne belagt med en rød Rose i blaat Felt, hvorfor Slægten ogsaa kaldes Rosenstierne (cfr. Lexicon over adelige Familier etc., II. S. 124). Han havde i samfulde 17 Aar, dels i Hs. Maj.s Tjeneste i Brabant, dels ved

Reiser i fremmede Lande, erhvervet sig Kundskab og Indsigter og derved tilsat den største Del af sine Midler. Var i 1717 kommen til Norge som Gouverneur hos Prindsen af Sønderborg, og søgte 22 Januar 1718 om at blive Assessor i Overhofretten i Norge, hvis Love han havde lagt sig efter og hvor han stod i Begreb med at egte Generalmajor Storms Datter, der havde sine Midler anbragt sammesteds, samt om Justitsraads Character, fordi det — for en dansk Mand og fremmed især — i Norge var høist nødvendig, „thi den gjør en stor impression paa Gemytterne“. Den 13 Aug. 1718 blev han Justitsraad, 3 October s. A. tillige Assessor i Overhofretten og 7 Mai 1723 Præsident i Christiania. Han fik 23 Juli 1723 Fritagelse for at svare til Formandens Embedshandlinger og 30 Juli s. A. Pas til Norge, var i 1725 med Deichman Medlem af den saakaldte hemmelige Commission, blev 18 Febr. 1729 Etatsraad, men 19 Oct. 1731 afsat fra sit Præsidentembede af Christian den VI. Den 27 Februar 1733 blev han imidlertid atter Præsident i Bergen, hvilket Embede han 27 Novbr. 1743 paa Grund af tiltagende Alderdom og Sygdom, navnlig Stensmerter, der hindrede ham i at forlade sit Hus, afstod mod en Sum af 4000 Rdl. og en aarlig Pension af 300 Rdl. til Secretær i det danske Cancelli og Lagmand i Stavanger Henrik Willumsen, der udnævntes til Præsident 3 Januar 1744, samme Dag, som ogsaa Lym fik sin Afsked. Den 10 Januar s. A. blev han Conferentsraad (confirm. 4 Novbr. 1746). Han boede senere i mange Aar i Bergen, men flyttede tilsidst til Danmark. Gift i Begyndelsen af 1718 (viet hjemme i Huset uden Trolovelse og Lysning ifølge kgl. Bevilling af 17 Decbr. 1717) med Engel Maria Storm, født 168*, † i Bergen 1758 (begr. i Domk. 15 Novbr. s. A.), Datter af Generalmajor Arved Christian Storm og 1ste Hustru Anna v. Kocken, samt Enke efter Major Christopher Fredrik von Lowzow († i Fredrikstad 31 Oct. 1716). I dette Egteskab havde Conferentsraad Lym flere Børn, af hvilke dog kun en Datter Christiana Augusta Lym overlevede Moderen og 16 Marts 1756 i Bergens Domkirke blev viet med den residerende Capellan til Haus Josva Schafner.

[7.] *Andreas Lachmann* var født paa Strømsø Toldbod 22 Novb. 1685, † paa Grefsen i Aker 21 October 1752 og var en Søn af Tolder i Drammen Henrik Lachmann og Dorothea Simonsen (Datter af Assessor Anders Simonsen og en Søster af Biskop Hans Munks 2den Hustru). Han var — ifølge Baron Løvendahls Attest — „af vakker Erudition“, havde saavel inden- som udenlands lagt sig efter Lovkyndighed og blev 24 Febr. 1712 Vice-Lagmand i Oplandenes Lagdømme med Ret til at succedere Lagmanden der Peder Blichfeldt og da denne døde i Sept. s. A. (begr. i Christiania 21 Sept. s. A.), tiltraadte Lachmann strax Embedet som virkelig Lagmand i hans Sted (Bestallingen fik kgl. Confirm. 10 Aug. 1731 og 7 Novbr. 1746). Under 1 Februar 1713 fik han Befaling til at sidde i Overhofretten og deltage i Sagernes Paadømmelse sammesteds, saa ofte det var fornødent, og den 4 Sept. 1717 blev han tillige Assistentsraad i Overhofretten, 14 Juli 1719 Cancelliraad, 11 Juni 1733 virkelig Justitsraad og 30 Oct. 1744 virkelig Etatsraad (confirm. 7 Novbr. 1746). Han døde paa Grefsen i Aker 22 October 1752 (begr. 3 Novbr. s. A.) i hans 67 Aar (cfr. dette Tidsskrift, I. S. 59 fl.). Han var gift 2 Gange: 1) 9 April 1715 i Christiania (viet „i Huset“ uden Trol. og Lysning ifølge kgl. Bevilling af 6 April 1715) med Christiane Munk, døbt i Christiania 26 Marts 1692, † i Christiania i Mai 1725 (begr. i „Kirkekjælderen“ 28 Mai s. A.), Datter af Biskop Dr. Hans M. og 1ste Hustru Anna Aagaard. 2) 30 Januar 1731 paa Throndstad i Hudrum med Else Huitfeldt, født paa Throndstad 26 Febr. 1703, † paa

Grefsen 22 Marts 1743 (begr. 28 Marts s. A.) 40 A. gl,, Datter af Søhelten Commandeur Iver Huitfeldt til Throndstad og Kirsten Røyem (cfr. dette Tidsskrift, I. 61). I 1ste Egteskab havde Lachmann 3 og i 2det 8 Børn.

[8.] *Truls Madssøn Wiel* var født paa Strømsø c. 168*, † paa Lagmandsgaarden lille Gjerpen ved Skien 12 Febr. 1744 og var en Søn af den rige Trælasthandler Mads Jenssøn Wiel og hans 2den Hustru Anne Cathrine Clausdatter Becker. Han blev 7 Sept. 1714 Vicelagmand i Skien, med Ret til at succedere Lagmanden der Geert Lange (om hvem cfr. Anmærkning 19), mod at betale 1000 Rdl. til Kongens Kasse, 13 Marts 1716 Assessor i Overhofretten, beskikkedes 19 Oct. 1722 til i Lagmandens Sted at deltage i Udarbeidelsen af den nye Matricul over Ringerike og Hallingdal og blev efter Langes Død udnævnt 10 October 1732 til virkelig Lagmand i Skien. Han skal have været „en retskaffen, fornuftig og lovkyndig Mand“ og egtede 1720 paa Strømsø (viet hjemme i Huset ifølge kgl. Bevilling af 6 Sept. s. A.) Maren Moss, døbt paa Bragernæs 15 Oct. 168?, † paa Strømsø 1745 (begr. 22 Decbr. s. A.) 64 A. gl., Datter af Trælasthandler Peder Sørenssøn Moss og Sara Nilsdatter samt Enke efter Amtmand over Eker og Buskerud Justitsraad Povel Glud (født 1661, † paa Austad ved Drammen 1719, Søn af Biskop i Viborg, Dr. Søren Glud og Ide Kirstine Moth, en Søster af Grevinden af Samsø).

[9.] *Nicolai Schwartz* var født i Lund i Skaane 11 Januar 1670, † paa Buskerud Gaard paa Modum 1753 (begr. 3 April s. A.) og var en Søn af Generalsuperintendent i Hertugømmerne, Dr. Josua Schwartz og Cathrine Severus (Enke efter Borgermester i Malmø Jacob Wildschütz). Han havde i sin Ungdom reist meget udenlands og især erhvervet sig et grundigt Kjendskab til de østerlandske Sprog, blev 24 Sept. 1708 Cancelliraad, 14 Novbr. 1718 Assessor i Overhofretten i Norge og 21 April 1747 virkelig Justitsraad. Han var gift med Alhed Maria Heins († paa Buskerud 18 Decbr. 1748 (begr. 23 s. M.) i sit 74 Aar), der bragte ham Gaarden Buskerud paa Modum, med Ret til Førstekjøb af Tømmer i Hallingdal, Krydsherred, Snarum og Modum m. m., hvilken Eiendom ved Schwartzes Død ifølge Testamente tilfaldt Oberstlieutenant Johan Ludvig v. Lowzow (født i Fredriksstad 11 April 1705, † paa Høvig i Lier 25 Januar 1762, begr. i Frogner Kirke lige for Alteret 10 Febr. s. A.) og hans Søster Magdalena Elisabeth v. L., der var gift 1) med Lagmand Wilhelm Hoff, 2) paa Høvig 13 April 1763 med Fløiadjutant Iver Andreas Günther.

[10.] *Just Must* var født i Christiania 1691, Søn af Assistentsraad og Præsident i Christiania Hans Hanssøn Must (begr. i Christiania 12 Febr. 1706) og 2den Hustru Anne Simonsen eller Andersdatter († i Christiania 2 Marts 1738 som Enke efter Biskop Hans Munk) og saaledes Sødskendebarn af den før nævnte Justitsraad og senere Etatsraad Andreas Lachmann. Just Must fik 22 April 1715 Exspectance paa at blive Amtmand over Ringerike, Hallingdal, Eker og Buskerud efter Amtmand Povel Glud, mod at erlægge til Kongens Kasse 2000 Rdl. strax og 1000 Rdl., naar han tiltraadte Embedet som virkelig Amtmand, hvilket skeede ved Gluds Død i 1719. Den 13 Marts 1716 blev han tillige Assessor i Overhofretten og udnævntes 28 Novbr. 1739 til virkelig Justitsraad. Han døde paa Strømsø 24 Mai 1760 (begr. 5 Juni s. A.). Han var 2 Gange gift: 1) med Else Maria Wiel, † paa Strømsø i October 1725, en Søster af forannævnte Truls Wiel (se Anmærkning No. 7), i hvilket Egteskab han havde en eneste Datter Anna Must, og 2) med Eleonore Braunmann, begr. paa Strømsø 22 Sept. 1755 (en Datter af efternævnte Justitsraad Chri-

stian Braunmann), med hvem han ingen Børn havde. Ved Testamente af 19 April 1738 (kgl. confirm. 30 Mai s. A.), indsatte hun derfor Manden til sin Universalarving.

[11.] Om *Christian Braunmann* se dette Tidsskrift, I. S. 54—55 og 2 R. II. S. 283. Han blev 13 Januar 1719 Justitsraad med Anciennitet fra 13 Aug. 1718, forat han ikke i Overhofretten, hvor han altid havde været en af de flittigste, hvorvel hans Lagstol og Bopæl dog var 30 Mile fra Christiania, skulde maatte vige Sæde for Justitsraad Lym, der kort før var bleven Assessor sammesteds (cfr. foran Anmærkning 5). Sønnen Jens Braunmann til Boen i Topdal (født i Christiania 12 Decbr. 1697, † paa Boen 6 Juli 1752), blev gift i Arendal (viet „privat" ɔ: hjemme i Huset uden Trol. og Lysning) 15 October 1730 med Margrethe Ellefsdatter, døbt i Arendal 20 April 1714 (ikke 1704), med hvem han ingen Børn havde, og Sønnesønnen Christian (Christiansen) Braunmann til Austad i Skouger var gift med Magdalena Margrethe Stibolt, født paa Moss 12 Decbr. 1740 (døbt 14 Decbr. s. A.), † i Drammen 22 Jan. 1826, 86 A. gl., Datter af Capitaine i Marinen Peter Lorentssøn Stibolt og Anna Catharina Hesselberg.

[12.] Om *Søren Hanssøn Lemmich*, se dette Tidsskrift, V. S. 92 Noten. Han var Borger til Christiania og Handelsmand paa Bragernæs, hvor han navnlig drev Trælasthandel og som det synes, var en af Stedets mest formuende Borgere. Fra 1688 til omkring 1700 og maaske senere, var han Postmester eller — som han og kaldes — Postforvalter paa Bragernæs, blev under Krigen mod Sverige af Slotsloven, sammen med 3 andre formuende Borgere paa Bragernæs, overdraget Armeens Forsyning og udnævntes 21 Decbr. 1716 til Krigscommissaire en Campagne. Senere blev han ogsaa Krigsraad og 8 Decbr. 1721 tillige Assessor i Overhofretten. Da han under Krigen havde havt store Tab, navnlig ved at hans Skibe og Varer vare opbragte af Fienden, fik han 21 Aug. 1716 i 6 Aar Moratorium for alle sine Kreditorer. Med sin Hustru Petronelle Johansdatter Sommer (cfr. A. Collett, Familien Elieson, S. 9) havde han en Mængde Børn, af hvilke 10 overlevede Forældrene. Han blev begravet paa Bragernæs 8 Decbr. 1722. Krigsraad Søren Lemmichs Farfader var Raadmand i Fredriksstad Henning Hanssøn Lemmich, der levede i Aaret 1668. Han havde mange Børn, af hvilke følgende kjendes: 1.) Hans Henningsøn L., Borger til Fredriksstad og Handelsmand paa Moss, hvor han døde 1677. Han var gift med Anna Søfrensdatter Moss, der senere egtede Lars Larssøn Smith paa Bragernæs (cfr. dette Tidsskrift l. c.). 2.) Lars Henningssøn L., der levede som Kjøbmand i Fredriksstad, hvor han døde 1693. Han var gift 2 Gange: 1) (før 1677) med Maren Madsdatter Thyrholm, † i Fredriksstad 1683, Datter af Raadmand der Mads Larssøn Thyrholm og Maren Madsdatter (som 2den Gang blev gift med Lagmanden i Fredriksstads Lagdømme Christen Jenssøn (cfr. B. Moe, Tidsskrift for den norske Personalhist. 1 R. S. 14) og 2.) med Marthe Richardsdatter, der overlevede Manden. Han havde 3 Børn i hvert Egteskab, nemlig: a. Mads L. b. Henning L. c. Maren L. d. Richard L. e. Hans L. og f. Anne Marie L., gift 1703 med Hans Jørgenssøn Ovenberg. 3.) Anna Henningsdatter L., gift med Handelsmand i Fredriksstad Hans Jenssøn Holmboe, † der 1683. I dette Egteskab havde hun 3 Børn, nemlig: a. Mette H., gift med Konsumtionsforpagter Jens Munch. b. Anna Catharina H., † i Fredriksstad 1712; gift med Sr. Johan Hanssøn i Fredriksstad, der overlevede Konen, og c. Jens H., begraven i Fredriksstad 2 Decbr. 1720 (cfr.

Holmboerne, S. 35. Hans Jenssøn Holmboes Broder var ogsaa Søren Jenssøn „af Horsens"). 4.) Mads Henningssøn L., der vistnok var Fader til: a. Margrethe Madsdatter L., gift med Amund Dale i Laurvig og b. Broderen Capitaine Hans L. — 5.) Henning Henningssøn L., hvis Datter vistnok var Maren Henningsdatter Lemmich, der 7 Sept. 1707 fik Bevilling til at egte P. Smidt paa Asak i Berg uden Forlovelse og Lysning. 6.) Siri Henningsdatter L., gift med Handelsmand paa Fredrikshald Søren Simonssøn Randers, hvilket Egtepar 1686 lod bekoste Prædikestolen til St. Mortens Kirke i Randers (cfr. M. Galthen, Beskrivelse over Kjøbstaden Randers, S. 113 f.).

[13.] Om *Jens Grømbech* findes Oplysninger hos B. Moe, Tidsskrift for den norske Personalhist., 1 R. S. 210—11. Han var født paa Bragernæs ved Midnatstider mellem den 8 og 9 Novbr. 1666 (døbt 11 Novbr. s. A.) og var en Søn af Trælasttiendeskriver, Skibsmaaler og Handelsmand paa Bragernæs Hans Jenssøn Grømbech og 1ste Hustru Martha Michelsdatter Brasen. Den 10 Novbr. 1696 blev han Procurator ved alle Retter i Danmark og Norge (Bestallingen blev confirmeret 23 Marts 1700), 17 Aug. 1715 Cancelliassessor, søgte i 1720 om at erholde en høiere Character, hvilket imidlertid afsloges ved kgl. Resol. af 12 Sept. s. A., blev 8 Decbr. 1721 Assessor i Overhofretten, men da han boede i Vangs Præstegjeld paa Hedemarken, 17 Mil fra Christiania, og han derfor maatte flytte ind til Byen, dersom han skulde kunne deltage i Rettens Forhandlinger, hvilket vilde være ham meget ubeleiligt, fik Vice-Statholderen 24 Januar 1722 Paalæg om i hans Sted at foreslaa en anden til Assessor. Ved kgl. Resol. af 23 Novbr. 1722 fik han Kammerraads Character, men Bestallingen udstedtes først 27 Decbr. næstefter. Den 24 Decbr. 1731 blev han virkelig Justitsraad. I Aaret 1716 tilkjøbte han sig af Baronesse Lilliencrone Stor-Hammer adelige Sædegaard i Vangs Præstegjeld og erholdt ved kgl. Resol. af 30 Oct. 1719 Skattefrihed for Eiendommen. Her døde han 5 Marts 1734 (begr. 26 s. M.), 66 A. gl. Han egtede 1712 i Kraakstad (viet i Huset uden Trol. og Lysning ifølge kgl. Bevilling af 26 Marts s. A.) Christine Sophie Vagel (begr. i Vang 30 Juli 1771, 84 A. gl. som Enke efter Justitsraad Iver Jentoft, hvem hun egtede i Vang 16 Febr. 1741), med hvem han ingen Børn havde. De oprettede i Henhold til senere erhvervet kgl. Bevilling af 28 Oct. 1718 den 4 Decbr. 1716 et reciproct Testamente, der erholdt kgl. Confirmation 24 April 1734, ifølge hvilket den Længstlevende beholdt det hele Bo uskiftet.

[14.] Om *Lars Michelssøn* se Stamtavle over Slægten Bernhoft, S. 131 ff.. Han havde før en Tid lang tjent Stiftamtskriver Claus Hanssøn som Fuldmægtig og recommenderedes af Slotslovens Deputerede for sit skikkelige Forhold og Dygtighed. Den 7 Juli 1710 blev han Foged over Ringerike og Hallingdalen, hvilket Embede han forestod til sin Død.

[15.] *Johan Henrik Munch*, Søn af Jens Munch og Kirstine Henriksdatter Rawert, var først Proviantskriver ved den norske Arme, men maatte kvittere Tjenesten, da der opdagedes forskjellige Misligheder ved Proviantforvalter Helle Holsts Forhold med Hensyn til Brødbagningen for Armeen, hvilke Misligheders Opdagelse for en væsentlig Del synes at skyldes ham. Som en Belønning herfor blev han ved kgl. Resol. af 28 Juli 1710 beskikket til Foged over Nedre Romerike og erholdt Bestalling som saadan under 4 Aug. næstefter. Den 20 Novbr. 1716 blev han, mod at erlægge 500 Rdl. til Kongens Kasse, Vice-

Lagmand i Oplandenes Lagdømme, med Ret til at succedere Andreas Lachmann, og 4 Juni 1717 tillige Assessor i Overhofretten. Han døde 1724 i Kjøbenhavn. Da Enken sad igjen i vidtløftig Tilstand med 3 smaa Børn, søgte hun i Oct. 1724 om igjen at maatte erholde tilbage de 500 Rdl., som Manden havde erlagt for Successionen paa Oplandenes Lagstol, men dette afsloges ved kgl. Resol, af 6 Oct. 1725. Han var gift med Birgitte Marie, en Datter af forrige Proviant- og Ammunitionsforvalter paa Kongsvinger og Christiansfjelds Fæstninger Jens Sørensen og Maren Margrethe Steenkull, der overlevede Manden med 3 Børn, en Datter og 2 Sønner, af hvilke den ældste, Jens Henrik M., var Constabel ved Artilleriet og den yngste ansat ved de Nationale.

[16.] *Jochum Borse,* Søn af Assessor i Bergamtet, Commerceraad Halvor Sørenssøn Borse („en indfød norsk Undersaat“, begr. i Solum 14 April 1701) og . . . . Jochumsdatter Lobes. Han var født i Gjerpen c. 1681, blev 2 Oct. 1697 indskreven som Student ved det af Christian den V i 1691 oprettede ridderlige Academi i Kjøbenhavn (cfr. dette Tidsskrift, 2 R. I. S. 66), udnævntes 25 Marts 1702 til Commerceassessor, 11 Decbr. 1703 til Canselliraad og fik 1 Febr. 1713 kgl. Ordre til at sidde i Overhofretten. Han døde paa Fjære i Solum 9 April 1739, 59 A. 5 M. 9 D. gl. Gift i Gjerpen 11 Decbr. 1703 med Charlotte Arnold, Datter af Generalmajor Johan A. og 3die Hustru Gjerthrud Iserberg.

[17.] *Lars Moss* var født paa Bragernæs c. 1675, † paa Strømsø 1742 (begr. 21 Mai s. A.) og Broder af Assessor Truls Wiels ovennævnte Hustru. Han var en af Strømsøs betydeligste Trælasthandlere, eiede en Reberbane sammesteds, blev 16 Aug. 1709 Commerceraad og fik 1 Febr. 1713 kgl. Ordre til at sidde i Overhofretten, naar det behøvedes. Han blev Justitsraad 28 Novbr. 1732 og var gift med Margrethe Norup, der døde 1716 paa Strømsø (cfr. A. Collett, Familien Elieson, S. 5).

[18.] Om *Peter Ryssel* findes Oplysning hos A. Højer, König Friederich des Vierten glorvürdigstes Leben, II. 175 ff. — Han blev 7 Sept. 1703 Commerceassessor, 28 Sept. 1714 Assessor i Overhofretten og 18 Decbr. 1716 const. som Interims Magistrat i Skien samt c. 1700 i Skien gift med Sophia Christina Bornemann, en Datter af Sognepræst til Marslev M. Hans Jenssøn B. og Margrethe Hansdatter Struch, hvilken Sidste senere maa have egtet Etatsraad Henrik Adeler, Amtmand i Bratsberg Amt, senere Stiftamtmand over Christianssands Stift, der kaldes Sophia Catharina Bornemanns „Fader“. Denne var da Enke efter Mester Frants Collier (begr. i Skiens Kirke 31 Mai 1699), hvem hun egtede i Gjerpen 12 Mai 1698, men med hvem hun ingen Børn havde. Om H. Adeler cfr. Dansk biogr. Lex. I, 94.

[19.] Nogen Lagmand ved Navn *Henrik Lange* kjendes ikke. Maaske det er en Feilskrift for Lagmand *Geert Lange,* der var født 1649 og „i ganske 40 Aar“ havde boet i Nordland, da han 29 April 1710 blev Foged i Helgeland, hvor han boede paa Gaarden Indre Torget i Brønø Præstegjeld. Han blev 13 Juli 1686 Vice-Lagmand i Bergens Lagdømme, fik 21 Sept. 1693 Ordre til at bytte med Vice-Lagmanden i Stavanger Lagdømme Nils Knag (Knagenhielm) og ved Rescript af 25 April 1696 Vicelagmand i Skien, idet det blev bestemt, at Vicelagmanden der, Willem Mathissøn Vassard, skulde forflyttes som Vicelagmand til Stavanger og Geert Lange igjen erholde hans

Plads som Vicelagmand i Skien. Den 23 October 1697 fik han i Henhold hertil Bestalling som Vicelagmand i Skiens Lagdømme med Ret til at succedere Lagmanden David Gørrissøn Klim i Embedet (Bestall. confir. 26 Febr. 1701). Ved Lagmanden David Gørrrissøn Klims Død den 14 Mai 1714 (begr. 5 Juni s. A., 71 A. gl.) tiltraadte han Embedet som virkelig Lagmand i Skiens Lagdømme (Bestall. confir. 10 Aug. 1731), blev 4 Juni 1717 Assessor i Overhofretten og 30 Novbr. 1731 virkelig Cancelliraad. Han døde i Skien 1732 (begr, i Gjerpen 19 Sept. s. A.), 82 Aar gl. Gift med Anna Mejer, † i Skien 1739 (begr. i Gjerpen 29 Oct. s. A.), 77½ A. gl., med hvem han i alle Fald havde 1 Datter og 2 Sønner, nemlig: 1) Birgitte L., † i Gjerpen 1736 (begr. i Januar 1737), gift 9 Februar 1718 i Gjerpen med Nils Weyer, begr. i Gjerpen 13 Mai 1746, 50 A. gl., Søn af Borgermester Hercules Weyer i Skien. 2) Hans L., født 1689, † i Porsgrund 12 Decbr. 1750 (begr. i Eidanger 19 Decbr. s. A.), 60½ A. gl. Han blev 20 Sept. 1746 Tolder i Langesund og søgte i 1750 at faa Broderen Thomas Lange til sin Eftermand. Han var gift med Cathrine Elisabeth ...., † i Porsgrund 1748 (begr. i Eidanger 28 Aug. s. A.), 42 A. gl., som det synes uden Børn. 3) Thomas L., født i Nordland 1698, udnævntes 8 Juli 1727 til Procurator ved alle Over- og Underretter i Norge (Bestal. confir. 4 Mai 1731), fik 10 Novbr. 1750 Exspectance paa Broderens Embede i Langesund, mod at denne beholdt Gagen, hvilket han 12 Decbr. s. A. tiltraadte. Han døde i Porsgrund 19 Juli 1773 (begr. 24 Juli s. A.). Gift i Gjerpen 14 Sept. 1730 med Barbara Abigael Monrad, døbt i Gjerpen 5 Aug. 1711, † i Porsgrund 17 Juni 1792 (begr. 23 Juni s. A.), D. af Sognepræst der David Monrad og 2den Hustru Barbara Leopolda, med hvem han havde 18 Børn. Som man heraf vil se, er det feilagtigt, naar Lengnick paa sin lille Stamtavle over Familien Lange, III., slaar de her ovenanførte Brødre sammen til en Person Hans Thomas Lange, der angives at have været Tolder i Langesund o. s. v. — Lagmand Geert Lange havde en Broder, Henrik Lange, der døde i Christiania 25 Decbr. 1708 som Haandskriver hos Vice-Statholder Fredrik v. Gabel.

[20.] *Anders Sørenssøn Brinch* var født i Arendal 22 Febr. 1701, † i Christianssand 20 Januar 1742 og var Søn af den rige Trælasthandler og Skibsrheder i Arendal Søren Anderssøn Brinch og Karen Lauritsdatter Brinch. Han var gift med Vicepræsident og Borgermester i Christianssand Ludvig Stouds (begr. i Christianssands Domk. 11 Decbr. 1719) efterladte Enke, Else Bolette Bircherod, født i Gladsaxe paa Sjæland 20 Aug. 1696, † i Christianssand 3 Febr. 1775, Datter af Biskop, Mag. Jens B. og Elen Dorothea Lemvig.

[21.] *Søren Pederssøn Ringholm* havde først i 10 Aar tjent som Ober-Skibsskriver, blev 25 Januar 1721 Sorenskriver i Tromsø, men forflyttedes 17 Mai s. A. som Byfoged til Stavanger, hvor han 18 Novbr. 1724 tillige blev Postmester. Han døde i Stavanger 21 October 1758 (begr. 27 Oct. s. A.) i sit 66de Aar og blev 3 October 1724 gift i Stavanger Domkirke med Susanna Sophia Høyer, døbt i Stavanger Domk. 15 Februar 1699, † i Stavanger 23 October 1758 (begr. 27 Oct. s. A.) i sit 60de Aar, Datter af Oberraadmand i Stavanger Cort Høyer og 2den Hustru, Lene Pedersdatter Leganger (cfr. dette Tidsskrift, II. S. 213 Noten). I dette Egteskab havde han 10 Børn, 5 Sønner og 5 Døtre, men af Børnene døde dog flere i ung Alder. — Formanden, Jørgen Jørgenssøn Wallendahl, der blev Byfoged i Stavanger 4 Januar 1710, døde sammesteds i 1721 (begr. 24 Marts s. A.). Han blev 26 Febr. 1709 i

i Høiland gift med Karen Samuelsdatter Bloch, der blev begravet i Stavanger i sit 84 Aar 9 Marts 1756.

[22.] *Peter Erikssøn Arbien* blev gift 6 Oct. 1707 i Skedsmo med Johanne Holm, Datter af Sognepræst til Skedsmo, Provst og Mag. Jens Pederssøn H. og Sara Petronelle Dorph. Peter Arbien var født i Sverige og var uden Tvivl Søn af Raadmand i Arboge Erik Nilssøn Arbien og Brita Brandin, hvis Fader netop hed *Peter* Gustavssøn Brandin, efter hvem Dattersønnen saaledes aabenbart har været opkaldt. Peter Arbien var saaledes formentlig en kjødelig Broder af Nils Erikssøn Arbin, hvis Søn, Axel Magnus, blev adlet under Navnet von Arbin, og af Magnus Gabriel Arbin, nobiliteret Stjernsparre, cfr. G. Anrep, Svenska Adelns Ättar-Taflor, I. S. 82 og IV. 197. — Vor Peter Arbien, der blev begravet i Christiania 9 Januar 1733, havde i sit Egteskab med Johanne Holm (begr. i Christiania „med alle Klokker og den store forud paa søndre Side" 22 Januar 1721) følgende Børn: 1) Jens A., døbt i Christiania 8 Sept. 1708; opholdt sig ved Faderens Død i Hamburg; var maaske ligesom Broderen Tegner. 2) Birgitte A., døbt i Christiania 17 Aug. 1709, begr. 21 Novbr. s. A. 3) Erik Nicolai A., født i Christiania 16 Sept. 1710 (døbt 20 s. M.), † der 28 Novbr. 1745 som Rector for Latinskolen (cfr. L. Daae, Efterretninger om Christiania Kathedralskole, S. 38 ff., og M. Arnesen og I. H. Breder, Familien Breder, S. 138 ff.). 4) Sara Birgitte A., døbt i Christiania 7 Oct. 1711; gift med svensk Lieutenant Fockenstrøm. 5) Hans A., døbt i Christiania 10 Januar 1713, † 4 Decbr. 1766; Tegnelærer for de kgl. Pager og Landcadetterne (cfr. P. Weilbach, Kunstnerlex., S. 34). 6) Anna Cathrine A., døbt i Christiania 8 Januar 1714, begr. der 9 Decbr. 1716. 7) Marie Elisabeth A., døbt i Christiania 8 Juni 1715; ved Faderens Død endnu ugift. 8) Magnus Gustavus A., døbt i Christiania 28 Sept. 1716; var i 1735 paa Reise fra England til Vestindien, Medailleur (cfr. P. Weilbach, Kunstnerlex., S. 34) og 9) Peter A., døbt i Christiania 3 Novbr. 1717, begr. der 20 Febr. 1719.

[23.] Om Admiral *Cornelius Kreutz* (Cruys) og hans Slægt se (norsk) Historisk Tidsskrift, 2 R. IV. S. 413 ff. (Cfr. Dansk biografisk Lexikon IV. S. 118). Faderen hed Oluf Kreutz og efterlod, foruden Sønnen Cornelius K., kun to Døtre, nemlig: 1) Kirsten Olufsdatter Kreutz, † i Flekkefjord 1735; gift med Borger til Christianssand Hans Jacobssøn Smith, med hvem hun ingen Børn havde, og 2) Sidsel Olufsdatter K., der var død før 1735; gift i Stavanger 23 Novbr. 1701 med Ole Jacobssøn Smith, hvis Datter, Anne Cathrine (begr. i Stavanger 1 Marts 1782), 8 Juli 1729 i Stavanger Domk. egtede Jens Ploug, der skal være født i Kragerø c. 1702, begr. i Stavanger 30 Juni 1740, Søn af Capitainelieut. Abraham Jenssøn Ploug og Anne Margrethe Simonsdatter.

Joachim Grabow,

Levnedsskildring oplæst ved hans Jordefærd,

meddelt af **Fr. Krarup.**

Saa megen Tak Efterverdenen end skylder vore gamle Præster for de personalhistoriske Oplysninger, de have efterladt os i de bekjendte „Ligprædikener“, kan det dog ikke dølges, at disse efterlade visse Savn som historiske Kilder betragtede. Hvis man imidlertid vil opfatte disse Lejligheds-Arbejder som virkelige Biographier og derefter dømme dem, gjør man dem Uret, og de kunne da med Rolighed paahøre Klagerne over Monotoni og skablonmæssig Fremstilling af de paagjældende Levnedsløbs Gang og Udvikling. Men lige fuldt længes man efter at se Individualiteter, hvis Uddannelse gaar ad deres egne Veje.

Et saadant Undtagelses-Tilfælde foreligger formentlig i den nedenfor meddelte Beretning om Jochum Grabow til Pederstrup og om hans Ungdoms Farter og Kampe med Tyrkerne. Der er dog her som en Duft af Saltvand og som en Mindelse om Vikingelivet.

Kun tildels kan vor Helt imidlertid selv gjøre Fordring paa Andel i det Nordiske Vikingeblod, da han gjennem sin Fader nærmere maa siges at stamme fra Venderne. Denne hans Fader, Hans Grabow, var nemlig født 1549 i „die March“ som Søn af Joachim G. til „Woidiche“ og Else v. Brytschen, altsaa af en Nordtydsk adelig Slægt, som vi dog ikke skulle forsøge at følge længere tilbage, da de to meddelte Ahnetavler ikke stemme overens. Som ungt Menneske fulgte han med Kongerne Frederik II's og Christian IV's Staldmester Eustatius v. Thymen til Frankrig og kom med denne til Danmark 1582. Efter at have tjent Mogens Gøje til Gundestrup og Statholder Gert Rantzow blev han ansat hos Enkedronning Sophie paa Nykjøbing, ved hvis „Anfordring“ han 1598 $^{13}/_{10}$ fik til Ægte paa Engestofte en Dansk Adelsdame Barbara Pedersdatter Huitfeldt. I dette sit første Ægteskab havde han 2 Sønner, Jochum og Jørgen, af hvilke den sidste døde samme Aar som Moderen 1602. Faderen havde imidlertid faaet Ansættelse med Opførelsen af Christianopel, indgik 1606 et nyt Ægteskab med Merete Pedersdatter († 1625), hvis 4 Børn døde smaa. Han ejede Simlegaard paa Bornholm, skrives til Skibelund, var 1624 Embedsmand i Norge (N. Rigsregistr. V, 352) og efterlod sig ved sin Død 1626 $^{28}/_{8}$ paa Pederstrup som eneste Barn den, om hvem det altsaa hedder:

Och efter den salig welbiurdig Mand Jochum Graabou vaar født till denne elendighe Werden[1]), da hafuer hans salig welb. Forældre ladett hannem først indpode och indplante i Jesu Christo och den christelige Kierche ved den hellige Daab. Siden at hand er kommen noget til sin Schieldtz-Alder, haffuer de holt Skollemester til hannem och ladet hannem optuckte udi Gudtzfryckt och gudelige Øfvelsze, indtil hand vaar udi sit 12 Aar.

Och efter hand hafvde haft nogle Aar privatim en Preceptor, saa hans salig Fader med hans Venners Raad sendt hannem til Herlofsholm Skolle, hvor hand vaar nogle Aar och giorde goede Progres i sine Studia.

Anno 1614 drogh hans sal. Fader ud ad Thyschland och satte hannem husz Rectorem till Halle i Sachszen, huor hand ochsaa studerede en rom Tid och imidlertid besøgte Wittenberge, Leipzig, Halberstad och andre Universiteter och Byer. Nogen Tid derefter blef hand af sine sallige Forældre hiembkallet och vaar nogen Tid hiemme och nogen Tid hoesz erlig och welb. Her Hans Lindenov till Hundtzlund, nu Danmarckis Rigis Raad, som den Tidt hafde Boringholm i Forlening.

Siden derfra begifvet sig til erlig och welbiurdig Her Christian Frisz till Kragerup, Danmarchis Rigis Raad och Cantzeler, och vaar hosz hannem ved 3 Aarsz Tid, och efter som hand opvoxte, fich Lyst och Willig widre at forsøge sig. Och efter som Kongl. Maytt Anno 1619 sendte nogle Schibe ad Spitzberge, hand did følactig vere begieret, hvor till hannem och [Forlof] er bevilget. Och hans Fader sett hannem til Captin Ennevol Kruse, som vaar paa Kong. Maytts Skib Gabriel, hvormed hand seiglede adt Spidtzberge och paa Reiszen lide meget Frost, Kuld och Modbør. Aligevel war hand frisch, frimodig och lærde Nauigati[en] och Allehaande paa samme Reigsze, saa at Capetener, Officerer och alle Folch vell yndte hannem. Kom siden efter Michelszdag hiem med samme Schib fra den kaalde Reisze.

Da atter af sin Fader begieret vidre at forsøge sigh, hvor

---

[1]) 1599 18/10.

till hansz velb. kiære Fader och Her Cantzeler hafver forhverfvet hannem en Recommendation-Skrift fra Kong. May. till Grot-Hertogen af Florentz[1]). Drog saa samme Vinter med Kønne Iochum Graabou[2]) till Votke[3]) ud adt Rostock „inn der March“ och besøgte sinne Venner. Derfra ad Berlin, Jytterbuk[4]), Wittenberge, Hale, Leipzig, Nurenburg och Jena till Erfurt igennom Tyringer Land ad Koburg, Pamberg til Nyrenberge, hvor hand laa stille nogen Tid at besee Byen och Landzens Schich. Derfra drogh hand ad Donauwørt[5]), Ausspurg, Mynichen, Regenspurg, hvor hand ochsaa holt sig nogen Tid langh. Derfra drogh hand igjenem Beieren ad Inspruck igjenom Tirol ad Trient ind ad Italien ad Trevisa, derfra ad Venetien hvor hand laa nogle Maaneder stille och besaa allehaande Antiqviteter, Arsenalet, Malomollo, Moran, Hertogens Palas, Kiercker, Kloster, Bolater, Furwerch och huis Andet mere, som der waar at besee. Och eftersom den Tid vaar Ueninghed[6]) imellom Kongen aff Spaningen och de Fenecianer, at hand iche kunde komme igennom till Hertogen aff Florentz, hafver hand taget Besoldingh for en Apocete[7]) under Ofverste Rouchelors Regimente under Ofverste-Leytenanten Iohan Veers Companie och veret der nogle Maaneder under Friall[8]) och Lambardien. Giorde sin Exercitie, Togh,

---

[1]) 1619 $^{8}/_{10}$ udfærdigedes der fra Flensborg en Kgl. Anbefaling paa Latin til Storhertugen af „Hetruria“ for Brødrene Joachimus og Conradus Joachimus, Sønner af Joannes Grabau fra Bornholm, paa deres Udenlandsrejse og navnlig til at antages i hans Søtjeneste. (Udenrigske Pat., Latina, i det danske Rigsarchiv).

[2]) Anføres i ovenstaaende Note som Broder af Joachim Gr. og ligeledes oftere i den ndf. omtalte Slægtebog, hvorimod dog staaer denne Ligprædikens udtrykkelige Udsagn, at den Afdøde var Hans Grabows eneste Barn. Der kan altsaa højst være Tale om et Plejebroderskab og Slægtskab, der forøgedes, da Kønne blev gift med en Søster til Joachim Grabows Hustru.

[3]) Votke (Wotcke, Woidtche, Woidiche, Watcke) er Navnet paa disse Grabowers Stamsæde (nedarvet gjennem Joachim Grabows Farfaders Moder, Marg. v. Dürschen?).

[4]) Orig. har Jyttertuk.

[5]) Orig. har Danauat.

[6]) Her sigtes til de Spansk-Venetianske Stridigheder omkring 1620, der navnlig drejede sig om Val Tellin og dettes Forhold til Graubünden.

[7]) Lærling, Hjælper (??).

[8]) Friaul, Orig. har Triall.

och Vact, som en retschaffen ung Herremand vel anstoed, saa hver Mand vel lide hannem under fremmede Nationer, indtil Régimentet af Singeuriet[1]) bleff aftacklet. Saa ville de ret gjerne hafve haft hannem lenger i deris Tjeniste och presenterede hannem meget. Mens efterdi hand hafde Kongl. Maytts naadigste Recommendation, ville hand endelign (Anno 1620) ofverlevere den och vidre forsøge sig, hvilcked hand och gjorde til Florens och fich en naadige Audientz. Och efter som hand nogen Tid hafde veret til Florentz, begaf hand sig strax fra Florens och til Pissa, derfra och til Levorno, hvor hand for alle Andre strax bleff fordret at seile paa S. Carolo Galei[2]).

Drogh saa derfra och besøgte først de smaa Øer i Stiedet(?) vnder Barberien[3]), under de Grekische Øer, ad Candien, omkringh Cipron, for Archipellet och holt det der nogen Tid gaaendis och biede att hente noget Bytte. Holt det siden langs Barberien tilbage under Tynnis. Siden kom hand under Lampedusza[4]) och fandt der femb Thyrkesche Galeyer, som flyede den gandsche Dagh, thi det vaar hel stille, och skarmuserede med hinanden. Imod Aften fich di nogen Kølingh[5]), gjorde de Seil, och S. Carolo och S. Kristina hentede[de] dem inde och attakere[de] dem stift, saa at de schød Ild paa Galeien[6]). Fich saa slugt Ilden och Undsetningh af de andre Galeier. Faldt dem saa paa nye frisch an; de Thyrkesche Galeier fectede lystig, saa der blefve Mange af vor Folch schudt. Endelign maatte Admirallens Gallei holde Foed[7]), der forlode de andre och undseilede. Dermed droge de[8]) til Livorno med store Triumpf. Der vaar threffelige Bytte paa af Guld, Edelsteene, Silcke, kostelige Gaver och Kleder. Siden laa hand nogen Tid stille.

Samme Aar i Aug[u]sto hafde de christne Galleier et An-

---

[1]) ɔ: signoria.
[2]) Orig. har her S. Carel, men ellers S. Carolo.
[3]) Berberiet, Afrikas Nordrand V. for Syrtes.
[4]) Lampadosa, en Ø Sydvest for Malta.
[5]) Kuling.
[6]) ɔ: S. Carolo Gallej.
[7]) ɔ: maatte den Tyrkiske Admirals Gallej tilbyde Kamp.
[8]) ɔ: Florentinerne.

slagh paa Susa[1]) och vaar sankede; mens det blev aabenbaret. Drogh saa atter under Barberien ved Aser, besøgte Maior[ca], Minorca, Melta(!), Sicilia, Sardinia, Corsicatt, hvor vi fich nogle Tyrkische Fragader, Barckentiner och Barcker och fich mange Thyrker fangne, och frelste mange fangne Christne. Iblandt andre Skibe fich et Tyrkische Skib fuld med nogle Tynder Guld af Pistoletter, som Thyrcken nogle Timer tilforne hafde taget fra en Frandtzmand. De schjøde ochsaa et stort Schib med atten Stycker isenck under S. Peters Ø[2]). Dog blef Folchet mest salveret och fordelt paa Galeierne ochført til Livorno.

Som hand nu hafde giort tvende lange drabelige Reiszer och waar i sist af December, blef hand med flere Andre forlofvedt paa nogle Maaneders Tid. Drogh saa ad Luca, Mirendula, hvor hand ner var om Natten schjelmsch ihjelslagen af Banditerne, til Modena, Mantau til Ferona[3]). Hvor hand togh Bestalling under Ofverste Foneck Companie som en Volentier[4]), hvor hand vaar nogle Maaneder och gjorde, hvad en anden Soldat vel anstoed; laa til Pischer, Bresza, Bergamo, Crema och anderstedz i Garnison och i Feltelinet[5]), hvor hand fich at vide, at handtz Wetsel vaar til Fenetien[6]) ankommen. Bad saa Forlof och drogh tilbage ad Vincentz, Padua og Fenetien och anammede sin Wedtzel och kom dermed tilbage til Cremona. Efter som hand nogle Maaneder hafde veret der, tog hand sin erlig Affsched.

Drogh hand och saa [ad] Parma, Cremono, Meilant, Pavia ad Genua, och besaa sig der, och saa ad Levorno igien. Seiglede saa med Hertogens Galleie S. Christina ad Corsica, Fermentera[7]) etc., omkring de andre Øer under Sardinien, hvor de fick en Cormesal och nogle Barcker, rige ladde. Droge saa omkring Sicilia, Seragusa, Messina, Palerma(!) och andre Steder

---

1) Suse, By i Tripolis nær ved Havet, S. S. Ø. for Tunis(?).

2) S. Pietro i Middelhavet ved Sydvestkysten af Sardinien.

3) ɔ: Mantua og Verona.

4) Volontær, Frivillig.

5) Det dengang omstridte Val Tellin, Alpedal hørende til Lombardiet.

6) Venezia, Venedig.

7) Formentera, en af de Baleariske Øer.

til Neapoelis, hvor hand tog sin Affsched fra Galeien, uanseet de ugjerne miste hannem. Thi hand mange undervisede dennom udi Søekortten, som de iche ret meget forstoede. Derfore elschede Capitenen, alle Ridder, Herremend och alle Folch hannem.

Som hand hafde nu beset Neapolis, drogh hand ad Capue, Cajetta, Terrasina. Der blef hand sjugh, indtil hand kom til Siena, hvor hand vaar saa meget hart sjugh, och ingen Doctor ville curere hannem, at hand vaar nær død. Doch hjalp Gud saa underlign hannem, at hand kom vel tilpasz.

Reissede saa med Kønne Iochum Graabou[1]) och Hanns Sperling derfra ad Monteflascan, ad Florentz, Bolonia, Feraræ och besaa sig der nogen Tid. Och siden tilbage ad Pisa och Levorno. Seiglede saa derfra ad Genua och ville hafve veret enten ind i Spanien eller Franckrige, mens blef forhindret.

Drogh saa derfra ad Meilan, kum ofver Gothartbierig, Altofad[2]), Lucerna, Basell omkring Brisac ad Slickstadt till Stratzburg, hvor hand laae nogle Maaneder stille och fandt mange dansche Herremend der. Drog derfra ad Spier, Hoidelberg(!), Worms, Franckfordt, Mentz, hvor hand besaa Byerne. Siden ad Kobelentz, Papenmütze til Cøllen ahm Rein, hvor hand laa noget stille. Derfra ad Dysseldorff, Rurort, Renbere, Wesel till Res[3]), hvor hand fandt Capten Roszenkrandtz[4]) och andre hans Landsmend och bide der nogle Dage.

Drogh saa ad Embris, Arneim, Uterecht til Amsterdam, hvor hand laa stille nogen Tid och besaa Byen och fich Vetzel hus Paul de Weilhen[5]). Drogh saa igennom Northolland, Schedam, Edam, Hora[6]) till Enchyszen. Der gaf hand sig ud med nogle Sleder paa Iszen, och Iszen gich løsz och dref den helle Nat, at hand med stoer Lifszfare kom derfra. Drog saa anden

---

[1]) Om denne se ovenfor. Han var 1658 Admiral i Dansk Tjeneste.

[2]) S. Gotthard og maaske Altorff.

[3]) Maaske Rheidt i Kredsen Düsseldorff.

[4]) Holger Rosenkrantz (Rigborg Brokkenhuses Søn)(?).

[5]) Vistnok Poul de Willem, Borger og Handelsmand i Amsterdam, ved den Tid Kgl. dansk Faktor der og beskjæftiget af Kong Christian IV med Indretning af Hvalfiskefangst.

[6]) Hoorn i N. Holland.

Dagen med en Baad ofver Iszen ad Stefveren[1]) ad Lewerden till Grøning, hvor hand blef om Winteren, uden hand drog ad Delfsill och Embden at besee sigh. Och eftersom hans Vetzel hannem blef forholden och fallerede, drog hand om Foraaret thil Skibsz ad Kiøbenhafn til sin Fader, som der vaar i Herredagen, och var der eckon en stacket Tid. Hente Vetzel och Penge och drog saa tilbage ad Holland, ad Amsterdam, Harlem, Leiden, Der Hag, Delft, Roterdam, Dot, ad Flissingen och waar der nogen Tid. Derfra ad Cales i Frankrige, Bolonde, Montrreul, Amiens, Abluile til Paris, hvor hand waar et Aar och besaa sig i de omliggende Contreier[2]) och Byer och lerde sine Exercitier. Derfra drog hand ad Roan och Diepen och siden i Engeland ad Lunden och i mange andre Byer udi samme Kongerige.

Siden drogh hand atter igjenom Seeland, Holland och med et nyt spanisk Companie Skib[3]) seiglede ad Nackschou i Laaland. Drog saa hjemb till sin Fader paa Boringholm och vaar der hosz hannem halfandet Aar, indtil hans Fader drog fra Boringholm och til Laalandt, och kiøbte Perstrupgaard[4]) af erligh och welb. Mand Holger Rosenkrandtz til Roszenholm. Och efter som hanns s. welb. kjere Fader vaar af hannem begjerendis, at hand inttet mere schulle reisze udenlandz, mens blifve hiemme, efter hand hafde iche uden det eniste Barn, och begieret, at hand wille begifve sig udi det hellige Ecteschab Stat, saa hafver hand efter Gudtz Indschjudelsze, hans sal. welb. kjere Faders Raad och Sambtycke ladet bede om erlig och welb. Jomfrue Maren Steensdater[5]), som den Tid vaar hosz s. welb. Frue Anne Hardenbiergs till Wedtofte.

---

1) Staveren i Friesland.

2) contrées.

3) d. v. s. et Skib tilhørende et dansk Handelscompagni paa Spanien.

4) Ifølge en egenhændig Notice af Jochum Grabow i den nævnte Slægtebog kjøbte han Pederstrup 1624 $^{15}/_{7}$ i Odense af Rigsraad Holger Rosenkrantz.

5) Rettere Maren, Datter af Hans Stensen til Stensgaard og Marg. Eriksdatter Basse; efter egenhændig Optegnelse i det her benyttede Manuscript var hun født 1592 $^{1}/_{5}$ paa Stensgaard. Hun døde 1645.

Och vaar hun hannem efter goede Venners Raad och Sambtycke tilsagt. Och stoed deris Bryllup vdi Nachschovf den 15 May Anno 1625, och hafver Gud velsignet dennem udi samme derisz Ecteschab med fire deilig Børnn[1]), 3 Sønner och 1 Datter, af hvilcke de 3 med derisz bedrøfvede Moder endnu igjenlefver, hvilcke Gud allermegtigste trøste och husvalle.

Hvad nu den sal. welb. Mandz dødelige Sjugdom er anrørendisz, da efter som at hand bekom hans Kongl. Maytts Befalling, at hand saavel som al anden Adel skulle møde udi Kiøbenhafn och tage waare paa Hans førstelige Naade Prindsens Bilager [1634], da er hand paa samme sin Hjembreigsze fra Kjøbenhafn blefven sjugh den sidste Dagh, hand drog til sin Gaard.

Och siden altidt ligget ved Sengen, och eftersom hans Sjugdom sig formeret Dagh fra Dagh, hafver hand haft christelige Attraa och Lengsel, at ville forlige sig med Gud Vor Herre. Hvor ofver hand hafver christelige beredt sig dertil, begjeredt af sin kjere Sogneprest, hederlige och wellerdt Mand, Her Jens Hanszen i Vesterborigh, at hand ville meddelle hannem det hellig høyverdige Sacramente til sin Troes Stadfestelsze paa alle sine Synders Forladelse, hvilcket hand ochsaa efter hans christelige Begjering hannem meddellet hafver. Och efter som hans Sjugdom dagligdags sig formeret, saa hafver hans k(iere) Sogenprest, forskrevne Her Jens Hanszen, thit och ofte besøget och

---

[1]) Efter Forældrenes Optegnelser: 1. Hans Jochumsen, f. 1626 $^{8}/_{2}$ paa Pederstrup (1639—41 paa Herlufsholm, hos Morbroderen Erik Stensen til Søllestedgaard 1642—44 og herfra til Sorø Kloster, hvor han kun forblev et halvt Aar, hvorpaa han levede hos Moderen paa Møllegaard til hendes Død.) 2. Vincens, f. 1627 $^{12}/_{2}$ paa Pederstrup (kom i sit 12. Aar til Herlufsholm, var der $4^{1}/_{2}$ Aar, blev af sin „Farbroder" Kønne Jochum Grabow anbefalet til Hofmarskal Knud Ulfeld, deltog med denne i Slagene ved List og paa Kolberger Heide og fulgte sin saarede Herre til Kjøbenhavn, fik saa sin Afsked af Ulfeldt og drog med Broderen til Holland [1645 $^{22}/_{10}$]). 3. en Søn, f. 1629 $^{10}/_{12}$ paa Simlegaard, strax død. 4. Barbara, f. 1631 $^{8}/_{2}$ paa Pederstrup (kom 9 Aar gammel til sin Morbroder Vincens Stensen paa Stensgaard, var der 2 Aar, og hjemme, hvor der holdtes Skolemester til hende og Vincens, 1 Aar, derefter kom hun til sin „Farbroder" Kønne Jochum Grabow (gift med hendes Moster Anna Stensen) i Kjøbenhavn 1643, var hos Moderen til dennes Død 1644 $^{14}/_{10}$ —45 $^{8}/_{8}$ [og kom derfra til Fru Anna Holk, gift med hendes Morbroder Vincens Stensen til Stensgaard]).

tjent hannem udi samme sin(!) Sjugdom, med mange andre andragen Schriftens Ord och Sententzer trøstet hannem. Hand och emedlertid sielf trøsted sig med mange smucke Sententzer af den hellig Schrift och synderlige med store Devotion tit och ofte opregnet disze efterschrefne gyldene Sententzer: „Saa elskte Gud Werden, att hand gaf sin enbaarne Søn udi Døden“, item „Jesus Christus er kommen til Verden Syndere sallig att gjøre“. Och efter som hand hafver bemerckt, at Døden ville tage Ofverhand med hannem, hafver hans sidste Ord veret: „Gud ver mig arme Syndere naadigh“, och dermed sacteligen hensofvedt udi Herren den 15 Novembris om Aftenen, der Klocken vaar imellom 7 och 8 udi hans kiere Svoger, erlig och welb. Christoffer Stenszens till Grimstedtgaard, hederlige och vellerdt Mand Her Jørgenn Ulff, Capelan til Westerborigh, och andre flere got Folch derisz Nerverelsze.

Och udi samme sin Sjugdomb hafver mange gaat Folck besøgt hannem, baade Addell och Uadell, och synderlig disze effterschrefne, som ere: erlig och welb. Mand Borkur Ruud til Sebygaard, erlig och welb. Mand Bjørn Mormand och Frue Sophie Lindenou til Svinszbjerig, e. och welb. Mend Steen Bille och Christoffer Bille till Bjørnsholm, saa och hans kjere Svogre erlig och welb. Mand Erick Steensen til Søllestedgaard och erlig och velb. Mand Christoffer Steensen till Grimstedgaardt sampt erlig och welb. Frue Barbara Mormand, som udi samme sin(!) Siugdom hafver tjennet hannem och mesten altid weret hosz hannem.

Och hafver den salig welbiurdig Mand lefvedt udi Ecteschab christelign, kjerlig och wel med sin e. och welb. høybedrøfvede kjere Frue Maren Steensdatter paa 10 Aars Tidt, och er de fraschildtz sørgeligen hand fra denne elendige Verden, Gud: naadelig hinde trøste och husvalle.

Och hafver denn sal. Mandtz gandsche Alder weret 35 Aar och 1 Maaned Gud gifve hannem med alle tro Christne en gledelige och æreful Opstandelsze paa den yderste Domme Dagh. Amen.

Ovenstaaende Optegnelse hidrører fra en lille Slægtebog i Genealogisk-biographisk Archiv (Msc. i Oktav Nr. 9) under Rigsarchivet. Skjøndt den citeres af Hübertz i hans Aktstykker til Bornholms Historie S. 559 Note, turde den være mindre bekjendt. Den stammer fra den her omhandlede Jochum Grabow selv, der 1626 har indskrevet sit Navn deri „Giachomo Grabo" og dertil føjet Bønnen: „Hilf Gott und wende mein Leben zu ein selig Ennde". Allerede fra 1620 findes der dog en Paaskrift af Anna Bille, saa at han altsaa næppe har været Bogens første Ejer; men de første egenlige Slægtebogs Optegnelser deri tilhøre dog ham og ere skrevne paa Dansk med en øvet Haand. Iblandt de andre Optegnelser danner den ovenstaaende Ligprædiken Hovedstykket; men ogsaa Enken, Maren Stensen har gjort flere Tilføjelser. Fra hende er Bogen imidlertid ikke gaaet over til hendes Børn, men til hendes Hjem, Stensgaard, hvorfra der endnu findes Noticer i den om Medlemmer af Familierne Stensen og Kaas.

Den sidste navngivne Ejer af Slægten er Oberstlieutenant Carl Fred. Stensen til Stensgaard og Egelykke (f. 1721, † 1793 $^{16}/_{12}$, * Hilleborg Kaas), og den næste Underretning om Bogen skriver sig fra 1836 $^{19}/_{5}$, da den foræredes til den senere Professor Tyge Becker efter at være bleven reddet fra en Krambod i Svendborg. Den siges der at være bleven frelst som en Brand af Ilden, da den allerede var taget i Brug til Kræmmerhuse, hvad det lille Oktavformat dog gjør mindre sandsynligt. At enkelte Blade imidlertid ere forsvundne, kan ikke nægtes, men det er dog mere Mængden af ubeskrevne Blade end egenlige Huller, som charaktiserer Haandskriftet.

Fra dette hidrører det Væsenlige i de Oplysninger, som meddeles i Noterne. Da Bogen imidlertid kun saa kort var i Grabow'ernes Eje, er det, der meddeles om det her omhandlede Ægtepars Afkom, saa lidet, at vi skulle andensteds fra supplere det med et Par Bemærkninger.

Som det vil sees, efterlod Joachim Grabow sig altsaa 2 Sønner: Hans Jochum og Vincens, der døde ung, samt Datteren Barbara, der blev gift med den Norske Adelsmand og Admiral Lars Larsen Galtung (Persh. Tidssk. IV, Stamt. t. S. 120). Hans Joachims eneste Barn var Jørgen Grabow til Urup, Conferentsraad og Amtmand, som døde 1728 og var Fader til: Oberstlieut. Hans Rudolph Grabow, Sophie Hedevig G., * Ritmester Schack Brockdorff til Grundet, og Clara Hedevig G., * Grev Fred. Christoffer Trampe (Klevenfeldts Stiftsrelationer og Benzons Stamtavler). I sit Ægteskab med Marg. Øllegaard Ranzow havde Hans Rudolph Sønnen Jørgen, f. c. 1741, men Stamtavlen (Benzons) tildeler denne kun nogle Børn, der døde smaa.

Herefter skulde denne Linie af Slægten altsaa være uddød. Men

Navnet Grabow forekommer fremdeles baade før og siden saavel med Fordring paa Adelskab som uden denne. Adolph Frederik Grabow, der i Christian IV's Tid nogle Aar anvendtes ved tekniske Arbejder, især ved de Norske Bjergværker, skrev sig ogsaa til Wattke og hører altsaa til samme Slægt; men Herman Grabo er Borger i Landskrona 1487 (Rigsark., Rønneberg Herr. 4), og baade i Danmark og i Tydskland forekommer Navnet anvendt paa borgerlige Personer ned igjennem Tiderne. Da Grabow tillige er et endog hyppigere Stedsnavn, baade i Tydskland og i Polen[1]), er en fremtidig Tilflydning af Grabower en, end ikke urimelig, Udsigt.

Hvad der derimod med god Grund bestemt kan afvises, i Henhold til det her Meddelte, er en Paastand, som dog har fundet Medhold hos Benzon o. A., paa at nogle højere Militære i den danske Hær fra forrige Aarhundrede skulde nedstamme fra den i dette Stykke omhandlede Jochum Grabow.

---

[1]) Alene Ritters geogr. stat. Lex. anfører 9—10 Steder af Navnet.

Af Præsten C. W. Schulzes Stambog,

meddelt af **Ch. Delgobe.**

Denne Bog, der besiddes af Familien Schulze i Laurvik, indledes med en Autobiographi, der gives i nøiagtig Afskrift (under I), hvorefter følger endel beskrevne Stambogsblade, hvis Forfattere ere opregnede under II, samt en Række senere genealogiske Tilføielser, der danne Grundlaget for den under IV meddelte Stamtavle over Familien Schulze. Den under III meddelte Tavle, over samme Families Forfædre og dens Tilknytning til Familien Hee, er derimod nærmest udarbeidet efter Wibergs Præstehistorie.

I.

Ieg *Christian Wilberg Schulze* er fød *Ao* 1712 d. 8. *Aug.* i *Durups* Præstegaard min Fader *Jens Wilberg* var Sogne Præst for *Durup* og *Tonderings* Menigheder, Sampt Provst over *Harret*[1]) Proustie i *Jylland* udi *Salling.* Min Moders Nafn var *Johanna Maria Brandt,* min fader var mig ved døden borttagen, da jeg var 6 Aar gammel, hvorpaa jeg kom til min farbroder *Christen Hee,* Sogne Præst for *Sønbergs* og *Ojbyes* menigheder, sampt Proust over *Reüs Herret*[2]) paa Tyeholm i Jylland, som blev sat til min formynder og var hos hannem i 3 Aars tiid, hvorpaa jeg kom til min moder, som satte mig i danske Skoele 2 aar og siden i *latinsce* skoelen i *Viborg* 7 aar, mens da tyve-haand og Ildebrand hafde borttaget hendes midler, og hun ei hafde formue til at holde mig længere i *Viborg* Skoele, rejste jeg til *Kiøbenhavn* og derfra til *Helsingør* hvor jeg efter min *Testimonium scholasticum* blef andtagen i 5te *lectie* og da jeg der hafde været 3 Aars tiid begaf jeg mig til *Kiøge* Skoele hvorfra jeg blef dimitteret til det kongl. *Academie* i *Kiøbenhavn* 1737. — 1738 tog jeg min *examen philosophicum* og udi samme Aar kom jeg paa en forunderlig Maade til *Wernigerode* Slot beliggende paa roden af *Bloksberg* og ved Guds forsiun og menneskenes daarlighed

---

[1]) Durup og Tøndering i Harre Herred.
[2]) Søndbjerg og Odby i Refs Herred.

fandt en besynderlig naade hos det Høygrevelige *Herscab* i *Wernigerode* dend naadige og Høybaarne *Græve* og Herre *Christian Ernst*[1]) med sin *Gemal* dend naadige og Høybaarne Græfinde *Sophia Charlotte* med deres velsignede Søn dend naadige og Høybaarne *Græve* og Herre *Henrich Ernst* med sin *Gemal* dend naadige øg Høybaarne Grævinde *Maria Elisabeth*, som ei alleene førte mig af mine gamle *palter* og iførte mig klæder ulden og linnet paa det kostbareste men endog forærede mig 300 Rd. i franske *leodorer* og sendte mig med Deres egen Hof Mester *Jæger de Jægersberg* til det chuur-Førstelige *Academie Göttingen* hvor jeg blef *recommenderet* alle *Profcssorerne* paa *universitetet* og da jeg der hafde været 2 aar reiste jeg igien til mit fæderneland 1740 tog derpaa min *Attestats* og Prædikede før min dimission under *Professor Friderich Reus* i Vor *Frue* Kirke til Aftensang 2den Søndag i *Advent* over de ord hos de *Rom:* 15 : 4: *Ao* 1741 d: 6 *Oct.* blef jeg uden min Viidende og Andsøgning kaldet af den *stor*-mægtigste *Monarch Konge* og Herre *Christian* dend 6te til at være Sogne-Præst for *Reendalens* Præstegjæld i *Aggershuus* Stift udi *Østerdalens* Provstie, hvilket hellige Embede jeg tiltrædede d. 31 *Dec*: i øfre Kirken og d: 1 *Jan.* 1742 i ytre Kirken i dend hellige Trefoldigheds nafn under hiertelig bøn og suk at Gud vilde velsigne mig usle fordervede og vanvittige Synder med sin aands kraft og viisdom saa at mange siæle maatte føres til en sand omvendelse og til at troe at *Jesus* var kommen til verden for at giøre syndere salige.

Ao 1742 gaf jeg mig i Egteskab med *Catharina Krøyers* daatter og med hende blef jeg troelovet d. 3 *Aug.* og med hende skeede vielsen d: 14 *Aug.*

Ao 1743 d. 16 *april* som var en tiisdag og 3die Paaske Dag gaf Gud mig en son Klocken 4re om morgenen som d. 20de *april* blef døbt og blef kaldet *Christian Ernst* efter hands Høy-

---

[1]) Christian Ernst Greve af Stolberg-Wernigerode (1691—1771) og Gemalinde Sophia Charlotte af Leiningen-Westerburg (1695—1762); Sønnen og Efterfølgeren Heinrich Ernst (1716—1778) med Gemalinde Elisabeth v. Promnitz (1717—1741). Om dem se H. L. Møller: Kong Kristian VI og Grev Kr. E. af St.-W.

grævelige *Excellence* i *Wernigerode.* Ao 1744 d. 5 *Aug.* som var en ondsdag gaf gud mig en daatter Klocken 12 om middagen, som blef døbt d. 16 *Aug.* og blef kaldet *Sophia Charlotte.* — Ao 1746 gaf mig og en daatter d. 27. *Mart* som var 5ie Søndag i Faste, som i daaben paa skjær Torsdag d. 7 *April* blef kaldet *Maria Elisabeth* og fød klocken 8 om Aftenen — disse 2de Pige Børn ere opkaldede efter Deres Høygrævelige naader i *Wernigerode.* — *Anno* 1747 d: 28. *Oct.* klocken 3 om eftermiddagen gaf gud mig endnu en daatter som i daaben d: 3 *Nov.* og 23 Søndag efter hellig *Tre*foldigheds blef kaldet *Abigael Maria.*

Ao 1749 d. 23 *Aug.* som var en løverdags aften klocken 8e gaf gud mig en Søn som i daaben *Dom XIII Trinit:* blef kaldet efter hans Høygrævelige *Excellence von Stolberg Hendrich Ernst.*

Christian Wilberg Schulzes Bøn til sin Gud:

Min Gud gif mig det, som verden haver en afskye til, som er, at kiende mig selv for intet og dig for min glæde, riigdom og alleting.

Symbolum

In malis factis melior est humilis confessio quam in bonis superba gloriatio.

II.

$^{17}/_{8}$	1739	Göttingen —	Georgius Henricus Riesenbeck, fra Greiz.
$^{4}/_{9}$	1739	—	Heinrich XI Reuss zu Plauen (1722—1800, Regent 1722, Fyrste 1778).
$^{7}/_{9}$	1739	—	Eggert Christopher Knuth af Knuthenborg (1722—1776).
$^{1}/_{10}$	1739	Christian Wilberg Schulzes egen Bøn (se ovf.).	
$^{7}/_{11}$	1739	Göttingen —	G. Neander.
$^{31}/_{1}$	1740	—	Joachim Oporinus, S. theol. D. et P. O.
$^{4}/_{2}$	1740	—	Magnus Crusius, S. theol. D. et Prof. P. O. h. t. Georgiæ Augustæ Pro-rector.
$^{8}/_{2}$	1740	—	Christoph. Aug. Heumannus, D.
$^{13}/_{2}$	1740	—	Jac. Wilh. Feuerlinus, D. P. P.

16/2	1740	Göttingen —	T(ycho) Hofman, Danus, Philos. Bacc. (1714—1754).
17/2	1740	—	Joan Christophorus Jæger de Jægersberg, C. L. L.
—	—	—	Joh. Georg Walther, Jur: cultor.
—	—	—	Tobias Gebler (fra Greiz), Juris St.
—	—	—	Henr. Ludou. Gebler (—), iuris cultor.
18/2	1740	—	Christianus Godefridus Ernst (fra Eimbeck), theol. stud.
1/3	1740	—	Martin Engelstäter.
—	—	—	Michael Hase.
8/3	1740	—	C. Hansen fra Hattstedt i Slesvig, sacr. theol. cultor.
24/3	1740	—	Christianus Prætorius, fra Hammelef i Holsten, (sic) (S. S. th. St.).
—	—	—	Carsten Redleff Carstensen, fra Tønder (sacr. theol. cultor).
28/3	1740	—	Georgius Matthiæ, Medic. cult. & Bibl. Bulovianae Custos.
29/3	1740	—	Johan friderich Mühlert.
6/4	1740	—	Christianus Ernestus Simonetti, Cons. Eccl. Quedlinb. P. P. O. & Pastor ad S. Jacobi.
7/4	1740	—	M. Christoph Ludovicus Obbarius, Fac. Philos. adj.
2/6	1740	Kjøbenhavn.	Heinrich VI Reuss zu Plauen (1707—1783) Stiftamtmand i Christianssand, Regent 1748.
1/10	1740	—	Jeremias fridericus Reuss (1700—1777) Dr. theol., Generalsuperintendent, Kantsler i Tübingen.
8/10	1740	—	G. Ar. Heringe.
8/10	1740	—	I. A. Deichmann.
6/1	1741	—	A. Hwiid.
12/6	1741	—	D(aniel Clausen) Plum (1707—1784) Sognepræst til Baarse-Beldringe.

$^{25}/_{10}$ 1741 Kjøbenhavn. N. Knæsted.

1740—1741 (uden Dato) J. Coegius.

$^{3}/_{12}$ 1741 Christiania. Laurentius Bierregaard (1709—1769), Sognepræst til Eidsberg.

$^{16}/_{1}$ 1742 — Peder Røder, 4de Lectiehører.

$^{27}/_{2}$ 1744 Rendalen. M. Dorph, „in solatium".

$^{8}/_{3}$ 1748 Elverum. M(orten) Leigh (1692—1760) Sognepræst sammesteds.

$^{17}/_{4}$ 1748 Løjten. Janus Rejner (Jens Geertsen R.), (1711—1777), Sognepræst.

$^{19}/_{4}$ 1748 Romedal. Peter Grüner (1690—1762), Sognepræst.

$^{22}/_{4}$ 1748 Stange. T(homas Aurelius) Boesen (1682—1753), Sognepræst.

$^{30}/_{4}$ 1748 Ringsaker. Christophorus Ancher (1706—1757), Sognepræst.

$^{3}/_{5}$ 1748 Næs paa Hedemarken. Petrus Claudii Bendeke (1712—1799), Sognepræst.

$^{19}/_{6}$ 1748 Rendalen. H(ans) C(hristopher) Hersleb (1722—1788), Bispens Søn, ligesom de to følgende Secretair i Danske Cancelli, senere Conferentsraad og Borgmester i Kbhn.

— — Jacobus Wilhelmus von Asperen (1723—1792), Søn af Livmedicus Mathias Wilhelm v. A., senere Conferentsraad.

— — C(osmus) Bornemann (1722—1766), Søn af Etatsraad Phil. Jul. B., senere Justitsraad.

$^{3}/_{7}$ 1748 Setningdalen. Sigvard Friis Irgens (1711—1787), Sognepræst til Ringebo.

$^{30}/_{8}$ 1748 Rendalen. Johan Nielsen (1720—1764), cand. theol., senere Trælasthandler i Drammen; Statsraad Vogts Farfader.

$^{8}/_{12}$ 1748 —! A. Bøyson, antagelig = vice-sorenskriver Ambrosius Boyesen (1726—1750).

1741—1748 (uden Dato) E(rik) Gløersen (1706—1796), Procurator.

$^{30}/_{6}$ 1787? Kjøbenhavn. Michael Brochmann (liberalium artium cultor).

III,

Niels Jensen, † 1612, Spr. til Sneibjerg-Tjørring.	Peder, Spr. til Vildbjerg-Timring.
Christen Nielsen, † 1634, Spr. stds.	Thomas Pedersen Vildberg, Spr. til Vildbjerg-Timring.
Jens Gjødstrup, † 1666, Spr. til Hee-No.	Jens Thomsen Vildberg, † 1661, Spr. t. Vildbjerg-Timring.
Thomas Hee, † 1690, Spr. t. Vildbjerg-Timring. gift med	Anna Vildberg, † 1712.

Christen Hee, † 1729, Spr. til Søndbjerg-Odby.	Jens Wilberg, † ifølge Wiberg 1721, ifølge Sønnen 1718, Spr. til Durup-Tøndering. * 1. Edel Margrete Sørensdatter Friis, † 1698, (2 S. 1 D.). 2. Johanne Marie Brandt, † 1761 (4 S. 2 D.).
Thomas Hee, † 1760, Spr. til Borup-Hald.	Christian Wilberg Schulze, Sognepræst til Rendalen, Optegnelsernes Forfatter, Stambogens første Eier og Familien Schulzes Stamfader. (Se nedenfor).
Christen Hee, † 1786, Spr. stds.	
Thomas Hee, † 1834, Hjælpepræst i Stange (Hedemarken), Sognepræst til Loppen og til Kvædfjord.	

IV.

I. Christian Wilberg Schulze, født i Durup $^{8}/_{8}$ 1712, † $^{13}/_{2}$ 1750 som første Sognepræst (fra $^{6}/_{10}$ 1741) til det nyoprettede Præstegjæld Øvre og Yttre Rendalen, Østerdalens Provsti, Akershus Stift; * $^{14}/_{8}$ 1742 Catherina *Krøyer*. 5 Børn (II. 1—5).

II. 1. Christian Ernst Schulze, f. i Rendalen $^{16}/_{4}$ 1743, † i Laurvik $/_{8}$ 1819, Student og Forfatter, Klokker i Kragerø; * i Christiania $^{9}/_{5}$ 1785 med Elen Marie *Henny*, en Kjøbmandsdatter, f. 1763 paa Hagen i Holter (Annex til Nannestad), † i Kragerø 1809, bg. $^{5}/_{6}$, 46 Aar gl. Mindst 5 Børn (III. 1—5).

III. 1. Hans Jørgen Birch Wilberg Schulze, f. 1786, † 1820, Klokker og Skolelærer til Langestrand, Annex til Laurvik; * Agathe *Bierring*. 3 Børn (IV. 1—3).

IV. 1. Christian August Schulze, levede kun 8 Dage.

IV. 2. Agathe Christiane Schulze, f. $^{22}/_{8}$ 1815, † 1839; * c. 1836 Kjøbmand i Laurvik Mathias Holtermann *Bjørn,* S. af Lensmand i Lier Christen Ludvig Schiötz Bjørn og Maren Christensen, f. Arctander (1 Søn).

IV. 2. Carl Elliot Schulze, f. $^{23}/_{11}$ 1818, Forvalter ved H. B. Biørns Sagbrug Helle i Skaatø ved Kragerø; * $^{15}/_{9}$ 1837 Anna Marie *Christensdatter,* f. $^{15}/_{2}$ 1816. 8 Børn (V. 1—8).

V. 1. Hans August Schulze, Brugsforvalter, f. $^{1}/_{8}$ 1838; * Jørgine *Pedersen*, f. $^{24}/_{6}$ 1844. 8 Børn (VI. 1—8).

VI. 1. Carl Marius Schulze, f. $^{6}/_{2}$ 1867.

VI. 2. Elise Marie Schulze, f. $^{27}/_{3}$ 1871, †.

VI. 3. Hans August Schulze, f. $^{24}/_{9}$ 1872.

VI. 4. Peter Jørgen Sehulze, f. $^{8}/_{11}$ 1874.

VI. 5. Carl Elliot Schulze, f. $^{11}/_{9}$ 1876.

VI. 6. Jørgine Christiane Schulze, f. $^{31}/_{5}$ 1878, †.

VI. 7. Christian Elias Schulze, f. $^{29}/_{3}$ 1880.

VI. 8. Søren Frederik Schulze, f. $^{29}/_{4}$ 1882.

V. 2. Christian Magnus Schulze, f. $^{9}/^{1}$ 1841, Skibsfører; * Hulda Maren Josephine Caroline *Irgens,* f. i Kragerø $^{7}/_{5}$ 1842, D. af Smedemester Hans Christian Hjørring Irgens og Maren Martine Olsen. 4 Børn VI. 1—4).

VI. 1. Carl Martin Schulze, f. $^{3}/_{11}$ 1866.

VI. 2. Harald Alfred Schulze, f. $^{19}/_{1}$ 1869, †.

VI. 3. Agathe Christiane Schulze, f. 1872, †.

VI. 4. Agathe Christiane Schulze, f. $^{13}/_{12}$ 1874.

V. 3. Agathe Christiane Schulze, f. $^{19}/_{5}$ 1843, † 1848.

V. 4. Anton Marius Schulze, f. $^{11}/_{3}$ 1845, Ingeniør; * Anna Susanne *With,* f. $^{12}/_{5}$ 1849, D. af Fyrvogter paa Andenæs Sivert Regnor With og Anna Birgitte Dahl. 4 Børn (VI. 1—4).

VI. 1. Carl Elliot Schulze, f. $^{19}/_{10}$ 1876, † $^{3}/_{6}$ 1882.

VI. 2. Syvert Ragnar Schulze, f. $^{20}/_{1}$ 1878.

VI. 3. Olaf Dahl Schulze, f. $^{4}/_{2}$ 1880.

VI. 4. Anna Bergitte Marie Schulze, f. $^{9}/_{12}$ 1881.

V. 5. Caroline Eleonore Schulze, f. $^{19}/_{11}$ 1846, † $^{3}/_{11}$ 1869.

V. 6. Agathe Christiane Schulze, f. $^{15}/_{10}$ 1850; * Skibsfører Frederik Vinding *Swang,*

V. Carl Elliot Schulze, f. $^{17}/_{10}$ 1852, frekventerede Chalmerska Sløjdskolan, senere Ingeniør ved Ødegaardens Værk i Bamble, nu i Trenton ved New York; * i Christiania $^{6}/_{12}$ 1882 Inga *Gundersen*, f. $^{18}/_{9}$ 1856, Datter af Fattigforstander Christian G. og Hustru Birgitte G. 3 Børn (VI. 1—3).

VI. 1. Dødfødt Søn $^{19}/_{6}$ 1884 (Bamble).

VI. 2. Carl Elliot Schulze, f. $^{25}/_{3}$ 1886 (Bamble).

VI. 3. En Datter, født 1890 (Trenton).

V. 8. Søren Frederik Schulze, f. $^{7}/_{3}$ 1858, Ingeniør.

III. 2. Terkel Kleve Schulze, f. i Kragerø $^{26}/_{3}$ 1791 † $^{4}/_{11}$ 1847 paa Langeland i Vinger, som Distriktslæge i Soløer og Odalen; * 1822 Anna Margrethe Cathrine *Schreiberg*, f. i Laurvik $^{26}/_{1}$ 1794, † i Soløer $^{2}/_{6}$ 1865, 71 Aar gammel, Datter af Maler Hans Henrik S., og Anna Hedevig Schmettau. 3 Børn (IV. 1—3).

IV. 1. Christian Ernst Wilberg Schulze, Arkitekt, † ugift i Amerika.

IV. 2. Hans Henrik Schreiberg Schulze, f. i Hof $^{10}/_{7}$ 1823, † $^{28}/_{6}$ 1873 i Christiania — den bekjendte Humorist — Student 1842, Cand. jur. 1846, Copist 1852, Overretssagfører (i Aasnæs) 1854 — Storthingsrepræsentant 1868—69, 1871, 1872, 1873; * $^{26}/_{11}$ 1852 Elise Arntzen *Høegh,* f. i Grue $^{16}/_{9}$ 1819, † $^{26}/_{10}$ 1889, Datter af Foged Dines Guldberg H. og Pauline Lovise Juell. 2 Børn (V. 1—2).

V. 1. Anna Lovise Schulze, f. $\cdot/.$ 1853, † $^{3}/_{10}$ 1878; * $\cdot/.$ 1876 Fætteren Overretssagfører i Grue Ludvig Christian Selmer *Høegh*, f. i Bergen $^{29}/_{11}$ 1846, † $^{24}/_{2}$ 1890 (Stud. 1867, Cand. jur. 1871), (gjengift med Vilhelmine Juul), Søn af Stadskonduktør Ole Peter Riis H. og Hanne Jacobine Marthea Selmer.

V. 2. Valborg Therkla Schulze, f. i Aasnæs $^{7}/_{10}$ 1857. * i Christiania $^{11}/_{9}$ 1876 Distriktslæge (nu i Vefsen)

Joachim Gotthilf *Stockfleth,* f. i Skien, $^{23}/_{6}$ 1849, (Stud. 1868, Cand. med. 1874), Søn af Klokker William Frederik S. og Thekla Thomine Raabe. (2 Sønner og 4 Døttre).

IV. 3. Elliot Herman Schulze, f. i Vinger $^{4}/_{9}$ 1826, † paa Gaustad Asyl $^{25}/_{3}$ 1868, Exam. med. 1851, praktiserende Læge i Aas; * Tjømø $^{30}/_{6}$ 1853 Marie Christine Emilie *Ørum,* f. i Holmestrand $^{10}/_{12}$ 1834, D. af Overtoldbetjent Hartvig Tambs Ø., og 2den Hustru Martha Cock. — Ingen Børn.

III. Carl Frederik Schulze, døbt i Kragerø $^{4}/_{6}$ 1795, bg. stds. $^{22}/_{7}$ 1796.

III. 4. Carl Frederik Schulze, f. i Kragerø, døbt $^{6}/_{2}$ 1798, † $^{18}/_{1}$ 1860, Klokker i Laurvik (Langestrand) efter Broderen H. J. B. W. Schulze; * $^{26}/_{4}$ 1835 Elisabeth *Berven,* f. $^{31}/_{8}$ 1797, † $^{7}/_{8}$ 1882, D. af Murmester Søren B. og Severine Holst. 8 Børn.

IV. 1. Søren Christian Schulze, f. $^{18}/_{12}$ 1825, Handelsmand, † i Tydskland.

IV. 2. Emilie Severine Schulze, f. $^{16}/_{12}$ 1827, † i Arendal $^{14}/_{3}$ 1861; * $^{3}/_{9}$ 1850 Kjøbmand i Arendal Gunerius *Olsen.* (Mindst 1 Søn).

IV. 3. Carl Frederik Schulze, f. $^{8}/_{4}$ 1830, † $^{19}/_{4}$ 1868.

IV. 4. Hans Henrik Schulze, f. $^{16}/_{9}$ 1832, † 1871, Navigationslærer; * Rebecca *Bull,* D. af Niels Bull paa Nøterø. 3 Børn (V. 1—3).

V. 1. Niels Bull Schulze, Sømand, f. 1862.

V. 2. Rudolf Marselius Schulze, f. $^{28}/_{12}$ 1866.

V. 3. Carl Frederik Schulze, f. 1871.

IV. 5. Caroline Elisabeth Schulze, f. $^{1}/_{12}$ 1834; * $^{28}/_{5}$ 1856 Carl Gustav Marentius *Weckhorst,* f. $^{18}/_{8}$ 1830, † som Maskinmester i Bamble $^{2}/_{9}$ 1885, S. af Lieutenant og Overtoldbetjent Gustav Adolph W. og Jusine Marie Bing. Mange Børn.

IV. 6. Terkel Kleve Schulze, f. $^{5}/_{12}$ 1836, Handelsmand i Laurvik.

IV. 7. Johan Severin Schulze, f. 16/5 1838, † 4/4 1885 som Handelsborger stds.

IV. 8. Hans Friis Schulze, Styrmand, f. 17/4 1842.

III. 5. Søren Engelhardt Schulze, f. i Kragerø 14/1, døbt 31/1 1801, † i Laurvik 2/3 1869, ex. phm. 1831 13/4, Garnisonslæge paa Vardøhus 1837—1854; * Vardø 12/8 1839 Hedevig Paludan *Schreiberg*, f. i Laurvik 14/4 1806. (Søster til hans Broders Hustru) 2 Børn (IV. 1—2).

IV. Hans Christian Schulze, f. 6/9 1841, døbt i Vardø 4/9 1842, Sømand.

IV. 2. Anna Marie Cathrine Schulze, f. 32/2 1846, døbt 23/8 s. A., Lærerinde.

II. 2. Sophie Charlotte Schulze, f. 5/8 1744.

II. 3. Marie Elisabeth Schulze, f. 27/3 1746.

II. 4. Abigael Marie Schulze, f. 28/10 1747.

II. 5. Hendrich Ernst Schulze, f. 13/8 1749, begr. i Kragerø 27/10 1795.

Bidrag til den danske Adels Slægthistorie.

Af **Thiset.**

II.

Om Slægten Arenfeldt's Stamfader.

Arenfeldt'erne ere ifølge Adelslexikonnets Beretning oprindelig en brunsvigsk Slægt, som siden Kong Frederik I.' Tid har været her i Riget. Ogsaa Klevenfeldt vil vide, at Rigskansleren Niels Henriksen Arenfeldt, om hvem han forresten beretter, at han har været Kong Christian III.' tydske Secretair, var den første Mand af Slægten, som kom herind i Riget fra Tydskland, dog har han uden at angive Grunden atter udstreget de to sidste Ord. I og for sig lyde disse Angivelser imidlertid troværdigt nok, fraregnet da Niels Henriksens tydske Secretair-Stilling; thi Navnet — og de Fleste ville vel tilføie: og Vaabnet med den

flakte Ørn — har et afgjort tydsk Udseende og hverken Navn eller Vaaben findes her i Danmark før ved Aar 1500, ligesom Niels Henriksen i det Hele taget er den første Mand af Slægten, hvis Tilværelse kan historisk dokumenteres. Det forholder sig nu ogsaa rigtigt nok, at der har været en brunsvigsk Slægt Arenfeldt eller Arnfeldt, men — den uddøde 1260 med Heinrich von Arnfeldt[1]), og dens Vaaben var et af Guld og Rødt tverdelt Skjold med en sort Ørn i øverste Felt og en halv sort Ørn paa Hjelmen[2]); dette ligner altsaa kun saare lidet de danske Arenfeldt'ers hvide og røde flakte Ørn med en rød og en hvid Vinge paa Hjelmen. Det synes da saare tvivlsomt, at Niels Henriksen kan have nogetsomhelst med denne gamle brunsvigske Slægt at skaffe, og Tvivlen bestyrkes derved, at Niels Henriksen først paa sine gamle Dage antog sit tydskklingende Slægtnavn, medens han altid tidligere kun kaldtes Niels Henriksen; thi havde han været en indvandret Tydsker, maatte Forholdet vel snarere have været omvendt. En Indvending maatte det ogsaa være, at Niels Henriksens Forældre have rent danske Navne, men den Indvending har dog ingen Betydning. Klevenfeldt kalder dem Henrik Nielsen og Ellen Grubbe, men da han senere opdager, at Niels Henriksens Søn Henrik Nielsen var gift med en Ellen Grubbe, tager han det meget fornuftige Parti at udstrege sin Meddelelse om Niels Henriksens Forældre, der jo aabenbart hidrører fra en Forvexling mellem Niels Henriksen og hans Sønnesøn af samme Navn. Et Par ældre Slægtebøger kalde derimod Niels Henriksens Fader Henrik Bendtsen til Krønge; dem har Klevenfeldt ikke kjendt, men dog har han et Slags Bevis for deres Paalidelighed, idet han paa sin Stamtavle til de ellers kjendte Sønner af Niels Henriksen — Torben, Henrik og Axel Nielsen — føier en fjerde og ældre Broder Bendt Nielsen, som jo saa fortræffelig kunde være opkaldt efter Niels Henriksens Farfader. Kun Skade, at Klevenfeldt ikke var en almindelig Slægtebogs Afskriver, men mere videnskabelig anlagt; han tilføier altsaa ved Bendt Nielsen

---

[1]) Kneschke: Neues allgemeines deutsches Adelslexikon I. 108.
[2]) Siebmachers Wappenbuch II. 123.

sin Kilde — Huitfeldt Side 1425 — og den mistænkelige Oplysning, at denne ellers ganske ubekjendte Bendt Nielsen 1534 var Danmarks Riges Raad; slaaer man saa Citatet efter, forsvinder Bendt Nielsen med samt sin Rigsraads-Værdighed og tilbage bliver kun Forbauselse over, at en Mand som Klevenfeldt kunde narre sig selv saa grundigt. Paa den citerede og foregaaende Side omtaler Huitfeldt den fyenske Adels noksom bekjendte Hylding 1534 i Hjallese Kirke og aftrykker Hyldingsbrevet: Vi efterskrevne Knud Gyldenstiern, Electus til Fyens Biskopdømme, Niels Bild, Henning Valckendorp etc. etc..... Christoffer Pallesøn, Axel Nielsøn og Bild Nielsøn, Danmarks Riges Raad og Adel, som bygge og bo udi Fyen, gjøre alle vitterligt etc. etc. Klevenfeldt tager ikke blot mærkelig feil, idet han gjør hele den forsamlede fyenske Adel (16 Mand) til Rigsraader, hvad neppe flere end de fire Førstnævnte vare, men naar han læser Bendt Nielsen for Bild Nielsen og gjør ham til en Arenfeldt, vistnok fordi han antager den foran denne nævnte Axel Nielsøn for at være Niels Henriksens Søn af dette Navn, skjøndt han burde vide, at Arenfeldt'erne ikke hørte til den fyenske Adel, saa er han fuldstændig paa Vildspor; Brødrene Axel og Bild Nielsen vare, som ogsaa deres Segl under bemeldte Hylding[1]) viser, af Slægten Krukov fra Aarslevgaard. Da saaledes denne Bendt Nielsen forsvinder, kommer Meddelelsen om, at Niels Henriksens Fader hed Henrik Bendtsen til at staa lidt mere usikkert, især da denne Henrik Bendtsen skrives „til Krønge“, thi Krønge var et kongeligt Len, som idetmindste siden 1472 var i Slægten Bølles Besiddelse. Det sikkreste bliver da at tilstaa, at man aldeles ingen paalidelig Efterretning har om Niels Henriksens Forældre, end sige om hans Forfædre.

Da Niels Henriksen selv er en fremragende Mand og ved sit Ægteskab med en Jomfru af saa betydelig en Slægt som Bille'rnes blev Stamfader for en talrig Slægt, om hvilken der ellers vides meget god Besked, bliver det meget paafaldende, at hans Forfædre ere saa ganske ubekjendte, og det vilde vistnok

---

[1]) Hyldinger 15 b.

være en Vildfarelse, om man heri vilde søge et Bevis for, at han var en fra Udlandet indvandret Adelsmand. Havde det været Tilfældet, havde han utvivlsomt efterladt sine Børn Optegnelse paa mindst saa mange Generationer af sine Ascendenter, virkelige eller opdigtede, at de kunde forsyne hans og deres egne Gravstene med en standsmæssig Række Ahnevaaben[1]. Af alle andre saa fremragende, indvandrede Slægter, f. Ex. Parsberg, von Mehlen, Pachs, Reedtz etc. etc., ja selv af Valkendorf'erne, som alt kom hertil i det 14. Aarh., kjendes der mindst et Par udenlandske Generationer før de respective danske Stamfædre, men som alt omtalt haves hverken saadanne Optegnelser om udenlandske Forfædre for Niels Henriksen, ei heller lader der sig af Documenter og Segl paavise ældre indenlandske Bærere af Slægtens Navn eller Vaaben[2].

---

[1]) Den Omstændighed, at der paa Gravstenen over Niels Henriksens Datter Margrethe og hendes Ægtefælle Jens Rosengaard i Roskilde Domkirke staaer fire Ahnevaaben for hver, kunde dog tyde paa, at saadanne Optegnelser fordum have existeret; paa Gravstenen over det nævnte Ægtepars Søn Christoffer Rosengaard sammesteds findes endog dennes sexten Ahnevaaben, altsaa for et Led længere tilbage end paa Forældrenes Sten. Destoværre ere Vaabnene paa begge Stenene nu omtrent udslidte, men af de Abildgaardske Tegninger af dem fra forrige Aarhundrede (nu i Oldnordisk Museums Arkiv) sees, at Margrethe Nielsdatters otte Ahnevaaben ere 1) Arenteldt, 2) Bille, 3) i Skjoldet en Bjelke, paa Hjelmen to Arme holdende en Stjerne, 4) Limbek, 5) i Skjoldet fire Sparrer, paa Hjelmen to Horn, 6) Grubbe, 7) i Skjoldet en Hjort, paa Hjelmen en halv Hjort, og 8) Manderup. Af disse Vaaben ere Bille, Limbek, Grubbe og Manderup hendes Moder Margrethe Bille's Ahner, hvorimod Vaabnet med Bjelken skulde være Niels Henriksens Moders, Vaabnet med Sparren hans Farmoders og Vaabnet med Hjorten hans Mormoders. Disse Vaaben ere neppe af udenlandsk Oprindelse, de see helt indenlandske ud og dog turde det sagtens være spildt Arbeide at søge at udfinde Niels Henriksens Forfædre ved Hjælp af dem; thi saavidt vides er kun det sidste af dem et virkeligt Vaaben, bl. A. ført af Slægten Tinhuus; de andre to kjendes ikke, da det farmødrene neppe, som man først skulde tro, er Slægten Sparres, eftersom denne kun førte tre Sparrer. Skulde det da være for dristigt, at betegne disse tre Ahnevaaben som opdigtede!

[2]) I den Arne-Magnæanske Diplomsamling Fasc. 53 er der dog opbevaret et, ovenikjøbet meget gammelt Segl med en flakt Ørn, nemlig Roskilde Borgeren Tuve Arnfastsens Segl fra 1288. Det er vel meget tvivlsomt, om denne Ørn skal opfattes som et adeligt Slægtmærke, da den ikke er anbragt i et Skjold men staaer frit i det aflange Segl; da den imidlertid gjenfindes i et Skjold i den odenske Biskop Eriks Segl 1373 (Henry Pe-

Der bliver vistnok kun een Maade, hvorpaa dette lader sig fyldestgjørende forklare, og den er: Niels Henriksen og hans nærmeste Descendenters Tavshed om hans Herkomst skyldes den Omstændighed, at han var en ufri Mand af Fødsel; derfor kjendes det af ham førte Vaaben ikke tidligere, thi det er ligesom Navnet hans egen Opfindelse, efter at han maaske ved sit adelige Giftermaal, maaske ved sin egen Dygtighed, maaske ved Lykkens Gunst eller snarest ved alle tre Factorer i Forening havde banet sig Adgang til Adelens da endnu ikke fra Bondens helt afpælede Samfund.

Vi kjende hidtil Niels Henriksen kun som en fuldgod Adelsmand, Besidder af en gammel Hovedgaard, Gundetved (nu Selchausdal), gift med en Dame af Bille'rnes berømte Slægt, Indehaver af et saa høit Embede, at dermed var forbundet Sæde i Rigens Raad, og endelig naturligvis med Hensyn til Navn og Vaaben saa god en „Riddermandsmand“ som Nogen. Saaledes var virkelig ogsaa Forholdet ved hans Død; men søger man at forfølge hans Vei tilbage i Tiden, viser det sig, at Herligheden dels er af meget ny Dato, dels ikke nær saa anseelig, som man ved første Øiekast skulde tro. Hvad først Hovedgaarden angaaer, da er den ikke hans fædrene Gaard; den har han først erhvervet ved sit Giftermaal, der ogsaa taber i Anseelse ved nærmere Betragtning. Vel var hans Frue Margrethe Bille af en meget gammel og meget anseet Slægt, men hun hørte til en af

---

tersens danske geistlige Sigiller 522), formodentlig betegnende Bispens mødrene Slægt, kunde man meget vel antage den nævnte Tuve Arnfastsen for en af Niels Henriksens Ascendenter, thi i det 13 Aarh. og endnu senere var mangen en Kjøbstadborger Adelens Ligemand. Den mægtige Ridder Hr. Jep Olsen Lunge, der spillede en stor Rolle i Kong Valdemars og Dronning Margrethes Dage, var selv besvogret med en Roskilde Borger, om hvis Adel der forøvrigt ikke er Grund til at tvivle (Mollerup, Bille Ættens Historie I. 36—37). Men, som det ret strax vil sees, var Ørnevaabnet Niels Henriksens egen Opfindelse. Samtidig med at Niels Henriksen antager sit Vaabenmærke, dukker det paafaldende nok op i Jylland, hvor det føres af Slægten Bang (se AdelsAarbogen 1885, S. 29 f.), men nogen Forbindelse mellem denne og Niels Henriksen kan ikke paavises.

Endnu nævnes i Registret til Ældste Arkivregistraturer III en Johannes Absalonsen, som der angives at have ført en flakt Ørn, men dette beroer vistnok paa en Forvexling med Slægten Ulfeld's Vaaben.

denne Slægts mindst fremragende Sidelinier, ja hendes nærmeste Frænder have efterladt sig saa ringe Spor, at hendes Plads paa Bille-Stamtavlen end ikke med Vished lader sig angive. Slægtebøgerne kalde hende Datter af Torbern Bille og Anne Rosengaard, hvilket vel rimer meget godt med, at hendes ene Søn med Niels Henriksen hed Torbern Nielsen, men paa ingen Maade lader sig forlige med, at hendes Datter Margrethe var gift med Jens Rosengaard, thi dette Ægtepar maatte i saa Fald, da der kun existerede een Linie i Rosengaard-Slægten, have været Næstsødskendebørn, hvad der dengang var usandsynligt, ei heller med, at Ahnetavlerne paa Gravstenene i Roskilde Domkirke over det sidstnævnte Ægtepar og deres Sønner ikke har Rosengaard Vaabnet, men derimod Limbek som Fru Margrethe Bille's mødrene Vaaben. Naar hertil kommer, at et Ægtepar Torbern Bille og Anne Rosengaard er aldeles uhistorisk, tør man vel nok gaa ud fra, at Slægtebogs Angivelsen er urigtig, og slutte, at Margrethe Bille er Datter af Jon Bille og Magdalene Ottesdatter Limbek af Gundetved, hvilken sidste 1489 sad Enke med umyndige Børn[1]). Da det berettes, at Fru Margrethe Bille oprindelig var klostergiven, skulde man tro, at Ægteskabet med en slig forløben Nonne[2]) kun kunde bringe en maadelig Anseelse, selv hvor der slet ingen var i Forveien. Det er Skade, at der ikke vides, hvor naar Ægteskabet er stiftet, men rimeligvis ligger det langt forud for Niels Henriksens Udnævnelse til Rigskansler. Han har sagtens faaet dette høie Embede strax efter sin Formand Jørgen Marsvins Død i 1524 og beklædte det som bekjendt til sin Død 1533. Men samtidig med dette havde han et andet vigtigt Embede at varetage, nemlig som Landsdommer i Sjælland, hvilket han endnu var 12 Aug. 1528[3]), medens Basse Christoffersen 1530 nævnes som Landsdommer[4]). Niels Henriksen synes altsaa at have nedlagt denne Tjeneste

---

[1]) Jvf. Adels-Aarbogen 1890, S. 65.

[2]) Snurrigt er det, at ogsaa Niels Henriksens Eftermand som Rigskansler, Jørgen Henriksen Qvitzow, var gift med en forhenværende Nonne, Ellen Gøye Andersdatter.

[3]) Sjælland og Møen 95. [4]) Marm. Dan. II. 298.

kort efter, at han havde kunnet feire et 30-aarigt Embedsjubilæum, thi han var bleven Landsdommer efter Hr. Henrik Meinstrup, som endnu levede 26 Okt. 1496[1]), men var død 16 Mai 1497[2]). Før den Tid var Niels Henriksen — Landsthingsskriver og en borgerlig eller i alt Fald ufri Mand. Vi kjende ham nemlig fra to Dokumenter fra Aaret 1496, da Hr. Henrik Meinstrup formodentlig paa Grund af sin høie Alder og Svagelighed ikke selv kunde varetage sine Landsdommerpligter. Det ene er et Vidne af Sjællands Landsthing af 17 Aug. 1496; det er udstedt af: Oluf Mortensen af Kragerup, fungerende Landsdommer i Sjælland[3]), Oluf Persen, Abbed i Skovkloster, Herluf Schaffue, Høvedsmand paa Draxholm, Niels Henriksen, Landsthingsskriver, Per Drucken, Borger i Ringsted, Niels Persen i Horsetofte og Thorsten Jensen i Aartved[4]). Naar det af det næste Vidne sees, at samme Niels Henriksen selv er avanceret til at fungere som Landsdommer 24 Aug. s. A.[5]), vil vel Ingen betvivle, at det er den senere Rigskansler og Slægten Arenfeldt's Stamfader, som her indtager en Landsthingsskrivers saare beskedne og alt andet end adelige Stilling.

Det er bekjendt nok, at Niels Henriksen ikke oprindelig førte Slægtnavnet Arenfeldt; han har aabenbart antaget det i Henhold til Kong Frederik I.' bekjendte Anmodning til Adelen om at antage faste Slægtnavne; thi første Gang, jeg har fundet ham kaldet med sit Slægtnavn, er i et Brev af 11 Juli 1528, hvorved Kongen stadfæster en af „Arnfeldt til gwndtuedt, vor Mand, Raad og Danmarks Riges Kansler“ fremlagt gammel Markeskjelsforretning[6]); derimod har det vistnok ingensinde været paavist, at noget tilsvarende finder Sted med Hensyn til Slægtvaabnet. En Betragtning af Niels Henriksens Signeter vil vise Udviklingen. Under Johan Urnes Forlehningsbrev paa Rugaard 2 Juli 1533[7]) besegler han med et lille Ringsignet, der viser

---

[1]) Abrahamstrup 5. [2]) Slagelse Herred 77.
[3]) Oluf Mortensen (Gyrstinge) havde selv været Landsdommer i Jylland.
[4]) Ringsted H. 110.
[5]) Ringsted H. 111, jvfr. D. Mag. 3. II. 20.
[6]) Arne-Magn. IX. 12; jvfr. Molb. og Petersens Dipl. 1—2.
[7]) Rugaard 1.

Bogstaverne N. A. F. over et delt Skjold, hvori en flakt Ørn paa Delingen; den er uden Kløer, ganske som i hans Søn Axel Nielsens og Sønnesøn Hans Axelsens Signeter[1]). Under et Vidne af Sjællands Landsthing 13 Febr. 1516[2]) bruger han derimod et stort, meget smukt og fint graveret Stempel, der viser Hjelm med to Vinger over et delt Skjold, hvori en flakt Ørn uden Kløer; paa et Baand langs Randen læses s. nicolai henrici. Det samme Segl benytter han alt 1515, ja 1505 under andre Vidner fra Sjællands Landsthing[3]), men 1502[4]) bruger han et andet Stempel, hvis hele Tegning og Gravering med Hensyn til Hjelm, Hjelmtegn, Hjelmdække og Omskrift er saa fuldstændig ligt det foregaaende, at man vilde antage det for at være samme Signet, hvis det ikke ved nøiere Undersøgelse af selve Skjoldet opdagedes, at dette ikke blot er noget høiere og smallere, men at dets to Felter ikke vise den flakte Ørn, men kun en Vinge i hvert Felt, altsaa samme Mærke som paa Hjelmen. Samme Segl bruger han under et Brev af 31 Juli 1498[5]), og der kan altsaa ikke være Tale om, at kun en Feil i Aftrykket har fundet Sted. En slig Sammenblanden af Skjoldemærke og Hjelmtegn er vel paafaldende, men dog ikke enestaaende. Man finder f. Ex. ældre Segl for Slægten Viffert, der ikke i Skjoldet vise den sædvanlige Tredeling, men derimod de to Svanehalse bidende i en Ring, der ellers er Slægtens Hjelmtegn, og navnlig haves et fuldstændig analogt Tilfælde i Trolle-Slægtens Vaaben. Aldeles samtidigt med, at Niels Henriksen supplerede sine to Vinger i Skjoldet til en flakt Ørn, beholdende Vingerne uforandret paa Hjelmen, havde Hr. Arved Trolle forandret sit Slægtmærke fra et Troldhoved i Skjoldet og paa Hjelmen til en hovedløs Trold i Skjoldet, men Troldhovedet uforandret paa Hjelmen[6]). Dog heller ikke de to Vinger er Niels Henriksens medfødte Skjoldemærke, thi under de to ovenciterede Breve fra 1496, altsaa medens han var Landsthingsskriver, viser hans Segl

---

[1]) Rigsarchivets Seglsamling. [2]) Sjælland og Møen 88.
[3]) Sjælland og Møen 85, Arne-Magn. XXIX. 16.
[4]) Arne-Magn. XXIX. 4.
[5]) Sjælland og Møen 75. [6]) Jvf. Klevenfeldts Seglsaml.

et flagrende Baand med Indskriften s. nicolai hinrici, gjennem et Hul i Baandet er stukket en Rem, hvori hænger et Skjold, der viser en opretstaaende Pil og paa hver Side af denne en sexoddet Stjerne over en udslagen Vinge. Ogsaa dette Vaaben kunde vel passere for adeligt, men ført af en Landsthingsskriver, vil neppe Nogen, der kjender lidt til Datiden, tvivle om, at det er selvlavet, og at dets Eiermand i Virkeligheden var en ufri Mand.

Reises der nu den Indvending, at der jo ikke, hverken historisk eller gjennem Traditionen, vides det mindste om, at Niels Henriksen nogensinde er bleven adlet, hvad jo ogsaa de heraldiske Friheder, han tillader sig, taler imod, og at det dog maa ansees for høist usandsynligt, at en slig selvgjort Adelsmand skulde vinde saa megen Anseelse hos Kongen og den gamle Adel, at han beklædtes med saa høie Embeder som Landsdommer, Rigskansler og Rigsraad, saa skal dertil svares, at et Adelspatent dengang endnu ikke var den eneste Nøgle, som gav Adgang til Adel; tvertimod vare Grændserne mellem Adel og Bonde endnu saa usikkre, at der langt ned i det 16. Aarh. høres Klager over, at der var langt færre Adelsmænd, naar Leding udskreves, end naar Talen var om Skatteopkrævning, og med Hensyn til Embederne faldt Niels Henriksens Udnævnelse sikkert ikke saa urimelig for Samtiden, som man skulde være tilbøilig til at tro. Af hans samtidige Collegaer som Landsdommer var Niels Clementssøns Herkomst neppe stort anseeligere end Niels Henriksens, og gjennemgaaer man Listen over Landsdommerne i det 15. Aarhundrede, vil man finde lignende Exempler. I Skaane var Niels *Skriver* Landsdommer 1406. Hans Eftermand Mogens Baad var 1409 kun Raadmand og Foged i Lund[1]). 1465 var Jens Overgaard Landsdommer; ogsaa han var 1452 kun Raadmand i Lund. Henimod Niels Henriksens Tid, nemlig 1491, var Anders Jensen Landdommer i Skaane; han havde begyndt 1470 som Raadmand i Lund, var 1475 Landsthingshører, 1478 Byfoged og 1496 atter Raadmand i Lund.

---

[1]) Svensk Diplom. II. 227.

Alle førte de som Landsdommere høiadelige Vaaben med Skjold og Hjelm, men Vaaben, som hverken forekomme før eller siden, medens det ialtfald for Jens Overgaards Vedkommende lader sig paavise, at han tidligere havde brugt Bomærke[1]). Paa Sjælland maatte dengang gamle Folk endnu kunde mindes Landsdommeren Gerike Degn, der var en Bymand fra Ringsted[2]). Heller ikke Niels Henriksens Udnævnelse til Rigskansler savnede et Forbillede[3]). En af hans nærmeste Forgængere, Johannes Kjeldsen, var ialtfald af lige saa ukjendt Herkomst. Man har vel antaget ham for at være en Søn af den tidligere Rigskansler Kjeld Nielsen, men medens denne førte Algudsønnernes tre Regnbuer, viser Johannes Kjeldsens Segl en halv Kølle-bevæbnet Vildmand i Skjoldet og et Negerhoved paa Hjelmen, altsaa et ellers ganske ukjendt Vaaben. Han var 1474 Forstander i St. Claras Kloster i Roskilde og nævnes da i et Vidne af Kongens Retterthing[4]) foran Adelsmanden Niels Tetzsøn (Rosengaard), ligesom han og 1478 staaer foran Væbneren Jep Mortensen af Svendstrup[5]), men ellers nævnes han i de fleste Breve sidst af Adelen[6]), ofte endog i en paafaldende Rækkefølge, f. Ex. 1480: Evert Grubbe i Tryggevælde, Hr. Per Hvid, Cantor i Kjøbenhavn[7]), Hans Kjeldsen, Forstander i St. Claras Kloster i Roskilde, Mester Berind, Borgermester i Kjøbenhavn, og Skjelm[8]), eller 1481: Per Bille i Svanholm, Herluf Skave, Høvedsmand paa Skjoldenæs, Marqvor Tegenhus, Forstander i Vor Frue Kloster i Roskilde og Hans Kjeldsen, Høvedsmand paa Haraldsborg[9]). I et andet Brev af 1483[10]), da han havde mistet Haraldsborg og atter var Forstander for St. Claras Kloster, nævnes han dog før Marqvor Tegenhus. 1486 16. Mai nævnes han som Rigskansler[11]), hvilket Embede han beklædte til sin Død, men var han Adelsmand? Hr. Ekild

---

[1]) Se Klevenfeldts og Langebeks Seglsaml.
[2]) Jvf. Saml. til jydsk Hist. og Top. 2. I. 152.
[3]) Embedet som Kongens Kansler beklædtes i det 15 Aarh. som oftest af Geistlige, af hvilke flere sikkert vare af ufri Herkomst.
[4]) Arne-Magn. V. 13. [5]) Ods H. 58.
[6]) F. Ex. Merløse H. 152, Arne-Magn. V. 19. [7]) En ufri Mand.
[8]) Arne-Magn. IV. 3, jvf. D. Mag. 2. I. 183. [9]) Voldborg H. 102.
[10]) Voss Saml. XIV. 5. [11]) Gjerlev Herred.

Gøye, for hvem han 1492 besegler til Vitterlighed[1]), kalder — jeg kunde fristes til at sige: skjælder — ham, Rigskansleren, for „ærlig og forsynlig Mand". Det var jo først ved Haandfæstningen 1559, at de høieste Embeder og deriblandt Rigskanslerens udtrykkelig forbeholdtes Adelen.

Niels Henriksens Opnaaelse af sine høie Embeder ere altsaa ingenlunde enestaaende, hans Overtræden fra den ufrie til den frie Stand endnu mindre. Ved hans Død var imidlertid Grændserne mellem de to Stænder forsaavidt fast bestemt, at Niels Henriksen sikkert har været en af de sidste, der saaledes paa egen Haand iværksatte sin Optagelse i Adelen, ligesom han var den eneste af sine Lige, der vides at være bleven Stamfader til en saa fremragende Slægt som Arenfeldt'erne.

III.

Om Jørgen Hansen paa Bergenhus.

Fraregnet Huitfeldt, der[2]) forvexler ham med Adelsmanden Jørgen Steen til Veilinggaard i Vandfuld Herred[3]), har vistnok Ingen antaget Kong Christiern II's bekjendte Lehnsmand paa Bergenhus for at være af Adel, skjøndt han 1518 fører et meget smukt adeligt Vaaben, visende et tverdelt Skjold med to jevnsides satte Roser i øverste Felt og en overskaaren „Valknude"[4]) i nederste, hvilken Knude gjentages paa Hjelmen[5]); han kaldes da ogsaa endnu 1521 kun „erlig og fornumstig Mand"[6]). Men at han ikke, som af Holberg i Bergens Beskrivelsen (S. 142) antaget, er fra Holland, viser det nedenstaaende Brev, under hvilket det selv samme Vaaben er brugt, men kun i et Ringsignet, visende Skjoldet med Roserne og Knuden og derover Bogstaverne I. H.:

---

[1]) Arne-Magn. VII. 3.
[2]) S. 1255.
[3]) Om ham se Herredags Dombog IV. 46 og D. Mag. 2. V. 53.
[4]) Adels Lex. I. 222.
[5]) ɔ: kunstig knyttet Knude (Molbech).
[6]) D. Mag. IV. 344.

Kwndgør jegh Hans Skybbøgger, borgher i Ripæ, me thette mit opne breff, at ieg giffuer oc wndher thett halff hws, som liggher i Grønergadæ, till vor frwe domkircki i Ripæ met Jøren myn kæræ søns radh och fulbordh, huilke forneffnde halff hws myn kærre hwsfrwe Beche, hwess siæl gud nadhe, gaff i sith testament till forneffnde domkirchis bøgningh for en ewigh aartidh. Thii till biudher iegh megh och mynne arffuinghe at frii och frelsæ kircki werier till forneffnde Domkirchi, som skall ladhe holdhe forneffnde aartiidh, forscreffne halloff hws for hwer mantz till tale, som ther kan tale paa met rettæ. Till ydermere vitnesbyrdh her om bether jegh forneffnde Jøren, myn søn, her Mauris Orm, canic i Ripæ, her Per Esgissen, her Per Floodh, perpetuos vicarios ibidem, och Nis Ebbissen, borgher i samestet, som myn ordh och viliæ ther wdhii hørdhe och then tiidh offuer ware i myt hws, ath besegle thette myt breff met therris incegeler, ffor thii jegh ey sielff hadæ incegell. Screffuet i Ripæ paa sancte Gertrudis dagh anno domini mdxiiij.

Bagpaa staaer:

„Paa thett hwss i Grønergade, som Begh Skybbyggers gaff."

(Fem Segl, af hvilke Jørgen Hansens er det første.)[1])

Som det sees, stadfæster dette Brev fuldstændigt den allerede af Allen[2]) udtalte Mening, at Jørgen Hansen var en Ripenser.

---

[1]) Ribe Stiftskistes Diplomer 486.

[2]) Allen: Breve og Aktstykker 363, 556.

Svar paa Spørgsmaal.

III.

(2. Række V S. 126, Spørgsmaal 6 b.)

Kommandørkapt. *P. C. Kruuse* er født i Marts 1731 (ikke 1730), hans Søn S. D. Kruuse † 28/12 1813 (ikke 1814. Sidstnævntes Hustru Bodil Kirstine, døbt i Holmens Kirke 7/3 1764, † 8/5 1828, var Datter af Ferdinand Ole Nielsen og Hustru Ane Margrethe Carlsdatter. (Alm. Enkekasses Arkiv).

H. W. Harbou.

IV.

(2. Række V S. 127, Spørgsmaal 8.)

Hr. *Oluf* eller *Ole Jenssøn „Hornemann“* eller *„Aamot“*, der døde som Sogneprest til Aamot Prestegjeld i Østerdalen 1728, synes ikke at kunne staa i noget nært Slægtskabsforhold hverken til Raadmand i Throndhjem Henrik H. eller til Raadmand i Nestved Hans H. Da Hr. Oluf kalder sig selv „Aamodensis“ synes dette at antyde, at han maa være født i Aamot, hvorfor hans Fader allerede før 1645, da Sønnen blev født, maa have været bosat i Norge, hvilket vistnok er en rum Tid før den som Raadmand i Throndhjem i 1716 afdøde Henrik H. var kommen hid til Landet. Hr. Oluf var ogsaa i Virkeligheden en Søn af sin Formand i Aamot Kald Hr. Jens „Bundessøn“ (eller „Bondessøn), sandsynligvis en danskfødt Mand, der skal være født 1605 og 15 Novbr. 1646 af Almuen blev kaldet til Sogneprest i Aamot efter Jacob Pederssøn Rise, hos hvem han vistnok først har været Capellan. Han døde i Slutten af 1685 eller i Begyndelsen af det følgende Aar, da han efterfulgtes af sin Søn, der tillige paa en Maade var hans Svigersøn. Hr. Jens Bundessøn var nemlig 2 Gange gift: 1) med Anna Olsdatter, der var fra Christiania og en Datter af Magdalene salig Oluf Reerssøns, og 2) med Maren Eriksdatter, der tidligere synes at have været gift med Bonden Nils Erikssøn Bolstad i Aamot. I første Egteskab havde Hr. Jens i alle Fald 3 Sønner og 2 Døttre, nemlig: 1) Jens Jenssøn Aamot, der 17 Aug. 1685 mødte i Retten

for Broderen Hr. Oluf Jenssøn paa Kilde Thing i Aamot. — 2) Hr. Oluf Jenssøn, der blev Sogneprest til Amot efter tidligere, i alle Fald fra 1671, at have været Capellan hos Faderen. Han blev c. 1672 gift med Anna Nilsdatter[1]), der var en Steddatter af hans Fader, nemlig en Datter af dennes 2den Hustru i hendes første Egteskab. Med hende havde han i 1686 følgende 6 Børn: a.) Anna Marie Olufsdatter, f. i Aamot 1673, † der 20 Marts 1737; gift med Hr. Ole Dop, Capellan til Aamot. b.) Jens Olufssøn, født i Aamot 1674, † som Capitaine og Commandant paa Frederiksfjelds Fæstning. c.) Nils Olufssøn, født i Aamot 1675, død som Lieutenant. d.) Maren Olufsdatter, født i Aamot 1676, † paa Pladsen Gudbrandsstuen i Aamot 15 April 1747 ugift. Hun kaldte sig nok „Hornemann“, uvist af hvilken Grund, medens det vistnok er tvivlsomt om Faderen nogensinde selv kaldte sig med dette Navn. e.) Gjerthrud Sophia Olufsdatter, født i Aamot 1681, gift med Hr. Jens Hals. f.) Anne Olufsdatter, født i Aamot 1684; gift med Hr. Knud Hals, Svigerfaderens Eftermand som Sogneprest i Aamot. Hertil kom endnu siden g.) Christian Olufssøn, født i Aamot 1687; † paa Gaarden Sanderud i Stange 29 Mai 1729 (begr. 6 Juni s. A.), 42 A. 9 Ug. gl. Han var i nogle Aar Borger og Parykmager i Throndhjem, hvortil han havde uddannet sig i Kjøbenhavn. Ogsaa han kaldte sig „Hornemann“, et Navn han muligens har antaget som Haandværkssvend. Han var gift med Karen Adriansdatter Boghardt, med hvem han havde 6 Børn. h.) Lisbeth Olufsdatter, der blev gift med Lieutenant Ole Ramberg og i) Ellen Margrethe Olufsdatter, født i Aamot 1692; gift med Lieutenant Hans Langeland. — 3.) Peder Jenssøn Aamot, der var sat i Skrædderlære hos Thomas Hanssøn i Christiania. — 4.) Elisabeth Jensdatter, der i 1679 endnu ugift var i Huset hos Broderen Oluf. — 5.) Magdalene Jensdatter, født 1657; ugift i 1682.

Som man saaledes vil se, kan der ikke paapeges nogen Forbindelse med andre Personer af Familien Hornemann, og det er derfor troligt, at det er Parykmageren, der først har antaget

---

[1]) Hendes Søstre vare: 1) Elisabeth Nilsdatter og 2) Gjerthrud Nilsdatter, født 1659.

dette Familienavn, som derefter af andre igjen er overført paa enkelte af hans Sødskende og paa Faderen. At denne Sidste selv skulde have kaldt sig Hornemann, har jeg nemlig intet Steds kunnet finde, og det er derfor vistnok lidet sandsynligt, at Navnet er kommet til Efterslægten gjennem ham. Forøvrigt forekommer Familienavnet Hornemann i Norge paa forskjellige Steder i det 17de Aarhundrede. Saaledes var en Didrik Hornemann Guldsmed paa Bragernæs, og hans Hustru blev begravet i Christiania „med alle Klokker“ 1 Juni 1662 (cfr. dette Tidsskrift, 2 R. IV. 193 og 210). Hans Søn var vel den Jan Didrikssøn Hornemann, Guldsmed i Arendal, hvor han blev begravet 14 April 1707, der i Egteskab med Inger Abrahamsdatter Falch havde Datteren Bølle til Daaben i Arendals Kirke 29 Sept. 1706. En Karen Hansdatter Hornemann af Fredriksstad havde 12 Juli 1687 til Capitlet i Oslo indstævnet Ungkarl Mads Iverssøn (Søn af Iver Børgessøn og Magdalene . . . . .) for Brud paa Egteskabsløfte. En Oluf Hornemann levede ogsaa 1708 i Amsterdam, og det var vel saaledes den Søn af Raadmand Henrik Hornemann i Throndhjem, der var gift med en Frøken Aboe, hvilken han nemlig skal have egtet i Holland. E. A. Thomle.

Gaver.

Samfundet har modtaget

fra Hr. Avlsforvalter Fred. Hjort, Daurup ved Svebølle, hans

Peder Jensen Gierløf's Efterkommere paa Sværd- og Spindesiden, Kalundborg 1890, 8.

fra Hr. cand. farm., Redaktør Jørgen W. Flood, hans

Norges Farmaceuter fra 1815—1890, Christiania 1890, 8.

fra Hr. Arkivfuldmægtig E. A. Thomle, hans

Norske Rigsregistranter XI Bind 2. Hefte (1655—1656), Christiania 1890, 8.

Slægtebogs-Optegnelser om Familien Schøller.

Med Anmærkninger og en Oversigtstavle ved

C. E. A. Schøller.

Nedenstaaende Optegnelser findes paa Margaard, I—III paa flere Stykker løst Papir, som synes at have været hæftede i en større Bog, IV i en Bibel, hvori Optegnelserne for en Del ere førte ned til Nutiden. Optegnelserne under I ere forfattede af Ovarhofretsassessor Eiler Schøller til Kirkesætter, f. 1628, † 1705; Optegnelserne under II og III af Justitsraad Christian Schøller til Gjølmø i Aaret 1731 og Optegnelserne IV af Generalmajor Christian Schøller til Margaard.

I.

Anno 1534 er min Farfader Christoffer Schøller[1]) fød til Verden. Ao 1547 satte hans Fader Iver Schøller hannem til en Borgemester udi Kiil ved Navn Christianus Griip, hannem tiente han trei Aar, saa reyste bemte Borgemester med en Tyrcken Stat til Celle udi Landt Lüneburg, huor han var med hannem og vaar der udi Selskab 10 riidende og 4 stattelige Heste for vognen, som denne Stat fremførde, huor samme Borgemester

---

[1]) Terpager siger (Ripæ cimbr. S. 640), at han var Slotsskriver paa Riberhus, dog har afd. Overlærer Kinch i sine Undersøgelser af Ribe Historie aldrig funden ham nævnt saaledes; naar Lengnick kalder ham Amtsskriver er dette galt, da denne Stilling først forekommer efter 1660. Mandag før Knud Konges Dag 1574 vidner han i Anledning af et omtvistet Pengeforhold mellem Ditlev v. Buchwaldt og Kantsler Johan Friis, at han, medens han var paa Gram, 2 Aar i Træk havde reist med 200 Gylden i Renter til Kantsleren. 1577 Lørdag før Simonis et Judæ vidner han i Anledning af et Fruentimmers Skudsmaal, som var paa Gram tilligemed ham. 1574 kaldes han Christoffer Skriver, Borger og har saaledes neppe mere været Slotsskriver, ligesom i 1575 en Anden benævnes saaledes. 1569 sælger han et Sted i Sortebrødregade, som hans Hustru havde arvet efter sin Fader. Han var aldrig nogen formuende Mand, var lavt ansat i Skat, eiede nok flere Steder i Byen, men var ei fri for Gjæld. Flere af hans Huse, maaske alle, brændte 1580 og han formaaede ei at bygge dem alle op igjen. Et afbrændt Huses Grund i Badstuestræde solgte han 1587 og endnu 1623 bevilgede Magistraten, at 3 Enge, som laa til hans øde Grunde, maatte tilfalde Hans Henriksen Vintapper mod, at han leverede Byen en Ame Rhinskvin og bebyggede Grunden; den samme Mand havde 25/6 1622 faaet Skjøde af Arvingerne paa Christoffer Skrivers forhenværende Hus i Sortebrødregade, tillige vendende ud til Badstuestræde (Meddelelse

han døde, ellers skulde samme penger bleven førte til Halberstat, der annammede Hertzogen af Lüneburgs Cantzler Baltzer Clemner bem^te^ penger af dennem og førte dennem til Halberstat; den Tid den fromme Mand fornam intet liv at forvente, da skickede han Bud til Hr. Cantzler Balthasar Klemner og Hr. Evert Møller, som siden blef Borgemester udi Hamburg, hos hannem bestilte han hannem udi tjeneste til hans Fader Hr. Evert Møller Høvidsmand paa Ritzen Byttel udi Landt Holstein, der var han et Aar, siiden blef han forskreven til sin Føde Bye Kiil og blef der strax Slotsskriverens Tjenere ved Nafn Johannes Skomager, huor han tiente tuende Aar, siiden kom han til Gram til Erlig og Velb. Mand Detleff von Bockwalt, huor han hans Velbhd tiente udi 11 Aars Tiid. Han overgik en uløckelig ildebrand i Ribe, huor han mistede 16 gaarde foruden mange andre midler, hans børn blefe derover adsprete og til Throndhiem kom

---

fra Overlærer Kinch). Familietraditionen beretter, at Faderen Iver stammede fra Mähren, og at han førte et Vaaben med rødt Kors i Sølvfelt og ligeledes paa Hjelmen; et saadant Vaaben findes paa det i Strunks Samlinger til en beskrivende Katalog over Portraiter under Nr. 2633 nævnte Billede af Sønnesønnen Caspar, ligesom det ogsaa danner Hjerteskjoldet i det Vaaben, hvormed to Linier af Familien i 1679 optoges i den danske Adel. Dette Vaaben brugtes i Forbindelse med et Skjold, hvori en Krone, af den fra Præsten Hans Hagerup og Ellen Eilersdatter Schøller († 1689) nedstammende Slægt Hagerup og kom derved ind i det Vaaben, hvormed Stiftamtmand Hans Hagerup under Navnet Gyldenpalm blev adlet i 1781. Conferentsraad Christoffer Schøller fortæller i en Dagbog fra en Reise i 1733, at han i Mähren traf en Slotsbefalingsmand, der førte samme Navn og Vaaben som han; med de 3 østerigske og 2 tydske adelige Slægter Schøller har imidlertid ingen Forbindelse kunnet tilveiebringes, ligesaalidt som med den i Omegnen af Brünn udbredte rige borgerlige Familie af samme Navn. I første Generation har Navnet hyppigt Formen Schoell, saaledes hvor det forekommer i Ribe Thingbøger, saa denne er maaskee den oprindelige, medens Formen Schøller er fremkommen ved en Latinisering. Af Personer med samme eller lignende Navn, som ei høre til Familien, forekomme Bendix Schøl, Kammertjener hos Kong Chr. d. Vte, der $^{16}/_{6}$ 1686 bliver Veimester over de nye Landeveie i Danmark (i et Benaadningsbrev af $^{27}/_{2}$ 1671 kaldes han Bendix Schøller, ligesom „Velbaarne Bendix Schøller“ i Viborg Landsthings Justitsprotokol for 1632 i Rigsark.); Lieutenant i Dronningens Regt. Arndt Johan de Schöllen, (saaledes skriver han sig selv i „indk. Sager $^{27}/_{2}$ 1690“ i Rigsark., medens han i Etaterne kaldes Scheel); samt Oberstlieut. Philip Fred. Ludvig Schoell, † i Fredericia $^{8}/_{5}$ 1771.

trende af hans Sønner. Anno 1567 d. 13de Søndag efter Trinitatis vaar min Farfaders Bryllup med min Farmoder Karen sal. Hans Andersøns[1]) fordum Raadmand udi Ribe hans Datter, huis Siæl Gud være naadig, som hafde en christelig Afskeed fra Verden og lefede tilsammen udi 25 Aar og 3 Uger, huilcke aflede tilsammen 5 Sønner og 4 Døttre, nemlig:

1. Iver Christoffersøn[2]) blef fød Anno 1568 Onsdagen efter alle Helgene om Morgenen mellem 5 og 6.
2. Hans[3]) blef fød Anno 1570 d. 22 Novb.
3. Else[4]) blef fød 1572 d. 16de Octbr. om Natten Klocken vaar 2.
4. Eyler[5]) blef fød 1574 d. 14de Octbr. om Middagen mellem 1 og 2 Slet.
5. Karen[6]) blef fød 1577 d. 14de Febr. ved 12 Slet om Natten.
6. Ane[7]) blef fød 1579 d. 12 Sept. om Aftenen mellem 9 og 10 Slet.

---

[1]) Raadmand 1544—56, se om ham Kinch, Ribe til Reformationen S. 464, 466, 473.

[2]) Slotsskriver paa Dragsholm, † i Kjøge $^{22}/_{10}$ 1620, gift med Bodil Jacobsdatter, f. i Kjbhv. 1561, † i Kjøge $^{30}/_{8}$ 1619, Enke efter Borgemester Rasmus Sørensen Brokmand. Uden Børn. (Cfr. Personalh. Tidsk. II S. 310).

[3]) Til Gjølmø i Ørkedalen, som han $^{20}/_{6}$ 1610 af Kongen faar Bevilling til at bruge sin Livstid, og som han da paaboer (Norske Registr. 1596—1616, S. 369). $^{14}/_{5}$ 1623 faar han denne Gaard, som skyldte 3 Spand, ved Mageskifte med Kongen, idet han til Gjengjæld afstaar Gaardene Berbo og Ronningen i Ørkedal samt 4 Gd. i Guldalen, ialt 6½ Spand (Norske Registr. 1660—70, S. 633). Foged over Ørkedal og Guldal. Gift med Karen Jørgensdatter, uden Børn, † før $^{13}/_{2}$ 1624, da Brødrene Eiler og Caspar faar Confirmation paa nævnte Mageskifte.

[4]) † ugift efter 1622.

[5]) † som Barn.

[6]) † ugift før 1622.

[7]) † i Nakskov $^{20}/_{9}$ 1637, gift 1) med Kjøbmand i Nakskov Mathias Nielsen, 2) $^{28}/_{7}$ 1615 med Mads Bergen, født i Rødby $^{30}/_{1}$ 1592, † i Nakskov $^{5}/_{6}$ 1649, han blev Kirkeværge 1615, Raadmand $^{27}/_{11}$ 1618, Borgemester $^{10}/_{4}$ 1630, og gift 2) med Karen Nielsdatter $^{21}/_{7}$ 1639. Ane Schøller havde i 1ste Ægteskab 2 Børn, hvis Arveparter vare resp. 1028 og 600 sldl. foruden Løsøre, nemlig Niels Mathisen, levede 1644, og Karen Mathisd., begr. $^{22}/_{12}$ 1674, gift omtrent 1635 med Toldskriver Hans Jacobsen i Nakskov, † 1658. Deres Børn vare: Eiler Hansen Wolf, f. 1637, † 1711, Præst i Skælby (j. Barfods Falsters Geistlighed. I. 245—51), Iver Hansen Wolf, var 1674 Foged i Nordlandene, Jacob Hansen Wolf var 1674 Bager paa Christians-

7\. Caspar[1]) blef fød A° 1582 d. 28 Jan. om Morgenen mellem 4 og 5 slet. 1661 d. 6 Maj ved 3 slet efter Middag hensov min Sal. Fader udi Herren, da han hafde lefet 79 Aar og 14 Uger og lefede udi Ægteskab 50 Aar og 25 Uger. Anno 1657 d. 6 July der Klocken slog tolf døde min Sal.

---

havn, Christoffer Hansen Wolf, dbt. $^{2}/_{2}$ 1641, begr. $^{7}/_{2}$ s. Aar, Christoffer Hansen Wolf, dbt. $^{20}/_{3}$ 1642, antages 1674 at være i Danzig, Anna Hansd., dbt. $^{21}/_{7}$ 1644, † $^{13}/_{3}$ 1674, gift $^{24}/_{9}$ 1671 med Christen Nielsen, Bager i Nakskov, † $^{13}/_{3}$ 1674 (s. D. som Konen). I andet Ægteskab havde Ane S. 2 Sønner og 1 Datter, † smaa, undtagen Mathias Bergen, begr. $^{8}/_{12}$ 1643, gift $^{13}/_{11}$ 1640 med Karen Nielsd., Enke efter Kjbmd. i Nakskov Rasmus Carlsen, efter hvem Skiftet sluttes $^{19}/_{11}$ 1640; de havde 2 Børn, Ane, dbt. $^{24}/_{10}$ 1641 og Rasmus Bergen, dbt. $^{2}/_{7}$ 1643, begr. $^{22}/_{2}$ 1694, gift med Sophie Jochumsd. (Meddelelse fra Provst Imm. Barfod).

1\) Til Gjølmø, som han ved Broderen Eilers Død 1628 blev Eneeier af; 1598 kom han til Broderen Iver paa Dragsholm, hvor han var 4 Aar ved de kongelige Skatters Opkrævning, drog derefter til Norge og fæstede 1606 Bopæl i Trondhjem. I Krigen 1612 tjente han som Lieutenant ved Hæren i Jæmteland, tog efter Krigen sin Afsked og blev Stiftsskriver i Trondhjem Lehn og Foged over Selbo Fogderi i 5 Aar samt Overformynder i Trondhjem. 1628 Ombudsmand og Forvalter over Bakke Klosters Lehn, hvad han var i 16 Aar, og imidlertid gav Kongen ham Archidiaconi Præbende i Trondhjems Capitul, hvad han besad i 40 Aar indtil sin Død. $^{22}/_{5}$ 1632 bliver han, saalænge han er Foged for Bakke, fri for Byens Bestilling. $^{8}/_{5}$ 1682 faar han af Henrik Vind paa Kongens Vegne Tilladelse til at bygge en Mølle ved Trondhjem, hvor forhen ingen var. Han var flere Gange valgt til Borgmester, men af sær kgl. Naade forskaanet derfor, havde til Hensigt at koste og bygge en Kirke paa Ny Kirkegaard, men maatte opgive det paa Grund af Ildebranden, som fortærede hans egne Huse og mange af hans Midler, gav i Stedet derfor til vor Frue Kirke et Spand Jordegods uden Byxel og til de Fattige i St. Jørgens Hus 5 Spand med Byxel og Herlighed. 1632 klage Bakke Bønder til de kgl. Commissairer, at han krævede større Skibsskat af dem end af de andre Kongens Bønder i Trondh. Lehn. $^{29}/_{11}$ 1659 blev han angreben af Apoplexi i den høire Side, men fik atter en Tid efter sin Førlighed, indtil kan fik et nyt Anfald $^{3}/_{5}$ 1661. Begravet i Trondh. Domkirke $^{12}/_{5}$ 1661. Gift i Trondh. $^{11}/_{1}$ 1607 med Ellen Christensdatter, Datter af Borgmester Christen Jensen Jyde og Anne Hansd.; hun havde en Broder, Laurits Christensen, der 1694 var Raadmand i Haderslev (s. Ligprædiken af Søren Hansen, Kjbhv. 1671, forsynet med latinske og danske Vers af Ole Borch, Erik Pontoppidan, Anders Bording, Thomas Kingo o. fl.; Terpager, Ripæ cimbr.; Y. Nielsen, Jens Aagesen Bjelke, S. 238; Saml. t. d. norske Folks Spr. og Hist. 3 B. S. 240, 4 B. S. 40; Norske Registr. 1631—36, S. 71, 150 i Rigsark.). Hans Portrait se Strunks Saml. Nr. 2633; det er gjengivet i H. Carstensen og O. Lütkens Skrift om Tordenskjold, men som forestillende dennes Morfader Christoffer S.

Iver S

Christoffe
paa Riber

ren, f. 157
† ugift.

er, til Kir
-1705, Ov
1) Gunille
2) Susan

1) Amtskriver ...s Mikkelsen, ...rius Jens Friis.	. . . . . Schøller, * Mag. Anders Clausen, Rektor i Trondh.	Karen, * Borgmest. Lars Bastiansen Stabel.	

usanne, 1671. Nicol. ostrup, apell. t. ærnæs.

...en, * Vin...ts Meintz. ...d. i Kjbhv.	Maren, 1656—1742, * Joh. Wessel, Raadm. i Trondh.	Maren. † 1699, * Assistentshusforv. Nicolai Wesling.	Anna, * Peter Als, Forst. p. Herlufsholm.

Mule,
Mule,
Helene,
aa.

Marie, til Toien og Kjølberg, 1711—76.	Caspar Christoffer, til Gjølmø, 1718—54, Capt., * Ingeborg Catr. Crantz.	Severin, † 1747, Ltn. i fransk Tj.

Sønner, Døtre, smaa.

Thomas Blixenskjold, 1754—70.	Johan, 1753—92, Kmh., Resident i Warschau.	Christian, 1754—1813, Premierlt. i Søet., Kmjkr.

Linie.

ltn., Ebl
na 179

Vibeke Marie, 1808—25.	Gustave, 1811—25.	Arnoldine, 1816—89, * Oberst J. Nørager.

s Staal, 18
nmerjkr., *
Lütticha

...eth, ...-85, ...os- ... A. ...en.	Mette Margrete, f. 1850, * Læge Th. Sørensen.	Knud, f. 1860, cand. polyt.	Vibeke Marie, f. 1866, * Murmest. E. Rothe.	6 Sønner, 2 Døttre, † smaa.

nas
, 1861 H
Kam-
jkr., La
ierlt.

Moder Elen Christensdatter, der hun hafde lefet 70 Aarringere 5 Uger og en Dag.

8. Eyler[1]) fød Ao 1584 paa Søndag før Pintze Tid mellem 2 og 3 Slet.

---

[1]) Ombudsmand og Forvalter over Bakke Klosterlehn, $^{11}/_{2}$ 1621 af Lehnsmanden Fæste paa en dobbelt Saug sammesteds (Norske Registr. 1617—30, S. 140). Hans Hustru Maren Christensd. faar $^{30}/_{8}$ 1628 Bevill. til at lade hans Lig føre fra Varbjerg til Trondhjem og det der at lade begrave mod at give 50 Rdr. til de Fattige (Norske Registr. 1017—30, S. 462); hun ægtede 2) Christen Bastiansen Stabel. Deres Børn og Efterslægt vare efter Familieoptegnelser:

1. Christoffer Schøller, † før 1681, Kjøbmand i Trondhjem, gift med Maren Hansdatter, med hvem en Datter, Maren, f. $^{17}/_{4}$ 1656 † 1742, gift med Johan Wessel, Raadmand i Trondbjem $^{15}/_{4}$ 1693 (N. Registr. 1692—97, S. 88), Stamfader til Familien Wessel (Tordenskjold). 1727 $^{25}/_{4}$ faar hun Bevill. paa, at hendes 3 Døtre maa gaa i lige Arv med deres 7 Brødre efter Fader, Moder og tvende Brødre, Peter Tordenskjold og Jens Wessel (N. Registr.).
2. Iver Schøller, f. i Trondhjem 1618 † $^{11}/_{9}$ 1658, begr. i Roeskilde $^{17}/_{9}$; han kom til Herlufsholm i Marts 1633, dimitt. 1638 (Leth og Wad, Dimitt. fra Herlufsh.), studerede i Leyden 1641, immatricul. $^{24}/_{9}$ (Personalh. Tidsk. II., S. 131), Magister $^{29}/_{5}$ 1655, s. A. Lector philos. i Roeskilde og Cannonicus; reiste 1648—50 udenlands som Hovmester for Grev Christoffer Parsberg (F. Carlsen, Gammelkjøgegaards Hist. I. 370); gift 1654 med Ellen Randulph, f. $^{2}/_{11}$ 1635 † 1705, gift 2) med Mag. Eskild Dalhus i Roskilde (Giessings Jubell. 1. B., 370; Bloch, Roeskilde Domskoles Hist. I, S. 33; IV. S. 1). De havde Døtrene a) Maren Schøller, begr. i Nicolai K. i Kjbhv. $^{1}/_{6}$ 1699, gift 1682 (Bevill. af $^{2}/_{6}$ til at vies i Huset i Sjæll. Registr.) med Nicolai Wesling, begr. i Nicolai K. $^{1}/_{12}$ 1698, der $^{7}/_{4}$ 1688 faar Bevill. til at anlægge et Assistentshus og forestaae dette som Forvalter; $^{24}/_{1}$ 1699 faar hun Brev paa, at hun i sin Enkestand maa vedblive at forestaae Assistentshuset (Sjæll. Registr.); og b) Anne Schøller, gift med Peter Als, f. 1659 † 1711, der $^{21}/_{8}$ 1685 bliver Forstander paa Herlufsholm (Sjæll. Register), siden Sprogmester ved Søcadetacademiet (Ny Samlinger, 1795, S. 5).
3. Maren, † efter Novbr. 1682, gift med Morten Larsen Lerche, Foged over Ørkedal, med hvem Børnene a) Eiler L., Haandskriver hos Cantsler Ove Bjelke, ihjelslagen af Garperne i Bergen, b) Ane L., gift med Vincents Friis, uden Børn, c) Lars L., gift med Maren Johansd. Mechlenburg, og d) Maren L., gift 1) med Raadmand i Trondh. Boje Petersen, 2) med Foged i Ørkedal Harder Holst; (Børn: Boje Bojesen, Capellan til Vedøen, gift med Karen Juul, Morten Bojesen, Jens Bojesen † ung; Margrete Holst, gift 1) med Henrik Møller, 2) med Frants Tweid, Harder Holst, † ung som Sømand, og Ane Holst † ung).
4. Ane, gift 1) med Raadmand og Amtsskriver i Trondhjem Anders Mikkelsen, uden Børn; $^{10}/_{8}$ 1654 faar hun af Fred. Urne paa Kongens

9. Maren[1]) fød Ao 1585 d. 8 Novbr. om Natten ved 1 Slet.

Paa efterskrevne Tider ere mine Sal. og nulevende Søskende fødte til Verden og var deres Faddere som følger[2]):

1. Anno 1607 d. 23 Jan. om Dagen Klocken var 12 slet blef Karen Caspardatter fød. (Faddere: M. Isach Grønbech, Christen Jyde, Clement Jacobsen, Lambert Ipsøn, Gunille Niels Skrivers, Serdicke Wessel Brøckens, Karen Hansdatter).
2. Anno 1608 d. 24 Jan. om Aftenen Klocken 9 blef Christoffer fød. (Peter Kiempe, Eiler Christoffersøn, Jens Nielsen, Gunille Niels Skrivers, Ane Christen Jydes).
3. Anno 1609 d. 18 Octb. ved 3 Slet om Morgenen blef Christen fød. (M. Peder Iversøn, Hr. Joen Jensøn, Wessel Brøcken, Mormoder, Margrete Rockert Pettersøns).
4. Anno 1611 d. 23 Octb. om Morgenen ved 4 slet blef Iver fød. (Chr. Jyde, Peder Gram, Hans Christoffersøn, Margrete Jacob Pettersøns, Maren Svend Andersøns).
5. Anno 1613 d. 14 Sept. om Aftenen ved 10 Slet blef Hans fød.

Vegne Brugen af 3 Sauge i Størdalen, som var bevilliget hendes sal. Mand, imod 6½ Rdr. aarlig Afgift (N. Registr. 1657—60, S. 46); 2) gift med Jens Jensen Friis, der $^{11}/_{6}$ 1662 bliver Notarius og Assessor i Capitulet i Trondhjem, og som $^{17}/_{9}$ 1662 faar Brev paa Sparboe Præstegjelds Kirker samt $^{22}/_{8}$ 1663 Brev paa at maatte dømme og votere i Capitelet lige med de andre Capitulares (N. Registr. 1660—70, S. 225, 273, 338); han er † $^{11}/_{9}$ 1680, da hans Eftermand udnævnes (N. Registr. 1674—80, S. 424). Han og Hustru oprette $^{29}/_{11}$ 1665 en Overenskomst, da de i 10 Aar have været gifte uden Børn, om at den længstlevende skal besidde Boet (N. Registr. 1660—70, S. 548). Ane S. bebrever $^{6}/_{1}$ 1681 Broderdatteren Maren Wessels med Fierding- og Tiende Gave efter sin Død (N. Registr. 1681—84, S. 20).

5. . . . . Schøller, gift med Mag. Anders Clausen, Rector i Trondhjem 1627, begr. i Trondhjem $^{10}/_{9}$ 1652, med hvem en Datter † ung; han gift 2) med Ane Petersdatter, Datter af Laugmand Peter Alfsøn (Personalhist. Tidsk. III, S. 262; Müller, Bidr. til Trondh. Kathedralskoles Hist. S. 10).

6. Karen, gift med Borgmester Lars Bastiansen Stabel, med ham 8 à 9 Børn, deriblandt Enevold Stabel, Kobberskriver, gift med Else, uden Børn; Eiler S., gift med Maren Pedersdatter, uden Børn; Ane S., gift med Thomas Mathiesen; og Maren S., gift 1) med Bernt Johansen, Johan Wessels Morbroder, 2) med Raadmand Lars Lund.

[1]) † ugift før 1622.

[2]) Af disse Søskende ere Nr. 2, 5, 9, 10, 11 og 13 † som Børn; om Nr. 1, 3, 4, 6 og 16 se de følgende Optegnelser.

(M. Peder Iversøn, B. Hans Casparsøn, Hans Christoffersøn, Peder Kiempe, Margrete Jacob Petterssøns, Maren Eylers).

6. Ao 1615 d. 23 April om Natten ved 2 Slet blef Ane fød. (B. Jørgen Gram, Wessel Brøcken, Gunille Niels Skrivers, Mette M. Peder Iversøns, Alhed Jacobsdatter).

7. Ao 1616 d. 5 Decb. om Aftenen ved 5 Slet blef Maren fød, hendes Faddere vare ingen, efterdi hun var meget skrøbelig, hvorfore hun strax blef hiemmedøbt, d. 14de ved 12 Slet døde hun.

8. Ao 1617 d. 20 Novb. Natten til Løverdag ved 3 Slet blef Hellebor fød. (L. Jacob Petterssøn, Eyler Christoffersøn, Velb. Frue Ingebor Pasbierg, Inger Jørgen Grams, Kirsten sal. Peder Grams). — 1708 døde min Søster Hyllebor.

9. Ao 1609 d. 26 Jan. blef Caspar fød til Verden. (Anders Christensøn, Peder Larsøn, Alexander Samson, Bol. Sal. Hr. Jacobs, Sara Mens Datter).

10. A. 1620 d. 23 April om Natten ved 3 Slet blef Maren fød. (Hr. Mogens Lauritzsøn, Svend Andersøn, Else M. Andersøns, Berette Clemen Jacobsøns, Maren Eylers).

11. A. 1622 d. 18 April 5 Slet om Aftenen paa Skiær Torsdag blef Anders fød. (Baltzer Karde, Anders Iversøn, Kasten Jacobsøn, Velb. Frue Clara Sparre, Margrete Jacob Pettersøns).

12. Ao 1623 d. 12te July blef Maren fød. (Velb. Tage Toth, Velb. Otto Termon, Dorthe M. Isachs, Gedske M. Pettersøns Mormoder). — D. 8 Octb. samme Aar døde hun.

13. Ao 1624 d. 21 Decb. om Morgenen ved 5 Slet blef Anders fød. (M. Peder Iversøn, B. Oluf, Hr. Giert Johansen, Inger Jørgen Grams, Maren Eylers).

14. Ao 1628 d. 21 April Mandag Aften Klocken 10 blef Eyler[1])

---

[1]) Forfatteren af disse Optegnelser, Eiler Schøller til Kirkesætter, studerede i Leyden 1647 (Personalh. Tidsk. II. S. 193), Raadm. i Trondh. $^{25}/_{2}$ 1664 (N. Regist. 1660—70, S. 416); Overhofretsassessor $^{27}/_{6}$ 1681 (N. Regist. 1681—84, S. 54); $^{5}/_{6}$ 1672 Confirmation paa Odelsgods i Trondh. Amt, tilfalden ham efter Faderen (N. Regist. 1670—73, S. 572); $^{29}/_{5}$ 1680 for sig og ægte Descendenter Tilladelse, at hvad Jordegods de enten nu eie eller herefter bekomme, det maa de nyde med lige Frihed som Adelen eller Kjbhvs. Indbyggere (N. Regist. 1674—80, S. 372).

fød. (Velb. Jens Juul, Biskoppen M. Peder Skielderup, Hr. Anders Mogensøn, Velb. Jomfru Berette Giøe, Kirsten Peder Grums). Ao 1705 d. 14 Decb. Kl. 1 døde han om Eftermiddagen saligen i Herren og i Trondhjem Domkircke begraven.

15. Ao 1629 d. 26de July Søndag Morgen ved 9 Slet blef Christoffer fød. (B. Alexander Samson, Joen Robbertsøn, Anfind Torbersøn, Ursula Oluf Skrivers, Maren Eylersdatter). Samme Aar døde det Sal. Barn og ligger begraven i Ørkedals Kircke.

16. Ao 1630 d. 20 Novbr. Løverdag Aften ved 6 Slet blef Christoffer fød. (Velb. Hr. Oluf Pasberrig, M. Hans Sørensøn, Hr. Mentz Christoffersøn, Ane Hr. Michels, Ane Detlof Pedersøns).

Anno 1653 d. 8 Juny blef ieg og min Kieriste Gunelle Melchiorsdatter[1]) trolovet paa Kircksætter af Biskoppen Erich Bredahl. Anno 1653 d. 1. Novb., som var Alle Helgens Dag stod vores Bryllup udi Thrundhiemb.

1. Anno 1654 d. 14 Aug. blef min Datter Elen fød om Morgenen hel tilig. (Moder i Hevne i min Moders Sted, Lisbeth Quærnæs, Margrete Melchiorsdatter, Hr. Oluf Clausøn, Hr. Jacob Olsen).

2. Anno 1655 d. 21 Sept. blef min Datter Milde fød mellem 2 og 3 Slet om Middagen, som var paa en Fredag; døbt den 30te. (Hr. Michel Melchiorsøn, Aage Erlandsøn i min Broders Sted, Maritte Hr. Christoffers, Margrete Melchiorsdatter, Ingebor Næss). 1674 d. 30 Decbr. stod Mildes Bryllup her paa Kirckesætter med Peter Kaasbøl, Foged over Ørckedal.

3. Anno 1656 d. 17 Novbr. paa en Mandag mellem 7 og 8 Slet om Morgenen blef Caspar fød og blef døbt den 30te.

---

[1]) **Datter af Melchior Jacobsen, Præst til Hitteren, som $^{27}/_{2}$ 1637 ved Mageskifte med Kongen blev Eier af Kirkesætter (N. Regist. 1637—42, S. 11). Moderen var Milde Øndensdatter (Ligprædiken over Gunille Melchiorsdatter af J. M. H. Præst til Aafjord, Kjbv. 1681). — Af Børnene ere Nr. 1 og 7 † som smaa; om Nr. 2 og 4 se de efterfølgende Optegnelser.**

(Hr. Christoffer Olsøn, Christoffer Joensøn udi Hr. Steens Sted, Steen Mikelsøn udi Svend Larsøns Sted, Berette Holden, Margrete Trolsdatter). 1680 d. 25 Octb. reyste min Søn Caspar med Peter Blat fra Kiøbenhafn paa den ostindiske Reyse, Skibet med alt blef under Ferøe borte.

4. Ao 1657 d. 31 Octb. paa en Løverdag blef min Datter Ellen fød om Natten ved 10 Slet, den 15 Nobr. blef hun døbt udi Hevne Kirche: (Hr. Jens paa Stadtboyden, Peder Madsøn, Christoffer Caspersøn udi Faders Sted, Berette Michelsdatter Ane Nielsdatter, Karen Andersdatter). 1683 kom Ellen i Ægteskab med Hr. Hans Hagerup. 1689 d. 7 Decb. om Morgenen ved 7 Slet døde min Sal. Datter udi hendes Barsels Nød uforløst efterladendes 4 smaa umyndige Børn, dem Gud forfremme til sin Ære eller og giemme.

5. Ao 1658 den 2 Octb. paa en Løverdag efter Middag ved 2 Slet blef min Kiereste forløst med en Søn, som blef hiemmedøbt og kaldet Melchior, huilcken døde udi en half Time derefter.

6. Ao 1659 d. 7 Octb. paa en Fredag blef min Søn Melchior[1]) fød til Verden om Morgenen mellem 8 og 9 Slet, den 30 Octb. blef han døbt udi Hevne Kircke. (Aage Erlandsøn, Jørgen Clausøn, Steen Michelsøn, Maritte Hr. Christoffers, Margrethe Troldsdatter).

7. Ao 1662 hellig tre Kongers Dag paa en Mandag om Aftenen ved 9 Slet som var den 6 Jan. blef min Datter Karen fød, hun blef døbt den 19de i Hevne Kircke. (Christoffer Eylersøn, Hans Berendthof, Berette Holden, Lisbeth Christoffersdatter, Maritte Gabrielsdatter).

Anno 1662 d. 23 Februar om Aftenen ved den 6te Time skiltes min allerkieriste Hustru Gunelle Melchiorsdatter fra denne Verden ved en sagtmodig Aands Udblæselse og megen glædelig og frydelig Henfart til sin Frelser. Den 7 Marts blef hun begraven udi St. Margrete Kircke udi Hevne. Hun var fød 1628 Hellig Tre Kongers Dag.

[1]) Levede 1701 paa Gaarden Fitjen i Hevne „intet bevidst eiendes". (Meddelse fra Hr. Arkivfuldmægtig Huitteldt-Kaas).

Anno 1664 d. 3 Juny blef ieg med min Kiereste Susanne Christoffersdatter trolovet udi Herrens Nafn. Gud forleene os sin Naade, Lycke og Velsignelse udi vores Ægteskab at leve sammen udi Kierlighed og Eendrægtighed til Guds Ære. 1664 d. 2den Octb. stod vores Bryllup udi Trondhiemb.

1. Ao 1665 d. 29 Aug. blef min hierte Hustru forløst med lille Karen ved 11 Slet om Natten, hun blef døbt udi Hevne Kircke d. 12 Sept. (B. Anders Christoffersøn, Hr. Oluf Christoffersøn, Jacob Jensøn, Karen Madsdatter udi Hyllebors Sted, Ane Casparsdatter, Marette Sørensdatter). 1667 d. 24 Juny om Aftenen der Klocken slog 8 hensov min hierte Datter Karen udi Herren og blef begraven udi Domkircken i Trundhiemb d. 28 Juny.
2. Ao 1667 d. 12 May Klocken var 10 Slet om Formiddagen, som var paa en Søndag blef min hierte Hustru naadeligen forløst med Gunille, hun blef døbt udi Trondh. Domircke d. 19de. (Jens Jensen Friis, notarius capitularius, Christoffer Casparsøn, Peter Christoffersøn, Karen B. Andersøns, Maren Hr. Olufs, Marthe Johan Gaarmans). 1702 d. 29 Juny blef hun gift med Fogden over Inderøens Fogderi Johan Helsing. 1707 d. 26 Marty Klocken 12 Slet skiltes hun fra denne Verden.
3. Ao 1668 d. 21 July imellem 12 og 1 Slet om Middagen blef min Hustru forløst med lille Anders, han blef døbt udi Margrete Kircke d. 2. Aug. (Christoffer Casparsøn, Lauritz Lund paa Johan Grams Vegne, Helle Andersdatter, Maren Christoffer Casparsøns).
4. Ao 1669 d. 9 Novb. ved 4 Slet om Morgenen blef lille Karen fød, hun blef døbt udi St. Margrete Kircke af Hæderlig og Vellærde Hr. Giert Mumme d. 21 Novb. (Hr. Oluf Clausøn, Hans Hansen Berenthof udi Anders Nielsens Sted, Marette Søfrensdatter, Elsebeth Arnsdatter Tøger Andersøns, Ingebor Augustini Datter). Ao 1670 d. 6 Juny ved 2 Slet efter Midnat døde Karen og blef begraven i St. Margrete Kircke d. 14de.
5. Ao 1671 d. 11 Aug. ved 5 Slet om Morgenen blef min

Hustru forløst med lille Susanne. Hun blef døbt udi St. Margrethe Kircke d. 24 Aug. af hæderlig og vellærd Hr. Christoffer. (Peder Matzøn, Tage Andersøn Freland, Ane Christoffersdatter, Maren Hr. Olufs, Ane Hr. Henrickes).

6. A° 1672 Natten til Søndag d. 25 Aug. mellem 12 og 1 Slet blef min hierte Hustru forløst med Christoffer, han blef døbt udi St. Margrete Kircke d. 1ste Sept. af Hr. Christoffer Olufsøn. (Søfren Christoffersøn, Frederik Brygmand, Jonas Ovesøn, Berette sal. Ove Erlandsøns, Karen Glad, Hr. Giert Mummes). A° 1705 d. 29 Marty er hand udi Døden afgangen og i Soelberg Kircke i Bedstaden begraven.

7. A° 1674 d. 17 Aug. efter Middag ved 2½ Slet blef min hierte Hustru naadeligen forløst med en Søn, som blef hiemmedøbt og kaldet Eyler, han døde om Morgenen ved 6 Slet og blef begraven i Hevne Kircke d. 23de.

Anno 1640 d. 14 May, som var Christi Himmelfartsdag blef min hierte Hustru Susanne Christoffersdatter[1]) fød ved 6 Slet om Aftenen paa Bremsnæs Fogedgaard.

Anno 1675 d. 16 May ved 10 Slet om Formiddagen som Folck gik til Kircke skiltes hun ¼ Time tilforn betient med det høyærværdige Alterens Sacramente fra Verden vel bered og meget saligen.

A° 1675 d. 6 Juny blef min gode sal. Hustru udi St. Margrete Kircke nedsat og giorde Hr. Giert Mumme Ligprædiken over hende, den salige Quindes Begiæring var Texten at tage hos de Ebræer i det 12 cap. af det 7, 8, 9, 10 og 11, som og blef forklaret.

A° 1675 d. 28 Octbr. mellem 8 og 9 Slet om Aftenen skiltes min kiære Søn Anders fra denne Verden af de grasserende Smaa-Kopper og blef udi Hevne Kircke d. 7 Novbr. begraven. Texten var tagen af den 89 Psalme 48 og 49 Vers.

---

[1]) Datter af Tolder og Foged paa Nordmør Christoffer Nielsen og Karen Olufsdatter, gift 1) 29/4 1655 paa Bergenhus med Stiftsskriver over Bergenhus Lehn Anders Madsen, † 1661 paa Søndag Exaudi, med hvem en Søn, død ung (Ligprædiken af Giert Mum, Kjbhv. 1681).

II.

Voris Slegte Register paa fædrene Side.

Voris olde Faders slegte Register er Dig tilforn leveret. Til Trondhiem kom 3de af hans Sønner, den Ældste var voris farfader Caspar Christoffersøn Schøller, der hafde 16 Børn, huoraf Efterskrefne ickon lefede og kom i ægteskab; den ældste Søn var Christen Caspersen Schøller[1]), Borgemester i Kiøge og Assessor i høieste Ret, han aflede med sin Hustru Ane Rasmusdafter trende Børn, deraf Datteren, der var ældst, blef i Trondhiem hos sin Farfader og Farmoder ved en uløckelig Hendelse,

[1]) 9 Aar gammel kom han paa Grund af Pesten i Trondhjem til Jon Robbertsøn, Foged i Nummedal, hvor han var 2 Aar, var saa et Aar hjemme, indtil han i 3 Aar opholdt sig hos Mag. Lambert Balckenberg i Sundalen, hvorpaa han 1624 kom til Flensborg til Giert Mølman for at uddannes i Regning og Bogholderi; her var han $1^1/_2$ Aar, kom da til Hamburg til Achateus Hager, hvor han ligeledes var $1^1/_2$ Aar. 1628 kom han til Kjbhv. i det danske Cancelli til 1630; fra 1630—33 hjalp han Faderen i hans Embede. Trolovet $^{30}/_{12}$ 1633 med Ane Rasmusdatter, der da var i sin Svoger Borgmester Chr. Jostsens Hus; hun var født i Kjøge $^{30}/_{7}$ 1604 og Datter af Borger Rasmus Petersen, † $^{1}/_{12}$ 1630 og Barbara Friis, † $^{27}/_{1}$ 1633. De havde Bryllup i Kjøge $^{8}/_{5}$ 1636. Han aflagde Ed som Borger $^{19}/_{12}$ 1636, blev Raadmand $^{20}/_{4}$ 1641, Borgmester $^{28}/_{10}$ 1654, Assessor i Høiesteret $^{2}/_{7}$ 1670. 1661 var han Commissair i Kai Lykkes Bo og gjorde som saadan Indførsel paa Gisselfeld (Rasmussen: Gisselfeld, S. 99); 1668 faar han af Kongen Skjøde paa Gaarden Lossen i Melhus Sogn, Trondh. Åmt for 75 Rdr. (N. Registr. 1670—73, S. 161); $^{29}/_{8}$ 1670 Confirmation paa Odelsgods i Trondh. Amt, som er tilfaldet ham efter Faderen efter rigtig Likvidation af $^{28}/_{2}$ 1663 (N. Regist. 1670—73, S. 141); 1667 klager han over, at Commissairene i hans Faders Bo uden hans Tilladelse have mageskiftet 11 Gaarde, som vare tilfaldne ham (N. Registr. 1660—70, S. 631). Ved Udskrivningen til Krigsstyret 1677 sættes han i 1ste Kl., som daglig svarer 2 Rdr. Ved sin Død betænkte han de Fattige i Kjøge med 500 sldl., Kirken med 300 sldl. og Skolen med 300 sldl.; $^{30}/_{1}$ 1677 reiste han i Forretninger til Kjbhv. hvor han døde $^{10}/_{12}$, Formid. Kl. 10, Liget blev nedsat i Vor Frue K. $^{22}/_{8}$ for senere at flyttes til Kjøge, hvor Hustruen, der var død $^{19}/_{2}$ 1669 efter i flere Aar at have lidt af Skjørbug, var bleven bisat $^{2}/_{3}$ 1669. De hvilede i et Familiecapel indtil en Restauration af Kirken 1866—68, da Kisterne sænkedes under Gulvet; i et Sideskib, der nu benyttes til Vaabenhus, hænger et Epitaphium med et Maleri af ham og hans Hustru. Om begges Portraiter se Strunks Saml. (Progr. funebre af $^{22}/_{8}$ 1677 samt Ligprædiken af Henrik Bornemann, Kjbhv. 1679, forsynet med danske og latinske Vers af Dr. J. Bagger, Th. Bartholin, Th. Kingo, Ole Borch, J. A. Bornemann, Caspar Als, Caspar Kølichen samt Præsten i Sverborg Albert Vit, med Vers paa syrisk og arabisk af Peter Krog).

da hun skulde til Vands reise ind til Lade, som var Farfaders Avlsgaard, kom et haardt Veir dem hastig paa og omkastede Baaden, saa de alle undtagen en Mand drognede, dog blef de igien funden og begrafven. Den ældste Søn var Rasmus Schøller[1]) og var Landsdommer i Siælland og Cancelliraad, som giftede sig med Else Eggers fra Holbæk og hafde med hende 2 Sønner[2]) og en Datter[3]), deraf en som ogsaa var Cancelliraad og giftede sig med sin Farbroders Datter Christine Schøller, hafde ickon med hende 1 Datter[4]), som fik Comendeur Becker, som døde kort efter og efterlod sig 1 Søn og 1 Datter.

Den anden Søn af Christen Schøller var Caspar Schøller[5]),

---

1) F. i Kjøge $^{8}/_{2}$ 1639, † i Broderen Caspars Hus i Kjbhv. $^{22}/_{11}$ 1690, bisat i Kjøge $^{5}/_{12}$, gift $^{25}/_{9}$ 1664 med Else Eggers, f. $^{19}/_{10}$ 1638, † i Kjbhv. $^{21}/_{5}$ 1689, bisat $^{5}/_{6}$, senere ført til Kjøge, Datter af Borgmester i Holbæk Herman Eggers og Else Aldewelt. I Kjøge Kirke findes i Hovedskibet et Epitaphium med et Maleri af dem og deres tre Børn. Efterat han fra 1654 havde opholdt sig et Par Aar i Hamborg og Lybæk, blev han 1664 Raadmand i Kjøge, $^{12}/_{4}$ 1671 Borgmester, fik $^{7}/_{8}$ 1677 kgl. Confirmation paa Familiebegravelsen i Kjøge K.; $^{8}/_{6}$ 1678 tillige Vicelandsdommer i Sjælland med Rang som Landsdommer; $^{2}/_{10}$ 1682 Fritagelse for Borgermesters Bestilling og Bevill. til at staa under Hofretten, adlet $^{20}/_{3}$ 1679; 1684 Landsdommer; 1685 Cancelliraad. (Sjæll. Regist. 1683—84, 1677 —78; progr. funebr. af $^{3}/_{12}$ 1690; do. over hende $^{3}/_{6}$ 1689; A. Sylvius, Sørge- og Æresdigt over Else S., Kjbhv. 1689, L. Thura, Sidste Æresminde over Else S., Kjbhv. 1689; Christianus, Christiernus et Casparus Martinus Schøller og Claus Sylvius, Sørge- og Æresdigt over Rasmus S.).

2) Christen Schøller, dbt. i Kjøge $^{18}/_{1}$ 1667, begr. s. St. $^{25}/_{12}$ 1671, og Herman Schøller til Bavelse, f. i Kjøge $^{26}/_{6}$ 1669, dbt. $^{2}/_{7}$; studerede i Kjbhv.; $^{9}/_{7}$ 1687 Cancellisecretair; reiste $^{23}/_{7}$ s. A. udenlands, studerede i Wien, Paris, Køln og Leipsig, modtog i Genf Efterretning om Moderens Død, reiste derpaa til Italien, hvorfra ham kom hjem $^{28}/_{3}$ 1690; $^{12}/_{4}$ 1697 Cancelliraad; $^{20}/_{2}$ 1699 Justitsraad; døde i Kjbhv. i Svigerfaderens Hus $^{17}/_{11}$ 1705, begr. i Kjøge $^{20}/_{1}$ 1706 (Bevill. til, at Begr. maa opsættes 8 Uger over ordin. Tid af $^{12}/_{12}$ 1705 i Sjæll. Registr.); gift paa Lellingegaard $^{24}/_{9}$ 1694 med Christine Schøller (s. nedenfor om hende). (Progr. funebre; N. Louman, Æresdigt til Brudeparret paa Lellingegaard $^{24}/_{9}$ 1694).

3) Else, der efter Personalh. Tidssk. II. 324, er død $^{14}/_{1}$ 1666; i Sjæll. Registr. findes imidlertid en Bevill. af $^{8}/_{7}$ 1681 for Rasmus S. til sin Datters Begravelses Opsættelse og Forflyttelse til Kjøge.

4) Else Johanne, døbt i Frue Kirke i Kjbhv. $^{31}/_{1}$ 1702, gift $^{17}/_{4}$ 1722 med Commandeur Statius Becker, † $^{19}/_{1}$ 1725; deres Datter, Christiane Magdalene opholdt sig 1748 hos Conferentsraad C. M. Schøller i Vordingborg. Ifølge Lützows Efterretn. S. 52, havde de 1 Søn og 2 Døttre.

5) F. i Kjøge $^{6}/_{7}$ 1644, † i Kjbhv. $^{29}/_{12}$ 1719, bisat i Lellinge; studerede i

Rider og Geheimeraad, Etats- og Cancelliraad, Herre til Lellinge, Spandager og Taagerød Gaarder, han giftede sig med Johanne Thune, hafde med hende 4 Sønner og 5 Døttre, deraf 3 Sønner

---

Leyden 1667, immatricul. $^{15}/_{6}$ (Personalh. Tidsk., II, S. 206), var ved Moderens Død 1669 i Paris; Secretair i danske Cancelli $^{1}/_{1}$ 1674, Geheimebogholder $^{26}/_{4}$ 1676, Kammersecretair med 1000 Rdr. Løn og Rang næst efter Kammerjunkere $^{22}/_{6}$ 1678, adlet $^{20}/_{3}$ 1679, Cancelliraad $^{29}/_{3}$ 1680, $^{16}/_{4}$ 1681 Befaling til at deltage i Revisionen af den danske Lov, $^{20}/_{12}$ 1681 Privilegium paa Trykningen af den danske og norske Lov samt Politianordningerne, Etatsraad $^{6}/_{5}$ 1684, tilendebragte 1687 sammen med Matthias Moth Revisionen af den norske Lov, hvid Ridder $^{26}/_{4}$ 1695, udtraadt af Cancellicollegiet $^{31}/_{8}$ 1699; $^{10}/_{3}$ 1705 Justitiarius i Høiesteret, senere Geheimeraad. Gift $^{18}/_{12}$ 1672 (Frue Kirke) med Johanne Thune, f. i Kjbhv. $^{1}/_{8}$ 1652, † $^{6}/_{2}$ 1736, bisat i Lellinge. 1680 kjøber han Lellinge og Spanager med Gods og faar $^{1}/_{5}$ 1680 Brev paa, at Kongen er tilfreds med Kjøbet, at hvad Gods, han deromkring kjøber, skal svare til Birket, at Spanager maa blive Sædegaard, at Lellinge Mølle maa regnes under Gaarden, samt at han maa have jus patronatus til Egby Kirke, som han har kjøbt. $^{15}/_{7}$ 1680 Bevilling til at indløse noget Gods, som før har hørt til Lellinge, men som er udlagt Creditorene i Kjøkkenskriver Hans Olsens Dødsbo. $^{31}/_{8}$ 1680 bevilliger Kongen et Mageskifte, hvorved han af Ryttergodset faar 1 Gd. i Lidemark og 3 Gd. og 2 Huse i Bjeverskov mod 3 Gd. og 2 Huse i Ølsemagle. $^{11}/_{1}$ 1681 faar han og Broderen Rasmus Udlæg i en Bondegaard i Utterslev, som tilhørte Fru Anna Sinclair; $^{8}/_{11}$ 1681 afstaar han sin Part i denne Gd. til Kongen med Beverskov og Lidemark Sognes Kirketiender og Kirkegods; $^{9}/_{17}$ 1681 faar han jus patronatus til disse Kirker; $^{6}/_{5}$ 1684 skjænker Kongen ham for hans Bekostning ved Trykningen af Danske Lov Høielse Kirke med Tiende 72 Tdr. Hartk. og Kirkegods $10^{3}/_{8}$ Tdr. Hartk., Dalby Kirke mod Tiende $20^{5}/_{8}$ Tdr. Hartk., Vollerslev Kirke med Tiende 13 Tdr. Hartk. og Kirkegods $4^{5}/_{8}$ Tdr. Hartk. og Gjørsløv Kirke med Tiende 25 Tdr. Hartk. og Kirkegods 4 Fdr., ialt $149^{5}/_{8}$ Tdr. Hartk. beregnet til 3749 Rdr.; $^{31}/_{3}$ 1685 faar han eftergivet 2000 Rdr. resterende Skatter af sit Gods samt Halvdelen af den paabudne Kop- og Kvægskat; $^{9}/_{5}$ 1685 forskaanes han for Tiende af Lellinge og Spanager samt Lellinge Mølle, som Præsterne fordre uanset Kongens Brev af $^{1}/_{5}$ 1680; $^{14}/_{7}$ 1686 Bevilling til at bygge en Bro over en Aa ved Lellinge mod at opkræve Bropenge og bygge et Værtshus; $^{3}/_{6}$ 1686 Bevilling for sig og Svogeren Willem Muhle til for 3000 Rdr. at tilforhandle sig af deres Hustruers Medarvinger Arven efter disses Søster Hilleborgs Mand Assessor Bertel Jensen. $^{10}/_{11}$ 1687 af Conrectoratet i Kjhv. Skjøde paa 5 Gd. paa 25 Tdr. 1 Fdk. 1 Alb. i Bjeverskov og Ramsø Herreder mod, at han og efterfølgende Ejere af Lellinge betale det aarlige Landgilde; $^{28}/_{1}$ 1688 faar han for Fordringer paa Kongen Skjøde paa Glostrup og Vallensbæk Kirker med Tiender og jus patronatus; $^{26}/_{3}$ 1688 Skjøde paa 5 Gd. i Høielse Sogn paa 34 Tdr. 7 Skp. 1 Fdk. Hartk., som hidtil har hørt til Lectoratet samt de 4 øverste Hørere i Roeskilde samt til Conrectoratet i Kjbhv.; samme Aar mageskifter han

døde unge, den 4de gift med Etatsraad Bøfkes Datter, han en Amtmand over Wordingborg Amt, af Døtrene bleve de to ældste gifte, den ældste Anna Schøller med Etatsraad Eggers, hafde

---

med Otto Krabbe til Holmegaard og faar blandt andet Gods 1 Gd. i Ølby, 15 Gd. og 5 Huse i Bjeverskov og 1 Gd. i Lilleskjensved. $^{12}/_{8}$ 1689 skjøder Kongen ham Ørsted, Daastrup og Ølsemagle Kirker med Tiender ialt af 105$^{3}/_{8}$ Hartk. og nogle Kirkehuse, samt jus patronatus undtagen til sidstnævnte; $^{9}/_{4}$ 1689 Fritagelse for Dragonheste-Skatten af 2 øde Møller ved Spanager og Kylerup; samme Aar andrager han og Willem Muhle, at da de have tilbudt Kongen til Rytterhold Gods paa Sjælland, Fyen og i Jylland til Vederlag mod Kirke- og Kongetiender paa Sjælland og Lolland, men nu fornemme, at Kongen ei vil kjøbe mere Ryttergods, at Kongen dog vil tage nævnte Vederlag i Betragtning af, at de have holdt dette Gods tilbage, hvilket bevilliges $^{25}/_{5}$ 1689. Samme Aar kjøber han Taagerød Gaard. $^{31}/_{3}$ 1690 faar han af Borgemester og Raad i Helsingør Skjøde paa 6 Gd. og 2 Huse, som hidtil have tilhørt St. Olai Kirke, og som ligge i Ishøi, Hyllinge og Kirkeskjensved. Som Eier af Lellinge Kirke indrettede han der en Familiebegravelse, som endnu findes der, ligesom han ombyggede og smykkede Kirken, hvis Indvielse fandt Sted $^{26}/_{9}$ 1694 (s. Gudelige Betragtninger o. s. v. af Andr. Hildebrandsen, Kjbhv. 1694). Efter sin Fader havde han sammen med Broderen arvet c. 30 Spand Gods i Trondhjem Amt, som han efterhaanden solgte, det sidste 1708. Ved sin Død eiede han et samlet Godscomplex paa c. 1400 Tdr. Hartk. foruden Strøgods, men allerede $^{23}/_{12}$ 1720 sælger Enken Lellinge og Taagerød med ialt 838 Tdr. Hartk. til Anna Sophie Reventlow og samme Aar Spanager med 540 Tdr. Hartk. til Chr. Carl Gabel for 26600 Rdr. Maleri af ham findes paa Margaard. (Sjæll. Tegnelser 1685—86; Sjæll. Registr. 1676—1705; Kongens Resolutionsbog 1688—98 i Rigsark.).

Caspar Schøllers Børn vare:

1. Anna, f. $^{8}/_{6}$ 1674, døbt i Frue Kirke i Kjbhv. $^{16}/_{6}$, † i Kjbhv. $^{6}/_{4}$ 1698 (s. Parentation holden $^{28}/_{4}$ 1698 af Michael Henrichsen, Kjbhv. 1705), gift i Kjbhv. $^{19}/_{2}$ 1691 (Frue Kbg.) med Kammerjunker, siden Conferentsraad Paul Eggers til Basnæs, der 2den Gang blev gift med Sophie Amalie Moth (Ægtepagt af $^{13}/_{6}$ 1699 i Sjæll. Registr.). De havde Børnene Johanne Elisabeth, dbt. i Frue K. $^{3}/_{10}$ 1692, Christian, dbt. i Frue K. $^{23}/_{10}$ 1694 og Caspar Henrik, dbt. i Nicolai K. $^{25}/_{6}$ 1697, alle † smaa.
2. Christine, dbt. i Frue K. $^{3}/_{1}$ 1676, begr. i Kjøge $^{1}/_{7}$ 1728, gift 1) med Herman Schøller (s. foran); 2) $^{5}/_{3}$ 1708 med Staldmester, Kammerjunker Engel Gotfried v. Bülow, f. $^{10}/_{11}$ 1676, † $^{1}/_{12}$ 1712, bisat i Lellinge, 3) i Kjbhv. $^{17}/_{4}$ 1720 med Viceadmiral Johan Anton v. Paulsen til Hellestrup, † $^{25}/_{9}$ 1736. Af 2det Ægteskab en Datter, Christiane Charlotte, dbt. i Nicolai K. $^{13}/_{3}$ 1711.
3. Christian, f. $^{9}/_{11}$ 1677, dbt. i Frue K. $^{17}/_{1}$, † $^{29}/_{4}$ 1693, bisat i Lellinge.
4. Christen, f. $^{29}/_{9}$ 1678, dbt. i Frue K. $^{8}/_{10}$, † i Kjbhv. $^{17}/_{5}$ 1698, bisat i Lellinge, Ritmester, Herre til Slumstrup, gift med Sophie Seidelin, Datter af Slotspræst i Skanderborg Jørgen Hansen Seidelin og Ida Coch (L. Thura, Den christne Kirckes Lykønskning til den nyfødte

med ham nogle Børn, som alle døde onge og ugifte, hun self ogsaa i sine onge Aar hendøde, da han siden giftede sig med

---

Christen Caspersen Schøller, Kjbhv. 1678; Giessings Jubell. 2. B. 309). De havde kun en Datter, Ida Elisabeth Schøller, † 1732, gift med Adam Levin Høhling, Lieutenant i Dragonerne, † 1731. Efterslægt se F. E. Seidelin, Stamtavle over Familien Seidelin, S. 92.

5. Charlotte Amalie, dbt. i Frue K. $^{31}/_{12}$ 1679, † 1680 (Bevill. til Begr. om Aftenen af $^{9}/_{3}$ 1680 i Sjæll. Registr.).

6. Caspar Martin Schøller, f. $^{16}/_{8}$ 1681, dbt. i Frue K. $^{20}/_{8}$, † $^{6}/_{5}$ 1756, bisat i Lellinge $^{19}/_{5}$; immatricul. ved det kgl. ridderlige Academi $^{29}/_{4}$ 1699 (Personalh. Tidskr. 2. R. I. S. 205); Hofjunker; Etatsraad $^{6}/_{2}$ 1722, Amtmand i Vordingborg $^{30}/_{1}$ 1722, Conferentsraad $^{30}/_{11}$ 1731; Maleri af ham paa Margaard. Gift $^{12}/_{9}$ 1708 med Charlotte Amalie Bøfke, f. $^{28}/_{2}$ 1693, † $^{12}/_{9}$ 1741, bisat i Lellinge, Datter af Etatsraad Hans Bøfke til Førsløv og Vibygaard og Anna Marie Ehrenschildt. Ifølge Inskriptionen paa hans Kiste havde han 14 Børn, hvoraf 6 Sønner og 5 Døttre døde unge og ugifte; af disse nævnes som døbte i Nicolai Kirke i Kjbhv. Caspare Jeanette $^{12}/_{8}$ 1714, Johanne $^{17}/_{11}$ 1716, Hans $^{13}/_{12}$ 1717, Anne Marie $^{5}/_{12}$ 1718, Johanne $^{15}/_{2}$ 1720 og Hans $^{14}/_{2}$ 1721. Følgende Børn bleve voxne:

a. Frederikke Louise, dbt. i Nicolai K. $^{9}/_{12}$ 1710, bisat i Petri K. $^{29}/_{1}$ 1752, gift i Vordingborg $^{4}/_{7}$ 1742 med Etatsraad, Amtmand paa Fehmern F. v. Ehrenschildt.

b. Johanne Marie, dbt. i Nicolai K. $^{15}/_{2}$ 1712, gift $^{23}/_{4}$ 1751 med Capitain i Søetaten Georg Statius Becker, f. $^{2}/_{11}$ 1724, † $^{15}/_{10}$ 1761.

c. Caspar Schøller, dbt. i Nicolai K $^{14}/_{10}$ 1715, † 1766; Secondlieut. i fynske Inf. Regt. $^{16}/_{4}$ 1736, Premierlieut. $^{5}/_{6}$ 1744, Capitains Karakt. $^{4}/_{1}$ 1759; virkelig Capt. i 1ste oplandske Inf. Regt. $^{7}/_{11}$ 1759; havde først Solørske, siden Gusdalske Comp.; afgaaet mellem $^{9}/_{4}$ og $^{25}/_{6}$ 1765. I Conduitelisterne for 1740 siges der om ham: „Von kleinem Statur und ziemlich gutem exterieur, von ziemlich guter aufführung und Lebensart; inclinirt zur tugendt und ist nicht zum Eigenutz, spielen, trincken oder Querellen geneigt, von ziemlich gutem und hurtigem Begriff, appliciert sich auf den dienst. Kan seiner charge und auch wohl einer höhern vorstehen und in ansehung seiner Jugendt zum commandieren noch geschickt werden". I Conduitelisterne for 1764, hvori han urigtigt siges at være 47 Aar, hedder det: „Besidder ingen særdeles Videnskaber, er af temmelig godt Begreb og fører selv Correspondance, er flittig udi Tjenesten, har været noget forfalden til Drik udenfor Tjenesten, som han forhaabentlig efter mine Formaninger herefter entholder sig fra, er udi meget fattige Omstændigheder". $^{25}/_{10}$ 1750 lader han sig indskrive i A. Bruuns Pensionskasse. Gift $^{21}/_{5}$ 1745 med Elisabeth Neuspitzer, f. 1716, † 1782, Datter af Commandeur Neuspitzer. De vides kun at have havt 1 Søn, Caspar S., f. 1749, der skal være død som Underofficier i Vestindien ugift, og med hvem altsaa den danske adelige Linie af Familien uddøde. (Jvf. *Anmærkning* ved Slutningen af disse Optegnelser).

Geheimeraad Moths Datter; den anden Datter Christine blef gift første Gang med sin Fætter Herman, som forhen er melt, anden Gang med Staldmester Bülou, hafde med ham en Datter, som 1731 blef i Kiøbenhafn gift med Cancelliraad Riis, 3die Gang med Admiral Paulsen, men ingen Børn med ham.

Voris anden Farbroder var Iver Caspersen Schøller[1]), Borgemester paa Christianshavn og Assessor i høieste Ret, var gift med hans Broder Christen Schøllers Hustrus Søster, de hafde ingen Børn tilsammen og lefede længe efter hendes Død ugift.

Voris tredie Farbroder var Eyler Caspersen Schøller, Assessor i Hofretten i Norge, var første Gang gift med Gunille Melchiorsdatter, hafde 3 Sønner, der døde ugifte, og 4 Døttre, deraf den ældste fik Præsident Kaasbøl[2]) og med ham mange Børn, huoraf de Kaasbøller har deres Stamme, en af Døttrene

---

7. 8. 9. Wilhelm Mule Schøller, dbt. i Frue K. $^{13}/_{10}$ 1682, † 1684 (Bevill. $^{6}/_{5}$ 1684 til Begr. om Aftenen); Vilhelmine Mulenia, dbt. i Frue K. $^{31}/_{12}$ 1683, † 1710 (Bevill. $^{6}/_{5}$), og Barbara Helene, dbt. i Frue K. $^{23}/_{12}$ 1685, † i Kjbhv. $^{28}/_{3}$ 1706, bisat i Lellinge (Bevill. af $^{1}/_{5}$ til, at Begr. maa opsættes 8 Uger over ordinair Tid).

[1]) Død 1695; $^{5}/_{11}$ 1629 Bevill. „paa at maatte bekomme de tvende Præbender udi Trondh. Capitel, nemlig Catharinæ og Michaelis, som afg. M. Jens Katholm er fradød, og hans Studier dermed at continuere og nyde al deres Rente og Tilliggelse, og skal han der sammesteds boe, naar han hans studia haver fuldendt og gjøre slig Tynge og Tjeneste inden og uden Kirken som andre residerende Cannicker" (Norske Registr. 1617—30, S. 515). Kom til Herlufsholm i Juni 1630, dimitt. 1634 (Leth og Wad, Dimitt. fra Herlufsh.), studerede i Leyden 1637 Theologie, immatric. $^{12}/_{10}$ (Personalh. Tidskr. II. S. 126). 1643 fratages ovennævnte Gods ham, da han har opgivet Studeringerne (Daae, Trondh. Stifts geistl. Hist. S. 92). Han var først Borger i Kjøge, derpaa paa Christianshavn, Borgmester der fra $^{24}/_{9}$ 1662 til Octbr. 1674, Raadmand i Kjbhv. $^{8}/_{12}$ 1679 til 1688, afskediget paa Grund af Alder og Svaghed med Bibehold af Rang og Løn, senere Assessor i Commercecollegiet, hvorimod han ei vides at have været Assessor i Høiesteret. Eiede Nr. 32 i Overgaden oven Vandet og Nr. 21 i Dronningensgade. Under en Strid med sin Sognepræst, Mag. Andr. Byssing faar han $^{8}/_{4}$ 1682 Bevill. til at søge Holmens Kirke og $^{27}/_{7}$ 1683 til at lade sig betjene af hvilken Præst, han vil (Sjæll. Regist. 1681—84; O. Nielsen, Kjbhvs. Beskr. 4. D. 279; 5. D. 444). Gift i Kjøge $^{14}/_{10}$ 1643 med Marine Rasmusdatter, † 1647, begr. i Kjøge $^{21}/_{8}$, Enke efter Borgmester Chr. Jostsen (Personalh. Tidskr. II. S. 313).

[2]) Stiftamtskriver, $^{27}/_{11}$ 1686 tillige Præsident i Trondhjem (Norske Registr. 1685—87, S. 369). Om hans Slægt se Giessings Jubell. 2 D. II. 366 og Personalh. Tidskr. II. S. 2.

havde Ludvig Munthe, en anden Tolder Friis i Fosen, den 3die Contreleur Friis i Trondhiem, den 4de Generalfiscal og Procurator Smit, som siden blef Iustice Raad; af Sønnerne levede ickon i Ægteskab Mag. Eiler Christoffersen til vor Frue Kircke i Kiøbenhafn og Peter Kaasbøl, Major ved Artilleriet, de andre Sønner og Døttre undtagen en Datter der hafde en Præst[1]) i Eegby i Siælland, ere alle døde ugifte. Vor Farbroder Eilers anden Datter med sin første Hustru var Ellen Schøller gift med Hr. Hans Hagerup[2]), Pastor til Kværnæs huoraf de Hageruper herstamme, hun hafde med ham 3de Sønner og 1 Datter, den ældste Søn Søfren Pastor til Aas Menighed syndenfields, den anden Hr. Eiler, Lector og Domprovst i Trondhiem, den 3die Hr. Hans Hagerup, Capelan til Holmens Kircke 1711 i Pestens Tid, Datteren Gunille Susanne blef gift med Hr. Peder Strøm Pastor til Bargen paa Sundmør og hafde med ham 3 Sønner og 1 Datter. Den 3die Datter Karen Schøller hafde Fogden Rosenvinge i Nordland, med hvem hun hafde 2de Sønner huoraf en er Capelan hos Hr. Henning, den anden endnu Student. Med vores Farbroder Eilers anden Hustru Susanne Tønder, Mag. Olle Tønder og Ambmand Peder Tønders Søster hafde hun flere Sønner, som døde onge og ugifte. Af Døttrene var den ældste Gunille gift med Foged Johan Helsing, med ham ickon en Søn som er Præst og Capelan til Fosnæs i Nomedalen; den anden Datter Susanne gift med Hr. Niclas Tostrup Capelan til Kuærnæs, efterlod ei Børn.

Alle de andre vore Farbrødre døde ugifte; voris faster vare ickon 2 i live, som blef giftede, den ældste hafde Raadmand Peder Madsen Hiort, med ham 2de Sønner og 2de Døttre, den ældste Mads Pedersen Hiort var Cornet og en meget braf Mand, som visselig hafde bracht det hoyt om han hafde leved, men ved en uløckelig hendelse blef ihiel skut uden for Kiøbenhafn ved Rafenborrig for en letsindig Quindes Person. Af hendes

---

[1]) Provst Ole Sletting.

[2]) $^{12}/_{5}$ 1676 Capellan til Kværnæs med Løfte om Succession (Norske Registr. 1674—80, S. 179). † 1697. Om hans Efterslægt se Giessings Jubell. 3 D. I. S. 312, Tab. 2.

Døttre var Karen den ældste gift med Maior Seier Rasbech[1]), hafde med ham mange Børn, huoraf ickon en Søn lefvede og blef Capitaine ved Fodguarden, en Datter gift med Capitain Lieutenant Brun, de andre 3de Døttre levede end ugifte. Den anden Datter Barbra Pedersdatter hafde Fogden paa Nordmør Niels Pedersen Lem, med ham nogle Sønner, huoraf de fleste ere døde, lever alene en Søn, som boer ved Fosen og en, som er Lieutenant, om de ere gifte og haver Børn ved ieg ei. Voris anden Faster Anne Caspersdatter blef gift med Olle Mechelborg[2]), som boede paa Edøen, hafde ickon en Søn med ham, som efterlod sig icke Børn, som mig er vitterligt.

III.

Voris Slechte Register paa voris Mødrene Side.

Voris Morfader Anders Olufsen, Borgemester udi Frederikstad var før i Opslo ved Christiania, som nu kaldes gamle Byen, huis Fader var der Borger og Handelsmand, blef ved uløchelig Ildebrand ruinered med alle Indbyggerne saa Byen derover blef forfløt og Indvonerne maatte bygge der huor nu kaldis Christiania, hans Fader frafaldt i hans og hans Broder Mads Olufsens umyndige Aar, huor de da hos deris Venner sig opholdt til deris myndige Aar, da de self antog sig deris Brug og negotie; deris Moder med en Borger i Opslo hede Oluf Gundersen optog først det Saugbrug ved Frederikshald huilched min Morfader som ældste Søn vedblef for den halfe Purt og ved Skibsfart lagde Grundvold til sine Medler, han bode dog i Frederikstad og blef fra Raadmand kaldet til Borgemester der, huor han blef gift med min Mormoder Birgitte Rasmusdatter[3]) ,huis Fader og var

---

[1]) Se om ham og Efterslægt Personalh. Tidsk. III. S. 397.

[2]) Foged over Nordmør; $^{30}/_{4}$ 1625 faar han og hans Hustru Bevilling paa at bruge Gaarden Edøen deres Livstid; $^{8}/_{2}$ 1627 faar han af Kongen Skjøde paa Gaarden Røssen og 2 Sauge paa Nordmør; $^{28}/_{9}$ 1634 Confirmation paa et Mageskifte med Kongen; $^{4}/_{9}$ 1672 faar hans Enke, Ane, boende paa Edøen, Confirmation paa en Del Gods i Nordmør Fogderi, som efter Søskende Skifte er tilfalden hende (Norsk. Registr. 1617—30, S. 349, 382; 1631—36, S. 242; 1670—73, S. 596).

[3]) I Giessings Jubell. 3 D. II S. 315 kaldes hun urigtigt Birgitte Schøller; en

en Indvoner i Opslo, hand hafde med min Mormoder Birgitte 10 Børn, 5 Sønner og 5 Døttre; den ældste Søn Oluf døde da han var blefven Student og kom hiem til sine Forældre, den anden Søn Hans, som og hafde studeret og reiste ud af Landet, døde til Padua i Italien; den tredie Søn Rasmus Andersen[1]) studerede og reiste paa atskillige Steder i Tyskland, England og Frankrig, blef ved sin Hiemkomst Vice-Laugmand i Skeen og døde nogle Aar derefter ugift, de tuende yngste Sønner[2]), som og studerede og hafde paa Academiet i Kiøbenhafn giort sig klar, maatte for Pestens Skyld reise til Sorø, hvor de begge døde.

Den ældste Datter Gunille blef gift med Mester Kield Stub[3]), Pastor til Ullensagers Menighed som i Krigen blef brugt som Ingenieur og aflagde mange Prøver af sin Forstand og Videnskaber, han var Enkemand og havde med Biskop Glostrups Datter en Søn Niels Stub, som var Assistenceraad og døde for faa Aar siden, han hafde med en Enche paa Frederikshald Mette Meng ingen Børn, med min Moster hafde Mag. Kield 3de Sønner, den ældste Lars Stub studerede og døde uden Condition og Ægteskab, den anden Søn Hannibal blef Præst syndenfields, men

---

Søster til hende var gift med Christoffer Diderichsen i Frederikstad. $^{1}/_{6}$ 1661 fritages hun for Skat og borgerlig Tynge paa Grund af hendes Mands tro Tjeneste i sidste Feide (Norske Registr. 1660—70, S. 62). $^{12}/_{4}$ 1664 Bevill. for sig og Børn til at svare under Christiania Laugstol, da Laugmanden i Frederikstad er deres Modstander (Norske Registr. S. 429). $^{20}/_{12}$ 1664 for sin og hendes Børns Levetid Tilladelse til at bruge og beholde Brangstorp i Skeberg Præstegjeld med samme Frihed som hendes afdøde Mand (Norske Registr. S. 506). 1665 overdrager hun til Svigersønnen Thomas Olufsen sin Arvegaard Trosvig, som har været forundt hendes Mand kvit og frit formedelst hans gode Tjeneste. $^{19}/_{8}$ 1664 faar hun og Arvinger af Kongen for den af hendes Mand ydede Forstrækning til Beløb 24335 Rdr. 3 Ort 9 Sk. Skjøde paa en Del Gods i Norge; Forstrækningen hidrører dels fra ydet Skibstjeneste i Krigene 1644—45 og 1657, dels fra Proviant leveret til Hæren i Jæmteland 1657 (Arkivet paa Margaard); atter 1664 forstrækker hun og Arvinger Kronen med 6000 Rdr. med Renter 500 Rdr., hvorfor ligeledes udlægges Gods.

1) Laugmand i Skeen $^{17}/_{1}$ 1658 (N. Registr. 1657—60, S. 71).

2) Bent f. $^{16}/_{5}$ 1634, † $^{5}/_{10}$ 1654 og Niels f. $^{9}/_{7}$ 1637, † $^{4}/_{10}$ 1654 (se Wendelboe, Beskr. af Mindesmærkerne i Sorø Kirke, S. 50).

3) Efterslægt se Giessings Jubell. 3 D. II, S. 312.

huor og huad Børn han efterlod sig er mig ubekient, den 3die og yngste Søn, som min Moster døde i Barselseng med, var Mads Stub, reiste lenge i Frankrige og Italien, var Hofmester hos Printz Christian og giftede sig med min Mosters Datter Gunille Blix, som døde i Barselseng med den eneste igienlevende Søn Christian Stub, som blef opfød hos sin sl. Faders Halfbroder Assistence Raad Niels Stub, huor han og efter sin Faders Død forblef, som faa Aar efter hans Moder døde, studerede i Kiøbenhafn og er nu i Bergen hos Stiftamtmand von Osten som Secreterer og siges at være Vice-Laugmand i Bergen.

Den anden af Borgemester Anders Olufsens Døttre var Birgitte, gift med Raadmand Tomas Olufsen Blix i Friderichstad, var Oluf Gundersens Søn, som med min Mormoders Moder optog Friderichshalds første Saugbrug, hun hafde 4 Sønner og 3 Døttre, den ældste Søn Oluf Tomesen Blix[1]) blef Præst til Hof syndenfields, huad Børn han sig efterlod er mig ubekient, den anden Søn Anders var Borger i Friderichshald og lefvede af sit Saugbrug, som han arfvede efter sin Fader, han hafde Børn med sin Hustru Marie Elisabet, Proviantsforvalter Peder Lorentzens Datter, men huor mange ved jeg ei, 1 Datter var gift med Proviantsforvalter Lars Olufsen, som nu vist er død, de andre er mig ubekient. Den 3die Søn var Bent Olufsen døde Student og ugift, den 4de Søn var Rasmus Tomesen Blix, som lenge opholt sig hos sin Søster paa Toten, giftede sig omsider og lefvede uden Condition i gammel Byen ved Christiania. Min Mosters ældste Datter var Inger gift med Hr. Knud Sevaldsen[2]), Sognepræst, døde uden Børn og giorde sin yngste Søsters Datter til Arving som var Præsteenke paa Næs paa Hedemarken. Den anden Datter var Gunille, som hafde sin Fatter Mads Stub, døde med sin anden Søn, den første døde, i Barselseng, som er

---

[1]) Præst til Hof $^{10}/_{2}$ 1675 (Norske Registr. 1674—80, S. 109).

[2]) Han og Hustru indgaae $^{1}/_{5}$ 1679 Testamente, ifølge hvilket den længstlevende beholder Boet mod at betale 500 Rdr. til Arvingerne; efter Mandens Død gjør hun Søsterdatteren Birgitte, som hun har taget til sig for 19 Aar siden, til sin Arving, dat. Ronneby paa Toten $^{14}/_{5}$ 1707 (Norske Rigestr. 1674—80, S. 318; 1704—07, S. 558).

Christian Stub. Den 3die Datter var Birgitte Blix, som hafde Foged Cort Coldevin i Guldbrandsdalen, hendes ældste Datter fik Præsten paa Næs, som hendes Moster Inger giorde til sin Arfving, som tilforn er melt.

Den 3die Datter af Borgemester Anders Olufsen var Anna Andersdatter, første Gang gift med Hr. Niels Tomesen, Sognepræst til Toten, hafde med ham ingen Børn, anden Gang gift med Peter Hegerfelt[1]), doctor medicinæ og Laugmand i Chrtstiania, døde uden Børn.

Den 4de Datter af Borgemester Anders Olufsen var Ellen, døde ugift i sine onge Aar.

Den 5te Datter var voris sal. Moder Maren Andersdatter[2]), gift med voris salig Fader Vice-Laugmand Christoffer Schøller[3]),

---

[1]) Medicus i Frederikstad og hos Garnisonen mod Hadeland Kirketidende at nyde $^{25}/_{1}$ 1664; Vicelaugmand i Christiania $^{8}/_{8}$ 1666; Assessor i Overhofretten og Laugmand $^{17}/_{1}$ 1668 (Norske Registr. 1660—70, S. 396, 586, 596; 1670—73, S. 123). Begravet i Christiania $^{19}/_{5}$ 1671 (Personalh. Tidskr. 2 R. III, S. 210).

[2]) Fød 1633, † i Juli 1701 i Ørkedal, Liget ført til Trondhjem $^{25}/_{7}$ (se (Norsk) hist. Tidskr. 1 R., III, S. 185, 191). $^{16}/_{6}$ 1686 bifalder Kongen paa hendes Ansøgning, at der udnævnes en Commission til at eftersee hendes Godses Tilstand og derefter affælde det ringere og forhøie det bedre, at hans Majest. i sin Jordebog Intet afgik (Kongens Resolutionsbog udi Norge 1675—98).

[3]) Til Gjølmø, som han arvede forlods efter Faderen; f. $^{20}/_{11}$ 1630, ei 1639 (Nicolaysen, Norske Stift. III, 1020); † $^{9}/_{4}$ 1681 (Lengnick har urigtigt 1689). Studerede i Leyden 1647 (Personalh. Tidskr. II, S. 193). $^{17}/_{12}$ 1660 Bevill. for ham og Hustru til at vies i Huset efter forudgaaende Trolovelse, men uden Lysning (Norske Registr. 1660—70, S. 24). $^{10}/_{1}$ 1663 faar han og Svogeren Thomas Blix af Kongen Skjøde paa 4 Sauge i Bratsberg Amt, som Svigerfaderen har i Fæste (Norske Registr. 1660—70, S. 411). $^{24}/_{1}$ 1663 faar han paa egne og Participanters Vegne Privilegium paa Ytterøens Kobberværk (Margaards Arkiv). $^{14}/_{8}$ 1667 Confirmation paa Kongens og hans Farbroder Hans's Mageskifte om Gjølmø (Norske Registr. 1660—70, S. 631). $^{17}/_{8}$ 1671 Confirmation paa Arvegods i Trondh. Amt efter Faderen (Norske Registr. 1671—73, S. 432). $^{28}/_{2}$ 1667 faar han af Svigermoder og Medarvinger Skjøde paa 86 Spand 8 Marklaug Gods i Trondhjem Amt mod at betale deres Anpart af 6000 Rdr. og 500 Rdr. i Rente, som i 1664 var forstrakt Kongen. $^{30}/_{10}$ 1669 Skjøde af Thomas Blix paa 28 Spand Gods i Trondh. Amt, som var tilfalden ham efter Kongens Skjøde af $^{19}/_{8}$ 1664. $^{26}/_{2}$ 1672 af Svigermoderen Skjøde paa en Gaard i Guldalen og en Gd. i Ørkedal paa ialt $3^{1}/_{2}$ Sp. $^{30}/_{8}$ 1670 mageskifter han Gaarden Ringved, som er tilfalden ham efter Faderen,

med hvem hun hafde 8 Børn, 5 Sønner og 3 Døttre, den ældste Søn Anders Schøller[1]) Commerceraad, gift med Anna Tønsberg, Stie Tønsbergs Datter af Scheen, som hafde en Søn Cancelliraad Schøller[2]), som nu skal have Cancelliraad og President

med Trehumb paa Lindstranden, som er tilfalden Svogeren Peter Madsen Hjort. $^{23}/_{2}$ 1674 af Svigermoderen Skjøde paa 12 Sp. Gods og s. D. Gavebrev paa 9 Spand 6 Marklaug Gods i Trondh. Amt. Desuden tilforhandlede han sig en Del enkelte Gaarde i Trondh. Amt, særlig i Nærheden af Gjølmø, saa at han, naar dertil lægges, hvad han arvede efter Faderen af Gods og senere efter Svigerfaderen, var en betydelig Jordegodseier i Trondh. Amt (Skjøderne herpaa i Margaards Arkiv). $^{5}/_{8}$ 1675 bliver han Vicelaugmand i Trondhjem med Løfte om at succedere Laugmand Peter Dreyer. 1678 skjænker han og Medarvinger efter Svigerforældrene en Gaard til Hospitalet i Frederikstad (Saml. t. d. norske Folks Spr. og Hist. 5 B., S. 401). 1672 klager en Del Bønder i Opdalen, Aalen og Holtaalen, som høre til det Gods, som af Kongen i 1664 var tilskjødet ham og Medarvinger, over, at han krævede Arbeids- og Foernød Penge af dem, som de ei havde svaret, da de hørte Kongen til. De til at paadømme Sagen udnævnte Commissairer dømme $^{26}/_{11}$ 1672, at Godset bør falde til Kongen igjen, og Christoffer S desuden betale en Bøde for hver Gaard; ved Høiesteretsdom af $^{1}/_{9}$ 1673 bliver denne Dom dog underkjendt i Betragtning af, at Kongens Skjøde udtrykkelig hjemler de omtvistede Penge ligesom ogsaa de under $^{25}/_{7}$ 1668 og $^{2}/_{11}$ 1669 udstedte kgl. Confirmationer. $^{25}/_{1}$ 1678 vinder han ved Overhofretten en Sag mod Løkken Bjærgværk angaaende 4 Gd. i Meldalen, som dette har tilegnet sig, uagtet de nævnes i Kongens Skjøde af 1664 til Christoffer S.

[1]) Født $^{1}/_{1}$ 1664, † $^{3}/_{8}$ 1724, gift i Gjerpen $^{1}/_{2}$ 1698 med Anna Tønsberg, døbt i Skien $^{11}/_{4}$ 1679, gift 2) med Oberstlieut. Joh. Henrik Weinigel (Personalh. Tidskr. I, 229). $^{29}/_{12}$ 1716 Bevill. til at sælge ved Auktion sine Myndlinger Oberst Krags Børns Arvegods. $^{26}/_{10}$ 1723 faar han Muthungs Ret paa en Kobberertsgang i lille Klet Fjeldet (Margaards Arkiv).

[2]) Stie Tønsberg Schøller, f. 1700, † i Trondhjem $^{13}/_{5}$ 1769; titul. Cancelliraad $^{16}/_{8}$ 1728, virkel. Cancelliraad 1732, Justitsrd. $^{28}/_{8}$ 1733, Etatsrd. $^{4}/_{7}$ 1749, Conferentsrd. $^{9}/_{4}$ 1756, Kammerherre $^{15}/_{11}$ 1762, Stiftamtmand i Trondhjem (Norske Registr.; Kjbhvs. Adressecont. Efterretn. 1769 Nr. 82, hvor han dog urigtigt angives at være hvid Ridder). Gift 1731 (Bevill. til at vies i Huset af $^{8}/_{2}$ 1731 i Norske Registr.) med Elisabeth Angel, med hvem 2 Børn † smaa; $^{17}/_{2}$ 1741 indgaa de en Overenskomst, da de ingen Børn have, at den længstlevende skal arve Boet, og hvis denne gifter sig igjen, give Arvingerne 1000 Rdr. Gift 2) (Bevill. $^{1}/_{12}$ 1742 til nyt Ægteskab, uagtet Sørgeaaret ei er udløbet, i Norske Registr.) med Cecilie Christine Frølich, f. paa Teige ved Tønsberg $^{16}/_{8}$ 1720, † i Kjbhv. $^{19}/_{4}$ 1786, begr. $^{25}/_{4}$ i Nicolai K., senere flyttet til Garnisonskirkegd., Datter af Generallieutenant Joh. Fred. Frølich; hun fik $^{29}/_{1}$ 1769 Ordenen „l'union parfaite“ og $^{14}/_{5}$ 1777 Rang med Geheimeraadinder. De havde kun en Datter, Elisabeth, f. $^{4}/_{9}$ 1744, † $^{28}/_{9}$ 1763, gift $^{11}/_{12}$ 1760 med General, Elephantridder Georg Fred. v. Krogh, f. $^{7}/_{10}$ 1732, † $^{3}/_{8}$ 1818, fra hvem den ældste Linie af den danske adelige Familie v. Krogh nedstammer.

Angels Datter, Datteren[1]) er gift og haver Capitaine de Seve ved det Agerhusche Regiment.

Den anden Søn af Vice-Laugmand Schøller var Caspar Schøller[2]) gift med Isabella Stockflet, Etatsraad og Stiftamtmand Stockflets[3]) anden Datter, med huilken han hafde 3 Sønner og

---

[1]) Anna Marie, f. $^{18}/_{7}$ 1708, † $^{5}/_{2}$ 1793, gift 1729 med Christian de Seue, Oberstlieut., f. $^{10}/_{5}$ 1693, † $^{27}/_{7}$ 1771.

[2]) $^{19}/_{11}$ 1689 Underconducteur i den danske Fortification; $^{3}/_{5}$ 1692 Till. til at bivaane Felttoget i Flandern; 1692 Fændrik, s. A. Secondlieut. i sjællandske Regt., deltog med Regimentet i Slaget ved Neerwinden 1693, efter hvilket Premierlieut.; $^{25}/_{11}$ 1693 Till. til at bivaane et Felttog til mod efter dettes Slutning atter at melde sig til Tjeneste ved Fortificationen, $^{2}/_{12}$ 1695 Capitain reformé; $^{10}/_{1}$ 1699 Capitain i smaalehnske nat. Inf. Regt. (Haabølske Comp.); $^{26}/_{2}$ 1701 Ordre til Feltmarskal Wedel, at S. fremdeles skal forrette Functionen ved Fortificationen og derfor ved Siden af sit Compagni nyde 300 Rdl. aarligt, hvorimod de ham hidtil til Reiseomkostninger tillagte 100 Rdr. ophøre. $^{16}/_{2}$ 1704 forundt at forrette afg. Capt. Juuls Function ved Fortificationen i Norge og under hans Inspection henlagt Frederiksstad, Agerø, Stavern, Christianssand og Bergen; $^{19}/_{9}$ 1707 Majors, $^{21}/_{10}$ 1709 Oberstlieut. Charakt. samt Generalkvartermester; $^{17}/_{10}$ 1710 Inspecteur over alle Fortificationer i Norge og s. Dag udtraadt af Regimentet; $^{8}/_{4}$ 1711 klager han til Kongen over, at Commissariatet ei vil betale ham Gage som Generalkvartermester paa Grund af et Tillæg paa 800 Rdr., som Kongen tilstod ham $^{17}/_{10}$ 1710, og beder om at maatte beholde baade Gage og Tillæg, hvilket sidste medgaar til Reiseomkostninger ved Inspectionen. $^{28}/_{1}$ 1615 Obersts Charakt., deltog 1716 i Forsvaret af Krogkleven og Nitsund; $^{10}/_{7}$ 1716 Commandant i Frederikstad; † i Frederikstad $^{28}/_{11}$ 1716, Liget ført til Agers Kirke; i en Ansøgning fra Sønnen Christian (Refer. Sager $^{27}/_{9}$ 1728) hedder det, at Faderen døde „an den gefährlichen Zufall, den er in den letzten Krieg kriegte.“ Gift 1705 med Isabella Elisabeth Stockfleth, f. $^{17}/_{8}$ 1676, † $^{9}/_{10}$ 1711, efter hvem han $^{19}/_{12}$ 1711 faar Bevill. til at sidde i uskiftet Bo. Maleri af ham findes paa Margaard. (Meddel. fra Arkivfuldmægtig Huitfeldt-Kaas, Krigscollegiets indkomne Sager $^{25}/_{11}$ 1693 og $^{8}/_{4}$ 1698; Registratur over Krigscancelliets Expeditioner for 1692, 1698 og 1701; Refer. Sager April 1711; Hist. Tidskr. 3 R. VI, 434; (norsk) Militairt Tidskr. 10 Hefte, 64, 65, 80, 81, 83 ;Pontoppidans Atlas I, 332; Vaupell, II, 740).

[3]) Fød 1640, † paa Tøien $^{31}/_{3}$ 1704, gift $^{14}/_{4}$ 1670 med Isabella Margrete Mechlenburg, f. i Christiania $^{21}/_{3}$ 1650. † paa Tøien 1727, hvem han $^{18}/_{10}$ 1669 faar Bevill. til at ægte, uagtet de ere beslægtede i 3die Led; $^{18}/_{1}$ 1670 Bevill. til at vies i Huset uden Trolovelse og Lysning; $^{9}/_{7}$ 1670 blive han og Hustruen fri for aabenbart Skriftemaal; $^{8}/_{5}$ 1668 Commercedirecteur og Præsident; $^{9}/_{5}$ 1682 Cancelliraad; s. Aar envoyé i Sverrig: $^{6}/_{5}$ 1684 Etatsraad; $^{4}/_{5}$ 1689 Stiftsbefalingsmand i Christianssand; $^{24}/_{11}$ 1691 tillige Amtmand i Nedenæs og Bamble; $^{29}/_{12}$ 1691 tillige Justitiarius i Overhofretten (Norske Registr. 1660—70, S. 759, 900, 926; 1670—73,

1 Datter, Moderen døde 1711, Faderen 1716 efterladende 4 umyndige Børn[1]), som Gud naadeligen forsyne.

S. 36; 1681—84, S. 203; 1688—91, S. 187, 513, 519; Sjæll. Registr. 1683—84). Malerier af ham og Hustru samt hans Fader, Biskop Henning S., findes paa Margaard.

[1]) Disse vare:

1. Christian Schøller, f. $^{16}/_{5}$ 1706, † paa Margaard $^{4}/_{4}$ 1778, bisat i Søndersø $^{18}/_{4}$ „i Stilhed“; Kadet $^{15}/_{9}$ 1719; Kornet ved 2det fynske Rytter Regt. $^{25}/_{4}$ 1729; Lieutenant $^{24}/_{8}$ 1731; i Conduitelisterne for 1731 siges der om ham, at han er en god Officier, flittig, og har anlagt sin Tid vel; Ritmester $^{10}/_{5}$ 1734; Generaladjutant-Lieutenant hos General Neuberg, som var Brigadechef ved Tropperne i engelsk Tjeneste, $^{20}/_{3}$ 1741; Major $^{7}/_{4}$ 1741; i Conduitelisterne for 1745 betegnes han: „klein Statur, guter exterieur, guter und regulierter Lebensart, kein Laster ergeben, von recht guten und hurtigen Begriff, appliciert sich mit Fleisz und ist activ, so wie mir noch bekannt in dieser function sehr bequem“. Oberstlieutenant $^{18}/_{10}$ 1747, Oberst $^{2}/_{3}$ 1757; under Mobiliseringen 1758—63 Chef for Regimentet; Afsked som Generalmajor $^{10}/_{6}$ 1765; i Conduitelisterne for 1764, hvori han siges at være født i Christiania, hedder det: „ein Officier von vielen Meriten, welcher des Königs Dienst aus keinem andern Interesse thut als die Ehre.“ Ved Svigerfaderens Død 1763 arvede han Margaard med Hartkorn ialt 447 Tdr. 2 Skp. 1 Fdk. 2$^{2}/_{3}$ Alb. og 1770 kjøbte han Søholm med Gods og 2 Kirker, hvilken han imidlertid atter solgte efter et Par Aars Forløb. Malerier af ham og hans Hustru paa Margaard. Om hans Virksomhed som Godseier se K. Hansen, Danske Ridderborge, 1876. Om hans Hustru og Efterslægt se de følgende Optegnelser.
2. Christoffer Schøller, f. $^{12}/_{11}$ 1707, † $^{9}/_{12}$ 1774; reiste 1732 til Decbr. 1736 (Reisepas af $^{14}/_{8}$ 1732 i Sjæll. Registr.) i Tydskland og Bøhmen for at studere Bjærgværksvidenskaben og opholdt sig i længere Tid i Wernigerode (Møller, Kr. d. VIte og Grev K. E. Stolberg, S. 104); $^{19}/_{11}$ 1737 Berghauptmand og Overbergamtsforvalter; $^{29}/_{5}$ 1739 Etatsraad; $^{28}/_{10}$ 1749 Conferentsraad; Overberghauptmand nordenfjelds; hvid Ridder $^{15}/_{2}$ 1768; Eier af Hovedgaarden Veden ved Frederikshald; gift 1740 (Bevill. til at vies hjemme af $^{11}/_{3}$ i Norske Registr.) med Catharina de Blixenskjold, f. 1721, † i Frederikshald $^{28}/_{3}$ 1781, Datter af den under Navnet Blixenskjold adlede Kjøbmand i Frederikshald Thomas Blix og Marie Colbjørnsen. Maleri af ham hos afd. Godseier F. v. Oldenburg og afd. Kammerjunker N. Schøller, af hende hos Hofjægermesterinde Løwenhielm.

   De havde følgende Børn:

   a) Marie, f. $^{2}/_{3}$ 1741, † $^{14}/_{1}$ 1770, gift $^{18}/_{3}$ 1764 med Generalmajor, Commandant paa Frederiksten Adam Christoffer v. Oldenburg, f. i Frederikshald $^{30}/_{6}$ 1736, dbt. $^{7}/_{8}$, † $^{2}/_{12}$ 1803, gift 2) $^{2}/_{3}$ 1783 med Ulrikke Christiane v. Haxthausen, dbt. i Kjbhv. $^{8}/_{5}$ 1752, † $^{7}/_{3}$ 1785. Portrait af hende hos afd. Godseier F. v. Oldenburg; fra hende nedstammer den danske adelige Familie Oldenburg.
   b) Isabella, f. 1745, † i Kjbhv. $^{27}/_{9}$ 1822, gift $^{10}/_{2}$ 1770 med Kammer-

Den 3die Søn af Vicelagmand Schøller var Niels Schøller, som døde til Oxford i England.

Den 4de Søn var Christian Schøller[1]), Justice- og Assistence-Raad, gift med Oberste Hiortis[2]) Datter Anne Margrete, med hende hafver han tuende Sønner Caspar Christoffer[3]) og Severin

herre, hvid Ridder, Amtmand i Skanderborg Hans Løvenhielm v. Bülow, f. i Kolding $^{16}/_{6}$ 1737, † paa Rodstenseie $^{4}/_{4}$ 1803; Malerier af begge hos Hofjægermesterinde Løwenhielm. De havde Børnene Christoffer v. Bülow, f. $^{1}/_{11}$ 1770, † $^{1}/_{8}$ 1830, Geheimeraad, Stiftamtmand; Christian Wind v. Bülow, f. $^{20}/_{2}$ 1772, † $^{30}/_{4}$ 1858, Generalmajor, og Cathrine v. Bülow, f. $^{20}/_{10}$ 1778, † $^{10}/_{1}$ 1860, gift med Kammerherre Hans Brockenhuus Løwenhielm til Veirup.

c) Caspar Schøller, † som Barn.

d) Thomas Blixenskjold Schøller, f. 1754, Academist paa Sorø, † i Sorø $^{12}/_{12}$ 1770, begr. der (Wendelboe, Sorø Kirke, S. 39).

e) og f) Døttre, † smaa.

3. Frederik Schøller, f. $^{5}/_{1}$ 1709, † $^{4}/_{4}$ 1788 i Kjbhv., dimitt. fra Sorø 1724, Stykjunker $^{18}/_{6}$ 1732, Lieutenant i Søartilleriet $^{12}/_{2}$ 1735, Capitain $^{26}/_{4}$ 1737, Major $^{18}/_{10}$ 1747, Compagnichef $^{20}/_{9}$ 1752, Oberstlieut. $^{27}/_{12}$ 1758, Afsked $^{24}/_{10}$ 1764. Maleri af ham paa Margaard.

4. Marie Schøller, f. $^{17}/_{9}$ 1711, † 1776; Eierinde af Sædegaardene Tøien og Kjølberg, som hun kjøbte 1752 paa Auktion efter Fætteren, Stiftamtmand Chr. Stockfleth. Maleri af hende paa Margaard.

[1]) Til Gjølmø, Forfatteren af disse Optegnelser; Assistentsraad i Overhofretten $^{11}/_{11}$ 1707 (N. Registr. 1704—07, S. 613); $^{6}/_{8}$ 1707 faar han af Geheimeraad Caspar Schøller og Justitsraad Herman Schøller Skjøde paa deres Eiendomme i Throndh. Stift. Justitsraad $^{22}/_{12}$ 1730 (Norske Registr.).

[2]) Se om ham Personalh. Tidsskr. 2 R. V. S. 99, hvortil kan føies, at hans Enkes Navn var Anne Elisabeth Howenbech (Norske Registr. 1716—19; S. 134), samt at han foruden Sønnen Andreas Frederik og ovennævnte Datter endnu havde en Søn, Caspar Ulrik, der var gift med Cathrine Ingeborg Zissenis, med hvem ingen Børn, da han $^{4}/_{5}$ 1734 gjør Testamente (Sjæll. Registr.).

[3]) Til Gjølmø, f. 1718, † $^{13}/_{12}$ 1754; $^{10}/_{11}$ 1738 Fændrik ved Livcomp. (Ørkedals) af 3die Throndh. Inf. Regt.; $^{7}/_{8}$ 1740 Lieut. ved Børsens Comp.; i Conduitelisterne for 1740 hedder det om ham: „22 Aar, af høi Statur, god Exterieur, af meget god Opførsel, inclinerer til alt godt, af et godt sundt Begreb, forretter Tjenesten vel, forestaar sin Charge vel, et subject, der promitterer til meget godt i Tjenesten, har studeret, lægger sig med Flid efter Geometrien.“ I 1741 siges der om ham, at han practiserer Mathematiken og har indgivet et Rids af Munkholm; $^{29}/_{8}$ 1745 Capitain og Compagnichef (Klæboske Comp.); fik $^{10}/_{1}$ 1748 Børsens Comp. Gift $^{16}/_{8}$ 1751 med Ingeborg Cathrine Crantz, dbt. i Stene i Bynæssets Præstegd. $^{13}/_{5}$ 1732, † i Mai 1785, gift 2) med Major Magnus Stabell, dbt. i Sandehered $^{28}/_{3}$ 1714, † $^{23}/_{5}$ 1785; han gift 1) med Marie Boels $^{18}/_{5}$ 1745 (Medd. fra Arkivfuldm. Huitfeldt-Kaas, Personalh. Tidskr. III, 393).

De havde Børnene:

Schøller[1]).

Den 5te Søn var Christoffer Schøller[2]), Legations-Secretairer ved det preusische Hof, hvor han og døde ugift.

Døttrene, som vare 3de, deraf er den ældste Ellen[3]) ugift, den 2den Datter, Birgitte Schøller[4]) blef gift 1685 med Oberste Frederich Munchgaard[5]), som døde 1691 i July i Irland i den

---

a. Johan Schøller, f. 1753, begr. i Nikolai K. $^{10}/_{8}$ 1792, 39 Aar.gl.; Academist paa Sorø; Hofjunker $^{21}/_{10}$ 1774; cand. juris laudabilis $^{16}/_{12}$ 1775; Kammerherre $^{10}/_{6}$ 1780; Resident i Warschau i Foraaret 1781, men tiltraadte først i Foraaret 1782; Afsked 1786. Om den Skandale, der foraarsagede hans Afsked, idet han $^{25}/_{10}$ 1786 paa Kongens Nytorv blev overfaldet af Maleren, Justitsraad C. Hoyer, se Joh. Schøller, Til Publicum, Kjbhv. 1786, og C. Høyer, Gjenpart af et Brev fra Joh. S., Kjbhv., 1790. Se iøvrigt (Norsk) hist. Tidskr., 2 R. I, S. 45; i „Taler holdte ved Sorø Academi $^{10}/_{11}$ 1774“ findes en af ham holdt fransk Tale.

b. Christian Schøller, f. $^{20}/_{8}$ 1754, † i Jan. 1813; Secondl. i Søetaten $^{21}/_{11}$ 1774, Premierl. $^{18}/_{10}$ 1781, gik s. Aar i hollandsk Tjeneste; 1782 Kammerjunker, s. Aar i fransk Tjeneste; Afsked fra dansk Tjeneste 1786; hvor han er død og om gift, vides ei.

[1]) 1746 har han staaet som Underofficier i 7 Aar ved Mangelsens og Ulrichsdals Regimenter i Norge, da han $^{28}/_{2}$ fra Kjbhv. søger om Tilladelse til at gaa i fransk Tjeneste samt om Reisepas som Officier; dette tilstaas ham som Fændrik samt med Bibehold af Underofficiers Gage, indtil han faar Plads og Løn i fransk Tjeneste. 1747 er han bleven Lieutenant i Løwendals Regt. (Refererede Sager $^{28}/_{2}$ 1746 og $^{29}/_{3}$ 1747, hvorpaa Hr. Capt. A. Tuxen har henledet min Opmærksomhed). Efter Familieoptegnelserne faldt han ved Beleiringen af Bergen op Zoom (1747).

[2]) † i Berlin 1728, Boet forseglet $^{25}/_{2}$; efter Folketællingen 1701 var han da 24 Aar og udenlands (Arkivfuldm. Huitfeldt-Kaas); skal have været Officier i sachsisk Tjeneste. Maleri paa Margaard.

[3]) Ellen Schøller af Trondhjem faar $^{8}/_{4}$ 1704 Bevill. til at sælge det efter hendes Forældre arvede Fæstegods mod først at tilbyde sine Medarvinger det, samt til at bestyre sin Formue under sin Broder Anders's Formynderskab (N. Registr. 1704—07, S. 32). $^{14}/_{8}$ 1740 testamenterer hun Broderen Christian og Hustru sin Formue; hun er da i sit 70de Aar og har været i Søsteren Birgittes Hus til dennes Død, siden hos Broderen. Sognepræsten i Ørkedal bevidner, at hun, da han paa Sottesengen gav hende Sacramentet $^{10}/_{4}$ 1741, erklærede dette for sin sidste Villie (N. Registr.).

[4]) Levede 1701 paa Gjølmø; $^{28}/_{2}$ 1707 testamenterer hun Broderen Christian og hans Arvinger, hvad hun maatte efterlade sig paa Fundament af den mellem hende og Manden oprettede Forskrivelse af $^{14}/_{9}$ 1685 (Norske Regist.).

[5]) Adlet $^{16}/_{4}$ 1681 som Hofjunker og Capitain; $^{12}/_{12}$ 1682 Major i Garden til Fods; $^{18}/_{5}$ 1689 Secondoberstlieutenant; s. Aar med Tropperne til Irland; efter Oberst Kalneins Død ved Limmerich $^{27}/_{8}$ 1690 Oberst og Chef for

siste Batallie ved Agrim, siden hafver hun leved Encke i 40 Aar, da dette var ved Aar 1731; hun hafde ingen Børn, om hendes fataliteter og Uløckeligheder kunde en Hob fortælles, som er for sensibel at opreigne og derfor med Stiltienhed forbiegaas. Den 3die Datter Maren Schøller blef gift med en Kiøbmand i Kiøbenhafn hede Vicents Meints hafde nogle Børn og døde Forældrene fra dem i deres umyndige Aar, saa de alle ere endnu uforsørgede.

IV.

Optegnelser af Generalmajor Christian Schøller.

Anno 1749 d. 3die Januar hafde jeg Bryllup paa Kronborg med Ebba Ovidia Grüner[1]), Datter af General Gustavus Grüner[2]) og Sophie Amalie Vind[3]).

Den 10de Aug. s. A. hafde min Hustru et Omslag paa Margaard med en Søn, huilchen blef hensat i Søndersø Kirke. Anno 1750 d. 27 Aug. kom min Hustru i Barselseng og fødte en dødfød Søn, som var 8 Maaneder gammel, blef iligemaade hensat i Søndersø Kirke.

1751 d. 16 Octbr. om Morgenen Kl. $4^1/_2$ kom min Kone i Barselseng med en fuldbaaren Datter, men dødfød, iligemaade hensat i Søndersø Kirke.

Prinds Frederiks Regt.; falden ved Agrim $^{12}/_7$ 1691 (Indk. Sager $^8/_4$, $^{18}/_4$ og $^{18}/_9$ 1691; se iøvrigt Personalh. Tidsk. V. S. 44; Løvenskiold, Efterretn. om d. kgl. Livgarde tilf. S. 56, 85, 102; Jahn, Auxiliairtropperne I. S. 53, 56, 67, 75).

1) Fød i Kjbhv., $^2/_5$ 1720, † i Odense $^{12}/_{11}$ 1793, bisat i Søndersø $^{25}/_{11}$; hun blev $^{29}/_1$ 1770 dame de l'union parfaite og levede efter Mandens Død i Odense, hvor hun eiede en Gaard paa Torvet.

2) Fød $^1/_1$ 1688, † i Christiania $^{28}/_2$ 1763, bisat i Agers $^{10}/_3$, senere flyttet til Søndersø, Søn af Etatsraad, Amtmand Johan Diderich Grüner, f. paa paa Nederfal $^{27}/_7$ 1661, † i Sorø $^{25}/_3$ 1712, senere bisat i Søndersø, gift 1) med Baronesse Ebba Christina Kurck, † 1689, 2) med Helena Svinhufvud, † 1703, 3) med Eva Ranck, f. i Gøteborg $^{14}/_8$ 1674, † paa Kronborg $^1/_8$ 1755, bisat i Søndersø. Om General Grüner se Saml. t. d. norske Folks Sp. og Hist. VI. Bd. og Karl Hansen, Danske Ridderborge, 1876, S. 136. Malerier af ham og hans anden Hustru, Margrethe Due, samt af Faderen og hans tre Hustruer findes paa Margaard.

3) Jvf. Danmarks Adels Aarbog 1886 og 1887, Tilføielser.

1752 d. 14 Octbr. om Morgenen mellem 5 og 6 slet blev min Kone forløst med en fuldbaaren Dreng, men dødfød, blef derpaa af min Lieutenant paa en skikkelig Maade ført til Søndersø og der sat i min Svigerfaders Begravelse.

1754 d. 14 Februar om Aftenen Kl. 7 blef min Kone lykkelig forløst med et Drengebarn, som den 21de derpaa blef døbt og kaldet Gustav Grüner[1]), Guds naadige og hellige Aand være med ham, at om Gud vil forunde ham Livet, han da maa leve Gud til Ære og sine Forældre til Glæde.

1755 d. 29 Juny om Natten blef min Kone forløst med et dødt Pigebarn, som blef hensat i St. Hans Kirke i Odense.

1756 d. 21 Iuny om Aftenen Kl. 7 blef min Kone forløst med en Dreng, som strax blef hiemmedøbt og kaldet Caspar[2])

---

[1]) Til Margaard, † paa Margaard $^{10}/_{8}$ 1810, begr. $^{17}/_{8}$ i Søndersø, Fændrik i Grenaderkorpset $^{12}/_{8}$ 1760, Secondl. $^{4}/_{8}$ 1761, reduceret 1763 ved Korpsets Opløsning, $^{19}/_{6}$ 1765 Premierl. à la suite i jydske Inf. Regt. med Bibehold af hans Ancienitet, kom fra Hjemmet til Regimentet i Rendsborg 1770; 1772 forsat til holstenske Rytterregt.; $^{31}/_{10}$ 1774 Secondritmester; $^{24}/_{2}$ 1781 Generaladjutant; $^{19}/_{11}$ 1782 Major; $^{11}/_{12}$ 1769 Premiermajor; $^{14}/_{1}$ 1791 Oberstlieutenant; 1792 forsat til fynske Regt. lette Dragoner, $^{20}/_{5}$ 1796 virkelig Oberstlieutenant; under Troppernes Sammendragning i Holsten 1803 og 1805--6 Commandeur for Regimentet; $^{18}/_{6}$ 1806 Afsked som Generalmajor. Gift i Geheimeraadinde Juel-Vinds Hus i Kjbhv. $^{4}/_{2}$ 1790 med Wibecke Elisabeth Trolle, f. $^{8}/_{3}$ 1756, dbt. i Skanderborg $^{16}/_{3}$, † paa Margaard $^{20}/_{8}$ 1821, begr. i Søndersø, Datter af Oberst Palle Chr. Trolle og Baronesse Fred. Charl. Juel-Vind. De havde kun ét Barn, Sophie Amalie, f. $^{25}/_{5}$, † $^{26}/_{5}$ 1795, begr. i Søndersø $^{29}/_{5}$. Se „Et Blad til Generalmajor G. G. v. Schøllers Egekrands“, Odense 1810.

[2]) † i Kolding $^{29}/_{3}$ 1808, begr. der $^{5}/_{4}$; Fændrik reformé i Livgarden til Fods, Secondlieut. $^{18}/_{7}$ 1762, fra $^{17}/_{12}$ 1763 i dansk Livreg.; karakt. Premierlieut. $^{10}/_{10}$ 1764, kom 1770 fra Hjemmet til sit Regt., virkelig Premierlieut. $^{22}/_{8}$ 1771; Stabscapitain $^{22}/_{1}$ 1777; Kammerjunker $^{21}/_{10}$ 1774; forsat til falsterske (siden tredie jydske) Regt. $^{14}/_{10}$ 1778; Majors Karakt. $^{11}/_{12}$ 1789; Tertsmajor $^{11}/_{10}$ 1793; tredie Stabsofficier $^{16}/_{11}$ 1798; Afsked paa Vartpenge med 360 Rdr. og Oberstlieut. Karakt. $^{18}/_{3}$ 1800; Oberst og og Chef for 2det østre jydske Landeværnsregiment med Bopæl i Horsens $^{21}/_{5}$ 1802; $^{8}/_{3}$ 1808 à la suite i Arméen med sin Gage som Vartpenge; Commandant i Kolding. Gift i Aalborg $^{16}/_{5}$ 1790 med Mette Henrikke Münster, f. i Egersund $^{16}/_{7}$ 1773, separeret $^{2}/_{9}$ 1801, † paa Margaard $^{19}/_{11}$ 1855, begr. i Vigerslev $^{27}/_{11}$, Datter af Justitsraad, Amtsforvalter Thomas Georg Münster (se Optegnelser angaaende Justitsrd. T. G. Münster, Christiania 1858). Hun blev 2) gift med sachsisk Overbergraad Dr. Ludvig Gustav Friese, f. $^{22}/_{12}$ 1770. Han har skreven: „Forsøg til en Taktik for

og d. 1 Iuly derpaa ført til Kirken. Guds gode naadige Aand være med ham.

Infanteriet", 1805, og oversat: „Ewald, om de lette Troppers Anvendelse." Børnene vare:

1. Christian Schøller til Margaard, som han arvede 1821 ved Tantens Død, f. i Aalborg $^{10}/_{8}$ 1791, dbt. $^{30}/_{8}$ i Frue Kirke, † $^{30}/_{12}$ 1858 i Odense i sin Halvsøster Fru C. Heibergs Hus, begr. i Søndersø $^{4}/_{1}$ 1859; adopteret af Onkelen paa Margaard; Cadet i Efteraaret 1803; Officiersancienitet $^{18}/_{12}$ 1806; Cornet i fynske Regt. lette Dragoner i Decbr. 1807 efter under Bombardementet at have gjort Tieneste ved Studentercorpset; $^{22}/_{12}$ 1808 Sécondlieut.; $^{2}/_{7}$ 1812 Premierlieut.; deltog med sit Regiment i Træfningen ved Sehested $^{10}/_{12}$ 1813; Kammerjunker $^{24}/_{5}$ 1814; Ritmester $^{29}/_{10}$ 1814; Majors Ancienitet $^{20}/_{9}$ 1831; Major og Escadronchef $^{8}/_{4}$ 1839; Rdr. af Dbg. $^{28}/_{7}$ 1840; Afsked som Oberstlieut. $^{1}/_{7}$ 1842; Stænderdeputeret 1842 og 1846; $^{25}/_{6}$ 1846 Kammerherre; 1858 decoreret med St. Helena Medaillen. Gift i Altona i Svigerfaderens Hus $^{4}/_{7}$ 1832 med Emma Juliane Reimers, f. i Altona $^{24}/_{1}$ 1812, † paa Margaard $^{18}/_{8}$ 1889, begr. $^{28}/_{8}$ i Søndersø, Datter af Skibsmægler Hans Reimers og hans 2den Hustru Anna Busch. Deres Børn vare:

   a. Hans Gustav Grüner Schøller, f. i Odense $^{29}/_{6}$ 1833, dbt. i St. Hans Kirke $^{25}/_{7}$, † i Bern $^{11}/_{1}$ 1888, begr. i Oberhofen ved Thun $^{18}/_{1}$; Secondlieut. i Rytteriet $^{1}/_{11}$ 1853; Premierlieut. $^{3}/_{8}$ 1864; Afsked $^{7}/_{6}$ 1865; $^{11}/_{8}$ 1872 frasagt sig Titel som Premierl. Gift $^{6}/_{11}$ 1872 med Charlotte Sophie Birgitta Cornelia de Mol, f. i Harderswijk i Holland $^{22}/_{10}$ 1832, Datter af Hoogheemraad, Notar Johan de Mol og Florentine Henriette Baronesse van Broeckhuisen. Ingen Børn.

   b. Carl Caspar Georg Schøller, f. paa Margaard $^{21}/_{8}$ 1834, † s. St. $^{9}/_{8}$ 1843, begr. i Vigerslev.

   c. Anna Henriette Charlotte, f. paa Margaard $^{16}/_{7}$ 1837, † i Kjbhv. $^{4}/_{4}$ 1890, begr. $^{9}/_{4}$ paa Holmens Kirkegaard; gift $^{10}/_{7}$ 1860 i Vigerslev med Commandeur, Udskrivningschef i Aalborg Louis Alphonse Mourier, f. i Tranquebar $^{8}/_{8}$ 1834, Rdr. af Dbg., Dmd., Commandeur af Christusordenen, Rdr. af Frelsersordenen.

   d. Christian Emil August Schøller, f. paa Margaard $^{2}/_{11}$ 1843; Student fra Odense 1863; cand. politices 1867; Jægermester 1870; Eier af Margaard 1884; gift i Holmens K. i Kjbhv. $^{9}/_{8}$ 1870 med Henriette Elisabeth Christine Mechlenburg, f. i Fredericia $^{12}/_{4}$ 1847, separeret 1877, Datter af Capitain Carl Emil Mechlenburg og Charlotte Marie Magdalena v. Undall. De have Børnene:

   1) Ebba, f. $^{18}/_{2}$ 1871. 2) Kai Chr Carl, f. $^{28}/_{6}$ 1872. 3) Vibeke, f. $^{23}/_{8}$ 1875. 4) Bodil, f. $^{30}/_{8}$ 1876.

   e. Ebba Mathilde Magdalene, f. paa Margaard $^{24}/_{11}$ 1845, † paa Skovlyst ved Ravnholt $^{23}/_{4}$ 1868, begr. $^{2}/_{5}$ i Søndersø, gift i Vigerslev $^{4}/_{7}$ 1867 med Forstkandidat George Alfred Mourier til Valdemarskilde, f. $^{12}/_{12}$ 1838, gift 2) $^{20}/_{5}$ 1875 med Agnes Julie Marie Frederikke Augusta Sehestedt-Juul, f. $^{8}/_{10}$ 1851.

2. Thomas Georg Schøller, f. i Aalborg $^{24}/_{11}$ 1793, dbt $^{4}/_{1}$ 1794, † i Kiel

1757 d. 15 Decbr. om Eftermiddagen Klokken $6^1/_2$ blef min Kone forløst med et Pigebarn, som strax blef hiemmedøbt og

---

$^{17}/_6$ 1863, begr. paa Garnisonskirkegd. i Kjbhv.; adopteret af Onkelen paa Margaard, Secondlieut. i fynske Inf. Regt. $^9/_{12}$ 1809, Premierlieut. $^{19}/_{10}$ 1813, deltog i Træfningerne ved Zahrentin, Siebenbäumen og Boden og endelig i Kampen ved Sehested; var 1815—18 med det danske Kontingent i Frankrig; Capitain $^{27}/_{10}$ 1827; Rdr. af Dbg. $^1/_8$ 1829; Dmd. $^{14}/_5$ 1838; Major $^3/_2$ 1841; traadte i 1842 ind i Generalstaben og blev samme Aar Stabschef ved Generalcommandoen i Fyen og Nørrejylland; 1827—38 Adjutant hos den command. General i Nørrejylland; Oberstlieut. $^4/_5$ 1844; Kammerherre $^{28}/_6$ 1845; Cmd. af Dbg. $^{18}/_5$ 1848; 1848—56 Generaladjutant og Chef for Kongens Adjutantskab; Generalmajor $^5/_8$ 1850; Generallieutenant og command. General i Holsten og Lauenburg $^{10}/_{12}$ 1856; Storkors af Dbg. $^{17}/_4$ 1857; 1848 Storkors af Sværdordenen; 1853 Storkors af den oldenborgske Hus- og Fortjenesteorden; 1858 decoreret med St. Helena Medaillen. Gift i Fredericia $^{15}/_{12}$ 1820 med Magdalena Dorothea Staal, f. i Fredericia $^{26}/_9$ 1798, † i Taarbæk $^{17}/_7$ 1882, begr. paa Garnisonskirkegd., Datter af Justitsraad, Toldkasserer Niels Staal og Anna Marie Bruun (se Tidsk. for Krigsvæsen 1863, S. 159; Illust. Tidende 1863, Nr. 199; Hist. Tidsk. 3 R., VI, 124 o. s. v.). De havde Børnene:

a. Caspar Schøller, f. i Fredericia $^{19}/_{10}$ 1821; Secondlieut. i Inf. $^1/_{11}$ 1841; Hofjunker 1845; Premierlieut. $^{27}/_5$ 1848; Rdr. af Dbg. $^{27}/_5$ 1848; char. Capt. $^6/_3$ 1850; Kammerjunker 1860; Capt. af 1ste Kl. ved 6te Regt. (Slesvig) $^{28}/_3$ 1860; Stabschef ved 2den jydske Brigade $^{26}/_9$ 1867; Dmd. $^{28}/_7$ 1869; Oberst og Chef for 20de Bat. (Aarhus) $^6/_6$ 1873; Chef for 8de Regt. 1880; Afsked $^6/_1$ 1886 og s. Dag Command. af Dbgs. anden Grad. Gift paa Snoghøi $^{28}/_7$ 1860 med Alba Elisabeth Riegels, f. paa Sønderbygaard $^{20}/_8$ 1827, Datter af Kammerherre, Oberst Hans Christian Riegels og Frederikke Christiane v. Heinen. De have en Datter Alba Christiane Magdalena Friede Marie Mathilde, f. paa Snoghøi $^8/_2$ 1864, gift i Berlin i Aug. 1886 med Einer Steen Møller, separerede.

b. Niels Staal Schøller, f. i Fredericia $^2/_8$ 1823, † i Kjbhv. $^{17}/_6$ 1890; Student 1841; Volonteur 1856, Cancellist 1851, Fuldmægtig i Udenrigsministeriet 1859; Kammerjunker 1851; Rdr. af Guelfeordenen 1862; Rdr. af Leopoldordenen 1863; Officier af Mauritius og Lazarus Ordenen 1865; Com. af Stanislausordenen 1767; Officier af Æreslegionen 1876; Rdr. af Dbg. $^{26}/_5$ 1867; Afsked $^{14}/_9$ 1883; s. D. Dmd. Gift $^{11}/_{12}$ 1857 med Sophie v. Lüttichau, f. $^2/_5$ 1832 i Fredericia, † i Kjbhv. $^3/_6$ 1878, Datter af Generallieutenant Mathias v. Lüttichau til Store Grundet. Børn.

1. Hansine Christiane Gottholdine, f. $^8/_{11}$ 1859.
2. Thomas Georg Schøller, f. $^1/_9$ 1861, † $^{27}/_5$ 1886 paa Corsica, begr. der. Seclt. v. 2. Bat. $^{30}/_7$ 1881, Premierlt. i Livgarden $^1/_{10}$ 1883, Kammerjunker $^{29}/_{12}$ 1883; Rdr. af Stanislausordenen 1885.
3. Hans Helmuth Schøller, f. $^2/_{12}$ 1862, Landmand.

kaldet Isabella Sophie og den 23de derpaa ført til Kirken. Hun døde d. 4de Novb. 1758.

---

4. Magdalena Dorothea, f. $^{17}/_{8}$ 1864, gift $^{8}/_{5}$ 1886 med Ferdinand Tutein til Ørsholtegaard, f. $^{10}/_{2}$ 1861.

c. Frederik Carl Gustav Schøller, f. i Fredericia $^{28}/_{1}$ 1825: Secondl. i 3die Jægerkorps $^{1}/_{11}$ 1843; Premierl. $^{27}/_{5}$ 1848; Rdr. at Dbg. $^{13}/_{9}$ 1848; karakt. Capt. $^{6}/_{10}$ 1850; Rdr. af den oldenborgske Hus- og Fortjenesteorden 1853; Adjutant ved 1ste Generalcommando $^{12}/_{11}$ 1856; Capt. af 1ste Kl. i 16de Inf. Bat. $^{14}/_{7}$ 1860; Tilforordnet de kgl. Befuldmægtigede ved Fredslutningen i Wien; 1865 Commissair ved den internationale Grændseregulering; $^{27}/_{6}$ 1864 Dmd.; $^{26}/_{9}$ 1867 Stabschef ved fyenske Brigade; 1873 Oberst og Chef for 2den Bat.; 1880 Chef for 10de Regt. (Aalborg); Afsked $^{19}/_{10}$ 1885; $^{22}/_{10}$ 1885 Directeur for Frederiks Hospital og den kgl. Fødselsstiftelse; Command. af Dannebrogs 2den Grad $^{15}/_{11}$ 1888. Gift 1) i Kjbhvn. $^{11}/_{10}$ 1857 med Juliane Vilhelmine Baronesse Guldencrone, f. Skanderborg $^{15}/_{12}$ 1831, † i Kjbhv. $^{23}/_{11}$ 1858, 2) $^{5}/_{5}$ 1865 med Frederikke Caroline Christiane Baronesse Guldencrone, f. i Nyborg $^{30}/_{10}$ 1845, † s. St. $^{2}/_{2}$ 1868, Døttre af Kammerh., Amtsforvalter, Baron Chr. Guldencrone. Børn:

1. Vilhelmine Marie Magdalene, f. i Kjbhv. $^{10}/_{12}$ 1858, gift i Novb. 1882 med Capitain i Fodfolket Aug. Adolf Gerhard Lorentz Ferdinand Brunckhorst, Rdr. af Dbg., f. $^{7}/_{7}$ 1843.
2. Carl Gustav Schøller, f. i Kjbhv. $^{25}/_{8}$ 1866; $^{28}/_{2}$ 1887 Seclieut., $^{1}/_{10}$ s. A. Premierlieut. i 4de Dragonregt.
3. Maja, f. i Nyborg $^{16}/_{1}$ 1868.

d. Christian Schøller, f. i Fredericia $^{15}/_{11}$ 1826; Student fra Odense 1844; cand. juris 1851; Kammerjunker 1855; 1856 Borgmester og Politimester i Tønningen; $^{30}/_{8}$ 1861 Herredsfoged i Husby og Ny Herreder; Afsked $^{28}/_{10}$ 1864. Gift $^{6}/_{10}$ 1884 med Angelica Hermine Siewerts, f. $^{25}/_{2}$ 1860 i Thorn i Vestpreusen.

e. Marie Sophie, f. i Fredericia $^{22}/_{6}$ 1830.

f. Sophie Isabella, f. i Fredericia $^{23}/_{9}$ 1832, † paa Margaard $^{4}/_{7}$ 1843, begr. i Vigerslev.

g. Thomas Georg Schøller, f. i Fredericia $^{4}/_{9}$ 1834, † paa Frederiks Hosp. i Kjbhv. $^{2}/_{5}$ 1864, begr. paa Garnisonskirkegd.; 1850 Ridejunker ved den kgl. Staldetat; 1853 Kammerjunker; $^{6}/_{8}$ 1859 Rdr. af Dbg.; 1862 Rdr. af Vasaordenen; $^{8}/_{3}$ 1864 Staldmester hos H. M. Kongen.

3. Ebba Ovidia Charlotte, f. i Aalborg $^{5}/_{1}$ 1796, dbt. $^{2}/_{2}$ i Budolphi K., † i Fredericia $^{10}/_{7}$ 1881. Gift 1815 med sin Morbroder, kgl. Bergmester, Directeur for Hoherdam Kobberværk Chr. Sommerfeldt Nærenst Münster, f. i Rønne, dbt. $^{19}/_{8}$ 1779 (Kirkebog), † i Kjbhv. $^{26}/_{9}$ 1856. Se Erslews Forf. Lex. II. S. 359; Efterslægt se Optegnelser om Justitsrd. T. G. Münster, Christiania 1858.

4. Dorthea Maria Augusta, f. $^{17}/_{7}$ 1798 i Aalborg, dbt. $^{13}/_{8}$ i Budolphi K., † paa Margaard $^{25}/_{11}$ 1876, begr. i Søndersø, levede fra sit 20de Aar ugift paa Margaard.

1760 d. 12te Jan. om Morgenen mellem 1 og 2 blef min Kone forløst med en Søn, som blef hiemmedøbt og kaldet Christian[1].

---

5. Mette Henrikke, f. $^{10}/_{8}$ 1800 i Aalborg, † i Ungarn i Octbr. 1820, hvor Moderen da opholdt sig efter sit andet Ægteskab.

[1] † i Pedersborg ved Sorø $^{10}/_{10}$ 1832, begr. der. Cadet $^{3}/_{8}$ 1770; Page hos Kronprindsen $^{1}/_{1}$ 1778; Secondlieut. i 1ste Husar Regt. $^{29}/_{12}$ 1779; Premierlieut. $^{30}/_{5}$ 1788; Secondritmester $^{19}/_{8}$ 1790; $^{1}/_{11}$ 1791 Commandeur for 1ste Escadron; $^{2}/_{12}$ 1796 simpel Afsked ifølge Krigsretsdom (Egenhændige kgl. Resolutioner paa Extracterne af Generalitetscollegiets Forestillinger $^{20}/_{5}$ og $^{25}/_{11}$ 1796). $^{11}/_{2}$ 1810 tillagt 300 Rdr. i Pension. Gift med Wibeke Marie Falkenskjold, f. $^{10}/_{9}$ 1778, † i Pedersborg $^{25}/_{8}$ 1831, begr. der, Datter af Oberst Arnoldus Falkenskjold og Elisabeth Sehested. De havde Børnene:

a. Ovidia Elisabeth, f. $^{5}/_{2}$ 1799, † i Horsens 1860, Adoptivdatter af Tanten, Kammerherreinde Juul.

b. Isabella Sophie, f. $^{1}/_{11}$ 1801, † paa Jerstrup $^{26}/_{11}$ 1821, begr. i Grindløse, opdraget hos Tanten paa Margaard, gift $^{20}/_{10}$ 1820 med Kammerraad Henrik August Lund, Forpagter paa Jerstrup, siden Eier af Fredsholm.

c. Christian Schøller, f. ved Slagelse $^{17}/_{8}$ 1804, † paa Frederiksberg ved et Ulykkestilfælde $^{9}/_{7}$ 1888; Secondlieut. Ancienitet $^{28}/_{8}$ 1823; Page hos Kongen $^{1}/_{1}$ 1823—$^{1}/_{1}$ 1824; Secondlieut. i 1ste Livregt. $^{1}/_{1}$ 1824; Premierl. $^{1}/_{1}$ 1834; 1835 Capitain og Regimentskvartermester i samme Regt.; 1842 Regnskabsfører ved 1ste Linie Inf. Batl.; $^{1}/_{1}$ 1845 — $^{30}/_{5}$ 1874 Inspecteur ved Garnisonshospitalet (fra $^{14}/_{6}$ 1868 som Overintendant); $^{10}/_{8}$ 1849 Major; $^{18}/_{9}$ 1846 Rdr. af Dbg.; $^{6}/_{10}$ 1851 Dmd.; $^{18}/_{8}$ 1862 Oberstlieut.; $^{15}/_{6}$ 1866 Oberst à la suite i Arméen; $^{12}/_{5}$ 1874 Comd. af Dannebrogs 2den Grad; fra 1848—$^{1}/_{4}$ 1888 Chef for den vestindiske Hvervning. Gift $^{17}/_{2}$ 1843 med Mette Margrethe Poulsen, f. $^{20}/_{9}$ 1824, † i Kjbhv. $^{14}/_{8}$ 1880, Datter af Oberstlieut. J. M. Poulsen ved 1ste Livregt. De havde Børnene:

1. Johan Schøller, f. $^{18}/_{12}$ 1843, † $^{9}/_{5}$ 1850.
2. Christian Schøller, f. $^{28}/_{7}$ 1845; cand. pharm.; Fabrikant i Silkeborg; gift $^{17}/_{8}$ 1874 med Aurelia Ludovica Lundstein. De have Sønnerne: Christian, f. $^{17}/_{8}$ 1875 og Johan, f. $^{6}/_{5}$ 1879.
3. Elisabeth, f. $^{9}/_{5}$ 1847, † i Kjbhv. $^{28}/_{9}$ 1885; gift $^{7}/_{1}$ 1870 med Skibsreder Sophus Axel Philipsen, f. $^{10}/_{6}$ 1840.
4. Mette Margrethe, f. $^{5}/_{6}$ 1850; gift $^{5}/_{6}$ 1871 med Læge i Hobro Theodor Sørensen, f. $^{15}/_{1}$ 1839.
5. Knud Schøller, f. $^{8}/_{11}$ 1860; cand. polyt.; Ingenieur.
6. Vibeke Marie, f. $^{8}/_{5}$ 1866; gift $^{12}/_{2}$ 1886 med Murmester Ernst Rothe, f. $^{22}/_{6}$ 1859.

Desuden 7 Børn døde smaa, nemlig Sophus Frederik, Johan, Arnold, Marius, Holger og 2 udøbte Piger.

d. Charlotte, f. $^{17}/_{2}$ 1807, † $^{11}/_{9}$ 1833.

e. Wibeke Marie, f. $^{4}/_{9}$ 1808, † $^{26}/_{9}$ 1825 i Pedersborg.

1761 d. 21de Octb. om Eftermiddagen Klokken 2 blef min Kone forløst med en Datter, som strax blef hiemmedøbt og kaldet Isabella Sophie[1]).

Anmærkning.

Ovenstaaende indeholder sikkert en nøiagtig Fortegnelse over alle Slægtens Medlemmer, kun kan det være tvivlsomt, om Capitain Caspar Schøller († 1766) og Hustru Elisabeth Neuspitzer ikke have efterladt flere Børn end Sønnen Caspar; Kirkebøgerne paa de Steder, hvor han har ligget i Garnison, udvise Intet angaaende hans Børn. Der er saaledes en Mulighed for, at den i Suppl. til Erslews Forfatterlexicon S. 235 nævnte Louise Margrete Schøller, gift med Justitsraad J. C. Lynge (jvf. Selmers Nekrol. Saml. II. S. 432), kan være en Datter af ham, ligesom ogsaa den Frøken Schøller, som i Nyborg Kirkeregnskaber angives bisat i Kirken der $^{28}/_{9}$ 1761, men hvis Lig kun stod der Vinteren over (Meddel. fra exam. juris Crone).

---

f. Gustave, f. $^{11}/_{10}$ 1811, † $^{14}/_{12}$ 1825 i Pedersborg.

g. Arnoldine, f. $^{11}/_{8}$ 1816, † i Kjbhv. $^{18}/_{10}$ 1889; gift 1849 med Oberst Jonathan Nørager, Cmd. af Dbg. og Dmd., f. i Kjbhv. $^{8}/_{7}$ 1815, † s. St. $^{11}/_{8}$ 1889.

[1]) † i Horsens $^{29}/_{8}$ 1832, gift i Odense i Moderens Hus $^{29}/_{3}$ 1787 med Kammerherre, Oberst Chr. Fred. Juul til Borupgaard, f. i Randers $^{7}/_{1}$ 1745, † i Horsens $^{10}/_{6}$ 1821; han gift 1) $^{19}/_{6}$ 1777 med Catharina Wilhelmine Comtesse Wedel-Jarlsberg.

Fremmede Adelsslægter i Danmark.

Ved **Louis Bobé**.

I. von Pappenheim.

Familien von Pappenheim (til Liebenau) hører til det hessiske Ridderskab. Den stammer fra en ældgammel Adelsslægt, der oprindelig kaldtes „die Raven", men tidlig delte sig i tre Linier, der antog Navn efter deres Stamslotte Canstein, Calenberg og Pappenheim. Den sidstnævnte Gren af Slægten, hvis ældste faste Besiddelse, beliggende i Stiftet Paderborn, allerede blev ødelagt i Slutningen af det 12. Aarhundrede, bosatte sig i det nuværende Wüstungen ved Warburg i Westfalen. 1304 nævnes Ridder Herbold v. Pappenheim som en af de første Besiddere af Slægtens egentlige Stamsæde Liebenau ved Floden Diemel i Hessen, som endnu er i Familiens Eje. Fra hans Sønnesøn Frederik (1406—95) nedstammer den nublomstrende Linie. Dennes Brodersøn var Georg v. P. († 1536), der efterlod tre Sønner, Christoph (efter 1567), Burchard († 1590) og Georg († 1578). Af disse fik den første Liebenau, men hans Descendens uddøde med den i det følgende omtalte Alexander v. P. († 1718), den anden kom til Danmark, medens den sidstnævnte ejede Slottet Gladebeck i Brunsvig; hans Stamme uddøde allerede 1632 med Adam v. P.[1])

I sit Skjold fører Slægten i Sølvfelt en mod højre Side vendt guldkronet, sort Ravn. Paa Hjelmen, som er kronet, en lignende Ravn foran en Sølv-Pilar med fem sorte Fjer[2]).

Denne Adelsslægt maa ikke forvexles med den 1628 i Rigsgrevestanden ophøjede schwabiske Familie v. Pappenheim, til

---

[1]) R. v. Buttlar-Elberberg, Stammbuch der althessischen Ritterschaft 1889; die v. Pappenheim zu Liebenau u. Stammen Tab. I—II. — Hr. Friherre Gustav Rabe v. Pappenheim i Marburg, der i en længere Aarrække har samlet Materiale til sin Slægts Historie, har ved det foreliggende Arbejde ydet mig en ligesaa værdifuld som beredvillig Bistand.

[2]) Lex. over adel. Fam. Kneschke, Allg. deutsches Adelslex. VII, S. 50.

hvilken den fra Trediveaarskrigen bekjendte Feltherre Gottfried Heinrich Greve Pappenheim hører[1]).

Med Henvisning til hosstaaende genealogiske Oversigt meddeles i det følgende udførligere Oplysninger om de Personer af Familien, der have været knyttede til Danmark.

Burchard v. Pappenheim, den første, der indkom her i Landet, var i Slutningen af Kong Christian III's Regering knyttet til det danske Hof. Fra 6. April 1550—26. Marts 1559 var han ansat som Hofjunker[2]). Da han 3. Marts 1556 forlenes med Fuglebjerg ag Haldager Len kaldes han tillige Jægermester[3]). To Aar senere indgik han Ægteskab med Birgitte Falster, Datter af Hr. Peder Falster til Korselitze og Øllegaard Walkendorph. Som et særligt Tegn paa Kongens Naade fik han med sin Fæstemø under 13. Juni 1558, som Løn for „sin Troskab og villige Tjeneste", Kronens Gaard Sæbygaard, (som Svigerfaderen før havde haft i Forlening), „til at nyde, bruge og beholde i begge deres Levetid"[4]). Aaret efter d. 2. Novbr. udnævntes han til Lensmand over Abrahamstrup og fik tillige Opsyn med samtlige Kronens Skove paa hele Kjøbenhavns og Krogens Len. Allerede to Aar efter fik dog, uvist af hvilken Grund, Frederik II's tapre Hærfører Frantz Brokkenhus († 14. Nov. 1569) dette Len indtil 1568, da Pappenheim atter nævnes som Lensmand. Fra 1567—71 havde han tillige bestyret Hørsholms Len, der 1576 henlagdes under Frederiksborg. Aaret før sin Død fik han, da han paa Grund af Alder og Skrøbelighed maatte afstaa Abrahamstrup, tillagt en aarlig Pension paa 400 Dl. af Kongen[5]). Burchard Pappenheim døde 23. Aug. 1590 og bisattes 30. Sept.

---

1) Kneschke, Allg. deutsches Adelslexikon, VII. S. 50.
2) Grundtvig, Medd. fra Rentekarch. 1873, S. 150-51.
3) Reg. o. alle Lande VI, 68.
4) Kr. Erslev, Len og Lensmænd 1513—96, S. 17, 71, 80. C. F. Wegener, Hist. Efterretn. om Abrahamstrup Gaard I, 68—83. — Peter Falster † 1556 og Hustru Øllegaard Walkendorf, † 1575, hvile i Nørre Alslev Kirke paa Falster. Danske Atlas VI, 516.
5) Grundtvig, anf. Sted.

s. A. i Halsted Kirke[1]). Paa hans og Hustrus Gravmæle læses endnu følgende Indskrift:[2])

„Her ligger begrafvet erlig och velbyrdige mand borckardt van Papenheim till Sebygaardt som gvd kallede thē 23. Avgusti ano 1590 med sin kiere hustru erlig och velbyrdige frve frve bergitte falster som gvd kallede thē 24 avgusti ano 1586 og begge theres kierre sön fredrich van papenheim. gvd gifve dennem alle en gledelig opstandelse. Aen.

Langs Epitaphiets venstre Side findes hans sexten Aners Vaabener og Navne anbragte: „Die von Pappenheim, v. Berlepschen, v. Boineburgck genant v. Honstein, v. Oldershausen, v. Hertingshausen, v. Weitershausen, v. Boineburgk, v. Kniggen, v. Spiegel zu Peckeisen, v. Schuven(?), v. Heringen, v. Burtfeldt, v. Patbergk, v. Schaben, v. Trotten, v. Mandelsloh". Til højre Birgitte Falsters sexten Anevaabner. Paa Gravmælet findes endvidere udhugget en Figur, der fremstiller en lille Dreng, som vel skal være Frederik v. Pappenheim.

Burchard Pappenheim efterlod sig en Datter Margrethe, gift med Eiler Rud til Otterslev[3]). Ogsaa dette Ægtepar hviler i Halsted Kirke og til Minde om dem læses følgende Indskrifter:

„Her ligger begrafvet erlig och welbyrdig mand hilarius rhudt til otterschlöfgaar s. iörgen rhudts sön født paa widbygaard paaschedag 1555 som gvd kallede den 13 iunii 1618 paa Sebygaard! gvd giffve hannem med alle tro christne en gledelig och erreful opstandelse".

„Her ligger begraffvet erlig och welbyrdig frve frve margrete von pappenheims. hilarii rhvdts frve til sebygaard. s. borchard von pappenheims datter født paa hørsholm den 1. septem. 1561 som gvd kallede den 24 februarii 1619 paa sebygaard. gvd gifve hinde med alle tro chrestne en gledelig och erreful opstandelse".

---

[1]) Saml. t. Fyens Hist. og Top., VII, 384.

[2]) Efter velvillige Meddelelser af d'Hrr. Provst Lund i Halsted og Arkivsekretair A. Thiset.

[3]) Om ham jvfr. Vedel Simonsen, Fam. Efterretn. om de danske Ruders Adelsslægt, S. 148—51, hvor der efter Abildgaards Journal meddeles Indskrifterne paa Eiler Ruds og Hustrus Eptph.

Eiler Rud og Hnstru har skjænket det endnu existerende Bækken til Døbefonten i Halsted Kirke. Udvendig omkring sammes Rand læses: „Dette Becken haffver erlig og welbyrdig mand Helarius Rhud til Sebygaard giffvet hid til Halsted Kierche Anno 1608 som skal altid staa vdi Funten. I. H. S." Under denne Indskrift ses Rudernes og Pappenheimernes Vaabner. Indvendig findes en ligelydende Inskription, dog med Margrethe Ruds Navn i Stedet for hendes Ægtefælles[1]).

I Aaret 1578 indkom dernæst Burchard v. Pappenheims femtenaarige Brodersøn **Alexander Rabe von Pappenheim**[2]), der indtil han naaede Myndighedsalderen opholdt sig paa Sæbygaard hos Onklen.

Alexander Rabe, yngste Søn af brunsvigsk Landraad og Drost Georg v. P. „den mellemste", og Amalie v. Goldacker[3]),

---

[1]) Ægteparret, hvis Bryllup fandt Sted 9. Aug. 1590 (Saml. til Fyens Hist. og Topographi VII, S. 384) havde Sønnen Burchard Rud (f. 1592, † 1647). Jvfr. Knud Eriksøn Pontoppidan, Ligprædiken over Borchart Rud til Otersløf og Sæbygaard. Kbhvn. 1656 (Det kgl. Bibl.), S. 40—41, hvori findes genealogiske Oplysninger om Familierne Pappenheim og Falster.

[2]) Ovenstaaende Personalia ere i det væsentlige hentede fra Ligprædikenen over Alexander Rabe. Dens fuldstændige Titel lyder: „Poenitentzis Undervijszning, den XXXII Davids Psalme, som bleff enfoldeligen forhandlet offuer Erlig, Welbyrdig og Salig Alexander Rabe von Papenheimb til Sneddingegaard, der hans Salige Lijg i en Adelig oc meget Folckrijg Forsamling hæderligen bleff begraffuet vdi Ørszleff Kirke den 22 Januarij Aar 1631. Aff Poffuel Christensøn, Guds Ords Wværdig Tiener sammesteds. Prentet i Kiøbenhaffn aff Tyge Nielsen. 1631". — Den findes nu saavidt vides, kun bevaret i to Exemplarer, nemlig i Karen Brahes Bibliothek i Odense og Roeskilde adelige Jomfruklosters Bogsamling. (Jvfr. Fortegnelse over de Skrifter, som findes i Karen Brahes Bibliothek, Kbhvn. 1728, S. 95 og V. Skeel, Optegnelser om Roeskilde adelige Jomfrukloster, Kbhvn. 1867). Hr. Justitsraad, Klosterforvalter F. V. Götzsche har velvilligst stillet det paa sidstnævnte Sted bevarede Explr. (Nr. 175 i Samlingen) til Afbenyttelse. — Jvf. desuden Grundtvig, Medd. fra Rentekarch., 1872, S. 131, 134 og 146, samt Erslev, Len og Lensmænd 1596—1660, S. 15, 80, 82, 91 og 94.

[3]) Datter af kurfyrstelig saksisk „Obersteuerdirector" Hartmann v. Goldacker til Uffhofen og Martha v. Witzleben (G. A. og K. H. A. v. Witzleben, Geschichte der Familie von Witzleben, I. 252. Berlin 1878). I danske Kilder kaldes hun, vistnok ved en Misforstaaelse, „von Gültzow".

blev født paa Slottet Gladebeck i Brunsvig Skærtorsdag d. 13. April 1563. Fra sit sjette Aar af fik han privat Undervisning af en dygtig Skolemester indtil 1578 da Faderen afgik ved Døden. Moderen fulgte ikke længe efter sin Mand i Graven og da Hjemmet nu var opløst og kun faa Midler til Stede, tog barmhjærtige Slægtninge de forældreløse Børn, ni i Tallet til sig. Alexander kom som nævnt til sin Onkel i Danmark og tjente ham som „Dreng" i adskillige Aar. Da han var bleven gjort „værgagtig" sendtes han til Tyskland, hvor han forblev nogen Tid, men vendte derpaa tilbage hertil og traadte „efter gode Venners Raad" i dansk Tjeneste med fem Heste. Den 25. April 1586 udnævntes han til Hofjunker og i Decbr. samme Aar til Jagtjunker. Ved Hove kom han snart i Gunst og blev i det følgende benyttet som Afsending ved flere fyrstelige Hoffer. 1598 blev han beskikket til Hofmester for Kong Christians yngre Broder Hertug Hans og fulgte den fjortenaarige Prins paa hans Rejser igjennem de fleste fremmede Lande i Evropa. Den 27. Septbr. 1600 vendte han efter halvtredie Aars Fraværelse hjem med Prinsens Følge[1]), Ikke længe efter blev han paa Begæring entlediget fra sin Stilling som Hofmester og det var en Tidlang endog hans Hensigt helt at tage Afsked med Hoftjenesten, men han fik da af Kongen gjennem Kantsler Christian Friis til Borreby Befaling atter at begive sig til Hove med Heste og Folk. I Tiden fra 10. Juni 1598 til 16. April 1605 var Pappenheim ansat som Kammerjunker hos Dronning Anna Christine og blev i disse Aar af Kongen i forskjellige Missioner sendt til det saksiske, brandenborgske og meklenborgske Hof. Som „Marskalk" fulgte han med den store Legation, der blev afsendt til England i Anledning af Kong Jakobs Kroning.

Hjemkommen fra denne Rejse holdt han i Nakskov d. 9. Juni 1605 Bryllup med Jomfru Regitze Grubbe, Datter af Danmarks Rigens Kantsler og Raad Eiler Grubbe til Lystrup. Kort efter afrejste Ægteparret til Norge, hvor Pappenheim var bleven

---

[1]) Danske Magazin IV. Række, 2. B., S. 82. Hertug Hans, der var trolovet med Czar Boris Godunovs Datter, døde 1602 i Moskou.

førlenet med Ide og Marker Skibsreder. 1609 erholdt han endvidere Bratsberg og Gimsøkloster Len, som han (under Kalmarkrigen tillige i Egenskab af Ritmester over det agershusiska Rytteri) skal have bestyret med stor Dygtighed. 1613 overtog han tillige Vembe Skibsrede, som han alt 1604 havde faaet Brev paa og som han beholdt til sin Død. Da han imidlertid længtes tilbage til sine og sin Hustrus Slægtninge og Paarørende ombyttede han 1620 Bratsberg med Holbæk Slot og Len. 1627 opgav han dette og flyttede til Snedingegaard, ikke langt fra Skjelskør, hvor han med sin Hustru tilbragte sine sidste Leveaar, hjemsøgt af Sygdom og Skrøbelighed, der i November 1630 tog saa stærkt Overhaand, at han til Stadighed maatte holde Sengen. Hans Hustru lod Lægen Dr. Joachim Burcerus fra Akademiet i Sorø kalde til hans Sygeleje, og hans Tilstand forbedredes atter, indtil den mod Aarets Slutning tog en farlig Vending. De faa Dage, han levede ind i det nye Aar, laa han stille hen, men naar Kræfterne tillode ham det, talte han med Præsten om sin nærforestaaende Bortgang fra Verden og det kommende Liv. Til sine kjæreste Venner Eiler Urne, dennes Hustru Jytte Gyldenstjerne og Fru Dorthe Rud, der stode ved hans Sygeleje, talte han med stor Sindsro om Døden og ytrede bl. a. „Contra vim mortis non est medicamen in hortis“. Han hensov stille den 7. Jan. 1631.

I Ørslev Kirke ved Skjelskør ses endnu det kostbare Epitaphium over A. R. v. Pappenheim, som denne ifølge Ligprædikenen lod bekoste og opsætte i levende Live. Midterpartiet af Monumentet (fra Spidsen til den nederste Forsiring sex Alen højt) dannes af en stor Inskriptionstavle, hvorpaa med forgyldte i Stenen udhuggede Uncialbogstaver nedenstaaende Gravskrift. Ovenover Tavlen ses et Basrelief forestillende Korsfæstelsen med Maria, Johannes og tre Engle. Paa begge Sider af samme tre Engle. Øverst paa en Flise staar „Ano 1626“ kronet af det pappenheimske og grubbeske Vaaben. Paa venstre Side af Tavlen en knælende Ridders Skikkelse i Harnisk, halv Legemsstørrelse, tilvenstre en Kvindeskikkelse med Pibekrave om Halsen,

ligeledes knælende; begge Figurer, der vistnok skulle forestille Ægteparret ere udhuggede i Sten.

Indskriften paa Mindetavlen lyder:[1])

Her ligger begraven erlig oc velbyrdig Mand Alexander Rabe von Papenheim til Libenav med hans kiere Hostru erlig og velbyrdig Frve Regitze Grubbe. Hand vaar født paa Gladebeck y Lande Brunsvig Ano 1563 oc begaf hand sig y Ecteskab med hans Hostru Frve Regitze Grubbe Ano 1605, døde paa Sneding Ano 1631 d. 7. Janvari. Disligest ligger her ocsaa erlig oc velbyrdig Frve Regitze Grubbe, salig Eiler Grubbes til Lystrup, Rigens Cantzlers Datter oc blef hun født paa Tryggevælde Ano 1572 15 Septbr, kom y Ecteskab med forbemeldte hendes kiere Hosbonde Ano 1605, levede christeligen oc vel med hverander i 26 Aar oc kallede Vorherre hende fraa denne Verden Ano 1636 den 27 Januari. Gud forleene Dennem begge en ærefuld oc glædelig Opstandelse. Amen.

Under Inskriptionstavlen ses en Række af Vaabenskjolde og endelig findes nederst paa Monumentet følgende tyske Indskrift:

Der herr ist mein licht undt mein heil, vor wem soldt ich mich furchten, der herr ist meines lebens kraft, vor wem soldt mihr grave.

Messing-Døbefadet i Kirken bærer Familierne Pappenheims og Grubbes Vaabenskjolde med Bogstaverne A. R. v. P. og R. G. underneden Aarstallet 1613.

Fru Regitze, der havde levet et lykkeligt, men barnløst Ægteskab med sin Ægtefælle, overlevede denne ifølge Ligstenen i nogle Aar. Hun ansøgte under 20. Okt. 1635 Kongen om Patronatsretten til Ørslev Kirke[2]). Endnu den Dag i Dag lever hendes Navn i Sognet; 1631 stiftede hun nemlig et Legat paa 200 Rdlr. for „Husarme" i Ørslev, hvoraf Renterne uddeles af Provsten og Kirkeværgerne sammesteds.

---

[1]) I Seyer Malling Beyer, En antiqv. og statist. Topographie o. Egitzlefmagle Sogn og Vester Flakkebierg Herred. Slagelse 1820 (S. 115—16) findes et aldeles upaalideligt Aftryk af samme. Ovenstaaende Meddelelser skyldes Hr. Pastor J. Schjørrings Velvillie.

[2]) Rigsarkivets topogr. Saml. p. Papir, Basnæs Nr. 1.

Foruden Burchard og hans Brodersøn Alexander Rabe kom endelig 1609 en tredie Gren af Slægten (Liebenauer-Linien) til Danmark. Under et Besøg hos deres Slægtninge i dette Aar bragte Eiler Rud og Hustru den lille **Jobst Frederik v. Pappenheim** med sig til Sæbygaard. Denne der var Søn af Georg v. Pappenheim[1]) og Magdalene v. Falkenberg[2]), blev 9. April 1628 ansat som Hofjunker[3]) og endnu samme Aar beskikket til Kammerjunker hos den udvalgte Prins Christian[4]). Den 30. Oct. 1632 holdt han Bryllnp med Regitze Urne, Knud Urnes Datter fra Aasmarke og fik i Medgift Herregaarden Søholt ved Maribo Sø. Aaret derefter udnævntes han til Lensmand over Halstedkloster, hvilket Embede han beklædte i omtrent ti Aar, da han (1642) fik Aalholms Slot i Forlening[5]). I Aarene 1638—40 beklædte han Embedet som Landcommissair og 1644 kaldes han endog Generallandcommissair[6]). 1649 kjøbte han en Udbygning sønden op til Nysted Kirkes Kor, der var gammel og brøstfældig og som fordum havde tjent til Vaabenhus og senere til Kalkhus, for at lade samme indrette til Begravelse for sig og sin Slægt. Øverst paa den søndre Side læses endnu:

1649

I. F. V. P. R. W.

og derunder et Vaaben udhugget i Sten. Som Erstatning gav han til Kirken 100 Rigsdaler og lod tillige et Pulpitur opføre om Koret, der ogsaa skulde koste 100 Rdl.[7]) I denne Begravelse indsaftes flere i det følgende nævnte Medlemmer af Fami-

---

[1]) Den Georg v. Pappenheim, der fra 23. Mts. 1580 til 24. Aug. 1581 var dansk Hofjunker (Grundtvig, Medd. 1873—76, S. 166), er uden Tvivl Alexander Rabes ældre Broder Georg, der 1583 stod i Ærkebiskop Gerhard af Kølns Tjeneste og 30. Juni 1584 blev snigmyrdet i Leiren ved Deventer af en Greve Meurs.

[2]) Hun hørte til den samme gamle hessiske Adelsslægt som Didrik v. Falkenberg, Magdeborgs heltemodige Forsvarer mod Tilly.

[3]) Grundtvig, Medd. 1872, S. 132 og 147.

[4]) Under 15. Marts 1647 forstrakte han den udvalgte Prins med 1000 Rigsdaler i Specier.

[5]) Erslev, Len og Lensmænd 1590—1660, S. 23, 24.

[6]) Sjæll. Tegn.

[7]) Rigsark. topogr. Saml. p. Papir. Søholt, 21. 6. 1849, 2d.

lien. Da der ikke var flere af denne Slægt i Landet, eller i alt Fald i Stiftet, blev den taget i Brug af andre. Saaledes indsattes her Konferentsraad, Amtmand paa Aalholm G. E. v. Reichow, hans Frue og Datter. Siden indrettede Geheimeraad Raben den til et Ligkapel for sin Slægt, hvad det er endnu. Han lod da alle de Kister, som fandtes, sænke ned i Jorden paa samme Sted, sexten i Tallet, otte store og otte smaa „uden remarque". Dette skete 1782. Dermed vilde ogsaa de Oplysninger, som Indskrifterne kunde give, være tabt for bestandig, hvis ikke Hans Jak. Wejer, som da var Kordegn i Nysted, ved én — som det synes — meget omhyggelig Afskrift havde frelst dem fra Forglemmelse. Af hine otte Indskrifter angaar de tre Familien Reichow, én Jærnplade var fortæret af Rust og ulæselig, men de fire, der vedrøre Jobst Frederik v. P., hans Hustru og to Børn, meddeles her efter Manuskriptet i Nysted Provstearkiv[1]).

I. En sort, overdragen dobbelt Kiste med 8 Jærngreb; øverst en Messingplade med Bogstaverne I. F. V. P. — F. M. (Hans fædrene og mødrene Vaabner have altsaa været anbragte paa Kisten.) Nedenfor en anden Messingplade med følgende Indskrift:

„Her hviler nu Salig, Erlig og Velbyrdig Mand Just Friderich von Pappenheim til Søeholt, som var Erlig og Velbyrdig Mand Jørgen von Pappenheim til Liebenow, og Erlig og Velbyrdig Frue, Frue Mergrethe von Falkenberg til Blancrennow[2]), deres Søn. Gud kaldte ham fra denne elendige og svigefulde Verden op til sit ævige Riges Glæde og Herlighed paa Aalholm Slot d. 10 Septembr Ao 1649[3]). Gud forlene Hannem med alle Guds Udvalde en frydefuld og glædelig Opstandelse paa Doms-Dag.

II. En overtrukken Kiste med otte Jærnhanke; midt paa Laaget en stor, udarbejdet Plade med denne Indskrift:

---

[1]) Hr. Provst I. Barfod i Vaabensted har havt den Godhed at sende mig en Afskrift deraf, ledsaget af flere værdifulde Bemærkninger. — Foruden disse to Børn havde Ægteparret endnu to Sønner Georg og Christian (se ndf.).

[2]) Maaske Blankenau i Hessen.

[3]) Ifølge Otto Krags Kalenderoptegnelser (Danske Saml. II. Række, 2. Bd., S. 73) begravedes han 2. Octob. i Nakskov, hvilket i det mindste for Stedets Vedkommende ikke er rigtigt.

Her hviler udi Herren den Høyædle og Velbaarne Sl Frue, Frue Rigitze Wrne, Salig Just von Pappenheims til Søeholt, som var fød og oprunden af uhrgamle Høyædle Forfædre baade paa Fæderne og Møderne. Hendes Fader var den Edle og Velbn, nu Salig Mand Knud Wrne til Aasmarck, Hendes Moder var den Edle og Velbn Frue, nu Salig Mergrete Grubbe til Beckeskow. Og som denne Salig Frue af Ungdommen altid har ladet sig see blomstrende af Gudsfrygt og alle andre Dyder, saa haver hun og siden i sit gandske Lif og Lefnet baaret herlige Frugter i stor Gudfrygtighed, Kierlighed til sin Hosbonde og Børn og alle gode Mennesker, Taalmodighed i Kors sg Modgang, Frimodighed i Bedrøvelse, Medlidenhed mod de Nødtørftige og Godvillighed mod alle. Denne Dydefulde Frue haver i sin bedrøvelige Enke-Stand udi 30 Aår levet som en ret Enke der satte sit Haab til Gud og levede adskilt fra Verden og alle Verdslige Vellyster, allene søgende ald sin Fornøyelse i Gud og hans Hellige Ord, bærendes denne Tids Pinagtighed og Gienvordighed med frit Mod og ren Tro indtil Enden, forventendes som en god Arbeyder i Herrens Vingaard en god Løn og Lifsens Krone. Denne salig Frue giorde sin første Indgang her i Verden paa Tryggevælde 1608 in Augt, Den siste og Salige Udgang af Verden paa sin Gaard Søeholt d. 6 Martii Ao 1679[1]). Efter at hun sit Berømmelige Lif og Lefned i Guds sande Frygt og alle gode Menniskers Yndest lofværdig her hafde frembragt i 70 Aar og 5 Maaneder. Denne Siel er i Guds Haand . . . .

III. En sort overdragen Kiste med Jærngreb; paa Laaget en stor udarbejdet Messingplade. Den i sammes Indskrift omhandlede **Knud Alexander von Pappenheim,** blev 3. Sept. 1675 Cornet i sjæl. Rostjeneste, 14. Juni 1676 Lieutenant og 21. Okt. s. A. Capitainlieutenant[2]). Indskriften lyder:

---

[1]) Angivelsen stemmer med den af Sønnen opgivne Dødsdag. Fyenske Indlæg 18. 5. 1682. — Bevilling „at Fru Regitze Urnes Begravelse maa saa længe over den ordinære Tid opsættes som hendes Arvinger begjære det“, 29. Mts. 1679. Fyenske Reg. 9, 758. — Omtrent 1660 ansøger Regitze Urne Kongen om, som Dækning for Kronens Gjæld til hende at erholde en Gaard i Nakskov paa 1100 Sletdaler, da hendes Gaard Søholt er ruineret af Fjenden, „for at hun kan have et Sted at være“. Rigsark. topogr. Saml. (uden Dato) Søholt Nr. 1. Jochum Frederik Stenou, Landsdommer paa Lolland og Peter Lauritzen, Forpagter paa Krenkerup, faar Befaling at sammenkalde Arvinger og Creditorer i Skiftet efter afg. Regitze Urne 7. Juni 1679. Fyenske Tegn., X. 176. I hendes Sted beskikkes Christian Ulrik v. Harstall til Værge og Formynder for afg. O. J. v. Korffs 5 umyndige Børn. Fyenske Tegn. X. 178.

[2]) Kgl. Bevilling, at Knud Alexander v. Pappenheims Lig maa staa ubegravet

Her hviler udi Herren den Høyædle og Velbaarne nu Salige Mand Knud Alexander von Pappenheim til Liebenow, Kongl. Majests velbestalter Capitain-Leutnant til Hest, som var oprunden af Uhrgamle og Høyædle Forfædre baade udi Tydskland og Danmark. Hans Fader var den Høyædle og Velbr nu Sal: Mand Just Friderich von Pappenheim til Liebenow. Hands Moder er den Høyædlc og Velbr Frue Frue Regitze Urne til Søeholt. Og giorde den Salig Mand sin første Indgang i Verden paa Aalholms Slot d. 14 Maji 1645. Siden giorde Han sin berømmelige Fremgang i Verden med stor Omhyggelighed og Vindskibelighed for at lade see sig saavel Edel af Dyd, Skickelighed som af Gief gammel Herkomst, hvilket ey heller Hannem manglede. Thi Han Sig udi Chur-Fyrstelig af Sachsen, siden i Hans Keiserlige Majestets Tieneste af Barnsbeen op De Hoybaarne Herrer til fornøjelse og sig vel til lofværdig Eftermæle udi mange Farlige Occasioner haver ladet bruge, Allersidst der han fornam Krigens Lue at blusse udi sit kiere Fæderneland ville Han og bevise sin Egen Herre og Konge sin skyldigste tieneste og fandt udi Hannem en Naadig Herre. Og der han omsider af stor Svaghed som den udstandne Krigs-Travallie Hannem foraarsaged, sig ville lade curere, førendes med sig et siugt Legem udi et frimodigt Hierte kallede Gud Hannem fra Uroe og Møye til Paradises Glæde paa sin Fæderne Gaard Søholt hos sin kiere Moder d. 22 Januarii 1677. Efterat Han sit Lif her i Verden berømmelig hafde fremdraged 31 Aar 7 Maaneder. Sielen er i Guds Haand, Legemet skal hvile i sin Fæderne Graf, forventendes som en god Arbejdsmand paa Dommens Dag.

IV. En overtrukken Kiste med otte Jærnhanke; midt paa Laaget en Plade med denne Indskrift:

Her hviler den Salig Erlig og Velbaarne Frue, Frue Magdalene Sybilla von Pappenheim, Velbaarne Mand Otte Jova(!) von Korf til Klinto, som var føed paa Halsted Kloster Ao 1634 d: 8 Januarii. Hendes Fader var Erlig og Velbyrdig Mand Just Frideric von Pappenheim til Liebenow. Hendes Moder den Erlig og Velbyrdig Frue Regitze Wrne til Søholt, og døde den Salig Frue paa Nørregaard Anno 1676 d. 22 Januarii udi Hendes Alders Aar 42. Gud give Hende med alle tro Christne en glædelig og ærefuld Opstandelse paa den Yderste Dommedag.

Denne **Magdalene Sybilla von Pappenheim** har vundet en vis sørgelig Navnkundighed i den danske Adels Historie. Om-

over Jorden saalænge over den ordinaire Tid, som hans Venner det selv begære, dat. 8. Febr. 1677. Fyenske Reg. 9, 647.

trent 1660 ægtede hun den bremiske Adelsmand Otto Josva v. Korff, til Oederqvart i Stift Bremen og Nørregaard paa Lolland[1]), efter overleverede Beretninger en ligesaa ubarmhjærtig som fejg Tyran, der efter ti Aars Ægteskab mishandlede og æresskjændte sin Hustru saaledes, at han efter Højesteretsdom blev deporteret til Vestindien. Hjemvendt herfra erholdt han paa sin Hustrus Forbøn Lejde til Danmark og fik atter Tilladelse at bo sammen med hende, men Fraværelsen havde ikke bedret ham, den 22. Jan. 1676 myrdede han, uvist paa hvilken Maade og af hvad Grund, sin Hustru. De nærmere Omstændigheder ved den omtalte Retssag og Mordet ere følgende.

I Sommeren 1670 var Korff paa Tønne Juels (til Thorupgaard) Klage bleven sat i Gjældsarrest paa Grund af at han ikke kunde betale den første Termin paa Engtofte Gaards Kjøb. Mens han hensad i Arresten i Kjøbenhavn, fremkom han under 30. Oct. med Klage til Kongen over sin Hustru. Hun opholdt sig, saa hedder det deri, uden hans Vidende og Vilje her i Byen, i Stedet for at varetage hans Interesser paa Godset i Lolland og var muligt interesseret med de ugudelige Mennesker, som havde villet myrde ham i Søvne. Han vidste ikke rettere, end at hun den sidste Gang hun var hos ham, havde taget en blottet Kniv med sig i Sengen, i hvad Mening vidste han dog ikke. Endvidere havde hun ved sit seneste Ophold i Hovedstaden „practiseret“ noget med hans Skytte fra Lolland uagtet han var sig bevidst, ikke at have givet Anledning dertil, dog kunde maaske Aarsagen søges i den Andendagsfeder, som hans Hustru i den sidste Tid havde været beladt med. Efter dette meget forvirrede Klagemaal beder han Kongen, „at maatte bekomme Arrest over hende og at i lige Maade de andre, der havde ondt i Sinde mod ham, uanset at han ikke saa lige kjendte dem, maatte fængsles.“

---

[1]) Luneberg Mushard, Bremisch und Verdischer Ritter- Sahl od. Denckmahl der uhralten hochadeligen Geschlechter in Bremen u. Verden. Bremen 1720 II. 329—30, hvor Slægten v. Korff kaldes „die zu Klint Erbgesessen“. (Gravskriftens „Klinto“).

Den 18. Novbr. s. A. indkom Korffs Hustru med en Memorial til Kongen. Hun har med største Hjærtesorg smerteligen erfaret hvorledes hendes Ægtefælle, med hvem hun har levet i ærligt Ægteskab og faaet syv Børn, skal have angivet og beskyldt hende for Kongen for utilladelige Bedrifter. Hendes Uskyldighed, Ærbarhed, Stand og adelige Stamme fordrer at hun renses for denne ugrundede Mistanke. Hun beder Majestæten, da Korffs Beretning er aldeles usandfærdig, om denne maa blive stillet til Regnskab for sit Udsagn og afæsket gyldige Beviser eller i modsat Fald lide Straffen for sine usande Angivelser. Sagen udsattes paa Grund af Korffs Rejse til Tydskland til det næste Aar. D. 25. Juli indsendte han en omstændelig Beretning til den af Kongen forordnede Commission, der skulde dømme mellem ham og Hustru. Han fortæller, hvorledes hun har skadet ham paa mangfoldige Maader ved at holde med Folkene, saa at disse førte ham bag Lyset. Naar der var Piger, som ikke gjorde deres Pligt og han talte haardt til dem eller gav dem et Slag, raadede hun dem til at løbe bort. Som et Bevis paa, at hans Hustru ham uafvidende opholdt sig i Byen, anfører han, at han „fuldkommeligen har bemærket det af Folk og vidtløftigen hørt, at hun efter at have begivet sig fra dem, alligevel opholdt sig der i nogen Tid, om Natten i Huset og om Dagen i Kjælderen, hvor han ogsaa havde hørt hendes Latter, Hosten og Spytning og hvorledes Døren tidlig om Morgenen og sildig om Aftenen lukkedes op". Hvad hendes løsagtige Levnet angaar, bekjender han, at det først ifjor har givet sig tilkjende, men sidste Gang han var i Kbhvn., gik en Msr. Dibbern ind til hende, ligeledes Karlen i Huset, ligesom hun selv besøgte dem paa deres Kammer. Om Tirsdagen derefter foreholdt han hende dette ugudelige Levnet „og lovede hun det aldrig at gjøre mere". Endvidere havde hun peget Fingre ad ham baade over Bordet og andre upassende Steder og sat ham Hareøren op („som de det kalder"), hvilket hans egne Folk saavel Fremmede gjøre efter". Natten efter at han var kommen af Arresten hjem til Lolland, stod hun, medens han laa i Søvne, op af Sengen, tog Mandens Sko paa og gik ned i Lade-Gaarden, hvor Folkene

ventede paa hende. Dette havde han set paa Skoene, efter som han hele Dagen ikke havde været uden for Døren. Ligeledes havde hun en Nat forsøgt at ville liste sig ud, men da han vaagnede og talte til hende, blev hun liggende. De ringeste Stoddere, der kom til Gaarden, søgte hun at komme i Kast med, ligesom Skytten efter deres egen Roes, var Fader til deres mindste Barn. Da han fornam sligt ukristeligt Forhold, talte han hende til Rette og gav hende nogle Slag med en Kjæp og bad hun da, som Barnepigen kunde bevidne det, ham angerfuld om Forladelse. Fra et Vindue i sit Fængsel havde han endvidere af Folkemunde hørt, hvorledes en gammel Kone og to til tre Baadskarle vilde have holdt ham og myrdet ham i Søvne. Af Folk i Lolland havde han uforvarende hørt og ogsaa tydelig bemærket, hvorledes den omtalte Skytte en Dag var fulgt efter ham og havde haft ondt i Sinde, idet hans Bøsse, der var rettet mod Korff, var klikket paa Grund af Fugtighed i Vejret. Da han sidst var paa Jagt, hørte han Hundene give Hals og, da han vendte sig om, saa han Skytten staa nær ved sig og hørte han dennes Bøsse klikke, skjønt han ikke saa noget Dyr løbe forbi, som Skytten kunde have sigtet efter. Endvidere beretter han, at den blottede Kniv, hun tog med sig i Sengen, og som han havde fundet, var bleven borte enten i eller bag Sengen; muligen der ogsaa i Mad og Drikke har været tilberedt ham noget Gift af hans Hustru eller Pigerne, eftersom han har haft saa meget ondt siden den Tid. Han andrager sluttelig Kongen om Dom mellem ham og hans Hustru til Skilsmisse og om Straf over hende og hans Forfølgere.

Paa Søsterens Vegne fremkom dernæst Christian v. Pappenheim med Klage mod Korff. „Det er hele Landet bedst bekjendt og mange adelige og fornemme Folk har beklaget dem, der i nogle Aar har maattet se Søsterens sørgelige Tilstand i hendes Ægteskab med Korff. Efter at have sigtet hende for svære Forbrydelser har han, hjemvendt fra Arresten, paa tyrannisk Maade mishandlet, plaget og forjaget sin Hustru, saa hun neppe med Livet er undkommen og det aldrig i Verden forvinder. Da han nu med Moder og Sødskende for Gud den allermægtiges saavel

for Kongens Aasyn som for al den ærbare Verden tør paastaa, at K. aldrig skal kunne bevise slige Beskyldninger, beder han Kongen, at K. maa blive tilholdt at bevise de fremsatte Sigtelser eller ogsaa tilbørligen efter Lands Lov og Kongens Kjendelse straffes, at Ægteskabet maa ophæves, og K. enten stille nøiagtig Borgen eller selv blive det, for at han aldrig mere skal tilføje hans Søster eller Moder noget ondt eller Ulykke, naar han kommer paa fri Fod igjen".

Den 7. Aug. indgav Korffs Hustru en kort Erklæring. De ukristelige Mishandlinger, der er udøvet mod hende af hendes Ægtefælle er Gud og det hele Land bekjendt. Hun har i næsten et Aar været beladt med en heftig Feber og da hun om Natten fik et heftigt Anfald, blev hun uden Aarsag mishandlet og saa ilde tilredt af ham, at hun endnu har ikke kunnet forvinde det. Hendes Svaghed er Aarsag i, at hun ikke personlig kan møde for Kommissionen. Hun erklærer at være uskyldig i de Forbrydelser, som K. ubilligen og usandfærdigen har paadigtet hende.

Til Slut indkom Korff med et Tillæg til det mod hans Hustru forhen rejste Klagemaal, vedrørende Ting, som han i sidste Indlæg ikke kunde erindre sig, men nu efter udgivne Stævning af 8. Aug. er i Stand til at meddele. Som Bevis paa hans Hustrus letfærdige Levnet anfører han Fru Anna Sophia Arenfeldts Fortælling om, hvorledes det var i Folks Mund, at hun stod i Forhold til Tyendet paa Gaarden, fremdeles tror han at have hørt, hvorledes hans Hustru opholdt sig paa Salen med en anden Mand og at de havde Lys hos sig, ligesom han hørte én sige „Hanrej". Da hun med sligt forargeligt Levnet „ikke alene ham, men ogsaa deres Børn til stor Beskjæmmelse, ja hendes Slægt og Venner til liden Glæde har fremturet, formoder han at han ikke alene maa blive frikjendt og adskilt fra hende, men ogsaa at de Midler, der findes hos hende maa blive hans og Børnenes, ligesom han henstiller til Kongens naadigste Villie og Betænkning, hvad Straf hun for slig Falskhed mod sin Ægtemand skal underkastes. Endelig beretter han, hvorledes Christian v. P. d. 26. Juli er kommen i hans Logis med nogle andre Herremænd, (som berettes at være to Kaaser, Hans Lindenow

og Jørgen Urne) og for hendes Skyld tracteret ham meget ilde, som mange Folk er bevidst, og gjort ham offentlig Vold og Overlast med Knipler, Kjæp og ellers, saa det endnu mærkes og bliver til Syne, saa længe han lever, og er han stadig under Bartskjær Behandling. Han beder Kongen, at der for slig voldelig Medfart maa ské ham Satisfaction. Han havde ialt siddet otte Maaneder i Arresten, og eftersom han ikke har erholdt Svar paa de tre eller fire Suppliker til Kongen, saa han sig foranlediget til, efter at have solgt Gaarden (Engestofte) til Tønne Juel, at rejse til Tydskland for at erholde en Recommendationsskrivelse hos Landgreverne af Hessen til Kongen, hvilket han ogsaa har opnaaet. Han bønfalder nu Kongen om, da han er fremmed og snart synes at staa ene i Sagen, formedelst han ikke nu kan fremføre Vidnesbyrd for Retten efter Loven, hvilken synes at holde med hende, — at nyde Ret ved Majestætens og Højesterets Dom saa at han ikke længer sættes i stor Udgift og Forsømmelse af sin ringe Husholdning og sine smaa Børns Opdragelse.

Højesterets Dom faldt 28. Aug. 1671 og lød saaledes: „Uanset O. J. v. Korff, med sit meget ukristelige Forhold og aldeles ugrundede, Liv og Ære angaaende Beskyldninger imod sin Ægtefælle M. S. v. Pappenheim, haver fortjent allerhøjeste Straf, haver H. K. Maj. ikke desmindre af kongl. Naade samme Straf derhen formindsket, at Korff skal rømme H. K. Maj.s Kongeriger, Fyrstendømmer og Grevskaber og under Livs og Æres Fortabelse sig aldrig der igjen lade finde, og at den Formue og Løsøre, som han med Fru M. S. bekommet haver, rigtig registreres, og hende til egen og samtlige hendes Børns Fremtarv leveres, hvorimod K. skal gives noget til nødtørftig Underholdning, indtil han kommer til de beskikkede Steder uden for H. K. Maj.s Riger“ [1]).

Indtil 19. October, da et Skib førte Korff til Vestindien, hensad han under Bevogtning af en Korporal og to Musketerer

---

[1]) Højesterets Dombog 1671. Lit. B. fol. 444—57.

i det i sin Tid bekjendte Gjæstgiversted hos Karen Haagensen, Enke efter Thomas Jensen Daabelsten[1]).

Næppe et Aar efter vendte Korff dog atter hjem til Danmark, efter at have faaet sikkert kongeligt Lejde mod at love og forpligte sig at ville behandle sin Hustru ustraffelig og upaaklagelig. Stiftamtmanden Cornelius Lerche fik dog Befaling at have vaagent Øje med K., og, hvis denne ikke skulde forholde sig, som han havde lovet, strax at sikre sig hans Person[2]). En kort Tid sad han i Arrest paa Nørregaard, men fik derefter paa egen Forbøn og bevægelige Løfte at ville leve vel og kristelig med hende, iligemaade paa hans Hustrus og Hertugen af Pløens Forbøn, Lov at maatte bo og bygge i Kongens Riger og leve med sin Hustru som hendes Ægtemand[3]).

I de tre paafølgende Aar høre vi intet til Ægteparret, men i de første Dage af Februar 1676 indkommer Lerche med en omstændelig Memorial til Kongen, at O. J. v. Korff har myrdet sin Hustru og som Følge deraf strax er bleven fængslet. Da Korff ikke var naturaliseret her i Riget og ikke kunde blive delagtig i de den danske Adel tildelte Privilegier, blev Sagen ikke forelagt Højesteret, men henvistes til Lollands Landsthing, der, saasnart Dommen var falden, skulde drage Omsorg for, at K. blev straffet „exemplariter som en grov Morder og Misdæder[4])“. D. 5. April udgaar kgl. Ordre til Lerche[5]). at han efter Dommens Afsigelse strax skal lade samme udføre paa Korff, „der først skal miste Haanden og derpaa ved Sværdet rettes dog siden i kristelig Jord begraves.“ Hans Formue, der var hjemfalden til Kronen, overlod Kongen af sær Naade til hans fem umyndige Børn, og beskikkede under 28. April, da Dommen vel maa have været fuldbyrdet, Henning Daldorff til Øllingsø og Jørgen Lautrup i Saxkjøbing til at have Tilsyn med Skiftet og Gældens Afbetaling[6]).

Georg v. Pappenheim til Søholt og Liebenau gik som ung

---

[1]) Danske Saml. II. Række, 2. Bd. 364—65.
[2]) Fyenske Tegn. X, 70.
[3]) Fyenske Reg. 9, 355—56.
[4]) Fyenske Tegn. X, 413—14.
[5]) Ib. fol. 118. Lollands Things Dombøger for 1675—97 fattes.
[6]) Ib. fol. 126.

i kursachsisk Tjeneste og var i senere Aar kun enkelte Gange paa Besøg i Danmark. I en egenhændig Supplik, dat. 9. Maj 1682, fremstiller han for Kongen, hvorledes der i hans afgangne Moders Bo befandt sig langt større Gjæld end formodet, hvorfor han, der er bosiddende i Sachsen, for at tilfredsstille Creditorerne, har maattet indføre 2000 Rdlr. af sine egne Midler. Da Godset Søholt i disse vanskelige Tider daglig forringes, og han hverken kan have Tilsyn med det ejheller kan faa bortsolgt Gaarden, skjønt han ofte har tilbudt den til billig Pris, ansøger og begjærer han, at Jochum Frederik Steensen og Frederik Lauridsen, der ordne Boet, maa faa Ordre at sammenkalde Creditorerne og bringe dem til Taals i Mindelighed[1]). Omtrent samtidig kaldes han, da han underskriver sin Svoger Christian Ulrik v. Harstalls[2]) Testamente, chursachsisk Staldmester og „Amtshauptmann" paa Slottet Dornburg i Thüringen[3]). Georg døde 17. Mts. 1685 og var gift 20. Juni 1665 med Magdalene Sybille v. Harstall, der var Datter af Hans Vilhelm v. H. til Pederstrup og Berritsgaard, og som 2° 1692 ægtede Heinrich Engelbert Spiegel zum Desenberg[4]).

Christian v. Pappenheim, Jobst Frederiks tredie Søn, nævnes, saavidt vides første Gang 4. April 1667, da han med sine Brødre kvitterer for at have modtaget den ham efter Faderen tilkommende Arv[5]). I Aaret 1675 indgik han Ægteskab med *Anna Margrethe Quitzow*[6]). Hun var en Datter af Erik Quitzow til Sand-

---

1) Fyenske Indlæg 9. Maj 1682.

2) Jvfr. Val. König, Geneal. Adelshistorie III. 463—70 og „Der deutsche Herold", Berlin 1890, Nr. 2 (Stamtavle o. Hans Vilh. v. Harstalls Efterkommere). — Paul Mitzschke, Naumburger Inschriften. Naumburg 1881. S. 160. Heri Gravskrift over Georgs Datter Erdmuth Sophia v. P., f. 1676, † 1680, begr. i Domkirken i Naumburg; nævnes ikke af Buttlar-Elberberg.

3) Fyenske Reg. 12, fol. 10 f.

4) Ifølge Buttlar-Elberbergs Stamtavle efterlod han fire Sønner: Johan Frederik Vilhelm, f. 1668, † 1701 i Cassel som paderbornsk Kammerjunker, Alexander Rabe, Georg Christoph Ludvig og Erdmann Alexander Gottlieb, † 1685.

5) Fyenske Reg. 9, fol. 63—66 (Indlæg).

6) Bevilling, „at Christian Pappenheim til Libanow og Jomfru Anna Margrethe Qvitzou maa hjemme udi Huset sammenvies" 17. April 1675. Fyenske Reg. 9, fol. 562.

agergaard, Oberst og Lensmand over Lundenæs og Bøvling[1]), og den for sin Lærdom bekjendte Susanne Juel[2]) og fødtes paa Faderens Gaard 18. Marts 1652[3]). Fra Moderen havde hun arvet en levende Interesse for alvorlige Studier og holdtes fra sin tidlige Barndom til Bogen, først under Moderens og senere under dygtige Læreres Vejledning. I Hjemmet lærte hun i Løbet af ni Aar at læse og skrive Dansk, Tydsk, Fransk og Latin. Den unge Theolog Johannes Svendborg underviste hende i det græske Sprogs Elementer. Hun oversatte de to første Bøger af Ciceros „de officiis“ og tre Bøger af Cæsars Gallerkrig paa Dansk. Halvdelen af Bellum trojanum overførte hun fra en dansk Oversættelse tilbage til Grundsproget. Hun opnaaede en saa stor Færdighed i det latinske Sprog, at hun mundtlig kunde føre Disputer med de største Lærde, ligesom hun corresponderede med flere af sin Samtids ansete Videnskabsmænd[4]). En samtidig Forfatter giver hende det Vidnesbyrd, at hun „expedit“ forstaar Latin[5]), Erik Pontoppidan kalder hende „heroina longe eruditissima“ og i den danske Adels Historie gaar hun under Navnet „den lærde“. I Navnkundighed fordunklede hun aldeles sin Ægtefælle, hvis Spor kun kan forfølges gjennem de gamle Skjøde- og Pantebøger, hvor han oftere forekommer ved sine idelige Kjøb, Salg og Pantsætninger af Gods. Efter Svigerfaderens Død 1678 fik han Sandagergaard[6]) og

---

[1]) Vedel Simonsen, Rugaards Hist. III, 15—16.

[2]) F. C. Schønau, Danske lærde·Fruentimmer. Kbhvn. 1753, II, 832—41.

[3]) Guldberg og N. Sandager Sognes ældste Kirkebog (1646—1711) ved Hr. Capitain H. W. Harbou.

[4]) I et Brev fra hende paa Latin til Otto Sperling, der findes aftrykt i Albert Thura, Gynæceum daniæ litteratum, Altona 1732, 95—105, gjør hun Rede for sin Slægts Historie og sin Dannelsesudvikling. Jvfr. om hende ogsaa Schønau, Danske lærde Fruentimmer. 1196—1210 og 1558.

[5]) M. H. Schacht i Nova Literaria Maris Balthici 1700, 212.

[6]) Vedel Simonsen, Rugaards Hist., III, 12—13. 1695 var den dog i fremmede Hænder. I dette Aar sælger Anna Charisius, Enke efter Gehejmeraad Morten Skinkel til Søholm, Brahesholm og Krengerup til sin sal. Mands Gælds Afbetaling Sandagergaard til Hans Knudsen. — 1603, 11. Oct. sælger Chr. v. Pappenheim og Hustru til Hans Knudsen, Ass. i Admiralitetscolleg., den af deres Forældre og Forfædre opbyggede Begravelse ved Sandager Kirke med al dens Bygning, Begravelseskapel og derunder værende Gravkjælder. (Fyens Landsthings Pante- og Skjødeprotokoller Nr. 10 (1692—99), fol. 229—33.

Rørbæk[1]), efter Broderen arvede han Søholt og Liebenau.

1680, 23. Dec. faar Helmuth Otto v. Winterfeldt Ordre at tilholde Christian v. Pappenheim at gjøre Rigtighed for sin afg. Broder Knud v. P.s Midler.

1684, 23. Sept. udgaar kgl. Befaling til ham at udlevere de Midler, han hidindtil har havt under Formynderskab for Jost Frederik v. Korff (tilfalden samme efter afg. Forældre, Mormoder og Søster) til Geheimeraad Otto Skeel til Vallø[2]). 1686 skjøder han til sin anden Søstersøn Otto v. Korff et Hus, kaldet Strandhuset ved Sct. Jørgenshospital i Svendborg[3]) og 1688 til sin Søsterdatter Jomfru Regitze Cathrine v. Korff en Gaard i Gudme Herred[4]).

1684, 30. Juli skjøder Christian v. P. Hovedgaarden Quitzowsholm til sin Hustrus Fætter, Justitsraad Jens Rosenkrantz. Det sidste af sine Godser i Danmark, det stærkt forgældede Søholt, maatte han 25. Febr. 1690 afstaa til Etatsraad Henning Ulrik v. Lützow[5]). 1687, 16. Jan. søger han Eftergivelse for

---

[1]) Danske Atlas, III, S. 584. D'Hrr. Jægermester R. W. Engelsted til Rørbæk og Sognepræst Th. Elmquist til Flødstrup have begge havt den Godhed paa selve Stedet at anstille Undersøgelser, som dog ikke have ført til noget Resultat. 1728 eller 1732 gik Rørbæk over i Slægten Engelsteds Eje. Der findes intet Arkiv paa Gaarden. Allerede 1686 ejede Christian v. P. den ikke mere, thi da pantsatte Jens Høeg og Hustru, Anna Urne, Rørbæk til isl. Kjøbmand Mads Christensen i Kbhvn., og 1691 tilskjøder Ægteparret Hans Mortensen Møller, Regimentskvartermester v. d. kgl. Livgarde, Søholt Hovedgaard. (Fyens Landsthings Pante- og Skjødeprotok. Nr. 9, fol. 109, 318).

[2]) Fyenske Tegn. XI, 272—73. (Jobst Frederik v. Korff blev 1683 Fændrik, Secltnt. 1686, afgik 1689).

[3]) Fyens Landsthings Pante- og Skjødeprot. Nr. 8, fol. 140.

[4]) ib. Nr. 9, fol. 27. — Foruden disse 3 Sødskende nævnes Anna Elisabeth von Korff (Sjæll. Reg. 52, 619). Barthold Johan von Korff, der 1694 var Premlt. v. jydske Inf. Regt., hører maaske ogsaa herhen.

[5]) Poul Rogerts Manuscript til Lolland-Falsters Historie, Thottske Saml., Fol. Nr. 730, 261. Henning Ulrik v. Lützow, en meklenborgsk Adelsmand, blev 8. 6. 1681 Hofmarskalk hos Prins Frederik, fik 11. 8. 1688 Rang i Sæde og Gang med Etatsraader, blev 29. 12. 1691 Stiftsbefalingsmand over Lolland og Falster, 14. 3. 1699 virkelig Etatsraad, 14. 12. 1706 Gehejmeraad, død 8. 10. 1722. ⚭ 1° Eleonore Cathrine v. Schagen, f. 1652, † 1692, 2° 18. 4. 1693 (Christiansborg Slotskirke) Anna Magdalene v. Hardenberg, f. 1672, † 25. 2. 1730 (Generalia Fol. 33. — Danske Atlas VI, 469).

Skatterestancer af noget øde Gods i Gudme Herred paa Grund af sin slette Tilstand, da han med Hustru og Børn ei har andet at leve af[1]).

Christian v. Pappenheim nævnes, saavidt vides, sidste Gang 1701, da han til sin Svigerinde Anna Krabbe Quitzow skjøder en Bondegaard i Skovby Herred[2]). Videre har hans Spor ikke været at forfølge, men af et Dokument, der nu opbevares paa Liebenau erfares det, at han var død 1705.

Hans Børn opføres hos Klevenfeldt i følgende Orden: Erik Quitzow († ung), Alexander, Regitze, Pernille, Ide Christence, Christian, Anna Margrethe. Ifølge Benzon skulde de tre sidstnævnte være Børn af Georg v. P., hvilket dog næppe er rimeligt. Af disse Børn levede 1705 kun én Søn og tre Døtre.

Alexander v. Pappenheim, den eneste Søn der overlevede Faderen, døbtes 20. Dec. 1687 i Bogense Kirke[3]), stod i dansk Militærtjeneste to Aar som Rytter, et halvt Aar som Corporal og udnævntes 27. Sept. 1709 til Cornet ved 1. fyenske National-regiment Cavalleri. 1711 tog han sin Afsked og bosatte sig paa sit Gods Liebenau, hvor han døde 10. Decbr. 1718[4]). Han var gift med Clara Dorothea v. Falkenberg († 1736) og havde tre Sønner, der dog alle døde i en meget ung Alder.

Regitze var ifølge Klevenfeldt født 1678, hun bisattes 4. April 1683 i Sandager Kirke[5]).

Ide Christence er vel identisk med den Christence v. Pappenheim, der begravedes i Taars 19. Jan. 1732[6]).

Juliane Margrethe, der ikke nævnes hos Klevenfeldt eller Benzon, blev 18. Maj 1723 i Taars viet til Mag. Ole Hansen

---

1) Rentekammerets Resolutionsprot. XII, 261, 349; XVI, 90; XVII, 455 og orig. kgl. Resol. for 10. 9. 1687. (Medd. af Hr. Arkivsekretær A. Thiset.)

2) Fyens Landsthings Pante- og Skjødeprot. XI, fol. 65.

3) Vedel Simonsen, Elvedgaards Hist., II, 12—13.

4) Han fik 8. Maj 1706 Till. at være sin egen Værge, „og selv sine Arvemidler til sig annamme og raadig være, dog under en Laugværges Tilsyn, indtil han sit 25de Aar haver opnaaet.“ Fyenske Reg. 12, 452.

5) Vedel Simonsen, Elvedgaard, I, 174. — I Poul Rogerts Mscr. til Lollands Hist. nævnes 256 Fru Regitze Urnes Obligation som Faddergave til Regitze v. P., udstedt 5. 11. 1678.

6) Taars Kirkebog ved Hr. Provst I. Barfod.

Gemzøe[1]), født i Vesby i Skaane 2. Maj 1685, Student 1705, Cand. 1712, fik kgl. Kaldsbrev som Sognepræst i Taars 10. 4. 1716, † 2. Nov. 1731. Naar hun døde kan ikke bestemt oplyses. 1733 maatte ifølge den gejstlige Retsprotokol Hr. Oluf Schytte til sin Formands Enke, Juliane Maria (!) Papenheim, udrede 10 Rdlr., 8 Tdr. Rug, 8 Tdr. Byg, 2 Tdr. Hvede, 2 Tdr. Ærter, 2 Tdr. Havre, 8 Snese Æg, 8 Brød, 10 Lam og 10 Gjæs.

Justine Frederikke v. P., der ej heller anføres paa Stamtavlerne, men eftervislig var en Datter Christian v. P., døde Nytaarsdag 1687 og blev 10. Jan. s. A. fra Bogense til Sandager Kirke „henflyttet“ [2]).

Christiane Margrethe v. P., nævnes 1732, da hendes Fætter Otto v. Korff til Ødemark og Tamdrup og dennes Hustru Hilleborg Kirstine Barnekow, testamenterede hende en Gaard i Tørpe i Boeslunde Sogn, som skulde tilfalde hende efter begges Død [3]). Da Korff udtrykkelig bemærker i Testamentet, „at han ingen nær af Byrd og Blod ved eller erindrer uden Frøken Christence Margrethe Pappenheim“, kan det antages, at hun, der begravedes 4. Febr. 1737 i Boeslunde Kirke, 59 Aar gammel, var den sidste af Slægten Pappenheim her i Danmark.

Omstaaende Tavle giver en Oversigt over den genealogiske Forbindelse mellem de Medlemmer af Familien v. Pappenheim, der have været knyttede til Danmark; disse Medlemmer ere anførte med Cursiv.

---

1) Gemzøe (han skriver sig selv Gemze) og Hustru have havt et Barn sammen; i Kirkebogen staar under dom. epiph. 1727 „introduceret Mag. Gemzes Kone“. I Bogen fattes det Blad, hvor Navn og Fødsel har været indført. — Se endv. Fyenske Reg. XIII, 457.

2) Vedel Simonsen, Elvedgaard, II, 12. — Clausen (Literis mando), Bogense Byes og Skovby Herreds Topogr. og Historie, Bogense 1849, S. 273.

3) Sjæll. Reg. 50, 18—20; 54, 498—500.

Georg v. Pappenheim, † 1536,
Landgreve Philip af Hessens Raad.
* 1⁰ Christine v. Berlepsch, * 2⁰ Margrethe v. Hopfgarten.

Christoph, † efter 1567,
* Anna v. Rauenthal.

Burchard, † 1590,
* *Birgitte Falster*, † 1585.

Georg, † 1578, Hertug Erik af Brunsvigs Raad,
* Amalie v. Goldacker, † 1580.

Georg, † 1604,
* Margrethe v. Falkenberg, † 1638.

Frederik,
† som Barn.

Margrethe, 1561—1619,
* *Eiler Rud*, 1555—1618.

Georg,
† 1584.

Alexander Rabe, 1563—1631,
* *Regitze Grubbe*, 1572—1636.
(Ei Børn).

Jobst Frederik, † 1649,
* *Regitze Urne*, 1608—1679.

Magdalene Sybille, 1634—1676,
* *Otto Josva v. Korff*, † 1676.

Georg, † 1685,
* *Magdalene Sybille v. Harstall*,
† efter 1706.

Christian, † før 1705,
* *Anna Margrethe Quitzow*,
1652—omtr. 1700.

Knud Alexander,
1645—1677.

Johan Frederik
Vilhelm, 1668—
1701, paderbornsk
Kammerjunker.

Alexander
Rabe.

Georg
Christopher
Ludvig.

Erdmann
Alexander
Gottlieb,
† 1685.

Erdmuth
Sophia,
1676—80.

Erik Quitzow,
Christian,
Pernille,
††† før 1705.

Christiane
Margrethe,
1677—1737.

Regitze,
1678—83.

Ida Christence, † 1732.

Justine
Frederikke,
1683—87.

Juliane Margrethe,
† efter 1733,
* Mag. *Oluf Gemze*,
1685—1731.

Alexander, 1687—1718,
* Clara Dorothea v. Falkenberg,
† 1736.

3 Sønner, † smaa.

Ligprædiken over Foged Michel Storm.

Meddelt af Archivfuldmægtig E. A. Thomle.

Nærværende Ligprædiken over Foged i Salten Michel Olufssøn Storm, om hvis Børn jeg allerede tidligere har meddelt nogle Oplysninger i dette Tidsskrift (Bind II S. 217 Noten), findes paa Christiania Universitetsbibliothek i en Pakke (Manuscripter 4to No 479) med forskjellige, dels trykte dels utrykte Sager, væsentlig omhandlende Personligheder i forrige Aarhundrede.

Welfortiente Mænds Udgang af Werden bør iche med en Snarhed Forglemis, Fordj Saa Vel Een Dehl Fremmede som deris Egne Paa Rørende tager Ved deris Døed Merchelig Anstød, det er dend Hellige schrifftis ord, de Retferdige schulle Aldrig Forglemmis, Men deris Nafn og Jhue Kommelße Være og Vare i Welsignelße Stedse og altid;

War der Jngen Til som schichede Ret i Landet, Kunde ingen Lefue i Sicherhed; Men i dagelig Fare og Jdelig V-Lejlighed, Som da dend Høyagtbahre og Welfornehme Mand Michel Storm, nu Sl. med Gud hafuer udi sine dage Værit Een af de Kongel. betiendter, der iche alleene Self Elschede, Men End og schafede andre Retferdighed, Thj Hafuer hand og Til dehl af Werden Fortiendt, For sin Retsindige Fremgang i Werden, Een Tilbørlig Amindelße og Hukom̄else, som Hannem og følge bøer; Saaledis Nu Hans Erlige HerKombst, Christelige Lefnedts Fremdragelße, og Salig afscheeden er at Forklare;

Barneføed er Hand i Iüdtland udi dend Kiøbsted Aarhuus, Aar effter Christj Fødzel 1618 dend 26 Iuny Vdi Louglig og Erlig Egteschab, af Erlige Christelige og Gudfrøgtige Forældre. Hans Fader Var dend Erlige Wel Agte og Forstandig Mand Olle Michelsøn Storm Fordumb Borger og Indwahner i fornte Aarhuus, Hans Moeder, dend Gudfrøgtige, Erlige og dyde-rige quinde Bendigte Rasmusdaatter, begge Forlengst udi Herren Hendsofuede; Forbemeldte hans Kiere Forældre der de af Gud med samme Schiench og Gafue Vare blefne Welsignetde, haffuer de

effter dend Naturlige Fødsel hasted Ved bøn og Paa Kaldelse at opofre Hannem Gud, og Ved dend Hellige daab, laded Hannem I Sin Frelsere Christo Iesu Jgienfødis, Til Forsichring paa Himmerige og det Evige Lif Som hand og Nu paa Sielens Weigne med alle Hellige Engle og Guds udwalde AlleReede besidder;

Sex Wgger effter Hans Fødselsdag, døde hans Sl. Fader i dend da sterch Græserende Pest, Hans Sl. Moder i Sit Møjsommelige og bedrøfuende Enchesæde, drog Ald Muelig omsorg For Hans Legemlig ophold, Jndtil Saa lenge Gud efter Nogen tids forløb tilføjede hende udi Egteschab, dend Erlig Agtbahre og Welforstandig Mand, Nu Sl. i Herren Anders Torchildß: borger og Jndwaaner i bete Aarhuus Een goed Erlig Mand, at de begge lagde Allerstørste vind paa, at Hand foruden Legems Føde Kunde effter Aar og Alders Tiltagelse opfostris i Siælens Føede Til herren og Him̅elen, Hqor fore de hiem̅e udi huusit loed Ham Vnderviiße i hans BørneLærdom, og Siden Holdt ham i scholle til at Regne og schrifue hos Søren Krufse der i Byen beschichede dandsche schollemester; Dis Imidlertid indfalt dend Kejsersche KrigsMagt i Iüdtland og Hafde Landet inde, fra Michelsdag Ao 1627 til Michelies igjen Anno 1629, For Aared der effter Som Var 1630 tog bemte Hans Sl. StedFader Hanm med Sig til Kiøbenhafn, og der Sadte Hanm til Sit Sydschinde Barn, dend Erlig og Fornehme nu Sl. Mand Hans Mortenß: Wiibye, som da Var Wnderschrifuer Paa Ko: Majets KlædeCammer, og Tiendte Hanm et Aar, Huor Effter Welbem Hans Mortenß: Wiibye, befordrede Hannem Til dend Erlig Høj Agtbahre og Welfornemme Mand Derich Worm, da Kongel. Majets Munstrschrifr over dend store Smedie Paa brem̅erholm, og Tiendte Hanm et Aar throlig og Vel, Effter Hans Erlige Passes Jndhold, og Effter som bente Dirich Worm quitede Sin bestilling, ForAarsagtes denne Sl. Mand at Søgge sig en anden Hosbonde, Thj begaf Hand sig, til dend Mand-hafftige Michel Mortensøn da Ko: Majts schibs Capitein, og Var med Ham da hand med fleere schulle indhente til danne℞: dend Saxische Førstinde Prindcessinde Magdalena Sybila. Effter HiemKombsten begieret Hand Sit Forlof og nu Sl. og Højloflig HuKommelse Printz Christian Bilager Kom udi Tienniste med

Erlig Welbr og Nu Sl. Mand Erich Krabbe, den Ved [c: Tid] Ko. Ma. Gubeneur udi Christiannobel, og Befallings Mand over des Lehn Huor hand betiendte Først for opWarter, og Siden for Haandschrifuer, Omsidder For Sin troe Tienniste af Hanm befordred Anno 1642 til at Wære Slodsschrifuer paa Sternholmb; der Mehre bemte Welbr Erich Krabbe blef af Ko. Ma. Forlofuer fra Christiannopel, og Aller Naadte Forleent med Sternholms Slot og Lehn, tillige med Slodzschrifuerjed Var hand og betroed at Være Proviantschrifr udj forn Christianopel over alt, som hand Tiendte dend Welbr herre War Thj Aar, som Hans Rigtig Pas og Quitering Wd-wiiser; Anno 1643 Kom Hand i Tieniste, med Erlig og Welbr Mand Christen Lange til Rønnisholm, som da Var Capituls herre udi Wiiborgs Capitul, og Var Foged baade ofuer dend Welbr herris eget Goeds, Saa og ofuer Capituleds; Dis Imidlertid Anno 1644 Strax effter Juel Jndfalt. de Suendsche i Jülland, Huor fore hand Med fleere begaf Sig der fra til Kiøbenhafn; og Nogen Stund sig der opholdt, indtil Tiden Komb; der schulle handlis om Freden imellem dan℣ og Suerig, beramed Ved Bremsebra da Blef hand af Kongel: Majets Canceler, Erlig Welbr og Nu Sl. Herre Christen Thommeß: antaget til at opWarte i Cancelied, paa Sam̄e Reiße, Som blef andfanget strax Effter Nytaar 1645, Efter Fredens fordrag, som blef Slutted in Augs: Isam̄e Aar, forføjede hand Sig med Cancelied til Kiøbenhafn, Var der i Nogle Maaneder og Siden begaf Sig Atter til Jülland; der at schafe Rigtighed for Huis hand for Krigens tid hafde Hafft Vnder Hender,

Anno 1646 om Paaschen Reiste hand fra Jülland, atter til Kiøbenhafn, Huor hand effter Nogle Ugers Forløb, kom udi Kundschab med Erlig og Welbr nu Sl: Mand Preben von Ahn til Faaesnes, da Kongel. Majts Amtm over Nordlandene; der Hannem til Kongel. Fougit ofuer HelgeLands Fougderje beschichede, huilchet hand et Aar Til Ste Hansdag 1647 betiendte; Sam̄e Tid blef hand befahlit at Reiße til Dan Nordlandenes Reignbr der at Clarere, og J medens Antagit til Kongel. Fougit over Wester Aalens Fougderje, som Hand til Iohanis 1651 udi fire Aar forestoed; Jmidlertid hafuer Hand effter dend Aller-

højeste guds Jndschiudelße fated i Sinde at begifue Sig i dend Hellige Egteschabsstand, Huor til Hand effter Raadføring Med Gud, Sit Egit Hiertelaug, Samt Wenners Raad og Samtyche, hafuer beded til dend dyde-rige, og Megit Gud-Frøgtige Pige Sophia Christensdttr Bloch, og Holdtis Begyndelsen til Samme deris Egteschabs Stand Paa HorningsDahl dend 25 Febr: 1649 og deris brølups Højtid Ste Mortensdag i sam̅e Aar og Hafuer de efter Guds Willje lefuet Ret Megit Kierligt og gudeligt Egteschab i 40 Aar Ringer 14 Wger og 2 Dage.

Wdi Sam̅e deris Egteschab, hafuer Gud Welsignet denm med Otte lefuendes børn, 3 Sønner og 5 Døtterer, af Huilchet En Søn og En daatter Allerede med Faderen Huiler i Herren; de Andre Sex Med deris Høj bedrøfuede Moeder Sørgeligen Jgien Lefuer, som ald Trøstens Gud Wille tenche paa til det Beste, og med it Milt øje andsee til ophold og Husualelse, Lychsalig Maae dend Egteseng Velsignet være, der saadane Børn Lefuere; der er Gud til ære Meenigheden til Tieniste og For-Elderne til Hiertens dagl. Behagelighed; Anno 1651 Ved Ste Iohannis er denne Sl. Mand af Erlig Welbr og nu Sl. Mand Preben Von Ahn Forordnede Til Kongel. Fougit over Saltens Fougderje, Jndtil Anno 1669 at det hafuer behaged Hans Kongl. Majets Een anden at beschiche til Foegid som varede et Aar; der effter atter af Højestbemte Kongl. Majts AllerNaadigst Sadt til Fougidt ofuer Saltens Fougderje, Saa dend Gandsche tid Hand hafuer Fougeds Bestilling betiendt Særdehlis i Nordlandenne er paa Helgelands it Aar, i Westeraalen 4 Aar, og i Salten 32 Aar giør Tilsammen 37 Aar Vnder dis offtest befaled baade i Freds og fejdes tid Adschiellige Kongel: Commissioner, besynderlig udi de Welbr Amtmends Fraverelße, som med allis For-Nøjelße forvaltede ere; Huad sig ellers den Sl. Mands Liv og lefnet Angaar, da er det Nochsom Huer Witterligt, at Hand som en Sand Christen hafuer Sin Bestilling seet til Guds ære, Hans Ko. Ma. Tienniste, og Sin Jefn Christens gafn og goede, Værit en Sagtmodig Moses i Sin Bestilling, og en Abraham i Sit Huus med Gudfrøgtighed imod Sin huus Gesinde, og goedhiertig imod Reisende og fattige, at Hans effterlatte Højbedrøfde Hustru

Safner nu sit Hofuit, og halfue Hierte, Fremede deris troefaste Ven og Raadførere, Børnene deris Forsørgere, tienerne deres Forfremere, og Familien sin ære; at Paa Sin Maade Vel Maae Bekiendis en Mand er i dag Falden i Israel de schyldiges Comete;

Herefter følger som sædvanlig en vidtløftig Beskrivelse af hans sidste Sygdom og salige Endeligt: efter i længere Tid at have været skrøbelig maatte han ved Kyndelmisse Tid 1689 lægge sig til Sengs; han modtog jevnlig Besøg af sin Sjælesørger Mag. Jens à Møinichen og sov stille hen d. 3. August i sin Hustrus og sin Datters Arme. Hans Levealder opgives her til 71 Aar og 6 Dage, — en Maaned kortere end den efter den ovenfor opgivne Fødselsdag skulde være. Paa hvilket Punkt Feilen ligger, kan ikke oplyses. Manuscriptet slutter dernæst saaledes:

Den 21de Augusty Anno 1689 blef Sl. Fader Michel Ollessøn Storm begrafet i Baadøe Kierche i Choret Norden for Alteret; Her Hans Brun Sogne Prest til Gilleschaals Præstegield Prædichede offr Hannem, og hafde diße ord af Iacoby 1 Cap: Salig Er dend Mand, som Lider Fristelse, Thj effter hand er Prøfuet, da schal Hand faae Lifsens Krone, Huilchen Gud hafuer Lofuet dem, som Elsche Hannem.

Spørgsmaal og Svar.

Da Spørgsmaals-Rubriken første Gang blev benyttet i Tidsskriftets Bind I, hed det (S. 80 nederst): „Mulige Svar bedes sendte til Spørgerne eller til Redaktøren, der dog i begge Tilfælde maa forbeholde vort Samfund dets Ret til at offentliggjøre saadanne Svar helt eller i Uddrag“. Maaske paa Grund af de diminutive Typer, hvormed det blev trykt, er dette, som Enhver sikkert vil indrømme, meget rimelige Forbehold helt geraadet i Forglemmelse. Man tillader sig derfor at opfordre ærede Medlemmer, der ved Tidsskriftets Hjælp erholde Svar paa Spørgsmaal, der interessere dem, at gjøre Red. bekjendt med saadanne Besvarelser, forat disse, forsaavidt de skjønnes at have en mere almindelig Betydning, kunne komme en videre Kreds tilgode.

Spørgsmaal.

9.

Undertegnede, der har under Arbeide et Slægtregister over Familien Schlanbusch, skulde være taknemmelig, om Nogen kunde supplere de hos Lengnick indeholdte høist ufuldstændige Oplysninger om Efterkommerne af Geheimekonferentsraad etc. *Theodor Georg v. Schlanbusch,* f. 1756, † 1829.

Ligesaa ønskes Oplysning om eventuelle Efterkommere af *Anna Dorothea v. Schlanbusch,* der, efter hvad jeg har fundet, var f. 1765, † 1837 og ifølge Lengnick var g. m. Oberst Christian Rohweder.

Fred. T. Salicath,
Politiinspektør, Bergen.

Det sidstnævnte Ægtepar havde mindst 1 Søn, *Joachim Andreas Stuckenbroch Rohweder,* Landkadet 1. Jan. 1805, † 5. Aug. 1820 som Kapt. ved Dronn. Livregt. i Glückstadt.

H. W. Harbou.

Svar.

V.

(2. Række IV, S. 300, Spørgsmaal 8.)

Det er muligt, som af Hr. Bing-Buck antaget (se ovf. S. 128), at Borgermester i Throndhjem *Hans Hagerups* Fader, Christen Hanssøn H., og Sognepresten til Kværnes Hans Hanssøn H., have været Brødre, men man kan dog ikke slutte dette alene deraf, at begges Fader har været en Hans H.; der forekommer nemlig samtidig flere Personer af dette Navn, saaledes en anden Hans Hanssøn H., boende paa Gibostad i Senjen. Denne Sidste var i „en temmelig høi Alder", da han under 3. Juli 1693 med sin Hustru Lisbeth Jonsdatter, med hvem han ingen Børn havde, oprettede et Testamente (kgl. confirm. 17 Oct. s. A.), ifølge hvilket den Længstlevende skulde beholde det hele Bo mod i Tilfælde af nyt Ægteskab at udbetale den Afdødes Arvinger 200 Rdl. Ellers skulde Boet efter begges Død deles mellem Arvingerne efter Loven.

Christen Hanssøn H. havde derimod en Søster Anna Hansdatter H., der ved Testamente af 16 April 1701 indsatte sine

Broderbørn Hans Christensen H. (den senere Borgermester) og hans Søster Anna til sine Arvinger. I Testamentet (kgl. confirm. 29 Oct. s. A.) nævnes ikke andre Søskende end Borgermesterens Fader, saa at man nærmest skulde tro, at der ikke har været flere.

En anden Anna Hansdatter H., der var gift med Nils Anderssøn Settenes i Romsdalen, kunde maaske være en Søster til Presten i Kværnes; hun og hendes Mand oprettede 21 Marts 1684 reciproct Testamente.

E. A. Thomle.

VI.

(2. Række V. S. 125, Spørgsmaal 5.)

Den Familie *Leth*, hvortil afdøde Stadshauptmand i Arendal *Isak Leth* hørte, havde oprindelig hjemme i Throndhjems Stift. Det ældste kjendte Medlem af Slægten var den Peder Pederssøn Leth, der i den sidste Halvdel af det 17de Aarhundrede forekommer som Sorenskriver i Guldalen. Det er dog ikke usandsynligt, at han kan have været en Sønnesøn af den Peder Leth, der i Aarene 1573—75 skal have været Sogneprest til Snaasen, men herom haves ikke nogen sikker Underretning. Sorenskriver Peder Leth siger selv i en Ansøgning, at han først i 5 Aar havde været Sorenskriver i Herjedalen og Jemteland, men at han maatte kvittere dette Embede, da de Svenske [1645 ved Freden til Brømsebro] fik disse Provindser, og at han derefter af den daværende Befalingsmand over Throndhjems Lehn, Fredrik Urne til Brentved, blev beskikket til at være Proviantforvalter i Verdalen og Jemteland, uden at han herfor havde oppebaaret nogen Aflønning. Den 9 April 1650 beskikkedes han af Fredrik Urne til Sorenskriver i Guldalen, paa hvilken Bestalling han den 3 April 1666 erholdt kgl. Confirmation. Ved Regjeringsskiftet i 1670 erholdt han under 9 Aug. fornyet Confirmation paa Embedet, i hvilket han forblev til sin Død i 1688. Han boede paa Gaarden Soknes i Støren, der i 1680 ved ulykkelig Ildebrand ganske blev lagt i Aske, hvorved han mistede al sin Formue. Han var gift med Maren Lauritsdatter, der overlevede Manden og blev begravet i Throndhjem 16 April 1718 i 90 Aars Alder. Selv

siger han i 1688, „at han havde Kvinde og mange smaa Børn“ og Stiftsbefalingsmanden Hans Kaas tillægger, at han „sidder med Huset fuldt af Børn“. Samme Aar heder det, at han havde 4 Børn hjemme og 2 i Byen (ɔ: Throndhjem) og heraf var mindst de to Døtre, hvorimod de øvrige maaske alle vare Sønner. I ethvert Fald havde han i 1666 2 saadanne, nemlig: 1) Lars eller Laurits Leth, der var født 1656 og i sine yngre Aar havde været i Tjeneste hos sin „Svogerske“ Gjerthrud salig Jochim Puldtzes i Throndhjem, for hvem han som Dreng havde reist i Sølenene (Søndmøre, Romsdalen og Nordmøre), formodentlig i Handelsanliggender. Omtrent 1680 vendte han igjen hjem til Faderen, der da var meget gammel og skrøbelig, og hvis Syn navnlig var svækket, hvorfor Sønnen maatte bistaa ham ved Bestyrelsen af Embedet, uden dog hertil at have nogen offentlig Autorisation. Dette foranledigede imidlertid, at Regimentsskriver nordenfjelds David Thomessøn under 28 August 1682 søgte om at blive Leth adjungeret i Embedet med Ret til at succedere ham efter hans Død, hvilket han ogsaa opnaaede, idet han under 16 December s. A. blev udnævnt til at være adjungeret og succederende Sorenskriver i Guldalen, dog uden at oppebære noget af Embedets Indtægter, før han tiltraadte Embedet som virkelig Sorenskriver efter Leths Død. Herover førte imidlertid Leth Klage, idet han oplyste, at David Thomessøn boede saa langt fra ham og havde saa meget at bestille med Bestyrelsen af sit Regimentsskriverembede, der desuden gav ham bedre Indtægter end han og andre Sorenskrivere havde, der dog betalte sine Contributioner til Kongen, hvilket Regimentsskriverne vare fritagne for, at han ingen Hjælp kunde have af ham. Naar han en enkelt Gang kunde faa ham til at bestyre en eller anden Forretning for ham, beholdt han tvertimod sin Bestalling den hele Indtægt uden at give Leth noget deraf. David Thomessøn synes nærmest at have søgt Successionen for at kunne gjøre sig en Indtægt dermed; thi Leth oplyser, at han havde forsøgt at afstaa sin Ret til Sorenskriverembedet, men at han forlangte et saa stort Beløb derfor, at der ingen var, som vilde give saa meget. Han søgte derfor om at faa Sønnen Laurits Leth udnævnt til

Vice-Sorenskriver med Ret til at succedere i Embedet. Dette anbefaledes ogsaa saavel af Almuen, hos hvem Leth synes at have været meget godt anskreven, som af Stiftsbefalingsmanden, der mente at David Thomessøn brugte en ubillig Sportulering, hvorover Almuen ogsaa havde ført Klage. Følgen blev da ogsaa, at Laurits Leth den 6 Oct. 1688 blev Faderen adjungeret i Embedet med Ret til at succedere ham og Stiftsbefalingsmanden fik s. D. Ordre, til at affordre David Thomessøn den ham meddelte Bestalling. Den 1ste Juni 1689 fik Laurits Leth Bestalling som virkelig Sorenskriver i Guldalen, men ved Lagthingsdom af 26 November s. A. blev han dømt fra Livet, fordi han 2 Novbr. næstfør paa Gaarden Gimse med en Staur havde overfaldt og slaaet en Bonde Jon Clemetssøn, saa at han som Følge af Mishandlingen kort efter afgik ved Døden. Stiftsbefalingsmanden, der synes at have taget Sagen temmelig let, lod Sorenskriveren, efter at Dom var falden, gaa løs mod Caution, indtil han den 27 Januar 1690 lod ham arrestere af Underfogeden, uden dog at ville give Befaling til Byfogden i Throndhjem at tage ham i Forvaring, hvorfor det lykkedes Leth den 18 Februar s. A. at undvige af Arresten. Baade Underdommeren, der i sin Dom af 8 Mai 1689 havde frikjendt Leth, og Fogden Tønder, der havde været med ved Drabet, men som var bleven frikjendt ved Underretten, hvis Dom for hans Vedkommende ikke var bleven indbragt for Lagthinget, som og Stiftsbefalingsmanden Hans Kaas bleve derefter under 24 Mai 1690 beordrede tiltalte for sit Forhold med Hensyn til Sagen. Hvor Laurits Leth siden blev af, vides ikke. Han var ikke gift, medens han opholdt sig her i Landet. Thi 25 Juni 1689 siges det om ham, at han „er en ledig Karl og haver ingen Husholdning". 2) Peder Pederssøn Leth, født 1657. Om ham vides intet, men han har formentlig været Handelsmand i Throndhjem. I ethvert Fald maa han være Fader til følgende Personer af Navnet Leth, nemlig: A) Isak „Pederssøn" Leth, f. c. 1675, begr. i Solum 6 Novbr. 1758 83 A. gl. Han var først Indvaaner og Handelsmand i Skien. Den 4 Decbr. 1716 blev han Veier, Maaler og Vrager samt paa samme Tid formodentlig Havnefoged i Skien og bosatte sig der-

efter i vestre Porsgrund, der dengang hørte under Solums Prestegjeld. Efter at han i 37 Aar havde indehavt disse Bestillinger, afstod han dem i 1753 til sin nedennævnte Svigersøn. Isak Leth var 2 Gange gift: 1) med Femia Christensdatter, døbt i Skien 11 Juli 1679, begr. der 8 Juli 1708, Datter af Christen Carlssøn den Ældre og Margrethe Søfrensdatter, og 2) i Skien 1714 (uden Trolovelse og Lysning ifølge kgl. Bevilling) med Lisbeth Hyll, der overlevede Manden og blev begr. i Solum 1765. I 1ste Egteskab havde han 1 Søn og i 2det 5 Børn. Disse vare: 1) Christen Leth; han levede ved Moderens Død i 1708. Hvor han senere blev af, vides ikke. 2) Catharina Helmer „Isaksdatter“ Leth, født i Skien 1715, begr. i Porsgrund 6 August 1803 „90 A. gl.“ Gift i Solum 9 Marts 1751 (trol. i Porsgrund 21 Juli 1750; viet ifølge kgl. Bevilling af 22 Januar 1751, uanseet at de vare hinanden beslægtede i 2det Led) med Hans Kjembler Olssøn Leth, om hvem mere nedenfor. 3) Peder Leth, døbt i Solum 19 Sønd. eft. Tref. (ɔ: 3 October) 1717. Hans videre Skjæbne kjendes ei. 4) Femia Leth, døbt i Solum 4 October 1719, begravet der 21 Marts 1783, 65 A. gl. Gift i Porsgrund 17 Decbr. 1766 (trol. 14 Novbr. s. A.) med Halvor Jansen Usler, døbt i Solum 3 August 1736, † 17(7*), Søn af Jan Gjertssøn Usler og Karen Jensdatter Friis. 5) Ole Leth, døbt i Solum 29 April 1721, begr. der $4^1/_4$ A. gl. 1 Aug. 1725. 6) Dines Leth, døbt i Solum Fest. Trinit. (ɔ: 23 Mai) 1723; hans senere Skjæbne er ukjendt. — B) Hans Leth, Kjøbmand i Throndhjem, hvor han døde 1720. Hans Enke Anna Kjemler, † 1725, en Datter af Hans Claussøn Kjemler og 1ste Hustru Berete Henriksdatter Hornemann, fik 19 Februar 1720 kgl. Bevilling til at sidde i uskiftet Bo efter Manden. Senere egtede hun Kjøbmand Henrik von der Lippe. Hans Leth havde 6 Børn, der sees i B. Moe, Tidsskrift for Norsk Personalhist. I. 551. — C) Ole (Oluf) Leth, født 1688, † 1734 som Kjøbmand i Throndhjem. Han fik 26 Marts 1723 Opreisning paa Skiftet efter sin *Broder* Hans Leth, sluttet 17 Oct. 1721, og var gift med Alet Margrethe Kjemler, en Søster af Broderens Kone, med hvem han havde følgende Børn: 1) Birgitte Olsdatter Leth, født 1721, † 1723

2) Johanna Leth, født 1724; det er maaske den Johanne Leth, der blev begravet i Porsgrund 5 Aug. 1767, 47 A. gl. 3) Hans Kjemler Olssøn Leth, født 1726, begr. i Porsgrund 31 August 1776 „52 Aar gl." Han var først i 3 Aar edsvoren Fuldmægtig hos Svigerfaderen Isak Leth, der i 1753 afstod sin Bestilling som Veier, Maaler og Vrager samt Havnefoged i Skien til denne sin Svigersøn, der fik kgl. Udnævnelse 14 Decbr. s. A. Han var, som forhen nævnt, gift med sit Sødskendebarn Catharina Helmer Isaksdatter Leth, med hvem han havde 2 Sønner, nemlig: a1) Ole Leth, døbt i Solum 9 August 1753, confirmeret i Porsgrund 15 A. gl 21 Sønd. efter Tref. (ↄ: 23 October) 1768, † i Porsgrund 13 Sept. 1827 (begr. 19 Sept. s. A.) af et apoplectisk Tilfælde 73¾ A. gl. Han var ligesom Faderen Havnefoged, Veier og Maaler og blev 20 Febr. 1783 i Skien gift med Anne Regine Brangstrup, døbt i Skien 21 August 1755, † i Porsgrund 15 April 1822 (begr. 26 April s. A.) 66 A. gl., Datter af Kjøbmand Hans Brangstrup i Skien. Med hende havde han 3 Børn, nemlig: a2) Hans Kjemler Leth, døbt i Porsgrund 25 Juli 1783, begr. der 10 Oct. s. A., 12 Ug. gl. b2) Hans Kjemler Leth, døbt i Skien 9 Sept. 1784, begr. der 23 Sept. s. A., 1 M. gl. og c2) Hans (Jens) Brangstrup Leth, døbt i Porsgrund 7 Aug. 1787, begr. der 27 Oct. s. A., 8 Ug. gl. — b1) Isak Leth, døbt i Solum 5 Juli 1757, † i Arendal 7 Mai 1831, 74 A. gl. Stadshauptmand og Consul i Arendal, Eier af Høgedal. Han blev 16 Januar 1781 i Arendal gift med Marthe Sophie Willumsen, døbt i Arendal 13 August 1759, † der i August 1822, 63 A. gl. 4) Birgitte Helene Olsdatter Leth, født 1728, † 1742. — En 3die Søn af Sorenskriver Peder Leth i Guldalen var maaske den Feltskjærsvend ved Garnisonen i Throndhjem Anders Pederssøn Leth, der i 1693 bavde et uægte Barn med Margrethe Pedersdatter, ligesom den Guldsmed Jens Leth, der 17 Juni 1718 i Throndhjem begravede en Datter Margrethe Maria, 39 Ug. gl., maaske var Sorenskriverens Søn.

E. A. Thomle.

VII.

(2. Række III. S. 73, Spørgsmaal 7.)

Kjøbmand i Mandal *Tørres Christenssøn Nedenes*, var ikke, som tidligere antaget (cfr. J. Ø. Bugge og Chr. A. Bugge, Mandal, S. 13) af dansk Herkomst, men som Navnet ogsaa tilstrækkeligt angiver, fra Gaarden Nedenes i Øiestad Prestegjeld ved Arendal, hvilken Eiendom tidligere var Kronens Eiendom og Residents for Distriktets Fogder og senere for Lenets Amtmænd, hvorfor den ogsaa kaldtes Nedenes Kongsgaard. Familien skrev sig derfor heller ikke oprindelig fra denne Gaard, men fra Gaarden Mæsel i Frolands Sogn, der endnu dengang var et Anneks til Øiestad. Det ældste Medlem af Slægten, der fortiden kjendes, er den Oluf Mæsel, der i 1610 eiede 2 Huder i (Øvre) Mæsel og 3 Huder i Ytre (Nedre) Mæsel i Froland og som i 1622 desuden havde 1 Hud i Øvre Mæsel, 1 Hud i Øvre Blakstad og 1½ Hud i Ytre (Nedre) Blakstad, alt i Froland. Oluf Mæsel maa formentlig kort efter være afgaaet ved Døden; thi i 1624 opføres en Hans Olufssøn Mæsel som Eier af 1 Huds Odelsgods i Øvre Mæsel, medens en Jørgen Olufssøn Mæsel samtidig eiede 1 Hud 2½ Kalvskinds Odelsgods i Ytre (Nedre) Mæsel og desuden i samme Gaard endvidere 1 Hud 2½ Skind, som han havde kjøbt. Disse tvende Mænd maa antages at have været Brødre og begge Sønner af den førnævnte Oluf Mæsel: A) Hans Olufssøn Mæsel, der sandsynligvis var den ældste af Brødrene, angives 1624 endvidere at være Eier af 1½ Hud i Fleisie „paa sin Kvindes Vegne", 1½ Hud i Hausland i Fjære Sogn, 1½ Hud i Beisland i Landvigs Sogn, 1 Gjedeskind i Klep i Froland, 3 Huder i Bø i Sogndal „hans Kvindes Arvingsgods" og havde derhos i Pant til Brug Gaardene Thordvalde (ↄ: Tørvold?) i Fjære Sogn, 1 Hud i Hafstad i Landvig og 1 Hud i Øvre Mæsel i Froland. Konen har formentlig efter det anførte været vestenfra, skjøndt det andetsteds heder, at Hans Mæsel var gift med Dorothea Christensdatter, en Datter af Christen Jenssøn paa Asdal og Barbara Pedersdatter. Han maa have været en velstaaende Mand, men synes dog alligevel ikke at have havt nok med sit eget. Thi i 1624 maatte han bøde 18½ Rdl. for ulovlig Tømmerhugst i

Vestre Vallesværd Skov i Høivaag Sogn. I 1626 havde han endelig ogsaa 1 Hud i Øvre Mæsel og 1 Hud i Øvre Blakstad i Froland som brugeligt Pant. Under 17 Marts 1628 fik han sammen med Broderen Jørgen og flere Mænd af Froland og Fjære Sogn udlagt Gaarden Hurvedal til Pant for 274 Lod Sølvs Forstrækning til Kronen og i 1645 fik han endvidere Pant i Østre Vallesværd i Høivaag for en Sølvforstrækning paa 60 Rdl. — I 1647 opregnes hans Eiendomme saaledes: 1 Hud i Øvre Blakstad, 1½ Hud i Løwold i Øiestad, 1 Hud i Tøfle (ɔ: Taule?) i Fjære, 1 Hud i Thorvalde (ɔ: Tørvolt i Fjære), 2 Huder 1 Gjedeskind i Flise, 8 Kalvskind i Beisland og 1 Hud 1 Gjedeskind i Igland. I 1650 maa han vel være død. Thi i dette Aar eiedes og brugtes de 3 Huder i Øvre Mæsel, som før havde været hans, af Barbara Øvre Mæsel og det følgende Aar af en Gram Øvre Mæsel, der leiede af sin Moder (Barbara?) 2 Huder og af (sin Svoger?) Daniel Vig ½ Hud. — B) Jørgen Olufssøn Mæsel, der var født c. 1588, da han i 1664 siges at være 76 Aar gammel. Han eiede 1624 1 Hud 2½ Skinds Odelsgods i Ytre (Nedre) Mæsel og havde derhos kjøbt i samme Gaard 1 Hud 2½ Skind, eiede derhos 1 Hud i Støfle i Landvig, 1 Huds Pantegods i Øvre Blakstad og 4 Skind i Gaarden Træ i Froland. I 1628 fik han, som ovenfor nævnt, sammen med Broderen og flere Mænd af Froland og Fjære Pant i Hurvedal med Sagbrug. Han drev derhos Skibsbyggeri og fik 16 April 1635 kgl. Tilladelse til at bygge en Skude paa 45 Lester. I 1645 fik han Pant i 2 Huder i Gaarden Fladen med Aaseland og 2 Huder i Vimme i Aamli for 130 Rdls. Forstrækning til Kronen. I 1635 var han bleven Lensmand i Frolands Sogn og levede endnu 1671, da han altsaa var en Mand paa 83 Aar. Hvem han var gift med, vides for Tiden ikke, men han havde følgende Børn: 1) Gunhild, der i 1645 var hjemme hos Faderen. 2) Ole Jørgenssøn Mæsel, der 31 Marts 1659 af Almuen blev kaldet til Sogneprest til Laurdals Prestegjeld i Øvre Thelemarken efter Hr. Fredrik Johanssøn (Blom), hos hvem han vistnok forinden har været Capellan. Han blev Student fra Christiania Skole 1645 og immatriculeredes ved Kjøbenhavns Universitet 23 Juni

s. A.; tog 5 Mai 1646 Baccalaurgraden, blev derefter formodentlig Capellan til Laurdal, hvor han døde 1670, da Skifte holdtes efter ham paa Laurdals Prestegaard 14 Sept. s. A. Han egtede 13 Sept. 1659 i Laurdal Maren Christophersdatter, vistnok Formandens Enke, der efter Hr. Ole Mæsels Død formentlig 3die Gang blev gift med Eftermanden i Kaldet Hr. Iver Jenssøn Thisted. Thi „Maren Christophersdatter Hr. Ivers" blev jordet i Laurdal 6 August 1674. Ole Mæsel efterlod sig 2 Børn: a) Fredrik og b) Marthe. — 3) Erik Jørgenssøn Mæsel, der vistnok maa være den Ericus Georgii Stavangriensis, der den 11 Juni 1643 blev Student fra Stavanger Skole. I Aaret 1652 blev han Capellan hos Provsten Salve Thomessøn, Sogneprest til Øiestad. Mod dennes Villie giftede han sig med Margrethe Johansdatter og vilde bo i et Hus, som Svigerfaderen havde ladet bygge for ham i Grimstad. Da han imidlertid kun var Sogneprestens „Huscapellan", befalede denne ham, at han for at være nærmere ved Haanden ifølge Kaldsbrevet skulde bosætte sig paa Smedefladen, siden Vestre Øiestad, nu lille Øiestad kaldet, hvor han byggede sig et Hus. Da Hr. Erik Jørgenssøn 1670 blev Sogneprest til Øiestad, udnævntes Mag. Daniel Feiff til første residerende Capellan sammesteds og denne afkjøbte da Sognepresten de af ham opførte Huse paa Smedefladen for 40 Rdl., hvorefter han udvirkede en kgl. Resol. af 7 October 1682, ifølge hvilken Eftermændene — de residerende Capellaner — skulde afkjøbe Formanden Husene efter Taxt. Da Feiff blev Sogneprest afkortede han derfor uden videre Taxtsummen for Husene 108 Rdl. i den daværende residerende Capellan Hr. Christian Weslings Løn og Tiende, hvilket foranledigede Strid med denne, der ikke havde havt noget Kjendskab til den kgl. Resolution, hvorfor han ogsaa under 9 Novbr. 1688 slap for at bo paa Smedefladen. Hr. Erik Jørgensen døde 1671, hans Enke 17 October 1683. Med hende havde han flere Børn, hvoriblandt følgende Sønner: a) Carsten, født 1652. b) Johan, født 1661 og c) Jørgen, født 1666. Om Hr. Erik Jørgenssøn Mæsel se iøvrigt A. Faye, Bidrag til Øiestads Presters og Prestegjelds Historie, S. 23. — 4) Christen Jørgenssøn Nedenes, der var født — uden Tvivl paa

Mæsel — 1621. Han bygslede sammen med sin neden anførte yngre Broder Thomas Jørgenssøn c. 1648 Nedenes Kongsgaard med underliggende Ørbek, som de senere c. 1660 kjøbte af Kronen for 1000 Rdl. — Gaardens Skyld var oprindelig 12 Huder, men ved en Besigtigelse, afholden 16 Juli 1650, blev Skylden nedsat til 10 Huder, da Gaardens Ager og Eng vistnok af Naturen var temmelig god, men meget forsømt og overgroet med Hassel og Or, hvorhos den manglede Skov til Husfornødenhed. Efterat Brødrene, som nævnt, havde eiet Gaarden i flere Aar, maatte de igjen afstaa den, da Amtmanden i Nedenes, Christian Lindenow, den 18 Oct. 1664 fik kgl. Ordre til at indløse Gaarden, hvilket ogsaa skeede det følgende Aar, da Brødrene under 29 Mai s. A. gav Kvittering for at have modtaget den i sin Tid erlagte Kjøbesum. Christen Jørgenssøn vedblev dog desuagtet ogsaa senere at bebo Gaarden til sin Død, da han efter at den paany var kommen tilbage til Kronen, forpagtede Halvparten af samme af Lindenow. Han døde paa Nedenes i 1669, da Skifte efter ham holdtes den 21 og 22 Juni s. A. Han var gift med Mette Andersdatter, der overlevede ham og senere egtede Hans Jenssøn Holst. I sit 1ste Egteskab med Christen Jørgenssøn havde hun følgende 4 Børn: a) Anders Christenssøn Nedenes, der var Skibsfører og boede i Sandstø. Han førte en Tid Skibet „Haabet“, men var afgaaet ved Døden før 8 December 1698. Han var gift med Barbara Nilsdatter, en Datter af Nils Ellefssøn Hiis. b) Tørres Christenssøn Nedenes, „Kongen i Mandal“, hvor han boede som Kjøbmand og Skibsreder. Over hans Efterslægt findes en fuldstændig Stamtavle i det oven citerede Verk af D'Hrr. Bugge, hvortil henvises. c) Kirsten Christensdatter og d) Martha Christensdatter, af hvilke den ene var gift med Salve Salvessøn Løddesøl eller Hiis, der boede i Grimstad. 5) Thomas Jørgenssøn Nedenes, født 1633, om hvem der er talt foran. Senere bosatte han sig paa Gaarden Gjennestad i Øiestad, hvor han endnu levede 1675. Han var gift med Berthe eller Birgitte Eilufsdatter, Datter af Eiluf Gunlekssøn Hafsøen og Inger Thomasdatter Merdø. I sit Egteskab havde han flere Døtre, men ingen Sønner. 6) Peder Jørgenssøn, født c. 1638, var død før 1674

ugift eller i alle Fald uden Børn, da Broderen Christens Børn efter ham arvede 250 Rdl. i rede Penge. 7) Anna Jørgensdatter, der var afgaaet ved Døden før 1690. Hun var gift 2de Gange: 1) før 1647 med Tørres Christenssøn Asdal og 2) c. 1671 med Borger til Christianssand Thomas Hanssøn, der var født 1620 og døde paa Asdal 1684. Hendes førstnævnte Mand, Tørres Christenssøn, var en Søn af Christen Jenssøn Asdal og Barbara Pedersdatter, hvilken sidste døde paa Asdal 1648, da Skifte efter hende holdtes s. A. den 20 November[1]). Thomas Hanssøn havde i 1653 af den daværende Befalingsmand over Nedenes Len, Mogens Arenfeldt, for sin Livstid fæstet et Laxefiske i Rygene Fos, hvoraf han skulde svare 6 Tønder Lax i aarlig Afgift. Under 29 Januar 1654 erholdt han kgl. Confirmation paa Fæstet, men mistede det desuagtet, da Kongen i 1663 solgte det til Andre. Han boede paa Asdal, 16 Mile fra Christianssand, hvor han havde Borgerskab og drev fra sin Eiendom „et ringe Lastebrug“ 16 Mile derfra i Fyresdal og Treungen, hvorfra Tømmeret flødedes til Sagbrugene ved Rygene Fos og Asdal. Den 12 April 1674 søgte han om at blive fritaget for alle borgerlige og Byens Bestillinger, Vergemaal etc., hvilket ogsaa indrømmedes ham ved aabent Brev af 28 April 1675. I sit Egteskab med Tørres Christenssøn havde Anna Jørgensdatter 4 Børn, nemlig: a) Christen Tørressøn paa Asdal, hvor han ogsaa var født. Han mageskiftede 15 Januar 1690 sine 2 Huder i Asdal til sin Svoger Sr Jørgen Hanssøn, Borger til Christianssand og Handelsmand i Arendal, der ogsaa paa sin Hustru Sille Johanne Lauritsdatters Vegne var odelsberettiget til denne Gaard (cfr. Tabellen) mod 1 Hud 10 Kalvskind i Gaarden Løwold, paa hvilket Mageskifte, der blev thinglæst 1 Juli 1690, han den 20 Januar 1691 erholdt kgl. Confirmation. Christen Tørressøn Løwold var gift med ovennævnte Jørgen Hanssøns Søster ved Navn Catharina Hansdatter. b) Thomas Tørressøn Asdal, der i 1682 betegnes som „løs og ledig Mand og dygtig til at antage Gaard“. Det

---

[1]) Til Oplysning om den paa Asdal bosatte Slægt hidsættes omstaaende Oversigtstavle.

Bjørn Hroarssøn til Asdal.

Datter, * Nils paa Asdal.

Trygge Nielssøn, 1553. | Peder Nielssøn, 1553. | Ingeborg Nilsdatter, * Tollef Ledvorssøn i Gjerpen.

Nils Tryggessøn, arvede med sine Sødskende Asdal Gods, * Amborg Pedersdatter.

Amborg Pedersdatter, * 1) Nils Tryggessøn; 2) c. 1588 Jens Anderssøn Hiis (* 1) Margrethe Jensdatter).

Barbara Pedersdatter, † 1648, * Christen Jenssøn Asdal.

Trygge Nilssøn.

Sigrid Tryggesdatter, * Thor Olssøn Trommestad. Blandt deres Børn:

Marthe Thoresdatter, * Johannes Jenssøn Kallevig.

Børn af Barbara Pedersdatter og Christen Jenssøn Asdal:

Peder Christenssøn, levede 1649. | Jens Christenssøn, * c. 1640 Helje Jensdatter (Ellingsd.). | ? Ingeborg Christensdatter, nævnes 1650 som Medeier i Asdal. | ? Johan Omholt, 1641. | Tørres Christenssøn, * 1645 Anna Jørgensdatter. Om deres Børn se ovenfor. | Anna Christensdatter, * Torjus Braastad. | Dorthea Christensdatter, * Hans (Olufssøn?) Mæsel. | Siri Christensdatter, * Hr. Salve Thomessøn, Sogneprest til Øiestad.

Christen, f. c. 1643, † 1691, * Magnhild Nilsdatter, † 1711 (hun * 2) Jens Michelssøn, † 1718.) | Elling, levede 1668.

Halvor Braastad, f. 1620, levede 1666. | Hans Braastad, f. 1622, levede 1666. | Anne T. | Birgitte T., * Lars .... | Gunhild T., * Michel Torjerssøn, f. c. 1612. | Tarjer.

Datter, * Torkild Rye. | Thomas H.

Barbara Salvesdatter, * 1) Povel Hanssøn, 2 D. 2) Michel Suhm.

Hans T.

Jens, f. 1676. | Morten, f. 1679, † 1706. | Helje, f. 1680, * Johannes Basse. | Margrethe, * Hans Christenssøn.

Torger, f. 1648, | Christen, f. 1651, vare begge 1664 i Latinskole.

Birgitte.

Asgjerd, * Nils Madssøn Guldsmedengen. | Torjus Løwold, f. c. 1660.

Datter, † før 1673. | Birgitte R., * LauritsBjørnssøn.

Povel L. | Sille Johanne L., * Sr Jørgen Hanssøn.

følgende Aar kaldes han Haandværksvend, uden at det oplyses, hvad det var for et Slags Haandverk, han havde slaaet ind paa. Han var endnu ilive 1690. c) Birgitte Tørresdatter, † 1717, gift med Hr. Christopher Pederssøn Bjergbye, Sogneprest til Evje i Sætersdalen (cfr. dette Tidsskrift, 2 R. III. S. 83). d) Sidsel Tørresdatter, der var gift 2 Gange, nemlig: 1) 1662 med Rasmus Sørenssøn Regevig, der døde 1669, da Skiftet efter ham holdtes 8 Januar s. A., og 2) med Anders Hanssøn Ytre Torjusholmen eller Østre Sandvig. I sit 1ste Egteskab havde han 2 Døtre. e) Anna Tørresdatter, der var gift med Sorenskriver i Østre Robyggelaget Knud Hanssøn, der i 1683 — formodentlig som entlediget — var bosat paa Sandstø i Øiestad. De havde 3 Døtre. — I sit 2det Egteskab med Thomas Hanssøn havde Anna Jørgensdatter ikke Børn, da denne arvedes af sin eneste Broderdatter Karen, der var gift med Ferdinand Küblich, som i 1684 fik udvirket en kgl. Resolution af 13 Decbr. s. A., hvorved det paalagdes Amtmand Henrik Müller at lade optage et Forhør — specielt over Stedsønnen Christen Tørressøn og Tjenestefolkene paa Asdal — i Anledning af, at Thomas Hanssøn var funden død paa Marken ved Asdal Gaard dog uden Spor af ydre Vold — saa han vel sagtens er død af et Slaganfald — medens et stort Skrin eller Kasse, der skulde indeholde en hel Del rede Penge, sporløst var forsvundet. Det synes som om Küblich og hans Hustru har havt Stedbørnene, navnlig den ældste Søn, der efter Stedfaderens Død havde ladet Boet forsegle, mistænkt for at have havt en Finger med i Spillet.

E. A. Thomle.

Gave.

Samfundet har modtaget

fra Hr. Redaktør H. R. Hjort-Lorenzen, hans

Legatstamtavle for Christiane Muus, f. Bruun's Legat og for Magdalene Bartholine Bruun's Legat, Kjøbenhavn 1890, 4to.

Tillæg og Rettelser.

1. Række, Bind I.

Side 65, Linie 10 f. n. Generalmajor Deichmans Hustru Anna Grøn er døbt 10. Juni 1709 (alm. Enkekasses Arkiv). Den her anførte A. G. maa følgelig være en Søster, † spæd.

1. Række, Bind II.

Side 48, Linie 2 f. n.: 1758, læs: 1748.
— 52, — 15 - - : Støedals Præstegield, læs: Størdals Pr.
— 52, — 3 - - : Boksens Tinglaug i Stande Fogderie, maa være: Børsens T. i Strinde F.
— 55, — 15 f. n.: efter Mand mangler: Hans Nielsens Datter.
— 57, — 1 - - : Catharina Elisabeth Urne, skal efter S. 60 hedde: Barbara Elisabeth Unger.
— 59, — 15 f. o.: Springsværd. læs: Bringsværd.
— 60, — 14 - - : Graustad, læs: Grømstad (nu Grimstad).
— 60, — 13 f. n.: Kaas ɔ: Koss.
— 60, — 4 - - : Fromøe, læs: Tromøe (jvf. S. 61 L. 4 f. o). Forøvrigt er den hele Beretning om Adelen her (S. 60—61) kun en slet Spøg af Hr. Jens Boje, idet der S. 61 uden Tvivl for Birker har skullet staa Purker (Purke = So), hvorved han altsaa vil betegne et Par af Sognets urenligste Personer som Medlemmer af Adelen. Den omtalte Morten Rosenkrants har formentlig kun havt dette Navn som Øgenavn, forsaavidt som han ikke er en helt fingeret Person. I Rigsarkivar Langes Uddrag af de Klevenfeldtske Samlinger (i Norske Rigsarkiv) er denne Beretning ogsaa ganske forbigaaet.
— 62, — 3 f. n.: Rabelsøn, skal formentlig være Rabelsoe (ɔ: Rabelsø eller Rabensø).
— 64, — 11 f. o.: Joh. Frid. Møynzh, ɔ: J. F. Münich.
— 270, — 3 f. n.: Holunds, læs: Hølands.
— 271, — 3 f. o.: ligesaa.
— 272. — 5 f. n.: Troustad, læs: Trønstad.
— 273, — 6 - - : August, læs: Augusta.
— 273, — 4 - - : Renie, læs: Rence (ɔ: Emerentia).

Side 275, Linie 12 f. o.: Udjern, ɔ: Ildjern.
— 276, — 22 - - : Frøns, læs: Frons.
— 277, — 18 f. n.: 6 ɔ: 4?
— 278, — 1 f. o.: Udjern, læs: Ildjern.
— 278, — 18 f. n.: Wibeke, læs: Mieche (ɔ: Marie).
— 279, — 8 f. o.: Sandbøe ɔ: Sandboe.
— 279, — 16 - - : Rømel ɔ: Ramel.
— 279, — 19 - - - Søn ɔ: Brodersøn.
— 282, — 19 f. n.: Qvinstele, skal vel være: Qvindeled.

(Ovenstaaende Rettelser til „Stiftsrelationer" for Christianssands og Agershus Stifter ere meddelte af Hr. Arkivfuldmægtig Huitfeldt-Kaas. Det bør herved bemærkes, at ikke faa af de paapegede Unøiagtigheder skyldes selve Relationerne, der jo ofte ere anden eller tredie Haands Beretninger).

— 312, — 14 f. o.: Karine Hoffmann, der var Datter af Claus Mortensen H., Kjøbmand i Flensborg, havde ganske rigtig været gift før (jvf. Note 2), nemlig med Wilhelm van Froseth, født i Leyden, † 1603 som Raadmand i Slesvig. 1605 nævnes, ved Skiftet efter denne, Enken som gift paany med Christen Glob og Datteren Cathrine v. Fr. som gift med Hr. Peder Lange i Helsingør. Det er altsaa Sidstnævntes Hustru (ikke ham selv), der havde Moder fælles med Maren Glob. (Ved Hr. Kapt. Grandjean).

1. Række, Bind III.

Side 230, Linie 5 f. n.: Johanna A. S. Preus er † i Christiansfeld 5. Febr. 1806 (ikke 31. Jan. 1805 som efter Stamt. o. Fam. Kielland anført).

— 232, Linie 23 f. n.: Fredrikke Nic. Dor. Eckhoff er født i Arendal 25. Juni 1789 og maa saaledes være døbt 30. *Juni*. (At Kirkebogens „30. Januar" er en Skrivfeil, bestyrkes ogsaa derved, at hendes Daab findes indført der mellem Døbte for Juni Maaned.) Hun † i Stavanger 12. Marts 1840.

— 249, — 2 f. n.: 1779, læs: 1773.

1. Række, Bind V.

Side 210, Linie 7 f. n.: Nymphing, læs: Nymphius.
— — — 1 - - : J. (?) Rantzow, læs: H. (ɔ: Henrik) Rantzow.

1. Række, Bind VI.

Side 254. P. G. Ussing fik 24. Sept. 1790 Bevilling at være Prokurator i Christianssands Stift og boede i Arendal. Naar Sønnen C. Fr. U. siges at være † 1807 paa Søen, er Aarstallet vistnok urigtigt, idet en Sømand Carl Frederik Ussing blev begravet i Porsgrund 14. Juli 1810, 25 Aar gl. (Ved Hr. Fuldm. Thomle).

2. Række, Bind IV.

Side 151, Linie 4 f. o.: Hale; i Sølvfeltet og, læs: Hale i Sølvfelt;
— — — 10—12 f. o.: jvf. Stamtavle o. Fam. Huitfeldt II i dette Tidsskrifts 1. Række, Bind II.
— — — 14—16 f. o.: Mette Sophie von Pultz blev begr. i Nyborg 31. Mai 1760. Hun var gift 2° 18. Jan. 1741 med J. Christensen, † 12. Nov. 1747 og 3° 13. Sept. 1754 m. Generalmaj. Anton Günther Ellebracht, f. 1685, † 6. Sept. 1760, Enkemand efter Antoinette Cathrine Juul, begr. 27. Juli 1753. (Alm. Enkekasses Arkiv. Nyborg Kirkebøger, ved Hr. Kapt. Grandjean).
— 153, — 21 f. n.: 1759, læs: 1761.
— 154, — 17 - - : Eleonore Helene Leerbæk, læs: E. H. von Pfuehl. (Marmora danica II, 321; Sjæl. Reg. XL, 71 ff.).
— 301, — 4 f. o.: Hr. Kapt. Lesser har gjort opmærksom paa, at det for Clara Marie Schielderup angivne Fødselsaar 1731 ikke passer med, at hendes Mand er † 1740 (Dansk biogr. Lex. I, 355).

2. Række, Bind V.

Side 2, Linie 5 f. n.: 110, læs: 310.
— 20, — 20 - - : Jens Harboe fik 10. Aug. 1678 Bestalling som Krigssekretær med Rang næst efter Oberzahlmester Peter Brandt, der 1. s. M. havde faaet Rang næst efter Kongens Kjøgemester (ved Hr. Arkivar Kringelbach).
— 22, — 11 f. n.: anset, læs: ansat.
— 27, — 9 - - : Generalmajor H. E. v. d. Pfordtens Datter Birgitte Cathrine blev g. m. Amtmand i Stavanger, Justitsraad Ulrik Christian Mese (ved Hr. Arkivfuldm. Huitfeldt-Kaas). Kenchels Hustru bar samme Fornavne.
— 69—71: Skifte e. „Kommerceraad“ Willum Mechlenburg blev holdt 1682 i i Kjøbenhavn, „hvor de fleste af hans Børn og Arvinger nu ere tilstede“ (Sjæl. Tegn.).
— 72, Linie 23 f. o.: Maren Bendtsdatter, læs: Anna Bendtsdatter.
— 73. Da Frederik Mechlenburg allerede 15. Mai 1672 fik kgl. Udnævnelse til Sekretær hos den danske Ministerresident i London (Sjæl. Tegn.) ere Angivelserne om hans Ophold og Reiser i Udlandet vist ikke fuldkomne korrekt. — Etatsraad har han neppe været, da han efter sin Død gjentagende benævnes Kancelliraad (Sjæl. Tegn. u. 28. Juni 1684; jvf. Medd. fra de kgl. Arkiver 1886—88, S. 118).
— 74. Ægidius Mechlenburg blev 24. Aug. 1680 Assessor i Danske Kancelli (Sjæl. Reg.), fik 8. Aug. 1683 Rang med Høiesteretsassessorer (Rang- og Bestallingsbog), og blev derefter udnævnt til Raad i det gottorpske Justitskancelli samt Amtsforvalter i Svabsted Amt. Disse Embeder, af hvilke det første var ulønnet, beklædte han samtidig. „In Anschung seines schlechten Zustandes und aus besonderen königlichen Gnaden“ faar han gjentagende eftergivet en større Underbalance (Rentebalance (Rentekammerets Delib. Prot. 1688, 1693). I sin

Ansøgning 1693 anfører M., at han i 15 Aar har staaet i kgl. Maj.s Tjeneste, men nu i 3 Aar været uden Embede. Han synes altsaa at være bleven Vice-Lagmand 1678, og suspenderet eller afskediget som Amtsforvalter 1690.

Side 75, Linie 19 f. n.: Isabella Cathrine Mechlenburg var 1719 gift med en Lieutnt. Møller, de havde 13. Febr. s. A. en Datter Vivicha Birgitte til Daaben i Skien.

— — — 10 f. n.: 8. Juli, læs: 8. Juni (begr. 14. Juni).

— 76, — 11 - - : 22. Januar, læs: Juni.

— 79. Carsten Olssøn Mechlenborg har i Tiden 1. Januar 1675—16. Juni 1681 været Proviantskriver ved „Christians- og Frederiksholms Fæstninger"; i Begyndelsen af 1688 er han „ankommen til Kjøbenhavn sine allerunderdanigste Regnskaber at klarere", og i en Ansøgning af 23. Marts s. A. anfører han, at Stiftamtsskriver Jacob Preus har truet ham med militær Execution, naar han kommer hjem, for Restancer paa Rostjeneste. (Rentekm. Delib. Prot. 1688.) Han skriver et livligt og freidigt Sprog og gjør Indtryk af at være vel stillet i pekuniær Henseende. — 1681 levede hans Moder, Enken Karen Mechlenburgs, hos ham i Christianssand. — Mon ikke den Jochum M., der ifølge kgl. Ordre af 26. Sept. 1685 (Sjæl. Tegn.) skal have udbetalt 50 Rdl. foruden, hvad ham ellers maatte tilkomme, for ydet Tjeneste ved Møntvæsenet i Christiania, skulde være Broder til Carsten Olssøn M.?

— 80, — 8 f. n.: Maren Bendtsdatter, læs: Anna Bendtsdatter.

— 81, — 2 - - : Major Jens Hanstein † 20. April 1740.

— 83, — 5 f. o.: Helle Christine Mechlenburg † p. Lundesteigen i Eker 6 April 1785.

— —, — 10 f. o.: Niels Wilhelm Mechlenburg † kort før 1785 (er altsaa forskjellig fra Kapt. Nicolaus M.).

— —, — 14 f. n.: Nicolaja Maria Mechlenburg var gift med Johan Frederik Hofman (2 Sønner til Daaben p. Strømsø: Johan Thomas, 10. Aug. 1747 og Johan Frederik, 8. Jan. 1749).

— 84, — 1 f. n.: Amrum-Mechlenburgernes Stamfader er af en Slægt, der baade dengang og senere kaldte sig Marstrand.

— 85. Hvis man tør antage, at Matthias Hansen af et af sine to første Ægteskaber har havt en Søn, opkaldt *Hans* efter Farfaderen, er det rimeligt, at Sønnen af 3. Ægtetkab er opkaldt *Hans Mechlenburg* efter sin Morfader, der da maa være den S. 66 nævnte Hofmønsterskriver.

(Foruden Forf. til „Lidt om Fam. Mechlenburg" have D'Hrr. Kapt. S. A. Sørensen og Direktør Ch. Delgobe ydet Bidrag til disse Notitser).

— 88, — 8 f. o.: Kronborg, læs: Rosenborg.

— 103, — 6 f. n.: Chr. Ulr. Gyldenløve, læs: Ulr. Chr. G.

— 111, — 6 - - : 1609, læs: 1409.

— 132, — 3 - - : Henvisningen udgaar.

— 167. Planteur Joh. Adolph Gravenhorst døde paa St. Thomas 12. Jan. 1770 (Kjbhs. Adr. Avis, 14/5 s. A.)

Side 170, Linie 13 og 18 f. o.: Om Anders og Fredrik Boyessøn jvf. H. D. Lind, Kong Christian IV og hans Mænd paa Bremerholm, S. 308 f. og 316.

— 173, Stamtavlen o. Fam. Richelieu: Kapt. Niels Krabbe Wind R. boede fra 1799 paa Gaarden Leren p. Pusteren i Edø Præstegjæld og druknede 23. Februar 1807. En Datter Caroline Juliane Mathea, født i Thingvold 27 April 1798.

— 174, Linie 8 f. o.: Foran Soelgaard indskydes: Christian.

— 175, — 7 f. n.: 22. Okt., læs: 21. Okt.

— 179, — 13 - - : Catharine, læs: Christina.

— 217, — 15 f. o.: Stat, læs: Skat.

— 218, — 5 f. n.: 1632, læs: 1682

— 220, — 22 - - : 1682, læs: 1632.

— 223, — 14 f. o.: 1609, læs: 1619.

— 230, — 13 - - : Efter Johanne Thune tilføies: Mortensdatter.

— 232, — 23 - - : Frederik v. Ehrenschildt † 12. Apr. 1645.

— — , — 24 - - : Joh. Marie Schøller † 7. Novbr. 1761.

— — , — 26 - - : Caspar Schøller † 12. Mai 1766

— 242, — 24 - - : Christian Schøller til Gjølmø † 10. Novbr. 1757, hans Hustru 6. Juni 1759.

Register.

Bestyrelsen før **Samfundet for dansk-norsk Genealogi og Personalhistorie** bestaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Norske Afdeling:

Fhv. Adjunkt **M. Arnesen,**
Kgl. Fuldmægtig **Th. Boeck,**
Bureauchef **A. Collett,** Sekretær*,
Professor, Dr. **L. Daae,**
Rektor **A. E. Eriksen,**
Arkivfuldmægtig **H. J. Huitfeldt-Kaas,** Formand*,
Fhv. Bureauchef **W. Lassen,**
Sognepræst **D. S. Thrap,**
Arkivfuldmægtig **E. A. Thomle*.**

Danske Afdeling:

Arkivar **C. F. Bricka*,**
Forretningsleder for Geneal. Inst. **S. Elvius,**
Kapitain af Fodfolket **F. H. W. Harbou,** Sekretær,
Geheimekonferentsraad, Overhofmarskal, Kammerherre, Major **C. L. Levenskiold,**
Arkivar, Dr. **O. Nielsen*,**
Geheimekonferentsraad, Kammerherre **M. H. Rosenørn,** Formand.
Sognepræst, Dr. **H. F. Rørdam*,**
Geheimelegationsraad **A. Skrike,**
Arkivsekretær **A. Thiset,**
Fuldmægtig hos Overpostmesteren **G. L. Wad.**

De med * mærkede Herrer udgjøre Skriftudvalgene.

Da den norske Bestyrelse, der hidtil havde revideret Samfundets Regnskab, havde udtalt Ønsket om, at Revisionen fremtidig maatte foregaa i Danmark af særlig dertil udnævnte Mænd, have d'Hrr. Geheimekonferentsraad *Schlegel* og Etatsraad, Grosserer *Isberg* godhedsfuldt overtaget dette Hverv. Revisorerne have Intet fundet at erindre ved det af Kommissionæren, Boghandler Rud. Klein, for 1889 aflagte Regnskab. Hvorledes de enkelte Summer i dette fordele sig paa Indtægt og Udgift, ses af følgende Oversigt:

Indtægt.

Restancer fra 1888	213 Kr.	00	Ø.
Understøttelse fra det danske Ministerium for Kirke- og Undervisningsvæsenet	300 —	00	—
Halvdelen af Renterne. af „En Unævnts Legat“	19 —	38	—
Medlemsbidrag ÷ Kommissions-Rabat	2031 —	37	—
Solgt af Tidsskriftet	204 —	19	—
Skylder Boghandler Klein 31/12 1889	394 —	83	—
	3162 Kr.	77	Ø.

Udgift.

Skylder Boghandler Klein 1/1 1889	266 Kr.	27	Ø.
Forfatter- og Redaktør-Honorar	961 —	13	—
Papir	394 —	00	—
Trykning	1200 —	68	—
Heftning	170 —	06	—
Forskjellige Udgifter	73 —	13	—
Retour og Restancer, som afskrives	37 —	50	—
Restancer, som overføres til næste Aars Regnskab	60 —	00	—
	3162 Kr.	77	Ø.

Paa Samfundets Sparekassebøger (jvf. forrige Bind Side 334) indestaar i December 1890: 1) 92 Kr. 13 Ø., 2) 45 Kr. 89 Ø. og 3) („En Unævnts Legat til Samfundet“) 1054 Kr. 29 Ø. Desuden eier Samfundet et Indskrivningsbevis paa den danske Statskasse, stort 500 Kr. 00 Ø.

Som allerede bemærket paa Omslaget af Aargangens 2. Hefte er Samfundets hidtilværende Kommissionær, Boghandler Rud. Klein, afgaaet ved Døden. Efterat der i den Anledning for indeværende Aar har været truffet en foreløbig Ordning, ville Forretningerne fra Begyndelsen af 1891 blive overdragne til to særskilte Kommissionærer: for Norge Boghandler *Marius Lund* i Christiania — for Danmark Boghandlerfirmaet *Otto B. Wroblewski* i Kjøbenhavn.

Bestyrelsen har for **Samfundets Medlemmer** vedtaget en Prisnedsættelse af Tidsskriftets ældre Aargange saaledes, at Medlemmerne fremtidig kunne erholde Aargangene 1881—89 (1880 er udsolgt) til en Pris af 3 Kr. for den enkelte Aargang, 25 Kr. for alle 9 Aargange samlede.

Dødsfald i Norge
1889.

Meddelt af Arkivfuldmægtig Otto Gr. Lundh.

Aakrann, Margarethe Elisabeth, f. Bull, 5. Novbr., Breidablik i Elverum. (Mand: E. A.)

Aall, Anna Sofie, f. Krüger, (Enke efter Sogneprest N. B. A.), 83 A., 23. Juni, Christiania. (Døtre og Svigersøn: Louise A., Anna Jürgens, f. A., og Chr. Jürgens, Sogneprest).

Aall, Didrik Maria, Direktør for Skulpturmuseet, 47 A., 25. Oktbr., Christiania. (Hustru: Marie A.).

Aarnes, S. A., Kobberstikker og Lithograf, 60¼ A., 4. Juli, Christiania. (Hustru: Mariane A., f. Bjerregaard).

Aas, Anne, (Enke efter Provst John A.), 84 A., 2. Marts, Christianssand. (Nevø og Niece: Peter R. Krag, Kaptein, og Fredrikke K., f. Fyhn).

Aas, Carl Bertram, Overretssagfører, 55½ A., 8. Decbr., Throndhjem. (Børn).

Aas, Lauritz, Byfoged, 67 A., 12. Septbr., Christianssund. (Hustru: Mathilde A., f. Knoff).

Aasgaard, Birthe, (Enke efter Proprietær Gabriel A.), 72½ A., 18. Mai, Nordli i Sørum. (Efterladte).

Abelsted, Christian August Rudolf, Skuespiller, 56 A., 25. Januar, Christiania. (Hustru: Christine A.).

Abrahamsen, Ingeborg, f. —, 91 A., 16. September, Christiania. (Barnebarn: Carl Stabell).

Aga, Lars J., fhv. Lensmand og Storthingsrepræsentant, 89 A., 7. August, Ullensvang.

Altenburg, Signe, 9 A., 2. August, Christiania. (Forældre: R. A., Politifuldmægtig, og Ida A., f. Bjørnstad).

Ameln, Christine, 13. Juni, Tonningsnæs. (Fader: Chr. G. A.).

Ameln, Herman von Tangen, 34 A., 9. August, Bergen. (Hustru: Frederikke A., f. Hansen).

Ameln, Karen Krøger, 76 A., 10. Juli, Bergen. (Søskende).

Amundsen, Thora, f. Siebke, 28. Juni, Christiania. (Mand: J. A. A., Overretssagfører).

Andersen, Margrethe Fasting, 90 A., 3. Oktober, Christiania).

Angell, Kristine Bie, 87 A., 31. Marts, i »Thomas Angells Hus«, Throndhjem.

Angell, Ulrikke Marie, 42 A., 18. Mai, Bergen. (Søskende).

Anker, Bernt, Underfoged, 7. August, Drøbak. (Hustru: Karen A., f. —).

Anker, Dorothea Ulrikke, 15 A., 16. August, Risør. (Forældre: M. U. A., Overtoldbetjent, og Louise A., f. Wessel-Berg).

Antonisen, Carl, 25 A., 23. Oktober, Barcelona. (Moder: Charlotte A., f. Schøyen).

Arentz, Hans Jørgen Christian, Bagersvend, 64 A., 3. Mai, Bergen. (Hustru: Gunhilde Sofie A., f. Skaaland).

Arentz, Ludvig Holberg, Lithograf ved »Norges geografiske Opmaaling«, $66^1/_4$ A., 7. April, Christiania. (Søster og Svoger: Emmerentze Biørn, f. A., og Poul Biørn).

Arneberg, Sigrid, 19 A., 9. Mai, Hedemarken. (Forældre: M. A., Kaptein, og Christine A., f. Dahl, Christiania).

Aschehoug, Anna Bolette, $12^1/_2$ A., 26. Januar, Brevik. (Forældre: J. og Johanne A.)

Baastad, Trygve, $8^1/_2$ M., 1. Juli, Christiania. (Forældre: William B. og Hanna B., f. Friis).

Bache, Torger Jacobi, Skibsreder, $74^1/_2$ A., 19. Septbr., Tjømø. (Hustru: Maren B., f. Røed).

Backer, Kirstine Elinor, $10^1/_2$ A., 15. Marts, Christiania. (Fader: Fr. B.).

Balchen, Peter Fredrik Suhm, $81^1/_2$ A., 19. August, Stockholm. (Børn, Christiania).

Balle, August, Cand. philos., 27 A., 2. November, Christiania. (Forældre: Wilhelm B. og Margarethe B., f. Falkenberg).

Bang, Hans H., Kjøbmand, 32 A., 25. Novbr., Grimstad. (Hustru, Moder og Broder: Mathilde B., f. Johnsen, Anthonette B., f. Huseland, og J. B.).

Bang, John, Amtsdyrlæge, $77^1/_2$ A., 1. Mai, Stjørdalen. (Hustru: Martha B.).

Bang, Magdalene Cathrine, f. Neumann, 90 A., 21. Novbr., Drammen. (Børn).

Bang, Tellef Martin, fhv. Sogneprest til Vestre Moland, $73^1/_2$ A., 12. Juni, Lillesand. (Datter: Sophie B.).

Bang, Thorleif, $^{11}/_{12}$ A., 22. Decbr., Drammen. (Forældre: T. B. og Otilia B.).

Bassøe, Peter Fredrik, fhv. Provst og Sogneprest til Raade, $84^1/_2$ A., 16. Marts, Christiania. (Børn).

Bauer, Johanna, f. Herbst, 67 A., 18. Novbr., Christiania. (Datter og Svigersøn: Hedwig Nissen, f. B., og Henr. Nissen, Arkitekt).

Bay, Ragnar, 6. Marts, Hasselbakken ved Christiania. (Forældre: N. K. B., Ingeniør, og Trine B., f. Ring).

Belling, Karl Daniel, $72^1/_3$ A., 13. Mai, Bergen. (Børn: Stadholsk G. B. og Ingeborg Hammer, f. B.).

Bennetter, Adolf, 18 A., 23. Decbr., Bergen. (Forældre: Lorentz og Mina B.).

Bentzen, Sally Marie, 27 A., 27. Februar, Moss. (Moder og Søskende: Inger B., H. B. B., J. S. B. og Nathalie Rønneberg, f. B.)

Bentzon, Margaretha, f. Røebeck, 29. Septbr., Bergen. (Mand: George B.).

Berentsen, Ragna, 16 A., 9. Januar, Stavanger. (Forældre: L. B. og Hendrikke B., f. Housken).

Berentzen, Marie Lovise, f. —, 67 A., 3. Juli, Christiania. (Børn og Svigerbørn: Jens B., Oswald B., Otto B., Birgit B., Margrethe B., Inga og H. Frisak).

Berg, Benjamin, fhv. Toldbetjent, 84 A., 8. Decbr., Christiania. (Hustru: Pauline Sofie B., f. Giverholt).

Berg, R. R., Mægler, 13. Novbr., Christiania. (Hustru: Julie B.).

Bergendahl, Bergitte C., 42 A., 10. Februar, Bergen. (Mand: Jens B.).

Berger, Johanne Sofie, f. Harbitz, 94 A., 19. Januar, Takvam ved Bergen. (Datter: Benedicte B.).

Berggren, Fanny, 8 A., 16. September, Christiania. (Forældre: C. B., Ingeniør, og Marie B., f. Rodskou).

Bergh, Paul, $4^1/_2$ A., 27. Decbr., Kragerø. (Forældre: Finn B., Premierløitnant, og Ragnhild B., f. Jost).

Bernhoft, Julie, 80 A., 17. Mai, Kragerø. (Søsterbørn, Christiania).

Berven, John Halvor, 4. August, Newcastle. (Hustru: Elisa Mary B., f. Rickinson).

Bessesen, T, Skibshandler og Dampskibsexpeditør, 58 A., 7. April, Kleven pr. Mandal. (Søn: Morten D. B.).

Beyer, Sverre, 23 A., 29. April, Leipzig. (Forældre: F. B. og Hanna B., Bergen).

Bie, Henning Junghans, Lodsoldermand, 75 A., 1. Marts, Grimstad. (Hustru: Clara B., f. Ebbell).

Bie, Johannes Ebbell, 25½ A., 11. Juni, Grimstad. (Moder: Clara B., f. Ebbell).

Bing, Fr. D. F., Politimester, 70 A., 16. Marts, Fredriksstad. (Paarørende).

Birch, Anna Marie Elisabeth, 41 A., 28. Juli, Hønefos. (Moder: Sally B., f. Arbo).

Birkeland, Augusta, f. Kildal, 38 A., 18. Marts, Christiania. (Mand: L. B., extraordinær Høiesteretsassessor).

Biørn, Amalie, f. Bekkevold, (gift 1. med Henrik Wergeland, 2. med Sogneprest N. A. Biørn), 70 A., 27. Oktbr., Christiania. (Datter: Thina B.).

Biørn, Kristian Ludvig Wergeland, 2 A., 26. Marts, Nordre Aurdal. (Forældre: Fr. B. og Anne B.).

Bjerck, Bertha Marie Susanne, 17 A., 18. April, og Borghild, 15 A., 3. Mai, Drammen. (Forældre: Peter B. og Olga B., f. Eyde).

Bjerck, Henrikke Charlotte, f. Brøgelmann, 33 A., 7. Februar, Bergen. (I Mandens Fravær hans Forældre: G. Bjerck sen. og Mathilde B., f. Huun).

Bjerknæs, Kristian, Cand. philos., 28 A., 18. Juli, Christiania. (Fader: J. B., kgl. Fuldmægtig).

Bjerge, Sigrid Dagmar, ⅔ A., 28. Mai, Christiania. (Forældre: S. H. B. og Cecilie B., f. Selmer).

Bjørn, Margrethe, ½ A., 9. Marts, Christiania. (Forældre: Chr. L. B. og Lovise B., f. Wilhelmsen).

Blaauw, Harald, 22 A., 21. August, Tacama i Amerika. (Forældre: Jacob og Gregorine B.).

Blanc, Gesualdo Enrico Augusto, 17 A., 18. Decbr., Christiania. (Forældre: Adolf og Magda B., f. Thomsen, Bergen).

Blanc-Gormet, Marie Genevieve, Priorinde ved Vor Frue Hospital, 43 A., 24. Mai, Christiania. (Sr. Marie Joseph, Provincialpriorinde).

Blikstad, Alf, 5⅚ A., 5. Juli (ved et Ulykkestilfælde), Farsund. (Forældre: C. B., Apotheker, og Marie B., f. Stiansen).

Blom, Fredrik Adler, 17. Juni, Laurvik. (Datter: Marie B.).

Blom, Johan, 84 A., 8. Oktober, Graaten pr. Skien. (Hustru: Marie B., f. Myhre).

Blytt, Karen, 64 A., 24. April, Bergen. (Søster: Emma Daae, f. B.).

Bodding, Betsy Emilie, f. Wennevold, 51¾ A., 30. Oktbr., Gjøvik. (Mand: E. O. B., Boghandler).

Bodding, Sigfrid, 15 A., 25. Decbr., Christiania. (Forældre: J. B., Overretssagfører, og Thea B.).

Bodom, Christian Conrad Sophus, Distriktslæge, 58 A., 20. Decbr., Inderøen. (Hustru: Hilda B., f. Schulrud).

Boe, Kirsten, f. Jensen, 80⅙ A., 21. August, Fevik ved Arendal. (Børn).

Boe, Olaf Christian, 23 A., 23. Mai, Marseille. (Forældre: Christian Th. B. og Amalie B., f. Lund).

Bollmann, Petrikke Margrethe, f. Kolderup, 74 A., 24. Juni, Bergen. (Mand: Johan B.).

Bolstad, August, 31 A., 15. November, Christiania. (Broder: Thv. B.).

Bond, Marie, f. Berg, 26¾ A., 14. Mai, Hull. (Mand: Francis B.).

Borch, Hans Rosing, Proprietær, 58 A., 18. Oktbr., Mo, Jevnaker. (Søskende).

Borch, Ragnvald, 17 A., 13. Oktbr., Christiania. (Fader: B. E. B.).

Borthen, Nina Margrethe Sofie Henriette, 3½ A., 4. Decbr., Throndhjem. (Forældre: Tob. U. B. og Nina B., f. Haurowitz).

Bothner, Ellen Christine, 1 A., 24. Novbr., Moss. (Forældre: C. W. B. og Jacobine B., f. Abrøe).

Bothner, Mette Christine, ¾ A., 23.

Mai, Fredrikshald. (Forældre: Harald B. og Jacobine B.).

Boyesen, Anna, f. Rosendahl, 59 A., 10. Juli, Christiania. (Søn: N. P. B.).

Boyesen, Johan Fredrik, Prokurator, 82 A., 4. April, Christiania. (Hustru: Thrine B., f. Henschien).

Braarvig, Thor, 24 A., 2. Februar, Liverpool. (Forældre: A. B. og Kaia B., f. Bruun, Arendal).

Brandis, Gerhard I., fhv. Bagermester, 25. Oktbr., Bergen. (Nevø: F. Schuman).

Brandt, Beate, f. —, 8. Oktbr., Ølken i Vestre Slidre. (Børn).

Brandt, Mette Katharine, f. Meyer, 23. Novbr., Bergen. (Mand: C. B.).

Brechan, Carl Johan, Apotheker, 52 A. 15. Mai, Christianssund. (Hustru: Sophie B., f. Hegge).

Bredal, Herman Brunchorst, fhv. Skibsbygmester, 65 A., 22. Marts, Møllenpris v. Bergen. (Niecer: Karen og Janette Simonsen).

Brissach, Sara Andrea, f. Baumann, 80½ A., 12. Novbr., Molde. (Datter og Svigersøn: Sara With, f. B., og S. With).

Broch, Christian, Cand. theol., 1. Mai, Christiania. (Forældre: S. B., Justitiarius, og Julie B., f. Hofgaard).

Broch, Ole Jacob, Dr., Professor, 70 A., 5. Februar, Sevres ved Paris. (Hustru: Minna B., f. Schmidt).

Broch, Thomassine Henriette, 19 A., 6. Juli, Christiania. (Moder: Jeannette B., f. Soelberg).

Brodal, Emma Karoline, f. Dahl, 25 A., 3. April, Christiania. (Mand: Peter B., Postfuldmægtig).

Brodtkorb, Hans Gudbrand Clasen, 11¼ A., 29. Oktbr., Throndhjem. (Forældre: Jens B. og Olive B., f. Clasen).

Brostrup, Johannes Finne Coldevin, 57 A., 2. Marts, Shebbogan, Wisconsin, U. S. A. (Søster og Svoger: Ida Mangskou, f. B., og A. Mangskou, Inspektør).

Broust, Johan Peter, Tobaksfabrikant, 85½ A., 27. Mai, Throndhjem. (Nevø: Herman B.).

Brun, Henrik, 23 A., 20. Juli, Oskarsborg. (Moder: Anna B., f. Jensen).

Brun, Jacob B., Bager, 82 A., 9. Februar, Christiania. (Børn).

Brun, Marie Sofie Fredrikke, f. Petersen, 58 A., 11. Juni, Christianssand. (Mand: Joh. M. B.).

Brun, O. C., Handelsmand, 59¾ A., 17. Januar, Throndhjem. (Hustru: Anne B.).

Brun, Wollert, Kandidat, 72 A., 7. Januar, Christiania. (Brodersøn: F. B.)

Bruu, Johannes, 64½ A., 26. Mai, Tønsberg. (Hustru: Henrikke B., f. Melsom).

Bruun, Herman Hoë Brodtkorb, 17. Juli, Kjørbo ved Christiania. (Moder: Hanne B., f. Brodtkorb).

Bruun, Jens, 76 A., 5. Marts, Drammen. (Nevø: Jens P. B.).

Bruun, Lovise, f. Jensen, 62 A., 21. Marts, Hammerfest. (Søn: Ludvig B.).

Bruun, Torger Andreas, fhv. Skibsreder, 82 A., 26. Marts, Fredriksstad. (Hustru: Juliane B., f. Søevold).

Bræнne, Johs., fhv. Kjøbmand og Mølleejer, 77 A., 7. Januar, Throndhjem. (Hustru: Johanna B., f. Moe).

Buch, Ingeborg Marie, f. Mathisen, 47 A., 27. Juni, Kolbjørnsvik ved Arendal. (I Mandens Fravær hans Søster Petrine Mathisen).

Buck, Wilhelm Henrik Klerck, 24. Decbr., Øxfjord. (Hustru: Cecilie B., f. Akkermann).

Bugge, Anne Cathrine, 67 A., 15. Marts, Laurvik. (Søskende).

Bugge, Carl Nicolay, fhv. Provst og Sogneprest, 81 A., 12. Septbr., Ekersund. (Børn, Christiania).

Bugge, Cathrine Lucie, 10 A., 18. Oktbr., Christiania. (Moder: Anna B.).

Bugge, Iver Hesselberg, Bankbogholder, 63 A., 19. April, Laurvik. (Hustru: Thora B., f. Due).

Bugge, Johan Nicolai, Foged, 75 A., 3. Januar, Moss. (Børn).

Bugge, Kirsten, 10. Juni, og Tvilling-

søsteren Margit, 9. Juni, $3^1/_2$ M., Skotselven. (Forældre: Harald B., Ingeniør, og Mimi B., f. Steen).

Bugge, Signe, 20. April, Bjellands Prestegaard. (Forældre: Thorvald B. og Anna B.).

Bugge, Sofie Christiane, 10 A., 20. September, Snaasen. (Forældre: P. O. B., Sogneprest, og Hanna Cassandra B., f. Houge).

Bugge, Thrine, Skolebestyrerinde, 72 A., 20. Mai, Christiania. (Broder: N. M. B.).

Bull, Arvid Waldemar, 5 U., 15. Novbr., Christiania. (Forældre: Johan Randulf B. og Ulrikke E. B., f. Paulsen).

Bull, Elisabeth, $1^1/_2$ A., 17. Januar, Nordstrand ved Christiania. (Forældre: Frans B. og Tony B., f. Berggren).

Bull, Henriette Augusta, f. Walløe, 23. Juli, Aldershvile. (Datter: Kathinka Gjertsen, f. B.).

Bull, Nils, 22 A., 7. August, paa Reise fra Chili til Falmouth. (Forældre: — B. og Ida B., f. Røed).

Bull, Petrine, f. Bull, $82^1/_2$ A., 26. Juni, Sandehered. (Døtre: Karen B. og Constance B., Tønsberg og Christiania).

Bärnholdt, Otto Fredrik Sigismund, Sagfører, 63 A., 18. August, Jevnaker. (Børn og Svigersøn: Ivar B., Kristian B., Marie Berg, f. B., og Niels Chr. Berg).

Bærøe, Gunhild Marie, 14 A., 7. Oktbr., Haabøl. (Moder: Thora B., f. Krogh).

Bøckmann, Erasmus Dietrichson, $1^1/_3$ A., 21. Februar, Throndhjem. (Forældre: M. B., Læge, og Elisa B., f. Dietrichson).

Bødtker, F. O., Distriktslæge i Lurø, 44 A., 28. Juni, Sundø i Helgeland. (Hustru: Alethe B., f. Wergeland).

Bødtker, Job Dischington, Sorenskriver, 71 A., 12. Novbr., Christiania. (Hustru: Sofie B., f. Sejersted).

Børresen, Paul Fredrik, Kjøbmand, 46 A., 15. August, Laurvik. (Hustru: Mina B., f. Sahlgaard).

Cappelen, Bolette, f. Ullitz, 14. Juli, Haugesund. (Børn, Christiania).

Cappelen, Sophie, f. Faye, 59 A., 28. Novbr., Christiania. (Børn).

Caspersen, Bertha, f. —, 10. Juni, Christiania. (Mand: Søren C., Generalkonsul).

Christensen, Andreas, Trælasthandler, 60 A., 26. Februar, Drammen. (Hustru: Mina C., f. Thygesen).

Christensen, Elise, f. Moe, 25 A., 17. Januar, Hammerfest. (Mand: R. C., Dampskibsfører).

Christensen, Goren Cathrine, f. —, 71 A., 9. Juni, Christiania. (Søn og Svigerdatter: Carl C., Adjunkt, og Louise C., f. Leegaard, Tromsø).

Christensen, Hans, Skibsreder, 76 A., 19. April, Drammen. (Hustru: Magdalene C., f. Boug).

Christensen, Josefine Marie, f. Fauchald, $32^1/_3$ A., 10. Juli, Boston, U. S. A. (Moder og Søstre: Birgithe Fauchald, f. Bechen, Bertha og Jenny Fauchald).

Christensen, Margit, 7 A., 17. Mai, Laurvik. (Moder: Marine C., f. Lieungh).

Christophersen, Carl Bertrand, Sogneprest, $57^1/_2$ A., 30. Januar, Rakkestad Prestegaard. (Hustru og Sønner: Ditlovna C., f. Hald, Johs. C., Stud. med., og Otto C., Stud. theol.).

Clausen, Georg Ferdinand, kgl. Fuldmægtig, 63 A., 6. Juli, Christiania. (Slægtninge: Sofie Valeur, f. Bendixsen, Einar og Elise Bendixsen, Martine Clausen, f. Berg, Hagbarth og Thorvald Clausen).

Clemetsen, Maren, f. Sissener, 31 A., 4. Decbr., Minneapolis, U. S. A., (Søster: Wilhelmine Gulowsen, f. Sissener, Christiania).

Cock, Maren Fredrikke, f. Sølsberg, 56 A., 14. November, Lillehammer. (Efterladte).

Cold, Otto Christian, Bureauchef, 76

A., 6. Septbr., Christiania. (Slægtninge).

Collett, Marthine Sophie, f. Collett (Enke efter Justitssekretær Tom John C.), 83½ A., 20. Marts, Christiania. (Børn: Thomas C., Distriktslæge, og Johanne Vogt, f. C.).

Conradi, Fredrik Emil, 12 A., 9. Februar, Holmestrand. (Forældre: L. C., Stationsmester, og Nicoline C., f. Ulstad).

Corneliussen, Carl Paaske, 7½ A., 24. Decbr., Vigsnæs Verk. (Forældre: O. A. C., Direktør, og Helga C., f. Paaske).

Daa, Ludvig Kristensen, 7½ M., 9. Juli, Nedre Eker. (Forældre: Kr. L. D. og Marie D., f. Døscher).

Dahl, Andrea Marie, f. Rasmussen, 29. Oktbr., Bergen. (Døtre og Svigersøn: Flora Nicolaysen, f. D., Marie D. og Emil Nicolaysen).

Dahl, Christian Peter Munch Lerche, fhv. Distriktslæge, 46 A., 18. Mai, Drøbak. (Hustru: Hildur D., f. Henrichsen).

Dahl, Fredrik Kristian Bruun, 3 U., 29. Septbr., Rødø Prestegaard. (Forældre: S. D., Sogneprest, og Rikka D., f. Bruun).

Dahl, Ingeborg Wallem, f. Wallace, 54 A., 9. Marts, Bergen. (Mand: Ferdinand D.).

Dahl, Johanne Edvardine, f. Søegaard, (Enke efter Provst D.), 80 A., 26 August, Christiania. (Børn: R. D., Claus D., Birgitte Stene og Charlotte Vauvert, — Christiania, samt Emil D., Kaptein, Hanna D., f. Hagemann, og Claudine Wang, f. D., — Throndhjem).

Dahl, Kristian Gerhard, Fabrikbestyrer, 32 A., 12. Februar ved Jernbanesammenstødet ved Maubeuge, Frankrige. (Moder: Christine B. D., Throndhjem).

Dahle, Anders, fhv. Provst, Sogneprest til Bakke, 84 A., 23. Februar, Stavanger. (Søn og Svigerdatter: H. D. og Kathinka D., f. Falk).

Dalsbøtn, Ole, fhv. Distriktslæge, 41 A., 6. August, Ladvik i Sogn. (Hustru: Anna D., f. Willgohs).

Danielsen, Nils Margretius, April, Brandvold. (Børn: Anne N. D. og O. S. D., Stud. med.).

Dedekam, Theresia, f. —, 86¼ A., 17. Marts, Arendal. (Søn: J. K. D.).

Dehli, Thorvald Sigvard Johannessen, Dyrlæge, 58 A., 21. August, Christiania. (Hustru: Marie D., f. Olsson).

Dehly, Kirsten, 11 A., 3. August, Laurvik. (Forældre: Severin Meidell D. og Josephine Mathilde D., f. Beyer).

Dietrichson, Fredrik Johan, ¾ A., 13. Juni, Bedar i Spanien. (Forældre: J. J. O. F. D., Ingeniør, og Anna D., f. Sell).

Dircks, Constance, 58 A., 8. Decbr., Christiania. (Søster: Emma D.).

Dons, Henrik, Agent, 44½ A., 7. Septbr., Christiania. (Moder: Henrikke D.).

Dons, Louise Severine, f. Lindeman, 36 A., 3. Januar, Borgund ved Aalesund. (Mand: O. A. L. D., resid. Kapellan).

Doran, Marie Aryanne, f. Juell, 29. Januar, Christiania. (Børn).

Dreier, Fredrik Wilhelm, 31 A., 13. April, Throndhjem. (Hustru: Rikka D., f. Nyhus).

Dunker, Frederik, 71 A., 24. Septbr., Alme ved Hønefos. (John Alme).

Dybwad, Bertram Elias, ¼ A., 31. Oktbr., Nordstrand i Østre Aker. (Forældre: Jens M. D. og Thea D., f. Gutzeit).

Dybwad, Christopher Andreas, Cand. philos. og fhv. Grosserer, 72 A., 13. Mai, Christiania. (Efterladte).

Dyring, Theodor Kristian, 3½ A., 10. Januar, Asker Seminarium. (Forældre: Joh. D., Overlærer, og Marie D.).

Døcker-Smith, Clara Dorothea, ¼ A., 1. Juni, Christiania. (Forældre: Julius D.-S. og Ingerid D.-S., f. Lysholm).

Døderlein, Christian Grønbeck, 4 A.,

9. Februar, Asker. (Forældre: Chr. D., Læge, og Thyra D., f. Lunn).

Ebbesen, Valborg, f. Syvertsen, 34½ A., 1. April, Christiania. (Mand: Detlev E.)

Eckersberg, Gustava, f. Pauss, 73 A., 19. Januar, Strands Prestegaard ved Stavanger. (Mand: Hartv. E., Sogneprest).

Eckhoff, Hans Breien, Kadet, 20 A., 17. November, Christiania. (Forældre: W. A. E., Overlærer, og Laura E., f. Breien).

Eckstein, Amonia Hansine, f. Smitt, 58 A., 28. Januar, Christiania. (Mand: B. E.).

Eeg, Cecilia Cathrine Lovise, f. Rummelhoff, 33 A., 21. August, Mandal. (Mand: Johan E., Kontorfuldmgt.).

Eger, Henriette, f. Normann, 3. Oktbr., Christiania. (Mand: Alfred E., Bureauchef).

Eide, Kirsten, 22½ A., 12. Juli, Levanger. (Forældre: J. L. E. og Sina E., f. Hveding).

Eimstad, Aagot, 19. Juni, og Birger, 1¼ A., 26. Decbr., Bergen. (Forældre: B. O. E., Kaptein, og Marie E., f. Christensen).

Elbert, Harry, f. 26. Februar 1882, 23. April, Christiania. (Forældre: Anton E. og Annie E.).

Ellefsen, Julie, 7¾ A., 26. Oktbr., Grimstad. (Forældre: C. J. E., Læge, og Caroline E., f. Schwensen).

Ellefsen, Knud Johan Schanke, 9½ M., 27. Februar, Porsgrund. (Forældre: — E. og Marie E., f. Schanke).

Ellefsen, Margit, 8. Januar, Drøbak. (Mand: Hans E.)

Ellerhusen, Fredrik Herman Schwings, 80 A., 2. Februar, Bergen. (Hustru: Karen E., f. Flindt).

Ellerhusen, Thore, 2 A., 16. Juni, Fredriksstad. (Forældre: Th. E., Artillerikaptein, og Hanna E., f. Schjelderup).

Elster, Elen Sophie, f. Alstrup, 78 A., 21. Decbr., Førde. (Mand: Chr. E., fhv. Sorenskriver).

Engelsen, Bertram Conrad, fhv. Kasserer ved Throndhjems mekaniske Verksted, 60 A., 29. April, Throndhjem. (Hustru: Ovidia E., f. Matheson).

Engelsen, Mathilde Elisabeth, 12¾ A., 10. Marts, Vardø. (Forældre: H. T. E. og Maren E., f. Normann).

Engh, Engelbrekt Claudius, Cand. pharm., 40 A., 3. Novbr., Chicago, U. S. A. (Forældre: C. A. E., Distriktslæge, og Elisa E., f. Norman, Sogndal i Sogn).

Erlandsen, Hanna Sofie Angell, f. Lund, (Enke efter Sorenskriver Andreas E.), 54 A., 12. Septbr., Namsos. (Børn).

Erlandsen, Iver Kristian Lund, 22 A., 2. Januar, Namsos. (Moder: Hanna E., f. Lund).

Esbensen, Dagmar, 3⅔ A., og Lauritz, 1⅚ A., Juli, Vadsø. (Forældre: Hans E. og Birgitte E., f. Brodtkorb).

Esbensen, H. F., Konsul, 58 A., 28. Januar, Vadsø. (Hustru: Andrea E., f. Gundersen).

Essendrop, Karen Ursula, f. Fabritius, 70 A., 22. Maj, Christiania. (Mand: C. P. P. E., Biskop).

Eyde, Johanne Benedicte, 29. Juni, Christiania. (Forældre: Niels E., Storthingsmand, og Elida E.).

Fahlstrøm, Anna Alette, f. Havnæss, 12. Februar, Christiania. (Sønner: Johan og Christian F.).

Falch, Christiane, f. Falkenberg, 75¾ A., 2. Decbr., Christiania. (Datter: Jane F.).

Falch, Michael, Cand. phil., 58 A., 10. April, Bergen. (Søstre).

Falchenberg, Carl Emil, 13¾ A., 28. Juni, Christiania. (Forældre: Peder F. og Martha F.).

Falck, Thomas Scheen, Konsul, 60 A., 18. Juli, Stavanger. (Hustru: Anna F., f. Lindahl).

Fangen, Nicolaus Stener Johannes Christian Sørenssen, Overtoldbetjent, 59 A., 19. Juni, Bergen. (Hustru: Annette F., f. Lilloe).

Faye, Kaja Christiane, 21 A., 16. Oktbr., Christiania. (Forældre: Chr. F.,

kgl. Fuldmægtig, og Emilie F., f. Krogh).

Figenschou, Knut, 87 A., 21. Februar, Kjosen i Lyngen. (Børn og Børnebørn).

Finch, Carl Fredrik, 17 A., 23. Septbr., Moss. (Broder og Tante: Anders K. F. og Cathinka F.).

Finckenhagen, Ole Johan, Konsulatfuldmægtig, 26 A., 26. Novbr., Christiania. (Søster og Svoger: Ingeborg Johan-Olsen, f. F., og Dr. Olav J.-O.).

Fischer, Bernhard, fhv. Tegnelærer i Drammen, 85 A., 22. Novbr., Christiania. (Sønner: Andreas Fr. F., Mægler, og Bernhard F., Handelsreisende).

Fischer, Bernhard, $2^5/_{12}$ A., 12. Novbr., Johan, $6^1/_2$ A., November, og Rolf, 9 A., 6. December, Christiania. (Forældre: Bernhard F., Handelsrejsende, og Ingeborg F., f. Biedermann).

Fischer, Betzy, $42^1/_2$ A., 9. November, Christiania. (Moder og Broder: Sophie F., f. Sinding, og Holger F.).

Fischer, Dagmar, $^5/_{12}$ A., 19. Novbr., Gjøvik. (Forældre: F. F. og Anna F., f. Løken).

Fischer, Mette Catharine, f. Brun, 81 A., 26. Juli, Florø. (Mand: C. K. F.).

Fleischer, Emilie Caroline Augusta, f. Guldberg, 72 A., 9. April, Fredriksstad. (Mand: Johan Christian F., senior).

Flood, Dagny, 16 A., 9. Decbr., Christiania. (Fader: Constantius F.).

Flood, Maria Kirsten, $3^1/_2$ M., 12. Juni, Ødegaardens Verk ved Brevik. (Forældre: Fr. F., Kasserer, og Charlotte F.).

Folkestad, Halvor Olsen, fhv. Biskop, Overhofprædikant, 82 A., 30. Septbr. Hamar. (Plejedatter: Thea Jachwitz).

Forwald, L. S., Kantor og Organist, 8. Januar, Stavanger.

Foss, Thrine Kirstine, f. Robsahm, 45 A., 29. August, Li i Sandshverv. (Mand: G. M. F.).

Foyn, Laurentius, Skibsreder, 82 A., 5. April, Tønsberg. (Hustru: Mathilde F., f. Bull).

Foyn, Otto, Skibsreder, 60 A., 30. Juni, Christiania. (Hustru: Hannah Marie F., f. Walker).

Friele, Charlotte Gustave, f. Eyde, (Enke efter Bogbinder Hans Bergendal F.), 86 A., 24. Juli, Bergen. (Døtre: Andrea Lodtz og Gunhilde Johnsen).

Fries, Magdalene, f. Greve, 2. Juli, Boston, U. S. A. (Mand: Wulf F.).

Friis, Anna Gudmanda, f. Bull, 46 A., 2. Januar, Aalesund. (Mand: H. W. F.).

Friis, Johan, 6 A., 3. Juni, Drøbak. (Moder: Johanne F., f. Elstrand).

Friis, Johan Peter, $55^1/_2$ A., 8. Marts, Porsgrund. (Hustru: Elise F., f. Arveskaug).

Frimann, Peder Harboe, fhv. Lærer, 68 A., 20. Oktbr., Bergen. (Børn).

Fritzner, Marius, fhv. Kjøbmand, 68 A., 9. Juni, Christiania. (Hustru: Christiane F., f. Lassen).

Frost, Adelaide, $2^3/_4$ A., 22. Mai, og Theodor, 29. Marts, Tvet Landbrugsskole. (Forældre: T. H. F. og Maren F., f. Jensvold).

Frost, Signe Marie, 12 A., 4. Septbr., Throndhjem. (Bedstemoder: Caroline Frost).

Frøchen, Mathilde Margrethe, 94 A., 28. Oktbr., Bergen. (Broder: H. I. F.).

Fürst, Andreas Dedekam, 66 A., 3. Septbr., Arendal. (Hustru: Bina F., f. Dedekam).

Fürst, Karen, 56 A., 9. Juli, Ildjernet v. Christiania. (Petter Danielsen).

Fürst, Louise, f. —, 14. Juni, Whitby. (Mand: Wittus F., jun.).

Fyhn, Hedda, f. Schjerden, 7. Oktbr., Christiania. (Mand: Halfdan F., Advokat).

Gaarder, Paul Fredrik, Stud. juris, 31 A., 7. Juni, Christiania. (Søskende).

Gad, Dorothea Marie, f. Tønsberg, 24.

Juli, Kjøbenhavn. (Mand: G. E. C. G., Universitetsboghandler).

Galtung, Otto Ulrik, Artillerikaptein, 50 A., 16. Mai, Throndhjem. (Hustru: Henriette G., f. Hartmann).

Garmann, J. H., Cand. theol., 75 A., 24. Juni, Christiania. (Efterladte).

Gedde, Chr., Grosserer, fhv. Løitnant, 64 A., 4. Novbr., Fredrikshald. (Børn og Svigerbørn).

Geelmuyden, Anna Katharine Hellmann, 78 A., 30. Decbr., Christiania. (Broder: B. G.).

Geelmuyden, Christian Theilmann, Redaktør, 11. Marts, Bergen. (Hustru: Anna G., f. Wienberg).

Gellein, R. D. A., fhv. Overtoldbetjent, 60 A., 29. Oktbr., Christiania. (Hustru: Katharine G., f. Fyhn).

Gerrard, Otilie, 22 A., 27. April, Christianssand. (Forældre: J. G. og Julie G., f. Stray).

Gilbert, Camilla, f. Giertsen, 24. Decbr., Bergen. (Moder: Børrea G., f. Rosenkilde).

Gill, Catharine, f. —, (Enke efter Major G.), 88 A., 29. April, Bergen. (Børn).

Giæver, Daniel, 18 A., 8. August, Tromsø. (Forældre: Johannes G. og Magna G., f. Mack).

Gjems, Gustav Andreas, 5 A., 21. Oktober, Granli. (Forældre: Gustav G. og Karen G., f. Haarseth).

Gjerding, Karl, Ingeniør, 28 A., 14. April, Cordova i Argentina. (Moder: G. C. G., f. Müller, Bergen).

Gjerdrum, Jacobine, 75 A., 8. April. Drøbak. (Søskende).

Gjersøe, Fredrikke Nicoline, f. Walløe, 72 A., 25. August, Tønsberg. (Børn).

Gjølme, Bernhard Andreas, Provst, Sogneprest, 40 A., 12. Marts, Nordre Lands Prestegaard. (Hustru: Marie G., f. Skavlan).

Gjør, Harald Fredrik, Stud. juris, 23 A., 28. April, Christiania. (Forældre: M. G., Skolebestyrer, og Nora G., f. Olsen).

Gjøs, G., Malermester, tidligere Storthingsrepræsentant, 80 A., 29. Juni, Fredrikshald.

Gleditsch, Johanne Margrethe, f. Gran, 54 A., 12. Januar, Christiania. (Børn).

Glosimodt, Erik O., Bagermester, 57 A., 21. December, Christiania. (Hustru: Caroline G., f. Nielsen).

Goffeng, August Olsen, Kaptein, 43 A., 23. Juni, Gardermoen. (Hustru: Elen G., f. Melstrøm).

Graarud, Hedvig Magdalene, f. Lesser, 90 A., 11. Januar, Holmestrand. (Børn).

Graff, Julie, f. —, Tandlæge, 34 A., 11. Juli, Christiania. (Efterladte).

Gram, Johan Wilhelm, 39 A., 1. Marts, Laurvik. (Søster: Janna G.).

Gram, Margrethe, f. Schioldborg, 96½ A., 16. Marts, Drammen. (Børn og BB. ved Elise G. og N. M. G.).

Gran, Constance, f. Mowinckel, 62 A., 6. Mai, Bergen. (Mand: Christen K. G.).

Gran, F. Rasmussen, Bygmester ved Kongsberg Sølvverk, 5. April, Kongsberg. (Hustru og Børn).

Grauer, Andreas, Skibsreder, 58 A., 20. April, Christiania. (Hustru: Mariane G., f. Wærner).

Greve, Ulrikke Eleonore, f. Sigwardt, (Enke efter resid. Kapellan A. W. G.), 90 A., 1. Marts, Bergen. (Søn: M. G., Direktør, Christiania).

Grimelund, Augusta, f. Ellefsen, 42¾ A., 22. April, Inderøen. (Mand: H. G., resid. Kapellan).

Grinager, Lars P., Violinfabrikant, 18. Januar, Brandbo, Hadeland. (Forældre: Peder H. G. og Lise G., f. Hvinden).

Grosch, Hanne, 79 A., 29. Decbr., Christiania. (Søster: Augusta G.).

Groth, Anna Helene, f. Clasen, (Enke efter Postmester G.), 93 A., 7. November, Drammen. (Efterladte).

Grundt, Ole, 39 A., 5. April, —. (Hustru: Edwarda G.).

Grøn, Gitta, f. Schroeter, 61 A., 16. Mai, Christiania. (Mand: A. F. G., Læge).

Grøn, Kristian Sofus Schroeter, 31²/₃ A., 3. April, Minneapolis, U. S. A., (Fader: J. G., Toldbetjent, Throndhjem).

Grønbech, C. A., 20. Marts, Kjøbenhavn. (Hustru: Anna M. G., f. Feilberg).

Grønberg, Emilie, f. —, (Enke efter Fuldmægtig ved Enkekassen O. G.), 68¹/₂ A., 31. August, Christiania. (Børn og Svigerdatter: Julie, Conrad, Agnes og Arthur G., samt Fredrikke G., f. Angell).

Grøndahl, Ingebrigt, 23 A., 15. Januar, Christiania. (Bedstemoder: Birgitte G.).

Grønn, Hanna Birgitte, f. Hansen, 56 A., 2. Januar, Drammen. (Mand: Eskild G.).

Grøntoft, Martha, f. Wold, (Enke efter Boghandler K. C. G.), 70 A., 12. August, Christianssand. (Børn: Constance G., Mariane Schmidt, f. G., og P. Vilh. G.).

Grønvold, Christian August, fhv. Sogneprest til Aarstad, 78¹/₂ A., 10. April, Christiania. (Hustru: Marcilia G., f. Steen).

Gude, Anne Cathrine, 18. Marts, Moss. (Broder, Søster og Søsterdatter: Fr. G., Hulda Dahl, f. G., Elise Hjersing, f. Dahl, og H. Hjersing).

Guldahl, E. M., 17. Juli, Flekkefjord. (Hustru: Lilla G., f. Heyerdahl).

Gundersen, Hanna Marie, f. Thorstensen, 19¹/₄ A., 2. Juli, Christiania. (Mand: A. G., Pastor).

Gørbitz, Martin, 76¹/₂ A., 30. Januar, Strudshavn ved Bergen. (Søn og Svigerdatter: Martin G. og Petrikke G., f. Hansen).

Habel, Jens Vincent, fhv. Sproglærer, 55 A., 11. Mai, Christiania. (Moder: Maren H.).

Hagelsteen, Laura Kathrine, f. Thrap, 75 A., 17. Marts, Bergen. (Mand: Johan H.).

Hagemann, Mathilde Andrine, f. Nielsen, 5. Novbr., Christiania. (Moder: Caroline Flaatten).

Hald, Elise, 7. Januar, Porsgrund. (Slægtninge).

Hallager, Richard, 33 A., 21. Juni, New-York. (Søskende, Christiania).

Halvorsen, Andrea, f. Bowitz, 29 A., 5. December, Christiania. (Mand: P. Th. H.).

Halvorsen, Nikoline, f. Beck, 72 A., 7. Marts, Horten. (Døtre: Thora Nilsen, f. H., og Hildur H.).

Halvorsen, Ingerid, 6¹/₄ A., 26. Marts, Bergen. (Forældre: P. G. H., Disponent, og Anna Sofie H.).

Hambro, Bernt Anker Bødtker, Cand. jur., 19. Oktbr., Edinburgh. (Moder: Stine H.).

Hammer, Caroline Frederikke, f. Münster, (Enke efter Rektor H.), 77 A., 8. Februar, Skien. (Datter: Constance H.).

Hamre, Engel, f. Hetland, 83¹/₂ A., 22. August, Ekersund. (Børn).

Hansen, Birgitte Vilhelmine, 13 A., 24. Decbr., Andebu Prestegaard. (Forældre: H. E. H. og Thora H., f. Aas).

Hansen, Valborg Jensine, f. Smith, 20. Decbr., Christiania. (Mand: C. Edw. H.).

Hanssen, Johan J. L., Assurancedirektør, f. ¹⁸/₁₁ 1821, 23. Decbr., Arendal. (Hustru: Lovise H., f. Lange).

Harbitz, Georg Prahl, fhv. Sogneprest, 87 A., 22. Novbr., Abbediengen ved Bygdø. (Børn).

Hartmann, Lorents Wittrup Schønheyder, 15 A., 18. Januar, Sigdals Prestegaard. (Forældre: Gustav H., Sogneprest, og Ottilie H., f. Schønheyder).

Haslund, Agnes, 7. Oktbr., Arendal. (Søstre: Nina Middelthon og Anna Dahr).

Haslund, Alvilde, f. Arntzen, (Enke efter Skoledirektør F. A. H.), 72¹/₂ A., 1. August, Christiania. (Børn).

Haslund, Carl, 46 A., 9. Juni, Arendal. (Hustru: Elise H., f. Fürst).

Hassel, Andreas, fhv. Skibsfører, 6. August, Kragerø. (Hustru: Augusta H., f. Jensen).

Hausmann, Eva Kristine, 89 A., 14. April, Christiania. (Slægtninge).

Hazeland, John, Sproglærer, 51 A., 4. Mai, Christiania. (Hustru og Børn: Serine H., f. Larssen, Arnold H., Cand. juris, og Mildred H.).

Hegermann, Ottilie, 88 A., 11. Februar, Throndhjem. (Søsterbørn, Christiania).

Heggelund, Helga Marie, 17 A., 15. April, Bergen. (Forældre: W. og Elisabeth H.).

Heiberg, Anne Sophie, f. Nielsen, (Enke efter Sogneprest G. A. H.), 17. Septbr., Fløenbakken ved Bergen. (Datter og Svigersøn: Gabrielle Solem, f. H., og Paul Solem).

Heidenreich, Anna, 21 A., 9. Mai, Kongsvinger. (Forældre: Aug. H. og Stine H., f. Andersen).

Heidenreich, Jens Erasmus, Sanitetskaptein, 68 A., 7. Juli, Fredrikshald. (Søskende, Christiania).

Helland, Karen Marie, f. Folkedal, 73 A., 31. Decbr., Fjeld ved Bækkelaget, Christiania. (Børn og Svigersøn: Amund H., Professor, Magda Sommerfeldt, f. H., og H. A. Sommerfeldt, Bureauchef).

Helliesen, Ole Helmich, 56 A., 12. Marts, Hindal ved Stavanger. (Hustru: Lina H., f. Gjør).

Helmsdorff, Helene Fredrikke Hilma, 2 A., 20. Mai, Christiania. (Forældre: H. S. H., Protokolfører, og Mathilde H.).

Henriksen, Helga, 11 A., 4. Marts, Kongsvinger. (Forældre: C. H., Kasserer, og Alberta H., f. Blehr).

Hermanstorff, Tordis, 10$^1/_2$ M., 17. Marts, Christiania. (Forældre: H. R. H. og Elisa H.).

Hertzberg, Georgia Harderine, 58 A., 23. Februar, Christiania. (Søskende).

Hesselberg, Anna Cecilie, Juni, Christiania. (Forældre: Ivar H. og Petra H.).

Hesselberg, Thomas Rist, Overkontrollør, 64 A., 20. Decbr., Christiania. (Broder: Frantz H.).

Heyerdahl, Anna Sofie, f. Haneborg, (Enke efter Thorvald H., Urskog), 94 A., 20. April. (Børn).

Heyerdahl, Hans Olai Fremming, Handelsborger, 67$^1/_2$ A., 14. Marts, Christiania. (Hustru: Berthe H., f. Arnesen).

Heyerdahl, Signe Margrethe, $^5/_6$ A., 18. Marts, Christiania. (Forældre: Bertrand H., Dampskibsexpeditør, og Signe H., f. Helliesen).

Hielm, Lars Johannes, Skibsfører, 64 A., 28. November, Christianssand, (Hustru: Gunille H., f. Natvig).

Hiorth, Asser, Agent, 49 A., 22. Juni, Christiania. (Hustru: Sofie H.).

Hirsch, Thomas Conrad, fhv. Provst, 76$^1/_2$ A., 7. August, Christiania. (Børn).

Hjersing, Otto Christian, Agronom, 38 A., 12. Decbr., Dikemark i Asker. (M. H.).

Hoch, Julie, f. Kolderup, 18. Septbr., Skien. (Mand: F. H., fhv. Korpslæge).

Hoel, Georg, Proprietær, 47 A., 21. Decbr., Christiania. (Hustru: Emma H., f. Thommesen).

Hoell, Hans E., Sparebankdirektør, 68 A., 29. Decbr., Skien. (Børn og Svigersøn: Herman H., Nina Arneberg, f. H., og K. Arneberg).

Hoff, Edle, 14 A., 20. Juli, Hof i Fet. (Forældre: C. H., Sagfører, og Petra H., f. Reinhardt).

Hofgaard, Paul Resen, 12 A., 6. August, Christiania. (Forældre: S. W. H., Skolebestyrer, og Ida H., f. Aars).

Holm, Carl, Bankkasserer, 72 A., 7. April, Christiania. (Børn).

Holm, Christian Lerche Dahl, Raadstueskriver, 77 A., 9. Mai, Bergen. (Hustru: Caroline H., f. Bredal).

Holmboe, Johanne Marie, f. Boyesen, 24. Marts, Vivelstad i Ski. (Mand: H. H.).

Holmboe, Velgjerd Henriette, f. Løberg, (Enke efter Rektor Hans H.), 84 A., 4. Juni, Christiania. (Børn og Svigerbørn: Nanna Storjohann, f. H., A. H., Nora Eklundh, f. H., J. Storjohann, Cathinka Holmboe, f. Stub, og Knut Eklundh).

Holmsen, Josephine, f. Nielsen, 29. Oktober, Christiania. (Mand: Holm H.)

Holst, Edvard, Sagfører, 51 A., 26. Juli, Flekkefjord. (Hustru: Lina H., f. Koren).

Holst, Lars F., Kjøbmand, 95 A., 21. Juli, Holmestrand. (Børn, BB. og BBB.).

Holst, Stine, 51½ A., 29. December, Drammen. (Moder: Grethe H., f. Blak).

Holst, Th. B., Vicekonsul, 90 A., 15. April, Tromsø.

Holter, Christopher, Fattigforstander 55½ A., 4. August, Christiania. (Børn og Svigerdatter: N. P. G. H., Christiane H., f. Lieblein, Anna og Ingeborg H.).

Holtermann, Eli, 17 A., 18. Juni, Christiania. (Forældre: H. H. og Else H., f. Lund).

Holtfodt, Dorthea, f. —, 84 A., 26. April, Christiania. (Børn og Svigerbørn).

Hopp, Jens Thomas, Skibskaptein, 81 A., 4. Marts, Kragerø. (Hustru: Maren H.).

Hoppe, Nina Sofie, 49 A., 29. August, Christiania. (Søstre).

Hopstock, Sofie, f. Soot, 31½ A., 25. Novbr., Christiania. (Mand: J. H., Læge).

Horneman, Robert Nikolai, Stiftsoverrets-Justitiarius, 74 A., 5. Mai, Throndhjem. (Hustru: Augusta H., f. Hofgaard).

Houen, Christine Caroline, f. Gasmann, 79 A., 27. Decbr., Skien. (Efterladte).

Hovbrender, Jacob Ambjørnsen, 28⅞ A., 26. April, Christiania. (Forældre: Carl H. og Rina H., f. Ambjørnsen).

Hummel, Benedicte Andrea, f. Tjomsaas, 4. Septbr., Fredriksværn. (Mand: H. F. H.).

Huseby, Halfdan, Agronom, 23 A., 9. Januar (ved et Ulykkestilfælde), Jævnaker. (Bedstefader, Brødre og Forlovede: H. P. Aas, Eistein og Ragnvald Huseby, Augusta Gregersen, — Aker og Jævnaker).

Huun, Wenche, 4 A., 10. November, Bergen. (Forældre: J. F. og Juliane H.).

Huus, Kathrine Magnilde, f. —, 36¾ A., 1. Novbr., Bergen. (Mand: Joh. H.).

Hveding, Jens Peter, Sogneprest, 72 A., 11. Aug., Fuse Prestegaard. (Søskende: Jacob og Karen H.).

Hvistendahl, Alette, f. Dessen, 75 A., 13. December, Christiania. (Børn).

Hvistendahl, Helene Due, f. Ditrichsen, 96 A., 31. Oktbr., Vennevig ved Kragerø. (Børn).

Hvoslef, Johan Christian Georg, Stiftamtmand, 70 A., 7. Juni, Christianssand. (Hustru: Amalie H., f. Weidemann).

Hægstad, Ole, Cand. juris, 67 A., 15. Juli, Bergen. (Søn: Marius H., Namsos).

Høegh, H. O., Lodsoldermand, 64½ A., 17. Januar, Brevik. (Hustru og Datter: Elise H., f. Paus, og Sofie H.).

Høen, Sigmund, 10 A., 5. Juli, Kragerø. (Moder: Mathilde H., f. Hopp).

Hølaas, Ole N., Gaardbruger, 81 A., 2. Novbr., Lexviken. (Børn og Svigerbørn: Nils H., Bonsak Rosvoll, Andr. H., Foged, og Ingeborg Anna H.).

Høst, Thorleif Julius, 4½ M., 28. Juli, Fredrikshald. (Forældre: J. L. H. og Marie H., f. Fleischer).

Høyer, Johan August, Styrmand, 62 A., 18. Juni, Christiania. (Hustru: Maren H., f. Nærum).

Høymark, Ivar Krogh, fhv. Kjøbmand, 61 A., 30. Juli, Aasgaardstrand. (Efterladte).

Ibsen, Amalie D., f. Rupp, 85½ A., 3. Decbr., Bergen. (Børn).

Ilsaas, Pernille, f. Alme, 80 A., 27. Juni, Rena. (Børn og Datterdøtre: C. I., Anne Graff, f. I., Gunhilda Graff og Lina Graff).

Ilstrup, Evenna, f. Evensen, 11. Mai, Minneapolis. (Forældre: — E. og Hanna E., f. Groth, Drammen).

Ingier, Ludvig, Cand. theol. og Overretssagfører, 43 A., 21. April, Christiania. (Hustru: Magna I., f. Sand).

Isaachsen, Arnoldus, Skibsreder, 58 A., 3. Februar, Tønsberg. (Hustru: Karoline I., f. Kaas).

Isaachsen, Laura, 1. Juli, Kjøbenhavn. (Søster og Svigerinde: Camilla I., og Eugenie I., f. Egidius).

Iversen, Gerhard Willemsen, fhv. Provst, Sogneprest til Høiland, 82$^1/_2$ A., 21. Marts, Stavanger. (Hustru: Sara Rebekka I., f. Rosenvinge).

Iversen, Julie Augusta, f. Grüner, 76 A., 1. August (Fødselsdagen), Christiania. (Mand: Joh. I., fhv. Sogneprest).

Jacobsen, Karen Johanne, f. de Lange, 8. Juni, Bergen. (Mand: C. B. J.).

Jacobsen, Lars, Overtoldbetjent, 48$^1/_2$ A., 18. Oktbr., Christiania. (Søskende: Jørgen, Louise og Beate J.).

Jahn, Cathrine Margrethe, f. Jahn, 78$^1/_2$ A., 15. Juni, Bergen. (Mand: Adolf G. J.).

Jahnsen, Rasmus Lyng, 5$^1/_2$ A., 5. Decbr., Bergen. (Forældre: Adolf J. og Honoria J., f. Lyng).

Jensen, Fredrik Stork, Lodsoldermand og Havnefoged, 71 A., 25. Septbr., Svelvik. (Børn).

Jenssen, Elise Charlotte Sophie Christiane, f. Palludan, 57 A., 12. Januar, Christiania. (Mand: Adolf G. F. J.).

Jenssen, Ulrikke Christine, f. Lohrbauer, (Enke efter Foged J. i Sætersdalen), 62 A., 9. Mai, Christiania. (Børn og Svigerbørn).

Jentoft, Hartvig, 38 A., 18. Februar, Vadsø. (Hustru: Henrikke J., f. Nilsen).

Jersin, Jacob Christian, 89 A., 29. Juni, Klyve, Os. (Svigerinde: Elise J.).

Jespersen, Dagny Ansgaria, 23 A., 6. Juni (Fødselsdagen), Christiania. (Moder: Petra J., f. Wang).

Johannesen, Hulda, f. Johnsen, (Enke efter Telegrafbestyrer T. J.), 56$^1/_2$ A., 19. Marts, Grimstad. (Sønner: Axel J. Wedum og M. J. Wedum).

Johannessen, Ingrid, 5$^3/_4$ M., 21. Juli, Christiania. (Forældre: H. J., Telegrafbestyrer, og Petra J., f. Deichmann).

Johnsen, Karl, Styrmand, 29 A., 18. Februar, Christiania. (Forældre: Chr. J. J., Havnefoged, og Johanne J., f. Andersen).

Johnsen, Signe, f. Bie, 29 A., 17. Aug., Grimstad. (Mand: N. Thue J.).

Johnsrud, Even, fhv. Gaardbruger, 83 A., 29. Juli, Johnsrud i Bærum. (Børn og Svigerbørn: Annette Hebbe, f. J., G. C. Hebbe, T. J. og Elise J., f. Hebbe).

Jonasen, Bergliot, 3 A., 22. April, Bergen. (Forældre: Joachim J. og Thrine J., f. Meidell).

Jordan, Frits Carl, Handelsreisende, f. i Schwabach i Bayern 25. April 1834, 6. Juni, paa Rejse. (Hustru: Julie J., f. Hansen, og 7 Børn).

Juell, Anna, 5$^1/_2$ A., 27. August, Christiania. (Forældre: W. S. J. og Albertine J.).

Juell, Anne, f. Thoresen, 80$^1/_2$ A., 5. Marts, Christiania. (Søn og Svigerdatter: G. W. J. og Cornelia J., f. Worsøe).

Juell, Dorthea, f. Bekkevold, (Enke efter Prokurator H. L. J. i Moss), 75 A., 7. Septbr., Christiania. (Svigersøn og Datterdøtre).

Juell, Jacob Gerhard Geelmuyden, 4 U., 25. Novbr., Arendal. (Forældre: Jacob G. J. og Dora J., f. Køber).

Juell, Marie Augusta, 64 A., 2. April, Hisø ved Arendal. (Nevø og Niece: Aug. Kallevig og Mathilde Collett, f. Kallevig).

Jürgens, Magnus Christian, Sogneprest til Søndre Fron, 66 A., 29. Novbr., (Hustru: Anna J., f. Aall).

Jürgensen, Louise Cathrine, f. Drechsel, (Enke efter Byfoged J.), 66 A., 21. Januar, Christiania. (Datter og Svigersøn: Ida Kokkinn, f. J., og Thorv. Kokkinn).

Jæger, Anne Christine, f. Bang, 73 A., 13. Mai, Møllendal ved Bergen. (Mand: Gerth N. J.).

Jæger, Anne Marie, f. Ottesen, 63 A.,

5. April, Askøen ved Bergen. (Mand: Niels J.).

Jæger, Niels Jørgen, Boghandler, 72 A., 3. Februar, Bergen. (Hustru: Margrethe J., f. Jeppesen).

Jæger, Tycho, Landskabsmaler, 70 A., 31. Januar, Bergen.

Jørgensen, Anna Metella, $^1/_4$ A., 24. Juni, og Regine Glemedia, f. Colbjørnsen, 39 A., 15. Juni, Christiania. (Mand og Fader: Emil J., Kopist i Enkekassen).

Jørgensen, Christiane Nathalie, f. Lund, 27. Septbr., Svelvik. (Mand: Otto J., Skibsreder).

Jørgensen, Lovise Henriette, Telegrafbestyrerinde, 3. Marts, Aure Station.

Kallevig, Emil, Konsul, 81$^3/_4$ A., 9. Marts, Arendal. (Efterladte).

Kaurin, Othine Marie Bowitz, f. Sand, 49 A., 7 Mai, Throndhjem. (Mand: Eiler R. K., Korpslæge).

van Kervel, Christopher Hvidt, Besigtelsesmand ved det Norske Veritas, 43 A., 8. Januar, Liverpool. (Hustru: Kirsten v. K., f. Løvold).

Keyser, Gitta, f. Meyer, 82 A., 16. Marts, Christiania. (Børn).

Keyser, Ove Ludvig, Protokolsekretær, 58 A., 18. Marts, Christiania. (Hustru: Helga K., f. Ingebretsen).

Kielland, Bergitte Helene, f. —, 25. Decbr., Attraa Prestegaard i Tinn. (Søn og Svigerdatter: Theod. K., Sogneprest, og Elisa K.).

Kielland, Gustava, f. Blom, 89 A., 28. Februar, Skiens Prestegaard. (Datter og Svigersøn: Gabrielle Hauge, f. K., og A. Hauge).

Kielland, Jacob, Kapteinløitnant, 64 A., 19. Oktbr., Ledaal ved Stavanger. (Hustru: Thora K., f. Bendz).

Kiær, Ingeborg Christine, 2$^1/_2$ M., 11. Marts, Nedre Ullern ved Christiania. (Forældre: G. Fr. E. K. og Caroline K., f. Løvenskiold).

Kjeldsberg, Peter, Exam. juris, Lensmand, 2. Oktbr., Skjerstad. (Børn og Svigersøn: Axel K., Magda Nieuwejaar, f. K., og C. Nieuwejaar).

Kjelsen, Karen, f. Grimelund, 80$^1/_2$ A., 18. Juni, Christiania. (Børn).

Kjelstrup, Joachim Claus Christian, 50$^1/_2$ A., 29. November, Bjerke i Fron. (Hustru: Caroline K., f. Paasche).

Kjelstrup, Johan Widding Heiberg, 10 A., 3. Septbr., Bud i Romsdal. (Forældre: Wilhelm K., Sogneprest, og Mette K., f. Cammermeyer).

Kjerschow, Christian Collett, Stiftamtmand, 68 A., 10. April, Tromsø. (Hustru og Børn).

Kjær, Emilie, 22. Januar, Holmestrand, (Broder: Chr. K.).

Kjøl, Fredrikke Elisabeth, $^5/_{12}$ A., 9. Februar, Christiania. (Forældre: Axel K., Skibsfører, og Lili K., f. Lehmann).

Klausen, Wilhelmine, $^2/_3$ A., 30. Marts, Bergen. (Forældre: O. K. og Ragna K., f. Behrens).

Klem, Caroline, f. Gregersen, 10. Oktbr., Aamot, Modum. (Mand: Chr. K.).

Klem, Christian, 11 A., 4. Oktober, og Josepha, 13 A., 28. August, Aamot, Modum. (Forældre: Chr. K. og Caroline K., f. Gregersen).

Klinge, Pauline Eleonora, f. Welhaven, 23 A., 3. Decbr., Throndhjem. (Mand: Nicolay K.).

Kloster, Johan, Skibsfører, 11. April, Rio de Janeiro. (Hustru: Mathilde K., f. Olsen, Eide v. Grimstad).

Klouman, Karl Ferdinand, 1$^1/_4$ A., 12. Januar, Faleide. (Forældre: H. K., Distriktslæge, og Regina K., f. Uchermann).

Klüwer, August, $^1/_2$ A., 5. April, Laurvik. (Forældre: Lorentz K. og Alvine K., f. Bonnevie).

Knap, Axel Christian, Stud. med., 22 A., ved Drukning paa Reise fra Mossaro til Rio Janeiro. (Moder: Mina K., f. Woll, Fredrikshald).

Knoph, Peter Andreas Randulff, 85 A., 14. Decbr., Trana ved Stenkjær. (Hustru og Svigersøn: Kristense K. og Ulrik Sverdrup).

Knudsen, Adelsteen, Mægler, 63 A., 25. Januar, Christiania. (Børn).

Knudtzon, Christian Ihlen, $^1/_4$ A., 20.

Marts, Christiania. (Forældre: H. P. K. K., Cand. juris, og Sigrid K., f. Ihlen).

Knudtzon, Hans Nicolai, Konsul, 75½ A., 24. Juli, Throndhjem. (Børn).

Knutzen, Jens Blom, 9. Oktbr., Vækerø ved Christiania. (Hustru: Boyine Wilhelmine K., f. Jacobsen).

Kofoed, Henriette, 82 A., 23. Marts, Bergen. (E. Houge).

Kolbjørnsen, Johanne, 20 A., 23. April, Christiania. (Forældre: N. A. K., Læge, og Henriette K., Søndre Land).

Kolderup, Willy, 22 A., 8. Marts, Bergen. (Forældre: Peter M. K. og Rikke K., f. Behrens).

Koren, Frida, 5/12 A., 11. April, Øksnæs, (Forældre: K. E. K., Sogneprest, og »Maaj« K., f. Hvistendahl).

Kraft, Vilhelmine Fredrikke Marie, 24 A., 13. August, Throndhjem. (Søster og Svoger: Thora Pettersen, f. K., og S. Pettersen).

Krause, Inger Marie, 28. April, Fredensborg pr. Kjøbenhavn. (Søster og Svoger: Lovise Essendrup, f. Krause, og M. E., Nedre Stjørdalen).

Krog, M. H. Smith, Ingeniør, 44 A., 1. Marts, Christiania. (Hustru: Helene K., f. Kooter).

Krogh, Anna Lovise, 23 A., 5. Januar, Gausdal. (Fader: Jens K., Postmester, Tromsø).

Krogh, Arnoldus Christian, fhv. Toldbetjent, 85 A., 12. Septbr., Christiania. (Hustru: Kaja K.).

Krogh, Astrid Gunhilde, ½ A., 20. Mai, Bergen. (Forældre: Ludvig og Sygnie K.).

Krogh, Henry, 1 A., 10. Januar, Christiania.

Krogh, Jens Schou Fabricius, Postmester, 52 A., 19. Decbr., Tromsø. (Børn).

von Krogh, Hedevig Augusta, f. von Krogh, (Enke efter Ritmester Henrik v. K.), 83½ A., 7. Januar, Christiania. (Søn og Svigerdatter: G. v. K. og Elise v. K., f. Ekroll).

von Krogh, Severine, 87 A., 30. Septbr., Bergen. (Nevø: F. Beyer).

Krohg, Georg, Proprietær, 70 A., 8. Oktbr., Lønset. (Hustru: Mathilde K.).

Krohg, Otto Theodor, fhv. Sogneprest til Vestnes, 78½ A., 22. Oktbr., Molde. (Hustru: Anna Wilhelmine K., f. Jensen).

Krohg, Sofie, f. Borchgrevinck, (Enke efter Sorenskriver Fredrik K.), 73 A., 19. Juni, Christiania. (Børn).

Krohn, Hans, 11½ A., 29. April, Oporto. (Forældre: Dankert K. og Julie K., f. Hansen).

Krüger, Ingeborg, f. —, 3. Oktbr., Sjørsand. (Børn).

Kyhn, Thorvald Christian, 16 A., 1. Novbr., Christiania. (Moder: Alvilde K., f. Levy).

Kyhring, Johanne Marie, 81 A., 26. Februar, Fredriksværn. (Niecer: Lina og Christine Fog).

Køltzow, John, 23. Juni, Christiania. (Forældre: John K. jun. og Laura K., f. Thurmann).

Køpke, Marie, f. Stoltenberg, 9. April, Christiania. (Svigersøn: P. A. Johnsen).

Laache, Christen, Agronom, 57 A., 3. Oktober, Nannestad. (Moder: Johanne L.).

Laache, Sverre, 4 A., 23. Februar, Christiania. (Forældre: S. L. og Hilda L., f. Laache).

Lambach, Cecilie Catharine Kahrs, f. Bøschen, 70 A., 5. April, Bergen. (Børn).

Lammers, Ernst Aage, Skibsfører, 50½ A., 1. April, Christiania. (Moder: Marie L., f. Schult).

Langberg, Karl Adolf, Amtmand, 39 A., 18. Januar, Vadsø. (Hustru: Hilda L., f. Bomhoff).

Lange, Bernt Christopher, Konsul, 67 A., 17. Novbr., Drammen. (Hustru: Nina L., f. Arctander).

Lange, Christian Arneberg, 5/6 A., 12. Juni, Christiania. (Forældre: Bernt L., Distriktslæge, og Sophie L., f. Arneberg).

Lange, Eduard F., fhv. Handelsmand, 71 A., 2. Novbr., Bergen. (Børn).

Lange, Inger, f. Syv, Provstinde, 94 A.,

16. Juli, Lillehammer. (Datter og Svigersøn: Adelaide Barth, f. L., og J. B. Barth, Forstmester).

Lange, Ove, 3 A. 11 M. og 7 D., 5. August, Chicago, Ill., U. S. A. (Forældre: Chr. A. L., Bogholder, og Marie L., f. Fischer).

Lange, Petra Castberg, 1/3 A., 18. Novbr. Grønli ved Sandefjord. (Forældre: Alex. L. og Hanna L., f. Bryde).

de Lange, Gunnar, 7/12 A., 29. Mai, Bergen. (Forældre: G. Joh. og Hanna de L., f. Lippe).

Langfeldt, Johan, Lodsoldermand, 68 A., 16. Septbr., Ny Hellesund. (Hustru: Susanne L., f. Reimert).

Larsen, Johanne Caroline, 21 A., 25. April, Christiania. (Forældre: L. A. L., Bureauchef, og Marie L, f. Laache).

Larsen, Marthe, f. Berger, 26 A., 8. Septbr., Drammen. (I Mandens, Sogneprest L.'s Fravær hendes Forældre: — B. og Hanna Berger).

Larsen, Ulrik Sissener, Styrmand, 7. Juli, Shanghai. (Forældre: John L., Prokurator, og Johanne L., f. Sissener, Dal Station).

Lassen, Albert, Overtoldbetjent, 67 A., 9. Juni, Christiania. (Hustru: Ellen L.).

Lassen, Albert James Christian, fhv. Korpsmajor, 69 A., 18. Mai, Christiania. (Søskende).

Lassen, G. Herman, Civilingeniør, 16. Oktbr., Stockholm. (Broder: H. L.).

Leegaard, Otto Christen Alexander, 61 A., 8. Oktbr., Fredriksstad. (Hustru: Hanna L.).

Leganger, Elisa Cathrine Finne, 75 1/2 A., 16. Novbr., Molde i Os. (Brødre).

Lenning, Antonette, f. Noodt, 59 A., 20. Septbr., Hammerfest. (Børn).

Lenning, Christian Gabriel, Kjøbmand, 66 A., 26. August, Hammerfest. (Hustru: Netta L., f. Noodt).

Leschly, Gundelle Christiane, f. Dahl, 85 A., 10. Juni, Barbo v. Arendal. (Søn og Svigerdatter: P. H. L. og Marthe L., f. Paulsen).

Lexow, Mally, f. Kaas, 24. Novbr., Christiania. (Mand: I. M. L.).

Lie, Amalie, f. Nielsen, 13. August, Christianssand. (Mand: Fr. G. L., Overlærer).

Lie, Julie Octava, f. Wattne, 21. Novbr., Løvenberg. (Børn).

Lie, Magnus, 14 A., 31. Oktbr. (ved et Ulykkestilfælde), Tromsø. (Forældre: Emil L., Byfoged, og Nicoline L., f. Bessesen).

Lied, Bertha, 16. Novbr., Gjøvik. (Mand: H. U. L., Apotheker).

Lied, Christiane, 84 A., 31. Decbr., Throndhjem. (Birgitte Blom, Olivia Lied og Andreas Blom, Adjunkt).

Lind, Anne Helene, f. Skabo, 70 A., 1. Decbr., Molde. (Børn).

Lind, Karen, f. Ibsen, 21. Oktbr., Bergen. (Mand: Chr. Børs L.).

Lindboe, Amalie Margarethe, f. Oxholm, 30. Mai, Christiania. (Børn).

Lindboe, Karen Johanne, f. Bay, 73 A., 15. Marts, Throndhjem. (Børn og Børnebørn).

Lindboe, Margarethe, 8 A., 28. Juli, Gaustad. (Forældre: A. H. L., Direktør, og Margarethe L., f. Angell).

Lindegaard, Johannes Peter, Fotograf, 58 A., 10. Januar (ved et Ulykkestilfælde), Christiania. (Hustru: Marie L.).

Lindhé, August, Kammerskriver i det kgl. Toldverk, 39 3/4 A., 29. Marts, Göteborg. (Hustru: Gabrielle L., f. Kielland).

Lockwood, Minna Christine, f. Cleve, (Enke efter Konsul L.), 30. Juni, Kjøbenhavn. (Søn: I. H. L.).

Loockwood, Johannes R., 69 A., 8. Marts, Bergen. (Hustru: Sofie L., f. Blix).

Lohman, Albert Marius, 11 A., 16. Januar, Bergen. (Forældre: Marius A. L. og Mathilde L.).

Lohmann, Hanna, f. Holmen, 37 A., 25. Marts, Sarpsborg. (Mand: R. J. L.).

Lohne, Hjalmar, 23 1/2 A., 12. Septbr., paa Reise fra Philadelphia til Stettin. (Forældre: D. L. og Emilie L., f. Bugge, Mandal).

Lohrmann, Ludovica Kirstine, 17½ A., 9. Januar, Christiania. (Forældre: Ludvig L., Bogholder, og Kirstine L., f. Liebig).

Loose, Christine, 80 A., 3. Mai, Bergen. (Slægtninge).

Lossius, Inger Marie, f. Holtermann, 6. Juni, Hlade ved Throndhjem. (Mand: M. L., Oberst).

Lund, Anna Marie, 72 A., 4. April, Christiania. (Broder: C. L., Toldskriver, Bergen).

Lund, Anne Margrethe, f. —, 90 A., 7. Februar, Throndhjem. (Døtre og Svigersønner: Anna L., Benedikte Geelmuyden, f. L., Thora Tønseth, f. L., H. Geelmuyden og C. Tønseth).

Lund, Arne, 5½ A., 4. September, Christiania. (Forældre: Anton L. og Olava L.).

Lund, Barbara Sofie Christiane, f. Reuter, (Enke efter Overtoldbetjent i Tvedestrand Søren L.), 71¾ A., 16. April, Christiania. (Søskendebørn).

Lund, Carl Johan, Kjøbmand, 16. Februar, Christiania. (Søskende og Svoger: Thorvald L., Kommandør i Marinen, Gina Lorange, f. L., og Hans Lorange).

Lund, Emilie, f. Dieckmann, 28. Juni, Swinemünde. (Svigerinde og Svogre: Caroline Aschehoug, f. L., A. L. og E. L.).

Lund, Harald, 9½ A., 12. Januar, Christiania. (Forældre: Harald L., Premierløjtnant i Marinen, og Sjofna L., f. Isaachsen).

Lund, Harald Waldemar, Handelsfuldmægtig, 34 A., 4. Oktbr., Christiania. (Broder: Einar L.).

Lund, Joh. A., Malermester, 60 A., 7. Juni, Christiania. (Hustru: Thea L.).

Lund, Marie Therese, f. Hanssen, 62½ A., 2. Februar, Christiania. (Mand: J. C. L., Bager).

Lundgreen, Christine, f. Roshauw, 73½ A., 24. Juli, Follo i Orkedalen. (Mand: H. L.).

Lundgreen, Elly Eugenie Hortense, 13½ A., 1. December, Christiania. (Forældre: Joh. Th. L. og Hanna L., f. Olsen).

Lundh, Gyda, 27 A., 24. April, Christiania. (Forældre: Henrik Anker Bjerregaård L. og Theodora L., f. Raaum).

Lühr, Waldemar F., Arkitekt, 40 A., 25. August, Christiania. (Søskende).

Lyche, Lina, 5½ A., 24. Juli, Drammen. (Forældre: Axel L. og Elisabeth L.).

Lyng, Karl Olaf, Apotheker, 31 A., 3. Septbr., Minneapolis, Minn., U. S. A. (Hustru: Karoline L., f. Andersen).

Lødrup, Hans, Skibsfører, 76 A., 30. Septbr., Bergen. (Hustru: Kathrine L., f. Wiberg).

Lønseth, Carl Fredrik, Kjøbmand, 36½ A., 20. Juni, Christiania. (Moder: Caroline L.).

Maartmann, Bernt Andreas, f. 14/4 1841 i Flekkefjord, 21. Decbr., Stockholm. (Hustru: Augusta M., f. Fahlstedt).

Maas, Louis, Professor, 17. Septbr., Boston, Mass., U. S. A. (Hustru: Bertha M., f. Feiring).

Magnus, Eystein, 5 M., 25. Marts, Bergen. (Forældre: Henrik og Laura M.).

Magnus, Gudrun, 1½ A., 28. Juli, Bergen. (Forældre: Chr. M. og Marie M., f. Berentsen).

Manthey, Carl August, 28. Marts, Rouen. (Søster: Sophie M., Rouen).

Martens, Benthe Cathrine, 72½ A., 1. Decbr., Bergen. (Broder: Hans D. M.).

Matzau, Johanne, f. —, 93 A., 14. Septbr., Bergen. (Datter: Vilhelmine Behrens, f. M.).

Mau, Charlotte, 94½ A., 30. Januar, Kjøbenhavn. (Niece: Louise Ring, f. Sandholt).

Meidell, Thora, 29. Januar, Christiania. (Forældre: Joh. M., fhv. Oberstløjtnant, og Elisabeth M.).

Mejer, Dankert, Toldbetjent, 60 A., 22. Januar, Hammerfest. (Moder: Anna J. M., f. Bull, Tromsø).

Meling, Einar Skavlan, Skibsfører, 43 A.,

Pernambuco. (Hustru: Anna M., f. Westergaard, Stavanger).

Messel, Sarah Mariane, $1^1/_2$ A., 11. Novbr., Christiania. (Forældre: Sch. P. M. og Maren M.).

Meyer, Arnold, fhv. Sogneprest til Os, $77^1/_2$ A., 9. April, Bergen. (Børn).

Meyer, Benjamin, Sejlmager, 66 A., 16. Marts, Bergen. (Hustru: Johanne M., f. Dahl).

Meyer, Benjamine N. M., f. Landaas, 49 A., 2. Marts, Christiania. (Moder og Sønner: Frederikke Landaas, Otto og Axel M.).

Meyer, Christen Kahrs, Overretssagfører, 33 A., 28. Novbr., Bergen. (Forældre: Jac. C. M., W. F. S., og Engelche M., f. Kruuse).

Meyer, Christine Andrea Bernhoft, 2. August, Søvig, Alstahaug. (Svoger: J. Wang).

Meyer, Fürchtegott Ludvig, Blikkenslager, 71 A., 28. April, Christiania.

Meyer, Hans Abraham, Handelsmand, 25. August, Strand, Helgeland. (Hustru: Hanna M.).

Meyer, Heinrich, Grosserer, 1. Decbr., Christiania. (Børn).

Meyer, Martin, fhv. Sogneprest til Stadsbygden, 81 A., 31. Juli, Christiania. (Børn).

Meyer, Susanne, $93^1/_2$ A., 15. Septbr., Bergen. (Nevø og Niece: Chr. M. og Susanne Bødtker, f. M.).

Michelet, Nicoline, $^{11}/_{12}$ A., 27. Decbr., Christiania. (Forældre: Fr. Aug. M., Uhrmager, og Alvilde M.).

Michelsen, Nils Johan, 62 A., 23. Oktbr., Bergen. (Hustru: Marie M., f. Meyer).

Middelthon, Gottlieb, Juveler, 90 A., 20. Decbr., Throndhjem. (Børn).

Moe, Lars Christensen, Skibsreder, $54^2/_3$ A., 11. Januar, Christiania. (Hustru: Dorthea M., f. Mørck).

Moe, Oscar Fredrik Schibsted, Bankfuldmægtig, $46^1/_2$ A., 1. April, Christiania. (Hustru: Kathrine M., f. Maartmann).

Mohn, Peter, Kjøbmand, 79 A., 9. Marts, Bergen. (Børn).

Mohn, Sophie, $^5/_6$ A., 26. Marts, Christiania. (Forældre: S. M. og Karen M., f. Melstrøm).

Moldrup, Sophie Christine, 35 A., 2. Januar, Christiania.

Monrad, Amalie Sophie, f. Juel, $54^1/_4$ A., 14. Oktbr., Værdalen. (Mand: A. B. M.).

Moses, Fredrikke Caroline, f. Bauer (Enke efter Provst M.), 18. Decbr., Christiania. (Børn: Henrik S. M., Sogneprest, og Mariane M.).

Mosling, Johannes Seiersted, Skibsmægler, 68 A., 31. Juli, Namsos. (Broder: Fr. M.).

Motzfeldt, Emilie Marie Erneste, f. Birch, $73^1/_2$ A., 1. April, Throndhjem. (Mand: C. M., Stiftamtmand).

Motzfeldt, Hans Bovitz, Snedkermester, 54 A., 22. Juli, Christiania. (Hustru: Kaia M.).

Motzfeldt, Ketil, fhv. Statsraad, 75 A., 17. Novbr., Christiania. (Hustru: Hedevig M., f. Rosenvinge).

Moursund, Flemine, f. Wadel, 73 A., 10. August, Tromsø. (Sønner: A. og K. M.).

Munch, Christian, Korpslæge, 72 A., 28. Novbr., Hauketo ved Lian. (Efterladte).

Munch, Thekla, f. von Racknitz, (Enke efter Kaptejn Edvard M.), 12. Marts, Stuttgart. (Børn).

Munthe, Inger Marie, f. Munthe, 20. Februar, Christiania. (Mand: Holm M., Arkitekt).

Munthe-Kaas, A., Skibsreder, 65 A., 25. September, Tjømø. (Børn).

Muus, Elisabeth Margrethe, 43 A., 20. Decbr., Christiania. (Moder: Louise M., f. Bjerkan).

Muus, Hanna, 84 A., 26. Februar, Christiania. (Søster: Emilie Gaarder, f. M.).

Müller, Adolf, f. $^{10}/_{12}$ 1888, 1. Juli, Vikersund, Modum. (Forældre: Johan M. og Zerline M., f. Schickler).

Müller, Christian Frederik, fhv. Postexpeditør, 75 A., 3. Novbr., Throndhjem. (Hustru: Amalie M., f. Kjeldsberg).

Müller, Henriette Sofie Karoline, f.

Schultz, 68½ A., 12. Oktbr., Høislo ved Stavanger. (Mand: Carl J. M.).

Myhre, Elise, 80½ A., 7. August, Fredriksstad. (Kusine: Julie Kreutz, f. M.).

Myhre, Valborg, f. Wexelsen, 19. Januar, Gulskogen. (Mand: K. M.).

Mølbach, Andreas Joachim, 8½ A., 15. Juni, Langesund. (Forældre: Elibert M. og Katharine M., f. Knoph).

Mølbach, Gitte, f. Haasted, 78⅔ A., 26. Oktbr., Flekkefjord. (Nevø: J. H. Tjørswaag).

Møller, Ambor Laura, f. Aall, 86 A., 3. Oktbr., Aakre ved Porsgrund. (Børn).

Møller, Annette Sofie, 67 A., 5. Februar, Langesund. (Søster: Louise Høy, f. M.).

Møller, Dorthea Martine, 75 A., 8. September, Christiania. (Søskende: R. M. og Elise Wærring, f. M.).

Møller, O., Stud. philol., 16. Marts, Christiania. (Fader, Kragerø).

Møller, Gagga, f. Fredriksen, 30. Januar, Grimstad. (Mand: Chr. M.).

Møller, Thomas Fredrik, fhv. Sogneprest til Id, 72 A., 30. Novbr., Christiania. (Hustru: Wencke M., f. Garmann).

Møllerup, Fredrik Kristian, 18½ A., 17. Marts, Santos, Sydamerika. (Forældre: U. M. og Oline M., f. Jansen, Bergen).

Møllhausen, Joh., Konditor, 31 A., 30. Decbr., Christiania. (Forældre: J. M. og Mathilde M.).

Nagel, Charlotte, 66½ A., 27. Januar, Christiania. (Søskende).

Nannestad, Fredrik Herman Fleischer, 19. Marts, Inderøen. (Søskende: Carl N. og Laura Søeberg, f. N.).

Natvig, Jens Christian, Bankkasserer, 18. Mai, Christiania. (Hustru: Anna N., f. Persen).

Nelson, Jon Fredrik, Student, 27½ A., 26. Decbr., Christiania. (Fader: John G. N.).

Nergaard, Olaf Valdemar Rasch, Sorenskriver, 54 A., 30. Juli, Bergen. (Hustru: Ludoviska N., f. Riis).

Nes, Karen, f. Ruud, 81 A., 17. Marts, Christiania. (Børn: O. J. N., Adjunkt, og Marie Andersen, f. N.).

Neuberth, Ole Christian, 72 A., 15. April, Bærums Verk. (Hustru: Sofie N.).

Nielsen, Anne Dorthea, f. Thurmann, 81 A., 18. Mai, Christiania. (Pleiesøn: Carl Wang).

Nielsen, Niels, Lensmand, 72½ A., 11. Februar, Sundaas i Skiptvet. (Hustru: Elise N., f. Horn).

Nielsen, O., fhv. Overtoldbetjent, 90½ A., 21. Oktbr., Christiania. (Døtre og Svigersøn: Golette Ytter, f. N., Josephine Holmsen, f. N., og Holm Holmsen).

Nielsen, Wilhelm, fhv. Sorenskriver, 73 A., 4. Februar, Kragerø. (Hustru: Martha N., f. Thrane).

Nieuwejaar, Gidske Svendsen, 16 A., 26. Juli, Bergen. (Forældre: N. og Barbara N., f. Boye).

Nilsen, Anna, f. Pauss, 36 A., 3. Novbr., Christiania. (Søstre og Svogre: Hilda Hoff, f. P., Polly Nielsen, f. P., M. S. Hoff og Joh. Chr. Nielsen).

Nilsen, Bjarne, ½ A., 30. Marts, Christiania. (Forældre: O. M. N., Bogholder, og Marie L. N., f. Wrensted).

Nilsen, Gundelle Birgitte, 57 A., 22. Januar, Christiania. (Søster: Fredrikke Sverdrup, f. N., og Ludvig Wilson).

Nissen, Marie, f. Reinhardt, 22 A., 24. Septbr., La Crux pr. Linares, Spanien. (Mand: Chr. T. N., Bergkandidat).

Nord, M. E., Fabrikejer, 72 A., 15. Juni, Aker. (Hustru: Mina N.).

Norderud, Hans, Sekretær, 65 A., 12. Marts, Christiania. (Hustru: Emilie N., f. Wang).

Norgrenn, Emilie, f. Heidenreich, 70 A., 19. August, Solør. (Mand: F. V. N., Sorenskriver).

Norman, Anton Buchholdt, ⅔ A., 22. Juni, Bergen. (Forældre: Hans

D. N., Postexpeditør, og Augusta N., f. Buchholdt).

Normann, Søren Frithjof, $23^{5}/_{6}$ A., 10. Januar, Saltdalen. (Forældre: J. L. N. og Josefine N., f. Hansen).

Norstrøm, Peter, Skibsreder, 65 A., 2. Februar, Christiania. (Stedsøn: Chr. Thorbjørnsen).

Nysom, Hans, 80 A., 19. Juli, Holmestrand. (Døtre: Elise Gulli, f. N. og Charlotte N.).

Nørregaard, Samuel Føyn, Kjøbmand, 11. Februar, Tønsberg. (Moder og Broder: Marie N., f. Holst, og Ludvig N.).

Offersen, Elisabeth Cathrine, 88 A., 28. Juni, Bergen. (Nevø og Niece: Friedrich Callsen og Johanne Jebsen, f. O.).

von der Ohe, Oluf, Førstestyrmand, 11. Oktbr., paa Reise fra Java. (Fader: I. M. v. d. O., Bergen).

Ohlenbostell, G. E., f. — $75^{1}/_{2}$ A., 28. Februar, Christiania. (Plejedatter og Svigersøn: Elisa Beichmann, f. Simonsen, og G. Beichmann, Ingeniør).

Ohlgren, Hans Lorents, 19 A., 15. Februar, Ekersund. (Forældre: M. O., Toldbetjent, og Annette O., f. Næss).

Olrog, Anne Margrethe, f. Sidenius, 82 A., 31. Marts, Christiania. (Datter og Svigersøn: Johanne Hals, f. O., og P. N. Hals).

Olsen, Julie Margrethe, f. Aars, 85 A., 15. Juli, Christiania. (Børn).

Olsen, Rejdar, $^{1}/_{3}$ A., 21. Decbr., Svelvik. (Forældre: Anton O., Læge, og Marie O., f. Mørch).

Onsum, Thea, 75 A., 4. Decbr., Veblungsnes. (Broder: Harald O.).

Oppen, Ole, fhv. Lensmand, 88 A., 13. Juli, Skedsmo. (Søn: C. O., Amtmand).

Opsahl, Kathrine Elisabeth, $^{3}/_{4}$ A., 24. Juli, Kjonerud ved Hamar. (Forældre: S. O., Advokat, og Margrethe O., f. Harboe).

Ottesen, Sofie, f. Robsahm, 63 A., 29. Novbr., Christiania. (Datter og Svigersøn: Marence Eriksen, f. O., og Chr. K. Eriksen, Brugsfuldmægtig).

Otto, Adam Wilhelm, 19 A., 12. December, Horten. (Fader: G. O., Kommandør, og Julie O., f. Hvistendahl).

Parnemann, Johanne Elisabeth, f. Lund, 96 A., 15. September, Farsund. (Dattersøn: Haldor Jensen, Kunstmaler).

Paulsson, Kari, $5^{1}/_{2}$ A., 10. Decbr., Sauland. (Forældre: Lauritz P., Distriktslæge, og Valborg P., f. Brantzæg).

Pedersen, Haakon, $^{1}/_{2}$ A., 27. April, Drammen. (Forældre: Tord P. og Thrine P., f. Bruun).

Pehrson, Robert, Skibsmægler, 66 A., 21. Novbr., Drammen. (Hustru: Nilsinda P., f. Bergh).

Petersen, Fin Preus, $^{1}/_{2}$ A., 9. Marts, Christiania. (Forældre: Chr. L. P. og Engel P., f. Preus).

Petersen, Henriette, f. Hvidt, 70 A., 13. August, Throndhjem. (Mand: Joh. F. P., Byfoged).

Petersen, Henrik, $19^{3}/_{4}$ A., 21. Oktbr., Throndhjem. (Forældre: Andr. P. og Henriette P., f. Thaulow).

Petersen, Mina Sofie Fredrikke, f. Prahl, $85^{3}/_{4}$ A., 16. April, Christianssand. (Datter og Svigersøn: Marie Brun og Joh. M. Brun, Stiftsprovst).

Pettersen, Harald, Disponent paa Skåre Bruk i Värmland, 16. Januar. (Hustru: Eugenie P., f. Carlberg).

Piene, Sofie, 21 A., 30. Mai, Christiania. (Forældre: J. C. P. og Henriette P., f. Aubert, Throndhjem).

Platou, Dorothea, f. Nielsen, (Enke efter Borgermester C. P.), $72^{1}/_{2}$ A., 2. Novbr., Bergen. (Børn).

Platou, Peter, fhv. Kjøbmand, 73 A., 30. Oktbr., Christiania. (Broder: Ch. P., Justitiarius).

Pohlmann, Nils Heinrich, 95 A., 29. Decbr., Skien. (Sønnesøn: Wamberg P.).

Polti, Henriette Amalie Elisabeth, f.

Neddogedell, 78½ A., 30. Marts, Christiania. (Datter: Marie P.).

Poppe, Carl Martin Hedemark, Kjøbmand, 57½ A., 16. Januar, Christiania. (Hustru: Augusta P., f. Stenersen).

Poulsson, Agnes Elisabeth, 16 A., 9. Decbr., Throndhjem. (Forældre: Andreas W. P., Agent, og Sally B. P., f. Larsen).

Preus, Frithjof, Dampskibsexpeditør, 26. Marts, Christianssand. (Hustru: Alvilde P., f. Sundby).

Prætorius, Elise Wilhelmine, f. Bomholm, 76 A., 3. Juni, Hakedals Verk. (Børn).

Puntervold, Birgit Andrea Berg, 17½ A., 31. August, Horten. (Forældre: K. G. P., Magasinforvalter ved Karljohansværns Værft, og Francisca P., f. Landmark, Horten).

Quislin, Berthe Margrethe, f. Matzau, 91 A., 31. Marts, Bergen. (Børn).

Qvam, David Andreas Gram, 12 A., 20. August, Gjævran ved Stenkjær. (Forældre: A. Q., Sorenskriver, og Fredrikke M. Q., f. Gram).

Rachlew, Jensine Henriette, f. Frost, 40 A., 5. Decbr., Christiania. (Mand: A. H. R.).

Radich, Christian, Grosserer, 66 A., 29. Juni, Christiania. (Hustru: Elise R., f. Brandt).

Rambech, Ole Martinius, fhv. Provst og Sogneprest til Kvernes, 82 A., 3. Septbr., Throndhjem. (Hustru: Peggy R., f. Sørenssen).

Ramm, Anthonie Catharina, f. Knudtzon, 76 A., 12. April, Christiania. (Datter: Marie Holmsen).

Ramsland, Niels, Kjøbmand, 66½ A., 26. Decbr., Stavanger. (Hustru: Anna R., f. Berg).

Randers, Kristian August, 7/12 A., 5. Marts, og Synnøve, 2 A., 24. Februar, Furnæs. (Forældre: Olaf og Julie R.).

Rasch, Nicolay Lindholm, Handelsmand, 82½ A., 30. August, Skjærvø. (Døtre og Svigersøn: Marie Kiil, f. R., Anna R. og Th. Kiil).

Rasch, Susanna Maria Margaretha, f. Berg (Enke efter Sorenskriver G. P. R.), 83½ A., 13. Marts. (Børn, — Aker og Christiania).

Reimers, Emmarentse Jacobine, f. Blytt, 5. April, Bergen. (Mand: Lorents C. A. R.).

Rein, Eivind, 17½ A., Buenos Ayres. (Moder: Otilia R., f. Finckenhagen).

Reinhardt, Andrea, 23 A., 5. Mai, Kjøbenhavn. (Forældre: Ferdinand R. og Andrea R., Christianssand).

Reiss, Laura, f. Bøhn, 42 A., 11. Januar, Arendal. (Mand: I. P. H. R.).

Ridder, Frederik, 56 A., 10. Novbr., Hønefos. (Søskende og Svigerinde: Maren R., Nicoline R., Anton R. og Thora R., f. Arnesen).

Riis, Berthe Marie Solveig, 24. Juli, Frederiksværn. (Forældre: L. A. R. og Hanna R.).

Riis, Karen Elise, f. —, 74 A., 21. Decbr., Christiania. (Børn: Anton R., C. A. R. og Marie Tønnesen, f. R.).

Ritscher, Valentin Voss, 61 A., 15. Mai, Bergen. (Hustru: Berentine R., f. Brun).

Ritter, Carl Friederich, Fabrikant, 65 A., 17. Februar, Christiania. (Hustru: Emilie R., f. Henckel).

Rodskou, A. C., fhv. Mægler, 76 A., 27. Mai, Christiania. (Hustru: Anthonette R. f. Gram).

Roede, Henriette Elisabeth, 66 A., 14. November, Drammen. (Moder: Grethe R.).

Rogge, Peter Jürgensen, Expeditionschef, 68 A., 14. Juli, Christiania. (Hustru: Bolette R., f. Stibolt).

Roggen, Beate, 20 A., 13. Mai, Bergen. (Forældre: Danckert og Emilie R.).

Rogstad, Anne Cathrine, f. Møller (Enke efter Justitssekretær Ole R.), 82 A., 18. Juli, Christiania. (Efterladte).

Rohde, Johan Henrik, 47 A., 8. Oktbr., Christiania. (Hustru: Theodore R.).

Rolfsen, Elisa, 52 A., 9. Juni, Bergen. (Moder: Jannikke R.).

Rolfsen, Ludvig Dahl, 38 A., 17. Juli, Christianssand. (Fader: M. R., Sagfører).

Rosenqvist, Theodor, 1 A., 9. Oktbr., Moss. (Forældre: Thoralf R., Premierløjtnant i Marinen, og Rina R., f. Peterson).

Rosenvinge, Jens, 3 A., 3. Januar, Fredrikshald. (Forældre: Edwin R. og Hanna R., f. Hansen).

Ross, Margrethe Rosenmeyer, 85 A., 7. Juni, Mandal. (Familie).

Rove, Azora, f. Olsen, 2. Juli, Christiania. (Døtre: Marie R. og Othilde Utheim, f. R.).

Rumohr, Jan Claussen, Kaptejn, 71 A., 28. Juni, Rikheim i Lærdal. (Børn).

Rynning, Dagny, $7^1/_2$ A., 17. Juni, Christiania. (Forældre: Alb. R. og Emilie R., f. Eckell).

Rynning, Fredrik, 10. Januar, Vefsen. (Søskende og Svoger: P. E. R., Marie Heyerdahl, f. R., og H. Heyerdahl, entl. Sogneprest).

Rynning, Julie Amanda Pauline, 3 A., 7. Januar, Christiania.

Rynning, Roald, fhv. Besigtelsesmand, 71 A., 15. Marts, Fredriksstad. (Søstre: Augusta og Anna R.).

Rønneberg, Hanna J. M., 73 A., 13. Novbr., Aalesund. (Søster: Christiane R.).

Rønning, Georg Fredrik, Lensmand, 55 A., 14. Novbr., Throndhjem. (Hustru: Valborg R., f. Schive).

Rønning, Johan P., Sagfører, 67 A., 28. Juli, Smedsgaarden, Nes i Hallingdal. (Hustru: Henriette R., f. Arntzen).

Rørdam, Jacob Thomas, Verksbestyrer, 64 A., 4. Septbr., Laurvik. (Nevø: J. Kr. Rørdam).

Røst, M. W., Maltkontrollør, $68^3/_4$ A., 10. April, Bergen. (Børn).

Sagen, Johanne Louise, $75^1/_2$ A., 5. Oktbr., Hetlands Prestegaard. (Broder og Svigerinde: Alb. S., Sogneprest, og Andrea S., f. Bøgh).

Salvesen, Anna Nathalie (Enke efter Konsul Johan Theodor S.), 4. Januar, Edinburgh. (Søn: Niels S.).

Salvesen, Lovise Fredrikke, $4^1/_2$ A., 29. November, Horten. (Moder: Fredrikke S., f. Mørck).

Salvesen, Søren, Kjøbmand, $76^1/_2$ A., 3. Januar, Mandal. (Hustru: Nancy S.).

Samson, Max, 21 A., 16. Juli, ved et Ulykkestilfælde paa en Søreise til New-York. (Forældre: L. S. og Marie S., Christiania).

Sandberg, Eivind, $1^1/_4$ A., 3. Mai, Fredrikshald. (Forældre: Chr. S., Kaptejn, og Sophie S.).

Sandborg, Maria Dorthea Elisabeth, f. Krag, (Enke efter Oberstløitnant S.), 84 A., 23. August, Christiania. (Søn og Svigerdatter: C. S., Læge, og Fanny S., f. de Lagénière).

Sanne, August L., fhv. Bankchef, 68 A., 18. Marts, Christiania. (Hustru: Hanna S., f. Müller).

Saxe, Oluf, Stiftsprovst, $50^1/_2$ A., 10. Mai, Hamar. (Hustru: Vilhelmine S., f. Mohr).

Schaanning, Johan, Læge, $70^3/_4$ A., 8. Mai, Porsgrund. (Børn og Søskende: P. S., Afdelingschef, J. C. B. S., Sogneprest, Jens S., Advokat, Lovise Walther, f. S., Anna S. og Folkman S., Sorenskriver).

Schadenberg, Dorothea Marie, f. —, 78 A., 13. Novbr., Bergen. (Børn).

Schanke, Knud Johan, Skibsfører, $67^1/_2$ A., 11. Mai, Porsgrund. (Hustru: Karen S., f. Gundersen).

Schielderup, Christine Brown, 81 A., 7. Februar, Bergen. (Søster: Cathrine Gran S.).

Schielderup, Richard Nicolai, Underkontrollør, $71^1/_2$ A., 17. Oktbr., Kalemshvile pr. Throndhjem. (Hustru: Marine S.).

Schive, Harald, $8^1/_2$ A., 13. August, og Martin, $6^1/_2$ A., 19. August, Christiania. (Forældre: H. S., Forvalter ved Chra. Sparebank, og Dina S., f. Magnus).

Schiøtz, Martin Maria, Gaardbruger, 50 A., 7. Januar, Christiania. (Hustru: Fredrikke S., f. Budde).

Schjelderup, Bredo, 6 A., 28. April, Christiania. (Forældre: H. S. og Ragna S., f. Jensen).

Schjelderup, Christian Bernhard Koren, Kaptejn, 69½ A., 4. Januar, Christiania. (Hustru: Sophie S., f. Berg).

Schjelderup, Jørgen, Styrmand, 36 A., 15. Mai, ved Forlis paa Kysten af Oregon. (Moder: Sophie S., f. Berg, Christiania).

Schjelderup, Roald, 23 A., 29. Juni, Christiania. (Moder: Hansine S.).

Schjong, Arnt Johan, Læge, 74½ A., 5. April, Hønefos. (Hustru: Magdalene S., f. Bruun).

Schlytter, Gabrielle, f. Hansen, 51 A., 7. Oktbr., Grimsrød ved Fredrikshald. (Mand: B. G. S.).

Schmidt, Hildur, 23 A., 18. Januar, Moss. (Forældre: C. S., Amtsdyrlæge, og Marie S., f. Helmers).

Schmidt, P. E., Verksbestyrer, 62 A., 27. April, Drammen. (Søstre).

Schnelle, Sophie, f. Dahll, 24 A., 14. Oktbr., Malaga. (Mand og Moder: A. S., Læge, og Andrea Dahll, f. Bisgaard).

Schnitler, Cathrine Bonnevie, 10½ A., 30. Septbr., Horten. (Moder: Sophie S., f. Hoell).

Schnitler, Marcus, Overlærer, 61 A., 1. Februar, Christiania. (Søskende).

Schram, Joh. Conrad, Handelsfuldmægtig, 46 A., 21. Mai, Christiania. (Hustru: Elise S., f. Heller).

Schrøder, Albertine, f. Sandgaard, 12. Mai, Laurvik. (Mand: Th. Fr. S., Stationsbestyrer).

Schrøder, Einar, 4½ M., 30. Novbr., Christiania. (Forældre: F. S. og Nina S., f. Falsen).

Schultz, Christine Marie, 88 A., 20. August, Drammen. (Nevø: Fr. W. S., Christiania).

Schultz, Sina, 47 A., 26. Juli, Christiania. (Broder og Svigerinde: Fr. W. S. og Lovise S.).

Schulze, Elise, f. Høegh, 70 A., 26. Oktbr., Aasnes i Solør. (Datter og Svigersøn: Valborg Stockfleth, f. S., J. Stockfleth, Distriktslæge, samt C. Høegh, Overretssagfører).

Schwartz, Marie Cathrine, f. Werner, 85½ A., 16. Februar, Drammen. (Børn og Børnebørn).

Schweigaard, Marie Margarethe, f. Rømer, 75 A., 8. Oktbr., Kragerø. (Børn).

Schwensen, Gesine Margrethe, f. Traugott, 70 A., 15. Decbr., Christiania. (Børn og Svigerbørn).

Schytte, Axel, 4. Novbr., Rouen. (Fader: H. H. S.).

Schøning, Marie, f. Christensen, 41 A., 7. Juli, Lødingen. (Mand: A. S.).

Schøyen, Camilla, f. Hansen, 29 A., 3. April, Christiania. (Mand: Johannes S.).

Schøyen, Johanne, 34 A., 8. Juli, Christiania. (Søskende).

Seeberg, Ingeborg Marie, f. Bolstad, 9. Marts, Drammen. (Mand: Emil S.).

Selboe, Hans Kristian, Agronom, 25½ A., 15. Juni, Skedsmo. (Forældre: Jens S. og B. S., f. Hvam).

Selmer, Christian August, fhv. Statsminister, 73 A., 1. Septbr., Bygdø. (Hustru: Sylvia S., f. Leganger).

Selmer, Einar, Apotheker, 40 A., 2. Januar, Eau Claire, Wisconsin, U. S. A. (Hustru: Anna S., f. Nielson).

Semb, Henriette Valgerta, 26 A., 25. Septbr., Fredriksstad. (Fader: N. H. S.).

Semb, Margit, 9½ M., 31. Marts, Christiania. (Forældre: Anders L. S. og Elise S., f. With).

Simonsen, Lorentz, Lensmand, 80 A., 28. Marts, Mandal. (Hustru: Cathrine S., f. Birck).

Sinclair, Robert, Sektionsingeniør, 63 A., 26. Decbr., Christiania. (Hustru: Wilhelmine S.).

Sinding, Aagot Gudny, 7 U., 9. Novbr., Nærøsund. (Forældre: H. T. S., Telegrafbestyrer, og Katharine S., f. Berg).

Skancke, Margot, 14 A., 13. Novbr., Tromsø. (Forældre: Markus S. og Johanne S., f. Ebeltoft).

Skougaard, Sara Helene, $^7/_{12}$ A., 5. Januar, Christiania. (Forældre: Joh. S., Kaptejn, og Karoline S., f. Reymert).

Smedal, Karoline, f. Hofgaard, 25. A., 30. Januar, Christiania. (Mand: Harald S., Advokat).

Smith, Elisabet, f. Bovitz, 85 A., 7. Novbr., Bergen. (Søn: Adolf S.).

Smith, Gertrud Elinor Marie, 16 M. 5 D., Tvedestrand. (Forældre: M. H. S., Skibsreder, og Gretchen S., f. Ahrendts).

Smith, Ingvald, Oberst, 74 A., 4. April, Christiania. (Hustru: Elisabeth S., f. Kielland).

Smith, Mads Henrik, 7. Juni, Houen v. Porsgrund. (Fader: Jørgen S.).

Smith-Petersen, Anna Hansine Kjerulf, f. Müller, (Enke efter Foged S.-P. i Inderøens Fogderi), 22. April, Kjøbenhavn. (Datter: Laura Kieler).

Smitt, Jakob Sverdrup, Biskop, 54 A., 6. Juni, paa Holden Prestegaard under en Visitatsreise. (Hustru: Letta S., f. Nicolaysen, Christianssand).

Soelberg, Theodor Wilhelm, Postmester, 71 A., 11. Decbr., Christianssund. (Søskendebørn: P. S., Fængselsdirektør i Christiania, Dina S., Andrea Knudsen og K. J. Knudsen, Bankfuldmægtig).

Sogn, Andrea Marie, f. —, 64 A., 2. Marts, Aker. (Børn).

Sommerfelt, Carl Oscar, 39 A., 17. Mai, Christiania. (Moder: Laura S., f. Steen).

Sommerfelt, Jørgine Marie, f. Krohn, 89 A., 4. Oktbr., Christiania. (Børn).

Sommerfelt, Wilhelm Marius, $^7/_{12}$ A., 28. December, Christiania. (Forældre: David S. og Berthe S., f. Nettum).

Sommerschield, Henrik Lorentz, fhv. Adjunkt, 73 A., 6. Marts, Molde. (Hustru: Henriette S., f. Rechdahl).

Sparre, Ole Jacob Louis, Stadsfysikus, Storthingsrepræsentant, 58 A., 4. Novbr., Christiania. (Hustru: Dina S., f. Lampe).

Spolert, Hanna, f. Melgaard, 11. Januar, Molde. (Mand: F. S.).

Stang, Theodor, Student, 21 A., 6. Juli, Fredrikshald. (Fader: Ths. S., Bankkasserer).

Stav, Ole E., Lensmand, Storthingsrepræsentant, 55 A., 7. Juli, Leinstranden. (Hustru: Anna Sjetlein).

Steen, Andreas Fredrik Broch, 13. Februar, ved et Ulykkestilfælde, Næssets Prestegaard. (Fader: A. S., Sogneprest).

Steen, Axel Andreas, Cand. juris og Redaktør, 49 A., 6. Oktbr., Christianssand. (Søstre og Svoger: Marie S., Laura Weisser, f. S., og Johan Weisser).

Steen, Carl Johan, $1^1/_8$ A., 31. Januar, Risør. (Forældre: R. W. S., Kaptejn, og Fredrikke S., f. Moe).

Steen, Eivind, 7 A., 16. Mai, Svelvik. (Forældre: Hans S., Skibsfører, og Pauline S., f. Pettersen, Christiania).

Steen, Fredrik Ingvald, 25 A., i April, Christiania. (Forældre: Th. S., Bogtrykker, og Gerhardine S., f. Brock).

Steen, Haakon, $1^1/_2$ A., 14. Septbr., Skodje Prestegaard. (Forældre: S. S., Sogneprest, og Nathalie S., f. Frost).

Steen, Sophie Magdalene, f. Horn, 5. Januar, Kongsberg. (Mand: P. F. S.).

Steensgaard, Carl, Stationsmester, 68 A., 16. Februar, Blaker Station. (Hustru: Elise S., f. Hanssen).

Steffensen, Maren, f. Neumann, (Enke efter Kjøbmand Nils S.), 65 A., 26. Juni, Sarpsborg. (Slægtninge).

Steinert, J. C., Fyrvogter, 74 A., 30. Juni, Dynen Fyr ved Christiania. (Hustru: Caroline S., f. Knudsen).

Stenersen, Svend, fhv. Provst, Sogneprest til Nannestad, 82 A., 15. Mai, Christiania. (Børn).

Stockfleth, Agnes Roshauw, 18. Novbr., Mosjøen. (Forældre: J. S., Distriktslæge, og Valborg S., f. Schulze).

Stockfleth, Georgine Marie, f. Fermann, (Enke efter Arkitekt S.), $65^1/_2$ A., 3. August, Bergen. (Børn).

Stoermann, Hans, Instrumentmager, 84 A., 15. Juni, Bergen. (Børn).

Stoltenberg, Andreas, Styrmand, 26 A., 26. Juni, paa Søreise fra Boston. (Moder: Elise S., f. Thesen, Bergen).

Stoltenberg, Helga, f. Røtter, 30 A., 11. Januar, Hølen. (Mand og Moder: Gregers S. og Elise Røtter).

Stoltenberg, Mina, $2^1/_2$ A., 2. Oktober, Drammen. (Forældre: C. S. og Kristiane S., f. Fleischer).

Struve, Carl, Kjøbmand, 13. Novbr., Fredrikshald. (Hustru: Emilie S., f. Zeiner).

Strøm, Christian, 5 D., 8. Oktbr., Christiania. (Forældre: Oluf S. og Marie S., f. Sahlgaard).

Strøm, Erling, 14 A., 31. Oktbr., ved et Ulykkestilfælde, Tromsø. (Forældre: Boye S., Stiftamtmand, og Bergliot S., f. Klingenberg).

Strøm, Hilmar, Stud. juris, 32 A., 14. Juni, Christiania. (Fader og Søster: C. A. S., Lensmand i Throndenes, og Maren Lohrbauer, f. Strøm).

Strøm, Ingeborg, $21^1/_2$ A., 20. Juni, Fredrikshald. (Forældre: M. B. S., Apotheker, og Anna S., f. Hals).

Strøm, Valborg, $^2/_3$ A., $^1/_2$ Marts, Christiania. (Forældre: Oluf S. og Marie S., f. Sahlgaard).

Strømsted, Jørgen Andreas, Lensmand, 62 A., 19. Decbr., Vadsø. (Sønner: Albert og Christian S., Christiania).

Stub, Poul Juel, Foged, 76 A., 8. Januar, Ullensaker. (Hustru: Hanna S.).

Sundt, J. L., Fabrikejer, 61 A., 25. Septbr., Christiania. (Hustru: Mathiane S., f. Trepka).

Sundt, Magdalena Christine, $70^1/_2$ A., 18. Decbr., Bergen. (Søskende: A. L. og C. S.).

Swane, Agnes Helene, $8^1/_2$ M., 16. Marts, Christiania. (Forældre: Adolf S., Skibsfører, og Agnes S., f. Fossum).

Swang, Alexandra Feodorowna, (Enke efter August S.). 7. Mai, Kymmene i Finland. (Svoger: Tolleff S., Christiania).

Swang, Hans, Fabrikejer, 71 A., 9. Decbr., Christiania. (Hustru: Karen S.).

Svendsen, H., fhv. Grosserer og Storthingsrepræsentant, 70 A., 4. August, Stavanger.

Swensen, Valborg, f. Skattum, 1. Mai, Gjøvik. (Mand: K. A. D. S., Fabrikbestyrer).

Sverdrup, Agata Aaselle, f. Thurmann, 77 A., 21. Juni, Horten. (Børn).

Synnestvedt, Ingeborg, 1 A., 12. April, Fredrikshald. (Forældre: G. M. S. og Anna S., f. Kraft).

Søegaard, Rasmus Gjøde, kgl. Fuldmægtig, 40 A., 5. Marts, Christiania. (Broder: P. Munch S., Stud. med.).

Søraas, Ingeborg, $2^3/_4$ A., 4. Juli, Christiania. (Forældre: M. S., Skolebestyrer, og Gunhilda S., f. Kilde).

Sørensen, Cecilie Winther, f. Lindeman, 82 A., 11. Decbr., Langestrand, Laurvik. (Mand: Michael S.).

Tandberg, Andreas Heyerdahl, Bankassistent, 69 A., 19. August, Drammen. (Hustru: Thrine T., f. Svensen).

Tandberg, Engebret, fhv. Gaardbruger, 77 A., 26. Januar, Christiania. (Efterladte).

Tandberg, Hans Møller, 22 A., 20. August, Risør. (Forældre: W. T., Distriktslæge, og Betsy T., f. Crawfurd).

Tandberg, Marie Theodora Frølich, $^3/_4$ A., 9. Juli, Fredrikshald. (Forældre: J. T., Læge, og Olava T., f. Vogt).

Tangevald, Anne Marine, f. —, $73^1/_2$ A., 26. Februar, Christiania. (Søn: L. A. T.).

Tangevald, Lars Larsen, Kjøbmand, $77^1/_2$ A., 4. Februar, Brevik. (Hustru: Anne Marine T.).

Thams, Ida, f. Mandskow, $76^1/_2$ A., 28. Marts, Christiania. (Børn).

Thaulow, Hans Henrik, Konsul, 51 A., 17. Oktbr., Throndhjem. (Hustru: Rikke T., f. Jensen).

Thiis, Hans Schlytter, Handelsreisende, 28 A., 19. Oktbr., ved et Ulykkestilfælde, Christianssand. (Moder, Søstre og Svoger: Mina T., Kima T., f. T., Lea Saastad, f. T., og B. Saastad, Overretssagfører, Risør).

Thiis, Johan Edvard, Handelslærer, 27 A., 25. Marts, Lian. (Moder: Hanna Olsen, f. Thiis).

Thilesen, Mathilde, 23. Oktbr., Christiania. (Søskende: P. T., Læge, og Marie T.).

Thomle, August, fhv. Højesteretsassessor, 73 A., 24. Juni, Christiania. (Hustru: Cathinka T., f. Kraft).

Thomle, Iver Steen, fhv. Justitiarius i Højesteret, 77 A., 16. Septbr., Christiania. (Hustru: Juliane T., f. Heyerdahl).

Thoresen, Kristine Fredrikke, f. Thorsen, 42 A., 4. April, Nybrem pr. Gurskø, Søndre Søndmøre. (Mand: H. C. T., Overretssagfører).

Thorvildsen, Herman Smith, Sogneprest, 57 A., 9. Septbr., Dybvaag Prestegaard. (Hustru: Marie T., f. Lilloe).

Thuesen, Johan, Kjøbmand, 55 A., 1. Juli, Christiania. (Hustru: Marie T., f. Pedersen).

Thulin, Wilhelm Ferdinand, Stationsmester, 69 A., 8. April, Klep paa Jæderen. (Hustru: Augusta T., f. Engebretsen).

Tillisch, Ida Sophie, 76 A., 15. Februar, Laurvik. (Søskende: Louise T. og C. T.

Tischendorf, Jacobine Marie Elisabeth, 27½ A., 23. August, New-York. (Moder: Tina T., f. Thue).

Tobiesen, Martin Otto, Kjøbmand, 82 A., 6. Mai, Risør. (Hustru: Nicoline T., f. Houge).

Todderud, Wilhelmine Cathrine Tobine, f. Fangen, (Enke efter Eskadronskirurg T.), 65 A., 9. Februar, Aker Gaard v. Hamar. (Døtre og Svigersønner).

Torp, Jens Kahrs Garmann, 1⅓ A., 19. Januar, Lillehammer. (Forældre: Jens T. og Margrete T.).

Trumpy, Einar, 17¼ A., Newcastle. (Forældre: Christopher T. og Inga S. T., f. Kramer).

Trønnes, Margrethe, f. Vestgaard, 77½ A., 27. August, Storelvedalen. (Børn).

Tschudy, Stephan, Skibsreder, Christiania. (Hustru: Ambrosia T., f. Hofgaard).

Tyrholm, Ottilia Fredrikke Wilhelmine, f. Thome, 68½ A., 9. Februar, Throndhjem. (Søskende).

Udby, Martin Andreas, Organist og Komponist, 68½ A., 10. Januar, Throndhjem. (Hustru: Lina U., f. Melbye).

Undahl, Jakobine Fredrikke, f. Weltzin, 14. Januar, Valen, Søndhordland. (Børn).

Urholt, Chr., Landhandler, 51 A., 5. Septbr., ved et Ulykkestilfælde, Sundre i Aal, Hallingdal. (Hustru: M. U., f. Pleym).

Ursin, Clara, f. Hansen, fhv. Skuespillerinde, 62 A., 6. August, Christiania. (Mand: Fredrik U.).

Valeur, Peter, fhv. Sogneprest til Sørum, 77 A., 6. Juli, Christiania. (Børn).

Walle, Iver Theodor, Overretssagfører, 50 A., 6. Novbr., Vaage. (Broder: O. V.).

Walnum, Svend Borchmann Hersleb, fhv. Sogneprest til Nykirken, 73 A., 4. Juli, Bergen. (Hustru: Lovise W.).

Wahlstrøm, Peter August, 7 U., 24. November, Labrofos. (Forældre: August W., Ingeniør, og Helene W., f. Blyberg).

Walsøe, Nikolai, fhv. Handelsmand paa Tranø i Salten, 63 A., 20. Januar, Kabelvaag. (Børn).

Walter, Chr. F. N. S., 64 A., 28. Juni. Bergen. (Hustru: Sørene W., f. Juell).

Wang, Markus Fredrik, fhv. Stadshauptmand, 62 A., 13. Januar, Christiania. (Søn og Svigerdatter: Eystein W. og Ragnhild W.).

Warring, Mathias Jenssen, Toldbetjent, 71 A., 11. Mai, Throndhjem. (Børn).

Weidemann, Aage Johannes, 29. Juli, Throndhjem. (Forældre: Axel og Christiane W., f. Grønvold).

Weidemann, Hedvig Edwina, f. Cold, 17. Oktober, Christiania. (Mand: Fr. W.).

Weidemann, Margaret, ½ A., 14. Januar, Christiania. (Forældre: C. O. F. W., Cand. philos., og Josefine W., f. Frantzen).

Weidemann, Josefine Francisca, f. Frant-

zen, 30 A., 10. Novbr., Christiania. (Mand: C. O. F. W., Cand. philos.).

Weltzin, Astrid, $2^1/_2$ A., 18. Januar, Bergen. (Forældre: J. F. W., Overbrandmester, og Karen W.).

Wendt, Pauline, f. —, 46 A., 5. April, Christiania. (Datter: Henriette W.).

Wennberg, Samuel Georg Simeon, $22^1/_4$ A., 12. Novbr., Bakke i Balsfjorden. (Forældre: S. G. S. W., Lensmand, og Jensine W., f. Kiil).

Wennevold, Ragnhild, $^1/_3$ A., 19. Marts, Christiania. (Forældre: Otto W. og Helga W., f. Bech).

Wergeland, Margarethe, f. —, 70 A., 17. Novbr., Christiania. (Efterladte).

Werring, Anna, $1^1/_6$ A., 4. Juni, Drammen. (Forældre: Oscar W. og Alexia W., f. Holm).

Werring, Ingeborg, f. —, (Enke efter Bundtmager W.), 62 A., 31. Oktober, Christiania. (Efterladte).

Werring, Rudolf, Cand. med., 35 A., 27. Marts, Christiania. (Moder: Ingeborg W.).

Wesche, Fritz, Skiferdækkermester, 59 A., 1. Marts, Christiania. (Børn).

Wesenberg, Astrid, $4^1/_4$ A., 19. Novbr., Fredrikshald. (Forældre: Wilh. W. og Marie W., f. Peltz).

Wessel, Karen, $12^1/_2$ A., 30. Marts, Throndhjem. (Forældre: Andreas W., Kaptejn, og Valborg W., f. Lund).

Wesseltoft, Zacharias, $54^2/_3$ A., 30. August, Christiania. (Hustru: Marie W., f. Berentzen).

Wetlesen, Amund August, 11 U., 13. Decbr., Laurvik. (Forældre: Amund og Alma W.).

Wetlesen, Charlotte Magdalene, $74^1/_2$ A., 11. Januar, Laurvik. (Broder og Svigerinde: H. A. W. og Kaia W., f. Mathiesen).

Wettergreen, Alfhild, 25. Novbr., Christiania. (Forældre: Emil W., Dampskibsfører, og Marie W., f. Alvin).

Wettergreen, Benedictus, fhv. resid. Kapellan, $79^5/_6$ A., 14. August. (Børn).

Wettergreen, Ove Malling, fhv. Sorenskriver, 77 A., 9. Novbr., Christiania. (Hustru: Emilie W., f. Rasch).

Wettergreen, Poul Peter, Pastor, 55 A., 10. August, Arendal. (Hustru: Elise W., f. Hvistendahl).

Wichstrøm, Sofie, 23 A., 10. Juli, Christiania. (Moder: Lise W., f. Nielsen).

Width, Jens, Kjøbmand, 74 A., 11. Oktbr., Namsos. (Hustru: Charlotte W., f. Greger).

Vidsteen, Metta Dorthea, f. Castberg, 71 A., 16. April, Bergen. (Døtre: Anna og Therese V.).

Wiig, Gustav Wilhelm, 18 A., 16. August, Bergen. (Forældre: Gustav W. og Wilhelmine W., f. Martens).

Wildhagen, Henrik, Garver, $47^1/_2$ A., 1. Mai, Throndhjem. (Døtre og Svigersøn: Cathrine W., f. W., Henriette W. og J. C. Wildhagen).

Wille, Laura Emilie, f. Foss, $47^1/_2$ A., 24. Oktbr., Marienfryd i Østre Aker. (Mand: J. A. W.).

Wilson, Georg Alexander, Forstander, tidligere Landbrugsskolebestyrer, 56 A., 31. Januar, Bergen. (Hustru: Emilie W., f. Schultz).

Vinsnes, Paul, fhv. Stiftsprovst, 95 A., 2. August, Nøsted ved Drammen. (Børn).

Vinsnes, Paul, Farmaceut, 33 A., 23. Septbr., Faaberg Prestegaard. (Forældre: S. V., Sogneprest, og Thrine V., f. Heltberg).

With, Anine Helene, f. Isachsen, 54 A., 7. August, Christiania. (Mand: Fr. W.).

Vogt, Marie Magdalene, f. Juhl, (Enke efter Byfoged i Moss David V.), 92 A., 6. April, Moss. (Børn).

Vogt, Reidar, 15 A., 4. Novbr., Christiania. (Forældre: Fr. V., Læge, og Mathilde V., f. Lie, Tvedestrand).

Vogt, Volrath, Overlærer, 72 A., 19. Juli Christiania. (Broder: Herman V., Skibsreder).

Wold, Anne Cathrine, f. Rømcke, $95^3/_4$ A., 3. Januar, Laurvik. (Datterdatter: Mariane Schmidt, f. Grøntoft, og L. Schmidt).

Wolff, Frederikke Marie Stang, $1^3/_4$ A., 8. Septbr., Christianssand, (Forældre: F. Chr. W., Apotheker, og Inga W.).

Worm-Müller, Jakob, Dr. med., Professor, 54 A., 11. Januar, Christiania. (Hustru: Aurora W.-M., f. Heyerdahl).

Wright, Andreas, Proprietær, $82^1/_2$ A., 3. Marts, Gaaserød, Laurdal. (Slægtninge).

Wulff, Augusta Therese Laurentze, f. Larsen, 74 A., 22. Februar. Svarholt i Lofoten. (Søn: F. W. W.).

Wulff, Marie Kristine, $11^5/_6$ A., 13. Mai, Christiania. (Forældre: H. W., Toldrorskarl, og Anne Kathrine W., f. Johansen).

Wurschmidt, Augusta Theodora, f. —, 40 A., 15. Marts, Fredriksværn. (Mand: Th. W.).

Wurschmidt, Birgithe Anine, f. Knudsen, 69 A., 17. Februar, Fredriksværn. (Augusta, Th. og J. O. W.).

Wyller, Erik Michael, 70 A., 5. April, Eidsvold. (Søskende, Christiania).

Young, Charlotte Elisabeth, f. Graah, 76 A., 9. Juli, Christiania. (Mand: N. O. Y.).

Zarbell, Iverine Christine, 79 A., 21. Novbr., Svelvik. (Christiane Z., Sara Erichsen, f. Z., og H. C. Erichsen).

Zetlitz, Ditlev Ephraim Jæger, 28 A., 12. Januar, Stavanger. (Fader: H. O. Z.).

Zimmer, Frederik Anton, Student, 22 Juni, Christiania. (Forældre: H. Z. og Trine Z.).

Zwilgmeyer, Carl Theodor, Ritmester og Kaptejn-Vagtmester, $78^3/_4$ A., 14. Oktbr., Fredrikshald. (Nieser og Plejedøtre: Sigrid og Dikken Z.).

Ørholm, L. O., Kontorist, 21. Januar, Christiania. (Slægtninge).

Østbye, Elise Mathilde, f. Hoff, 16. Februar, Christiania. (Mand: P. Ø., Universitetsstipendiat).

Østbye, Elise Mathilde, $4^1/_2$ M., 29. Mai, Christiania. (Fader: P. Ø., Universitetsstipendiat).

Østbye, Kristian Sverdrup, Apothekerlærling, $21^1/_2$ A., 8. Novbr., Christianssund. (Forældre: P. Ø., Sogneprest til Ørskog, og Henriette Ø., f. Sverdrup).

Østgaard, Aagot, $5^1/_3$ A., 20. Mai, Christiania. (Forældre: Einar Ø., Handelsrejsende, og Karen Ø., f. Bredesen).

Øverland, Johanne Barbara, f. Smevig, 74 A., 16. Februar, Christianssund. (Mand: O. Ø.).

Dødsfald i Danmark

1889.

Optegnede af Sofus Elvius,
Forretningsleder ved Genealogisk Institut.

Aabel, Dor. Marie Elisab, f. Teilmann, 17. Sept., 68 Aar.

Aabye, Gust. Emil, Klasselotterikoll., 26. Juni.

Aabye, Ovidia Margr., f. Lytzen, Præsteenke, 26. Jan., Kallundborg.

Aarøe, Ovidia Dorth., f. Hviid, 16. Dcbr., f. 16. Juni 1827, M.: Toldass.

Abenth, Louise Christine, f. Bøgh, 12. Okt., 67 Aar.

Abrahamsen, Emanuela Marie Eug., f. Hein, 10. Apr., Hillerød, 26 Aar.

Adler, Jac., Bogbinder, 23. Marts.

Admirallie, Vilh., f. Møller, E. e. Premierl., Toldass., 30. Dcbr., f. 3. Aug. 1810.

Adolph, Soph. Louise Cathr., f. Rudelbach, E. e. Konsul, 21. Dcbr.

Agerholm, Christiane, f. Holst, Oberstinde, 22. Aug., Harboeske Kloster.

Ahlefeldt-Eskildsmark, Christian Ludv., Greve, Styrmand, 25. Juli.

Ahlefeldt-Laurvigen, Fred. Ludv. Vilh., Lehnsgreve, 30. Nov., Tranekjær.

v. Ahn, Carl Fred. Emil, fh. Landmand, 1. Juni, 54 Aar.

Ahnfeldt, Otto, Cand. phil., 29. Juli, Store Rugtved.

Albeck, Oscar Ferd., ps. Kapt. af Fodf., 18. Marts, St. Hans Hosp.

Alberti, Vilh., Snedkerm., 6. Marts.

Algreen-Ussing, Tage, cand.jur., 8. Mai, 24 Aar.

Almind, Fred., f. Klingenberg, Kallundborg, 17. Sept.

Alpers, Ant. Vilh., Tømmerm., 23. Febr., 71 Aar.

Ammentorp, Constance Jacobine, 13. Jan., Kjetterup Præstegaard.

Amundsen, Peter, Sognepræst i Gaarslev, død i Kbhvn., 19. Aug.

Andersen, Hanne Georgine, f. Søeborg, M.: Varemægler, 13. Dcbr.

Andersen, Øllegaard, f. Petersen, E. e. Kancelliraad, 31. Juli.

Anger, Klara Bianka, Lærerinde, 26. Marts, Rosk., f. 12. Jan. 1846.

Arends, Lucie Cec. Charl., f. Fischer, 19. Marts, 29 Aar, M.: Cand. phil.

v. Arenstorff, Fred. Christ., Student, 3. Mai.

Bache, Axel Carl Chr., Ritmester, 17. Febr., Odense, f. 27. Juli 1847.

Bachevold, Marie, f. Petersen, 15. Nov., M.: Overkontrol. v. d. kgl. Theater.

Bachmann, Johan Chr., Krigsassessor, 28. Nov., 76 Aar.

Baden, Jac. Chr., cand. pharm., Hotelejer, 5. Aug.

Baggesen, Laurine Pouline, f. Møller, E. e. Kapt., Postmester, 12. Juli.

Bahneberg, Julie Hedevig, 22. Nov.

Balslev, Ane Margr. Joh., 21. Jan.

Bang, Chr. Ant. Siegumfeldt, Handelskorresp., 17. Jan., f. 4. Febr. 1821.

Bang, Fred. Louise, f. Leerager, E. e. Toldoppebørselskontr., 4. Okt.
Bang, Fred. Siegfr., Etatsr., Kasserer v. Privatbanken, 28. Maj.
Barfoed, Carol. Erasm. Margr., f. Hochland, E. e. Prokurator, 16. Maj, f. 24. Dcbr. 1816.
Barfod, Christen Thomsen, Prof., Lektor v. Landbohøjskolen, 30. Apr.
Barfod, Katinka Elise Petrea, f. Ringsted, 2. Febr., M.: Præst i L. Lyngby og Ølsted.
Barfod, Peder Marius, Sognepræst, 2. Sept., L. Lyngby.
Barfoed, Christine Elisab., 24. Febr., Snøde.
Barfoed, Preben, 24. Sept., Odense, F.: Godsforv., Snøde.
Bartholdy, Hedevig Margr., f. Jørgensen, E. e. Apoth., 3. Okt., Aarhus.
Bastrup, Adelaide, f. Cohn, 24 Febr., Kolding.
Baumann, Carline Edvardine, f. Daue, 25. Jan., f. 17. Maj 1801.
Bay, Anna, f. Götzsche, 31. Jan., Randers, M.: Læge.
Bay, Niels Rud., Læge, 18. Nov., Svendborg.
Bech, Arendine, f. Hirsch, 29. Okt., Humble.
Bech, Caroline Charl., f. Suhr, 23. Aug., Valdbygaard, f. 7. Nov. 1850.
Bech, Joh. Cecilie Barbara, f. Jordening, 14. Febr.
Bech, Marc. Laur., Fabrikm. v. Straffeanst. paa Chrsthvn., 5. Nov.. 87 Aar.
Bechmann, Rasm. Qvortrup, fh. Præst i Vejlby og Homaa, 17. Nov., Horsens.
Beck, Søren Rasm., fh. Lærer, cand. phil., 17. Sept., Taarbæk, f. 11. Febr. 1809.
Beckett, Ann Eliza, f. Lang, 23. Dcbr.
Behrens, Fred. Chr., Bankdirektør, 22. Jan., Skive, f. 26. Juni 1820.
Bendix, Ida Caroline, f. Magnus, 13. Marts.
Bendixen, Vilh. Edv., fh. Apotheker, 16. Nov., 80 Aar.
Bendz, Joh. Mart. Aug., Urtekræmmer, 12. Jan., f. 4. Marts 1815.
Benzon, Gerh. Vald. Marcus Rosencrone, Grosserer, 14. Febr.
Berendt, Nic,. Pianist, 13. Marts.
Berg, Anna Helene, f. Kellborn, E. e. kgl. Kok, 18. Dcbr.
Berg, Hans Broge, fh. Sognepræst i Torup, 30. Jan., f. 25. Aug. 1802.
Berg, Henr. Chr. Otto, Proprietær, 12. Marts, Lindvedgaard, 60 Aar.
Berg, Juliane Antonette, f. Lodberg, 26. Marts, f. 11. Jan. 1825.
Berg, Nic., Krigsassessor, 13. Juni.
Berggreen, Dor. Fred., f. Wettergreen, E. e. Professor, 4. Aug.
Berner-Schilden-Holsten, Gustav Alexander, Baron, Kammerh., Ritmester, 20. Juni, Langesø.
Bernhardt, Emma Soph., f. Hermann, 11. Marts, Kjøge, M.: Kjøbmand.
Bernsteen, Harriet, f. Scheller, 27. Okt., New-York.
Bertelsen, Sara, f. Holbech, E. e. Organist og Boghandler, 9. Juni.
Beyer, Sverre, 29. April, Leipzig, 23 Aar.
Bielke, Julie, Stiftsdame i Vallø, 12. Dcbr.
Bille, Joh. Vald., fh. Præst i Skyum og Hørdum, 6. Marts, Thisted.
Bille-Brahe, Marie Caroline Vilh., f. Komtesse Moltke, 20. Jan., f. 23. Juli 1827, M.: Stiftamtmand.
Bindesbøll, Joh. Herm. Spleth, fh. Skolelærer. 17. Febr., f. 29. Jan. 1802.
Binzer, Valborg Christine Henr. Cathr., f. Schwendsen, Præsteenke, 31. Marts.
Birch, Fred. Chr. Carl, Etatsraad, Dr. phil., 16. Nov.
Birkedal, Emilie Christiane, f. Meyer, 27. Dcbr., Vældegaard v. Gjentofte, M.: fh. Valgmenighedspræst.
Bischoff, Vilhelmine, 6. Febr., Næstved.
Bjerg, Johs. Adolf Christen, cand. jur., Assist. i Finantsm., 20. Okt.
Bjerg, Margr. Kirstine, f. Olivarius, E. e. Major, 19. Juni, f. 30. Dcbr. 1806.
Bjerre, Jac. Carl Andr. Winsløw, 20. Dcbr., Malaga.
Bjerre, Mette Marie, f. Wejle, E. e. Brygger, 14. Juli.
Bjørn, Carl Gust. Emil, Regnskabsfører v. Havnevæsenet, 22. Okt.
Bjørn, Ludv. Aug., Stadsbedemand, 6. Juni, f. 5. Febr. 1806.

Bjørn, Peter Chr., Skovrider ved Ourupgaard, 16. Febr.

Bladt, Joh., f. Henningsen, 15. Okt.

Blicher, Jens Peter, fh. Distriktslæge, 29. Nov., Middelfart.

Blicher, Oline Charl. Cec., f. Olsen, 15. Nov., Ravnkilde Prstg, M.: Præst.

Blichert, Elisab. Marie, 21. Febr., Rosk., 65 Aar.

Blixen-Finecke, Aug. Soph. Fred. Marie Caroline Juliane, Baronesse, f. Prinsesse af Hessen-Cassel, 17. Juli.

Bloch, Anne Soph. Fredr., 19. Jan., f. 22. April 1815.

Bloch, Wilh., f. Davidsen, E. e. mosaisk Præst, 17. Sept.

Blom, Kristian, Stud. med., 16. Jan.

Blom, Nic. Christ. Herholdt Gram, fh. Toldkontrollør, 5. Okt., Svendborg, f. 27. Juni 1814.

Blumer, Bolette Marie Abigael, f. Wendelboe, 10. Apr., 75 Aar.

Boberg, Joh. Peter, 25. Febr., Gandløse, 93 Aar.

Boeck, Joh. Christ. Carl, fh. Præst i Hornsyld og Rosenholm, 4. Aug.

Boeck, Otto Rudolph Buchhave, Læge, Etatsrd., 5. Apr., Horsens.

Boeck, Petra Sofie Henriette, f. Engberg, Præsteenke, 16. Aug.

Boesen, Emil, Past. emer., 6. Okt.

Boesen, Karen Marie, f. Wesenberg, Præsteenke, 25. Decbr.

Boesen, Lovise, f. Rasmussen, Præsteenke, 20. Okt., Sorø.

Bolbroe, Bolette, f. Rasmussen, Ormehøj v. Aarup, 1. Okt., M.: Præst.

Bolvig, Bolette, f. Christensen, 2. April, 82 Aar.

Bondo, Oluf Ernst Chr., Styrmand, 12. Jan., Rio Janeiro, f. 20. Nov. 1868.

Bondrup, Niels Herm., Billed- og Stenhugger, 23. Sept.

Borgen, Andr. Georg, fh. Sognepræst i Nylarsker, 7. Marts.

Borgen, Axel, Kjøbmand, 6. Jan., f. 18. Apr. 1846.

Borges, Jens Hansen, Amtsfuldmægtig, 12. Aug., Sorø, f. 11. Aug. 1823.

Boye, Peter Henr., fh. Kontorchef i Revisionsdep., Kancelliraad, 7. Marts.

Boysen, Ingwer Phil. Adolph, afsk. Kapitain, 12. Juli, f. 2. Juni 1825.

Boysen, Peter Ingwer, fh. Apotheker i Stege, 30. Sept.

Brammer, Max Jürg., Toldassist., 7. Jan., Hømlund v. Ribe, f. 30. Maj 1828.

Brandt, Bolette, Landskabsmalerinde, 24. Dcbr., f. 19. Febr. 1827.

Brandt, Carl Joak., Præst v. Vartov, 27. Dcbr.

Brandt, Georg, dansk Konsul i Amsterdam, 11. Nov., Köln.

Branner, Georg Christ. Mechlenburg, fh. Sognepræst i Slagelse, 24. Juni.

Branner, Louise Dor., f. Clausen, M.: Generalmajor, 10. Aug.

Branner, Vilh. Jac., afsk. Generalmajor, 11. Dcbr., f. 18. Sept. 1800.

Branth, Caius Peter Emil, Overretsassessor, 14. Febr.

Brasch, Joh. Christ. Emanuel, Skoleinspektør, 11. Juni, Sundbyvester, f. 27. Febr. 1816.

Bredal, Mette Cathr., f. Thaning, E. e. Prof., 28. Jan., f. 18. Aug. 1803.

Breinholt, Birgitte Gjøe, f. Carstensen, 15. Jan., Esbjerg, f. 26. Juni 1833.

Brendstrup, Fanny Math. Vict., f. Clement, 22. Sept., Haldagermagle, f. 9. Nov. 1851, M.: Skolelærer.

Brennecke, Thorv. Emil Vald., Modellerer, fh. Korsanger v. d. kgl. Theater, 7. Okt., f. 25. Maj 1840.

Bressendorff, Thora Laurentia, f. Smith, 14. Dcbr., f. 20. Apr. 1818.

Breyen, Kirst., f. Duus, E. e. Strandkontr., 1. Okt., Storehedinge.

Brix, Aug. Niels Krist., 20. Dcbr.

Brock, Marie Kirst. Cec., f. Hildach, E. e. Oberst, 15. Jan., Aarhus, f. 15. Oktbr. 1823.

Brockenhuus-Schack, Julie, f. Comtesse Moltke, død i Kbhvn. 24. Dcbr., M.: Amtmand i Svendborg.

Brodersen, Jess Heinrich, fh. Sukkerraffinadør, 16. Sept., 83 Aar.

Broe, Chr. Fred. Marius Rohweder, Student, 9. Juni, Aalborg.

Brosbøll, Johs., fh. Toldass., Premierl., 14. Febr., Løgstør.

Bruhn, Thom., Proprietær, 10. Apr., Rydbjerg Hovedgaard, f. 1801 i Flensborg.

Brun, Anna, f. Munch, 14. Marts, M.: fh. Birkedommer, Etatsr.

Brun, Anna Lisa, f. Werling, 21. Maj.

Bruun, Andr. Fred. Christiane, f. Obel, 30. Sept., Jyllinge, M.: Præst.

Bruun, Chr. Fred., fh. Adjunkt, 12. Sept., Horsens,

Bruun, Emmarensia Joh., Datter af Consistorialraad, 25. Juni.

Bruun, Jul. Aug., f. Bruun, E. e. Provst, 18. Nov., Randers.

Brüel, Louise Amalie, 16. Okt.

Brynildsen, Cathr. Amalie, 14. Febr.

Bryning, Mette Marie, f. Hougs, 4. Juli, Aarhus, f. 30. April 1812.

Buch, Joh. Carl, 5. Febr., Ondløse, 81 Aar.

Buch, Søren Bernh. Balduin, Kjøbmand, 21. Febr., Ribe.

Buchardt. Soph. Gunild, f. Larsen, 1. Dcbr.

Buchwald, Mart. Hedv., f. Schou, 2. Nov., f. 15. Apr. 1840, M.: Kommandør.

Bugge, Diderikke, f. Hein, E. e. Rodemester, 26. Nov.

Buntzen, Octavia Elvira, 1. Dcbr.

Byberg, Karen, f. Møller, E. e. Konsul, 25. Juni, Aarhus.

Büllner, Joh. Magd., f. Man, 12. Jan.

v. Bülow, Amalie Christine Anna, f. Døcker, E. e. General, 9. Juni.

v. Bülow, Hans Philip, fh. Proprietær, 25. Dcbr., Odense.

Bärthelsen, Ingeborg Antonie, f. Stephansen, 30. Juli, Svendborg, M: Kancelliraad, Lærer.

Bøcher, Fred. Nicoline, f. Nyholm, 23. Marts, f. 6. Sept. 1815.

Bøcher, Anna Marie Vigonna, 2. Okt.

Bødtcher, Jens, fh. Stationsforst. i Gjentofte, Exam. jur., 16. April.

Bøgh, Mathias Georg Fred., 30. Juli, Horsens.

Børre, Carl Soph., Kjøbmand, 8. Apr., Frederikssund.

Bøving, Povl Bernhard, Forpagter, 8. Dcbr., Aalholm.

Calmer, Hanne, 19. Febr., 69 Aar.

Cappelen, Agnes Vict., f. Gersdorff, 19. Juni, Roskilde, M.: Stationsforst.

Carlsen, Alphonsine Pouline, f. Lassen, 20. Jan., Bækkeskov, 62 Aar, M.: Godsforv.

Carlsen, Laur. Vilh. Henr., kgl. Kapelmusikus, 18. Maj, f. 24. Juni 1818.

Caroc, Vilh. Georg, Oberst, 10. Nov.

Carstens, Joh. Ernst Aug., fh. By- og Herredsfoged paa Ærø, 27. Sept.

Carstensen, Thea, f. Søeborg, 29. Okt., Bombey.

Carøe, Marie Louise, f. Gjerløw, 8. Juni, Hellebæk.

Castenschiold, Joh. Cec. Elisab., 23. Dcbr., f. 10. Novbr. 1810.

Chauveau, Kaja, f. Bøttger, 2. Maj.

Christensen, Chr. Lauritzen, cand. phil., fh. Revisor i Kbhvns. Brandfors., 6. Juli, f. 11. Juni 1821.

Christensen, Jens, fh. Landsthingsmand, 24. Juli, Næsby.

Chiewitz, Mette Jul., 18. Febr., Faaborg, M.: Sognepræst.

Christiansen, Caroline Vilh., f. Reichmand, E. e. Grosserer, 25. Marts.

Christiansen, Christian, Boghandler i Bethesda, 28. Okt.

Christiansen, Laura, f. Wolf, Præsteenke, 9. Marts, Hveisel.

Christiansen, Olga Margr., f. Mariager, 18. Aug., Krygersdorf (Sydafrika).

Christrup, Conradine Mathea, f. Petersen, 25. Marts, Odense, M.: Lieut.

Clasen, Joh. Chr., fh. Skovfoged, 28. Maj, Kiel, f. 4. April 1806.

Clauson-Kaas, Vilhelmine, f. Rombeck, 27. Nov., Lyngby.

Claussen, Chr. Carl Ludv., Intendant, 29. Aug., f. 10. Febr. 1829.

Clement, Hans Christopher Fred., Kammerraad, ps. kgl. Fuldmægtig, 9. Juni, f. 6. Juni 1814.

Cloos, Nic. Christiane, f. Rasmussen, E. e. Prokurator, 18. Jan.

Colbjørnsen, Joh. Chr., fh. Expedient i Krigsmin., 8. Marts.

Conig, Jul. Chr., fh. Toldkontrollør, 23. Juni, Aalborg, f. 25. Juni 1817.

de Coninck, Vilh. Marie Louise, f. Herløw, E. e. Justitssekretær, 22. Aug.

Cortnum, Trine, f. Kyllesbæk, 7. Maj, Strandbjerggaard, 100 1/2 Aar.
la Cour, Laur. Ulr., dansk Vicekonsul, 3. Maj, Granton, f. 27. Juni 1834.
Cramer, Carl Cæsar, Dekorationsmaler, 26. Nov., München.
Cramer, Hans Chr. Fred., Ingeniør, 11. Dcbr., Newburgh (N. Amerika).
Crone, Fred. Sof. Ludv., 1. Febr., Berlin, 31. Aar.
Dahl, Henriette, 11. Sept., Slagelse Kloster.
Dahl, Jens Carl, Kontorchef i Finantsmin., 5. Nov., f. 6. Okt. 1827.
Dahlerup, Michael Henr. Ludv., fh. Stiftsprovst, 16. Dcbr.
Dahlstrøm, Soph. Vilh. Bertha, f. Ørsted, 17. Marts, Fredensborg, M.: fh. Stiftamtmand.
Dahm, Laur. Matthiesen, Lærer, 29. Sept., Sest, f. 7. April 1825.
Dalberg, Albertine Andrea, f. Tscherning, Priorinde i Harboske Fruekloster, 17. Marts, f. 21. April 1805.
Danckert, Rich. Valdemar, 25. Juni, Lerchenborg.
Davidsen, Hans Peter Henr., Assistent, 2. Juli, St. Hans Hosp., f. 7. Okt. 1857.
Dehlholm, Hans Christ., Møller, 10. Febr., Nimtofte.
Dehn, Arnold, Kjøbmand, 10. Febr., Manchester, 49 Aar.
van Deurs, Carl Eduard, Kammerherre, 13. Apr., f. 17. Okt. 1804.
Diderichsen, Gust. Adolph, Toldassist., 17. Jan., Stege.
Diechmann, Hans Ant. Severin Lobedanz, 6. Dcbr.
Diechmann, Johanne, 5. Maj, M.: Fuldmægtig ved Statsbanerne.
Diechmann, Marie Sof., 18. Sept., Aalborg, F.: Oberstlieutenant.
Ditzel, Jensine, f. Aarup, 11. Febr.
Djørup, Juliane, f. Jensen, Enke e. Stabslæge, 28. Febr.
Dodt, Polly Angelique, 14. Febr., Fredensborg.
Dorph, Charlotte, 31. Dcbr., F.: Præst.
Drachmann, Jørg Michael, 17 Aug., F.: Cand. mag.
Drechsel, Georg Vilh. Louis, Etatsraad, fh. Birkedommer, 28. Juni, Himmelbjerget.
Dreyer, Joh. Nik. Tidemann, Klasselotterikollektør, Lieutenant, 10. Juni, Odense.
Due, Theod. Emil, Lærer, 23. Juli, Maribo, f. 22. Febr. 1813.
Dumreicher, Fred. Augusta, 7. Nov.
Duseberg, Hans Olaf Emanuel, 24. Nov.
Dyrlund, Charl. Amalie, 23. Sept.
Døcker, Svend Aage, 31. Juli, Kontorist, 19 Aar.
Døllner, Ludv. Nic., 18 Okt., Søbygaard.
Eckardt, Laur. Andr., Cand. phil., fh. Skuespiller, 7. Sept., f. 12. Jan. 1829.
Eckardt, Sofie Marie Magd., f. Bless, 19. Juli, Høljeryd, Sverig., M.: Marinemaler.
Eckersberg, Erling Carl Vilh., Kobberstikker, 27. Nov.
Eddelien, Fred. Andr. Hermandine, Enke, Lærerinde v. Roskilde Friskole, 29. Jan.
Eibe, Otto, 1. Nov., F.: Kapitain.
Eigler, Theod. Alex. fh. Stationsforvalter i Aarup, 5. Aug., f. 20. Dcbr. 1837.
Ejsen, Marie, f. Bang, 20. Jan, Slagelse Kloster.
Ekman, Carl Christ. Emil, Postmester, 28. April, Nykb. p. F., f. 16. Sept. 1845.
Elmquist, Charl. Louise, f. Bülow, 6. Marts, Umanak, f. 12. Dcbr 1859, M.: Assist., Lieut.
Engberg, Niels Jes, fh. Proprietær, Cand. phil., 22 Sept., f. 22 Apr. 1812
Engberg, Signe Fred., f Læssøe, 14. Febr., Hemmet Præstegaard.
Engelstoft, Christian Thorning, Biskop, Dr. theol., 25. Jan., Odense.
English, Thom. Alfr., Civilingeniør, 15. Apr., 69 Aar.
Erichsen, Hans Frits Christian Elvius, Bogtrykker, 24. Jan., f. 2. Sept. 1847.
Esche, Fred. Nic. Aug., Grosserer, 9. Marts.
Esche, Thor, Grosserer, 1. Marts, St. Hans Hosp., f. 9. Maj 1855.

Esmann, Aage, Stud. jur., 23. Marts, Viborg.

Esmann, Laura Christiane, f. Hammershøi, 6. Marts, Aarh.

Ettrup, Johs. Severin Buchwald, Handelskontorist, 1. Nov.

Eyben, Fried. Adolph Gottlieb, Lehnsgreve, Kammerherre, Overlanddrost, 5. Sept., Ratzeborg.

Faber, Rasm. Peter, Lieutenant, 31. Juli, Herringe Skole, 45 Aar

Falbe, Alfred Preben Carl, Consul for Porto Rico, 26. Jan., Mayaguez, f. 28. Jan. 1834.

Fangel, Holg. Jul, 5 Sept., Valparaiso.

Fasting, Henr. Soph. 28. Sept.

Fasting, Jens Mart, Overretsprokurator, 5. Juni, Viborg.

Faurschou, Eleon. Nanny, f. Marolly, Præsteenke, 11. Febr., Frøslev.

Feddersen, Nanna Aug. Felizia, f. Bilsted, E. e. Kammerherre, 21 Jan, f. 18. Juli 1820.

Feilberg, Thor, 14. Febr.

Fenger, Rasm. Theod., Sognepræst i Hvedstrup og Fløng, 2. Febr.

Fester, Knud Alfr., Kordegn og Skoleinspektør, 2. Aug., Næstved.

Fischer, Andrea Maria, 4. April, Slagelse Kloster.

Fischer, Elise Beate, Charl., f. Andrup, Enkefrue, 28. Nov.

Fjeldsøe, Jac. Jensen, fh. Fuldm. v. »Folkets Avis«, 19. Dcbr.

Fleischer, Maja Cec., 13. Marts.

Fleron, Ferd. Amon, Hofskræder, 3. Nov., f. 25. Jan. 1829.

Flint, Vilh., f. Balle, 2. Dcbr., Helsingør.

Fogh, Margr., f. Gude, 19. Dcbr.

Folsach, Fred. Jørg. Pultz, Hofjægermester, Cand. jur., 22. Jan., Vedelslund, f. 3. Marts 1807.

Forsberg, Agnes, f. Bønneche, 28. Febr., Italien.

Franck, Frantz Lorentz Christ., 22. Nov., Horsens.

Frantzen, Karen, f. Hansen, Enke, 22. Aug.

Freiesleben, Peter Thorv., Mursvend, 14. April, 42 Aar.

Freuchen, Hother, 23. Okt., engelsk Hosp. Port Said, F.: Præst i Højby.

Friberg, Jul., Cand. phil., 22. Nov., f. 27. Juli 1824.

Friberg, Sofie Fred., f. Tvede, 4. Maj, M.: Arkitekt.

Fribert, Marie Fred., f. Soetmann, E. e. Kancelliraad, 5 Dcbr.

Friedenreich, Marg., 13. Nov, F.: Dr. med.

Friis, Agnes, 4. Juli, F.: Kancelliraad.

Friis, Hakon, 17. Febr., Soderup Præstegaard.

Friis, J. P., Gaardejer i Eisbøl, Slesvig, 29. Jan.

Friis, Kirstine, f. Jensen, 5. Maj, M.: Past. emer.

Friis, Mads Cicilius Seneca, Kancelliraad, Godsforvalter, 29. Dcbr., Nyborg, f. 20. Sept. 1813.

Frimudt, Cath. Dorth. Camilla, 17. Aug.

Frisenette, Carl Aug, 9. Febr., Nykb. F.

Frohne, Maria, f. Jürgensen, Enke, 24. Dcbr., Flensborg.

From, Louise Soph., f. Nørregaard, 26. Marts, Hellebæk.

Frølich, Peter Vilh. Theob., Handelsfuldm., 1. Juli.

Funch, Thora Anine Jac. Elise, f. Børgesen, Præsteenke, 5. Nov.

Fürst, Georg, 23. Juli, Hull.

Fæster, Aug. Ferd., Manufakturhandler, 31. Jan., f. 19. Juni 1823.

Gad, Dorth. Marie, f. Tønsberg, 24. Juli, M.: Universitetsboghandler.

Gad, Julia Carolina, f. da Costa, Brasilien, M.: Dr. med.

Gad, Rud., Past. emer., 22. Okt., Lyderslev.

Galster, Julius, 4. Sept., N. Sundby.

Gandil, Ferd., 14. Aug., New York.

Gaudenzi, Robert Rafaelo, Fotograf, 23. Febr.. 47 Aar.

Gede, Christ. Fred., Kontorchef i Marinemin. Revisionskont., 24. Juni, f. 21. Dcbr. 1819.

Gemzøe, Danieline Christ. Fred., 10. Aug., Kbhvns. Sygehjem, f. 27. Nov. 1808.

Geriche, Jac. Friederich, fh. Konditor, 9. Febr., 71 Aar.

Gianelli, Nanna, 16. Febr.

Giede, Christ Waage, Overlærer (druknet), 24. Sept.

Giese, Andrea Alvilda, Enke, 17. Jan.

Gjessing, Carl Ludv., fh. Plattenslager, Prlieutn. i borgerl. Inf., 1. Jan.

Gleerup, Mour., Justitsraad, fh. Distriktslæge. 17. Dcbr., Holstebro.

Glud, Inger Marie Christiane Petrea, f. Kruuse, E. e. Kongens Foged, 30. Dcbr.

Gluud, Emma Carol. Christine, f. Reinstrup, 25. Dcbr.

Gløerfeldt, Bror Viggo Valfred, Havneoppebørselskontr., 30. Apr., f. 1. Aug. 1814.

Gløerfeldt, Carl Louis Christ. Georg, fh. Sognepræst i Kjøge, 9. Juni.

Goetze, Soph. Amalie, f. Herring, 25. Marts, Helsingborg, 59 Aar.

Goldbeck, Andreasine Louise, f. van d. Brygge, 13. Febr.

Goldschmidt, Louise Fred., 16. Nov., Hornbæk.

Gotschalck, John Kierulf, Grosserer, 20. Febr.

Gottschalck, Ludv., Justitsraad, fh. Distriktslæge, 2. Juli, Lemvig.

Gottschalck, Helene, 30. Marts.

Gredsted, Fritz Christ. Har., Civilingeniør, 19. Juli, Odense, f. 3. Dcbr. 1843.

Greve, Aug. Georgine Eleon., f. Kørber, E. e. Miniaturmaler, 29. Juli, 78 Aar.

Groothoff, Herm., Grosserer, 2. Dcbr.

Groth, Jürg., ps. Toldforvalter, 17. Aug., Lübeck, f. 21. Marts 1814.

Groth, Soph., f. v. Holten-Bechtolsheim, 2. Aug., Føhr.

Groth-Petersen, Hanne Birg. Poul., f. Gleerup, 30. Jan.

Grum, Fred. Vilh., f. Hintze, E. e. Oberst, 4. Febr., f. 19. Nov. 1816.

Grundtvig, Olga Elisab., 21. Dcbr., F.: Urtekr.

Grønbech, Carl Arnold, Cand. pharm., 19. Marts, Chrsand.

Grønbek, Joh. Bernhard., 11. Aug., Nykbg. Kloster.

Gundel, Hjalm. Carl Ludv., 31. Maj, Omsk, Sibirien, F.: Cclrd.

af Gyldenfeldt, Niels Sehested, Forstjunker, 29. Apr., f. 5. Sept. 1799.

Gyllich, Adrianna, E. e. Major, 25. Febr., St. Thomas, 88 Aar.

Gøtzsche, Elisab. Vilh. Jac., f. Neergaard, Præsteenke, 25. Sept., f. 13. Dcbr. 1814.

Haack, Anna Dorth., 12. Febr.

Haar, Hanne Line, 20. Nov., M.: Snedker.

Haar, Hans Jørg. Theod., Sognepræst i Nykbg. p. F., 12. Maj.

Haberbier, Math. Emilie, 23. Okt.

v. Haffner, Sofie Vilh. Caroline, f. Krieger, E. e. General, Krigsminister, 26. Aug.

Hald, Thor Christensen, Lærer, 22. Marts, Askvad, f. 14. Jan. 1830.

Hald, Theod. Emilius, Murmester, 31. Jan.

Halversen, Constance Henr. Alexandrine, f. Voigt, 28. Jan., M.: Pastor emer.

Hammelev, Othar Axel, Toldass., 24. Dcbr., Nexø.

Hammer, Ferd. Aug., fhv. Prlieut. i Inf., 23. Jan., Sydney, f. 1830.

Hammer, Joh. Oscar Jul., Maler, 20. Sept.

Hammer, Will., Blomstermaler, Medlem af Kunstakad., 9. Maj.

Hansen, Aleth Soph., Provst. fh. Kultusminister, 24. Dcbr.

Hansen, Christ., Fabrikskriver paa Ladegaarden, 6. Marts.

Hansen, Dan. Jul., fh. Theaterdirektør, 27. Maj.

Hansen, Gregorius Lindeman, Cand. th., Klokker v. Helligaands K., 10. Nov., f. 17. Juli 1811.

Hansen, Jac. Fred., Fyrmester, 14. Febr.

Hansen, Joh., f. Lange, E. e. Cand. phil. Hans H., 5. Dcbr.

Hansen, Jørg., fh. Biskop over Als og Ærø, 16. Aug., Guderup.

Hansen, Lovise, f. Weisler, E. e. Regimentsdyrlæge, 16. Jan., Jægersborg, f. 18. Juni 1808.

Hansen, Marie Christiane, f. Brøchner, 23. Marts.

Hansen, Marie Soph. Fred., f. Wølfferdt, Consulinde, 1. Marts. 74 Aar.

Hansen, Peder, Kjøbmand, 18. Jan., Middelfart, f. 5. Aug. 1806.

Hansen, Petra Marie, Lærerinde v. Frd.-berg Kommuneskoler, 5. Marts.

Hansen, Signe Aug., f. Bindseil, 18. Aug., Horsens, M.: Premierlieut.

Hansen, Theresia, f. Verbitz, E. e. Prof., Bygningsinspektør, 4. Febr., f. 5. Apr. 1831.

Hansen, Wilh. Cathr., f. Foss, 7. Okt.

Harboe, Knud Adolf Traugott, Skibsrheder, 23. Juni.

Hare, Chr. Nielsen, Lærer, 4. April, Vebbestrup, f. 10. Juni 1842.

Harpøth, Anna Cath., 16. Sept., Slagelse Kloster.

Harries, Marg., f. Koch, 5. Dcbr., Maribo.

Hartmann, Rachel Rebekka, f. Spleth, 3. Apr.

Hartmann, Thora Cam., f. Jacobsen, 1. Febr., M.: Professor, Dr. phil., Organist.

Hartnack, Claudius Theod., Cancelliraad, Sagfører, 11. Juli.

Harttung, Carl Fred., Hørkræmmer, 16. Marts.

Hasle, Jørg. Henr. Theod., Landsthingsmand, 16. Febr., f. 13. Juli 1816.

Hauch, Adamine Magd., f. Feddersen, 17. Febr., Knebel, f. 24. Okt. 1838, M.: Præst.

Haxthausen, Carl Ulr. Emil, Generalmajor, Kammerherre, 9. Maj.

Haxthausen, Fred. Vilh. Aug., 24. Maj, Overstaldmester, Kammerherre.

Haxthausen, Elisa Maria Cec. Annette, Baronesse, 21. Febr., Aalb.

Hebert, Bombardus Ehrenfred, 24. Jan., Aalborg, 81 Aar.

Hee, Jul. Marie, 12. Marts.

Heiberg, Caroline Marie, f. Buch, 16. Maj, M.: Kammerraad, f. 10. Juli 1811

Hellemann, Benthine Christine, f. Falck, 17. Aug., Rye Mølle.

Hellmers, Joh. Fried., Godsejer, 19. Juni.

Hellerung, Fred. Christ., Snedkerm., 14. Marts, 57 Aar.

Helsted, Christine Vilh., f. Olsen, E. e. Prof., 24. Febr.

Hempel, Carl Soph. Nic., Tandlæge, 7. Sept., 49 Aar.

Hendrichsen, Fred. Vilh., Capitain, Bogholder v. Tøjhuset, 15. Sept.

Henriques, Vilh., Justitsraad, Inspektør v. Fattigvæsenet paa Frederiksberg, 24. Nov.

Herforth, Christiane Joh., f. Rée, 10. Nov., M.: Overretsprok.

Herforth, Fred. Jac., Kontorchef i Nationalbank., 11. Dcbr., f. 22. Apr. 1831.

Hesselberg, Christ. Emil, Sekretær, 31. Aug., f. 17. Jan. 1809.

Hesseldahl, Hans Chr., Kjøbmand, 23. Marts.

Hildebrand, Anna Margr. Fred., f. Schmytz, 1. Maj, Grauballegaard.

Hildesheim, Rose, f. Frænkel, 12. Apr.

Hirschfeldt, Adolphine Christine, Febr., 74 Aar.

Hjelm, Claudine, 29. Nov.

Hjort, Andreas Jensen, Prokurator, 12. Apr., Lemvig, f. 13. Marts 1809.

Hoffgaard, Carl Oluf Andr., fh. Distriktsforst., 31. Aug., Lyngby, f. 24. Dcbr. 1837.

Hoffmann, Christiane Margr., f. Bentzen, E. e. Kancellir., 22. Febr., 92 Aar.

Hoffmeyer, Christ. Jul., 6. Febr.

Holbech, Niels Peter, Portrætmaler, 11. Jan.

Holberg, Henr. Soph., f. Worsaae, E. e. Seminarieforst., Præst, 28. Dcbr.

Holch, Dianora Louise Soph., f. Fich, E. e. Lærer, 16. Nov., Steenløse.

Holck, Adelaide Emilie Caroline, f. Laub, E. e. Etatsraaad, Herredsfoged, 26. Nov., f. 2. Apr. 1812.

Holm, Anna Marie Georgine, f. Ægidius, 30. Marts.

Holm, Joh. Peter Vilh., Cand. phil., fh. Lærer, 17. Juni, Kjøge.

Holm, Søren Joh., fh. Sognepræst i Rerslev og Vindinge, 18. Juni.

Holm, Vilh. Chr., Læge, 25. Febr., Ruds Vedby.

Holst, Cec. Christiane, f. Matzen, E. e. Toldforvalter, 14. Febr.

Holst, Fritz Jul. Meincke, Telegrafingeniør, 13. Nov., Shanghai.

Holst, Niels Henr., Generaldirektør for Statbanerne, 1. Sept.
Holstein, Frode, fh. Landmand. 22. Febr., f. 26. Marts 1852.
Holsten, Andr., Forstkandidat, 3. Juli, Sødringholm.
Hommel, Laurine Christiane, f. Borch, 18. Juni, f. 11. Maj 1827, M.: Cand. theol.
Hornum, Caroline Alv. Marie Louise, f. Bistrup, 6. Marts, Nykbg. p. S.
Hoyer, Dor., f. Dreyer, 11. Sept., Nykbg. p. F., f. 3. Juli 1806.
Hultmann, Florentine Mariane, f. Paulsen, Enke, 8. Dcbr., Kastrup Skole.
Hummel, Charl. Theophile, f. John, E. e. Etatsr., 5. Maj.
Hundrup, Marie, f. Nielsen, E. e. Prof., 14. Dcbr., Roskilde.
Husted-Schønau, Joh., Lærerinde, 11. Febr., Diakonissestift.
Hviid, Martinus Cosmus, Hørkræmmer, 10. Dcbr.
Hvilsom, Ludv., Assist. i Rigsdagens Bureau, 5. Apr.
Høeg, Vilh., Kjøbmand i Esbønderup, 10. Dcbr.
Højrup, Kirstine, E. e. Forstassistent, 7. Dcbr., Bregentved.
Høyrup, Jens Christian, Kjøbmand, 3. Febr., Fredericia, f. 28. Dcbr. 1821.
Ibsen, Edv., fh. Organist ved Garnisons K., 30. Sept., f. 10 Sept. 1810.
Ingerslev, Louise Elisab., f. Harpöth. 8. Marts, f. 26. Febr. 1833.
Irgens, Anna, f. Schou, 21. Marts.
Isaacsen. Balthasar, Herredsskriver, 29. Juli, Silkeborg.
Iversen, Betty Birg. f. Hasseriis, 6. Dcbr., M.: Korkvarefabr.
Iversen, Dor., f. Tillge, E. e. Boghandl., 25. Juni.
Iversen, Fred. Jessen, fh. Forretningsfører, 29. Jan., 26. Juli 1818.
Iversen, Margr. Kirst., f. Galberg, 7. Okt.
Jacobsen, Carl, Cand. pharm., Dyrlæge, 26. Juni, Ringe.
Jacobsen, Carl Chr., Litograf, 12. Aug.
Jacobsen, Carl Joh., Stud. polyt., 17. Febr.
Jacobsen, Chr.. Læge, 18. Okt., Skive.
Jacobsen, Jeannette Marie, f. Baruël, E. e. Livlæge, Justitsr., 18. Nov.
Jacobsen, Niels Jac., Læge, 23. Aug., Davidstrædet, f. 27. Jan. 1850.
Jahn, Conrad Riga, fh. Assistent i Livrenteanst.. 20. Maj, f. 10. Juli 1825 i Bergen.
Jahncke, Aug., Bagerm., 22. Febr.
Jansen, Anna Fred. Vilh., 13. Okt., Vestervig, M.: Herredsfoged.
Jensen, Anders, Lieutenant, 12. Jan.
Jensen, Caroline Kirst., f. v. Kløcker, Marts, Klampenborg, f. 13. Febr. 1841.
Jensen, Francesco, Landmand, 11. Jan., Californien.
Jensen, Gust. Axel Theod., Cand. pharm., 9. Maj, Skibby, f. 4. Jan. 1845.
Jensen, Harald Fred., Bogholder v. Telefonselskabet, 9. Febr.
Jensen, Herm., Kasserer i Creditforen., 25. Juli.
Jensen, Jens Marius Chr., Skuespiller, 2. Nov., Silkeborg.
Jensen, Johannes, fh. Folkethingsmand, Mølleeier, 25. Apr., Sir.
Jensen, N. Chr. O., Proprietær, 26. Okt., Skaarup, Svendborg.
Jensen, Selma Emilie Ingrietta, f. Wøjstrup, 16. Dcbr., Præstø, M : Sagfører.
Jenssen, Laura Henr. f. Møller, 6. Sept., Tranekjær, M.: Herredsfuldm,
Jespersen, Gedske Anina Sofie, f. Reenberg, 31. Jan., Nykbg. Falster, f. 29. Dcbr. 1853.
Jespersen, Karen Kirst., f. Nørregaard, E. e. Branddirektør, 13 Aug., Nexø, f. 7. Nov. 1809.
Jessen, Ane Kirst., f. Kiilsgaard, E. e. Provst, 6. Apr., Skive.
Jessen, Therese Abelone, f. Christoph, 11. Febr., Gjentofte, 79 Aar.
Johansen, Vilh. Theod., Provst, 26. Dcbr., Tranderup.
Jordan, Heinr. Ludv., Boghandler, 20. Maj, f. 21. Okt. 1813.
Juel, Jacobine Tersa, f. Wolf, E. e. Cand. jur., 19 Marts, f. 20. Dcbr. 1818.
Juel, Johs. Beatus, Cand. polit., Assist.

i Indenrigsminist., 15. Okt., f. 16. Aug. 1858.
Juel, Knud Axel, Violinist, 21. Jan.
Juel-Ryssensteen, Niels, Kammerherre, Lehnsbaron, 15. Maj, Lundbæk.
Jørgensen, Anna Charl., f. Lyth, E. e. Kammerassessor, 28. Jan., 87 Aar.
Jørgensen, Anne Kjerstine, f. Prior, E. e. Skibsbygm., 20. Okt.
Jørgensen, Caroline Vilh., f. Rosengreen, 25. Febr., Sundbyøster.
Jørgensen, Cathr. Maria, f. Hasselbalch, 10. Apr.
Jørgensen, Jul., Husmægler, 29. Marts, f. 13. Juni 1828.
Jørgensen, Laur., Etatsr., Godsejer, 2. Juli, Søholt.
Jørgensen, Petra Dor. Julie, f. Wolf, Præsteenke, 1. April, f. 29. Marts 1811.
Jørgensen, Soph. Elias Andr., fh. Kantor, 20. Aug., Helsingør, f. 22. Dcbr. 1817.
Kaas, Andr. Peter, Maskinmester, 4. Apr. ved Dampskibet »Danmarks« Forlis i Atlanterhavet, f. 23. Aug. 1842.
Kaas, Fred. Vilh., Parykmager, 3 Marts.
Kanitz, Christ. Ferd., Malermester, 12. Febr., Hørsholm, 82 Aar
Kauffeldt, Jul. Emilie, f. Holstein, E. e, Toldinspekt., 2. Aug., f. 1. Marts 1813.
Kauffmann, Caroline, f. Krieger, 12. Juni, Aarhus, 1. Aug. 1844, M.: Kapitain.
Kaufmann, Line, f. Gottschalch, Enke, 15. Nov.
Kaysen, Jac. Boysen, Kjøbmand, 30. Dcbr., Holstebro.
Kernn, Carl Chr. Christoph, Overlærer v. Metropolitansk., 14. Nov.
Kierboe, Charl. Amalie, f. Stricker, 27. Marts, f. 10. Apr. 1808.
Kierrumgaard, Will. Gotfr., Glarmester, 28. Jan.
Kierulff, Ane Sof., f. Kierulff, 22. Okt., Helsingør, M.: Jernstøber.
Kierulff, Mads Christ. Georg, fh. Stationsforstander, 19. Sept., Lyngby.
Kierulff, Svend Ole Andr., Malermester, 15. Febr.
Kierumgaard, Nic. Soph., f. Patermann, 13. Marts.
Kisbye, Conr. Fred., Sognepræst til Aunslev-Bovense, 3. Febr.
Kjeldahl, Jørg. Pedersen, fh. Distriktslæge, 9. Juli.
Kjeldsen, Joh. Henr., 10. Marts, Lerkenfeldt.
Kjer, Wald., 10. Aug., Aarhus, F.: Overretssagfører.
Kjerulff, Christen Bjerrum, Dampskibsexpeditør, 26. Okt., Aalborg, f. 21. Jan. 1796.
Kjerulff, Hugo Carl Vilh. Ferd. Joh. Krogh, Justitsr., fh. Underbogholder i Kontoret for Statsaktiver, 7. Febr.
Klein, Jul. Fred., f. Schneider, 21. Sept., M.: Instrumentmager.
Klein, Peder Adolph, 12. Juli, Haag, 35 Aar.
Klitgaard, Thom., Kjøbmand, 6. Okt., Hals, f. 22. Marts 1829.
Klüver, Aug. fh. Proprietær, 1. Febr.
Kniese, Joh. Henr., Toldassistent, 29. Marts, Barmstedt, f. 8. Jan. 1821.
Knudsen. Anders, fh. Postexpedient, 20. Jan, Galten v. Hadsten.
Knudsen, Caroline Gerhardine, f. Delcomyn, 15. Apr.
Knudsen, Caroline Emilie, f. Ørum, 27. Nov., M.: Justitsr., f. 5. Juni 1819.
Knudsen, Math. Christiane, f. Reimer, E. e. Kapitain og Planter paa St. Croix, 31. Jan.
Knuth, Eggert Fred., Greve, 26. Marts.
Knuth, Fred. Sophie Elisab., f. de Løvenørn, Enkegrevinde, 10. Apr.
Knækenborg, Hanne Petrine Margr., f. Beck, 20. Jan., Slangerup, M.: Præst
Kogsbølle, Magnella Kirst., f. Djørup, 10. Aug., Vedbæk, f. 30. Aug. 1837, M.: Brygger.
Kolderup-Rosenvinge, Vald., Oberstlieut., Directør for Vandbygningsvæsenet, 5. Dcbr.
Kopp, Franz Georg, Grosserer, 12. Marts.
Koppel, Fred., f. Goldschmidt, 21. Marts, 87 Aar.

Kornbeck, Therese Margr., f. Deuntzer, E. e. Murmester, 16. Dcbr
Kornerup, Jac., Læge, 26. Okt.
Krag, Mary Elisa, f. Kabell, 20. Febr., Kolshave, f. 17. Okt. 1836, M.: Præst.
Kragh, Olivia Camilla, f. Lindballe, 7. Febr., Karlslunde.
Kramp, Christiane Magd., f. Frølich, E. e. Krigsraad, 30. Sept.
Kranold, Rud. Heinr. Carl Conr., Konferentsraad, Amtsforvalter, 8. Febr., Odense, f. 25. Nov. 1819.
Krause, Joh. Vilh., 25. Marts, 85 Aar.
Kriebel, Rich., Sagfører, 4. Febr., Nykbg. paa F.
v. Krogh, Heinr., Kammerjunker, kgl. Skovrider, 2. Nov., Tikjøb.
v. Krogh, Ida, f. v. Krogh, 20. Dcbr., Marienlyst pr. Haderslev, M.: kgl. preussisk Herredsfoged.
Krohn, Caroline, 29. Marts, Brahetrolleborg.
Kruse, Christ., Førstelærer, 17. Juni, Maribo, f. 21. Marts 1844.
Krüger, Rasm. Lauritzen, Dr. med. & phil., Cand. theol., 29. Marts, Visby, Slesvig, f. 6. Jan. 1815.
Krætzmer, Andrea Marie, f. Møller, fh. Solodanserinde, 25. Jan.
Kühnel, Betzy, f. Larsen, 23. Nov., Haarlev, M.: Præst.
Kyhse, Carl Chr., Malermester, 10. Nov., Roskilde.
Kølle, Thora Jul. Vilh., f. Torp, 18. Juni.
Lamers, Adolph, Exam. jur., 21. Nov.
Lange, Axel, Distriktslæge, 28. Febr., Ulvkjær.
Lange, Chr. Ludv., fh. Postmester i Frederikssund, 7. Marts, Korsør, f. 28. Jan. 1811.
Lange, Fanny, f. Gjellerup, E. e. Professor, 12. Dcbr., Vordingborg.
Lange, Ferd., Frantsine, f. Brandt, 25. Marts.
Lange, Fred. Mart. Jac., Læge, 12. Marts, Odense.
Lange, Henr. Christiane, f. Tobiesen, Præsteenke, 6. Juli.
Lange, Marinus Joh., Proprietair, 11. Juli, Randers.
Langhoff. Ferd. Schubothe, 24. Jan.
Langkilde, Casp., Prokurator, 31. Dcbr., Hillerød.
Lanng, Math. Chr. Peder Otto, fh. Overlæge, 18. Marts.
Larsen, Carl Chr., Varemægler, 28. Febr., f. 28. Sept. 1815.
Lassen, Jac. Soph., f. Lohmann, E. e. Forpagter, 6. Okt.
Lassen, Rannveig, f. Gunnarson, 3. Apr., Rødby, M.: Byfoged.
Lausen, Wald., Dr. med., Etatsr., 29. Juli, Schweitz.
Leisner, Soph. Amalie, 8. Jan., 83 Aar.
Lambrecht, Anna, f. Fischer, 24. Jan., 70 Aar.
Leonhart, Anna Dor., E. e. Overretsadvokat, 16. Dcbr.
Leser, Joh. Michael, Murmester, 20. Sept.
Lestrup, Christ. Sigurd, 29. Jan., Santos, 29 Aar.
Leth, Jens Nik. Fabritius, fh. Sognepræst, 12. Juli, Aggersborg Præstegaard.
Leth, Niels Peter, Skolelærer, 16. Maj, Særslev, f. 1. Juni 1808.
Leunbach, Caroline Christine v., 7. Juni, Jexenhovgaard, f. 2. Okt. 1835.
Levetzow, Albrecht Ludv. Joachim Fred., Kammerherre, fh. Amtmand, 6. Febr., Altona, f. 13. Nov. 1809.
Levinsen, Fred., f. Rée, 23. Febr., Aalborg.
Levinsen, Niels, Højesteretsadvokat, 2. Apr.
Licht, Edv. Fred. Holg. de Fine, 6. Juni, Helsingborg.
Licht, Hansine Math., f. Nielsen, 3. Dcbr., M.: Krigsassessor.
Liebach, Peder Christensen, Kammerraad, 17. Febr., 79 Aar.
Lind, Chr. Andr. Holg., Boghandler, 12. Jan., f. 13. Okt. 1837.
Lind, Gyda, f. Petersen, E. e. Kancelliraad, Graver, 14. Sept., Taarbæk.
Lind, Niels Ferd., fh. Proprietær, 13. Jan.
Lindberg, Fred. Chr., Overtilskærer-

mester i Munderingsdepotet, 27. Jan., 70 Aar.

Lindboe, Emilie Dorth. Aug., f. Steinlein, 18. Febr., Sorø.

Lindegaard, Marie. f. Aarsleff, 13. Jan., Svendborg, 79 Aar.

Lindholm, Petra Bolette, Kommunelærerinde, 27. Okt., Stubbekjøbing.

Lindner, Joh. Fried. Ernst, Instrumentmager, 24. Febr., f. 20. Marts 1817.

Linnemann, Mads Johan Buch, ps. Kapitain, 25. Juni.

Lipke, Will. Carl Fred., Overaud., Borgmester, 17. Aug., Kjøge.

Lippert, Fred. Mart., Overfigurmager, 9. Dcbr., f. 12. April 1837.

Listov, Andr. Carl Laur., Sognepræst i Dalby og Tureby, 14. Febr.

Lockwood, Minna Christine, f. Cleve, E. e. Konsul, 30. Juni.

Lohse, Anna Joh. Mart., 27. Nov.

Lollesgaard, Holg., Cand. phil., 3. Juni.

v. Luckner, Adelgunde Vilh. Elisab., Enkegrevinde, f. Tutein, 8. Aug., f. 31. Okt. 1835.

Lund, Fred. Chr., Legationsraad, Departementssekretair i Udenrigsmin., 1. Febr., f. 4. Sept. 1824.

Lund, Hans, Bankdirektør i Vejle, 28. Maj.

Lund, Hendr. Emil, Telegrafist, 19. Apr., f. 17. Aug. 1833.

Lund, Hendr. Sigv., Læge, 26. Febr.

Lund, Joh. Peter, fh. Sognepræst i V. Vedsted, 14. Jan.

Lund, Rasm., Frimenighedspræst, 23. Jan., Østerjølby p. Mors.

Lund, Thora Axeline Mariane, f. Kanneworff, 22. Sept., M.: Kamrraad, Cantor.

Lundt, Jens Hansen, fh. Lærer, 23. Marts, Helsingør, f. 21. Febr. 1809,

Lundvall, Marie Cathr., f. Gundersen, 2. April, Helsingør, 88 Aar.

Luno, Charl., E. e. Bogtrykker, 7. Nov.

Luplau, Fred. Vilh., Vinhandler, 2. Febr., f. 22. Sept. 1801.

Lüders, Georg Ferd., fh. Borgmester i Segeberg, 10. Febr., Kiel, f. 1. Sept. 1818.

Lüdemann, Carl Peter Math., Dr. theol. & phil., Professor i Kiel, 17. Febr.

Lymann, Nic. Chr., Kjøbm., 6. Jan., Nakskov, 92 Aar.

Lüttichau, Hans Helmuth til Viskum, Kammerherre, Hofjægermester. 14. Apr.

Lützen, Fred. Christiane, 9. Juli, Christianssæde, F.: Godsforvalter.

Lytzen, Kirst. Marie, f. Langkilde, 26. Aug., Odense.

Lønborg, Marie, f. Simonsen, 4. Febr., Veile, 79 Aar.

Maart, Joh. Heinr., Toldoppebørselskont., 21. Maj, Mølln, f. 17. Dcbr. 1814.

Mackeprang, Fred., Proprietær, 27. Febr., Løjtoftegaard.

Madsen, Oline Marie, f. Løppenthien, E. e. Kammerraad af Daurupgaard, 15. Febr., Roskilde, f. 6. Marts 1796.

Malling, Juliane, 6. Dcbr.

Mandahl, Chr. Adam Vilh., fh. Toldkontrollør i Aabenraa, 29. Dcbr., f. 28. Maj 1811.

Marckmann, Agathe, f. Fischer, 27. Nov., Stubbekjøbing, f. 8. Sept. 1847.

Mariboe, Susette Aug., f. Dalgas, E. e. Professor, 12. Okt.

Mathiasen, Niels Chr., dansk Konsul, 8. Apr., Gibraltar, 67 Aar.

Matthiessen, Joh. Peter, fh. Branddirektør og Husfoged, 31. Dcbr., f. 25. Aug. 1826.

Mau, Charl. Fred., 30 Jan., 94 Aar.

Mazanti, Chr. Axel Gerh., Bryggeribestyrer i Kolding, 10. Apr., f. 15. Juli 1832.

Mechlenburg, Christiane Therkeline, f. Staal, E. e. Justitsr., Postmester, 15. Juli, f. 16. Jan. 1803.

Melbye, Joh. Chr. Fred. Vict., fh. Sognepræst i Herstedøster, 28. Nov.

Meldahl, Hylvard Jngbornus Marinus, Lærer, 22. Juni, Storehedinge, f. 8. Nov. 1818.

Mertins, Carlsine, f. Gjerløff, 9. Jan., 67 Aar, M.: Tømmermester.

v. Mesmer-Saldern, Chr. Carl Lorenz Aimé, Hofjægermester, 9. Jan., Lübeck, f. 8. Dcbr. 1815.

Meyer, Anne Kirst., f. Haunstrup, E. e. Toldkontrol., 27. Marts, f. 1. Okt. 1807.

Meyer, Chr. Peter Carl, Postmester, 20. Dcbr., Nysted, f. 24. Aug. 1831.
Meyer, Ida, f. Stampe, 12. Dcbr., Odense, M.: Sagfører.
Meyer, Joh. Vilh., f. Seligmann, E. e. Grosserer, 7. Nov.
Meyer, Vilh. Mart. Theod., fh. Fyrinspektør, Skagen, 18. Dcbr., f. 25. Jan. 1815.
Michelsen, Ida Joh. Cec. Margr., f. Hansen, E. e. Hof- og Ordensjuveler, 13. Nov.
Moe, Emma Dianora, f. Techt, 24. Maj, Roskilde, M.: fh. Præst i Ribe.
Mohr, Karen Kirst., 1. Marts.
Moltke-Hvitfeldt, Annie, f. Hutton, Enkegrevinde, 10. Jan., Paris, f. 12. Dcbr. 1836.
Monies, Bolette, f. Jacobsen, 6. Juli, f. 14. Okt. 1810, M.: Professor.
Monrad, Chr. Ferd. fh. Collaborator, 1. Juni, Flensborg, f. 10. Dcbr. 1815.
Monrad, Niels Jermin, 15. Juni, Lild Mølle.
Monrad, Soph. Louise, f. Franck, Enke, 26. Juni, Lild Mølle.
v. Muderspach, Christiane, 2. Dcbr.
Munck, Fred. Hans Ditl., 22. Febr.
v. Munthe af Morgenstjerne, Caroline, Konventualinde i Gisselfeldt, 5. Dcbr.
v. Munthe af Morgenstjerne, Cornelia Catharina Margr., f. de Man, E. e. Kammerherre, 11. Aug.
Müller, Charline Mimillis Aug., f. Hoffmann, 24. Marts.
Møinichen, Niels Jacob, fh. Kjøbmand, 20. Aug.
Møller, Bertha Thora Eleonora, f. Aaris, 29. Maj, Ballerup, M.: Læge.
Møller, Cathinca Camilla, f. Thrane, 1. Apr., M.: fh. Kollaborator.
Møller, Chr. Casp., fh. Lærer og Folkethingsmand, 27. Aug., Astrup, f. 20. Aug. 1815.
Møller, Chr. Fred., Bogholder, 13. Jan.
Møller, H. D., Kammerraad, Godsforvalter, 16. Nov., Falsensgave.
Møller, Henr. Magd. f. Lynge, E. e. Boghandler, 1. Maj.
Møller, Niels Mortensen, fh. Førstelærer, 21. Jan., Vordingborg, f. 24. Sept. 1810.
Møller, Otto Chr. Rehling, 25. Febr. paa Theplantagen Tokvar, Sikkem.
Møller, Peter Jac., Undermaskinmester i Flaaden, 24. Marts, f. 17. Juli 1853.
Møller-Holst, Erhard, Cand. phil., Bestyrer, 22. Dcbr., f. 22. Juli 1825.
Møllmann, P. A., Kjøbmand, 24. Febr. Odense.
Mølmark, Adam, fh. Apotheker, 3. Juni.
Mølmark, Ant. Georg Imm., fh. Læge, 21. Okt., Oringe.
Mørch, Joh. Peter Sivert Gjørsenius, fh. Degn i Løjt, 16. Juni, f. 27. Apr. 1818.
Mørch. I. H., fh. Kolonibestyrer i Grønland, 16. Sept.
Mørck, Fred. Siegfr. Jul., Assistent i Finantsm., 3. Aug.
Mørk, Johs. Magn., Redaktør, fh. Folkethingsmand og Kbmd. i Aarhus, 17. Juni.
Mørup, Andrea, f. Herskind, E. e. Købmand, 7. Juli, N. Sundby.
Nagel, Maria Dor. Caroline, f. Paulsen, 9. Dcbr., f. 6. Marts 1814, M.: Bankkasserer.
Neergaard, Chr., fh. Ejer af Momtoft, 25. Marts.
Nielsen, Carl Jul. Ant., Skoleinspektør, 29. Juli, f. 14. Nov. 1844.
Nielsen, Frederik, fh. Provst og Sognepræst til Oure og Vejstrup, 11. Maj.
Nielsen, Gomme Grove, fh. Kbmd. i Lemvig, 7. Marts, f. 24. Juli 1809.
Nielsen (Bjerregaard), Jens Peter, Kasserer for »D. V. B.«, 29. Nov.
Niemann, Anna Cath., f. Ravn, Enke, 26. Juni, Gjentofte.
Nissen, Anna Dor., f. Westergaard, E. e. Provst, 21. Dcbr., f. 20. Maj 1801.
Nissen, Carl Ant. Monrad, fh. Skibsfører, 11. Febr.
Nobel, Marie Caroline, f. Kaalund, 7. Maj, Nykbg. paa F., f. 25. Jan. 1832, M.: Tobaksfabrikant.
Nordholm, Niels, Bogholder, 17. Febr.

Nægler, Louis Nicholas, Kjøbmand i Moskov, 14. Jan.
Nørager, Arnoldine, f. Schøller, E. e. Oberst, 18. Okt., f. 11. Aug. 1816.
Nørager, Jonathan, Oberst, 11. Aug.
Nørager, Marie Cath., Datter af afdød Oberstlieutn., 7. Nov.
Nørgaard, Poul Moth Thestrup, fh. Sognepræst i K. Saaby og Kidserup, 4. Jan.
Nørholm, Joh. Marie Andrea, f Møller, 9. Jan.
Olavesen, Fred. Vilh., kgl Kapelmusikus, 11. Apr., f. 5. Sept. 1828.
Olivarius, Ida Marie de Fine-, f. Boyesen, 11. Marts, Odense, 61 Aar.
Olrik, Didr. Vilh. Moth, Cand. pharm., 17. Marts.
Olrog, Anne Margr., f. Sidenius, 31. Marts, Christiania.
Olsen, Cathinka Fred., f. Wahl, 7. Nov., M.: Urtekræmmer
Olsen, Marie Elisab., f. Boy, E. e. Kapitain, 26. Sept.
Ostermann, S. I., fh. Proprietær, 13. Aug., Roskilde.
Ottesen, Tekla, f. Unmach, 11. Apr., Tranebjerg.
Otto, Vilh. Fred. Theod., Stempelpapirforv., 16. Apr.
Otto, Wilh. Sigfr. Vald., Læge, 5. Sept.
Oxholm, Lor. Lotharius Jørg., Kapit., Postmester, 22. Sept., Kjøge, f. 10. Dcbr. 1817.
Paap, Johanne Henr., 30. Marts.
Pape, Anna Cæc., 14. Marts, Valsølillegaard.
Pape, Joh Fred., fh. Sognepræst til Skorup og Tvilum, 12. Maï, Aarhus.
Paulsen, Emma, f. Moser, 22. Febr., Dakota.
Paulsen, Petrea Frances, f. Schythe, 28. Okt.
Paulsen, Wilhelmine, Frøken, 9. Okt. (hos Kmrh. de Oppen Schilden), Hasseldorf.
Pedersen, Christen, Postmester i Middelfart, 24. Aug., f. 7. Nov. 1841
Pedersen, Helene Louise, f. Richter, 2. Apr., Ringsted, M.: Toldassistent.
Peltz, Andrea Maria, Enkefrue, f. Birch, 29. Sept.
Permin, Kirstine Marie, f. Bentzen, 87 Aar, 11. Aug., Charlottenlund.
Petersen, Adolphine Emilie, f. de Roepstorff, E. e. Overauditør, 15. Sept., f. 1. Sept. 1812.
Petersen, Chr. Aug., Distriktslæge, 29. Juni, Ribe.
Petersen, Frantz Duban Holger, Sagfører, 20. Dcbr.
Petersen, Eleonore Marie Sofie, f. Muus, Institutbestyr., 28. Apr.
Petersen, Fred. Christ. Vald, Cand. phil., 22. Juni.
Petersen, Hans Chr., fh. Hotelejer i Korsør, 4. Marts, Hornbæk Præstegaard.
Petersen, Holgersine Cath., f. Bodenhoff, 24. Juli, Karlebo, f. 14. Sept. 1817, M.: Lærer.
Petersen, Jac. Vilh., Grosserer, 15. Maj, f. 4. Juli 1833.
Petersen, Poul Andr., Kapellan i Ranum, 21. Juli, Lindholm.
Petersen, Vilh., Skoleinsp., 15. Apr., Sundbyvester, f. 11. Dcbr. 1832.
Petersen, Vilh. Dorothea, f. Spetmann, 7. Dcbr.. Randers, M.: Driftsinsp. v. Dampskibsselskabet »Jylland«.
Philipsen, Anton Mandrup Wissing, 22. Jan., Viborg, 19 Aar.
v. Platen-Hallermund, Marie Aug., f. Sønnichsen, 2. Juni, Aalborg.
Plenge, Johannes Christian Ludvig, fh. Præst i Satrup i Slesvig, 22. Okt.
Plesner, Anna Cathrine Vilh., f. Clausen, M.: Musiker, 1. Okt.
Plesner, Birg. Margr., 2. Marts, Nykbg. Falster.
Plum, Andrea Nicoline, f. Hansen, 5. Okt., M.: Møbelfabrikant
Pontoppidan, Ane, f. Hedegaard, E. e. Proprietær, 19. Juni, Thisted.
Pontoppidan, Emilie Jeroma Sigfridia, f. Olsen, E. e Apotheker, 18. Maj.
Pontoppidan, Ines, f Seidelin, E. e. Apotheker, 13. Juni, f. 30. Apr. 1817.
Poulsen, Marie, f. Brøndum, E. e. Provst, 19. Nov.

Poulsen, Niels Julius, Agent for Republ. Argentina, 23. Sept.

Poulsen, Peter, Boghandler (Hauberg & Ko.), 4. Febr., 30 Aar.

Poulsen, Vald. Bernh., Distriktslæge, 11. Dcbr., Taastrup.

Pozzi, Christian, fh. Konditor, 1. Febr., Roskilde.

Praëm, Soph Vilh. Magd., f. Holst, 31 Maj, Rungsted, f. 16. Novb. 1822, M.: Strandkontrollør.

Preisler, Anthon, Kontorist, 21. Jan.

Prip, Nicolai Hansen, Kjøbmand, 16. Okt., Horsens.

Prunst, Anna Helene, Lærerinde, 26. Marts, f. 30. Jan. 1852.

Quaade, Georg Joachim, Geheimekonferentsr., 7. Apr., f. 30. Aug. 1813.

Quaade, Joh. Peter Lorenz, Grosserer, 21. Nov., f. 23. Juni 1827.

Quistgaard, Adelhaid Juliane Henr. Bruun, f. Neergaard, Præsteenke, 13 Aug. Roskilde,

Qvistgaard, Niels Michael, Proprietær, 12. Juni, Høstemark.

Raabye, Andr. Chr., Kapt., Toldoppebørselskontr., 13. Marts, Rønne, f. 15. Sept. 1814.

Raabye, Henrik Frederik, Maskinmester, 17. Dcbr.

Raabye, Thora, f. Gleerup, Enke, 31. Juli, Holstebro, F.: Justitsraad.

Raae, Peder, fh. Vicepastor i Jernved, 24. Dcbr.

Raaschou, Peter Aug., fh. Sognepræst til Kvislemark og Fuirendal, 27. Sept.

Raben, Peter, Thingvalla-Styrmand, druknet 24 Dcbr

Raben-Levetzau, Josias, Lehnsgreve, Geheimekonferentsraad, Kammerherre, Hofjægermester, 1. Febr, f. 20. Aug. 1796

Ramsing, Elvira Vilhelmine, f. Gindrup, 12. Aug., Aarhus.

Rasmussen, Julie, f Mørck, E. e. Kammerraad, Møntfuldm., 12. Aug., f. 18. Nov. 1811.

Rasmussen, Ludv. Aug. Fred., Provst, Sognepræst til Stenstrup og Lunde, 31. Aug.

Rasmussen, Peter Hermann, Malericonservator, 14. Febr.

Ravn, Chr. Georg, Cand. jur., 20. Nov., f. 27. Febr. 1810.

Rehder, Henr. Fred., Cand. phil., 28. Okt.

Reichel, Friedr. Aug., Strengefabr., 17. Febr.

Reiersen, Petra Laura Stephanie Christine, 18. Dcbr.

Reinhardt, Harald Hjalmar, 16. Juni.

Reitz, Joh. Carl, Bogbinder, 1. Marts.

Reitzel, Aug., f. Jøhnke, 24. Sept., f. 25. Mai 1835, M : Carl R., Boghandler.

Reitzel, Chr. Fred., fh. Bogtrykker, 16. Okt.

Richardt, Karen Sophie, f. Jensen, 19. Febr.

Riisbrich, Johs. Chr., fh. Ejer af Engelholm Ladegaard, 10. Marts, Svendb., 76 Aar.

Riise, Henriette, f. Worm, E. e. Etatsraad, Apotheker, 10. Maj.

Rimestad, Soph. Fred., f. Jespersen, 15. Nov., M.: Kontorchef v. Statsbanerne.

Rolsted, Kirsten, f. Sørensen, E. e. Skovrider, 3. Apr., Rye, f. 31. Marts 1806.

Roos, Joh. Casp., fh. Sognepræst til Lidemark og Bjeverskov, 2. Dcbr.

v. Rosen, Carl Anth. Soph. Heinr., Kammerjunker, Best. af Matrikularkivet, 28. Sept., f. 16. Marts 1824.

Rosenkilde, Wassmine, f. Wassmann, 7. Dcbr.

Rosenstand, Inger, f. Hostrup, 6. Sept., Ribe, M.: Kæmner.

Rosenvinge, Niels Brorstrup, 26. Maj, Lønborg.

Rosenørn, Christine Marie, f. Hjort, 26. Jan., Varde, f. 24. Marts 1821, M.: Herredsfoged.

Rosing, Mette Georgine, f. Worm, 1. Marts, Fredensborg, f. 10. Aug. 1810.

Rovsing, Kristen, Professor, fh. Skolebestyrer, Cand. theol., 16. Jan.

Rudbeck, Anders Jensen, Lærer, 7. Jan., Aalborg, f. 4. Maj 1835.

Rüssel, Rud., fh. Lærer, 6. Maj, f. 22. Aug. 1822.
Rützouw, Julie, f. Tissot, 25. Jan., 80 Aar.
Rützow, Catharine Louise Florentine, f. Bentzen, 29. Aug., Lindholm.
Røepstorff, Lauritz, fh. Købmand, 15. Juli, Maribo.
Rømer, Carl Chr. Holten, Overkrigskommissær, 7. Aug.
Rønne, Carol., f. Rønne, 19. Marts, f. 1806.
Rønnenkamp, Elise Kirstine, f. Holm, E. e. Forpagter, 25. Jan., Juellinge, Hellested Sogn, 82 Aar.
Salomonsen, Martin, Dr. med., 21. Dcbr.
Sandberg, Gerhardt, Stud. theol., 18. Aug.
Sass, Lorenz Waage, Bankdirektør, 10. Dcbr., Aalborg.
Saxtorph, Jac. Wilh., Jægermester, 11. Okt., Hørsholm.
Schaarup, Jacobine, f. Engelsted, 12. Juni, Vordingborg.
Schade, Aug., fh. Skibsfører og Kjøbmand, Legatstifter, 23. Jan.
Schaldemose, Emilie, 24. Juli, Brendeløkke ved Assens.
Schaumburg, Frederik Moltke, afsk. Major, 26. Maj, f. 12. Marts 1816.
Schaumann, Waldemar, Vicekonsul, 19. Nov.
Scheel, Jørgen, Lehnsgreve, Kammerherre, 2. Sept., Gl. Estrup.
Schepelern, Alexandrine Charlotte, f. Flensborg, E. e. General, 9. Juli, f. 5. Aug. 1806.
Schibby, Jacques Johan Peter, Kapitain, 12. Juli, p. t. Ramløsa.
Schierbeck, Jul. Fred., Kjøbmand, 21. Apr., f. 9. Juli 1809.
Schierff, Peter Alexius Wald., Handelsrejsende, 21. Juni, Hellerup, f. 27. Juli 1857.
Schiern, Carl Ludv. Hans, Dreier, 5. Apr.
Schmidt, Joh. Math., Kammerraad, Cand. jur., 26. Aug., f. 19. Febr. 1810.
Schmidt, Peter Larsen, Cand. theol., Vinhandler, Nov., Bordeaux.
Schmidt Phiseldeck, Christiane, f. Braae, E. e. Legationsraad, 1. Marts.
Schmidth, Benedicte, f. Stilling, 4. Marts.
Schmith, Anna Hansine Christence, f. Gudme, 28. Febr., M.: fh. Overlærer i Aalborg.
Schmith, Henr. Jørg. Jul., fh. Overlærer ved Aalborg Latinskole, 5. Marts.
Scholten, Fred. Vilh., Cand. jur., Assist. i Overretten, 15. Juni.
Schou, Carl, Superintendent f. Methodistkirken, 31. Juli, Aarhus.
Schou, Fred. Chr., fh. Toldforvalter, 9. Sept., Holstebro, f. 1. Sept. 1795.
Schou, Ferd. Vald. Andr., Forlagsboghandler, 26. Okt., f. 14. Juni 1829.
Schou, Ludv. Joh. Christ., Faktor, 26. Nov., Husavik, f. 1. Dcbr. 1825.
Schou, Nielsine Camilla, f. Strandbygaard, 8. Juni, Nibe, M.: Postmester, f. 31. Marts 1837.
Schrøder, Petrea, f. Wiborg, E. e. Grosserer, 26. Febr.
Schrøder, William Austin, Bogholder, 12. Dcbr., f. 12. Okt. 1825.
Schultz, Christian Adrian, Capitain, Secretary for Chinese Affairs to the Perak Government, 14. Sept.
Schumacher, W., f. Simmelhag, Enke, 12 Juli.
Schurmann, Catharine Marie, f. Jensen, 23. Febr., Skaarup, M.: Dr. theol., Professor.
Schwartz, Karen, f. Utke, (1. Gang gift m. Secltnt. Peter Andr. Dahl af slesv. Kyradser-Regmt.), 18. Sept., Skjoldegaard.
Schwartz, Marie Magd., f. Vøhtz, 2. Dcbr., Clarens (Schweitz).
Schwartzen, Jacobine Marie Jensine, f. Stolpe, E. e. kgl. Skuespiller, 28. Aug., f. 17. Sept. 1805.
Schwenn, Johs. Rud. Nikolaj, Skibsprovianteringshandler, 30. Nov.
Schwensen, Soph Fred., f. Bernhoft, 5. Juni, f. 14. Apr. 1816.
Schütte, Aug. Theod., Kammerherre, Hofjægermester, 15. Jan., Bygholm, 84 Aar
Schøller, Emma, f. Reimers, E. e. Kammerherre, 18. Marts, Margaard.
Schøning, Hans Bentsen, fh. Lærer, 15. Jan., Viskinde.

Schøning, Vald., Oberst, 20. Juli.

Secher, Margr. Doroth., f. Kaarsberg, Præsteenke, 25. Nov., Fredericia.

Seidelin, Hans Poul Ferd., Læge, 10. Juli, Roskilde.

Selchau, Ludv., fh. Sognepræst, 24. Juni, Demstrup ved Ø. Tørslev.

Sell, Julie Emma Joh. Fred., f. Keilgaard, 18. Nov., Tersløse, M.: Læge.

Selmer, Caroline Cecilie, 12. Aug.

Sewerin, Marthe Cathr., f. Permin, 27. Marts.

Sieck, Emma Elisabeth, f. Bremer, 27. Okt., Rosenlund.

Simonsen, Christian, Jægermester, 28. Marts, Rugaard.

Simonsen, Haagen Jul., Godsejer, 28. Maj.

Simonsen, Marie, f. Hedin, 4. Maj, Svendborg.

Simony, Kirstine, f. Pallisen, E. e. Skibsrheder, 31. Maj, Aalborg.

Sinding, Fred. Thornam, Lærer, 16. Maj, Herlufmagle, f. 9. Maj 1814.

Skjoldager, Ane Marie, f. Mathiesen, E. e. Skolelærer, 3. April, Lyngby, 85 Aar.

Skovgaard, Christiane, f. Ebeling, Præsteenke, 15. Aug.

Skrydstrup, Villads, Skoleinspektør, 7. Jan., Nexø, f. 17. Juli 1839.

Slamberg, Hans Chr., fh. Sognepræst, 7. Okt., Mellerup.

Smidt, Caroline Wilh., f. Lau, E. e. Toldkontr., 29. Sept., Ringsted.

Smit, Oluf Jørg., fh. Sognepræst til Oxbøl paa Als, 6. Nov., f. 23. Dcbr. 1809.

Soldan, Jacobine, Enkefrue, 6. Apr., Helsingør.

Sommer, Ida Charl. Amalie, f. Berregaard, E. e. Grosserer, 23. Marts, f. 9. Apr. 1808.

Sommerfeldt, Karen Kirstine, f. Larsen, E. e. Materialskriver, 26. Jan., Sundbyøster.

Sorterup, Antoinette Cornelia, f. Mathiesen, 5. Juli, M.: Kancellisekretær.

de Souza Leconte, Ernesto Antonio, Brasiliansk Generalkonsul, 3. Apr.

v. Sperling, Nic. Marie, f. Marcussen, E. e. Kapitain, 2. Febr., f. 27. Juli 1806.

Spiers, Camillo, fh. Theaterdirektør, 17. Marts, St. Hans Hosp.

Sponneck, Theodor, Greve, 12. Okt.

Sprechler, Jac. Soph., fh. Telegrafbest., 10. Maj, Kolding, f. 10. Maj 1828.

Spøhr, Carl Georg Heinrich, Postmester, 5. Juli, Løgstør, f. 25. Jan. 1832.

Stampe, Charlotte, f. Grundahl, Præsteenke, 15. Dcbr., Varde.

Stautz, Joh. Christian, f. Ørbek, 21. Jan.

Steen-Møller, Vilh. Marie, Enkefrue, 11. Apr.

Steenberg, Christine Ulr., f. Bondrop, E. e. Mægler, 21. Juni.

Steenstrup, Laurine Magd., f. Holbeck, Præsteenke, 18 Aug., Ebeltoft.

Steensen Leth, Carl Frederik, Godsejer, 19. Okt., Egelykke.

Stenderup, Niels Holm, Faktor, Legatstifter, 18. Nov.

Stephensen, John Hilmar, Departementschef, 11. Maj.

Stigaard, Hans Laur. Fred., Skuespiller, 29. Juli, f. 21. Aug. 1829.

Stockfleth, Fritz Gerhard Ferd., ps. Kommunelærer, 5. Jan., Fredensborg.

Storm, Fred. Chr. Vald., fh. kgl. Kapelmusikus, 16. Sept.

Storm, Ovidia Eliza, f. Müller, 27. Dcbr., Rosenholm, M.: Distriktslæge.

Strarup, Joh. Dan. Ludv., Cand. phil., ps. Kommunelærer, 19. Jan., f. 24. Dcbr. 1825.

Stricker, Meta Joh. Elisab., f. Rehling, 9. Aug., Gjerlev, M.: Præst.

Struckmann, Carl Reinhold, Læge, 23. Marts, Nykbg. Falster.

Strøm, Ulrikke Eleon., 21. Marts, f. 29. Sept. 1808.

Stub, Adam Vilh., Fuldmægtig i Finantshovedkassen, 14. Jan., f. 1. Juni 1843.

Støckel, Knud Gottlieb Constantin, Fotograf, 13. Jan., f. 16. Marts 1839.

Stoessiger, Cæsar, Dr. phil., fh. Præst v. Frederiks tyske Kirke, 13. Dcbr., Rendsborg, f. 27. Dcbr. 1815.

Svane, Laur. Chr., ps. Kapitain, 5. Juni, paa Reise i Tyskland.
Swendsen, Gustav Carl Louis, Kapellan v. St. Jacobs Kirke, 6. Dcbr.
Syskind, Carl, Manufakturhandler, 10. Marts.
Søderberg, Fred. Chr., Lieutenant, 19. Sept.
Søeborg, Wilh., f. Bekker, E. e. Hospitalsforstander, 16. Dcbr.
Søht, Laurence Petrea Christiane, 10. Juli.
Sølling, Helene, 7. Apr., Slangerup, 84 Aar.
Sønderup, Peter Adolph, Kapitain, Optikus, 12. Nov.
Sørensen, Hans Peter Fred., fh. Toldassist., Krigsassessor, 15. Sept., Amager, f. 22. Marts 1813.
Sørensen, Jacob, fh. Skovrider p. Nørlund, 31. Jan., Hillerød.
Sørensen, Laur. Severin, Sognepræst til Kjeldby, fh. Stiftsprovst i Viborg, 7. Jan.
Sørensen, Math., Justitsraad, 19. Marts.
Taagerup, Joh. Marie Jul., f. Lindholm, E. e. Revisor, 31. Marts, f. 17. Aug. 1819.
Tangen, Louise Elisab., 26. Marts.
Tauber, Carl Anton, Typograf, 9. Okt.
de Teilmann, Fred. Doroth., f. Leschly, E. e. Hofjægermester, 20. Juni, f. 1. Juli 1817.
Termøhlen, Beate Elisab. Nicoline, f. Meyer, E. e. Tobaksspindermester, 22. Okt.
Theil, Clementia Henriette, f. Posselt, 2. Febr., Fuglse.
Tesdorpf, Edvard, Geheimekonferentsraad, 2. Maj, Ourupgaard.
Thiele, Marie Martine, f. Trolle, 21. Juni, f. 28. Okt. 1841, M.: Professor.
Thomsen, Jeanette Barbara, f. Krause, 4. Febr.
Thomsen, Richard Georg, Bankbestyrer, 5. Febr., Kallundborg.
Thonning, Andrea Marie, 24. Febr., Nakskov.
Thorarensen, Olivia Alvilda, f. Juby, 9. Febr., Akureyri, M.: Sysselmand.
Thorson, Elvin Marius, fh. Underbibliothekar v. d. kgl. Bibliothek, 8. Apr., f. 7. Juni 1816.
Thrane, Peter Ludv., fh. Grosserer, 11. Dcbr.
Thrane, Marie Vilh., f. Holm, 13. Okt., M.: Telegrafingen. v. Statsbanerne.
Thuesen, Aug., f. Bruun, 16. Dcbr., Skjelskør.
Thuesen, Birgitte Kirstine, f. Almind, 20. Jan., Nyborg.
v. Thun, Carl Johan Gotthard, Sømand, 6. Maj, Fray Bentos, Uraguai.
de Thurah, Sylvia Laura, f. Knudsen, 12. Maj, f. 20. Sept. 1862, M.: Maler.
Thye, Carl Chr., fh. Lærer i Hundie, 11. Marts, f. 25. Juni 1807.
Tidemand, Eleonora Fred., f. Hacke, 7. Jan., Rudkjøbing, 75 Aar.
Tilemann, Sofie Hedevig, f. Friis, 21. Aug., Mosager (Frijsenborg).
Tillisch, Charl. Dorot., Conventualinde, 4. Marts, Rosk., f. 20. Jan. 1792.
Tillisch, Fred. Ferd., Geheimekonferentsraad, Ordenskantsler, 16. Febr.
Tolderlund, Thora Alvilde Sigrid, f. Reumert, Præsteenke, 4. Nov.
Top, Charl. Cathr. Christine, f. Fogh, 28. Sept., Randers.
Tranekjær, Ant. Ludv., Læge, 26. Sept., Lemvig.
Trap, Caroline, f. Wøller, 29. Juli, Nykjøbing Mors.
Treschow, Christine Elisab. Helene, 16. Apr., f. 12. Jan. 1822.
Treschow, Franz Christoph. Bülow, Assistentshusforvalter, 23. Nov., f. 31. Maj 1836.
Trier, Adolph, Grosserer, 16. Dcbr.
Trolle, Herluf Emil Joh., Fuldmægtig, 2. Apr., 25 Aar.
Trolle, Karen Katrine, f. Jensen, E. e. Landmand, 8. Dcbr.
Truelsen, Peter Otto Jul., Kammerraad, Forvalter v. Konstakademiet, 19. Sept., f. 25. Apr. 1816.
Tuxen, Joh. Mariane, f. Jensen, E. e. Major, 18. Jan.
Tvermoes, Esskild, Stud. med., 9. Marts.
Tødten, Emma Christiane Vibeke, f. Musaeus, 1. Nov., Rendsborg.

Tøttrup, Soph. Vilh., f. Eskildsen, E. e. Læge, 27. Juli.
Valeur, Ida Kirstine, 13. Febr., 85 Aar.
Valløe, Flora Alvilde Fred., 20. Febr., 54 Aar.
Vandborg, Joh., f Stenild, E. e. Proprietær, Stænderdeput., 30. Dcbr., Trinderup, 74 Aar.
Walsø, Jens Peter Theophil. Emil, Fuldmægtig, 17. Sept., f. 9. Dcbr. 1831.
Warburg, Fred., Kjøbmand, 3. Apr., Kolding.
Warming, Anthony Rosselin, Skibsfører, 10. Dcbr.
Weber, Ernst, Justitsraad, Advokat, 8. Juni, Kiel, f. 9. Apr. 1817.
Wedderkopp, Fred. Joh. Sofie, f. Paschn, 7. Juli, Juellinge Skovriderbolig.
Wedel-Jarlsberg, Anny Thomine Elisab., f. Sarauw, 24. Sept., Aalborg, M.: Baron, Oberstlieutenant.
Wedell-Wedellsborg, Marie, f. Engelhardt, 31. Jan., Randers, M.: Ritmester, Baron.
Wedege, Soph. Jul., Oberst, 17. Okt., f. 15. Okt. 1819.
Weel, Julius, Kasserer, 9. Dcbr.
Weel, Laura, f. Herskind, 28. Juni.
Wegener, Fred. Christine, f. Henrichsen, 23. Sept., M.: Otto W.
Wehl, Marie Soph. Doroth., f. Edler, 1. Marts.
Weis, Andr. Severin, 28. Apr., Aarslevskovgaard, 74 Aar.
Weischer, Elisab. Fred., f. Brasen, 30. Marts, f. 5. Dcbr. 1806.
Welding, Jens Nielsen, Varemægler, 12. Juni, Ordrup, f. 30. Jan. 1818.
Wendt, C., Maskinfabrikant, 5. Juli.
Wessel-Brown, Mette Charl., f. Skeel, E. e. Prof., 10. Nov., f. 18. Juni 1812.
Westergaard, Anne Dorothea Rebecca, f. Bille, 3. Juni, M.: Justitsraad, Sekretær hos Krigsmin.
Westergaard, Anders Hansen, Justitsraad, 6. Apr., Hobro.
Westi, Peter Andreas Theodor, Grosserer, 20. Jan., f. 31. Dcbr. 1829.
Wichmann, Marie Cathrine, f. Bønsøe, begr. 11. Okt.
Videbech, Carl Alexis Henr. Bernh., Stiftsfysikus, 2. Marts, Nykbg. Falster, f. 16. Jan. 1836.
Wiggers, Anna Margr. Cathr. Christine, 26. Marts, Sorø.
Wilian, Jean Friederich, Agent, 17. Nov., 76 Aar.
Willemoës, Fred. Chr. Sneedorff, Kammerjunker, Cand. jur., 18. Juni.
Wilstrup, Louise Charl., f. Elberg, 7. Apr.
Winde, Joh. Fred. Christoph., 1. Maj, Gl. Buurholt, 96 Aar.
Winge, Gustav Olaf Bang, Cand. mag., 16. Febr., f. 14. Maj 1855.
Winstrup, Laur. Albert, Justitsraad, Bygningsinspektør, 4. Apr., Kolding.
Winther, Lov. Cathr., f. Becker, 26. Juli, f. 18. Apr. 1835.
Visby, Lauri. Chr. Fallesen, Kasserer, 5. Juni, f. 18. Jan. 1828.
Wismer, Niels Jepsen, Toldforv., 12. Marts, Fredericia, f. 30. Aug. 1828.
Vogelius, Peter Aug., Brygger, Cand. pharm., 15. Apr.
Vogt, Anna Elisab. Henr., f. Obelitz, 15. Sept., London, f. 18. Jan. 1851, M.: Civilingeniør.
Wolff, Louise Marie Elisab., f. Bornemann, 13. Febr., f. 19. Okt. 1861, M.: Kammerjunker, Godsejer.
Wolff, P. J., fh. Forpagter, 12. Dcbr., Selchousdal.
Wolffsen, Christian Leegaard, Skolebestyrer, Cand. phil., 27. Jan., f. 26. Aug. 1810.
Worm, Rasm. Toxen, fh. Præst til Gudum og Fabjerg, 10. Dcbr., Aarhus.
Voss, Thora, f. Müffelmann, E. e. Professor, 1. Juli, Lyngby.
Wroblewski, Emil, Cand. phil., fh. Proprietær, 6. Juni, Esrom, f. 6. Dcbr. 1818.
Wulff, Aug. Soph. Caroline Louise, f. v. Voss, 27. Decbr., M.: Kommandør.
Wulff, Ferdinand, fh. Kjøbmand, 31. Dcbr.
Wørmer, Ester Soph. Dorth., f. Müller, E. e. Toldassistent, 27. Juni, f. 3. Febr. 1807.

